

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

Jakub Deml:

Na zdar!

Václav Černý:

Za † JUC. Aloisem Grulichem.

Václav Zima:

Dílo Jakuba Demla.

r. 12

č. 1

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nestudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 20. každého měsíce.

Z redakčního stolu.

Václav Zima: Dílo Jakuba Demla i dvě věci do literární hlídky. Emil Zavadil: Od srdce k srdci. J. M. Slavík: Podzim. Čekání lásky. P. O. Lenc: Stezk. A. D. Úvod ano, ale zmíněný článek nemám. St. Zbořil-Hanáček: Třetí triumvirát a jeho první výprava, Olomoucká romance. Ostatní jsem řekl již v dopise. J. Opasek: Září, večer. H. z Valdeku: Do literární hlídky ano. Co to máš za pseudonym? Není tak trochu nečasový a ještě víc nevhodný? Ant. Čech: Studii o Hlaváčkovi atd. Napiš zase něco podobného. J. Kavka: Do rádků chvályplných i nel. Ano. Homola Fr.: K měsíci, bohužel bez obrázků, příliš by se to zdražilo. Fantasii zašli.

Z redakčního koše.

J. M. Slavík: Modlitba k sv. Václavu, dostal jsem již jinou. Legenda zrození oplývá přílišným verbalismem, málo prožitá a proto i neupřímná. Joža: Sbohem, maminko. Chápu tvoji osobní bolest, avšak jako prósa slabé, spíše by se podobný námět hodil ve formě básnické. P. O. Lenc: Západ příliš osobní. Jaro v lese, máme přece podzim, snad až v jarním čísle. Vzpomínka. Některá místa jsou výborná, ozývá se z toho však příliš bezprostřední četba Durychovy Sedmikrásky. Zpracuj to ještě jednou. Opasek: Lakomec. H. z Valdeku: Vzpomínka, In memoriam, Housle, Tanec života, Z toulek Těšínskem, Vím, že zvítězím, Obrázek. Příliš povrchní a neprožité, náměty kalendářové,

neuškodí, víc sebekritiky a víc skutečného pilování a zážitků. Adresu dp. M. Pecháčka neznám, až v 2. čísle V. Jesenský: Regula de tri. Zcela prostřední, jak námětem, tak i zpracováním. Pokus se o něco jiného, přece se už známe. JUDr. Sameš: Za prvním kolegou. Došlo po závěrce. Není toho trochu málo? F. Hlavnička: Slovník študácko-český. Nehodí se, přečti si pozorně úvodník a poznáš na co již narážím. Jak to bude s časopisy až příště. Nevím ještě, které budou docházeti. J. Macháč: Otevři radosti své srdce. Slabé a po závěrce. Buráň: Nezdařený výlet je skutečně nepodařený, nic kloudného nepovídá. Kde vězí vtip? Žalm zavání Březinou a proto... Víš přece, co jsem psal o kopírování Březinových básní v minulém ročníku. Recenze »Assunty« došla, když už byla jiná v tisku. Vl. Javořické dej přece pokoj. Jsou zde vhodnější věci k recenzi. O přírodě moravskoslezských Bezkyd pošli, ale svědomitě zpracované a propilované.

Přispívatelům do „Jitra“!

Jestliže jsem v rubrice »Z redakčního koše« mluvil místy až mnoho otevřeně, nechť mi všichni ti, kterých se to týká, laskavě prominou. Nechci je od práce odháněti, ale chci tak otevřeně ukázat na ty pravé bolavé rány. Vezměte si to k srdci, možná že při dobré vůli a větší práci podaří se i vám napsat něco tak dobrého, aby to mohlo býti na redakčním stole. Tedy s chutí do práce. Chybami se učíme. Redaktor.

Rozšiřujte „Jitro“

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v září 1930.

Číslo 1.

Na zdar!

Jeden mladý učitel v Tasově poučoval školáky, aby neřikali: Pochválen buď Ježíš Kristus, nýbrž: Na zdar!

Děti začaly tedy říkat: Na zdar!

Do této éry Tasovského obecného školství přišel Otokar Březina, a jeden takový sedmiletý klouček říkal mu: »Na zdar!«

Když se to opakovalo vícekrát, postěžoval si mi na to Otokar Březina asi těmito slovy: »Co mně říká Na zdar? Že mně přeje zdaru? A co mně může přát? Jenom toho, čemu rozumí a čeho si přeje sám, dle všeho čokolády, ale já už si přeji jenom smrti!«

Žádáte mne, vy mladí lidé, abych Vám řekl nějaké slovo. Ale docela vážně se obávám, že si přejete, abych k Vám promluvil o Durychově »Bloudění«, o vítězství »Sparty« proti »Slavii«, o konfiskaci XIII. »Šlépějí«, o budoucnosti socialismu, o psychoanalýze, o Miss Hungarii, královně krásy, o posledním zvučném filmu a o čokoládě.

Žádáte-li mne o slovo, máte přání a dle všeho si přejete, abych Vám pověděl, čeho já sám si přeji. Smrti ještě ne. Ale je toho tolik, že Jitro na to nestačí, je k tomu potřeba i Poledne a Večera, i Noci.

Tak na př. si přeji, abyste věděli, že 21. srpna 1930 slavil profesor církevního práva Wahrmond své 70. narozeniny, týž Wahrmond, který už v roce 1902 kritisoval bullu Bonifáce VIII. »Unam sanctam« v přednášce a pod titulem: »Katolicismus jakožto princip nehybnosti« (als Prinzip des Stillstandes), po česku: katolicism nepřítel pokroku a hybnosti, dle sokolského a zednářského hesla: věčný ruch, věčná nespokojenost, čili: had věčnosti kouše si do ocasu. A had, který si kouše do svého ocasu, zůstává hadem. Kdyby kousal do jiného

ocasu, měl by jakousi naději, že za nějaký bilion let, dle teorie evoluční, tedy přísně vědecky, přestane být hadem a začne přijímat podobu buď československého theosofa, anebo československého realisty v rámci Emanuela Chalupného, neřku-li Emanuela Rádlu. Bůh s námi!

Pro nás je Církev římskokatolická původu božského, pro Wahrmunda jenom spolkem osob stejně smýšlejících, následkem čehož dle Wahrmunda každý katolický biskup jest jen obyčejným úředníkem a správcem církevního jmění, podřízeným bezvýjimečně a na věky dílem Dru Englišovi, dílem Židovi Dr. Meissnerovi.

19. ledna 1908 řečnil Wahrmond na sjezdu »Volné školy« o katolickém názoru světovém a o svobodné škole — takový byl titul tohoto thematu. V této své přednášce řekl Wahrmond: »Býti učencem, neznamená jen, býti trpítelem, nýbrž, když je toho potřeba, bojovníkem: býti profesorem, neznamená jen

presvědčení míti, nýbrž také je
vyznávatí.«

A co znamená:

býti římským katolíkem?

Povězte mi to, Vy čeští studenti, nejste-li a nechcete-li býti prasaty a tedy něčím méně, než takový židovský Wahrmond!

Proti Wahrmondovi konaly se protestní schůze a proti těmto protestům konaly se jiné schůze. V plodinové bursě v Praze zastal se Wahrmunda poslanec strany realistické, profesor T. G. Masaryk, který z knihy Wahrmondovy začal předčítat, ale policejní úředník Dr. Gellner prohlásil, že předčítání nemůže dovoliti. Na to řekl Masaryk: »Na štěstí umím to nazpaměť« a citoval několik

stran Wahrmondovy knihy z paměti. Musíme věřit kronikářům z lidu vypoleného. Ale to je vedlejší: hlavní je, co bys dělal ty, kdyby policejní úředník ti řekl: »Čísti není dovoleno!« Co bys dělal? Zbývalo by ti dvě toliko možnosti: buď citovat z paměti jako Masaryk, anebo mít tolik drzosti a říkat, že cituješ z paměti! Jinými slovy: buďto skutečně budeš studovat, anebo se budeš tvářit, že studuješ.

4. červená dostala se tehdy věc do říšské rady. Hlavním řečníkem v poslanecké sněmovně byl Masaryk, který postavil tuto otázku: »Kde je zákon, opravňující ministra, aby překážel profesorovi ve vykonávání jeho činnosti?«

Od té doby uplynulo 22 let a my se ptáme: Kde je zákon, opravňující ministra, aby překážel římskému katolíkovvi ve vykonávání jeho víry?

Jan Opasek:

Září.

Vzduch chladný zrána bývá
luka se zahalují mlhou
něco však tajemného se oznáší
nad vodami,
chalupami, lesy i nade mnou
a zvony znějí, velebně a krásně
a slaví mučedníka,
rytíře, bojovníka.
Příroda pláče
mlhavým pláštěm
nad hříchů země
a za ochranu prosí zvony
a lid v kostelíčku.
Zpívají staletí, věky
v chorálu slavném:
Svatý Václave, nedej zahynouti!

Jindřich Maria Slavík:

Čekání Lásky.

Ozvěnou hudby slunných sfér zaznívá v duši mé tvůj hlas, ó spanilá. Každý tep mého srdce touží po ohlasu tvého nitra, jež sálá sladkou něhou, opojením lásky.

Tys krása, již zrodila Země tehdy, kdy štědrá ruka Stvořitele pohladila její zrošenou líc a na mateřský úsměv dala skanouti slzám radosti.

Nyní záříš radostí Velkého zrození a Lá-

Rakouská vláda přeložila Wahrmonda z Innsbrucku do Prahy, kdež byl universitním profesorem extra statum po 10 let. Teprve převratem dosazen byl do svých plných práv. Největším jeho akademickým odpůrcem byl kanovník dr. August Rohling, dnes muž 92letý. Důstojným nástupcem Wahrmondovým v Praze jest dnes prof. dr. Hobza.

Na vás, mladí lidé, je, aby Pravda byla dosazena do svých práv, neboť i ona je dnes extra statum. Nikterak nemáte na vůli, dělat, či nedělat cokoli! Každý z vás jste Pravdě a Spravedlnosti osobně odpovědný! A proto něco musíte dělat a něco jednou už rozhodně nedělat! Tady už nestačí, zavřít jen oči! Sice vám vyberou mozeček kávoovou lžičkou a rozpárou břicho pěticípou hvězdou!

Na zdar!

Jakub Deml.

ska tvá touží po družce, jež by hodna byla její vznešenosti.

Až k vrcholům slunných velehor zvedám zraky své a na paprscích nejvyšší milosti posílám lásku svou vstříc tvé, jež ze Slunce spěchá oblažit údolí slz, aby je zaplavila září nejvznešenější.

—o—

Václav Černý:

Za † JUC. Aloisem Grulichem.

(Posmrtná vzpomínka.)

Bílým šátkem mává,
kdo se loučí.
Každého dne se něco končí,
něco překrásného se končí.
Poštovní holub křídly o vzduch bije,
vraceje se domů.
S nadějí i bez naděje
věčně vracíme se domů.
Setři si slzy
a usměj se uplakanýma očima.
Každého dne se něco začíná,
něco překrásného se začíná.

Maně mi tak napadala tato slova kteréhosi básníka, když jsme stáli 19. července 1930 nad otevřeným hrobem Aloise Grulicha. Nemávali jsme sice bílým šátkem, a přece jsme se loučili. Divně nám bylo všem a smutno. Stáli jsme nad hrobem jednoho z nejlepších katolických studentů, nad hrobem svého vůdce.

Každého dne se něco končí. Každého dne se však také něco začíná, něco překrásného se začíná. Bolest naše by byla nekonečná, avšak poslední verše citované básně nám mluví o počátku. Tedy pro nás katolíky o počátku nového života tam na Věčnosti u Boha. A tato víra v posmrtný život byla jedinou útěchou, jež dovedla zmírniti naši bolest a žal.

Bůh tomu chtěl a žádná lidská moc nemohla v tom zabrániti, aby nezemřel. Odešel tiše a z nenadání, tak, jako tiše mezi nás přišel a tichá, ale plodná byla jeho práce právě v době, kdy pro něho přijela jeho drahá matička, aby ho odvezla do jeho rodiště mezi sourozence na zotavenou, v době, kdy měl ukončiti svoje studia a vstoupiti v život jako hotový muž.

Odešel a není! Odešlo však jen tělo, jeho duch, jeho idee, jeho vykonaná práce bude žítí dále jako věčný pramen života, jenž bude napájeti celé příští generace.

Alois Grulich narodil se 9. května 1909 v Jednově, okres Konice na Moravě. Tamtéž chodil až do r. 1918 do obecné školy, kdy na doporučení tamnějšího řídicího učitele K. Sedláčka byl poslán otcem na prostějovské gymnasium, které absolvoval s vyznamenáním v r. 1926. Pobyť na prostějovském gymnasiu dal mu vše, co student odcházející z gymnasia potřebuje ke svému vzdělání a částečnému rozhledu. Smysl pro samostatnost a schopnost všimati si života byl mu dán už jeho poměry sociálními. Těžké poměry hospodářské poválečné a otec jeho nezámožný, to vše ho nutilo k tomu, že byl z velké části odkázán sám na sebe a na svoji píli. Byv osvobozen od školného, pomocí stipendií a kondic a s nepatrnou podporou rodičů prošel šťastně gymnasium.

Již od sekundy byl bystrým pozorovatelem všeho, co se kolem dělo, ať v literatuře, ať v životě veřejném. Tehdy vstoupil i do prostějovského SSS a do studentského odboru Orla, s nímž se zúčastnil i v roce 1922 orelského sletu v Brně. Již před sletem sehnal ve své rodné obci několik nadšenců a živil v nich touhu po orelské ideji. Mnozí z nich do dnešního dne na něho vzpomínají a budou na něho vzpomínati vždy s láskou, jak to řekl jeden bratr Orel, jenž se s ním loučil jménem místní Orelské jednoty nad hrobem. Jeho zájem o orelství neutuchal nikdy. Sám v Orle cvičil a slovem i písmem orelskou myšlenku v srdcích rozplameňoval.

O SSS. se zajímal již od sekundy, jak jsem se již zmínil. Byl členem, který jeví skutečný zájem o svůj spolek, navštěvoval pilně schůze, dovedl se vždy zúčastniti debat. Již v kvintě zaujal význačné místo, byl jednatelem a potom i předsedou prostějovského SSS. Zde bojoval hlavně o poctivý režim a mnozí do dneška rádi vzpomínají, jak jeho přednášek, tak i jeho práce organizační. V přednáškách a v debatách to býval vždy na svém místě. Již v septimě měl přednášku na thema »Moderní člověk a náboženství« a v oktávě »Moderní člověk po stránce mravní«. Nejsem povolán k tomu,

abych mluvil o jejich hodnotě, jisté však je, že tyto byly po dlouhou dobu předmětem diskusí a debat, o něž, díky profesorovi češtiny Fr. Vaškovi, nebylo v jeho ročníku nikdy nouze, poněvadž on byl podle posudku různých vůdcem tak zv. klerikálního hnutí, s čímž se také nikdy netajil a svoje názory dovedl vždy proti každému rádně myslícímu a inteligentnímu člověku uplatnit, třeba za to musel někdy i nespravedlivě trpět. Přes to všechno byl však vždy u pánů profesorů oblíben, ač se jejich názory často hodně rozcházel.

Po maturitě z důvodů soukromých a finančních rozhodl se jít na abiturientský kurs při učitelskému ústavu v Olomouci, kdež byl také už zapsán. Ale ještě o prázdninách se rozhodl jinak a místo na ústav učitelský odchází na podzim do Prahy, aby studoval práva. A tak v říjnu 1926 vidíme ho již v Praze s heslem: Učit se a žít se! Nebyl tak šťastný, aby se dostal do koleje, a tak vstupuje na privátní byt a kondicemi a psaním článků živí se a jde to. Je šťasten a spokojen. Má v sobě tolik energie a odvahy žít, že vstupuje ihned do Č. L. A. a všímá si pilně studentského života. V roce 1928-29 je už zároveň členem výboru Č. L. A. a tajemníkem Ústředí katol. studentstva, členem výboru Římské studentské pouti a v roce 1929-30 předsedou Ústředí katol. stud. a na rok 1930-31 je zvolen čestným předsedou Ústředí katol. stud. pro svoje velké zásluhy. Z této pocty mu však nebylo dopřáno těšit se dlouho. Jen deset dní.

Praha, to bylo prostředí, jež mohlo jedině vyhovovati vždy zpytavému a po veřejném životě toužícímu duchu, jakým byl právě Alois Grulich. Všímá si všeho ať v životě veřejném, politickém či literárním, to vše je pro něho něčím novým, po čem marně toužil v Prostějově, a zde se mu toho dostává v plné míře. Čte význačná díla náboženská i filosofická, všímá si literárního života a není myšlenky, není otázky časové, o níž by se nezajímal, o níž by si nedovedl učiniti náležitý obraz i závěr. Všechny však tyto svoje zkušenosti a vědomosti přenáší do Č. L. A. a hlavně do Ústředí katol. stud., kde pracuje s největší láskou a nadšením. Chtěl a hlavní jeho snahou bylo, aby katolické studentstvo zaujalo význačné místo jak v katol. životě, tak i ve veřejném, aby členové jeho (Č. L. A. i »Moravana«) byli nositeli katolického dění, aby byli lidmi nebojácnými ve věcech své víry, ale při tom poctivými a sku-

tečnými rytíři svatováclavskými. Orlem zůstává i na dále a často si myslívá, že by mělo, obzvláště v Čechách, katol. studentstvo přimknouti se více k Orlu a názor tento musel často i ostře prosazovati na schůzích Ústředí, kdež se ozývalo vždy dosti hlasů protívých.

V roce 1929 byl tak plně zaměstnán sjezdem katolického studentstva v rámci orelských dní v Praze, že se nemohl ani dosti věnovati svému otci, který tehdy též Prahu navštívil. Jistě mu to jeho hodný a rozumný otec dávno odpustil. Tehdy mu ležel na mysli jen zdárný výsledek sjezdu, který se skutečně vydařil. A Alois Grulich nestěžoval si na mnoho práce, naopak, byl šťasten jen proto, že mohl učiniti jiné šťastnými!

Tak pracoval s nadšením a láskou až do 19. února 1930, kdy po konferenčním zájezdě z Českých Budějovic onemocněl a byl převezen do vinohradské nemocnice, kde byl léčen na specifický zánět pohrudnice s exudátem. S počátku se zajímal stále o život v Ústředí, jak jsme toho byly svědky my, kteří jsme ho v jeho nemoci navštěvovali, a těšil se, že se brzy uzdraví. Když se nemoc jeho nekončila, jak by se bylo zdálo na začátku, počítal už sám určitě se šesti měsíci, kdy bude už úplně zdravý a při své rekonvalescenci již v nemocnici dělal si plány a těšil se, jak bude studovat, aby byl co nejdříve hotov. Letošního roku měl totiž právě absolvována práva a zbývalo jen vykonati druhou státní zkoušku a rigorosum a třetí a chtěl býti hotov.

Prozřetelnost božská však změnila jeho plány. 14. července přijela jeho drahá matka pro něho do Prahy, aby ho odvezla domů. Byl šťasten, když spatřil svoji drahou matičku, po níž často v nemoci tesknil; byl tak šťasten, že nedovedl ani svoji radost vyjádřiti, jen slzy radosti zalily mu oči. Matka jeho s jeho bratrem, který, jsa v úřadě v Praze, po celou nemoc skutečně se o něho bratrsky staral a vždy jeho přání rád a ochotně plnil, připravili vše k odjezdu na 15. červenec brzy ráno. Těžko však se dovedeme vžítí v jejich duševní stav, uvážíme-li, že po svém příchodu ráno 15. července našli svého syna a bratra, kterého chtěli odvážeti otci a sestřím domů, v agonii; byv zaopatřen sv. svátostmi, již jen posledním pomazáním, umírá ve čtvrt na dvě odpoledne v náručí své matky. Každého dne se něco končí a něco se začíná.

18. července byl odvezen pohřebním au-

tem na Moravu, do svého rodiště. Byla to poslední jeho cesta českou zemí a Moravou, kterou tolik miloval, kterou však mu již nebylo dopřáno spatřiti.

19. července bylo jeho tělo uloženo na místním hřbitově k věčnému odpočinku za slušné účasti zástupců studentstva i občanů jeho rodné obce, ačkoliv počasí bylo nejméně příhodné. Sešli se všichni ti, kteří ho milovali a kterým to bylo možno. I jeho spolužáci, krajané, novokněží i jeho krajané kolegové, jakož i zástupci studentských korporací. Krásná slova pronesl nad jeho rakví místní pan farář P. Petr Neduchal, kdysi učitel náboženství zemřelého, jakož i zástupci studentských organizací.

Václav Zima:

Dílo Jakuba Demla.

(Dp. P. Josefu Reslovi věnováno.)

Dílo Jakuba Demla jest vzácnou perlou v české literatuře. Jest největším bohatstvím ducha, neboť vyrůstá jen a jedině v duchové oblasti. Přináší nekonečné množství nové krásy, která vyzařuje z něho všemi směry, posvěcujíc vše, co přichází s ním do styku. Toto dílo však snad právě pro tu duchovní velikost a pro tu velikou uměleckou hodnotu, není nikterak čteno. Národ nečte Demlova díla, nevšímá si ho, ignoruje je a opovrhuje jím. Jeho duchovní zrak je příliš zaslepen a právě proto nemůže vnímati Krásky, Víry a Lásky, které se v díle Demlově slučují v jeden harmonický tón. Nechápe se velikost a hloubka tohoto hlubokého ducha, poněvadž není smyslu pro opravdové umění.

JAKUB DEML, kněz-spisovatel, je osobnost v naší literatuře velmi vzácná. Je to duch příliš složitý, jemuž porozuměti je dosti těžké pro toho, kdo nemá odvahy prodírat se nejhlubšími a nejpodivnějšími tajemstvími i kdo nemá lásky k opravdovému uměleckému dílu. V Demlovi se skrývá skutečný básník, umělec, který neváhá za cenu svého umění prodati všechno své pozemské štěstí a který je vždy odhodlán trpěti vše z lásky k Pravdě. Nebojí se žádných překážek, ale jistě a pevně spěje a touží k jedinému svému cíli přes všechny bolesti a přes všechno nepochopení. Demlova veliká opravdovost, důslednost a původnost jsou nejkrásnějšími vlastnostmi jeho duše, ale zároveň také příčinou všech jeho běd a všeho utrpení.

Silná básnická individualita, jakou je Jakub Deml, nedovede se nikdy schovati za dílo svého ducha, ale vždycky z tohoto díla

Smutni odcházeli jsme od hrobu, ale šťastni, že se s ním jednou shledáme ve slavný den Vzkříšení z mrtvých. Odešel. Na jeho rakev dopadly poslední hroudy hlíny, avšak jeho duch žije dále, žijí jeho idee, jeho zásady v srdcích všech těch, kteří ho znali a kteří ho měli upřímně rádi.

Aloisi, příteli, kolego, těšiteli, rádče, vůdče, spi klidným spánkem, katolické studentstvo nikdy na Tebe nezapomene, nikdy Tvoji památku neposkvrní, katolické studentstvo bude žítí a řídití se Tvými zásadami, katolické studentstvo těší se na radostné shledání s Tebou jednou u Boha na Věčnosti. To Ti přísaháme. Requiescat in pace!

—»«—

vystupuje, tímto dílem mluví a žije. A i když je umlčována, i když jest jí opovrhováno, i když jí nikdo nechce rozumět, přece mluví, poněvadž vnitřní její síla je přímo nezdolatelná a nezničitelná. V díle Demlově se zrcadlí především jeho život, který je velikou symfonií bídy a utrpení; jest svědectvím duchovní smrti přítomné doby, v níž na trůn nastolena jest Nespravedlnost a Nečestnost; jest obrazem Žebráka, který v cárech svého chudého a skrovného štěstí potuluje se světem neuznáván, umlčován a proklínán. Právě život Demlův dodává jeho dílu bohatosti, pestrosti a širokosti, poněvadž sám jest velmi složitý a pestrý.

Deml je vždycky a všude básník. »Jest nesporně básník, básník opravdový a leckdy i vzácný; básník, který má svůj svět, své poznání i svůj výraz.« (F. X. Šalda.) Je to citlivý lyrik, který reaguje na každý vnější popud, který vnímá vše, co je kolem něho. I když píše své »deníky«, které jsou překrásným obrazem jeho osobnosti, zachycujícíce jeho nejušlechtlejší rysy, i když píše »polemiky«, přeplněné hořkostí, lítostí a hlavně jizlivou ironií, vždycky projevuje svého básnického ducha. Jeho poesie, jež jest hlubokým zřídlem skutečné a ničím nezkalené umělecké čistoty, jest zobrazením pokorné, křesťanské duše, hledající své štěstí jen v Bohu. Dílo Demlovo jest především oslavou Boha. Bůh jest touhou, cílem a vítězstvím tohoto Řvoucího Pravdu uprostřed zástupů, klanějících se Lži.

Jako básník Deml kráčí ve šlépějích Otakara Březiny, který napsal o něm v jednom

dopise, že jeho slovo »horečně zraje«, vystihnuv tak dobře jakýsi vnitřní reakční pochod, jakési vření a nepokojné zmitání, které je v díle Demlově často patrné a které svědčí o věčném pohybu, o stálém letu a o vítězném pochodu Demlova ducha. *Deml je dědicem uměleckého odkazu Březinova*. Nezástává ovšem na tom místě, kde dokončil Březina, ale postupuje dál, rozvádí Březinův odkaz do netušených rozměrů, dává mu svůj výraz, své touhy a city. »Třebaže svou osobností Deml se liší od osobnosti Otokara Březiny,« píše Miloš Dvořák, »přece perspektivy jejich díla jsou stejné. Podobá-li se Březina architektu, který pojal a vypracoval plán velkolepé katedrály, podobá se Deml člověku, který uviděl a pochopil tento plán a ihned se dává do práce: nezáleží mu na tom, zamaže-li se při tom také trochu od hlíny, od vápna nebo od malty.«

Celé dílo Demlovo je velmi rozmanité. Deml není duch všední, který by dovedl vytvářeti jenom jednu věc, ale je to duch živý, plodný, který se zmocňuje všeho, co mu přichází do cesty, který ve všem vidí a odhaduje krásu. Plodnost Demlova ducha se jeví již v množství vydaných knih. Každá z těch knih je dokonalým, celým dílem, každá povídá nám něco nového, otvírá nový svět. Tak na př. »*Moji přátelé*« ukazují nám Demla ve spojení s květinami; básník apostrofuje květiny rozličných druhů; jeho kniha je plná neznámého kouzla, je plná lásky k celé přírodě, je jemná, něžná a sladká. »*Miriam*« zase dává tušiti skutečného básníka, vroucího a vzrušujícího lyrika; chvěje se Láskou, která i v temnotě hrobu dovede nalézt to, co hledá, a která ani před Smrtí neztrácí svého hřejivého tepla; to je opravdová Poesie, »Poesie, která není královstvím s tohoto světa.« »*Tanec smrti*« a »*Hrad smrti*« zjevují nám všechnu tragiku básníkovy života; je v nich hrůza a děs, je v nich život a sen. »Sen jest často jediným věrohodným svědkem nitra našeho, neb když člověk bdí, sám mnohdy brání se pravdě, což jest ovšem nechvalitebné, ač nečiní-li se tak z pokory,« praví básník v »*Miriam*«. A právě proto, že tyto dvě knihy jsou knihami snu, obsahují tolik pravdy z básníkovy vnitřního života. A i v jiných knihách, jako na př. v »*Rosničce*«, kde je opět zachyceno a odhaleno mnoho z nehlubších tajemství umělcova žití, jako v »deníku« »*Domů*«, v němž Deml dává volnost své lásce, hledající všude přátelství, nebo jako v knize »*Hlas mluví k slovu*«, kde naznačen je poměr mezi věcí a slovem, podobně jako v »*Česnu*«, »*Z mého okovu*«, v »*Teplně*« a ve všech ostatních dílech Demlo-

vých, všude nalézáme vždy tutéž tvář, tutéž podobu, téhož člověka. Je to Jakub Deml. Je to básník, odpoutávající se od všeho hmotného, básník, opěvující vše spirituální, básník jemně citový, něžný, opravdový.

Nejlépe však vidíme Demlova tvář v jeho »*Šlěpějích*«, kterých již vyšlo 15 svazků. Ve »*Šlěpějích*« můžeme pozorovati celé vření a kolotání Demlova života, vidíme tu jeho podobu, vidíme tu jeho laskavost a šlechtnost. Tyto »*Šlěpěje*« nejsou prostými a pouhými deníky. Je to více. Je to obraz celého Demlova života, všech jeho snah a citů, jeho Lásky, Bolesti a Utrpení. Je to poesie, neboť i tady se skrývá básník. Zde Deml uveřejňuje dopisy, které od přátel i nepřátel dostal, zde odpovídá na všechnu lásku i na všechnu nenávisť, která jest mu věnována, zde se veřejně zpovídá ze všeho, co prožil a vykonal. »*Šlěpěje*« jsou pohledem do jeho pracovny; v nich se otevírá každému svět Demlova srdce; jsou nutným komentářem k celému ostatnímu Demlovu dílu. Jimi právě vnikáme do tajemství básníkovy tvorby, jimi se překlenuje propast mezi autorem a čtenářem.

Vystoupiv ze Sokola, jemuž marně věnoval několik svých knih, jako na př. »*Sokolskou čítanku*«, »*Sestrám*«, »*Šlěpěje IX.*« atd., kteréžto knihy, psané v období Demlova sokolství, zdají se nám tím nejslabším ze všeho, co kdy Deml napsal,¹⁾ vystoupiv tedy z této organizace, Deml súčtoval se Sokolem rovněž v »*Šlěpějích*«, a to v »*Šlěpějích X.*«. Tato kniha ukazuje nám Jakuba Demla jako pokorného a věrného syna Církve, který vědom některých svých dřívějších chyb, veřejně vykonaných, veřejně se z nich zpovídá a veřejně jich lituje. »Napadlo mi, že jest to nekřesťanské, zpovídati se slovy a ne raději dílem a životem, tedy skrytě a za to účinněji a že by i proti mé vůli bylo hříchem, zpovídati se tak, aby to koho-koliv uráželo, a já zatoužil káti se, t. j. já chtěl, ač má samoláska se proti tomu vzpírala, já chtěl, neboť za všechna ta léta aspoň tolik jsem poznal, že duchovní cena člověka je ve vůli.« Tak píše tento veliký duch, který vždycky, i když to snad mnohým nebylo příliš patrné, byl poslušen hlasu své Víry.

Podobně jako dříve, »kdy František Bílek byl ještě vidoucí,« Deml upozorňoval na sochařské a malířské umění Bílkovo, vydav »*Slovo k Otčenáši Fr. Bílka*« a jiné práce, upozornil Deml také na malíře Felixe Jeneweina v knize »*Dílo Felixe Jeneweina*«. Bás-

¹⁾ Neboť »polem básníkovy působnosti jsou lidé, nikoliv spolky, svazy, sdružení a instituce«. (Albert Vyskočil.)

ník, jehož zrak je vždy otevřen, aby vnímal krásu, vnikl tu dokonale v dílo malíře, který byl právě tak zneuznáván jako on. Nerozumělo se Jeneweinovi a jeho uměleckým požadavkům zrovna tak, jako se nerozumělo a dosud ještě nerozumí Jakubu Demlovi. Jenewein potřeboval někoho, kdo by jeho dílo otevřel široké veřejnosti, kdo by je vyložil a kdo by poukázal na jeho veliké a vzácné přednosti, někoho, kdo by byl zrovna tak hluboký a veliký jako on sám. Nalezl jej v Jakubu Demlovi. Krásná slova o této knize napsal Jaroslav Durych: » Láska k dílu malířovu poskytla básníkovi příležitost k projevení toho, čím vlastně láska ve své podstatě jest: odevzdání se do vůle druhého. Deml se vžil a vcítil nejen do formy Jeneweinovy, ale do jeho duše, do jeho vidění a do všech hlubin podvědomí, z nichž Jeneweinův výraz vycházel tak, že Demlova kniha jest nejskvělejším komentářem, jaký kdy byl napsán... Demlovi se podařilo dosáhnouti duchovního spojení s Felixem Jeneweinem ve smyslu absolutním, s takovou silou a podivuhodnou krásou, že nám tím jaksi Jeneweina křísí z mrtvých a předvádí zázrak obcování duší v celé jeho spanilosti; jest to dílo divotvorné.«

Když jsem letos o prázdninách mluvil s Demlem o jeho »Díle Felixe Jeneweina«, pravil, že je to jeho nejzralejší kniha, na které si dal nejvíce záležet, že je to kniha *apologetická*.

Kromě původních prací vydal Jakub Deml také několik knih překladů, jako na příklad »Audiatur et altera pars«, »Slavík sv. Bonaventury«, »Život svatě Dymny«, »List sv. Vincence Ferrerského o konci světa«, »Sv. Cypriána«, »O divadlech« a j.

Slovo Jakuba Demla není mrtvé. Jest obrazem celého jeho pestrého a rozsáhlého života, jest jediným výrazem jeho lásky. Obsahuje v sobě jemnosti i něžnost, hrůzu i děs, bolest i utrpení. Podobá se brzy dravému vodopádu, který se řítí se skály s nepřekonatelnou rychlostí, strhuje při tom všechny kameny, stromy a obydlí, která se mu stavějí do cesty, bičuje zemi svou dravostí; je to zjevení Síly a Moci, je to nepřemožitelný Obr a Vítěz. Brzy však podobá se něžnému malému potůčku, pomalu se pohybujícímu uprostřed zelených luk; pokorný Žebrák a tichý Tulák. Podobně jako slovo, i *hlas* Demlova díla je brzy silný, mohutný, pro-

rocký, neboť Hlas Básníkův je Hlasem Božím, brzy pokorný, jemný a prosebný, neboť utrpení statisíců se skrývají v něm. »Do tmy letí slovo mé jako vichřice v noci. a tma se nepohnula! Pes ztrestaný Hospodinův, lítostivě usedám na místo v mrazu, kde nemůže vydržeti člověk... A hrozný je můj hlas, neboť je utvořen z mých ztrát, z mého minulého děsu, z mé zpáteční lásky a vděčnosti — a pražádné ceny už nemá moje kůže!«¹⁾

V Jakubu Demlovi však nemáme jenom jednoho z největších českých básníků, ale máme v něm také jednoho z největších a nehrdinštějších bojovníků pro Svatou Církev Římsko-katolickou. Nechce se to sice přiznat, poněvadž nechce se mluvit o Jakubu Demlovi pravda a nechtějí se vytyčovat jeho přednosti i jeho plodná práce. A přece je málo kněží a spisovatelů takových, jako je kněz a spisovatel Deml, takových, kteří by jako on neváhali obětovat všechno své štěstí boji pro jedinou Pravdu Svaté Církve, kteří by jako on pochopili význam a obět kněžství, kteří by jako on celý svůj život zasvětili lásce k Bohu, k Církvi, k bližnímu.

Není nad Demla kněze a spisovatele, ale není také nad Demla člověka. Vzpomínám-li na svou návštěvu v jeho tasovském domově i na své laskavé přijetí u něho, vzpomínám rád, poněvadž poznal jsem člověka veliké lásky, hlubokého ducha a nekonečné šlechtnosti; člověka, na kterého se nikdy nezapomíná a jehož obraz se nám vrací a zjevuje vždy a všude. Jeho dílo, laskavé a teplé, milé, jemné a hluboce citlivé jako on sám, je opravdovým klenotem, je perlou, je něčím, co nám uniká a o čem ve své malosti nikdy nemůžeme mluvit dokonale, poněvadž všechny články a studie zůstávají nakonec jenom torsem všeho toho, co jsme z Demlova díla vytušili, vyzískali a poznali. A přece, jaká to ostuda, když je třeba upozorňovat, že se dílo Demlovo nečte, jaká to ostuda, když se plvá po básníkovi jenom proto, že je v e l i k ý. Ale, jak správně napsal Bedřich Fučík: »Demlovo dílo není pro všední den a lenochy, a každé básnické dílo je silnější než všechna zloba a hloupost.«

—»«—

¹⁾ Jakub Deml: Hlas mluví k slovu, strana 102.

Msgr. Melka:

Laický apoštolát katol. inteligence.

(Z řeči, přednesené na sjezdu v Českých Budějovicích.)

Moji drazí přátelé! Jest opravdu radostí pro člověka, míti před sebou 100 párů jasných, mladých očí, ze kterých zírá inteligentní duch a míti před sebou otevřeno 100 mladých srdcí, která spontánně a dobrovolně hledají povzbuzení a poučení. Ten, který stojí před vámi, stojí zde z vaší vůle. Mám promluvit o laickém apoštolátě. Laický apoštolát jest výpomoc nekňeží, laiků v kněžském díle církve, a poněvadž toto dílo jest veliké, jest to výpomoc nekňeží na díle Ježíše Krista ke spáse duší. To jest ovšem obor velký a sám jsem zúžil svoje téma: O úkolu inteligence na poli laického apoštolátu. Ale i zde je možnost veliká na poli sociálním, národním, charitativním. A proto zúžím dál, omezím se pouze na laický apoštolát katol. inteligence, pokud se týče poučování náboženského.

Apoštolát — krásné slovo.

Longum iter per verba, breve per exempla.

Není to krásné a ideální, opustiti vlast, vzácnou kariéru na císařském dvoře, není to ušlechtilé odebrati se daleko, někam do vzdálené Moravy k pohanským našim předkům? Dávati a nic nebrati, nežádati než jen své a jen blaho. Není to krásné? Nic jiného než modliti se znamená: Ne nám, Hospodine, ale jinému dej slávu. To by byl apoštolát v plném slova smyslu. Apoštolát kněze, Tento ovšem není možný, aby byl prováděn ode všech, ale i do vašich řad zapadlo to volání. To by byl apoštolát, jak praví se v zjevení sv. Pavla: »Přijď k nám do Makedonie a pomoz nám!« To by byl apoštolát patronů našich sv. Cyrila a Metoděje. »Nestojí národ, nemá-li pěvců,« volá básník, oč více, dvakrát nekonale více, nemá-li proroků. Není-li proroků, lid pustne. Proto církev volá a volání nezná uzavření a to zapadá také do vašich řad.

Na družné Moravě dnes a v několika dnech v Praze zasvěcuje se Bohu též několik odchovanců z vašich řad. Ti věnují se tomu apoštolátu v plném smyslu, o němž jsem mluvil. Bůh jim žehnej! Dnes-li uslyšíte hlas Hospodina, nezatvrzujte srdcí svých. Ale to není apoštolát pro všechny a proto jsem též neuváděl sv. Cyrila a Metoděje k vůli tomu a jedině proto. V nich vidíme vzor, příklad, povzbuzení. K tomu je apoštolát laický. K tomu vlastně nás táhne a ponouká samo vzdělání. Světlo je k tomu, aby svítilo. Krásné slovo má v sobě sílu šířiti se. Protestantský je-

den profesor praví: »Cíl inteligentů? Slovo má nějaký vědecký, estetický neb jakýkoliv jiný zážitek. Ale i zbožná myšlenka i theologie vyzní na prázdno, jestliže nemá za cíl svůj změnit svět. Chci říci: všechno vědění, nepůsobilo-li na změnu, na tvářnost světa, bylo by plané, na prázdno. A skutečným cílem studentstva a vás všech nemůže býti skutečně, pravil dále onen profesor, nic jiného, než býti něčím k oslavě Boží a jako člověk k oslavě Boží působiti svým věděním. Nejen tím, že věděním povznáší každý sám sebe a zušlechťuje se, ale i tím, že věděním povznášíme druhého, osvěcujeme a zušlechťujeme bližní, nevědomé bratry, jichž je dosud mnoho na poli náboženském. Rcete! Bylo by možné, aby několik milionů odpadlo v náspu pouhé štvance při sčítání lidu, které se zas bude opakovati? Byl by odpadl tak velký počet, kdyby znali, co znáti mají? Nepohazujte klenoty těm, kteří velké činy neznají. Dnešní pokles od Boha v celém světě pochází odtud, že lidé neznají dobré vůle a víry — nevědomost náboženská. Nuže, do práce k poučování!

Nedávno byl organizační kurs v Bydžově. 80 bohoslovců a několik kněží poučovalo lid. A jakým způsobem?

Čtyři léta připravovali se skupiny mládeže osvědčenými pracovníky. Mládež schází se kolem rádce, jenž dává námět. Sama uvažuje, přemýšlí, čerpá poučení. Toto poučení přednese se v plně schůzi skupiny a s tím odjíždí každý do okolí. Někdy celý týden nejsou doma, každý večer mají obsazeno. A jak poučují? Probírají katechismus, pak Starý zákon. A jaký je krásný výsledek! Lid nábožensky uvědomělý a 400 návratů do roka není maličkost. Není to krásné? A je to něco nemožného? Nehleďme nikdy po hvězdách. My kolikrát hledáme něco daleko, co je tak blízko, na dosah ruky. Konkrétní. V quintě se končí povinné náboženství, co kdyby se sešli katol. studenti a založili apologetický kroužek? Co kdyby se třída usnesla, že se celá přihlašuje do katol. náboženství? Kde to není možno, máte SSS. a duchovního rádce, který ochotně vám dá takové lekce náboženské, se kterými propracovanými byste mohli jíti na venek. Také příruček jest mnoho. Sami byste je mohli prostudovat a přednášet a některý mezi vámi byl by toho schopen, aby vypracované katechese poskytl dál,

se kterými byste mohli jít apoštoloivat na venek. Máte katol. vzdělávací knihovnu, celou řadu spisů. Celá řada apologií (Dr. Podlaha a j.), Bajky o Jezuitech, Večery u jezera Genevského a mnoho jiných krásných nábož. spisů. Leč nejen o víře mluvíti, těž podle ní i žítí. Máte-li obroditi český národ, znamená to vpraviti do něho sílu životní, aby do nitra

vnikla víra a mravnost, žítí podle ní, žítí ze zdroje, který církev nabízí. Chtěl bych vás povzbuditi do práce. Discere et docere. Nuže, tvořte nábož. kroužky, z nichž by vycházelo světlo na venek, vždyt dnešní svět hoří, abyste se rozhodli roznášet oheň náboženského vědění.

(Podle stenogr. zápisu kol. Jarůška.)

Emil Zavadil:

4. a 5. července v Č. Budějovicích.

Ústředí katol. studentstva volilo k uspořádání sjezdu letošního roku 4. a 5. července do Č. Budějovic. A jistě nebylo ani dne, ani místa vhodnějšího. 5. července sv. Cyrila a Metoděje — Č. Budějovice působiště všem drahého a vzácného národovce vldp. biskupa Jirsíka.

Studenti-apoštolé, staňte se slovanskými věrozvěsty, staňte se hlasateli Jirsíkova ideálu a stanete na prahu velikých dob!

*

Ve čtvrtek 3. července přijíždíme, za námi druzí a záhy sjezdová kancelář v malém semináři ve Skuherského ulici plní se studenty i studentkami, kteří po 3. hod. vedení kol. Čechem odcházejí na exkursi do česko-budějovického pivovaru. Mezitím přijíždějí další delegáti, zvláště z Moravy. Již podle přihlášek dalo se soudit, že přes vzdálenost Č. Budějovic od Moravy bude z této většina delegátů. A účast překvapila. Večer rozcházíme se do nocleháren. Dívky k sv. Josefu, hoši do Komenského ulice.

4. července, t. j. v pátek ráno odjíždíme za vedení kol. Žáka na zámek Hlubokou, jehož návštěvu ředitelství ochotně povolilo. Úspokojení bohatostí sbírek jedeme nejbližším vlakem zpět, abychom k obědu byli již zase v Č. Budějovicích a konference nebyla zdržena.

Odpoledne v sále katol. tovaryšů konala se říšská pracovní konference. Sál velikostí svou vyhovoval úplně početnosti účastníků, jichž bylo podle presenční listiny 103, a z toho asi 61 delegátů. Konferenci o půl 2. hod. zahájil úř. místopř. kol. RNC. Karel Fiala. Vítá delegáty a prosí o náležitou pozornost a v debatách o spoluúčast (ovšem mluvení k věci), aby o práci a organizaci bylo viděti zájem všech. Slova ujímá se duchovní rádce Ústředí dp. P. Daňha, jenž modlitbu nám radí jako lék proti morálnímu jedu a jako sílu budoucích vůdců a nalézá krásný příklad v česko-budějovickém biskupu vldp. Jirsíkovi, jehož dílo národní i náboženské zůstane na věčné časy zachováno vlasti. Tak pokračovati budeme zdárně v ideách kat. studentstva, k nimž

obzvláště letos jsme se přiblížili dík kol. Fialovi jako úř. místopř. Vzpomíná též zásluh nemocného předs. kol. JUC. Al. Grulichy, žádá za něho modlitby a obět zítřejšího sv. přijímání.

Předsedající odmítaje chválu na sebe děkuje za krásná slova a ujímá se řízení dalšího programu. Následuje zpráva jednatelská, kterou podává tajemník kol. RNC. Bohumil Černý. Za nejdůležitější považuje spolupráci sdružení s Ústředím; asi $\frac{1}{3}$ sdružení nechce tomu stále rozumět, zato u jiných bylo vidět rozvinutí činnosti a prohloubení náboženského života. Celkem lze mluvit o úspěchu minulého správního roku. Ústředí jest si vědomo překážek jednotlivých sdružení, ale zde žádá větší agilnost od členů samých. Potřebujeme solidaritu práce a vytrvalost. Ústředí org. 62 sdružení. Z těchto jest 18 akademických SSS., 30 SSS., 6 dívčích SSS., 1 výchovný a vzděl. kroužek, 1 stud. mariánské sdružení a 6 čistě akad. spolků. Ubyla tři sdružení, přibyla však rovněž tři. Stav členstva 2400, přírůstek proti loňsku 280. Během roku konána prac. konf. v Prostějově a v zimě prac. kursy v sídle žup. S Ústředím pracovala sekce zahraniční. Ze zahraničních sjezdů obeslala: Pax Romana, kongres Odrozenie ve Varšavě. Celá sekce spočívala na bedrách Dr. Plocka. Rovněž moravsko-slezská sekce, vedená kol. JUC. Hradilem, pracovala spolu s Ústředím. Debata, jež se po přednesení zprávy rozvinula, zvláště ke konci o zahraniční sekci Moravana, zúčastnili se kol. JUC. Hradil, dp. P. Daňha, kol. Friedl, kol. Prokeš, kol. Černý B., Dr. Levíček a j.

Předseda MSS. kol. JUC. Frant. Hradil podává výroční zprávu sekce. Tato stvořena byla již před lety, teprve však letošního roku plnila, co jí bylo přikázáno, dík kol. Grulichovi jako předsedovi ÚKSČs. a za jeho nemoci kol. Fialovi, a pak kol. Hradilovi jako předsedovi MSS. Letos ustavil se 16členný výbor skládající se ze zástupců celé Moravy. Dary vysokých církevních i světských hodnostářů, jimž vyslovuje tímto dík, dodávaly

vzpruhu, neboť umožnily vnější i vnitřní život sekce. Schůzí konáno 7. Nejvíce zaměstnána byla MSS. přípravou na prac. konferenci. Provoláním »Zdař Bůh naší práci« končí svůj obsáhlý referát.

Rozpředla se čilá debata zacházející až do ostrosti, do níž zasáhli kol. Prokeš, Macháček, Ing. st. Hradil, Fiala, Fotr a jiní. Kol. Fiala přerušuje jednání na 5 minut, prodloužených o dalších 10 min.

Podává zprávu pokladník kol. RNC. Převor. Příjem za správní rok činil 109.533.75 Kč, vydání 104.998.30 Kč. Zisk 4.535.45 Kč. Hrubý příjem z Mik. daru činil 56.328.90 Kč, hrubé vydání 4.312.55 Kč. Čistý výnos 52.016.35 Kč, o 4.663.65 Kč větší nežli roku minulého.

Kol. Fiala děkuje za podanou zprávu a vzdává pokladníkovi dík za jeho práci, skutečnou práci a pečlivost, neboť on po několikaletým úsilím, kontroly starých knih, odevzdává pokladnu utěšenou.

Debata zúčastňuje se kol. Banzet, kol. Jurča, Dr. Levíček.

Následuje zpráva o »Jitru«, kterou předčítá kol. Václav Černý. Odběratelů je 3940. Tedy o 120 více než loni. »Jitro« se letos líbilo, což jest nejlepší jeho reklamou. A že nezůstává za ostatními svědčí o něm zmínky v jiných časopisech. Debata o censuře rozpředla se s duch. rádcem. Zasahují kol. Friedl, Zavadil, o dívčí hlídce kol. Skuhrovcová, Rodová a j.

Ke konci promluvil kol. Friedl několik krásných a upřímných slov o našem životě a o našich snahách. P. Daňha navazuje o římské pouti. Uskutečněna bude asi o Velikonocích; úhrnná cena pro jednoho studenta-účastníka asi 1000 Kč. Do debaty zasahuje několik studentů a rozdáváno jest 2. číslo »Římské pouti«.

Podle programu má následovati změna jednacího řádu. Odhlasován však návrh kol. Fotra, aby byla projednána dříve kand. nového výboru. Řízení ujímá se kol. Friedl. Zapisovatel E. Zavadil podává návrh Ústředí kandidátky správního výboru pro příští rok. V důsledku protinávruhu, který podává kol. Kouřil, hlasováno o funk. jednotlivě. Až na 2 změny přijat návrh Ústředí.

Zasedá správní sekce v čele s kol. Jurčou a projednává změnu jednacího řádu za součinnosti zvláště Dr. Levíčka, kol. JUC. Hradila, kol. Friedla, kol. Suchánka, ThC. Poula, Skalníka a j.

Současně s právní sekcí zasedala sekce dívčí za vedení uč. kol. Skuhrovcové. Jednáno o dívčí hlídce, o poměru d. SS. k Ústředí, voláno po revisi d. SS.

Změna jednacího řádu projednávána až do 8. hod. večerní a pokračováno o půl 6. hod. v noclehárně za účasti jmenovaných členů.

Dne 5. července zúčastnilo se studentstvo mše svaté v českobudějovické katedrále a zase korporativně s průvodem odešlo do domu Tovaryšů, kde se též konala valná hromada.

Právní sekce dokončila změnu jednacího řádu. O půl 11. hod. zahajuje kol. RNC. K. Fiala valnou hromadu. Vítá msgra P. Melku, ing. Seberu, předs. jízdního Orla, Dr. Varonse, kol. bohoslovce Poulu a Skalníka, zástupce vídeňského stud. a všechny ostatní kolegy a kolegyně, kteří se v tak hojném počtu dostavili. Po uvítací řeči dává slovo msgru Melkovi, jehož řeč jest uvedena na jiném místě. Promluvil na téma: Laický apoštolát katolické inteligence. Krásná, vroucí slova, prodchnutá opravdovou láskou a zkušeností, vsila jistě do duší všech mnoho nadšených přesvědčení a nových myšlenek. Za řeči přichází a sjezd jménem lidové strany zdraví starosta města Dr. Dlouhý. Za Orelstvo, místní lidovou stranu promlouvá člen výboru správní rady akc. tiskárny řed. Macek. Všechno hluboce se dotýká prostá a vřelá slova radního Kumšty, zdravíciho sjezd za katol. dělnictvo. Kol. Nápravník pronáší pozdrav za Jirsíkův bohosl. kroužek; za Mladou generaci kol. Soukup. Kol. Fiala děkuje všem za milá slova a předčítá došlé dopisy, které zaslali: Msgr. ministr Šrámek, dp. arcibiskup Prečan, vldp. biskup Sedlák, vldp. biskup Podlaha, J. Vlasák, za ministra Dostálka tajemník Vrbický, P. K. Raban a mnoho jiných. Za p. biskupa Bártu pozdravuje P. Melka.

—«←

Přikročuje se v programu. Čtení protokolu stejně jako zprávy funkcionářů odpadají po zvolení verifikátorů. Odhlasován a potleskem schválen jednací řád, jehož tvůrce JUC. Jos. Jurča podává referát. Odhlasováním vchází jedn. řád okamžitě v platnost. Revisoři shledali vše v pořádku a navrhuji proto absolutorium.

Kol. Zavadil podává návrh říšské pracovní konferenci kand. nového výboru. Navržení jsou: Za velké zásluhy o hnutí kat. studentstva čestným předsedou kol. JUC. Alois Grulich (bouřlivý, dlouhotrvající potlesk ukázal lásku všech k tomu, jenž nás tak miloval), předsedou kol. RNC. Karel Fiala (rovněž bouřlivý potlesk projevil souhlas s návrhem tohoto obětavého pracovníka), I. místopředs. RNC. kol. Černý Bohumil, II. místopředs. kol. JUC. Bruno Friedl (výborem navržen JUC. Frant. Hradil), I. tajemník kol. Emil

Zavadil, II. taj. JUC. Suchánek, I. pokl. Václav Zeman, II. pokl. Jiří Královec. Členy výboru: ThC. Přihonský, JUC. Hradil František, IngC. S. Fotr, JUC. Al. Jaroš, kol. uč. Skuhrovcová. Za předsedu MSS. kol. JUC. Frant. Hradil. Náhradníky: kol. Láska, Holík, Langr, Matoušková. Revisory: kol. RNC. Frant. Převor a kol. J. Banzet. Do čestné a smírčí rady: P. Daňha, JUC. Grulich, Dr. Hronek, JUC. Jurča, Dr. Kosatík, Dr. Levíček. Za redaktora »Jitra« kol. Václav Černý. Navržená kandidátka schválena a zvolení členové, pokud byli přítomni, volbu přijali. Navrženo odeslati pozdravné telegramy.

Nově zvolený předseda děkuje všem funkcionářům min. výboru za jejich práci, rovněž i za projevenou důvěru. Zdůrazňuje naši politickou nezávislost a tím i jasný náš kulturně náboženský program. Děkuje katol. tovaryšům za laskavé propůjčení domu, budějovického SSS. v čele s Ant. Čechem, který jediný obětavě odnášel na bedrech svých nedostatky, orgán. sjezdu, na tomto místě vzdává

Josef Horák:

Inkvisice církevní.

Inkvisice náleží k oněm otázkám dějepisným, které skýtají nepřátelům církve zvláště vítanou příležitost k překrucování pravdy a k útokům na církev. Rozličnými spisy, které mají nátěr vědecký a zvláště historickými romány líčí inkvisici jako vrchol tyranství, které víra člověku způsobit může. Novým badáním historickým podařilo se však takové lži vyvrátit.

Název inkvisice pochází od slova *inquirere*, t. j. vyhledávat, vyšetřovat. Doplníme-li si předmět, který se vyšetřoval, totiž bludy, jest inkvisice vyšetřováním bludu nebo úchylny od nauky církevní, které učení církve porušují a příslušné potrestání čili zkrátka soud církevní ve věcech víry.

Naskytne se otázka: Má církev právo vykonávat takový soud ve věcech víry? Každý spolek má právo klásti na své členy určité požadavky, a když jich neplní, napomínati je, trestati, a nepomůže-li to i vyloučiti. Stejně právo musí přiznati církvi každý jako právo základní, na němž závisí její bytí a nebytí. Církev má vésti lidi k Bohu, a poněvadž ien pravda osvobozuje od hříchu a blud odvádí od cíle spásného na scestí, jsou povinni představení církve pravdy Bohem zjevené ostříhati, a vyskytne-li se nějaký blud, nejdříve jej vyšetřit a pak věřící poučováním a výstrahami přivést k pravdě. Pak-li kdo ve svém bludu dále trvá, musí jej přiměřenými tresty

díků též p. prof. Langrovi z Brna, který dobrovolně podnikl sbírku, jež vynesla 1045 Kč, za jedinečnou jeho obětavost a přeje si míti více takových dobrodinců.

Poslední slovo běře si duchovní rádce a opět stejně, jako v předchozích promluvách, činí předmětem své katolické řeči lásku. Milujte se, vše konejte s láskou a Bůh bude Vám žehnati!

Valná hromada zakončena o 12. hod. chorálem svatováclavským a národ. hymny. Leč nebylo to vše, neboť katol. studentstvo musilo své sjezdování zakončiti důstojným způsobem. Průvodem všichni odcházíme, kde odpočívá ten veliký Jirsík, v jehož duchu a pod jehož stínem se letos konal náš sjezd. Tam a rovněž i k pomníku jeho u katedrály položena kytice jako důkaz naší vděčnosti za dílo, které nám tu zanechal. Tam u jeho pomníku vznášeli jsme též modlitbou prosbu k Bohu, za toho, jenž nám dal vše, za čestného předsedu Aloise Grulicha. A my tenkrát nevěděli . . .

pohnouti k pokání a lítosti, neboť jejím úkolem je, aby člověka k Bohu vedla a s ním smířovala. Ukáží-li se všechny prostředky marnými, musí jej církev vyobcováním učiniti neškodným. To dohromady nazýváme inkvisicí.

Počátky inkvisice sledovati můžeme od dob apoštolských. Apoštolové, snažíce se poklad víry zachovati v původní neporušenosti, varovali křesťany před nástrahami bludařů. Bludaře sami stíhali pak největším trestem — exkomunikací. Tak svatý Pavel vyloučil z církve Alexandra a Hymenea, kteří nauku spásy měnili. A v listě ke Galatským praví týž apoštol: »Kdybychom my anebo anděl s nebe kázal vám (něco jiného) mimo to, co jsme vám kázali, proklat bud'!« A sv. Jan ostře brojí proti doketům, nazývá je antikristy. Stejně rozhodně vystupují proti bludařům žáci sv. apoštolů, zvláště sv. Ignác a sv. Polykarp. I Didaché, která je nejstarším nám zachovaným spisem z dob apoštolských, varuje věřící před bludaři. Chování sv. apoštolů a jejich žáků bylo církvi vždy směrodatným.

V prvních třech stoletích, dokud se římský stát choval k církvi lhostejně nebo nepřátelsky, zakročovala církev proti bludařům toliko tresty duchovními. Avšak císařové, kteří přijali víru křesťanskou, považovali každé rušení jednoty u víře za rušení státního pořádku.

Proto prohlásili bludařství za zločin občanský a stanovili na ně světské tresty. Stát má hájiti majetku poddaných, je tedy povinen trestati každý útok proti majetku nejdražšímu — víře. Smrtí tehdy stát bludařství netrestal. Církevní otcové a učitelé, jako svatý Ambrož a Augustin, připouštěli sice, že nucené přivedení do lůna církve může mít v sobě cosi dobrého, poněvadž nutí k slyšení pravdy a může být příležitostí k vnitřnímu obrácení, ale o trestu smrti nechtějí ani slyšet.

Ve středověku, kdy papež Řehoř VII. pojal ideál zříditi království boží na zemi, spojití všechny národy křesťanské v jednu velkou rodinu, jejímž ochráncem a hlavou byl by papež, jevílo se bludařství jako útok proti majestátu božimu, proti Bohu, králi křesťanské rodiny. Proto mnoho zákoníků občanských jako Schwabenspiegel mají na heresi stanoven trest smrti.

Než o inkvisici v užším slova smyslu mluvíme teprve tehdy, když zřízeny byly zvláštní soudní dvory a úřady k vyhledávání, vyšetřování a trestání bludařů. S takovými soudními dvory setkáváme se až ke konci 12.—13. století. Podnět k nim daly četné sekty, jež se tehdy úžasně rychle rozšiřovaly, nakazíce všechny stavy společenské a vnikajíce i do samých kapitul při chrámech biskupských. Předně to byli Kathari — čistí. Rozšíření byli zvláště v dolním Podunají, v horní Italii, jižní Francii a Porýní. Této sekty nemůžeme srovnati s žádnou konfesí nynější, poněvadž vůbec nestála na půdě křesťanské; bylo to něco podobného jako v 2. a 3. stol. gnostikové a manichejci. Místo jedné nejvyšší bytosti uznávali boha dobra a boha zla. Bůh dobra stvořil duše, bůh zla všechno hmotně. Bůh zla svedl duše do světa hmotného — přijaly těla — to je původ člověka. K vysvobození jejich poslal bůh dobra nejdokonalejšího tvora — Ježíše. Vykoupení záleží v poučení. Mimo to Starý zákon odvozovali od d'ábla. Jak patrně, šlo tu o základy učení křesťanského. Mnohem nebezpečnější byly jejich názory mravní. Hlavně: zavrhovali manželství jako překážku spásy a světské vrchnosti odpírali poslušnost jakožto zřízení d'ábelskému. Všichni dějepisci, katoličtí i protestantští, jako Döllinger, Hergenröther, Lenz, Lindner a j. uznávají, že vítězství této sekty by bylo znamenalo zpětný úpadek do původního barbarství, neboť jak Lea praví, »pravověrnost byla za těch dob věcí civilisace a pokroku«. Proto chopili se církev i stát prostředků co nejpřísnějších, aby sektu tu potlačili. Tak vedl boj proti Katharům k zřízení inkvisice.

Ačkoliv už synody Tourská a Lateránská uložily panovníkům pronásledovati bludaře, přece dlužno počátek vlastní inkvisice hledati až za papeže Lucia III. Na synodě Veronské, která se konala r. 1184 za přítomnosti císaře Friedricha Barbarosy, uloženo bylo biskupům, aby visitovali jednou neb dvakrát do roka ty farnosti, v nichž jsou podle doslechu kacíři a aby zavázali faráře a 3 nebo více rozšafných mužů, že jim oznámí všechny podezřelé, aby je biskupové mohli předvolati a vyšetřovati. Na žádost biskupů musely pak světské vrchnosti přísahat, že chtějí nálezy proti kacířům pronesené a tresty provádět, a to pod ztrátou svých úřadů a důstojenství. K nařízením tak přísným byli představení církve pohnuti, poněvadž člověk se často prostředkem spásy chopí, bojí-li se trestu na těle, poněvadž kacíři lidi slabé a prosté k svým bludům svádějí, poněvadž nešetří vdov ani sirotků, ničí kláštery a kostely, církevními tresty pohrdají a hrozí podvrátiti společenské poměry.

K dalšímu rozvoji inkvisice daly podnět války s Albigenkými, sektou to katharskou, jež nesla název podle střediska svého Albi. Papež tam poslal misionáře z řádu cisterciátského, aby obrátili zbloudilé. A když byl zavražděn legát papežský Petr z Kastelman, který dal hraběte Raimunda Toulonského do klatby, že nezakročil proti kacířům, dal papež hlásat proti Albigenským kříž. Po této válce zavedena byla vlastní inkvisice na velké synodě Toulonské roku 1229. Na ní bylo stanoveno, kromě toho, co bylo nařízeno na synodách dřívějších, toto: Ti, kdo se zrekli bludu, mají se odstěhovati na místo, kde není bludařů, na svém oděvě mají nosit velký barevný kříž a nesmějí dostat veřejného úřadu, pokud nebyli papežem nebo legátem jeho zpět do církve přijati. Kdo se vrací jen z bázně, má býti ve vězení podržen. Mládež od 12. a 14. roku musila přísahat, že zůstane církvi věrná. Kdo opomine trojí přijímání sv. svátostí v roce, je z bludu podezřelý. Předpisy tyto byly mimořádným opatřením činem sebeobrany, jíž církvi nikdo zazlívati nemůže.

Inkvisiční soudy na základě uvedených předpisů zřízené byly úplně pod pravomocí biskupů. Brzy však ustoupily inkvisici papežské neboli dominikánské. Dominikánům totiž odevzdal papež Innocenc IV. inkvisici zvláštním způsobem, poněvadž se ošvědčili. Inkvisice biskupské ustupovaly ponenáhlu papežským.

V našich zemích zřízena byla inkvisice papežská po prvé za Přemysla Otakara II., který si jí vyžádal r. 1257 od stolice papež-

ské proti flagellantům. Po druhé zřízena byla v Čechách za biskupa Jana IV. z Dražic proti bekhardům, kteří se uchýlili do Čech a na Moravu z ostatních zemí, kde byli pronásledováni. Inkvisitoři počínali si tehdy přísně, 18 bekhardů bylo upáleno.

Je třeba též zmíniti se stručně o organizaci papežských inkvisicí. Předním členem soudů inkvisičních byl inkvisitor, který vedl vyšetřování a pronášel rozsudek. Právo jmenovat je měl papež, později též provinciálové řádu františkánského a dominikánského. Úřad inkvisitorský měli zastávat mužové moudří, počestní, bezúhonní, theologicky i právnický vzdělání a zkušenostmi vynikající. Proto bylo předepsáno stáří 40 let. Počet jejich byl různý. Museli se řídit podle právních předpisů, jinak mohli býti voláni k zodpovědnosti a potrestáni. Poněvadž inkvisitorů byl malý počet, byli jim dáváni na pomoc vikáři neboli zástupci, kteří měli s nimi stejná práva. Soudní akta zapisovali notáři. Ježto inkvisitoři sami nebývali často zběhlí ve světském právu, bylo jim doporučeno vzít si konsultory. Notáři i konsultoři museli přísahati, že budou řádně plnit své povinnosti a že budou zachovávat tajemství. Jak exekutoři, kteří zatýkali obžalované, tak dozorcí vězňů, tak také sekvestři, kteří na čas vyšetřování zabavovali jmění obžalovaného, musili býti voleni z lidí dobrých a počestných. Aby inkvisitoři a notáři svůj úřad ochotně a řádně plnili, požívali různých výhod.

Vrchnost světská zavazovala se přísahou, že bude inkvisitory podporovat a poskytnout všem svou pomoc k vykořenění bludu. Když se zdráhala, mohl papež její poddané zbaviti přísahy věrnosti.

Inkvisitor zahájil svou činnost kázáním, v němž oznámil své poslání a vyzval všechny, aby ve lhůtě 15—40 dní vyznali se ze svých bludů (*tempus gratiae*). Ti, kdož tak učinili a jejichž herese byla skrytá, byli prosti všeho trestu anebo jim bylo uloženo tajné pokání. Heretikové zjevné, kteří se v té lhůtě přiznali, mohli býti odsouzeni ke krátké pouti nebo k jiným kanonickým pokáním. Podezřelí, kteří se sami nedostavili, byli buď zatčeni, anebo předvoláni. Než započal výslech, museli přísahati, že chtějí o sobě i jiných vypovídati pravdu. Stejnou přísahu složili žalobci a svědci. Úhlavní nepřátelé obžalovaného byli vyloučeni ze svědectví. Svědkové při výslechu dbali, aby notáři správně zaznamenali výpovědi obžalovaného. Výslech byl často za jedenkrát proveden. Ukázala-li se nevinou vyslýchaného, byl propuštěn na svobodu. Neukázala-li se bezdůvodnost podezření a obžalovaný se sám přiznati nechtěl, přikročil soud-

ce k použití prostředků donucovacích — buď k delší vazbě a jejím různým způsobům, a když ani to nepomohlo, užil tortury — trapného výslechu. Tortury užíváno bylo hned u Římanů a u soudů světských po celý středověk, zvláště ve 13. stol., kdy obnoveno bylo studium římského práva. Inkvisice užívala ji mírněji než soudy světské, měl býti brán zřetel na povahu osoby a velikost provinění. Spis *Sacro Arsenale*, který sloužil při soudech inkvisičních za příručku, klade inkvisitorům na srdce, že tortury nesmějí užívati, leč jsou-li přesvědčeni, že je to jediná cesta k nabytí pravdy. Důkaz musel být už závažný. Tortura musela být tak mírná, aby bylo vyslýchanému zachováno zdraví. Nesměla trvati déle než půl hodiny. Vyznání, které bylo učiněno na skřipci, nemělo ještě právní platnosti, nebylo-li druhého dne mimo mučírnu opakováno. Kdo se na skřipci nepřiznal, byl uznán za nevinna.

Dnes ovšem takové vyšetřování těžko chápeme, ale nesmíme ho posuzovati podle dnešního právního názoru, nýbrž podle názoru tehdejšího. Členové inkvisičního soudu byli syny své doby a my jim nemůžeme za ukrutnost vytýkati to, co tehdy všechny soudní dvory uznávaly nejen za dovolené, nýbrž i za prospěšné. Církev mučení nezavedla, nýbrž toliko přejala jako dlouholetý zvyk, zmírnila a lépe zajistila proti zneužití a nespravedlnostem.

Scházelo-li přiznání, mohl býti podán důkaz pravdy též souhlasnými výpověďmi alespoň dvou svědků. Výtah z jejich svědectví byl dán obžalovanému do rukou, aby se hájil. Advokáta si směl vzít pouze ten, či řeči nebo skutky za vinu mu kladené nezaváněly heresí. Advokát, hájil-li bludaře veřejného, byl stížen infamií — ztrátou cti i úřadu.

Rozsudek nebyl pronášen hned, když se obžalovaný přiznal anebo důkaz pravdy byl svědky proveden, nýbrž až při zvláštní slavnosti, která se nazývala *sermo inquisitorum*. Řeč tato pronášena byla obyčejně v neděli a ve svátek ve velkých chrámech anebo na jiných veřejných místech před shromážděnými zástupy lidstva a četným duchovenstvem. Inkvisitor kázal o víře katolické, načež četl průkaz milosti, jímž byly tresty dřívějších odsouzených, kteří se přiznali, zmírněn nebo odpuštěn. Rozsudek konal inkvisitor po srozumění s biskupem, vyžádav si rady bohoslovců. Každý jednotlivec byl podle své viny odsouzen k trestům, které měly, kromě trestu smrti, ráz pokání. Rozeznávaly se tři třídy bludařů: 1. Takoví, kteří se kajícně s církví smířili — ti byli odsouzeni ke skutkům kajícím; věznění nebyli, jen, bylo-li třeba, přelo-

ženi na místo, kde bludařů nebylo. 2. Bludaři, kteří se podrobili jenom s pochybnou upřímností — byli odsouzeni k doživotnímu vězení. 3. Osoby úplně zatvrzelé byly vydány světskému rameni, které je podle tehdejšího práva upálilo na hranici. Trest tento přejal středověk od starých Římanů. Při předávání rameni světskému prosil inkvizitor jaksi formálně, aby odsouzený nebyl trestán na těle a na životě. Ale už to, že světský zákon označil bludařství jako zločin trestu smrti zasluhující, ukazuje, že jednání to odpovídalo duchu času a nebylo výronem církevní nesnášlivosti. Než církev vyšla zatvrzelým co nejvíce vstříc, aby svůj blud odpřisáhli. Proto bylo často odsouzení odkládáno celý rok a k uvězněným posílání mužové učení různých stavů, kteří se snažili je získat poučováním a přesvědčováním. Pak k nim posílání byli nejbližší příbuzní a přátelé. I když přes to setrvali v zatvrzelosti, mohli odvolati ještě na hranici a vyhnouti se smrti. Úsilí inkvizitorů docházelo zdaru. Největší část bludařů odpřisáhla. Počet upálených byl mnohem menší, než se obvykle za to má. Největší část z nich netvořili nekající, nýbrž znovu do bludu padli. Tak na příklad ze 494 bludařů souzených Bernardem Guidonem, bylo 40 osob vydáno světskému rameni, z nichž 9 bylo nekajících.

Odvolání nebylo podle zákonů církevních dovoleno. Ale zákony byly vykládány tak, že pouze proti rozhodnutím definitivním nebylo odvolání, nikoli proti rozhodnutím učiněným během procesu. Tresty byly na prosbu obžalovaných od papeže zmírňovány.

Protestanté uvádějí velmi rádi inkvisici jako důkaz církevní nesnášlivosti. Ale jaká je snášlivost jejich? Luther sám vyzývá křesťany, aby se »chopili papeže a všeho, co je čeládkou jeho modloslužebnosti a svatosti a jim jako rouhačům jazyk vytrhli«. A protestantský dějepisec Döllinger sám praví, že protestanté pro sebe sice svobodu svědomí žádali, ale jiným ji poskytovat — to jim ani nenapadlo, ba že všichni reformátoři pokládali za samozřejmé úplně potlačení církve katolické. Za královny anglické Alžběty padlo mnohem více katolíků, než bludařů za celé inkvisice. A Kalvín odůvodňuje trestání blu-

dařů, t. j. jeho protivníků náboženských, úplně scholasticky. Neboť, jak praví Döllinger, bylo všeobecné mínění, že církev, dosáhnoucí vlády, nesmí poskytnouti tolerance žádné církvi jiné.

Co máme na konec souditi o inkvisici? Chceme-li ji nestranně posouditi, musíme rozlišovati mezi zásadou a jejím použitím. Co se týče použití, nelze popřítí politování hodných vad a nedostatků při soudech inkvisičních, které spočívaly v nedostatečném procesu, ačkoliv proces ten byl autoritou církevní daleko lépe uspořádán, než tomu bylo při současných soudech světských. Ale zásada je správná. Zásada, že vědomé bludařství je nejtěžším proviněním, vyplývá ze samého křesťanského učení. Blaho celku, celého křesťanstva, jež je možno pouze tehdy, je-li zachována neporušenost víry a mravů, bylo církvi největším zákonem. V použití trestu se mohly státi chyby, poněvadž použití je věci pravomoci soudní, ne však úřadu učitelského, vůbec záleží na trestním právu dotčené doby, které církev přejala. Ostatně tehdy bylo pytláctví, krádež spojená s vloupáním, čarodějství ve směs trestáno smrtí.

Právem dí vynikající biskup Ketteler: »O různých konfesích křesťanských nebylo tehdy žádného pojmu. Byla jedna, svatá, obecná církev, která byla považována za společný majetek lidem od Boha darovaný. Proto každý útok na tento společný poklad byl považován za zločin občanský, za útok proti základnímu pilíři společenského řádu. Vyšel-li kdy zákon z nejobecnějšího přesvědčení, byl to občanský zákon proti bludařům.

Když západ ztratil v době reformační jednotu víry, nemohlo už býti bludařství pokládáno za zločin občanský, proto zmizelo ze zákoníků trestních.

Církev nikterak neželí, nýbrž raduje se, že přísné tresty středověké proti bludařům byly odstraněny, neboť jak pravil papež Pius X., »srdce přísňvým jednáním k Bohu věsti je marná naděje, ano příliš prudkým káráním se často více škodí než prospívá. Církev musí blud potírat mečem a silou božského slova, důvěřujíc v zaslíbení Toho, který svět přemohl: Brány pekelné ji nepřemohou!«

K. Mára:

Modlitba k sv. Václavu.

*Svatý Václave,
kníže české, láska k bratřím nekonečná.
Symbole nejvyšších ctností.
Pokoro láskou zdobená.
Pro bolest,*

*kterou srdce Tvé trpělo,
když ruka bratrovražedná
Ti po životě sáhla,
nedej zahynouti nám ni budoucím.*

*Pro velikost Své svatosti,
jež po tisíc let září a nehasla,
jak oheň Věčný na krbu nebeských síní,
pro velikost svého jména,
jež rozlétlo se na perutích víry
a slávu Čechů rozneslo světem
a neupadlo,
jak vlaštovka letem unavená,
nedej zahynouti nám ni budoucím.*

*Pro prolitou svou krev,
již zbarvily se nivy příštích časů,
z níž šlehaly plameny Věčného žití
a symbol její
smýval hříchy vlastních dětí,
nedej zahynouti nám ni budoucím.*

*Hrdino český, hrdino všelidský.
Meč kovový Tvou postavu zdobí,
však jiným mečem dovedls přec zvítěziti
v boji.*

*Pro svaté vítězství,
jehož jsi dobul na poli nejvyšších ctností,
pro svatou lásku,
již srdce Tvé svaté hostí,
nedej zahynouti nám ni budoucím.*

Jan Opasek:

Večer.

*Utichl den
do par se halí.
Zpívá si smutnou
písničku pták
letící naposled
do oblak.*

*Obzor zkrvavěl
a přestal se smát,
s větrem si hrát
a město usíná.*

Třetí triumvirát a jeho třetí výprava.

Dne 11. května t. r. byl uzavřen ve vlaku, jedoucím z Příbramě do Prahy, zvláštní triumvirát — ač vlastně tento název není správný, neboť jedním »triumvirem« byla dívka. Tento triumvirát neměl špatných úmyslů s naší ubohou republikou a proto ani železniční vagon, v němž byl smluven, nebude dán do vojenského musea, ani dítky v budoucnosti nebudou nuceny se o něm učití sáhodlouhá říkání a posílati ho do horoucích pekel.

Členy tohoto spolku byli: Anička, veselý a hezký žabec v rozpuku svých devatenácti jar, Pepík — takto děvče pro všecko v kanceláři u jednoho žida a konečně moje maličkost; svou charakteristiku však z vrozené skromnosti i z obavy před ostudou pomijím. A účelem našeho spolku byly společné nedělní výlety, na nichž jsme se měli nadýchat čerstvého vzduchu a poznati pražské okolí, které nám do té doby bylo španělským Balíkovem. Spolek byl tedy uzavřen a hned na místě umluván první výlet.

»Tak kam pojedeme?« tázala se Anička.

Měl jsem v hlavě sice několik nápadů, mlčel jsem však, neboť jsem vždy, všude a ve všem galantní mladík a vždy dávám přednost dámám.

»Já bych myslel —« začal zvolna Pepík.

Přerušil jsem ho řádným štulcem do zad. »Nemáš nic myslet! Raději nemysli, víš, že jeden taky myslel a posel z toho trakař, a u tebe by to mohlo bejt ještě něco horšího.«

Pepík se na mne zmateně podíval. »Ale dovol —«

»Nic nedovolím,« rozhorlil jsem se, »a ty nebudeš nic myslet. Což pak nevíš, ty negalanterní mladíče, že dáma má všude přednost a že tudíž Anička sama rozhodne, kam půjdeme?«

»Ale, Stáňo,« ozvala se Anička, »nebuďte takový! Jen ať Pepík řekne svůj návrh!«

»Nikoliv,« stál jsem na svém, »rozhodně nedovolím, aby v mé přítomnosti bylo zneužíváno právo slabších.«

Tak jsme se chvíli dohadovali, až si konečně Anička dala říci a navrhla Karlův Týn. Jednohlasně přijato a návrh dále rozváděn. Pepík zase začal mysliti a tentokráte docela dobře.

»Já bych myslel,« pravil, »že bychom mohli výlet rozšířit, a to tak, že bychom nejprve jeli do Vráže a do Sv. Jana pod Skalou, a teprve odtud přes vodopády na Karlštejn. Pamatuješ, Stáňo, byli jsme tam loni a byl to moc pěkný pochod.«

Prisvědčil jsem mu a jelikož ani Anička nic proti tomu nenamítala, byl výlet pevně určen. Rozešli jsme se se zbožným přáním, aby bylo příští neděli hezky.

Počasi mezi týdnem bylo mizerné a ještě v sobotu v poledne přšelo. Byli jsme z toho celí nervosní, zvláště když ještě jiná starost nás tížila. Co bude s proviantem, co budeme na výletě jíst, přece ne samým vzduchem živ je člověk. Poprositi bytnou, aby nám něco udělala, jsme se neodvážili, poněvadž se nám nedávno vyslovila, že už té práce s námi má dost a že nám brzy vyndá perka, a uzeninu jsme nemohli ani viděti od té doby, co jsme v ní našli zbytky zaběhnuvšího se švába. Co tedy dělat?

»Víš,« navrhoval jsem — »já bych třeba něco zítra udělal, snad mi to bytná dovolí.« Myslel jsem si o sobě, že se v kuchyni vyznám, poněvadž, když jsem byl ještě doma, tak jsem často mamince v její svatyni pomáhal; někdy jsem semlel kávu, ale obyčejně jsem jen zavářel.

Pepík se ironicky rozesmál. »To snad chceš,« povídal — »aby mne v pondělí nebo ještě v neděli zavezli do špitálu či dokonce hned na Olšany?«

»Co by,« urazil jsem se. »Myslíš, že nedovedu vařit?«

»A co bys, prosím tě, chtěl vařit?«

»No co, to je jedno, co budeš chtít, třeba řízky.«

»Řízky? Pěkně děkuji, nechtěl bych je vidět, jak by asi vypadaly.«

Jeho řeč a hlavně její tón mne už opravdu zlobily. — »Co pak si myslíš, že jsem ve vaření takovej analfabet jako ty? Já vím, ty neumíš a ani nemůžeš vodu uvařit, poněvadž by se ti připálila.«

Rozčiloval jsem se, ale nakonec jsem přece uznal, že bude lépe, když vezmu svůj návrh zpět. Večer jsem si zašel k tetě a požádal ji, aby nám něco připravila na cestu. Teta mi ochotně vyhověla a tak byla jedna starost s krku.

Zbývalo jedině počasí, které si patrně řeklo: »Když zaplovat — tak řádně!« a statečně zaplovalo celý týden. Ještě v sobotu, jak jsem již řekl, přšelo, k večeru však se přihnal vítr, rozehnal mraky a sluníčko se dlouze líbalo s matičkou zemí. A tak s nejlepší nadějí jsme šli spát. —

Ráno jsem se probudil ve čtyři hodiny a můj první pohled platil počasí. Nevypadalo to zrovna vábně. Nepršelo sice, ale po nebi

se honila mračna, takoví běloucí beránci, na pohled nevinní, kteří však, když se jich hojně sejde, dovedou člověka řádně zlítit.

»Pepo«, volal jsem, »vstávej, neprší, můžeme jet!«

Pepík patrně neslyšel, neozval se. Zavolal jsem silněji, zase nic, jen pravidelné oddychování se ozývalo z Pepíkovy postele. Přikročil jsem k ní a zatřásl spáčem.

»Vstávej, nebo zmeškáme vlak!«

Něco nesrozumitelného bylo mi odpovědí a Pepík se obrátil ke zdi. To už mne namíchlo. Přiskočil jsem k němu a třásl jím, až se mu hlava klepala.

»Tak co, budeš vstávat nebo ne? Karel nás dnes určitě čeká a k vůli tobě zmeškáme.«

»Kerej Karel?« tázal se ospale Pepík a hlava mu již zase klesala.

»Čtvrtej, ty hloupej, přece jedeme na Karlštejn, ne?«

Konečně přece vylezl a oblékl se. Za dvacet minut jsme byli úplně vypraveni a pravou nohou jsme vykročili. Anička nás už čekala.

»No bodejt«, smála se zdaleka — »to by ani nebylo, aby mladí páni nezaspali.«

»To prosím, já ne«, hned jsem se ohradil — »to tady Pepík.«

»Dyž já jsem myslel«, začal se Pepík omlouvat, ale jeho myšlení náhle přerušilo dlouhé a upřímné zívnutí.

Ve vlaku jsme vlezli do menšího oddělení a dostali jsme zajímavou společnost. Hned za námi přišla a sedla si zrovna proti nám židovská rodina, vlastně jen tři dámy a několik židůtek. Já sice nejsem žádný antisemita, mám dokonce několik dobrých známých z rodu Israele, ale počínání těch paniček mně naprosto zhnusilo celý vývolený národ.

Sotva jsme vyjeli za Prahu — bylo šest hodin — otevřela každá své zavazadlo a začaly jísti. První chod byl chléb s máslem, pak přišla na řadu vajíčka, banány, buřty, potom třešně, po nich řízek, zase třešně a tak to šlo bez přestání až do Vráže, ač tam vlak jel skoro hodinu. Cpaly se celou cestu a pusy jim při tom jely jako namazané. Díval jsem se na ně jako vyjeven; myslil jsem, že jsou to nějaké závodnice v jídle a chtěl jsem předem tipovatí vítěze. Bylo to však těžké, určití, neboť všechny jedly stejně. Než jsme dojeli do Vráže, splaskl se objem jejich tašek a já měl nejméně na čtrnáct dní pokaženu chuť.

»To musily být nějaké chudery«, litovala je Anička, když jsme vystoupili — »ty už nejedly jistě nejméně měsíc.«

»Doma asi nedostanou najíst«, mínil Pepík — »tak se musejí nafutrovat vždycky ve vlaku.«

Příjemnou lesní cestou jsme seběhli do Sv. Jana pod Skalou. Flákali jsme se bez cíle po vesnici, dokud nezazněl s vížky kostela zvon, zvoucí na služby Boží. V půl jedenácté bylo po mši a my nevěděli, co dělat.

»Tak co teď«, ptal jsem se — »na Karlštejn máme tři hodinky moc pomalé chůze, tož na cestu je ještě dost času.«

»Já bych myslel, že bychom mohli vyjít na skálu ke kříži«, řekl Pepík a ukázal na kolmou skalní stěnu, pnoucí se přímo nad kostelem, na jejímž vrcholu byl vztýčen kříž.

Anička radostně zatleskala rukama. »Ano, ano, to je báječný nápad!« zvolala a já mlčky svolil, ač bych byl nejraději Pepíkovi za ten »báječný nápad« skočil za krk. Věděl jsem, že tam vede nepřijemná cesta, kamennitá a příkrá, a mně se do ní v parnu, které zatím nastalo, příliš nechtělo. Ale nešťastná moje galantnost mně opět zabránila, abych něco řekl.

Vydali jsme se na cestu. S počátku to ještě ušlo, ale čím výše, tím cesta byla horší. Nejen srázná, ale nedávné deště ji učinily kluzkou a zachytit se nebylo čeho. Krok jsme udělali a tři sjeli dolů. Ze mne tekl pot proudem, kapesník jsem mohl kroutit, dýchal jsem jako parní válec a při tom sliboval Pepíkovi krvavou pomstu. Mimo to jsem měl děsnou žízeň, v ústech sucho a než jsme vylezli nahoru, měl jsem jazyk až na vestě.

Konečně jsme byli nahoře a koukali od kříže na kraj, který před námi ležel jako na dlani. Pepík měl učenou přednášku, ukazoval, co kde bylo zajímavého a mluvil tak přesvědčivě, jako by sám tomu věřil. Mne však nezajímalo, která silnice vede do Prahy a která do Berouna a kolik je to kilometrů, nýbrž ohlížel jsem se, kde bychom se mohli pohodlně utábořit.

Usadili jsme se do pěkného stínu, vytáhli své zásoby a začali jísti. Měl jsem však krk příliš vypráhlý, zdroj slin mi též úplně vyschl a tak nemohl jsem za nic dostatí sousta dolů. Anička i Pepík, jak jsem pozoroval, měli podobné obtíže.

»Nemáte žízeň?« ptala se Anička. Neodpovídal jsem, ale můj trpělivý výraz byl patrně víc než dostatečnou odpovědí.

»Tu máte,« řekla, podávajíc mně i Pepovi po šťavnatém pomeranči.

Rychle jsem po něm sáhl: »Ale děkuji, Aničko, já vůbec nechci. Proč si děláte takovou škodu? Děkuji srdečně. Opuštěte, ale já

skutečně nechci, já pomeranče vůbec nejím.« Ale mezi řečí jsem pomeranč již loupal a hlas se mi chvěl štrachem, aby si to snad Anička nerozmyslila a pomeranč mi nevzala. Pepík si počínal podobně, jenže řekl, jak se mi zdá, že pomeranč nechce, až ho měl v sobě.

Pomeranče nás skutečně osvěžily a my s chutí pojedli. Když zvonili dole poledne, zvedli jsme se k další cestě. Pepík však po jídle dostal nějakou odvalu a nechtěl jít zpět touž cestou, nýbrž kratší, přímo po příkrém svahu dolů. Varovali jsme ho, ale marně.

»No, když chceš, tak běž,« řekl jsem, »ale až si tam někde polámeš krk, tak se už ke mně nehlas!«

»Počkám na vás dole,« zvolal a pustil se dolů. My šli touž cestou s kopce; dolů se nám šlo lépe, zvláště když místy na blátivém terénu jsme sjeli jako po másle. Dodnes se divím, že jsme se tam někde v tom blátě rádně nevymázli. Konečně jsme přišli na pohodlnější cestu a po naší levici se zvedala stráž, po níž Pepík jel dolů.

»No, ten už bude jistě někde u kostela,« vzpomněla Anička. Ale chyba lávky. Najednou se ozval nad námi praskot, způsobený lámáním větví, a nadávání. Uleknutě jsme vzhledli a uviděli Pepíka, jak v sedě jede po stráni dolů, snaže se něčeho zachytit, a nadává jako špaček. Objevil se náhle jako malý hrom a skulil se k našim nohám. Zůstal sedět a vytřepával si z bot kaménky, větvičky a jehličí, které si do nich nabral za své jízdy.

»S počátku to šlo fajn,« vysvětloval, »ale pak jsem uklouz a už jsem jel. Myslíl jsem, že se někde skutečně přizabiju.«

»Vidíš to, ty mudrci,« řekl jsem mu, »jsme tady stejně, dokonce ještě dříve než ty.«

Dole jsme si koupili lístky, proslulé vousy sv. Ivana a vydali se na cestu. Měli jsme najednou na spěch, neboť počasí se zhoršilo. Na obzoru se začaly kupiti černé mraky, které rychle postupovaly k slunci.

»No, snad tam nějak dojdeme,« utěšoval jsem se, »a když konečně zmoknem, však je to jenom voda.« Dostal jsem se v té chvíli do výborné nálady; chtělo se mi zpívat a dělat si z celého světa dobrý den.

Jdeme kousek lesem a potkáme nějakou společnost.

»Jak je to, prosím vás, daleko do Jana?« ptá se nás jeden pán, patrně vůdce výpravy.

»Asi tak čtvrt hodiny,« odpovídáme.

»A budou tam mít něco k jídlu?« — To mne dopálilo. Táhá se nás, jako bychom byli nějakí číšníci.

»Snad jo,« odsekl jsem, »nejmíň tři porce tam dostanete, poněvadž my jsme tam nic nejedli.«

Šli jsme dále s kopce do kopce a cesta se stávala stále horší. Místy bylo bláta po kotníky a terén, zvláště když jsme šli s kopce, nebezpečně kluzký. Viděl jsem se každou chvíli na zemi. První šel Pepík s aktovkou přes rameno, za ním Anička a já tvořil zadní voj. Přes to, že jsme stále byli v nebezpečí pádu, nálada naše byla výborná. Přišli jsme na poněkud srážnější místo a velice blátivé.

»Pozor, držte se stro — —,« zvolal výstražně Pepík, ale než to dořekl, seděl již na zemi. Díky své duchapřítomnosti upadl jen na ruce, takže se vůbec nezamazal, ale z aktovky se ozval žalostný cinkot, labutí to zpěv skleničky, kterou jsme si s sebou vzali a jež odnesla Pepíkův pád.

Pomáhali jsme mu vstáti a já si nemohl odpuště, abych při tom trochu nezabáslil. Podpíraje Pepíka, procítěně jsem mu deklamoval:

»Proč pak, Pepíku, sedíš v blátě?
Budeš zamazán na kabátě.«

Pepíkův malér mne uvedl do povznesené nálady. Vzpomněl jsem si na Armádu spásy a spustil: »Přátelé, bratře a sestrol! Pád našeho nezapomenutelného bratra cuksfíry Pepíka ukazuje jasně, že jsme v nebezpečnosti života a proto zpívejme, věduce, že zpěvem k srdci a srdcem k vlasti. Bum!«

»Tys to ale zvorál,« pravil mně Pepík. »Větší volovinu jsem ještě nikdy v životě neslyšel. No, ale zazpíváme si.«

»Zpívejte,« žádala nás Anička, »já vás budu poslouchat.« Spustili jsme na plné kolo. Žádnou píseň jsme nedokončili, poněvadž jsme ani jednu neznali celou, některou jsme rádně skopali, takže z toho vznikly zrůdy à la:

»Ještě jen dále pojď,
k lesu mne vyprovod',
ty stará kovárno pod jabloní!«

Nakonec už to nebyl zpěv, nýbrž řev (doutám, že každý dobře ví, jak dnes umí zpívat československá mládež).

»Pěkně vás prosím,« smála se Anička, »nechte už toho, sice mně to utrhne uši nebo minkádo mi uletí, jak se mi při vašem zpěvu zvedají hrůzou vlasy.«

Přestali jsme, musili jsme přestat, neboť se zase začali objevovati proti nám výletníci. Byli nějak znaveni a zamazáni až po kolena.

»Ale u těch vodopádů to bylo pitomý,« povídal jeden z nich, »já myslił každou chvíli, že budu dole.«

»Máme se tedy na co těšit,« pomyslił jsem si a lehké mrazení mi přeběhlo po zádech.

A měli jsme se na co těšit. Přišli jsme k vodopádům a naše trnitá kata — i anabase začala. Bláta všude víc než dost, kameny kluzké, cestička široká asi půl metru a klouzalo se to na ní vesele jako na ledě. Zábradlí tam bylo, všechna čest činitelům, kteří je tam dali, ale v té chvíli právě bylo »náhodou« polámané. Kolena se mi třásla, abych neviděl tu propast, vlastně asi pětimetrový příkop, vyplněný balvany, do něhož jsem mohl každou chvíli sklouznout a bídně skončit svůj nadějný život.

Postupovali jsme opatrně, neboť bylo to skutečně nebezpečné. V jedné chvíli jsem sklouzl a mohl jsem se snadno octnouti v jakési tůni. Zkrátka bylo to hrozné. Už jsem všelicos v životě zakusil, ve všelijaké bryndě jsem se octl, ale v takovém postavení jsem ještě nebyl. Prosim, myslet si: »Tak, teď uděláš špatnej krok, slítneš a můžeš míti k večeru vlastní mozek s vajíčkama —« není nic záviděníhodného.

Ale nestalo se nám nic. Šťastně jsme se dostali přes vodopády a zamazání, ale bez úrazu jsme postupovali dále. Místy sice bylo ještě hodně bláta, ale proti hrůze vodopádů to nic nebylo. Mraky se zatím rozehnalý a sluníčko zase vesele svítilo.

Konečně se nám ukázal Karlštejn ve vší své nádheře, jsa líbán a hlazen šikmými již slunečními paprsky. Každý, kdo prý při západu slunce spatří tento hrad, cítí hluboké pohnutí. Já však měl docela jiný pocit. Dívaje se na hrad, myslil jsem si: »Tož k vůli tobě,

Emil Zavadil:

Od srdce k srdcím.

Drazí! Den byl tak krásný a vám oči zářily a tváře planuly, chtěli jste rozdati celé své srdce a cítili jste se všemi, poznali jste velikost práce a hořeli jste pro svou, pro naši katolickou studentskou myšlenku. To bylo po slovech duch. rádce dp. P. Daňhy. Ale ten krásný den přišel, žár očí pohasl, nadšení vyprchalo a vy stali jste se studenty. Chápete to? Jste jinými než kolegové z jiných táborů? Ne, drazí, nejste! Jsou výjimky, ale těch je maličko, a já mluvím k vám, jichž jest tak mnoho dobrých, dobrých hochů, ale s nedostatkem vlastní vůle, pevného přesvědčení, tiché skromnosti, a proto s nádavkem povrchnosti, neúcty k sobě, velikášství, a co zvláště, neláskou k práci.

Proč potřebujete slov ke krátkému nadšení a proč neupevníte a nezocelíte se jednou chladnou skutečností, že chceme-li žít, musíme pracovat? Drazí, jste dobří a vaše do-

ty prevíte, jsem dnes tolik vytrpěl! Tys mně stál za to!»

V lese jsme se očistili a šli pak na hrad, abychom si ho prohlédli. Museli jsme čekat, a tak jsem zatím sháněl, nemají-li zde něco k pití. Ale marně.

»Pořád se říká,« povídal jsem, když jsem se vrátil ze své pochůzky, »jakej byl ten Karel Čtvrtý lidumil, ale aby založil nějakou nadaci, z níž by dostal každý návštěvník aspoň syreček a půllitr piva, na to nepřišel.«

»Mají tady vodňanské, napijte se,« řekla mi Anička, ukazujíc na pumpu. Napil jsem se a musím konstatovati, abych dal pravdě průchod, že vodu tam mají, až na to, že je příliš mokrá, výbornou.

Po prohlídce hradu šli jsme zvolna na nádraží a v devět hodin jsme byli zase v Praze.

»Jsem přesvědčen, že už více s námi na podobný výlet nepůjdete,« pravil jsem Aničce, když jsme se loučili.

»Mýlíte se,« odpověděla, »proč bych nešla? Mně se to dnes naopak docela líbilo, bylo to veselé a tak romantické.« A zasmála se zvonivě, jen se jí v přítmí zaleskly bělostné zoubky.

Kroutil jsem nad tím hlavou celou cestu, nechápaje, jak se tento výlet mohl někomu líbiti.

Olomouc, 26.—27. července 1930.

brota nutí vás každému dáti za pravdu. A vy jste dobří k jiným a k sobě? Ne, vy nejste zlí, ale nejste katolickými studenty. Myslíte tak jako druzí, mluvíte tak jako druzí, děláte totéž co jiní, a váš poměr k dívkám a dívek k hochům jest právě takový jako jiných.

A proto si říkáte rytíři svatováclavští? Proto poukazujete na druhé a sami nejste lepší?

Vy, dobří hoši i dívky, kdy poznáte pravou cenu vlastního pevného přesvědčení, vlastního zdravého rozumu, cenu vlastních úvah a vlastního souhlasu či nesouhlasu, kdy nebudete jen kývat a mluvit, ale naučíte se milovat práci, práci pro dobro, pro sebe, pro velké myšlenky? Kdy začnete žít vnitřním zvroucnělým náboženským životem? S v ý m, t. j. u sebe, vnitřně, ne jen slovy. Drazí, jste dobří, ale buďte též upřímní k sobě a svědomití v práci!

Jindřich Maria Slavík:

Podzim.

*Z šedých barev podzimu
slyš dlouhý, táhlý hvizd . . .
něco vadne v srdci mém
neb od nebeských míst*

*zraky své jsem odvrátil
a v jinou stranu šel,
kde touha má mne hnala,
lásky jsem nenašel.*

*Odumřela v srdci mém
jako list, jenž uvadá
po létě tak radostném
a v bolu opadá.*

P. O. Lenc:

Stesk.

*Ty odejdeš,
já zůstanu
a se mnou jen vzpomínky?*

— — — — —

*Již nebudu těšit se z očí,
jež oblohy modrem září,
a nebude pohádky
o života mučivé kráse.
Pohasnou růžové úsměvy
jak západy červenových dní,
a olověná tíže všednosti
neбудe plašena písni,
již v zasnění z večera poslouchám
jak jásavě stříbrný hymnus
potoka, jenž jaro vítá
pln síly a radosti
a smutku podivného.*

*Ty odejdeš,
já zůstanu,
a se mnou jen tesknota,
pokorná družka a věrná.*

— — — — —

*Což zůstanem sami,
já,
stesk
a sny mé
se vzpomínkami?*

Duchovní hlídka

TO JE TO!

Nedávno napsal jeden z našich duchovních vůdců plnou větu: »Co jest, co bylo? Totéž, co zase bude. A co jest, co se činilo? Totéž, co se činiti bude.« A měl pravdu. Se Šalamounem pěkně skloňme hlavu my, »mudrci«, všichni toho světa, a řekněme: Nic nového pod sluncem. A přece mělo by být. Proč? Cítíte mezi mladými

dnes ubohost, plochost, prázdnotu, titěrnost a zkrátka »malost ducha«? Není, co bylo. Život, jas, jarost, květ, smích — srdce! Chybí čistý tlukot rozjásaného, neposkvrněného srdce, chybí ryzí láska. Vše má pachut' unuděnosti, všednosti a unavenosti — už u mladých. Proč? Přestalo se žít pro ideály. Jsou ideály, Bůh chraň, že by nebyly — ale ideály visící ze zdola, a ne svrchu, odkud veškerý Ideál čerpá svou magnetickou sílu. Jsou ideály, ale trpící na jepičí energii a vytrvalost — ideály »na den«, »na hodinu«, skoro jak se na

těch náročích pražských před 5 měsíci četlo: »Láska na hodinu.« Ano, ano, hrát si s láskou, ale ne vytrvat, vydržet a až do krajnosti se obětovat — to by byl tak žádoucí ideál dneška. Mluvme mladým o ideálech krásy, lásky, katolicismu — planou jim tváře, zorničky se šíří, ruce se zdvihají — ale srdce o tom neví, jako by bylo infikováno injekcí mrtvolné vlažnosti. Přestane se mluvit a jde se zas dál, jak se šlo — protože o tom opravdu miterně srdce nevědělo. Léčí se dnes mladým rozum vědou, fantazie filmem, paže sportem, nohy turistikou, snad ještě zraky »cudnými« obrazy a sluch »hospodskými« řečmi — ale docela moderní hygiena mravní zapomněla — na srdce. Inu, co se nevidí, po tom se ani netouží. Lidé nevěří v Boha, věčnost — proč by věřili v duši, kterou »neviděli« a v srdce, jež jim není ničím jiným, než obyčejným »vodovodem« krve. Vodovod praskne, přestane život. — Vy, mladí, když staří na vás zapomněli, anebo, i když nezapomněli, nedovedou provést vám diagnosu vaší chorob, pomozte si sami! Víte čím? Že obrátíte výrok v úvodu řečený: »Co jest, co bylo? Nebude to už totéž, ba ani totéž činit nebudem!« Dobře, ale z toho plyne víc, než si myslíte a snad byste si momentně přáli. Vy musíte do všeho vkládat srdce, život — lásku. Vy musíte chtít — ne dát se nutit. Ne, to vím, že vy jste »srdce, život, láska« — ale vy to musíte vše mít naprosto čisté, zkráslené, neposkvrněné, ryzí. A v tom bude tajemství vašeho úspěchu a tím odlišíte se od svých kolegyně a kolegů, také mladých, také studentů, také akademiků. Vy to budete vše mít jiné. Ale jak? Musíte více se stýkat a důvěrně stýkat a připodobňovat se, řeknu »assimilovat se« (jak nám lidem možno) s Ježíšem Eucharistickým, jenž Láska, Život, Srdce. Rozumíte teď, co jest častější sv. přijímání? Častější a zbožná přítomnost při mši sv. Častější návštěva Nejsv. Svátosti! Ano, to jest to, co chce život od vás. To je to!

—»«—

Denní pořádek papeže Pia XI. Sv. Otec sloužívá denně o 6. hod. mši sv. ve své soukromé kapli. Papež sám se holi, dvakrát za měsíc přichází do Vatikánu dvorní holič, aby papeže ostříhal a upravil tonsuru. Po mši sv. je snídaně: káva, mléko, chléb s máslem. Zaručeně dobré mléko a máslo je z domácího hospodářství vatikánského. Přesně v 9 hodin přichází k papeži kardinál státní sekretář, jediný to kardinál, který bydlí ve vatikánském paláci, protože chce ho mít blízko a celé hodiny se mnohdy s ním radívá. Potom přicházejí kardinálové kuriální (jednotlivých kongregací římských), kteří povinni jsou podávat papeži každý týden zprávy ze svých resortů. Nejdůležitější úlohu má kardinál van Rossum, Holanďan, redemptorista, jako prefekt kongregace de Propaganda Fide, t. j. která má zprávu všech missií světa. Pro tento důležitý a složitý úřad a červený talár říká se mu v Římě »červený papež«. Nato přijímá papež audience významných římských duchovních i světských hodnostářů. Ve 12 hodin počínají audience všeobecné, ke kterým jsou připuštěni katolíci z celého světa. Pius XI. si velmi váží těchto chvil (někdy trvají až do 3 hodin odpo.) protože je pokládá za jediné okénko a pojitko s veřejností celého katolického světa. Papež napřed se doptává, odkud poutníci jsou, a pak podle toho s nimi hovoří: latinsky, italsky, německy, francouzsky, španělsky a hebrejsky. Kromě toho čte papež anglicky, polsky a řecky. Svě řeči nikdy nepíše a mluví velmi pomalu a zřetelně. Je velmi zajímavé, že při audi-

enci delegace palestinského židovského státu hovořil papež hebrejsky, a tu se poznalo, že papež mluví lépe hebrejsky než zástupci židovského národního státu. — Po audiencích papež obědvá, podle tradice vždy sám. Jako Milánčan má rád »risotto alla milanese«, jinak je oběd papežův velmi skrovný. Po obědě je vždy krátká procházka ve vatikánských zahradách. Při nepříznivém počasí jezdívá v některém ze tří darovaných aut. Papež zajímá se o všechny technické pokroky. Ve Vatikáně dávno je radio. Lituje jen, že nemůže mít pro nedostatek místa své vlastní letiště. Sám sleduje osobně stavbu nádraží vatikánského. Dvakrát navštívil novou knihtiskárnu »Osservatore Romano«. Večer od 6—8 hod. opět přijímá audience. V 8 hodin vykonává v kapliče svou modlitbu. V 9 hodin večeri. Po večeri čte »Osservatore Romano«. Od 10 hod. večer sám tráví »své chvíle« v soukromé své knihovně dlouho do noci. Z náměstí sv. Petra vidět někdy ještě o 2. hod. v noci osvětlená okna papežova. Pius XI. — papež vědy a práce!

Nová vatikánská vysílačka. Koncem září bude dokončena ve Vatikáně stavba radiové vysílačky. Proslov při otevření bude mít sám papež. Vlastní »studio« zřízeno hned vedle ložnice papežovy. Stanice vatikánská bude vysílat na dvou vlnách, a to 19.84 a 50.26 m. Anténa je speciálního typu t. zv. Markoni-Franklin a bude potřeby energie asi 12 kw.

Dívčí hlídka

Vzpomínka z exercicií studentek a akademiček ve Stojanově 1930.

Ó, Pane můj! Kterak zapětí mám Tobě důstojný chvalozpěv, jak velebit mám velikost a dobrotu Tvou, když rtové moji slabě jenom šeptají o lásce neskonalé, jež mne objala — tam v nebeském klidu Stojanova.

Tvé dítě zemdlelo na pouť životem, rok setřelť s duše zářný trpyt. Proto vysíleno chopilo se svaté ruky Tvé a Tys je vedl cestami svými. Jak nicotným se cítilo být tvorem, když ohlušeno hudbou sfér, oslepeno jasmem řítících se sluncí, zmateno vířivým kolotáním světů v nezměrné hloubi nevyzpytatelných tajů spatřilo Tebe — světů stvořitele. Duše zahanbena tonula v slzách, když na přesvatých rukách Tvých rděly se krůpěje krve, když nad úbělem skrání Tvých chvěl se ssedající nach a ze srdce prýštil tok žhoucí obětovné lásky. A zmirající retы Tvoje šeptaly o lásce Tvé ke mně, jež jitřila jen rány Tvé a zvyšovala muka Tvého člověčenství. Tak čekal jsi se srdcem otevřeným, až sklonila jsem v prach čelo, v proudu vřelých slz obmyla vinu svou a padnuvši k nohám Tvým, retem rozechvělým libala rány rozevřené. — Pak jsi mně podal ruku svou, pozvedl k svému milujícímu srdci, skryl jsi můj bol v hloubce rány zející a já jásala v Tvém božském srdci, planula v žáru výhně lásky Tvé, jež spojila nebe se zemí.

A duše chvějíc se u svatém nadšení zasáhla v harfu citů svých a s Pannou nejčistší zapěla věčně mohutné »Magnificat«, jež rozechvělo srdce přírody. Země se zachvěla od pólu k pólu, nebeský azur jásal spolu s tvorstvem a sině nekonečna se chvěly u radostném vzruchu, když Ty, můj, králi, vstoupils v srdce očištěné.

Ó, zůstaň v něm, zůstaň láskou svojí, neboť žítí v slastném objetí Tvém do skonání, toť jediné přání duše roztoužené.

Ty pak, Královno Karmelská, věnčená vůní ctností »malé světice«, buď nám mocnou orodovnicí!
—enr—

Organisační hlídka

Uvodem.

Znáte své povinnosti! Nejdůležitější jest práce. První vaší povinností jest: odeslati nacionálie, uspořádati během září valné hromady, podati zprávy.

Které sdružení nebude míti řádnou omluvu pro brzké nesplnění svých povinností, bude veřejně pranýřováno.

Tolik o povinnostech k Ústředí během měsíce září.

Vaše povinnosti ve sdružení:

Získati nové kolegy z postupujících do vyšší třídy a nové odběratele »Jitra«.

Jen tolik stručných slov.

Emil Zavadil, tajemník.

—»«—

Milí kolegové a kolegyně!

S novou silou, novým nadšením a vůlí k další práci vstupujete do škol. Prázdnin užili jste všichni k plnému zotavení a nyní opět do práce. Nezapomeňte však také na svá Sdružení a svůj časopis »Jitra«, jemuž hledíte každý alespoň jednoho nového odběratele získati. Svě přátele-kolegy přivedeťe do Sdružení.

Nástin příští práce slyšeli jste na valné hromadě v metropoli jižních Čech v Čes. Budějovicích. Bližší pokyny a celý program postupně bude oznamován oběžníky. Myšlenka pevné organizace, jednotného celku musí ovládati naše jednání, protože tato dodává života a síly k dalšímu vývoji našeho života. Celá řada otázek, jichž zdárné řešení na nás čeká, stane se možnými jedině účinným vystoupením silné organizace katol. studentstva. Dnes vedle obrany jest naším hlavním úkolem pozitivní práce a to nejdůležitější jest, postarati se o dobrou inteligenci, která obtížným otázkám doby dovede účinně čeliti. Mnohdy jest naším neštěstím, že nevíme, co nám prospívá a co nám škodí, kdo jest naším přítelem a kdo nepřítelem. Musíme býti opatrní a toto si dobře uvědomiti.

Naše studentské hnutí chce kráčetí správnou cestou za pokrokem a vzdělaností národa, ba ono chce pravý a zdravý pokrok vésti, protože jest přesvědčeno, že katolictví se nepřičí ani vědě, ani pokroku hospodářskému, ani sociálnímu, ani svobodě a právům národa. Proto neohroženě jdeme za pokrokem vědy a umění. Jsme přesvědčeni, že máme pomoc Boží, svou statečnou odvahu a své dobré právo — nebojíme a nestydíme se jíti zároveň i nazpět, tam, kde se ostatní odchýlili — totiž zpět ke Kristu a jeho zásadám. Jedině pokrok budovaný na víře v Krista a v nesmrtelnou duši jest pravý, jedině ten má budoucnost a jedině on dovede zachrániti náš národ rozeštvaný a zničený pseudopokrokem a lžipokrokáři. Kdo miluje svůj národ a svou vlast, kdo jí přeje úspěchů a rozkvětu, nemůže jinak činiti, nežli starati se o pokrok a vzdělanost podřízenou zákonům Božím.

Naše organizace jest naprosto nepolitická. Nic nám není do politických bojů jednotlivých stran, ale nesmíme býti slepí k vývoji české politiky a celému politickému životu veřejnému. Proč? Nemám,

či snad nesmím mít zájem na tom, proč nyní studuji? Naopak, musím si toho býti plně vědom, protože tím buduji a tvořím svou budoucnost, své příští povolání. A budoucnost národa a vlasti není ničím? Nebo nemáme na ni právo? Nemáme o ni zájem? Nepatří nám? Jestliže ano, musíme se o ni starati, a my se o ni také postaráme! A jestliže dnes nedá se (alespoň jinak se netvoří) tvořiti budoucnost našeho národa, nežli politicky, máme my nejen právo, ale i povinnost této politiky si všimnouti. Proč? Protože ti, co dnes dělají tuto politiku, aneb mají rozhodující moc, namnoze pracují jen pro budoucnost, v níž oni, ani jejich děti nebudou žíti. My máme zájem na tom, aby budoucnost naše byla lepší přítomnosti a výslovně si přejeme, aby byla katolickou, křesťanskou, protože jedině tak bude šťastnou. My musíme najíti a jistě najdeme cesty jiné, nežli převládají dnes, k vybudování krásné budoucnosti. A jestliže národ vysílá do parlamentu nepatrnou hrstku pravých katolických křesťanů, neznamená to, že víra tím ve státě umírá, anebo že snad katolíci nemají práva ozvati se tam, kde se proti nim pracuje.

Proto i katolický student smí a může volat po katolické škole, po katolické budoucnosti své a svého národa. Katolíctví studenti nepřestanou volati dotud, dokud nedosáhnou toho, čeho si přejí. Oni dovedou a jistě získají na svou stranu všechny tak zvané indiferentní a vlažné. Proto dovedeme se opřít i těm, kdo budouji dnes budoucnost beznáboženskou. Boj tento je svatý, a věřím, že v něm vytrváme, protože jsme generaci poválečnou, vyrostlou za toho největšího náboženského útisku a mnohý pro své přesvědčení i trpěl. Viděli jsme kolem sebe padat kolegy, i jejich ztrátu nejen zde, ale i věčnou, známe škodlivé vlivy i výchovu bez Boha, a proto voláme: pryč od práce ničící náš národ! Nemusíme dělat to, co se jinde neosvědčilo. Francie vrátila se ke Kristu, Mexiko šlo zpět ke Kristu, a Rusko, to jednou musí také jíti, tak, jako půjdou všechny národy otrávené jedem protináboženským a bolševickým!

Pevná a rozhodná naše vůle musí býti oporou těm, kdož jdou před námi a připravují v našich intencích budoucnost. K nim voláme: neochabujte v boji, vytrvejte a vítězně pokračujte! Jdeme za vámi a jednou vás vystřídáme. Vám patří náš dík i dík celého národa. Katolický student má vždy odvahu promluvit i o svých potřebách i potřebách národa.

Jdeme zpět ke Kristu a s Kristem vítězně ku předu, protože nevyčerpatelná aktivita křesťanství nás posiluje a milost Boží posvěcuje naše konání a vede nás k plnění vůle Boží.

K. Fiala.

—»«—

Pohřeb JUC. Al. Grulichy, čestného předsedy Ústředí katol. studentstva čsl. konal se v sobotu 19. července t. r. dopol. v jeho rodné obci Jednově na Moravě. Krajně nepříznivé počasí a prudký déšť neomezil ohromnou účast na pohřbu tohoto vynikajícího pracovníka v katol. student. hnutí. Z domova do kostela donesli svého kolegu akademici. Po mši sv. a obřadech, jakož i po krásné promluvě vdp. faráře Neduchala, který promluvil o významu práce zemřelého pro tamní kostel, spolky i obec, i o jeho mládí. Krojovaní členové Orla donesli pak kolegu předsedu na hřbitov. — Nad rakví promluvil pak: Karel Fiala, předseda ÚKSČs. a ČLA. o významu práce ve studentském hnutí, ovšem pro prudký déšť byl nucen omezit se na to nejnutnější. Rozloučil se s ním též za výbor Římské studentské pouti a jízdní odbor

Orla v Praze. Za spolužáky, SAK. Moravan a SSS. Prostějov rozloučil se s ním jeho spolužák dp. Talanda. Za Orla se rozloučil s ním br. Zatloukal, poštovník a býv. starosta. O oblíbené zesnulého nejlépe svědčí ten fakt, že ohromný počet účastníků, i přes nepříznivé počasí vytrvali až do konce. Pohřbu se zúčastnili kromě již jmenovaných: vdp. farář Neduchal, dp. Huňka, kaplan z Jednova, dp. Funk z Konice, dp. Horák ze Ptení, dp. Talanda a dp. Frolzl spolužáci zemřelého, dp. Čonka, farář z Brodku a dp. Kadlíček, kons. rada ze Skřipova. Ze zástupců studentstva K. Fiala, za ÚKSČs., ČLA., výbor poutí do Říma a jízdní odbor Orla E. Zavadil, tajemník ÚKSČs., V. Černý, redaktor »Jitra«, J. Banzet za SSS. Brno, J. Jurča, dlouholetý člen ÚKSČs., J. Bednář, B. Lázníčka a další za SSS. Prostějov. Zástupci orelských jednot z Prostějova, Konice, Budečka, a jednotlivci z okolí. Z projevů soustrasti, jichž se rodině mnoho dostalo, vynikají: od p. senátora Hrubana a P. Daňhy, duch. rádce Ústředí. Katolické studentstvo nikdy nezapomene práce a památky zesnulého. Ocenění a vypsání jeho činnosti přináší »Jitra«.

—»«—

Z Moravskoslezské sekce.

Kolegyně, kolegové!

Konec prázdnin a začátek roku Vám připomene, že se musíte zase pustiti do spolkové práce v našich SSS. Nechci Vám podávat zvláštní povzbuzení, ale chci Vám jen říci a tím prositi, abyste se již jednou začali dívat na Moravskoslezskou sekci jako na orgán, který chce Vás povzbuzovati a Vaše práva hájiti, když toho bude zapotřebi. Zanechte osobní nevráživosti k Moravskoslezské sekci, a bude-li Vás k ní někdo ponoukati, uvažte, že to není chování charakterní. Předsedou sekce je táž osoba jako loňského roku. Buďte k ní sdílnější, a bude-li tomu tak, pak se předejde skandálům, do kterých mnohé delegáty na letošní valné hromadě zavlékli mnozí kolegové, kteří stále jen mluví, ale nic nedělají. Žádejte, aby k Vám předseda ze sekce co nejdříve přijel; nemyslete, že Vás bude chtít »špehovat«, ne, bude s Vámi klidně uvažovat o domácích poměrech spolku! Buďte ujištěni, že Vám chce býti jen dobrým přítelem. Co se loňského roku týče, poměr byl neujasněn jen u těch SSS., kam předseda MSS. nemohl pro finanční obtíže jeti; ta SSS., v nichž byla revise MSS., ta se zvedla na nohy. Loňského roku jsem Vám také psal do prvního čísla »Jitra«, ale nevím, proč zpráva otištěna nebyla, ač měla mnoho pokynů pracovních.

Odebírejte hodně »Jitra« a připravujte od začátku roku akci Mikulášského daru! Svolejte co nejdříve valné hromady, ale každý kolega necht' se vystříhá osobních nájezdů proti tomu, kdo pracoval anebo chtěl pracovati! Letošní správní rok má býti jakousi obětí práce u hrobu našeho milého Grulichy, který pro hnutí dal život. Jako pro začátek správního roku připravujte důstojné oslavy sv. Václava, jehož vytrvalost buď i Vám vzorem! JUC. Fr. Hradil, předseda MSS.

—»«—

Kongresu Pax Romany v Mnichově za ÚKS. čs. zúčastní se letos 6 delegátů. Kongres se koná od 27. srpna do 4. září. Referát o průběhu přinese příště.

Pout a akademie čsl. bohoslovců na posvátném Velehradě konala se ve dnech 16.—18. července

1930. V předvečer byla tradiční návštěva hrobu ndp. arcib. Dr. A. C. Stojana s promluvou vdp. Ant. Al. Šuránka, na to pěvecká akademie na vysoké úrovni. Hlavní den sjezdu byl věnován referátům O. Vasyly Bourgois T. J. (Unionismus v dnešní době), Dr. K. Večeři (Encyklika Pia XI. o mládeži), Dr. J. Michalského (sv. Augustin) a dp. Hamraly (organizační kurs bohoslovců v Nov. Bydžově); na to zasedala sekce o Museu. Poslední den byl věnován prohlídce památností a výletům. Ústředí katol. stud. čsl. zastupoval a jménem studentstva sjezd pozdravil prof. Oldř. Svozil. Dojemně působila též pietní vzpomínka na zesnulého předsedu Ústředí JUC. A. Grulichy.

Světlem

Protialkoholní manifestace v Drážďanech. U příležitosti hygienické výstavy v Drážďanech byly uspořádány 23. až 25. června »Německé dny protialkoholní«. Bylo zde sdruženo 24 spolků abstinentních a 12 jiných sdružení. Hlavním tématem byl poměr alkoholismu k zdravotnické, hospodářské a zdravotní politice. Bylo jednáno o škodách, jež způsobuje pijáctví v hospodářství a životě jednotlivce i společnosti, o příčinách pijáctví (zejména psychologických a sociálních). Dále bylo referováno o bezcennosti lihovin pro výživu a o ztrátách, vznikajících výrobou a spotřebou lihovin a o důsledcích nesprávné výživy pitím a kouřením. Také o škodlivém vlivu požívání alkoholu během léčení, a to zejména v nemocnicích a o brzdění sociální péče samosprávné. Ke konci bylo konstatováno nesprávné stanovisko, které zaujímá veřejnost (politika a žurnalistika) k otázce alkoholismu. Zatím co velmi mnoho pozornosti se věnuje zločinnosti, stranickému politikaření, řemeslnému sportu, zavíráme oči před příčinou těch zločinů. Rovněž mnoho pozornosti — a jistě zasloužené — se věnuje tuberkulose a pohlavním chorobám, avšak léčení alkoholismu, jenž je s těmito lidovými nemocemi v úzké souvislosti, se pranepatrně podporuje. Německá manifestace se velmi vydařila. Zúčastnily se jí i významné oficiální kruhy a referáty podali přední činovníci. Četné zúčastněné spolky pořádaly pak samostatné manifestace a propagační podniky. V programu sjezdu byla i návštěva vzorně vedené ozdravovny pro alkoholiky v Seefrieden u Drážďan.

V Polsku použilo přes 300 obcí možnosti dané jim polským protialkoholním zákonem a odhlasovalo zákaz prodeje lihových nápojů ve svém obvodě.

Práce policie s opilci je dosti značná. Uvažte, že na příklad v Praze policie zadrží ročně 18.000 osob, a z toho »jen« 4000 opilců, t. j. 22 procent.

Norská vláda hodlá zavésti důkladnější výchovu protialkoholní přímo do škol.

Fritjof Nansen, slavný polární badatel, potíral vždy velmi rozšířený názor, že alkoholu je třeba při polárních výpravách k posílení nebo jako léku. Již dávno prohlásil: »Moje zkušenosti dovolují mi zaujmouti stanovisko proti požívání vzušujících nebo omamujících prostředků všeho druhu. Je rozšířeno mínění, že když ne pro každodenní potřebu, tedy aspoň jako lék je nutno na expedici pít lihové nápoje. Souhlasil bych s tímto míněním, kdyby mi byl jmenován jediný případ, kdy by bylo bývalo třeba takového léku. Zatím trvám na tom, že alko-

holní nápoje jsou pro arktické výzkumné výpravy naprosto zbytečné.»

T. A. Edison: Proč nepijí vína? Dovedu mozků jinak užívatí než jej otravovatí.

L. N. Tolstoj: Kde vládne alkohol, tam mizí spokojenost, radost ze života a rozsévají se nečnosti.

Prof. Gruber: Jenom abstinent je úplným pá-nem svých duševních i tělesných sil.

F. Schiller: Víno ničeho nestvoří, jen vyžvaní.

Technická hlídka

Úvodem.

Představuji se vám všem — milým čtenářům — jako nový vedoucí této hlídky. Prozatím ale pouze pod značkou, mám totiž určité důvody, proč se prozatím nechci podepsat. Později snad o tom více!

Je zvykem napsati vždy alespoň několik málo úvodních vět při vstupu do nového ročníku. Chci učiniti totéž a napsati vám zde, jak si rubriku »Technika« představuji.

Nevím, jak se vám zamlouvala tato rubrika v loňském ročníku, mne však neuspokojila. Představoval bych si hlídku »Technika« jako hlídku studentů-vrtáků, nebo, chcete-li, rýpalů, kteří stále něco kutí, dělají doma pokusy z fyziky i chemie, a vůbec svým počínáním si získávají stále větší oblibu u svých spolubydlících, kteří jim vytrvale slibují, že je i se všemi těmi krámy vyhodí. Představoval bych si ji tedy ve smyslu domácí práce, a tak jí také chci celý rok vésti.

Myslím, že je vás dosti, kteří si právě tak jako já rádi zhotovíte nějaký fyzikální přístroj nebo zkoušíte různé chemické reakce. A právě vás prosím o spolupráci! Napište do »Jitra« své zkušenosti, popište, jak jste si co zařídili, vyrobili a pod. Bát ani stydět se nemusíte, nemáte před kým a proč! Kdybyste snad chtěli něco vědět, napište buď mně přímo (redakce vám laskavě sdělí mou adresu — musíte jim zaslat ale zpáteční porto), nebo prostřednictvím »Jitra«, takže bychom mohli přímo zřídit poradnu při naší hlídce. Doufám, že redakce nebude proti tomu nic namítat, tazatelé ovšem musí vždy přiložit porto 1 Kč, aby redakce mně mohla dotaz zaslat, a hned na obálce poznamenat dolů do levého rohu »Technika«. Ještě jednou vás všechny prosím o příspěvky do naší hlídky. Zasílejte je přímo redakci s podotknutím »Technika«.

Napište, co se vám nelíbí, co byste si přáli mítí jinak, jakých výsledků jste se dopracovali na základě uveřejněných návodů, atd. Ještě bych měl podotknutí ke kolegům nerýpalům. Prosím vás, chovejte se showivavě k naší rubrice a řiďte se Pliniem: »Popřejme volnosti zábavám cizím, abychom jí dosáhli pro své!« A máte-li něco proti nám, vytkněte nám to veřejně v rubrice: »Řádky chvály-plné a nelibostné.« Tam se můžete proti nám vybití!

Nuže, s chutí, vytrvalostí a hlavně trpělivostí do práce!

A. D.

—><—

K měsíci.

Možnost opustiti zeměkouli vystupuje mnohými pracemi vědeckými z mezí nemožnosti a stává se skutečným problémem vědy. Hlavně Němci a Američané mnoho pracují na tomto poli: Z Němců je to ze starších H. Gamswindt, který sestrojil plány první rakety, z modernějších H. Oberth,

profesor fyziky v Berlíně, konstruktér první pokusné rakety, O. W. Gail, autor několika fantastických románů (Hans Hardts Mondfahrt) a konečně Max Valier, automobilový závodník, který byl letos v květnu zabit na svém raketovém závodním voze. Byl činný též jako filosof. K nim přistupuje ještě několik jmen méně významných německých inženýrů. Jejich pracovním místem je Opelova automobilka v Rüsselsheimu s vlastní závodní dráhou. V Americe i u nás nadělala svého času mnoho sensace zpráva o letu na měsíc, o raketě vypravené na státní útraty, ale zpráva se nezakládala na pravdě, třebaže nutno doznati, že země dolaru věnuje těmto otázkám mnohem více zájmu než ku příkladu my. Nutno ovšem doznati, že potřebujeme peníze na věci důležitější a že naše veřejnost se o tyto otázky valně nezajímá. Z nejvýznamnějších amerických pracovníků je R. Goddard, autor spisu »Metoda k dosažení extrémních výšek«. U nás zasluhují zmínky z praktiků továrník Očenášek, z teoretiků Dr. V. Santholzer.

Leč myšlenka opustiti zemi není nikterak nová. Již Leonardo da Vinci (1452—1519) ve svých tajuplných zápiscích (Codice Atlantico), zmiňuje se o takovém letu, Newton (1643—1727) zakladatel novodobé fyziky, poukazuje na to, že teoreticky bylo by možno opustiti zeměkouli využitím zpětného odrazu. J. Verne (1828—1905) řeší problém v románě »Do Měsíce«.

Jaké překážky stojí v cestě takovému letu? Je to v prvé řadě gravitace zemská, nespoutaná síla, snad největší, kterou známe. Základní zákony gravitační vyslovil Isaak Newton v díle »Philosophiae naturalis principia«, kde je definuje t. zv. gravitačním zákonem. (Dvě části hmoty přitahují se navzájem silou, která závisí na velikosti obou hmot a na jejich vzájemné vzdálenosti.) Dále praví, že přitažlivost ubývá se čtvercem vzdálenosti, počítáno od jejího středu. Je to důležitá poučka, která praví, že přitažlivost nemůže býti v žádné vzdálenosti rovná nule a nelze tedy mluvit o nějakých mezích zemské přitažlivosti. Existují pouze místa, kde se přitažlivosti dvou těles vyrovnávají a tu se zdá, že přitažlivost jednoho tělesa zaniká a nastupuje přitažlivost tělesa druhého. Je jakási hranice obou sil, ku příkladu mezi Zemí a Měsícem, ale ta se neustále mění s pohybem Měsíce. Kdyby mimo zemi neexistovalo ve vesmíru žádné jiné těleso, nebylo by jí možno úplně opustiti, ať by byly k dispozici síly sebe ohromnější. Gravitace je veliká hlavně pro svou nespoutanost. Její paprsky (jak si jí lze představití) pronikají všemi nám dosud známými hmotami a nedají se tudíž vůbec zastavití. Kdyby se to podařilo, byl by problém vyřešen, jelikož by bylo možno s výhodou použítí zemské odstředivosti.

Další velikou překážkou jsou vzdálenosti, které nás dělí od ostatních těles nebeských. Nejbližší náš souseď Měsíc je od nás vzdálen 400.000 km, což je na naše hlemýždí poměry trochu mnoho. A což teprve jiné planety, či dokonce stálice. Světelná sekunda měří 300.000 km, světelná minuta 18 mil. km, Země je vzdálena od Slunce 8 svět. minut (150 mil. km) a k nejbližší stálici (α Centauri) jsou 4 svět. roky. Kapella ve Vozkovi je vzdálena 40 svět. let.

Rovněž činí astronautice nesnáze nevyhovující pohonné látky, které obsahují vesměs málo energie.

Těleso, které má opustiti zemi, musí vyhověti těmto podmínkám:

1. Dosíci parabolické rychlosti.
2. Těto rychlosti dosáhnouti poznenáhlu.
3. Býti poháněno nezávisle na vnějších činitelech (ovzduší).

Ad 1. Těleso musí předně dosíci parabolické rychlosti. Těleso, kterému byla udělena parabolická rychlost, nevrací se zpět k zemi, nýbrž pohybuje se do nekonečna v parabolické dráze, jejímž jedním ohniskem je střed zemský. Je totožná s rychlostí tělesa dopadajícího z nekonečna na povrch zemský. Pro povrch zemský platí par. rychlost 11.182 m/sec. Ve větších vzdálenostech od země je menší. Ve výši 1.700 km klesá na 10 km/sec.

Ad 2. Těto rychlosti nutno získati poznenáhlu, zvláště má-li projektil měřicí přístroje či dokonce lidskou posádku. Problém nelze tedy řešiti jako Verne, vystřelením z děla. Úplnému rozdrčení projektilu a zničení všeho, co by se nacházelo uvnitř, nezabránila by ani 270 m dlouhá Kolumbiada. Jak by skončil výstřel, který znamená tělesu udělení v sekundě rychlost 12 km/sec. Jako srážka dvou vlaků, z nichž jeden jede rychlostí 12 km/sec. Přímé kontinentální expresy jezdí 30 m/sec. Sloupec vzduchu před projektilem 270 m dlouhý, kterému Verne nepřikládal důležitost, by roztrhl lafetu a výstřel by skončil fiaskem, anebo by vzduch pronikl za střelu, která by vyletěla ze znetvořené Kolumbiady rychlostí ani zdaleka ne parabolickou, kterážto rychlost by však stačila k tomu, aby aluminiová plocha, která by ze střely zbyla, se rozlila, anebo úplně shořela. Přesto nutno si Vernea vážiti, že pracoval vědecky myšlenku tak smělou, třebaže jen prostředky doby, ale v době, kdy taková myšlenka zdála se šilenstvím.

Ad 3. Těleso musí býti poháněno nezávisle na vnějšku. Zde přichází v úvahu pouze ovzduší, jelikož nevíme, co následuje za ním. Ale je nutno, aby těleso bylo připraveno na nejpravděpodobnější, totiž absolutní prázdnotu. Vrtulí a podobných propelerů může býti použito pouze za letu ovzduším a to spíše k brzdění, neboť rychlost jimi získaná vůči potřebné je nepatrná. U velikých lodí vesmírových byly by zbytečnou přítěží, snadno nahraditelnou padákem z ohnivzdorné látky, kdežto najíti látku pevnou, pružnou a zároveň ohnivzdornou pro propeler bylo by dosti nemožné. Propeler na rozdíl od padáku potřebuje ještě stroje pomocné (motor).

Mohou se však ještě vyskytnouti překážky, které nepřekoná stroj třem daným bodům vyhovující. Že musí býti dostatečně pevný, netřeba zdůrazňovati.

Jediný stroj, který uvedeným podmínkám vyhovuje je raketa. Můžeme ji charakterisovati jako stroj, pohybující se silou zpětného odrazu dozadu unikajících plynů vzniklých z pohonné látky, kterou stroj veze s sebou. (Obr. 1). Tvar bývá velmi rozličný a řídí se potřebou místa. Goddardovým raketám pro jejich tvar dostalo se názvu vzdušných torpéd. Bývají obyčejně tvaru válcovitého s nasazenou půlkou elipsoidu nebo kuzelem ku snadnějšímu proražení vzduchu.

Konstrukce nesmí býti ani příliš lehká, ani příliš těžká. Lehká by nesnadno prorážela vzduch, těžká by spotřebovala příliš mnoho pohonných lá-

tek. Ku proražení vzduchu třeba uvážiti plošné zatížení $\frac{\text{průřez}}{\text{váha}}$ Nejvýhodnější pro raketu je zatížení 10 kg na cm^2 .

Většina prostoru rakety je vyplněna pohonnými látkami. Ve špici bývá umístěn padák pro přistání, pod ním je kabina pro posádku či měřicí přístroje. Mnoho místa potřebují přístroje potřebné za pohybu (rozprašovače, chladiče atd.) Zvláště chladicí zařízení je velmi rozsáhlé. Veškerá chemická energie pohonné látky nemění se totiž zcela na energii pohybovou, nýbrž v nejlepších případech jen asi 80%. Zbytek připadá na různé jiné energie škodlivé, zvláště tepelnou.

Jako pohonné látky užíval Goddard střelného prachu, Oberth směsi alkoholu s kyslíkem a třaskavého plynu. Při volbě pohonné látky nutno míti na zřeteli poměr plně rakety (R), která by ovšem dosáhla par. rychlosti) a prázdne (r). — Goddard vyrobil pro svá vzdušná torpéda zvláštní druh střelného prachu.

Raketa jím plněna měla by

$$\frac{r}{R} = 150,$$

t. j. 150 kg tohoto prachu odneslo by z dosahu zemské tíže 1 kg hmoty. Raketa jím plněna musila by prázdna vážit 1 kg. A přes to stupeň účinnosti, t. j. množství energie pohybové (v procentech) vzniklé z energie chemické, asi 65% je přímo úžasný ve srovnání s jinými motory:

parní stroj	20%
průměrný motor automobilový	25—30%
nejlepší motor letadlový	33%
motor Dieselvův	37%

Neobyčejně záleží na síle výbuchu a tím také na výtokové rychlosti plynů (rychlosti), kterou proudí plyny z dyks při výbuchu. Goddardův střelný prach má výtokovou rychlost 2430 m/sec.

Prof. Oberth studoval různé pohonné směsi a došel těchto výsledků:

automobilové palivo (benzin + vzduch	1700 m/sec
alkohol + kyslík	asi 2000 m/sec
kyslík + vodík (třaskavý plyn)	5000 m/sec

Raketa plněna třaskavým plynem má ideální vyhlídky:

$$\frac{R}{r} = 12.$$

Je tu však jiná potíž. Aby se předešlo výbuchu, chovají se plyny odděleně a mísí se teprve ve spalovací komoře. Ale kyslík kapalný při -118° , vodík při -241° a při takových teplotách odolá málokterý kov kritickým tlakům těchto plynů.

Před popisem některých modelů dlužno se zmíniti o způsobu letu rakety. Jeden bod byl již zdůrazněn a sice pozvolné zrychlování až na rychlost parabolickou. Avšak i toto musí se dáti v určitých mezích, zvláště jsou-li pasažéry lidé a zároveň nutno za letu šetřiti palivem. Počítáme-li s lidskou posádkou, je nutno, aby akcelerace nebyla větší 35 m/sec. Pokusy bylo zjištěno, že průměrný lidský organismus snese bez jakýchkoliv poruch tlak při zrychlení 30 m za sec., silný až 35 m, výjimky i více. Zrychlení 40 m/sec. má obyčejně za následek mdloby, 100 m/sec. okamžitou smrt. Výstřel z děla jest tedy čirou nemožností.

Nejúsporněji letí raketa, když její rychlost se rovná rychlosti vyfukujících plynů, kdy, že vlastně plyny stojí a raketa se pohybuje. Těto pod-

mínce není možno cele vyhovět, neboť počáteční rychlost rakety je nulová. Je tudíž velmi výhodno, aby výfuková rychlost byla proměnná během jízdy a mohla stále vyrovnávat rychlost rakety. — V tom případě totiž 80% chemické energie je odezdáno raketě v podobě pohybu.

Dráha rakety je dosti složitá, zvláště dráhy k jiným planetám, parabola. Bohužel však všechny výpočty jsou pouze teoretické, pravděpodobné, které mohou zklamat každou chvíli. — Takovou pravděpodobnou dráhu k měsíci ukazuje obr. 2. Tíže je dosíci planet. Oberth pokládá za nejvýhodnější dráhu, kterou znázorňuje obr. 3. Je to dráha k Martu. Projektil vyvrstěn od země sleduje co nová planeta Kyplerovu elipsu, která probíhá v blízkosti dráhy Martovy. Je vystřelen v čase předem vypočteném, aby se dostal do blízkosti Marta a dá se jím zajmouti jako jeho měsíc. Může pak podle libosti na něm přistáti, nebo jej pouze obletět a vrátit se zpět. Dráha musí být přesně vypočítána, neboť ani lidská posádka nebyla by s to ji opravit, vzhledem k tomu, že orientace v tak nezvyklém a neznámém prostředí je nemožná a když možná, tedy velmi nespolehlivá a nepřesná.

Je dále na pováženu, jaký budou mít účinek vesmírové teploty. Extrémy se zde dotýkají: vyjde-li slunce, projektil je vystaven ohromnému žáru, bez něho pak hrozí jeho obyvatelům zmrznutí. Je-li ovšem pravdou teorie o té vesmírové teplotě -273° C. Tato teorie v poslední době je potírána jinou, že totiž vesmír jako absolutní prázdnota nemá žádné teploty.

Rovněž je záhadou, jak by reagovalo lidské tělo na ztrátu tíže. Molekuly kapalin za takových okolností se shlukují v koule. Neučiní krev totéž, objeví-li se tlak srdce příliš slabý?

Proto Oberth sestrojil k pokusným účelům malou raketu, jejíž účel je prozkoumat atmosféru a stratosféru (t. j. vrstvu mezi atmosférou, přechod mezi ovzduším a prázdnotou). Kromě této rakety vypracoval několik podrobných plánů raket jiných. Jeho rakety s posádkou mají před jinými raketami (Goddardovými) jistou výhodu, totiž že mohou měnit výfukovou rychlost plynů v mezích 400—5000 m/sec, což, jak bylo zdůrazněno, je velmi úsporné. K tomu účelu používá raket složených:

z jedné nebo více raket alkohol-kyslíkových,
z jedné nebo více raket s trřaskavým plynem.

Rychlost 4000 m/sec dodají stroji rakety alkoholové, které vyprázdněny odpadnou a teprve činnost raket kyslíkových dosáhne raketa par. rychlosti ve výši 1700 km (10.000 m/sec).

Rakety alkohol-kyslíkové jsou voleny proto, aby raketa k proražení ovzduší měla větší plošné zatížení. Oberth nechce pouštět rakety kolmo vzhůru, nýbrž po t. zv. synergické křivce. Let po této křivce dovoluje poněkud větší urychlení než 35 m/sec a možno po uplynutí 260 vteřin dosíci par. rychlosti již ve výši 1650 km. (Kolmý let by trval 330 sec.)

Data některých typů Oberthových:

Model B

slouží k sondování vysokých výšek nad zeměkouli. Skládá se z rakety pomocné a dvojdílné rakety hlavní. Pomocná je plněná alkoholem a kyslíkem. Váží 220 kg. Za 8 vteřin udělí raketě hlavní rychlost 500 m/sec, načež se odpoutává a padá.

Raketa hlavní je 5 m dlouhá a 0.5 v průměru. Plná váží 544 kg. Spodní část tvoří raketa alkoholová, obsahující 441 kg pohonné směsi. Udělivši druhé části rychlost 2900 m/sec odpadává ve výši 56 km. Druhá část rakety hlavní obsahuje 1.36 kg tekutého vodíku a 1.94 kg tekutého kyslíku. Její konečná rychlost je 5140 m/sec. Může podle okolností dosíci 2000—4000 km, načež pomocí padáku vrátí se k zemi.

Další Oberthův model je veliká loď k letu na měsíc s lidskou posádkou. Je to raketa rovněž trojdílná. Spodní raketa je alkoholová, svrchní dvě kyslíkovodíkové. Skutečně provedena byla by však tak fantastické velikosti, že na její provedení nemůže být pomýšleno, dokud nebude možno podstatně zvýšit výfukovou rychlost plynů. Snad se to podaří nějakými vlivy, nejspíše elektrickými, jak Oberth doufá, snad však nutno čekati, až se člověk stane pánem energie atomické. Snad za několik století budou sestrojeny stroje, využívající sil nám dosud neznámých, které hravě se budou pohybovati rychlostmi, které člověk XX. stol. považoval za závratné. Lidé té doby budou se nám diviti, jak jsme mohli považovati rychlost několika set kilometrů ve vteřině za závratnou. Budou se na nás diviti tak, jako my na anglický parlament na př. v XIX. stol., který nechtěl dovoliti Stephensonovi postaviti železnici, po které by se jezdilo strašnou rychlostí 14—16 km za hodinu. Zašli jsme již ovšem na nejzazší hranice vědy, totiž domněnky, kde fantasie počíná nabývatí volného pole.

(Literatura: Dr. V. Santholzer: Problém mezihvězdné dopravy. Mat. přír. rozhledy IV. O. W. Gail: Mit Raketenkraft ins Weltenall. Max Valier: Der Vorstoss in den Weltenraum a zprávy v novinách.)

Homola VII., Opava.

Literární hlídka

J. K. Šlejhar **Dojmy z přírody a společnosti.** (II. vyd. Aventinum Praha 1930.) Vychází-li kniha v novém vydání, je to obyčejně (nikoli však vždy) jakýsi ukazatel její vnitřní hodnoty, nebo alespoň důkaz, že nepřišla nadarmo. Šestnáct let leží mezi dneškem a smrtí J. K. Šlejhara. Takový odstup časový stačí často, aby vybledlo podezření kvítí ve slavobránách i na záhonech. Nic takového se nestalo s našim autorem, nepřichází nevhod nové vydání jeho spisů, které zahájilo Aventinum; druhým svazkem jsou Dojmy a rozmary. Dojmy, ponurě obrázky bídy zvířat i lidí, působí stejně sugestivně a bezprostředně dnes jako před čtyřiceti lety. Autor líčí zlo v nejčernějších obrazech, v nejzoufalejších situacích, kdy vše se kamsi propadá a zlo se chechtá nad strašnou bídou, nepřemožitelné a vítězí. . . Strašlivé proto, že od něho není pomoci, že vyrůstá z nás. Nepřístupuje k svému tematiku chladně, bez zájmu, není to »impassibilité«, je to soucit, který přikládá jako balsám na otevřené rány. Neukazuje zlo v celé jeho přišerné slávě snad, aby ho odstranil, ví, že by to bylo marné, konstatuje jen, že existuje a jak je strašlivé. Příroda není u Šlejhara dekorací, je necitelná jako člověk nepřátelská, krutá, záhadná, sledující svůj neznámý vlastní cíl, není to laskavá matka a utěšitelka. J. K. Šlejhar zasluhuje, abychom si ho nejen vážili, ale také četli. Najdeme v něm tolik

pro sebe, pro svoji lidskou pýchu a ubohost. Pochopíme pak snad velikost lidské bídy a soucitu.

V. Č.

Robert Louis Stevenson: **Černý šíp**. Příběh z války dvou rúží. Z angličtiny přeložil J. Čep, Rodinná knihovna, Praha 1929, str. 285. — Snad každý hoch četl kouzelné dílo fantasmie Stevensonovy Ostrov pokladů. Jistě ho nenechalo chladným, neboť autor dovede nejen vzbudit zájem, ale udržeti až do konce. Je v tom až jakási rafinovaná virtuosita. Neodolá jí ani čtenář dospělý. Černý šíp je také takové mistrné dílo básnickovo. Příběh lásky hodného, statečného a prostého Richarda Sheltona, jemuž je pozadím krvavý souboj dvou rúží. Po vzrušujících příhodách, ve kterých projevil mladý hrdina stejně odvahu jako poctivost, získá si mladou šlechtičnu Joannu Sedreyovu. Na jevišti se také objeví demonická postava pozdějšího Richarda III. Cena není v obsahu, ale ve svěžím a originálním podání. — Jisto je, že s četbou podobného druhu nevystačíme vždy, ale je to takový osvěžující čistý likér (jak autor sám nazýval svá díla) v okamžicích, kdy je vše šedé a bez radosti a barvy. -VČ.-

Pavla Kytlicová: **Rodiče a děti**. (3 díly. Nákladem autorky, Tasov. Cena 92 Kč.) Nečetl jsem už dlouho nic tak živého a plného, jako je tato kniha Pavly Kytlicové. Je to dílo přísné umělecké čistoty a cudnosti, v němž téměř v každé řádce cítíte sílu a množství veliké a dosud nepoznané krásy. Je tu zachyceno tolik lidských tragedií a tolik významných událostí, že až musíte obdivovati té veliké duševní bohatosti, která tuto knihu tvoří: »Rodiče a děti« Pavly Kytlicové nejsou pouhým vyličením života autorčina a všech, kteří s ní přišli do styku, nejsou jen mrtvou a suchou kronikou, jsou mnohem více: jsou znovuprožitím celé minulosti, jsou knihou, která mluví, a ta její mluva je tak vřelá, milá a teplá, že se vám při četbě často zdá, že vše, co je tu líčeno, je jenom sen. A přece musíte uznat, že je tu zachyceno tolik reality, jako v žádné jiné knize. Není lehkým úkolem oživit osobu, dávno již mrtvé, ukázati velikost a hrdinství skromné a poctivé ženy, jakou byla matka autorčina, obsáhnouti ve svém díle příběhy tolika lidí, příběhy a události tak různorodé, pestré a bohaté, jakož i není lehkým úkolem provést čtenáře celou tehdejší dobou. Ale Pavla Kytlicová to dovede, poněvadž vidí nejen v přítomnosti, ale jasně vidí i do minulosti. Kniha tato však nemá jenom cenu uměleckou, ale má také cenu výchovnou. V tisíci exemplářích by se měla rozdávat a číst, aby národ, stále ohlupovaný a rozeštvávaný, pochopil, čeho je nám třeba a aby si vzal příklad z těch několika málo vídeňských Čechů, jichž úporný boj o spravedlivá práva Pavla Kytlicová tak krásně líčí. Chápu dobře, že toto dílo s takovou vlasteneckou a národní ideou, která zvláště v III. dílu nabývá své platnosti a mohutnosti, mohlo naléztí pochopení u těch, kteří jako paraziti tyjí z těla a ducha národa, to však pranic nevdá, abychom aspoň my nebyli Pavle Kytlicové za její krásnou knihu vděční. Je třeba slyšeti paní Kytlicovou vyprávět a ihned musíme doznati, že jenom ona mohla napsati »Rodiče a děti«, dílo tak epicky široké, tak bohaté a tak živé. Je třeba Pavlu Kytlicovou blíže poznat a ihned musíme doznati, že jenom ona mohla napsat dílo tak jemné, něžné a laskavé, jako jsou »Rodiče a děti«. Snad právě proto, že Pavla Kytlicová je prostá všech moderních

literárních vlivů, že na ni nepůsobí moderní, její či směry literární, mohla vytvořiti knihu, která je čistá a nezkažená a která je celá její. Správně napsal Jakub Deml, jehož knihu Pavla Kytlicové vlastním nákladem vydává: »Kniha Pavly Kytlicové jest čistá, hodna, aby byla pomníkem na hrobě MATKY, která jest tu zvěčněna«. Když nám letos o prázdninách paní Kytlicová ukazovala rukopis IV. dílu »Rodičů a dětí«, podotýkajíc, že je třeba jenom přepsat na čisto a pak vytisknout, cítil jsem velikou radost, že tu bude zase o jednu dobrou knihu více; vždyť dobře vím, jak dnes v záplavě špatného tisku je třeba dobrých knih.

Václav Zima.

Dr. Jan Bartoš: **Kdo jest Jar. Durych?** (Jos. Nývlt, Kralupy n./Vlt., 4 Kč.) Takovéto knížky bylo již dávno zapotřebí, neboť je nutno upozorniti již jednou na velkého umělce Durycha, který jest neustále umlčován, podobně jako Jakub Deml. Bartošova knížečka velmi stručně, ale hodnotně a pěkně probírá celé Durychovo dílo. Svému úkolu dostala dobře. Kdo z čtenářů »Jitra« neví ještě ničeho o tomto katolickém básníku, nechť si ihned objedná tuto knihu; cena jest nízká, zato poučení je hodnotné.

V. Z.

Domínik Pecka: **Assunta**. Básník, který již vydal dvě knihy (překrásný román o knězi — Matka Boží v Trní a knihu povídek — Člověčenství naše), v této knize se opět přiblížil tak krásně k lidské duši. Tato kniha je život devěťsetipanny, která se stala řeholnicí. Prostými slovy je vyličen život Evy Hronovy — Assunty — učitelky a řeholnice, takové krásné a svaté postavy této knihy. Duran — učitel, její kolega — pravý příklad pokrokového učitele; člověk, který sestře Assuntě ublížil a která mu za to zachránila život. Tolle et lege! Mnoho načerpáš a obohatíš svou duši, neboť tato kniha je knihou duchovní a z velké části též knihou lyrickou. Je to na př. Dábelské intermezzo a jiné části. V dnešním literárním braku je to kniha velmi vzácná, neboť je to kniha výslovně katolická. Vydala Družina literární a umělecká v Olomouci, Wilsonovo nám. 16. Jan Opasek.

Leonard Frank **Bratr a sestra**. (Vydal Manes, spolek výtvarných umělců, Praha II.) Manželé Smitovi se od sebe odloučí, matka vychovává Lydii, otec Konstantina, oba změni jméno, po 18 letech se děti shledají, prožívají hlubokou lásku, která je přerušena odcloněnou rouškou, že jsou dětmi těchže rodičů. Jest to román a báseň zároveň. Řada lyrických obrazů a slovních malířských aktů, které působí zcela bezprostředně svým kouzlem jemného lyrického podání. Momenty psychologicky odůvodněné a propracované jež nejvyššího vrcholu dostupují v okamžiku, kdy v duši matky, která poznává, že oba milenci jsou bratr a sestra, se odehrává rozhodující zápas protiv, zda se nemýlí a jak, a zda má vše vyzradit. A druhým psychologicky cenným a propracovaným momentem, stejně jako umělecky, je rozhodování Lydie, zda má milovati bratra jako bratra či milence. Vítězí láska těch, kteří byli od sebe po 18 let vzdáleni výchovou i myšlením a slibují si spolu žiti dál s dítětem, které bylo známkou jejich lásky i těžkých zápasů duševních a útrap tělesných. Frank, známý již zněkolika přeložených prací (Karel a Anna, jež se hrála v Národním divadle), zpracoval toto ožehavé téma bratrské lásky způsobem jedinečným. Sloh mohutný dějová kompozice promyšlená a originální. Téma toto bylo sice zpracováno již v minulém století

francouzským romantikem J. Barbeyem d'Aurevillym v Bezejmenné historii, ovšem, po způsobu své doby. Se stanoviska církevního jest o věci těžko diskutovati. Sama věda lékařská stěžá by nám podala směrodatné vysvětlení a definici. Tímto překladem Jana Grmely byla obohacena česká překladová literatura o dílo velké hodnoty. Třetí vydání v krátké době svědčí o zájmu veřejnosti.

Antonín Čech.

Benjamin Klička: Bobrové. (Vyd. Sfinx — B. Janda — Praha II., jako 7. svazek Pyramidy.) Mladý lyrik, lékař B. Frágner, předložil čtenářské obci svoji desátou práci. Ve sbírce Svět z rodiny v básni, Dělník v tramvaji, Neumannovského ražení (srov. bl. Měšťačka St. K. N.) a j., projevil tolik lidství a sociálního porozumění, vrací se k témuž tématu v lyrickém románu, který na rozdíl od jmenované sbírky jest již osobitým projevem. Bídnému deputátovi Bobrovi narodí se dva synové spolu srostlí, záhy jsou prodáni majiteli cirku, který s nimi jezdí po světě; povahy obou Bobrů jsou rozdílné a přece jsou spolu spojeni k stejnému životu fyzickému. Hlubavý a tichý Pavel má žiti jako veselý a sanquinický Petr. Až konečně po dlouhých bojích omrzen Pavel, přetne britovou sval, jenž je mezi sebou pojí, aby se osamostatnil, leč této svoji touze padne za obět' a jen Petr zůstává dále na živu. Klička hned na počátku seznamuje nás se sociálním postavením zemědělského dělnictva při velkostatecích i prostředím venkovským, velký význam tkví i v psychologické a vědecké stránce románu, kdy nechává jednati povahově odlišná srostlá dvojčata a tuto základnu vyplňuje řadou básnických obrazů. Román řadí se ke Kotvě v moři (Ed. Kučery) a knize Miloše Holasa (Sm. z t.) a patří k pozoruhodné románové produkci posledních let. Řeč má klidný a čistý epický tok.

Antonín Čech.

K. H. Hilar: Pražská dramaturgie. (Vyd. B. Janda — Sfinx, Praha.) Režisér Národního divadla podává několik dokumentů významných pro posouzení vývoje českého divadelnictví a nových snah poválečných; oproti jiným jsou i tím významné, že nejsou pouhou teorií, ale že těsně se připojují k Hilarovým režijím, ať již jest to Faust či Hamlet a j., které v nových formách ožili na našem předním jevišti. Bystře se rozhoví o dramaturgii, moderní režii, herecké a divákovy psychologii, obchodním divadle a jiných problémech, jež podává příjemnou řeč. Z každého řádku mluví hluboká zkušenost, mající tím větší cenu, že jsou podloženy autopsií.

—nč—

Vítězslav Nezval: Básně noci. (Aventinum. 25.50 Kč.) Vítězslav Nezval konečně poznal, že nestačí hromaditi obrazy v harmonický celek, že nestačí býti jen básnickým akrobatem a eskamotérem slov. Jeho poslední sbírka »Básně noci« dokumentuje, že také dovede své umělecké schopnosti usměrniti zásadám pravé poesie. Teigeho poetismus, lépe řečeno moderní l'art pour l'artismus, který v Nezvalovi našel nejen zastánce, ale i pečlivého pěstitele, nabyt nové formy: vytržbené, básnicko-umělecké a hlavně schopné života. Již úvodní dedikace mistru Ot. Březinovi otevře nám oči. Tento hymnus má pozadí citově zjemnělé a zřejmě klasické. Vnitřní rým v pravidelných iambech obdivuje svou neobyčejnou technikou. Není to již obraz naházených barev, není to kouzelnictví a hříčka slov, jest to oduševnělé a

logické spojení celku. Ještě »Podivuhodný kouzelník« a »Akrobat« trpí v některých místech básnickovou fantasií, která jej vede k nemožným poetickým přemetům. Za to však básně »Edison« náleží k nejkrásnějším výtvorům české poesie. — Cituji Mil. Holasa, který psal v Rozpr. Aventina (VI. 1930): »Básně Edison udiví vás pojetím i technikou. Na pozadí zázraků a vymožeností elektrických, Nezval zaznamenává své duchovní stavy, usměrňuje své srdce k Edisonově podobě.« Nezval píše na konci prvního zpěvu:

Řekl jsem si zapomeň už na stíny
otvíraje týden staré noviny
kde jsem v pachu novinářské černi tona
uzřel velkou podobiznu Edisona
byl tu jeho nejnovější vynález
seděl v taláru jak středověký kněz
bylo tu však něco krásného co drtí
odvaha a radost z života i smrti

(Bez interpunkčních znamének, vskutku není jich ani třeba!) — I »Sylvestrovská noc«, Neznámá ze Seiny« a básně »Noci« jsou poesii v nejlepší slova smyslu, neboť V. Nezval uznal, že všechny výstřelky poesie ustoupí po čase s podla života pravé a čisté poesii, na podkladě, vybojovaném našimi básnickými velikány: na základech čisté klasických. Takto obrozena moderní poesie vykrystalisuje a dá novodobému básnictví nejlepší plody.

H. V.

M. B. Böhmel. Stud. (Sfinx. 30.60 Kč.) — Böhmelovy novely ve sbírce »Stud« jsou silným vínem, které rozpáluje krev, ale při tom ukazuje zároveň následky, jež se dostavují s vystrážlivěním. Autor těchto povídek je mravokárci odsuzován pro britkost pera, kterým se neštítí vyjítí sexuální záhady, halené tajemnostkářstvím. — Zvláště jeho kniha »Rašení« ukazuje, kam vede úzkoprsá, školská výchova dnešní mládež. Neboť těžko je žiti studentům v prostředí, kde každou hodinu slyší od výbojnějších spolužáků výstřelky vtipů, týkající se sexuality. A není pak divu, že student, nepoučen rozumně ve škole sbírá kde jaký materiál ke čtení: vše, co za výklady shlédne, koupí a hltá. A výsledek?! — Mravní bída a úpadek, protože dobrá kniha o těchto otázkách je bílou vránou. A pak se mluví o zkaženosti dnešní mládeže. Hledají se příčiny, ale že je chyba v systému samém, o tom se neví, vlastně nechce vědět. Hledáme koně, na kterém sedíme. Choulostivé otázky sexuální se opatrně a školsky profesory přecházejí, protože prý ještě není dokončena puberta. Ale je to rozumný důvod? Kdy se doví mladý člověk skutečně pravdy, když odchází ze školy a všude se útočí na jeho stud? Není zde pochybeno v metodě?! Dnešní člověk, žijící v nebezpečném prostředí musí býti důkladně poučen o sexuální otázce ve škole, aby mu pak život nedal trpké zkušenosti. Není-li tomu tak, provází jej strach přes nebezpečný most puberty a není divu, že zakolísá a padne do rmutu života, neboť nevědomost je matkou hříchu. A Böhmel je jedním z těch, který stavi na nebezpečném mostě zábradlí. Proto nesmíme jeho povídky přijati jako labužnickí ústřice, ale musíme si všimnouti morálního stanoviska, které má spisovatel na zřeteli. Böhmel je vykřičníkem, který ukazuje a varuje. — Novely jsou důsledně vázány jakousi páskou studu, který se dostavuje po prohršení. Ten je očištěním a počátkem nového života. Zvláště charakteristi-

cká je prvá novela Stud, která dokumentuje spisovatelův naturalistický impresionismus, jenž rád zabloudí do dekadence. Toto zbarvení dodává všem novelám zvláštní přichutě, která je čistě böhnelovská. Tím také můžeme si vysvětliti jeho popularnost. Ale touto sbírkou jeho sláva nestoupne, protože jednoduchá stavba povídková nenalezne v čtenářích nikdy patričního porozumění.
H. V.

—»«—

Ant. Čech:

Nová tvář zapomenutého básníka.

Karel Hlaváček narodil se v chudé, dělnické Libni, kam nerad zabloudil slušný člověk, vedl život nevýznačný, vojákoval v Tyrolích, kde byl nespokojený, a za svého života umínil si býti básníkem a malířem. Zemřel před třiceti lety jako bídný proletář, stár jsa 24 let. Jeho biotický, literární i umělecký portrét byl a jest dosud málo znám a příliš mlhavý a umělecké credo často falšováno lidmi určité autority a jisté důvěry, neboť často jsme svědky, že tak zv. pokrokový svět vyslal do boje své nejlepší lidi, aby potřeli a zahladili stopy křesťanského umění. Nejlepší harcovníci pokroku zdělali ve svých studiích literárně-kritických i ty, jichž světlo mohlo zářiti jako maják, svým perem a důvtipem bez opravdového přesvědčení vznali mnoho zjevu a to těch nejušlechtlejších ze společnosti, do níž povahou svého díla právem náleželi. Tak se stalo i s Karlem Hlaváčkem, jehož nyní objevujeme jako básníka katolíka a máme velkou kratochvíli z komedie, provozované po tolik let s tak vážným a opravdovým gestem, jako děcko, které zapírá, že bralo cukr a má jeho stopy na rukou i ústech.

S hlediska mravního je tento čin podvodem, kterým byla klamána celá generace i lidí vyspělých a zcela znásilněn zjev básníka, který trpěl a žil jako křesťan, a jeho dílo bylo jen vyvrcholením snahy po dokonalosti, takže opravdu mohl mluvit řečí nesrozumitelnou těm, kteří využili několika slabších momentů života a díla, k nimž i člověk věřící někdy se dostane, kteří přišli jen proto, aby vyřkli svoji klatbu nad duchovou tvář doby a uměle zahladili křesťanství, jež mohlo svěsti důvěřivé duše a býti překážkou národního pokroku a čistého chápání! Je to tatáž komedie, jako s Ot. Březinou a nebýti několika jasných a zcela otevřených prohlášení Jar. Durycha, spadl by tento básník padělaný zcela jistě jako mnoho jiných do onoho propadliště s puncem pohanského umělce.

Teprve nyní počíná tvářnost jeho díla se jasnit a objevují se i první hlasy svědomitých kritiků, kteří pro památku předčasně zesnulého genia objevili novou duchovou tvářnost práce básníka neprávem promlčovaného. Tak i my hledáme »básníka, . . . jehož celý život byl jedinou jásavou hymnou ke slávě Moře« (Mst. k. VI.).

Hlaváček každopádně patří do gotiky a to především první sbírkou. Miluje polotemné stíny neurčité struktury, mlhavé, jas měsíce bez tepla, jaký prochází barevnými okny zšerelých gotických katedrál, klade vedle sebe jednotlivé věci bez vnější spojitosti, srostlé spolu v jeden harmonický celek společnou ideou, směřující v marné touze od zemského původu k neviditelným břehům záhadných dálek, leč vždy z rozletu se

vracel nazpět jako hlas roztráštěný o vazbu klenby.

»A duše zklamané svou fixní ideou
(hod cudný slavit ve svém Paláci)
vstříc do mlh vyběhá — a s dary na rukou
však tesklivě se zpět vždy navrácí.«

V lidech spatřoval slabochy, disharmonii přírody a prostředí s člověkem (Mst. kan. II. »A zvony mdlé jsou, bez moci a neprocitnou ani, nemožno poplach zvoniti . . .«) a na druhé straně neúčast člověka na dějích přírodních (tamtéž VIII.), kdy příroda bez účasti tvorstva si sama zadumaně odbývá svoji bohoslužbu.

Po těchto dvou cestách přichází nový, význačný rys, který jest vlastně výslednicí předchozích a možno jej vložit v jeden nápis: *Boj duše s tělem.*

Jeho práce má hořkou přichuť země, zladěnou vůní úmrtních svící, jako bolný úsměv. Temná, nikoliv mrazivá předtucha blížícího se skonu jde celým jeho dílem a činí ho silným a účinným. Co jiní po věky hledali, našel on sám své rázné samostatné, přes všechnu počáteční až přílišnou inspiraci Witmana, Wildeho, Dehmela, Prybyszevského a j., jimž v prvních chvílích podléhala dekadence i symbolism co zářivým příkladům, jichž světlo však brzy pobledlo. Velká bolest našla v něm svého básníka. Ta jej vede po nevyšlapaných cestách na osamělé stezky a rozcestí, po nichž dosud nikdo nešel, ani on, ani nikdo jiný . . . zná jen její konec . . . tam tuší smrt . . . Tu vzpomínáme na divoké noční toulky neznámými kraji Alfreda de Vigni, Jeana Arthura Rimbauda a našeho K. H. Máchu. Jde tmavou, pustou nocí, zadumanou, probuzenou občasným deštěm, kráčí neznámou cestou dál a nepoznán, sám a sám nepoznává ani slunce vycházející již na obzoru . . . jeho zlatá záře probleskuje, leč on jde dále s nejistotou, zda dojde až ke konci, zda vysílen nejadne v půli cesty. »Kolikrát autor odhodlaně se vydal na neznámou, trapnou cestu, aby uprostřed vyčerpán klesl, zahanben svou malomocí — kolikrát vesloval proti proudu k dalekým břehům, aby po vysílení vržen byl zpět na pustá pobřežní bradla své Ithaky — jak mnohdy dlouho překopával celé lány, než přišel na kousek vzácné rudy — co energie dovedla sežehnouti hallucinace a extase — co proplýtal času a materiálu, aby natřel nějaký nový, vysněný a delikátní barevný odstín . . .«*) A pozdě k ránu na rozmoklé cestě »setkáte se tam s cizími, příliš hořkými pohledy dvou očí, jež uzrály příliš brzy a jimž se neslibuje dlouhého života, neb páchnou hořkou a smrtící vůní bolehlavu« (Mst. k. VI.). Tím dovršil úplně svou odloučenost jako asketa. Z těch slov nečouhá ironie, sarkasmus nebo touha po výstřední zvláštnosti, ale čirá pravda, nám těžko pochopitelná.

*) K vysvětlení možno použití slov Alfreda de Vigni: »Řekl bys, že je cizincem vůči tomu, co se v něm samém děje, jak je všechno neočekávané a nebeské. Jde, zžírán tajemnými žáry a nevysvětlitelnými zemdlenostmi. Jde jako chorý a neví, kam jde, bloudí tři dny, nevěda, kudy se potloukal, cítí potřebu nic nedělati, aby učinil něco ve svém umění, aby nabyl času naslouchati souzvukům, utvářejícím se poznenáhlu v jeho duši.« (M. Rutte: Doba a hlasy, str. 142 a n.)

Základním rysem tvorby a povahy jmenuje ve své konfesi: »Strachem umrtvují tělo a probouzí svou duši.« Je to velká touha po středověkém ideálu katolických světců, asketů, kteří umrtvováním přicházeli k vyšším cílům. Dr. Jar. Durych mluví o největší svobodě člověka, který ve snaze po svobodě chce shodit se sebe zbytečnou přítěž, zapomenouti na všechno, na jméno, život i práci. Hlaváček jest si plně vědom významu podvědomého stavu tělesného pro básnickou tvorbu; vědomí, že právě z hluboké bolesti a nezměrného bolu podporuje se drímající plán básnického umění, snů, myšlenek a stavů, že jako oheň čistí plevel zbytečných slov a v sousedství rozžhává do bílého žáru nepřetržitý plán duševních vidin a myšlenek. Hlaváčková bolest neničí organismus, jest kvasem pro další růst a jedinou podmínkou vývoje. Proto ji básník na každém kroku vyhledává tak vášnivě a neodolává její přitažlivosti, toť jediné gesto, jež však nepocituje a nebo jest ještě dosti bezmocné poražení nehmotného. Zmírání zkroucené v křečích kdesi v koutě zapomenutého místa. Skutečně zmírání? Svíjí se dále v zápase s trpitelskou duší, jak to vyznívá v »Modlitbách«:

»O Bože tichý, silný, mlčelivý,
Ty, jehož tuším všady, v strachu mdlém,
slyš tiché modlitby mé smutek živý,
jak teskně lká mé duše pode sklem.

O Bože tichý, mlčelivý, silný,
Ty, jehož tuším všady pustou tmou,
k mé duši smutkem třesoucí se přilni
a uvaž nekonečnou bídu mou.«

Hlaváček přichází jako veliký básník bolesti, největším to symbolem katolických světců, kteří jako žebráci za dveřmi žádali na Bohu bolest a útrapy, aby mohli žítí veliký a jedině pravý život dítek Kristových. Bolestí a nejistotou zráli velikáni církve k velkým činům a bolestnou agonií velkopáteční bylo nám přineseno vykopení. Bolest není poznávána. Není také milována. Toužilo po ní jen několik svatých, na které se plivá. Jako by bolest byla stvořena jen pro bídáky a tuláky. Byla určena i Kristu. Středověk znal její cenu i cenu slzy. Ji znalo i Písmo. Jak o ní mluví! Co krásného nám vypravuje o útrapách duše, o tisícovém drásání a pochybách, které jest šťastné a krásné. Mimoděk napadají nás slova Kristova na hoře sedmero blahoslavenství, kde blahoslaví ty, kteří trpí a protiventství jim se činí. U Hlaváčka duše spolutrčí a svíjí se bolestí jako v závěrečných verších Ot. Březiny (Rukou) a slovech sv. Pavla (k Řím. 8, 18—32).

Gnothi seauton (poznej sebe sama), říkali Řekové, a tento rys vyvěrá i ze sbírky »Pozdě k ránu«, kde Hlaváčková osobnost se stále ztrácí sama sobě do mlh a neznáma, toť i údělem mladých nevykrytalovaných umělců. Hledání vlastní osobnosti věnoval nejednu chvíli, nejeden šťastný okamžik svého života i zdravé nervy, probíjel se z temných mlhových velmi těžce a probíjel se přece, takže v posledních jeho básních hoří jiskra radosti z nalezené pravé hodnoty, Absolutna, jímž však předčasná smrt zabránila, že nevzpálala v požár, dovršený jasným Credem.

Převyšuje starou tradici realistickou i kompoziční dekadentů a stává se básníkem výbušné

dynamiky myšlenky, která vychází přetvořena bez zemitéch příměšků filosofování a realismu, zachycené přečištěnou duší v chorobném stavu těla, kdy tělo bylo otupeno a znaveno, že ani necítil jeho existenci. Za ztrátu rozhledu po úzkém pruhu země, ohraničeném stříbrným pásem řek a pásmem hor, zabraňujícím rozhledu po širším okolí, za ztrátu dostal v náhradu lepší úděl, zaručující dokonalejší rozhled po kosmu, přiblíženým přítomností Absolutna. Když jeho duše tvořila ve svobodě vidin a nálad, vynikalo cosi, co nebylo formováno zvyklostmi života a přistřiženo podle módy na nepůvodní formy. Götz (Jasnící se horizont) jako dokumentární verš lyrické improvizace uvádí opravdu typická slova z básně »Sensace v polosnu«, významná i po stránce biotické:

». . . chumle ve tmě,
nějaké bílé chumle —
kde vzaly se ty bílé chumle jepic?
Tma od nich bělá, bělá intensivně,
bělá bezzvuku a mrazivě — ach, to je běli!
Já po celém ji cítím těle
a nejvíc na prstech tu mastnou běl,
i v žilách cítím ji — a já jsem všecek bílý,
a dusím se tou bělí, co jí všady,
chci křičet o pomoc,
však zoufalá ta myšlenka má zmítá se v té běli
chaotické —
v běl taví se tou bělí, bělí bezzvukou,
jež se všech stran se na mne sype práškovitě
a zatlačuje má gesta,
ach, nekonečná běl .*)

Děsí se tou nezvyklostí, vidíme omdlení a v poslední řádce tušíme neslyšný pád těla, které sletělo do hlubiny bez jediného obranného gesta, bez zoufalého výkřiku, kroky nezní, zmírání v běli, zrak neví o své existenci, ruce se napřahují dopředu a hmatají mastnou prázdnotu, běloba dusí tichem k zalknutí, tichem, přerušovaným jen podivnou písni srdce, které do žil a cév na povrch těla žene na pastvu všechny atomy krve do strašlivé běloby, bílé tmy, která obkličuje lidské tělo osamocené jako ostrov v moři, vzdálené od země a opuštěné od všech lidí. Jak dlouho ještě s ní bude bojovat? Kdy se z ní vybřeде ven? Snad se dříve ztratí sám sobě, snad ho svět pohltí, ne, ne, zde má smrt, pryč odtud, než omamná běl, nespokojenost, prostoupí mně celého. Nemá smyslu pro gesto, ani síly pro ostrý výkřik zoufalství, pouze jednotvárnost se hrne na tělo a leptá jeho póry, umrtvuje nervy a křísí mozek k nové intensivné činnosti a k dalším horečným halucinacím duše, jež neustále jest neklidna a nespokojena sama se sebou.

Tak těžce vykupují umělci čistotu svého díla!

*) Sensaci v polosnu se podobá báseň Milenci v Kamarádu mrtvých moravského mladého básníka Samo Chaloupky, jenž před nedávnem spáchal sebevraždu.

»Kde vlastně jsem, a kde je zrcadlo,
jež zjevilo by naze duši mou?
kdo vlastně jsem? Jen tma a nicota,
jež v nitru mém se v prázdno propadá?
Kdo jsem? Kdo jsem? Tma snů, tma bez hlasu
jež nemá je a přece chvěje se .«

(Spisy S. Ch. vyjdou v Družstevní práci Praha XII.)

Karel Hlaváček má velký vliv na nové názírání, na otázku sociální, jež byla a jest neustále středem uměleckého tvoření literárního. Nepřichází se zbytečným škemráním soucitu, ale s účinnou pomocí, která však pro neporozumění nebyla přijata, ale dláždila cestu ostatním jeho následovníkům, kteří již měli připravenou půdu a určen správný směr. Volal po nových řádech sociálních, aniž by nějak ohrožoval lidskou společnost. Teprve, když viděl, že jeho snaha jest marná, opustil toto pole a věnoval se uklidnění vlastní duše a hledání Absolutna. Dobře to řekl jeden z pokrokových kněží (M. Ston O. Cap.), že jeho poslední práce by se mohly čísti v klášterních celách. Svůj neúspěch přiznal sám sobě veřejně: »Člověk myslí, že kolem něho je dosti bratří, kteří staví se do očí bratry býti, a pak, když zavolá, veníte fratres, vidí jen dva, tři vzácné...« (str. 201.).

O jeho verši zbytečně mluvíti. Některá čísla ze Mstivé kantilény a Různých básní jsou skvostná čísla, jedinečná naší literatury, ať již je to Malý večer, Přišla..., Je večer — černé mraky jdou..., Záhada, Sensace v polosnu a j.

Hlaváčka možno charakterisovati slovy Durycha (Gotická růže str. 32): »Umělec, tulák? Světec. Tento druh lidí, zdánlivě odstavený a vyděděný, který sám se považuje za nenáročný a asketický, jako by se opravdu vzdalovalo všeho lesku světa a nádhery života a spokojoval se pouhým vegetováním v ústraní lidských sídel, jest nejnasycenějším, nejvybíravějším konsumentem Božího stvoření a všech časných a hmotných divů a výstředností veškerého života a hmotné i smyslové produkce.«

Smrt, ničitelka lidských životů, zakousla se do nejlepšího ovoce před doznáním a zkosila jeho tělo při vrcholném vzletu, kdy po Mstivé kantiléně připravoval nové práce, přetrhla jeho život jako pavouk svou osnovu. Osudem nejkrásnějších růží, rozkvetlých na čarovných záhoncích kouzelného zahrádkníka jest, že přijde někdo, komu vstup zakázán a utrhne je a nechá zvadnouti ve svých rukou.

Jeho spisy byly téměř nepřístupny. Jen tu a tam po větších knihovnách. Teprve v poslední době bylo vydáno celé dílo Hlaváčkovy, ale tak, že by se básník zaň styděl. Především zůstane pouze bibliofilskou zvláštností, nepřístupným pro vysokou cenu peněžní těm, jimž vlastně jest určeno, totiž středním a chudším vrstvám. Zůstane zcela zbytečné a bude jen aristokracii, jíž básník tak pohrdal, zvláštní kuriositou, jež má ceny tolik Kč a pěknou typografickou úpravu a nic více. Tato edice (Kvasnička a Hampl) jest vědomým znesvěcením památky básníka. Jistě jen z čirého mamonu byly do sbírky pojaty do vydání i Sokolské básně a všelijaké ty článečky, roztroušené porůznu po podřadných časopisech, jichž básník se zcela jasně zřekl jako své slabosti a definitivně je vyloučil ze svého díla, které počíná teprve Mstivou kantilenou. Dále z definitivního vydání měly býti vyloučeny i ony práce, jichž se sice Hlaváček nezřekl, ale jež by dnes jistě vypustil. Je vidět, že nevedlejší vodítkem vydavatelů byl obchodní zisk, který způsobil, aby kniha byla vydána v největším rozsahu. Celé vydání, tak dlouho připravované, jest příkladem, jak se posmrtná vydání nemají dělat.

—»«—

Řádky chvályplné i nelitostné

Kolegové a kolegyně!

Všímejte si letos více ještě než loni této části »Jitra«, jak jste to konečně slíbili i na sjezdu v Českých Budějovicích. Dosud se nenašlo ještě mnoho zájemců, kteří by začali, ale doufejme, že v příštím čísle to bude již lepší. Někdo začít musí. Možná, že právě Vy, kteří už něco připraveno máte, můžete učiniti výborný začátek.

Chtěl bych Vám zde však něco říci. Úvodník od Jakuba Demla je jistě takový, jaký ještě v »Jitře« nebyl. Nikterak se nezastavujte nad ním při prvním povrchním přečtení, nýbrž čtete opět a opět, abyste dobře porozuměli. Mám pro příští čísla již zajištěnu spolupráci mnohých jiných katolických literátů a kritiků a myslím si, že tak získá »Jitro« na ceně a bude moci spíše plnit a lépe své poslání.

Propagujte »Jitro« i mezi svými známými studenty i nestudenty všemi, kteří mohou míti o nás zájem.

Posílejte hodně příspěvků, poněvadž čím větší výběr, tím spíše je zaručena lepší kvalita čísla. Nehubujte příliš na redaktora, když nesplní každé Vaše nejtajnější přání. Na to máme konečně jinou cestu, právě tuto rubriku.

S kolegiálním pozdravem a přáním všeho nejlepšího v nastávajícím novém školním roce podepisuje se Váš

redaktor.

—»«—

Ctěná redakce!

Letos o prázdninách konala se celá řada různých slavností, táborů, poutí, schůzí a pod. Viděl jsem, kterak mladí i staří radostně se hlásili pod svůj prapor a k svému vůdci, téměř vždy přítomnému.

S litostí jsem však pozoroval četné studenty, kteří neměli kam a ke komu se uchýliti, byli jako ovce bez pastýře. Nemohla by se stát v této věci náprava? Což nemohl by se zároveň se slavnostmi jiných spolků konati nějaký sjezd studentstva? Myslím pouze na studentstvo okolní, které je blízko místa slavnosti. Na studentstvo vzdálené nelze ani myslit, neboť studenti, jak každý ví, prachovi nejsou.

Přece však by se to mohlo zařídit, aby studenti se sešli a tam vyslechli referáty řečníků, kteří by mluvili o studentských záležitostech. (K důstojnému vystupování je ovšem třeba nějakého praporu; myslím však, že by stačily obyčejné třírohé vlajky stejného střihu, které by si snadno každé sdružení pořídilo.) Na kolika slavnostech jsem letos byl, ani na jedné se nešpetlo o studentech. Tím se stává, že mnohý ani neví, že existuje nějaké SSS.! A takových lidí je mnoho. Což nemohl by se dát občas do novin (do »Pražského večerníku«) referát o činnosti a úkolech SSS.?

Po různých schůzích a shromážděních bývá zvykem, že různé spolky a korporace ústy svých řečníků vyslovují pozdravy. Nemohl by i zde nějaký student několik slov říci? Musíme si být vědomi, že někteří lidé se tímto způsobem poprvé dovědí o našem SSS. Musíme se chápat k a ž d é příležitosti! Zvláště, když je jich t o l i k!

S upřímným pozdravem

Jan Kavka, VII. tř.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Po prázdninovém osvěžení pouštíme se do nové práce. S novými silami též pustíte se do hádanek. Aby podpořena byla větší činnost hádankářská, vypisují následující:

Vytrvalostní řešitelský turnaj.

1. Účastníci se může každý.
2. Řešení buďtež do 20. každého měsíce (10 dní vždy po vyjití čísla) zaslána na shora uvedenou adresu.
3. Rozluštěná hádanka se boduje 1 bodem.
4. První tři, kdož dosáhnou největšího počtu bodů, odměnění budou krásnými věcnými cenami.
5. Mimo to vždy z čísla bude 1 vylosován k odměnění.
6. Stav závodu bude v každém čísle registrován, výsledek bude oznámen v říjnu 1932.

Zúčastněte se v hojném počtu, aby zápolení bylo co nejzajímavější.

V lednovém čísle vypsán bude autorský turnaj na miniatury. Připravujte práci již nyní!

Řešení z čí. 9: 1. Kolovrátkář. 2. poliček, Polička, políčko. 3. Nebe za peníze nekoupíš. 4. Bratia Slav, Bratislava. 5. Žá-rov-ka. 6. Brno, Rais, nivó, osol (tiskařský šotek to rozluštil sám a J. Šnajdrovi je to k smíchu). 7. Být otcem velkých činů lépe jest, než pouze synem velkých otců být. Julius Zeyer. 8. Národní divadlo. — Řešení zaslali: J. Šnajdr, Zd. Quitt a Juvenát (S. D. S. — Odměnění: J. Šnajdr a Zd. Quitt. Za příspěvky nikdo. Odměna spolu s 8. i 10. číslem bude zaslána.

Ještě jednou s chutí do práce.

Pořadatel.

—><—

Záměnka.

E. Z. — Fr. Jančík O »Kabrňáci«.

- s—b— částku hlavy značí,
- s—č— zná ji, kdo pytláci,
- s—d— v zimě rybník kryje,
- s—h— povel v sluch se ryje,
- s—ch— praotce Čecha znal,
- s—k— matičce zdraví dal,
- s—m— látce vroubí kraje,
- s—n— plodí chudé kraje,
- s—o— mnohý tak z vás sluje,
- s—p— ptáčník potřebuje,
- s—s— v něm stromů jak máku,
- s—t— pohyb zase ptáků,
- s—v— žije na Saháře,
- s—ž— tresce se a káře.

Záměnky.

Quitt.

- S »e« s nástroji se bratřím,
- s »i« mezi bmyz patřím.
- s »v« s pečivem se druží,
- s »č« nad lupenem krouží.
- s »a« jsem místo z bible známé,
- s »ě« dravého ptáka máme.

Záhadný nápis.

Franta Jančík.

Baťovka!

Pádovka.

Věnováno M. S. — Avion.

Ono značí území,
jež král knížatům dává,
druhý pád však plurálu —
kulturní rostlina známá.

Číslovka.

(Dohnal Al., S. D. S.)

Když se večer 1234,
vždy odcházím v sad,
pod 123456 5234
sedávám jen rád.

Zvratka.

H. Janovský.

I. II. III. když dobré máti září z očí
hned se vždycky Milča hbitě s prací točí,
by zas maminka jí III. II. I. cukroví,
o čemž bratříčkovi nerada však poví.

Háčkovka.

Skutčačka.

Budeš-li v mladosti pilně 12345467,
nemusíš ve stáří nikdy 12345467.

Sloučenka.

Stáňa T.

První bývá jmění zhoubce,
druhou první rovná soudce,
obě v Čechách kdysi vévodily,
pokud Češi ještě Čechy byli.

Vsuvka.

Mařence Č. — Ota K.

Bez »l« malé ptáče.
s »l« zpívá i pláče.

Přesmyčka.

St. Antonický.

Láska se Jíro i...

Rebus.

Kameník A.

Dě části hlavy

-
1. Zásadně ne**ČTI** Jitro!
  2. Nemodli se **A** nepracuj!
  3. Jitro ne**PROPAGUJ!**
  4. Plivej na **SVŮJ** kabát!
  5. SSS je tvoje **VLASTNÍ** záhuba!
  6. Uživati je **JEDINÝ** smysl života!
  7. Styď se za svůj **STUDENTSKÝ** časopis!
  8. Zapírej, že jsi **KATOLICKÝ** student!
  9. Katolický **ČASOPIS** nebeř do rukou!
  10. Na balení vol vždy **JITRO!**
-

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

Jan Čep:

Dušíčkové rozjímání.

Bohumil Černý:

Ještě vzpomínka.

Oldřich Buráň:

Jak jsme vyžráli na Jožkovi.

Literatura. Divadlo. Dopisy.

r. 12

č. 2

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nestudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 20. každého měsíce.

Z redakčního stolu.

J. P. Sv. exercicie. V. Vlček: Eudemon. Píseň mračen. V. Zima: Literatur. svatováclav. v jub. roce. Znamení víry. Též do liter. hlídky. Z deníku českého studenta. Přihlas se v redakci aspoň dopisem. P. O. Lenc: Podzim. M. H.: Pomněnky. O. B.: Jak jsme vyžráli na Jožkovi. Pošli zase. Stáňa Zbořil: Stolečku, hýbej se. Student ve škole. Těšíme se na další. B. Č.: Kongres Pax Romana v Mnichově. Ještě vzpomínka. K. M.: Motýli. Monachus: Z chorálových improvisací. Alfa: Do liter. a divadel. hlídky ano. Dr. L. Č.: Congrès des Etudiantes Françaises en Algérie. K. F.: Hmota či duch?

Na soukromý dotaz sdělujeme ve věci loňské soutěže, že první cena nebyla udělena pro nedostatek fin. prostředků a laskavostí odměněného, jemuž byla přiručena a jenž se jí vzdal ve prospěch Jitra, jak bylo také oznámeno na říšské pracov. konferenci v Čes. Budějovicích.

Z redakčního koše.

M. P.: Matičce. J. P.: Po sv. exerciciích. Slabší a málo procitěné. J. Uchytil: Svátek Těšínska.

V tuto dobu již do Jitra nevhodné, spíš se to hodilo do některého krajinského časopisu v tu dobu. Joža: Všeobecná filosofie. Skoro až mnoho všeobecná a samozřejmá. Napište něco skutečně dívčího a vážnějšího. O. T.: Momentky z pensionátu. Nic zvláštního to nepovídá. Jezerní nokturmo. Slabá poesie deskriptivní. A. K.: Touha. Námet nevhodný. Právě totéž o Povídali o mně. Vždyť to není námět zpracování hodný. Pokud běží o čl. Osudy dvou srdcí, tedy red. V. Černý nic nesliboval a kde je čl., dnešní redaktor neví. A. P.: Plzeňským kolegyním. Přišlo do 1. č. pozdě a do 2. se už méně hodí. Čekáme určitě na něco vhodnějšího. J. Černý z H.: Poslání, Poslední prosba, Ó, vrať se. Verše prozrazují hodně vnitřního citu, avšak pro tisk dosud nedozrály. R. K.: Dopisy, Předjitření, Naděje. K básníkovi máš prozatím daleko. Snad kritika je ti bližší. Těšíme se na slíbený rozbor básni. Ilja Š.: Věnování ne- uveřejňujeme. Vyříd' si to v dopise nebo ústně. J. Tesařík: Báseň. V mlze. Podzim. Slušnější forma jednání by byla jistě na místě. Zbude-li čas, pošlu soukromý dopis. Necítím však v tomto případě povinnosti tak učiniti. St. Zbořil: — Si pořádně zařádati. Poeta nascitur. Bojím se domácí censurey.

Vyrovnejte nedoplatky za předešlá léta!

Vracejte nerozebraná agitační čísla!

Vyšlo 10. října 1930. Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. Redaktor Václav Černý. Odpovědný redaktor RNC. Karel Fiala. Užívání novinových známek povoleno řed. pošt a telegrafů v Praze pod čís. 264.300-VII. ze dne 29. XI. 1929.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v říjnu 1930.

Číslo 2.

Dušičkové rozjímání.

Každý z nás může potkat a uvidět za den sta a sta lidí: na ulici, v tramvaji, v divadle, v kavárně, u holiče, v lázních, sta a sta lidí nejrůznějších podob a nejrůznějšího stáří, muže i ženy, dívky i starce, žebráky u kostelních portálů a spokojené bařtipány s doutníkem v koutku úst, úředníky i úředníčky, hledící omrzele ostríc dlouhé kancelářské nudě, nosičky uhlí, pokryté černou mastnotou a choulící se do chatrných šátků, profesory i poslance, velkostatkáře a bankovní ředitele, číšníky a policajty, slečny, paničky a dámy neurčitěho věku, stavu i zaměstnání, tisíce různých tváří, mladých i starých, hezkých i ošklivých, nalíčených i zarostlých vousy, zduřelých i vyhublých, zpuštěných nemocí, bídou a neřestí, znuděných i šťastných, s myšlenkou i bez myšlenky — sta a tisíce živých těl v nejrůznějších polohách, stojících i ležících, v běhu, při práci, při rvačce, při tanci a každý si s mrazením může pomyslit, že všichni ti lidé, i ten pan ministr, i ten majitel biografu nebo noční kavárny, i ta dáma, smlouvající s hokynářkou o párek kuřat, i ta baba hokynářka, jejíž fialové tváře div neprasknou pod úderu krve, že ti všichni budou jednoho dne ležet naznak, s očima v sloup, se smrtelnou hrůzou na duši.

Život je velkolepá a strašlivě tajemství, avšak tato lhostejnost lidí tváří v tvář smrti, tento jarmark lidských zájmů, starostí a zábah, tento živočišný a čistě vegetativní život dneška, tato prozatímnost, myslící jenom ze dne na den, tento život

přestávající na vykonávání tělesných funkcí, tato bezstarostnost a duševní tupost, to je tajemství všech tajemství, to je velkolepější a ďábelštější, než hrůza zemětřesení nebo války. Ano, je to zcela v pořádku, že ďábel vzal na sebe v této pozicovní a civilní době, nevědoucí nic o duši a o životě mimo tento svět, tuto civilní podobu. Je to proměna mnohem dokonalejší, přestrojení mnohem účinnější než nejfantastičtější představy romantiků, je to apokalyptičtější, než výjevy z Danteova Pekla, než netovíří křídla Satana Byronova.

Všichni lidé, s kterými se denně setkáváme, jejichž tvář vidíme jenom letmo a kteří nám ihned zase mizejí v davu, všichni, krásní i oškliví, tlustí i hubení, šťastní i nešťastní, odvážní i zbabělí, všichni budou jednoho dne ležet naznak, s očima v sloup. Ať kdo myslí na smrt nebo nemyslí, ať se jí kdo bojí nebo nebojí, příležitost k tomuto poslednímu hrdinství nebude odňata nikomu. A byl-li někdo po celý život malicherný a mrzký, zneuctíval-li v sobě po celý život obraz Boží, obestře jej na konec Smrt svým majestátem, vystoupí na konec z jeho mrtvých rysů, z přísné tuhosti jeho mrtvého těla, velikost a krása tvora Božího, jednoho z těch, za něž byl oztyčen kříž na Kalvarii a jejichž cena je nesmírná. Ať se člověk sebe víc přičiňuje, tuto pečeť Boží ruky, která ho formovala k svému podobenství, v sobě nezničí, nezničí ji ani v zavržení.

Celá země je pokryta hřbitovy těl, která se na ní narodila od začátku světa, a

nesčíslné množství hrobů čeká na ty, kteří se na ní ještě do konce časů narodí. Všechny tyto životy, jejichž nekonečnost je úžasnější než nekonečnost vesmíru a hvězd, zdvihnou se v poslední den na hlas trouby a všechny budou stát před sorchovaným Soudcem. Budou tam stát všichni, co jich kdy na zemi žilo a co se jich ještě narodí. Lidský rozum a lidská představitivost tu narážejí na podobné me-

ze, jako když uvažujeme o nekonečnosti prostoru a o věčnosti. Každý ten jednotlivý život, od životů, jejichž jména znějí dějinami, až po život černocho, který se nikdy nevzdálil na krok ze své africké chaty, jsou zapsány ve věčné knize, a všechny budou kladeny na váhu.

Teprve v té chvíli uvidíme svou pravou podobu. Ne me perdas illa die!

J. Čep.

Václav Zima:

Znamení víry.

*Dům duše své jsem zavřel očím zvědavým
a fialovým rouchem jeho zabalil jsem krov.
Pak odešel jsem pryč, jen s chudým jměním
svým,*

*tam, kde bych s Bohem rozmlouvatí mohl
beze slov.*

*Svět dekadenci znavený jsem opustil
a k Bohu svému vrátil se jak marnotratný
syn,
bych teprv v čisté radosti a v lásce Boží žil,
bych mečem víry proklál d'áblův plížící se
stín.*

*Teď teprv v přistavu jsem navždy zakotvil,
teď teprv duše má o věčném království jen
sní
a v její hloub — kde dříve bolesti stan byl —
stín Ruky Boží vtiskl V í r y z n a m e n í.*

Bohumil Černý:

Ještě vzpomínka.

Bylo to jednoho teplého červencového dne, když vrátili jsme se z letního cvičení v Tatrách do Kubína, kde vykonával jsem své první cvičení ve zbrani a tu čekal mne lístek z Moravy se smutnou zprávou, že náš předseda, Alois Grulich, zemřel. Stálo prý to v novinách. A já v tom zastrčeném koutě ničeho nevěděl, neboť našich novin tam nebylo!

Alois Grulich zemřel! Jakoby blesk z čistého nebe sjel přede mne. Cože? Lojza Grulich, náš Lojza že je mrtev? Vždyť si ještě vypočítával, když jsem u něho posledně před prázdninami byl ve vinohradské nemocnici, za jak dlouho bude moci chodit, kdy asi bude propuštěn, kdy pojedje domů a kdy bude dělati státníci! A dokonce jsme s ním ještě počítali na kongres Pax Romany do Mnichova, takže jsem myslil, že tam se s ním snad shledám. Ale byla to smutná pravda! Lojzy již nebylo !

A nebylo možno už ani pohřbu se zúčastniti. Pak chtěl jsem psáti do Jitra z Mnichova —

nebylo času, chtěl jsem psáti z Paříže — teprve ne. A proto přičiňuji ještě dnes menší vzpomínku. Dobře jeho život v celku vystihl referát kol. redaktora v minulém čísle.

Vzpomínám. myšlenky se zabíhají daleko do minulých let. Jsem asi jediný »z našeho okruhu«, který byl se zesnulým v jedné a téže třídě a s ním i maturoval. A on, Lojza, je už třetí z kamarádů! První se utopil hned po matuře, s druhým, bývalým bohoslovcem a agilním členem našeho bohosloveckého sdružení, jsem se nad hrobem loučil loni na jaře a s třetím, naším zvěčnělým, obětavým pracovníkem, mi nebylo dopřáno se rozloučiti.

Bylo to právě prostějovské gymnasium, které nás spolu svedlo a kde prožili jsme mnohé chvíle, jež na dlouho vtiskují se do paměti. Kol. redaktor zmínil se v min. čísle o názorech Grulichových, hájených v hodinách češtiny. Ano, bylo to něco originelního ta sféra, v níž jsme žili na prostějovském gymnasiu. Hodiny

češtiny bývaly vždy z nejzajímavějších. Mnozí na ně ještě rádi vzpomínáme, neboť tam jsme si vždy řekli, co jsme si jen mohli říci a prodebatovali kde jakou otázku. Náš profesor-češtinář debatám velmi přál a tak po každé zajímavější přednášce, jež byly v septimě a oktávě konány, rozvinula se často ještě zajímavější debata. Vzpomínám jen, jakou bouři vzbudila v tehdejší septimě moje přednáška o Karlu IV. a jeho době, jež trvala hodinu a debata o ní půldruhé hodiny. A takové bývaly přednášky, jež obíraly se nějakým historickým nebo filosofickým tématem. Grulich byl dobrým plavcem ve sférách filosofických. Byl jakýmsi filosofem třídy. Jeho přednášky i české úlohy s volným tématem hemžily se všemi možnými filosofickými směry a názory, takže jsem sám byl přesvědčen, že po maturě půjde studovat filosofii a češtinu, ale nestalo se tak. V debatách stál vždy houževnatě na stanovisku církevním. Zvláště těsně před maturitou, kdy látka byla již probrána, byly pro »debatéry« pravé hody. Bylo mluveno mnoho a o všem. Něco šlo na plano, ale mnohé zapadlo jako úrodné zrno. Jednalo se o otázkách soukromého i veřejného života, z tohoto o vztahu církve k státu a pod. Tak vyvolala jednou živou diskusi otázka rozluky církve od státu, kde Grulich zasáhl s takovým zápalem, že bylo se mi pak, když profesor otázal se mne na mínění v té věci, věru těžko vysloviti, neboť jsem nebyl s ním za jedno v některých jednotlivostech.

V Praze pak tento duch, jímž nesen byl Alois Grulich, žil v něm dále. V Lize i v Ústředí jeho slovo bylo vždy na místě, jeho úsudek strážlivý, jeho kritika zdravá. Na svatováclavském sjezdu, kdy běhali jsme po Praze, byl on všude.

Zdar sjezdu ležel mu především na srdci, o něj se staral podle svých nejlepších schopností. S kol. drem Markesem byli jako dva strážní andělé nad celou naší velkou akcí. A také jsem skutečně už dlouho neviděl zdařilejšího sjezdu nad náš svatováclavský. A když z tohoto sjezdu vyšel jako předseda, byla jeho hlava teprve plná záměrů. Jezdil jsem někdy k němu do jeho horské vísky, někdy zajel on k nám na naši Hanou, anebo jsme si zašli do prostějovského parku, kde hovořilo se o »budoucnosti Ústředí«. Oba jsme si podávali návrhy a vzájemně je projednávali. Přišlo se na župy v Čechách. Měli jsme stejné nápady. Papír, tužku a župní zřízení našich

Monachus:

Z chorálních improvisací.

Skorem bychom potřebovali nějaký Řád de Mercede, aby nám vytvořil posádku gregoriánských Paladinů a zahnal ty alkoholické melodie,

S. S. S. v Čechách spatřilo světlo světa. Pak přišla na přetřes organizační sekce Ústředí, tisková služba, Jitro, hospodářský stav, projekt příštího Mik. daru, archiv, Pax Romana a jiné. A tak té »předběžné činnosti« bylo dost, než začala vlastní činnost v Praze.

Tu Grulich pracoval houževnatě pro vnitřní i vnější zmohutnění naší organizace, pro její zabezpečení finanční, pro kterouž poslední věc měl časté nepříjemnosti. V Moravské bance měl menší konflikt a později s Čsl. akc. tiskárnou, který měl už skončiti zadáním veškerých zakázek jiné tiskárně. Hlavně snažil se Grulich o pochopení našich vrstev pro naše snažení, o to, aby za katol. studentstvem také někdo stál a ne jen jeho práci chválil a jí se dovolával. Proto chodil často na schůze a shromáždění nám příbuzných organizací a jednal s mnohými osobami. I v parlamentě byl občasným hostem. Jednou jsem s ním celé odpoledne ztrávil v senátě, kde bylo zrovna zasedání, po němž téměř hodinu seděli jsme v klubovně s p. drem Hrubanem v rozpravě o »našich věcech«, Ústředí, Jitře, Mik. daru, Strakově akademii a j. Bohužel, tak mnohá z tehdy rozvíňovaných nití byla přervána jeho smrtí!

Tak byl zaměstnán A. Grulich různými myšlenkami a plány, až do svého onemocnění, k němuž osudný zárodek si přivezl ze župního pracovního sjezdu z Čes. Budějovic, kde jsme spolu nocovali »U slunce« na hlav. náměstí a kde si mi už stěžoval, že je nachlazen. Když jsem ho pak byl navštívit v jeho temném pokojíku v Růžové ulici, zdálo se mi už, že nemoc nebude lehká, ač on ještě vtipkoval, jak mu kterási paní říkala, že to má z toho, že šel s děvčetem po ulici.

A stalo se

Dnes ho není už mezi námi. Nemám už k tomu, čím naň bylo v minulém čísle vzpomenu, celkem co říci. Pravím jen: odešel vzácný pracovník, udatný bojovník, člověk dobrý, a hlavně — dobrý kamarád. Odešel muž, jenž stál na svém místě, jenž konal svoji povinnost, jak to sám někde napsal o sv. Václavu. Odešel charakter. Jeho odchodem jakoby nám něco odumřelo. A nezbyvá nám než nad jeho zasypaným rovem zahalit hlavu do smutku a říci si, jak kol. redaktor napsal minule, že každého dne se něco končí a každého dne se něco začíná.

spodě Satanově. Jsou to sice jen miniatury, ale miniaturisté a malíři se zálibou malují Rajskou Něhu s kulatými růžovými líčky. Od Petra Gariata máme zprávu o nové metodě Doma Jeanina v oboru gregoriánského chorálu, třebaš i jako vědy. Našlo se někde něco v Syrsku, ale to všechno zní jako dieceuktický tónos. Vyměřený oktachord je transponován ze starých fascimile jako antikvární Curiosa, která ve své komformitě jsou ne-li dissonnická, tedy alespoň paroforická. Ale tohle všechno je neurasthenie, nebo jiná nervosní choroba a je jí třeba léčiti. Jedněm zní chorál monotonně, smutně a zamklle. Ale to je ještě nevinné. Vědci nám rozsvěcují mrkavé lampičky, ale ty působí dojmem tak ne-libým, jako za introitu gregoriánské mše bravurní arie načechraná vokalisacemi.

Máme mnoho dohánět v gregoriánském chorálu. Nemusíme býti jím zrovna přecpáni, ale je třeba určité synthese, která působí jako chladivý vánek od moře. V nynější nekultuře je to obtížné, jako se obtížně zachycuje nějaké apokalyptické vidění. Není třeba prorockého bystrozraku, ale je třeba Exegese. Chorální Exegese.

Vatikánské vydání Chorálu bylo dosaženo za cenu mnoha trýzní a mnoha slz. Doma Pothiera a Solesmenské Benediktiny to netrápilo. Podnes nevycházíme z úžasu nad tou jejich prací. Neincensujeme jen tak chválami, ale ukazujeme alespoň na archeologicko-historickou popularitu gregoriánských písní a na marnotratnost církevní hudby polyfonní speciálně na příklad v době barokové a renaissanční. Kanonisace chorálu je potvrzena. Není to kanonisace lidová, ale je to víc než úřední osvědčení. Zaburácelo to tenkrát bouří novou a neslychanou a leckdo se stal bázlivým a zděšen, polyfonnici vypadali jako modly, hrbatící se na svých podstavcích.

Hudba Řehořova ocitá se dnes však v krizi zrovna tak, jako na příklad hudba varhanní, která má býti oživena nějakou »novou věcností«. Tiessen nazývá se skvělou přesností tuto nuznou,

pouze motorickou »věcnou« hudbu »Es-Musik« v protikladu k normální »Ice-Musik«. Gregoriánskému chorálu vytýká se speciální purismus a syntetická konstruktivnost a mluví se o něm jako o bezcenné hudbě, vynikající bezduchou jednotvárností. Jeho melodie zdají se teoreticky vypadatí bezvadně jen na papíře, ale jak tekou ty linie líně!*) Mluví se o matematice a neumových kombinačních problémech, o stejně stavěné formě a tempu, o figurách podobně nebo totožně napsaných.

Nejhorší ale je to, že i přísně polyfonní hudba se svými kontrapunktickými umělostmi a nejbohatší programovou koloristikou, na kterou by si mohla Francie a po ní Československá republika udělat monopol, prodělává stav těhotenství, který nedopadne dobře. Atonální čtvrttonací, ať už kábovský geniální nezachráníme v církevní hudbě teprve ničeho, i kdybychom se uchýlovali záporně od dnešního systému temperovaného.

S každým relikviářem je slušno zacházeti diskretně, zvláště jedná-li se o pravou relikvii. Není nám lhostejno, jaká ostří mají nabroušené meče polyfonních hugenotů, kteří s kastovníkou hrdoší a s puncovanou čtverkou vystupují dnes velekněžsky proti pokojnému souznění delikátních klenutí v architektuře Řehořova Chorálu. Jeho »Carmen dicere secum invicem« zůstane pro hudbu asketickou dokonalostí; jeho mnohdy vysoká jubilová tenoučká arkatura s jemným žebrovím jak jehla zůstanou eucharistickým stolem, za kterým pospíší zlačnění.

Nový rozkvět gregoriánské hudby jest jedním z předznaků našeho budoucího vzkříšení v oboru církevní hudby vůbec.

I poutníci Emauzští ubírali se s Člověkem, jehož nepoznávali.

*) a po živějších nástupech někdy v bezútěšné pustotě.

Z deníku českého studenta.)*

Uprostřed Němců — pod českým praporem.

Trutnov, 12. července 1930.

Trutnov žije v těchto dnech ve znamení svého »Bundesfest«, jenž má vyvrcholití zítra, v neděli, 13. t. m. Celé město tone v záplavě modrobílých praporů (modrá—bílá, barvy německého Trutnova!); přímo žasneš nad tím, kde se jich tu najednou tolik vzalo. Není snad domu, kde by neměli praporu. A mezi tou spoustou německých barev nespatriš ani jediný dům,

*) který trávil letošní své prázdniny mezi trutnovskými Němci.

který by byl ozdoben — naší českou vlájkou! Vše se raduje kolem tebe, vše jásá, ale tys smuten, neboť poznáváš, žes uprostřed Němců.

Domy jsou vyzdobeny chvojí, květinami a věnci, výkladní skříně hýří modrobílými stuhami. Ulice, vedoucí do města, jsou vyzdobeny slavnostními nápisy a nikde nechybí slavnostní »Herzlich willkommen!« Na hlavním náměstí před radnicí a v každém rohu vztyčili už včera vkusné žerdě a hned odpoledne na ně upevnili modrobílé prapory.

Dnes odpoledne projevovaly se už první známky blížící se pro Němce veliké chvíle.

Všude bylo viděti spousty cizího lidu, zvláště když přijely odpolední vlaky. Městem procházela německá mládež a kdo jí přišel v cestu, byl ozdoben modrou chrpou; a zatím co ti jeden připínal květinu na kabát, druhý už nastavoval lesklou kovovou pokladničku.

Šel jsem tak zrovna podloubím kolem hlavního náměstí, když tu ke mně přišla jedna německá studentka a nabízela mi také jednu květinu. Ani jsem jí dobře nerozuměl, co povídá, ale pochopil jsem ihned, oč běží. A v té chvíli ozvalo se cosi v mém nitru.

»Ja, bitte«, povídám uctivě s úsměvem, »aber ich bin ein tschechischer Student«

»A, das macht nichts«, ona nato.

»Wie so denn? Wie ein Tscheche kann ich doch eueres Bundesfest nicht feiern,« odpověděl jsem klidně a ona s jakýmsi pohrdavým úsměvem a uctivým »Danke schön« šla zase dál. Viděl jsem, jak po několika krocích zastavila společnost tří mladíků a zdobila modrou chrpou jejich kabáty.

Šel jsem dále — a v duši mi bylo tak milo, tak teplo — a všechny struny se tam rozezvučely a já slyšel velebné akordy naší české národní hymny: » mezi Čechy domov můj, mezi Čechy — domov můj«

Ještě několikrát ke mně přišli a nabízeli mi své modré květiny, ale já všem ochotně vysvětloval:

»Danke schön, ich bin ein Tscheche und ich kann das Bundesfest nicht feiern.«

A každý se odvrátil už po slově »Tscheche«, mnohý připojil opovrhující pohled nebo nějakou německou štiplavou poznámku, již jsem nikdy nemohl porozumět, ale nikdo více mi nepoděkoval. Však jsem také díky od nikoho nečekal!

Kouzlo české písně.

Trutnov, 14. července 1930.

Sedím na lavičce v městském parku a píši dopis do svého domova. Připojuji též několik slov pro německou studentku, která tráví své prázdniny místo mne u mých rodičů.

Včerejší německý »Bundesfest« a to neustále německé brebtání se všech stran se ozývající, vzbuzuje v mé duši tisíce a tisíce teskných myšlenek a tisíce vroucích tužeb po dálné domovině, po opětném shledání se všemi těmi drahými českými dušemi, jichž opravdovou cenu jsem poznal teprve teď, mezi lidem neznámým, mému srdci cizím, mezi — Němci. Všechny ty mé touhy vrcholí ve vroucím vlasteneckém zanícení a mé pero píše na adresu německé studentky:

» . a chcete-li se opravdu české řeči dobře naučiti, nesmíte ji nenávidět, ona nesmí Vám být protivnou, ale Vy ji musíte ctít, jí si vážít a ji milovat stejně jako ten lid, který jí mluví . . .«

Vtom zaslechnu kdesi v dáli zpěv. Přestanu psát a naslouchám . . . Zpěv se blíží.

»To asi přichází zas nějaká tlupa turistů«, pomyslím si a chci psát dál. Ale zvuky písně, z dáli sem doléhající, připadají mi tak lahodné, tak krásné — a trochu známé . . . Naslouchám pozorněji.

» Prapor vlál, prapor vlál«, zaslechnu pojednou zcela zřetelně.

Rázem vyskočím s lavičky a běžím směrem, odkud jsem zaslechl slova české písně. Česká píseň! Všechny struny se rozezvučí v duši, každá žilka se chvěje, srdce chce z prsou vyskočiti — jak mocně dovede nadchnout ta milá, česká píseň duši uprostřed neznámého lidu po své domovině toužící.

»To jsou asi skauti, naši čeští hoši«, myslím si a běžím stále vpřed. Srdce v prsou buší jako kovářský perník — a už chci vykřiknout:

»Nazdar, hoši, nazdar, čeští junáci, já jsem taky Čech!«

Ale tu spatřím dole na silnici, vedoucí od Králové Dvora čtu vojáků, našich českých vojáků. V plné zbroji vrací se pravděpodobně ze cvičení a zpívají si do pochodu. Tak rád bych si s nimi zazpíval, ale neznám slova písně, již zpívají; i bručím si aspoň tu milou, známou melodii. A v mém nitru je tak krásně, že jsem úplně zapomněl, že jsem — mezi Němci

»Nevěř nebi v hluboké, široké vodě . . .«
(Antal Stašek, Nedokončený obraz.)

Trutnov, 25. července 1930.

Mizerné počasí!

Pořád jen prší a ne a ne být jediný den trochu slušně! Tři neděle už se vypravuji na Sněžku — a dosud jsem tam nebyl! V prvních dnech mého zdejšího pobytu, dokud bylo jakž takž hezky, se mi nezdálo vydat se na turu do hor — a pak se dalo do deště a od té doby není trochu slušného počasí.

Tento týden začal velmi slibně. V pondělí bylo velmi pěkně. Využil jsem toho a vyjel si na kolečku s přítelem Maxem do Svatoňovic podívat se, jak se tam v té zemi vrtají a vynášejí na denní světlo uhlí. V úterý nebo ve středu chtěl jsem jeti na Sněžku, byl jsem už rád, že se tam přece jednou dostanu. Ale tu přišel francouzský lístek a všecko mi zase zkazil.

»Mardi 22. VII. à neuf heures du soir viendra avec le train de Teplice votre camarade Bednář pour visiter les Monts des Géants. Si

vous pouvez, allez à sa rencontre», psal mi kdosi z Hradce.

Kamarád přijede! Bože, kdo v takové situaci jako já by nešel vstříc svému kamarádu, kdo by si nechtěl zase po dlouhé době upřímně česky pohovořit! Okamžitě jsem odložil výlet na Sněžku a čekal na svého kamaráda. Čekal jsem v úterý — nepřišel; čekal jsem ve středu — zase marně.

A zatím už se zase to počasí dalo do bláznění — a já byl zase se svým výletem na Sněžku v koncích! Včera jsem se už na to rozložil a chtěl jet za každou cenu; ale dalo se zase do deště a tak jsem musel zůstat sedět doma.

Teď už opravdu nevím, kdy se přece na tu Sněžku dostanu. Bude-li tohle počasí trvat ještě celý měsíc, co se v Trutnově zdržím, to už asi Sněžku ani zblízka nespátřím, natožpak abych vylezl na její vrchol!

Dnes ráno se zdálo, že přece už ten deštivý čas trochu poleví — alespoň tolik zamračeno nebylo a foukal dosti chladný vítr. Chvilími se dokonce i sluníčko usmálo. A právě to mne trochu zmatlo.

Kolečko — a pryč!

Kam?

Do Dvora Králové, tam jsi ještě nebyl!

A už jsem jel. Stále proti větru, několikrát jsem musel dokonce i s kopce šlapat, ale přece jsem jel a také šťastně dojel!

Dvůr Králové!

Jediný pohled z dálky stačí, abys řekl: »Tot sídlo průmyslového života celého kraje!« Leží pěkně v dolíku při klikatém toku Labe, obklopen kol dokola věncem lesů a jeho tovární komíny spokojeně vypouštějí oblaky dýmu.

Vjel jsem do města.

S pravé strany kynula mi na pozdrav vkusná gotická kostelní věž, s leva vítala mne kulatá, začouzená věžička, jediná dosud zachovaná ze čtyř hradebních bran, jimiž se vcházelo do města. Širokou, pěkně vydlážděnou ulicí, vroubenou čistými, vzhlednými domky, dostal jsem se na prostorné čtvercové náměstí. Zde uprostřed zdvihá se mariánské sousoší a trochu stranou kamenná socha »Záboj«. Loubí, které zde v Podkrkonoší málokterému městu chybí, je tu jen po jedné straně náměstí. Na této straně nalézá se též budova městského musea, zdobená umělou rustikou (na způsob technického musea hradčanského) a vkusným nápisem v průčelí (zapomněl jsem si jej bohužel poznamenat). Ulice z tohoto rohu náměstí vybíhající vede ke kostelu, o jehož věži jsem se již vpředu zmínil; na této věži uprostřed jakéhosi vkusného gotického výklenku je umístěna deska s nápisem: »Léta / Páně 1817 / na den svaté / Ludmily / objeven jest v této /

věži /Václ. Hankou/Rukopis/Královédvorský.«

Celý kostel je nově opraven. V blízkosti jsou umístěny péčí Klubu čsl. turistů před zkázou chráněné památky z dřívějšího starého románského kostela, který v těchto místech stál.

Jak to vypadá uvnitř kostela, nevím, neboť tento byl bohužel zavřen.

Projel jsem ještě některými ulicemi, abych trochu seznal, jak to vypadá mimo náměstí. Neptal jsem se nikoho, kudy kam, a jel jsem tak nazdarbůh; dostal jsem se do Legionářské ulice. Zde jsem přímo žasnul nad tou spoustou krásných budov, které jsou zde jakoby z celého města sneseny. Tak je tu budova Národní banky čsl., hned naproti budova České banky Union, Jubilejní obecná a měšťanská škola (1912/13) s nápisem: »Vědou k pravdě, pravdou k svobodě«, naproti ní nová moderní budova Husova sboru církve čsl., budova okresních úřadů, budova poštovního úřadu, vše moderní, jedno lepší než druhé. Legionářská ulice pokračuje ulicí Hálkovou, kde stojí okresní dům s pěknou fasádou, poněkud dále pyšní se románská kopule židovské moderní synagogy. Hálkova ulice pak končí Hankovým náměstím, kde před krásnou, výstavnou budovou českého gymnasia uprostřed vkusně upraveného záhonku stojí zcela moderní památník odboje; památník tento svou nahotou jasně charakterizuje dobu, která jej tvořila. Při gymnasijské budově stojí ještě poprsí Hankovo a trochu stranou je restaurace »Hankův dům«.

Tohle všechno jsem na vlastní oči viděl. Také v městském parku jsem se byl podívat, ale nelíbilo se mi tam valně; chodničky jsou tu sice pěkně upraveny, laviček pro pohodlí obecnstva také dost, ale — jediný květinový záhon, jediný uměle pěstovaný keř jsem nikde nespátřil.

Projel jsem ještě některými ulicemi a uličkami a pak jsem se pustil zase dál. Měl jsem namířeno k Labské přehradě u Bílé Třemešné.

Zatím, co jsem se obdivoval krásám královédvorským, počalo se nebe hrozivě mračit a teď, když jsem zase plným tryskem letěl k Třemešné, začalo se dokonce už trochu stmívat, ač byly teprve asi tři hodiny odpoledne. Směrem od Prahy hnal se totiž příšerný, černý mrak. Nebál jsem se toho příliš, neboť za mnou byla jasná obloha — a pak, vždyť jsem jel do Bílé Třemešné, nač se tedy bát černého mraku? A jel jsem si vesele dál. Ale ta veselost mne hned přešla, jakmile jsem za Třemešnou odbočil k Labské přehradě. Vítr se najednou utišil — a já hned věděl, že je se mnou zle, neboť zrovna nad hlavou se na mne šklebil černý chuchvalec zuřivě se prohánějících mraků. Přišlápl jsem na kolečko a jel jako šílený stále jen vpřed. Leč neujel jsem daleko. Na Labské přehradě, právě když jsem se obdivoval mohutnosti lidského úsilí, zastihly

mne první předzvěsti blížícího se lijáku. Ale to byla jen taková větší rosička a já tomu pořád ještě nevěřil, že je mi souzeno promoknout. Znova jsem přišlápl na kolečko a kopec nekopec letěl vpřed; chtěl jsem, bláhový, ještě suchý dorazit do Trutnova a liják jsem měl už nad hlavou. Nedbal jsem toho, že ta »rosička«, která mne přistihla na Labské přehradě, a stále stupňuje, nedbal jsem, že už mi voda teče po zádech a stále letěl vpřed. Déšť se stával prudší a prudší — ale já jel pořád. Až když už jsem byl tak znaven, že jsem dále nemohl, zastavil jsem před jakousi budovou, kde jsem sotva mohl rozeznat nápis »Gasthaus« a vrazil i s kolečkem do prostorné síně. Venku lilo jako z konve — a ze mne též.

Koupil jsem si citronovku a čekal, až přestane pršet. Staré babičky, která mi přinesla láhev a skleničku, jsem se optal, kde to vlastně jsem, neboť má podrobná mapa byla na tyhle končiny ještě hodně nepodrobná. Odpověděla mi něco po česku, ale já jí dobře nerozuměl, neboť moje chápací schopnosti zůstaly asi někde na té Labské přehradě. Nicméně ptal jsem se na další cestu, kudy se dostanu do Trutnova. A ta dobrá stará žena hned mi starostlivě vykládala, kudy všudy pojedu, kde se bude cesta zatáčet, kde musím dát pozor, abych si nezajel — a kdesi cosi, až mne to skoro už mrzelo poslouchat. Ale povídává babička vylíčila mi vše do nejmenších podrobností. Vzpomněl jsem si v té chvíli na postavu babičky, jak ji vylíčila Božena Němcová. Takle žena byla téhož typu.

Když déšť trochu ustal, vydal jsem se na další cestu. Pršet však už až do večera vůbec nepřestalo; chvilkové přehánky navštěvovaly mne celou cestu až do Trutnova. Nicméně přece jsem šťastně dojel — až na to, že se mi asi 500 kroků před vraty urazil přední blatník.

A když jsem vyčerpán sklesl na židli u stolu, vzpomněl jsem slov Antala Staška: »Nevěř nebi v hluboké, široké vodě.«

Uprostřed usínající přírody.

Trutnov, 31. července 1930.

»Když se večer sklání,
dříve než jdu spat,
na lávce sedávám
blíže našich vrat.«

Nepamatuji se dobře, zda to je jen prostá báseň nebo rozšafná písnička, ale tolik vím zcela určitě, že slova tato mi utkvěla v hlavě ještě z těch dob, kdy jsem sedával v těch nízkých, ošumělých lavicích té naší vesnické dvoutřídky.

Dnes, kdy prožívám své prázdniny v tak rozladěné situaci, dnes pojednou rozezvučela se v mé duši tato slova a vyvolala zase nekonečnou

řadu krásných vzpomínek na zašlé doby prchajícího mládí, na ty doby, jež jsem prožil pod otcovskou střechou, na ty krásné časy, kdy hrála mne láska mé dobré, milované matičky. Dnes nemám otcovské střechy, dnes nemám lásky matičiny. Daleko, ach, příliš daleko zanesl obě běh mého žití. Víím to dobře — a přece tak rád bych si aspoň teď zvečera poseděl na lávce u vrat mého domova, na té lávce, kterou jsem tam kdysi sám svou neumělou rukou zbudoval a která snad tam dosud stojí. Ale daleko, daleko zanesl mne života mého běh.

Odházím — sám nevím kam, ale odházím přece! Ten protivný ruch městských ulic, ta odevšad vanoucí německá antisympatie a ty teskné vzpomínky, to vše mne přímo žene daleko za město, do tiché večerní přírody.

Sluníčko zapadlo za oblaka a pohašla už i bledá záře posledních jeho paprsků.

Sám a sám kráčím usínající přírodou a jen ty mé teskné myšlenky sledují každý můj krok. Toulám se tak sem a tam, nechávaje na sebe působit kouzlo tiché večerní nálady. Ani nepozoruji, že jsem dávno už sešel s cesty a po mezi kolem jeteliště s jedné a žitného strniště s druhé strany se dostal až k lesu, který pokrývá celý svah kopce, na nějž jsem právě vystoupil. Rozhlédnu se kolem a vidím: tu kolem lesíka vede nějaká pěšinka. Pustím se klidně po ní a chci se zase ponořit do svých myšlenek. Leč co to? Sotva udělám několik kroků, zastavím se a hledím udiveně vpřed.

Věkovitý buk tu do široka rozkládá svou korunu nad nevelikým kruhovým prostranstvím, se tří stran hustou smrkovou pasekou obklopeným. Mohutný jeho kmen je ověšen spoustou obrazů a obrázků a nejvýše v jakémsi výklenku, jež si strom sám vytvořil, jakoby do kmene vrostlá je tu skleněná skříňka s mariánskou soškou. Dole u kořene stromu je lidskou rukou zrobený kamenný stupínek a na něm vyryt jakýs monogram s datem. Také na tomto stupínku stojí o strom opřeno několik obrazů, jež patrně shora spadly.

Pěšinka, na které stojím, vede přímo k oltáři klekátku.

Pravděpodobně sem chodí zbožní lidé z domků, jež jsem zahlédl tam na stráni, vykonávat svou večerní pobožnost, myslím si. A pěšinka je pěkně vyšlapaná, klekátko také opotřebované, musí tu být zbožný lid. Ale proč právě sem nahoru se chodí modlit? V tom asi něco vězí.

A hned mám hotový plán. Půjdeš se zeptat do chalup.

A už jdu.

Projdu lesíkem a dostanu se na příkrou stráň, kde stojí několik prostých chalup. Ušlapaná pěšinka vede přímo k první z nich.

Tu by mi jistě mohli podat podrobné informace, myslím si. Ale je tam jako po vymření — nikde ani živé duše! Snad jsou někde na poli. Zeptám se jinde.

A pustím se po stráni dolů k cestě, při níž stojí též několik domků. Hned u prvního trhá kdosi třešně. Zamírím k němu.

»Guten Abend,« pozdravím vesele po německu, jsa hrd na to, že už také dovedu něco německy povědět.

»ten Abend,« odpovídá neznámý muž, slézaje se žebříku.

»Entschuldigen sie, bitte,« pokračuji, »möchten si mir gültig etwas sagen? Dort oben,« ukazují vzhůru směrem, odkud jsem přišel, »steht nämlich ein grosser, alter Baum und um diesen herum sind .« A tu už jsem byl se svou němčinou v koncích!

»Bitte, verstehen si böhmisch,« táží se, červenaje se jako rak ve vařící vodě. »Ich kann nämlich nicht gut deutsch sprechen.«

»Nu ano, já jsem Čech,« odpovídá neznámý. A já začal teď zase s chutí svou češtinou:

»Tam nahoře stojí starý strom .«

»Buk je to, že ano,« příkyvuje neznámý s jízlivým úsměvem.

»Ano, a kolem něho je spousta obrázků. A k němu vede pěkná ušlapaná pěšinka. Mohl byste mi, prosím, něco o historii toho stromu povědět?«

»No, to je moc starej strom .«

»Dobře, ale to tam stojí na nějakou památku nebo co?«

»Jó, to já vám nemůžu říct, to já nevím.«

Hmota či duch?

Chcete býti podobní d'áblu či andělu? Chcete patřiti peklu anebo nebi? Nezáleží to jen na vás, ale i na společnosti, v níž žijete, musíte žít, jednat a s ní se stýkat. »Řekni mně s kým se stýkáš a já ti řeknu, kdo jsi!« A kdo jsi ty? Student? Ano, ty jsi však ještě víc, ty jsi katolický student — tím říkáš, že jsi Kristův. Katolický student jest si plně vědom všech povinností, které rád a ochotně plní, aby nejen snad dnes či zítra byl Kristovým dítětem, ale on mu chce a musí patřiti i po smrti. Musí? Ano. Proto radostně nese všechny kříže svého studentského života. Vnitřní jeho život jest přísně katolický, proto zdolává všechny překážky, vzdoruje všem svodům, které mají zabít jeho tělo, ale i duši. Boj o život pozemský nesmí ho sváděti k zanedbávání života vnitřního. Konvertita, bývalý zednář J. de Maistre, pravil: »Vše se dá uvést na axiom; buď

»A věděl by to tady v těch chalupách někdo, prosím?«

»Ba ne, to tu neví nikdo, proč tam ten strom stojí.«

»Mne zajímá právě to, proč je tam zrovna tolik těch obrázků.«

Neznámý muž se znovu jízlivě usmál.

»Protože jsou tady ještě hloupí lidé,« dodal po chvíli s gestem.

Zabolela mne tato nešetná poznámka. Neptal jsem se ani slova více, poděkoval, pozdravil a šel dále.

Hle, tot' Čech! Taková už je ta naše česká povaha! Ze všeho si dovedeme tropit žerty — i z toho, co je druhému posvátné!

Onomu neznámému muži bylo hloupostí náboženské přesvědčení jeho sousedů. Typ českého pokrokového člověka, typ muže, který kráčí s duchem doby!

S podivnými myšlenkami odcházel jsem od těch několika chalup a pustil jsem se lesní cestičkou vzhůru, nedbaje, že se už kvapem stmívá.

»Když se večer sklání,
dříve než jdu spat,
na lávce sedávám
blíže našich vrat .«

Znovu se rozezvučela tato slova v mém nitru — a já, toulaje se neznámými končinami, vylovil jsem odkudsi ze dna kapsy svého kabátu tužku a papír a vtiskl v tyto prosté řádky to, co jsem právě prožil.

katolík či nevěřící.« Jiné možnosti zde není. My jsme věřícími katolíky, známe velikost pravé Lásky a jsme přesvědčeni o oprávněnosti slov italského básníka G. Borsiho: »Láska Boží jest nepřekonatelná a není lidské zloby, které by Pán nemohl zdolat, kdykoliv se mu zlíbí...« Nejsi opuštěn, ztratíš-li přítele, dobrodince, bratra či snad i rodiče. Zůstal ti Bůh. Nejohrovnější opuštěnost pocituje ten, kdo ztratil anebo zavrhl Boha. Z vlastní zkušenosti o tom mluví horlivý Darwinův přívrženec a anglický přírodovědec G. J. Romanes: »Bez Boha,« praví, »je člověk skrz na skrz bídný. Někteří lidé nejsou si sice vědomi příčiny té své bídy; ale to nikterak nebrání, že skutečně bídní jsou. Nejobyčejněji se snaží zakrýti to, jak jen možno, sami před sebou, tím, že ducha svého vyplňují veřejností, sportem, všelikými frivolnostmi. Anebo, jsou-li intelektuálně za-

loženi, že se věnují vědě, umění, literatuře, různým podnikům atd. To pomůže právě tolik, jako kdyby chtěl někdo hladem kručící žaludek ukojit prázdnými slupkami. Známe z vlastní zkušenosti, kterak možno lidský intelekt zabavit vědeckým badáním, filosofickými spekulacemi, uměleckými požitky; avšak stejně znám dobře i to, že když se to všecko vezme dohromady a když to člověku i lahodí vzhledem na čest, příjmy, společenské postavení atd., že přece veškeren ten lektvar, všecka ta lahodná svařenina vydá asi tolik, kolik pomůže hladem hynoucímu nějaký sladký pamlssek. Jest možno, že takový člověk sám sobě bude namlouvat po nějaký čas — zvláště je-li mužem silné vůle — kterak dostatečně je živěn, ani když nepopřává si stravy přirozeně potřebné. Ale brzo bude si přece musiti doznati, že jeho ústrojí vyžaduje pokrmu zcela jiného, byť i méně sladce chutnal mlsnému jazyčku.« Francouz Delbousquet napsal v modlitbě ke Kristu: »Bez Boha jsem ztratil svou sílu a své mládí a bolest zanesl do svého příbytku... Má pochybnost jest jako temná noc, v níž na obloze nebeské nezáří ani jedna hvězda. Potřebuji Boha, který by mi pomohl zapuditi pýchu mysli a oživit pustiny mého srdce.« Dnešní tak zvaný moderní život není životem, protože nezná krásy života z víry, nezná krásy duše žijící Bohem. Stále slyšíte: není Boha, není nesmrtelné duše, není absolutní morálky, protože není žádné odpovědnosti člověkovy, není odpovědnosti ani k sobě samému. Žij, jak žij, jen abys užil. Vysměj se všemu, co ti káže nějakou odpovědnost, vysměj se tomu, kdo ti brání provésti to, co ty chceš, ježto tím podrýváš národní život a ničíš v duších mravnost. Vysměj se autoritě a všemožně zabraň tomu, aby ti byla přistřížena křídla tvého svobodného rozletu. Sám jseš svým pánem — nikdo nemá práva ti něco předpisovat.

Pozorujete, že jste úplně v království sobeckosti, hmotářství. Toto volání jest velice lahodné uchu, ale buďme pamětlivi toho, že hoví jen zvířeckým choutkám a my jsme přece lidé stvoření k obrazu Božímu, a věříme v nesmrtelnou duši! Jméno těch ubohých, kteří v sobě víru zabil

a jejichž duše potřebují našich modliteb, volá k nám a dává výstrahu, aby nebyl jejich život napodoben, francouzský básník J. Thorel: »Oh, kdybych mohl býti mrtev a věděti, že jsem mrtev a cítiti, aniž bych trpěl, pozvolné rozkládání se toho těla, které mne činí tak bídným a tak nešťastným často! A kdybych se mohl radovati z osvobození své duše, tak dlouho žádaného, nebo kdybych cítil, jak usíná a odebírá se na ten svět, o němž ani již nevěřím, že existuje.« A dále dodává: »Ach, moji bratři z dřívějších století byli šťastnější. Znali jen všední strasti, únavu čekání, ale smrtí šli ke svému Bohu, k Bohu, jehož přijali odkazem po svých předcích. Běda, já též jsem přijal to dědictví. Ale zabil jsem v sobě Boha, nebo jsem připustil, aby byl zabit jinými... Jak žítí, jak se radovati z věcí, když vím, že není žitím to, co není věčným... a já tak toužím po věčnosti.«

Pozorováním života dnešní mládeže přicházíme k smutnému závěru. Zdá se, že není cílem člověkovým nalezení pravdy. Cílem jest rozkoš, která spočívá již v hledání samém. Zdá se, že neexistuje ani pravda, ani morálka, jakoby vše bylo relativní a anie absolutního. Relativismus tento nevzbudil dosud nic dobrého, naopak vedl a vede u těch, kdož ho vyznávají, v hlubokou mravní bídu, v nedostatek důvěry a v úplnou bezmocnost. Takovými si býti nepřejeme. O nás mají platit slova E. Psichariho: »Byl zrozen, aby miloval, aby věřil, aby doufal. Měl duši stvořenou k obrazu Božímu, schopnou rozeznávat pravdu od lži, dobro od zla. Nemohl uvěřiti, že pravda a čistota jsou jen prázdnými slovy, bez všeho podkladu. Měl duši, ó dive, a duši, jež nebyla stvořena pro pochybování, ani pro rouhání, ani pro hněv!«

Uvažujme, přemýšlejme, studujme a pozorujme, ručím vám za to, že všichni přijdete k přesvědčení, že chceme Krista a plníce jeho přikázání, plníme v první řadě povinnosti, které máme k sobě samým, k bližním, národu i státu a budeme při tom nejvíce šťastni, protože Bůh jest Radost sama a nejvyšší — budeme vnitřně šťastni a spokojeni. K. F.

Oldřich Buráň:

Jak jsme vyžrali na Jožkovi.

Je tomu již několik let co jsem byl na prázdninách u strýce na Slovácku v okolí Uherského Brodu. Chodil jsem tehda, tuším, do primy nebo sekundy, tedy byl jsem v letech, jež se zovou »klackovskými«. Byl jsem také pořádným klackem a žádná taškařina se nemohla beze mne odbýti, ať to bylo ve škole nebo mimo ní.

Tak tomu bylo též u strýce. Bratranec Ludvík, několik jeho kamarádů a já, to bylo »sdružení«, které provádělo kousky, pro které se stalo známým v celé vesnici. Bezprostředně po provedení té či oné taškařiny bylo se ovšem obávati hněvu postiženého, ale po několika málo dnech vše vrátilo se do starých kolejí.

Ve druhé polovině prázdnin, kdy dozrávaly rané hrušky a jablka, a kdy krásné, dužnaté plody švestek nabízely se takřka k utrnutí, provedli jsme větší část svých nezbedností. Vždyt konečně již bible píše o zapovězeném ovoci, pro které učiněn byl první hřích lidí, za nějž musíme nyní nevinně trpěti. Jak by mohlo býti tedy nám zazlíváno, že jsme tu a tam utrhlí si ovoce se zapovězeného stromu, snad zůstalo něco z náklonnosti po našich prarodičích v každém člověku, tedy i v nás.

Ovšem, že vypravili jsme se »na lov« vždycky k večeru, abychom byli rouškou tmy krytí před nepovolanými zraky hlídačovými, které bedlivě střežily svěřený jim majetek.

Nejostražitějším hlídačem byl Jožka Bacíků, který dával pozor v sadě, patřícím jeho rodičům. Byl to dvacetiletý mladík mohutné postavy a stejně mohutné paže, kterou několikráte pocítil jsem na svém těle, ponejvíce na jeho sedací části. Před ním se i naše »sdružení« stahovalo do ochranných posic, jen aby neutřžilo berné mince. Přece však jsme na něm vyžrali.

Jožka měl v sadě pod mohutnou jabloní postavenou hlídačskou boudu, v níž skrýval se v čas deště, nebo aby si tam na okamžik zdříml. Ze zkušenosti bylo nám známo, že jeho spánek podobal se spánku věčnému, totiž že spal i kdyby hrom bil vedle něho, jak se sám chlubil. Z toho jsme těžili.

Vyčíhali jsme okamžik, kdy zalezl do boudy a tam usnul spánkem spravedlivých. Dalo nám to hodně práce, neboť Jožka se přemáhal, znaje náš zálusk na jejich jablka, která byla největší a nejlepší z celé dědiny. Přece jsme se však jednoho večera tohoto, tak očekávaného okamžiku dočkali.

Bylo nás tehda šest: Já, bratranec Ludvík, Franta Rachůnků, Tomeš Haluzů a Karel a Jan Andrášů, oba poslední bratři.

Seděli jsme za hustým křovím, které vroubilo po jedné straně ovocný sad a pozorovali

s tohoto místa pohodlně Jožu. Ten chodil pomalým krokem mezi stromy, někdy se zastavil a jak se zdálo naslouchal, není-li slyšeti nějaký zvuk, jenž by prozrazoval, že na druhém konci jsou nezvaní hosté. Tak chodil chvíli. Najednou zrychlil krok a zamířil k boudě. V nás trhlo a upřeli jsme zraky na boudu, div nám oči nevylezly z důlků, jak jsme byli netrpěliví, zda vejde dovnitř. Vešel.

My věděli, že jde si »schrupnout«, protože noc byla teplá a v jiném případě nikdy do boudy nevstoupil. Tolik zkušenosti jsme měli. Čekali jsme na to — ovšem netrpělivě — ještě asi půl hodiny. Pak došlo k provádění předem promyšleného plánu.

»Franto, jdi se nyní přesvědčiti, jest-li skutečně spí. Ale opatrně, jde o tvou kůži«, posílal Ludvík nejodvážnějšího z naší tlupy.

Franta šel.

Opatrně, bez hlesu, plížil se měkkou travou směrem k boudě provázen pěti páry očí.

Konečně zmizel v šeru, takže jsme ničeho neviděli. Uběhla malá chvilka a ve směru, kde Franta se ztratil, ozvaly se kroky bosých nohou. Byl to sám Franta.

»Jak je? Spí?« zeptali jsme se téměř současně.

»Jako špalek«, odpověděl.

»Tedy vzhůru k činu. ! Ukážeme Jožkovi, zač je toho loket«, pobídl vůdce výpravy Ludvík.

Zvedli jsme se z trávy, na níž padala již rosa a smělym krokem pustili se k boudě. Že Jožu tím nevzbudíme, dobře jsme věděli. Po chvíli stanuli jsme u cíle. Nízká prkenná bouda, krytá slámou a stojící na podlaze z prken, zdvihala se ze země.

»Rychle obstoupit a na povel zvednout tak, aby se trhnutím Joža snad neprobudil!« velel šeptem Ludvík.

Stalo se, jak nařídil a na povel »hej šup« zvedli jsme spojenými silami boudu i s milým Jožkou ze země.

»Nyní rychle k vodě«, řekl zase Ludvík, což jsme ostatně věděli sami.

Spěchali jsme co nejopatrněji směrem k nedalekému potoku, který nebyl ovšem hluboký, zato však jeho voda tím více studená. Tu jsme boudu postavili na břeh, a sice tím způsobem, že východ z ní směřoval přímo do vody. Po tomto činu směle hnali jsme se všichni dovnitř sadu.

Každý vylezl si na jeden strom a tam česal ovoce, jako by bylo jeho vlastní.

»To jsou hrušky, co?!« volal pološeptem Karel.

»Pravdaže jsou. Víme to též«, odpovídal odněkud z koruny jabloně Tomeš, »ale já mám tady, kluci, jablka, to byste koukali«.

»To je toho. Myslíš, že já ne?« bylo slyšeti Jendův hlas.

»Já zase trnky!«

»A já švestky!«

»Já též!«

Takové hlasy ozývaly se z větví stromů. Někdy byly až příliš hlasité, takže musel nás Ludva napomínati:

»Buďte přece tiše. Což kdyby náhodou šel okolo někdo cizí a slyšel nás To by se nám vedlo!«

Ztichli jsme tedy a zato tím více trhali šťavnaté plody, na které obracely se naše zraky vždy, když vedly nás kroky okolo tohoto sadu. Nyní je máme Cpali jsme je do kapes a když tyto nestačily, za košili a do kalhot. Na podobné výpravy byli jsme totiž vždy opasáni a s nohavicemi dole zavázanými, takže ovoce nikde nevypadlo. Ovšem vycpání jsme pak šli jako hastroši v poli.

Konečně jeden po druhém slézal se stromu na pevnou zemi, obtěžkán jsa ovocem různého druhu. Když slezl poslední člen naší výpravy, pustili jsme se opatrným krokem ze sadu ven směrem k Jožkově boudě. Ten spal jako o posledním soudě (totiž nevyšiml si sebevětšího hřmotu), jak se Franta znovu přesvědčil. A nyní to začlo!

»Hola, Jožko! Někdo vám je na hruškách!« volal s druhé strany potoka Jenda Andrásky na spícího hlídače.

My ovšem jsme mezitím v poklusu dostihli blízké stodoly, kde si každý ukryl svůj »lov«. Místa pro úkryt měli jsme důkladně prohlédnuta již den před tím, tedy vše bylo v malé chvíli vykonáno. Po tomto výkonu vrátili jsme se zpátky k sadu.

Jenda tu ještě volal na Jožku, avšak ten chrápal stále stejně.

»Nic naplat«, rozhodl vůdce a projektant výpravy Ludvík, »musíme se chopiti něčeho účinnějšího Při tvém bzučení se neprobudí«. Obrátil se na volajícího Jendu.

»A čeho?« zeptali jsme se současně jako jedněmi ústy.

»No přece bude nutno ztropiti nějaký kravál, aby se Joža protrhl ze spaní.«

»To máš pravdu«, přitákal Jenda.

Tedy spustili jsme kravál. Jenda přešel přes potok na druhou stranu k samé boudě a větví, kterou našel v trávě, bušil do jejích stěn. My na druhém břehu doprovázeli jsme tyto výkony výkřiky a hvízdáním:

»Jožko, máte na trnkách zloděje!«

»Dej nám pár jablek!«

»Hola, — chytte hoóóó!«

Takové a podobné výkřiky prorážely nočním tichem.

Jenda pojednou ustal ve vyluzování moderní hudby. My ztichli též Bylo zřejmo, že Joža se konečně probudil. A skutečně. Jenda odhodil větev a obrátil se na útěk. Běžel kousek po břehu a v místech, kde byl potok úzký, tento přeskočil. Naše »sdužení«, podle ujednání, spustilo nový křik.

Vtom vyřítit se z boudy Jožka. Naježený jako sůva, v ruce s mohutnou sukovicí, zařval: »Krajcfagot, co je to za řev, že. «

Nedopověděl. Sotva totiž vystoupil z boudy, pozbyl rovnováhy a skutálel se z dosti vysokého břehu do chladné vody potoka.

Co bylo potom, nevíme, neboť rozprchli jsme se jako hejno vrabců po výstřelu.

Po malé chvíli, vrátil se jeden po druhém ke stodole, v níž byly uschovány hrušky, jablka, trnky, ringloty a ostatní ovoce z naší dobrodružné výpravy a tam jsme si každý své vyzvedli. K sadu ovšem na vrácení nebylo ani pomýšlení: Což kdyby tam někde číhal Jožka se sukovicí v hrsti. Ten by nám dal.

Druhého dne, hned zrána, odvážili jsme se k tomu přece. Z povzdálce hledělo do sadu šest párů očí. Bouda stála u potoka dosud, jen byla poněkud nachýlena na stranu, jak se jí snad Jožka při pádu chtěl zadržeti.

Přes sad viděli jsme na dvůr. Tam visely šaty, které měl Jožka v noci při hlídání ovoce oblečeny, na ráhnech u seníku.

»Vidíte, suší. suší«, smál jsem se. »Přece jsme milého Jožku doběhli. Na nás holt je podobný prevít krátký.« Ostravsky jsem pak dodal: »Uvidíme, esli se pujdě s tým kaj štrapič.«

»To víš, že bude potichu«, dodal bratranec.

Také byl. Na nás si však číhal tím více. Nemohl nám nedobrovolnou lázeň odpustiti. Naše »sdužení« se ovšem nedalo, ba připravilo mu naopak mnohou pernou chvíli, i přes to, že navěsil na stromy elektrickým proudem — slabým ovšem — nabitě dráty, aby nás snáze polapil.

O tom, co jsme mu vyvedli, brzy věděl každý kluk v dědině, neutajilo se to přece. Někdo z našeho »sdužení« asi někomu něco šeptl a už se ostatní snadno vyzvědělo a rozneslo.

Tím jsme v očích ostatních kluků jenom stoupli v ceně. »Přece někdo Jožkovi vypálil rybník«, povídali si mezi sebou. — — —

Různých podobných kousků navyváděli jsme se až až. Jako na příklad s tím jabčákem, jenž jsme zaměnili s praobyčejnou vodou Ale nyní už dost! Povím vám o tom snad něco jindy

POUT KATOLICKÉHO STUDENTSTVA DO ŘÍMA r. 1931

kvapem se blíží. Mladí přátelé, dělí nás od ní už jen několik měsíců. Bude to první manifestace naší svaté víry za hranice prvního řádu; vždyť bude to dorost naší katolické inteligence. Před námi tam byli

Španělé, Francouzi, Němci, Maďaři. Chcete se dát před celým světem zahanbit? Už je nejvyšší čas, abychom do Říma jeli i my. Francouzů tam bylo 5000. Kolik na pout do Říma pojede Vás?

Pojedeme až o příštích velikonocích.

Chceme býti v Římě ve Svatém týdnu, chceme na Zelený čtvrtek na nejsvětějších nám místech společným sv. přijímáním posílit svou víru. Chceme na Velký pátek dát zapálit své srdce až v enthusiasmus obětí pro Krista, církve a vlast. Chceme z římských velikonoc zanést světlo, slávu a obrodu vzkříšeného Spasitele do hnilobných hrobů odpadlé, zloštěné naší inteligence. Chceme burcovat vítězným křížem Ježíše vzkříšeného mrtvé k životu. Toť náš ideál a touha!

Pojedou studenti sami — akademici i středoškoláci.

Původně byla proponována pout studentstva a inteligence. Poslední schůze Ústředního pracovního výboru (10. září t. r.) definitivně rozhodla, že pojedeme sami. — V červenci pro nesnesitelné vedro nám mladým nebylo by možno s úspěchem pout vykonati. Pro nezvyklost podněbí příliš bychom podléhali únavě, ochuravění a zmalátnění. To by pak zatěžovalo organizaci společné výpravy. Ve vlaku budou jednotné třídy. Při stravování a na noclehu jako studenti nebudeme činiti zvláštních nároků. Zájmy naše na cestě a hlavně v Římě budou více méně odlišné od zájmů dospělých. Bude nás studentů určitě mnoho. A to by při větším počtu nad 500 ztěžovalo celé technické vedení. Pout inteligence, dle původního plánu, zůstane proponována na první

polovici července, už také z pochopitelných technických důvodů, že učitelstvo, úředníci, kněží a bohoslovci velmi těžko by dostali koncem března 14denní dovolenou. Tyto důvody rozhodly o *velikonoční pouti studentstva do Říma*.

Návrh cesty.

Odjezd z Prahy (z Brna) 26. března. Příjezd zpět do Prahy (Brna) 8. dubna. Na cestě do Říma zájezd do Padovy, Benátek a Assisi. V Římě pobyt plných 6 dnů. Na zpáteční cestě zastávka ve Florencii a v Benátkách. Dle počtu přihlášek byl by z Říma jednodenní zájezd do Neapole. — Protože počet účastníků z Moravy bude dostatečný, bude polovina zvláštního vlaku vypravena z Brna a připojí se k pražskému dílu ve Veselí-Mezimostí.

Přihlášky na římskou pout

posílejte, studenti a studentky středních škol, učitelských ústavů, akademici a akademičky — co nejdříve, aby se mohla stanoviti přesná cena — na adresu: *Pout katol. studentstva do Říma, Praha II., Spálená 15.*

Hodina rozhodnutí udeřila. Čas kvapí. Šetřte, konejte si sbírky na pout, pořádejte zábavné podniky ve prospěch římské pouti.

—><—

Přátele katolického studentstva vřele prosíme o každý sebemenší (ale raději větší) dárek na římskou pout.

K. Mára:

Motýli.

*Hebká tráva na louce
a v ní bílé květy;
nad ní letí motýli,
znají jiné světy.*

*K tomu voní. odletí —
jiný hladí tělem,
jiný lehce políbí
svojím jasným čelem.*

*Chtěl bych býti motýlem,
jenž si v letu hraje,
přelétnouti tíše s ním
v jejich lásky kraje.*

Stáňa Zbořil:

Stolečku, hýbej se!

(Črta spiritistická.)

Parné nedělní odpoledne vylákalo mne z dusných zdí našeho města ven do volné přírody. Zamířil jsem k blízkému lesíku, abych v jeho stínu našel ochranu před nelitostnými paprsky slunečními. Procházel jsem se po upravených cestičkách, hledaje vhodné místo, kde bych mohl ulehnouti a počkati, až přejde největší vedro.

Vtom se přiblížil ke mně nějaký stařík; vysoká, věkem poněkud sehnutá postava, nad čelem rozčuchané bílé vlasy a pod nimi dvě neklidné oči, z nichž občas vyšlehl takový záblesk, až člověku přeběhl mráz po zádech.

Bez dlouhých okolků se ke mně přidal a dal se do hovoru. Jak to obyčejně bývá, začali jsme mluvit o počasí, o letošní úrodě, pak se řeč stočila na poslední události ve městě i v okolí — když najednou překvapil mne staroch nečekanou otázkou:

»A jakpak, pane, věříte v duchy?«

Neodpověděl jsem hned, uvažuje, v jaké souvislosti má býti tato otázka s tím, co jsme dosud hovořili, on však ani nečekal na moji odpověď. Začal mi hned vykládati o duších a o jejich životě v záhrobí, jak se tam mají a co po celý čas dělají — a to s takovou živostí, jako by se byl právě vrátil se studijní cesty do oněch končin.

»A odkud, prosím vás, máte tak podrobné zprávy?« ptal jsem se ho udiveně.

»Přímo od nich.«

»Od koho?«

»No, od duchů!«

»Vy jste s nimi mluvil?«

»Nesčíslněkrát.«

»A kde?«

»V našem kroužku, který se schází jednou za čtrnáct dní.«

Konečně jsem pochopil, že mám co činiti s fanatickým spiritistou. Nedal mi však mnoho času k uvažování, nýbrž začal mluvit o sobě, jaký prý je nešťastný člověk. Už prý se potuluje po světě přes osm set let a byl už vtělen v devíti bytostech — jednou dokonce v krávi, z trestu za to, že když byl pasákem, tak krávy nelitostně bil. A ještě prý není konec jeho mukám; ještě se musí dvakrát vtěliti a žiti na světě plných sto-padesát roků.

Podle tónu jeho řeči jsem poznal, že tomu všemu věří. Jeho vzhled byl při tom strašný; vlasy zjezveny, oči vypouleny, hlas sípal — zjev hotového šilence. Už jsem začal v duchu litovati, že jsem dnes sem vůbec šel. Rozhlížel jsem se, nikoho jsem však nablízku neviděl. Byl jsem sám v lese s bláznem. No, pomoz Pán Bůh, jestliže ho najednou něco napadne a bací mne, tak se mohu hned odebrati do věčných lovišť a přesvědčiti se, zda to tam skutečně tak vypadá, jak mi to před chvílí vylíčil.

Po chvíli se uklidnil. Najednou z něho vylezlo, že prý se mu velice líbím, poněvadž jsem ho tak pozorně vyslechl a že mne zve do jejich kroužku, který má zítra schůzi.

»Co bych tam dělal?« bránil jsem se. — »Budu se dívat, jak se hejbá stoleček, ne?«

»Ba ne, takové hlouposti, které si ani nezaslouží názvu spiritismus, my u nás neprovádíme. V naší seanci vedeme pouze hovory s obyvateli záhrobí.«

Mluvil ke mně hodně dlouho. až se mu konečně podařilo vzbuditi ve mně zvědavost.

»Ostatně,« myslil jsem si, »podívat se tam můžeš. Věřit jim nemusíš a také nebudeš, ale aspoň poznáš, jak dovedou hráti komedii.«*)

»Nuže, dobrá,« pravil jsem, podávaje staříkovi ruku, »zítra určitě přijdu.«

Nazítří jsem se dostavil přesně na umluvené místo. Stařík, na jehož bedrech ležela tíže více jak osmdesáti let, již mne čekal a hned mne zavedl do domku, jenž byl nedařleko místa naší schůzky.

V místnosti bylo již více osob obého pohlaví, se kterými mne stařec seznámil. Uchýlil jsem se do koutku a pozoroval své okolí. Pokoj byl dosti prostranný a sloužil patrně jen ke schůzkám, neboť mimo podia, lehátka a židli nebylo v něm jiného nábytku.

Po chvíli se zvedl jeden z přítomných, odkašlal a pravil:

»Miláčkové moji, bratři a sestry! Srdečně vás vítám do dnešní schůze. Těší mne, že jste dovedli několik nových bratrů, kteří touží se zúčastniti našich duševních hodů, jaké nám poskytují hovory s dušemi nám drahých. Prosim však, aby ti noví bratři, kteří sem nepřišli s opravdovou vírou, se chovali po čas schůze tiše a nerušili ji, neboť to vše působí zhoubně na medium.«

Domluvil. Na podium vystoupili čtyři muži s notami a na lehátko usedlo medium — asi čtyřicetiletá dáma, obrovské postavy. Když jsem si jí bližší všiml, poznal jsem, že je to jedna hokynářka z města. Sbor začal pěti nějakou píseň; bylo to přímo srdcervoucí a tahalo to zrovna za uši. Nemohl jsem se však dlouho cele věnovati tomuto »uměleckému« požitku, neboť jiná věc plně upoutala moji pozornost.

Bylo to medium, které začalo najednou sebou nepokojně vrtět, až péra v kanapíčku žalostně stenala. Myslil jsem, že ji též snad činí nervosní ten zpěv, ale najednou panička vyskočila, roztáhla ruce a začala ze sebe vydávati nelidské skřeky. Dva páni hned k ní přiskočili a chytli ji pod pažemi, ona však s nimi házela jako se špinavým prádlem. Chtěl jsem běžeti pro sanitáky, mysle, že se zbláznila, ale vida, že všichni klidně sedí, zůstal jsem též na svém místě.

Za chvíli se uklidnila a páni ji položili na lehátko. V té chvíli zhaslo světlo a v místnosti zavládla tma. Nastalo ticho, rušené pouze samomluvou media, nebylo však roz-

*) Není to však správné, katolický křesťan nesmí si ani tolik dovoliti. Pozn. redakce.

uměti, co si povídá, snad si počítalo denní tržbu ve svém hokynářském krámku.

Najednou však začalo se medium zase nepokojně vrtět a hlasitě vzdychat.

»Už jde duch,« zašeptal někdo a mně přeběhl po zádech lehký mrazík.

»Byl první máj, byl lásky čas,« začalo medium přednášeti roztouženě a s takovým citem, jaký by nikdo v hokynářce nehledal.

»To oni si dnes pozvali Máchu,« naklonil se ke mně můj soused.

»Proč jste mne zavolali na svět, lidští bratři?« ozval se ústy media slavný básník.

— »Věru, nerad sem jdu, neboť vše mi připomíná můj nešťastný život. Zlým byl mně osud otcem, štěstí jsem nikdy v žití nezaživil. A tragika největší leží v mé smrti předčasně. Dříve nežli jsem mohl okusiti z poháru rozkoší, než jsem mohl poznati štěstí lásky, zemřel jsem několik dnův před svatbou.«

»Šťastný člověče!« vzdychl kdosi a v zá-pětí se ozval podezřelý mlaskot.

»Co to bylo?« ptal jsem se potichu.

»To je zřejmý jako facka, že to byla facka,« pokusil se můj soused o slovní hříčku a měl pravdu. Onen zbožný vzdech uklouzl totiž se rtů jistého pána, který zapomněl, že vedle něho sedí jeho paní a ta mu hned na místě názorně dokázala, že není radno veřejně mluvití vše, co si člověk myslí, byť i to bylo jeho nejoprávněnější přesvědčení.

Mácha, vlastně medium, nás ještě chvíli bavilo, povědělo nám bezvadně obsah »Máje« a konečně po žalostném zvolání: »Hynku, Viléme, Jarmilo!« na chvíli umklo.

Netrvalo to však dlouho a panička začala zase sebou cukat a na lehátko nadsakovat, jako by ji někdo zespod píchal špendlíkem. Počáteční slabé mručení přešlo rychle v hlasitý křik; ubohé medium vydávalo zvuky, při nichž krev v těle stýdla, hlas mu v hrdle přeskakoval a při tom se dávilo tak, že jsem myslil, že chce z něho duch ústy vyléztí.

»Ajta,« ozval se náhle ze tmy pisklavý stařecký hlas, »kterého pak nezdárnika se odvážilo mne semo dnes citýrovati? Zasloužil, by medle, bych mu v konferenci samých dvojek dal.«

»To bude psina,« vysvětloval mi soused, »to je duch profesora Petržele. Ten vždy mluví jako nemluvně, kterému má být za čtrnáct dní týden.«

»Duch« se začal vztekat jako skutečný kantor a při tom mluvil tak, že kdyby ho slyšel nějaký profesor češtiny, jistě by ho z toho ranila mrtvice. Stále se mu zdálo, že

někudý táhne, ptal se několikrát, zda jsou uzavřena všechna okna a při tom hrozil všem »dvojkami«.

Když se trochu vybouřil, začal odpovídati na otázky, které mu dával předseda schůze. Privil, že v záhrobí jsou si s počátku všichni rovni, ale během dlouhých desetiletí může tam duše nabýti téhož úřadu, jaký zastávala na světě — ovšem jen tehdy, podrobí-li se přísným zkouškám.

»To jestiř medle zkoušek těžkých velmi, jakých i mně bylo jest se obávati značně. A kdo jich absolvuje řádně, toho se za šťastného pokládati může.«

Po něm přišel nový duch, tentokráte známé mi osobnosti — jistého advokáta, jenž před několika dny zemřel.

»Přátelé,« pravil, »přicházím z končin věčného blaha. Své smrti jsem takřka nepozoroval a ani nelituji toho, že jsem zemřel, neboť v záhrobí klidně pokračuji ve svém úřadě nerušeně dál a — —«

Hřmotně jsem odstrčil židli a vyběhl ven. Stařec, který mne do seance uvedl, vyšel ulekaně za mnou.

»Co je, stalo se vám něco?« ptal se.

»Už mám té komedie dost. Řekněte tomu vašemu mediu, ať si po druhé nešlape tak moc na jazyk. Před okamžikem mluvil »pan

profesor«, že je třeba dlouhé doby a těžkých zkoušek k tomu, aby duše nabyla svého světského postavení, a hned nato »pan doktor« nám říká pravý opak.«

»Tak vy tomu nevěříte?« ptal se bolestně stařik.

»Takové komedii nelze věřit.«

»Cožpak si myslíte, že bych lhal já, který mám podle vůle Nejvyššího zemřít za dva měsíce a jsem tudíž nyní již více na onom světě než na tomto světě?«

»Řekněte spíše v blázinci,« řekl jsem mu zlostně a odešel jsem.

Všechno to, co jsem vypravoval, stalo se před čtyřmi roky.

Letos o prázdninách jsem si opět zašel do lesíka na periferii našeho města. Kráčel jsem zamyšleně po pěšině, když tu upoutala moji pozornost zvláštní skupina.

Mladý muž, který se stále ustrašeně rozhlížel, jako by hledal pomoc, a před ním stařik rozcuchaných šedin a vypouleného zraků, který sípavě něco mladíkovi vykládal. Byl to stařec, který podle vlastních slov měl již přes tři léta hníti v hrobě, či spíše býti již vtělen v jiné osobě.

Obrátil jsem se a rychle se vzdaloval s onoho místa — — —

Stáňa Zbořil:

Student ve škole.

(Kapitola z nového společenského katechismu.)

Ve škole se chovej co možná nenuceně a volně. S inventářem školním zacházej s největší neopatrností a hled', abys jej co nejvíce rozbil a poškodil. Vždyť platíš ve škole značné poplatky a tak se může z nich vzniklá škoda nahradit. Učebnou osnovu úplně ignoruj a dané látce se vůbec neuč, poněvadž je to naprosto zbytečné. Heslem tvým buď: Neučíme se pro život, ale pro psinu. Řídě se tímto heslem, poznáš, že latinská konsece a řecké aoristy jsou holé pitomosti, kterých nikdy nebudeš potřebovat. Tím více péče věnuj praktickým věcem. Tak na příklad choď pilně na fotbalové zápasy místních riválů, na kterých se naučíš, jak si budeš moci v životě počínat, až někdy něco řádně skopeš. Doporučuje se též chodit do bijáku na americké divočiny, neboť tak se člověk stane pravým mužem, který se neleká ani deseti putynek krve.

Jsou-li okna vaší třídy do ulice, sedni si v přestávce na okno, nohy spusť dolů a dělej velký randál. Uvidíš-li někoho dole na

ulici, vhod' mu na hlavu ohryzek nebo mu plivni na rameno. Způsobí ti to zajisté nevinnou radost, až postížený přiběhne na ředitele a řádně mu vynadá. A napíše-li to někdo do novin, nic si z toho nedělej, neboť není to tvoje hanba, nýbrž ředitelství a ústavu.

Se svými spolužáky zacházej velkopansky a bezohledně, dávaje jim vycítit svoji tělesnou převahu. Ublíží-li ti některý, ukaž mu své pěstě a vybidni ho: Čuchni si, jak smrdí hřbitovem. A nečekaje, až by vyhověl tvému přání, třiskni ho vši silou do obličej. Nic se nemůže stát, nanejvýš, že mu urazíš kus nosu. No a takový úraz se dá při dnešních chirurgických vymoženostech snadno imitací odstranit. V Americe mít umělý nos je dnes módou, tak proč by se to nemohlo zavést též u nás?

K svým profesorům se chovej jako k svým podřízeným, neboť ty jsi vlastně jejich chleboďárce. Co by takový profesor dělal, kdy-

by nebylo studentů? Musil by se jít pást, nebo tlouct na silnici štěrky. Rozhodně pak je nikdy — zvláště na ulici — nezdrav. Musí tak učinit oni a jdeš-li s dívkou, tak jejich povinnost jako inteligentních a galantních pánů je říci uctivě: »Rukulíbám, slečno.«

Vůbec chovej se ke studiu s největší nechtí, jsi si vědom, že jsi se nestal studentem dobrovolně, nýbrž, že tvůj otec, když viděl, že nejsi k ničemu, rozhodl, že bude z tebe dobrý student a tak tě přinutil jít na střední školu.

P. O. Lenc:

Podzim.

*Podzimní melancholie vůní
z mlh závoje štká
jak nevěsta v den svatební.
Rulíku plody ponuré
o pomstě sní.
Plameny vášně, jež za létem teskní,
z jeřabin naposled vytryskly.
V zahradách dívky ovoce trhají
a rty jejich po lásce žízní
a zpívají písně o máji,
vadnoucí steskem a touhou
neukojenou.*

*Dnes je již podzim
a na lukách ocúny
pláčí
a večer se zalkne
písněmi vesnických chlapců,
až nad lesy
měsíc se usměje.*

*U nás je podzim
a v Nizze se koupají.
Saxofon lká
jak podzimu barvy snivé
a luska se květu podobá,
jenž na řadrech dívky
studem se rdí.*

Václav Zima:

Literatura svatováclavská v jubilejním roce.

III.

V prosincovém čísle minulého ročníku opustil jsem na čas tuto látku, abych se k ní teprve teď — snad trochu pozdě — vrátil. Navazuji ihned na přetrženou nit oněch článků a pokračuji v dalším rozboru svatováclavské literatury.

Vedle cenné knihy Pekařovy a Novotného důležitý je také spisek **dra Karla Stloukala** »Svatý Václav a svatováclavská idea v našich dějinách«. Stloukal hodnotí tradici svatováclavskou velmi příznivě. U jeho práce je nutno konstatovati kritické stanovisko a dobrý vědecký postup. Stloukal hned na počátku přísně odsuzuje křiklavé brožury, které svou dravou útoč-

ností a zřejmou, neodůvodněnou nenávistí snižovaly význam svatého Václava a považuje tradici svatováclavskou za jednu z nejdůležitějších v našich dějinách. Až na nepatrné, liberaltické chyby možno říci, že Stloukalova kniha patří k nejkrásnějšímu, co v oblasti svatováclavské literatury v jubil. roce 1929 bylo vydáno.

I »Život svatého Václava« napsaný **drem Frant. Dvorníkem** je vzácnou knihou, která je velmi bystře psána a pěkně vyplnila své propagační poslání, které jí bylo od Svatovácl. výboru uděleno. Liší se sice v mnohém od Pekaře i od jiných historiků, ale to jí nikterak nepřekáží na ceně.

Důležitým je také »Obraz doby svatováclav-

ské«, jehož autorem je **Jiří Sahula**. Tento spis má velmi pozoruhodné kapitoly o stavu tehdejší říše římské a o poměru Čech k ní. Sahula sice ignoruje nové poznatky Pekařovy — v III. díle cituje i Stloukala, tedy snad četl, i Pekaře dříve, než III. díl své práce vydal — a přece neustále vykládá po starém smír sv. Václava s Jindřichem a nutnost placení dalšího poplatku, což bylo Pekařem a také Näglem mnohem jednodušeji a pro sv. Václava ještě příznivěji vyloženo. Podle Pekaře (a Nägleho knihy »Der heilige Wenzel«) sv. Václav uznával prostě dále poměr, jaký byl utvořen již r. 895 za Spytihněva uznáním svrchovanosti říše (je třeba uvědomiti si, jaký to mělo význam) a žil po celou dobu svého panování s říší v míru a s císařem v přátelství; císař Jindřich také neměl žádných důvodů k výpravě proti sv. Václavu (jak už i v německém spisu dra Nägleho je podotknuto), neboť si sv. Václava vážil — a tak sv. Václav vůbec před německou mocí nekapituloval a k žádnému poplatku se nezavázal. Ta výprava, jež se klade do r. 929 byla až po smrti Václavově proti Boleslavovi, který 6 let zachovával stejný poměr proti Jindřichovi, jako bylo tomu předtím a teprve po těchto 6 letech vypověděl císaři německému přátelství, ale tento jeho odboj byl důsledkem jeho osobní ješitnosti, z uražené cti mana proti osobě císařově, nikoliv pro osvobození Čech, jak správně to napsal Pekař. Jak odboj Boleslavův skončil, víme, a víme také, že Boleslav později byl císaři pomocníkem docela proti **slovanským** Bodrcům. (Kdyby se takového činu dopustil sv. Václav, naši realističtí historici nevěděli by, co mají radostí dělat!) Sahulův spis jinak — nehledě k tomu, že se tedy různí od moderních názorů — je velmi vzácný a četná místa mají nesmírnou důležitost.

Zajímavou knihou jest též »Slovanský sv. Václav« **Gruzinův**, psaný pravoslavným autorem, snad duchovním. Tato kniha je psána s vřelou láskou k sv. knížeti a její úsilí, zdůraznit, že náš světec byl nakloněn slovanskému, východnímu ritu a že byl ctěn i u pravoslavných věřících, je velmi zajímavé. Spisovatel polemizuje hlavně s tvrzením Stloukalovým, které klade sv. Václava za představitele západní kultury, dostává se však na četných místech do strohé, opačné jednostrannosti a pravoslavné zaujatosti, jakož i odporu vůči západu a západní, latinské kultuře. Je nutno litovati, že tak krásná a zajímavá kniha byla pokažena slepým záštitím proti západu — neboť jej — pravoslavného Slovana mrzí, že sv. Václav je oslavován výhradně jako světec římský, západní (str. 7) — a citáty různých protikatolických, nehistorických a nekritických malicherností. Ta slepá, vášnivá zaujatost mu velmi často překáží jasně

viděti a jasně rozeznávati — takže často nelogicky zaměňuje víru a obřad a příliš mnoho přisvojuje své církvi a ubírá katolické.

V závěru pak je třeba zmíniti se o dvou knihách, které zaujímají stanovisko nepřátelské. Je to brožura dra **Frant. Malínského** »Otázka svatováclavská v české historii« a brožura dra **F. M. Bartoše** »Kniže Václav Svatý v dějinách a v legendě«. Oba tyto svazky zarážejí svou úžasně vášnivou zaujatostí a nenávisť proti všemu, co nemá punc osvědčeného českého »pokroku«. Jsou krásnou ukázkou, kam až vede známá, přiblblá nadutost pokrokářského živlu, který se snaží hledati pravdu, ale hledá zatím jen **sebe**. Oba dva tyto rušící, disonanční tóny působí nemile na opravdově hlubokou duši, která dovede v dějinách viděti něco více, než pouze dílo lidské. Zvláště dr. Malínský, který sám na začátku v úvodu prohlašuje, že »je si plně (!) vědom nedostatků spisku, jehož rozsah i obsah musil býti omezen« (a my vidíme, že skutečně obsah je velmi omezený!!), nestydí se činiti z vrahů sv. Václava nejhorlivější vlastence a obránce vlasti, jak píše na str. 20: »Při posuzování vlastní příčiny vraždy přichází v úvahu celá spleť pohnutek, vyvěrajících jak z nejhrubších sobeckých zájmů jednotlivců nebo i stran, tak i z důvodů věcných a **snad** (známe to vědecké snad!) i vlasteneckých, které se stanoviska tehdejších poměrů a názorů viděly jedinou záchranu v odstranění knížete Václava, jehož politika zdála se jim neštěstím pro stát.« Útoky Malínského a Bartošovy jsou velikou surovostí, kterou nelze odpustiti, poněvadž jimi vraždí se dějinná pravda, pravda tisíciletá a svatá. — —

Konec této poslední úvahy chci věnovati ještě otázce: Jak bylo oslaveno svatovácl. milénium? Zdá se, že dnes tato otázka pozbývá svého významu a své časovosti, já však myslím, že právě dnes v odstupu celého jednoho roku můžeme tuto otázku správně a kladně vyřešiti. Celkem tedy je jisto, že národ k tisícileté a slavné památce nezachoval se tak, jak se zachovati měl a že pokladů, skrytých v síle a významu velkého milenia, nebylo dobře využito. Duchovní kultura česká, omezená pokrokářskými frázemi a planým sokolsko-národním vlastenčením, plným anachronismů a historických lží, tato duchovní kultura ukázala dobře svou impotentci, bezradnost a ubohost. Český veřejný život neporozuměl velké památce, kterou jsme loni oslavovali, poněvadž jeho atheistický, amorální, buržoasně-zpohodlnělý základ, prohníly do nejmenšího místečka, nemohl pochopiti veliký význam svatosti a mučednictví, které kvetlo zvláště ve středověku a které bylo zna-

mením hlubokého duchovního života, jehož centrem byl Bůh.

Svatováclavské milénium, nesmírně úrodné a plné, nebylo dobře vyčerpáno a využito, poněvadž český pokrok má jiné starosti a jiné cesty a česká pravda bývá často velmi kostrbatá. K tomu jest třeba zdůrazniti ještě také nedostatek víry, který je příčinou úpadku duchovního života vůbec.

Správně proto napsal **Jaroslav Durych**: »Tisící výročí mučednické smrti sv. Václava zastihlo národ český ve velké nepřipravenosti. Jedenáct let svobody nestačilo a snad by ani

při opravdu dobré vůli nemohlo stačiti k tomu, aby se myšlení národa vypletlo ze všech bludišť, v nichž vězelo téměř 100 let. Svoboda byla hledána většinou falešným směrem a bylo-li jí dosaženo přece, je to milosrdenství Boží, prokázané bloudícím. Jest málo víry a málo lásky. Bylo to vyhubeno u těch, kteří se odvrátili a nebylo to s pravou důvěrou v Boha pěstěno u těch, kteří se neodvrátili. Pohled na oslavy svatováclavského milénia jest celkem bezútešný, jsou to oslavy spíše formální, diktované různými ohledy, nikoliv citem pravé lásky a obdivu, ani vědomím čestné povinnosti«. Dnes můžeme říci, že Jarosl. Durych měl pravdu.

Bohumil Černý:

Kongres Pax Romana v Mnichově.

Od 27 srpna do 3. září t. r. sešli se v »jihoněmeckých Athénách« zástupci katolických studentů skoro celé Evropy, aby porokovali o svých stavovských a duchovních záležitostech, jež pojí je v mezinárodní svazek katol. studentstva, nazvaný jistě příhodně Pax Romana.

Ad informandum chci jen hrst dojmů z tohoto kongresu předložit, ježto na více, bohužel, nezbývá času. Pax Romana věrna své tradici a svému poslání, plní úkoly, jež jí jsou jako mezinárodní organizaci katolicko-studentské uloženy, je pojátkem duševním, pevným svazkem mezi studentskými katol. svazy jednotlivých národů v Evropě. Omnia restaurare in Christo — je heslo katolického studentstva, jmenovitě akademického, celého světa. Tímto heslem jsou proniknuty všechny jeho snahy, toto heslo je samozřejmým motivem všech jeho prací. V duchu tohoto hesla nesl se tedy také celý kongres mnichovský.

Začal slavnostní mši svatou v tamější katedrále, již sloužil a již ve svém kázání ke katol. akademikům krásná slova předeslal mnichovský kardinál Faulhaber, známý v katol. světě svými projevy proti bolševické bídě dnešního Ruska. Čas nese s sebou proudy kalné i čisté, dnešní společnost tvoří prostředí, jaké není zdravé pro růst bytostí po vyšším toužících, ne po mizivém pablesku dnešního vyumělkovaného života, podporovaného falešnými teoriemi mělkých duší, proto tento čas a tuto společnost nutno vrátiti na cestu světla, vedoucí jen a jedině k Bohu. Čas je našim učitelem, máme povinnost si ho všimati a proudy kalné, jež s sebou nese, odstranovati. Žijme s očima otevřenými, ale také se srdcem zaníceným láskou k Bohu — Tvůrci i Učiteli. Vox temporis — vox Dei. Tot stručný nástin myšlenek, jež podal nám ve svém vzácném kázání, jež také v mnichovském tisku

vzbudilo ohlas, podařilo-li se mi svými skromnými slovy je vystihnouti.

Na slavnostním zasedání, jež následovalo, promluveny pak oficiální uvítací řeči a předneseny pozdravy asi 18 různých student. svazů Evropy, vyslavších sem své delegáty ze 14 států. Přítomni byli zástupci města i bavorské vlády a úřadů, členka bývalého panovnického rodu a zvláště ovšem zmíněný p. kardinál Faulhaber a papežský nuncius msgr. Vassallo di Torre Grossa. Za čsl. Ústředí katol. stud. v Praze přednesl stručný pozdrav předseda naší zahraniční sekce dr. Plocek.

Práce Pax Romany rozbíhá se několika směry. Proto jí bylo věnováno několik konferencí v různých sekcích: administrativní, finanční, pro spolupráci intelektuální, misijní, pro výměny a cesty stud. a pro sociální záležitosti studentské. V plenu pak konány zvláštní konference o náboženském životě a duševním stavu dnešního studentstva.

Porady nesly se živým duchem a proniknuty byly ideou, jež katol. studentstvo celého světa v jedno tělo pojí a jež je jeho zářivým heslem, obroda v Kristu. Dnešek je nejméně příhodný k tomu, aby se pole katolické ideje a zvláště studentské katolické ideje nechávalo ležeti ladem. Katol. akademické studentstvo je si toho vědomo, a proto chce činnost svou podle všech sil svých obrátiti v jeden směr, směr za Kristem, chce lodičku života v rozvlněném moři světa vésti drahou klidnou a k spáse vedoucí, jak výstižně je to také zobrazeno na kongresovém odznaku.

Tolik o kongresu, jenž jako desátý v řadě kongresů, jež Pax Romana od svého počátku konala, vyzněl zvláště letos příznivým dojmem oživené práce, vědomí úkolů a chuti k jejich

řešení. Už osoby, které v čele stojí, musí vzbuditi důvěru. Především je to jeho duše, francouzský abbé z Fribourghu — Gremaud, Ital dr. Palmieri, Angličan Boulogh a v neposlední řadě Němec, sekr. R. Salat!

Po jeho ukončení nemůžeme než vysloviti plné uspokojení. Česká delegace byla sedmičlen-

ná a skoro celá účastnila se živě porad, mimo to z ČSR. byla přítomna početná delegace slovenská z Bratislavy, jež vystupovala samostatně.

Pax Romana — římský mír — v brázdách, jež vyorává v moři moderní společnosti, spěje svojí lodičkou klidně a bezpečně k cíli, nad jiné vznešeném a svatém, k přístavu, jímž je Kříž.

Congrès des Etudiantes françaises en Algérie (en 1930).

Je vais vous dire quelques mots à propos du Congrès des Etudiantes françaises à Alger. Actuellement étudiante à l'Université de Bordeaux, je fit part de cette belle excursion avec mes amies françaises.

En arrivant à Alger, il faisait un temps délicieux et du soleil. De très loin sur la mer nous aperçumes une ville blanche dans la verdure. Le tableau était superbe!

Les jeunes filles de la Fédération algérienne nous attendent déjà et nous font visiter la ville. En tout, il y a 180 congressistes.

Toute la ville se compose de deux parties. La partie européenne moderne, et le quartier arabe, avec de petites rues, montantes, tortueuses, évidemment sales aussi, — mais très pittoresques et curieuses.

Les monuments d'Alger sont surtout d'architecture arabe, comme tous ceux que j'ai vus en Algérie. Je crois qu'ils ne sont pas capables de donner les mêmes émotions que ceux d'Orient, qui sont plus impressionnantes à cause de la richesse artistique des Ottomans. Cependant leur charme pittoresque, leur gaîté et leur clarté m'attirèrent beaucoup.

D'abord la Grande Mosquée des Pêcheries avec une cour et le bassin servant aux ablutions rituelles qui, pour le musulman, précèdent la prière. Son plan crucial a accredité une légende: la construction de cet édifice aurait été confiée à un esclave chrétien qui aurait imposé à l'édifice infidèle le signe de sa foi et aurait payé de la vie son audace. Or, cette légende paraît dévinée de fondement. Le plan crucial existé en Orient dans bien des édifices musulmans où il apparaît comme une survivence de l'art byzantin.

La Mosquée de Pêcheries est formée au centre d'une coupole sur pendentifs de forme ovoïde. Quatre berceaux forment les bras de la croix.

L'autre mosquée est celle de Djemna el Kebir, le seul monument antérieur à l'époque turque. Il remonte au XIe siècle. Son caractère de simplicité, donne à l'ensemble un aspect très imposant et grandiose.

Alger européen s'est bâti au hasard et sans plan préconçu. Les premiers habitants s'établirent dans le bas de la ville arabe et remplacèrent de temps en temps les maisons indigènes par des maisons à l'européenne. Ainsi disparut l'Alger turc remplacé par la ville moderne.

Après avoir visité Alger la Blanche, nous avons continué en auto vers Bougie. La campagne algérienne est très caractéristique et nous étions frappés par la richesse de vinobles d'alentour. Par endroits, nous aperçûmes de rares fermes sous des palmiers, nous traversâmes des villages et des petites villes arabes et kabyles; ainsi que la capitale Tizi-Ouzou. Jusque-là, la région est une plaine, mais après cette capitale, l'auto aborde la région accidentée et montagneuse, dans laquelle les points de vue se renouvellent toujours variées dans un décor toujours plus ravissant. On arrive ainsi dans Azazda, qui nous rappelle notre »pique-nique«. Pendant longtemps, nous traversons la montagne avec ses superbes forêts de chênes; nous descendons ensuite dans la vallée de la Soumnane atteinte à El-kseur et qui étale sa fertileté prodigeuse jusqu'à Bougie.

Le soir tombait, tandisque nous poursuivions notre promenade avec la mer bleue en face. Quel beau spectacle!

Le matin suivant, notre route s'orienta vers Sétif. C'était au début une route taillée à flanc de falaise, puis elle se détacha pour atteindre les Gorges du Chabet-el-Akra. Cette partie est magnifique. La route étroite serpente parmi des roches qui atteignent une grande hauteur. Puis la région devient de plus en plus monotone et nous montons dans les Hauts-Plateaux où

se trouve la ville de Sétif. Après le déjeuner cher les Religieuses de la Doctrine Chrétienne, nous avons continué vers Djemila, un des grands centres de colonisation de l'Afrique Romaine. Lorsque les fouilles l'auront complètement découverte, elle sera un des plus beaux vestiges de la grandeur romaine. Le Théâtre, les Thermes, l'Arc de Triomphe et beaucoup d'autres traces encore de la vie opulente des Romains. En outre il y a la Basilique chrétienne et le Musée qui contient des sculptures, des bas-reliefs, surtout des mosaïques précieuses. Enfin nous partons pour Constantine.

L'aspect de Constantine est différent de celui d'Alger. Les maisons bleuâtres sont couvertes de tuiles, ce qui est un trait essentiellement kabyle. Parfois également les maisons n'ont pas de cour.

La ville est divisée en deux par la vallée du Rhummel. C'est un ravin profond et magnifique avec ses chutes abruptes. Au fond se trouve le chemin des touristes accroché aux flancs du rocher. Au-dessus de nos têtes se dressent des ponts aux vastes dimensions.

Le jour suivant, nous sommes parties par Batna vers Biskra. Le pays est d'abord assez monotone, mais fertile; cependant après Batna l'aridité de la région s'accuse de plus en plus. Et après avoir passé le défilé d'El-Kantara, »Bouche du Désert«, nous arrivons dans le pays de sable. Par endroits, tantôt c'est une oasis qui apparaît avec sa forêt de palmiers, tantôt c'est une caravane d'Arabes avec leurs chameaux.

Tout à coup, on voit apparaître des palmiers: c'est l'agréable petite ville de Biskra. On dirait »une petite Europe« dans le désert. Il y a un parc avec Casino, de la musique, des Hôtels modernes — tout ce que vous pouvez désirer.

De Bistera, nous avons fait une petite excursion dans des dunes, puis dans le village de Sidi-Okba, oasis qui constitue

un centre religieux, enfin dans le quartier des Nègres. Le soleil couchant colorait brillamment les sables.

Cependant il est temps de rentrer! Avec tristesse, nous nous remettons en route, et le »train spécial« nous emporte vers Alger. Nous n'oublions pas d'acheter de bonnes oranges à Biscra, — car il fait un chaleur torride et nous avons toujours soif.

Le lendemain matin nous arrivons à Alger. Nous admirons de nouveau cette ville blanche dans la verdure de ses jardins.

Outre la visite de la ville nous assistons aux séances de travail, où on examine les questions administratives, ou ce sont les conférences, comme celle de Mlle le Pelley sur la question: »Ce que les Etudiantes peuvent faire en France pour les Missions.« Puis la conférence de Mr l'abbé Bourgarel: »Doctrine de l'Église au sujet des Missions. Une autre conférence de Mlle Bachy »Rôle de l'Étudiante en pays de Missions.« Enfin celle de Mr Ferd. Duchêne sur ce sujet: »La femme indigène,« où il éclaira la tristesse de la vie d'une femme arabe ou Kabyle. En même temps, nous assistons aux messes à N. D. d'Afrique, la messe dans la chapelle des Pères est célébrée par La Grandeur Monsieur Leynaud, archevêque d'Alger, nous avons des Saluts etc.

Entre outre il faudrait se rappeler le banquet à l'Hôtel Oriental sous la présidence de Mr le Gouverneur général de l'Algérie, sa invitation dans le Palais d'Été, le Thé offert par l'Association d'Alger etc.

Après deux jours de séjour dans cette ville lumineuse, nous réembarquons. La mer est rarement aussi si mauvaise que pendant notre traversée. La plupart d'entre nous passent malheureusement nos 26 heures de voyage dans les cabines. Enfin voici la France, — le port de Marseille nous délivre!

Dès ce soir là nous partons pour Bordeaux.
Dr. L. Č.

Máňa H.:

Pomněnky.

Malé horské městečko tonulo v polovici záři v neutuchajícím dešti. Oblaka pokryta byla olověnou šedí. To však pranic nevadilo dívčínám *ským, by srdečka jejich vesele nebušila při milé přípravě na večer, kdy odbýván měl býti kotilionový věneček. Prázdniny končily a s nimi i taneční hodiny.

Jistě všechny dívky těšily se, ale snad nejvíce ze všech Olenka Lukavských. Líčka její jindy přibledlá hořela nachem a hnědé zraky nedočkavě plály. Vždyt dnes — dnes — podá Jemu kotilion, kterýž sama vyšivala a do stehů vložena byla touha jejího mladého srdečka.

Hlavinkou její letí vzpomínky na uplynulé

chvíle v tanečních hodinách. Co radostného štěstí bylo v kouzelném rytmu hudby, co krásy bylo ve chvílích těch, kdy maně a tak nesměle vkrádala se sladká touha v srdce mladistvé . .

Tu plachý ruky stisk, tu zase měkký, zářivý pohled očí, všechno tak čisté a krásné, plničky blaha nejvyššího.

Oh, rychle uběhly prázdniny a Olence přes všechno těšení jest smutno a divná bázeň vkrádá se jí do srdce. Snad dnes uvidí Jej naposledy?

Zda má ji rád . . ? Je tak dobrý, milý, zcela jiný než druzí a oči Jeho jsou jak dvě hluboké studny, jimiž možno pohlédnouti až na dno duše. Né, ty nemohou nikoho klamati — ty neznají toho!

Večer! Osvětlený sál, hovor, šum a lehký smích! To platí na povrch, myslí si Olenka a jest veselou tež. Oblékla si růžové šatičky, sluší

Skauting.

Před několika týdnů bylo v Praze první vystoupení katolických skautů-junáků. Nevím celkem o organisaci katolického skautingu nic, neboť k nám na vzdálený venkov (ve východní Moravě) toho mnoho nepronikne, ale pokud z »Lidu« vím, jest Katolický Skaut členem Svazu čsl. skautů, tedy organisace všestranné, v níž jsou sdruženy skautské skupiny všech politických stran.

Myslím, že katolický skauting bude mít těžké začátky. Neboť, pokud vím z vlastní zkušenosti, katoličtí rodičové jsou často až příliš zaujati proti junáctví. Snad je to způsobeno tím, že téměř všechny dosavadní organisace skautské byly národně-socialistické, sociálně-demokratické nebo dokonce komunistické — tedy vesměs protikatolické. Přes to však v Praze zúčastnilo se prvního vystoupení na 100 skautů — jistě hodně, uvážíme-li značné nekatolické procento v Praze.

Vzhledem k tomu, že u studentů najde asi skauting hodně příznivců, chci zde vypsat stručně dějiny skautingu a také některé názory.

Skauting má několik zakladatelů, od nichž vyvinul se také v několik forem. Ideovými zakladateli jsou Američané E. T. Seton a H. D. Thoreau. Ten odešel z města do pustých lesů, kde si sám vystavěl malý srub, v němž prožil několik let. Po návratu napsal knihu »Walden« čili »Život v lesích« (vyšla u nás v překladu B. Z. Nekovářika v nakladatelství »Walden« sv. 6.). Na jeho základech Seton počal organisovati mládež a zakládal

jí a do tmavých vlasů vetknula si květy — Jeho bílé květy. Líčka jí září a v srděčku skrývá pečlivě lásku svou — — —

Tu přichází On — král snů její duše a běže jí za ruku a již vznáší se ve víru dumného valčíku lehce jak na vlnách.

Stanuli — ona smává jako vždy — On pln něhy v tmavém zraku. Kolem nich zní hudba, tu konejšivě jak zmlknouti by měla, tu prudce jako příliv vln. — Vzhlédla — a co duši její táhlo v sladkém očarování a touze, užřela v Jeho zraku.

Láska čistá — láska nehynoucí — věčná dotkla se jemným dechem svým dvou srdcí a Olenka nyní věděla, že nevidí Jej dnes naposledy.

Taneční hodina zapadla — přešla léta — jen květ první, šťastné lásky září do života.

osady mládeže v přírodě. Jeho skauting byl přirozeným junáctvím, neměl pevných organizačních základů, skauti Setonovi nenosili také žádnou uniformu. Není vlastně správně užívat u nich názvu skaut, Seton je nazval woodcrafters (vůdkreftrs). Tento směr s počátku byl pouze v Americe, do Evropy se nešířil.

Dalším zakladatelem skautingu je Baden-Powel (Bédn-Paul), bývalý anglický důstojník u vojska. Ve válce s Bury poznal, jak mnoho nepřátelům prospívá jejich zvyklost žít v přírodě a jejich otužilost. Proto po návratu do Anglie počal na podkladě čistě vojenském organisovati mládež, s kterou žil ve stanech ve volné přírodě, a nazval je scouts (skauts) slídiči. Tento skauting šířil se brzy po celé Evropě a před válkou, nemýlím-li se, asi r. 1912 dostal se také k nám. Naše junáctví není však čistě dle vzoru Baden-Powelova. Nynější náčelník Svazu Svojsík přizpůsobil skauting našim poměrům, takže náš nynější skauting liší se od skautingu v jiných státech, není totiž organisací vojenskou, dělí se v různé skupiny, přináležející různým táborem politickým i náboženským (YMCA) atd.

Po převratě počal se po Evropě šířiti i Setonův woodcraft (=lesní moudrost). — Také u nás máme The League woodcraft of Czechoslovakia (ts lig vůdkreft of Československu), uznanou Setonem. Hlavním představitelem jejich u nás je M. Seifert. Ve svém spise »Přírodou a životem k čistému lidství« podává nám ideové základy woodcraftu.

Tím bych stručně naznačil vývoj a směry skautingu. Nyní ještě stručněji vyložím zásady junáctví, jak si je představuje který ze zakladatelů a hlavních představitelů a jak si je na katolickém podkladě představují já.

Význam a úkol junáctví možno vyjádřit názvem Seifertovy knihy: »Přírodou a životem k čistému lidství.« Čisté lidství — ideál křesťanství, který jeví se v určitém úpadku působením různých pokrokářů, odpadáním od náboženství a šířením ateismu, ten ideál má býti opět vzkříšen junáctvím. Skautské desatero, platící bez výhrady pro všechny skauty, určuje jako desátý a hlavní zákon: Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích. Krásný zákon, ale bohužel málo dodržovaný, snad ze všech nejméně. A proto je na katolických skautech, aby, majíce zářný obraz Kristův na mysli, tento zákon nejen dodržovali, ale k jeho dodržování nabádali i jiné. Jako čtvrtý zákon stanoví skautské desatero: Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta. — Příklad z praxe: Byl jsem kdysi svědkem, jak skauti dělali si vtipy z procesí o pouti. To je ovšem skautská morálka poněkud pochybená. S tímto zákonem souvisí také zákon v desateru nepsaný, ale nad jiné význačný: Skaut je nábožensky tolerantní (snášlivý). To znamená, že nikdy se nevysmívá cizímu přesvědčení, ale také nikdy, a to hlavně, nenechá urážet přesvědčení své. Že by junáctví vedlo k ateismu, nemohu pochopit. Uznávám sice, že p. M. Seifert za svého boha uznává Přírodu, ale vždyť ta je také jen projevem nejvyšší bytosti — Boha. Já právě životem v přírodě poznal jsem všemohoucnost Boží. Životem v přírodě se člověk zušlechťuje, nabývá zdravého životního názoru, pozorováním přírody poznává Boha. Odmítá-li

někdo askesi, tvrdím, že neprávem, neboť právě pozorováním života v přírodě, přemýšlením o celém světě a také o vlastním poslání na světě nabývá člověk názoru, že v pokud možno největším odpírání jest pravé blaho zde na světě. Nemám ovšem na mysli nějaké dlouhé pusty, flagelantství a pod. Ale právě umírněnost ve všem, i v jídle, hlavně však v pití, dělá z nás pravého člověka, dbalého slova Božího. — Jsou-li skauti správně vedeni, musí vždy dospěti k nábožnosti, a právě u katolických skautů jest si přát, aby byli vždy vzorem ostatní mládeži. Katolický skaut chodí do kostela, nedbá na nemístné úsměšky svých takéspolubratři-skautů. Ve skautském životě je tak často možno rozjímat o Bohu. Večer při táborovém ohni, při tom nejkrásnějším z celého táboření, je k tomu nejnádhernější příležitost. Večerní modlitba, polohlasná, v naprostém tichu večera v lese, nemůže být nic vznesenějšího a srdečnějšího.

Jinak prospívá junáctví také zdraví. Přes den práce, cvičení, výlety, dobrá strava, to vše blahodárně působí na mladý organismus, který sílí a nabývá zdraví. Při tom ovšem hlavním požadavkem jest střídmost. Skaut má býti vždy abstinent, nekuřák, a jako vrcholného skauta si představuji vegetariána, alespoň částečného. Sám jím jen málo masa jednou týdně, a ručím vám za to svým skautským slovem, že jsem zdráv a dosti silen.

Píši stručně, ale snad se najde některý z kolegů, který, jsa organizovaným skautem, nám toho napíše víc. Což kolegové ze Slovenska, kde katolický skauting byl již dříve, nemohli by nám něco napsat? — Čeho zde v »Jitru« postrádám, jsou různé epizody z cest prázdninových. — Myslím ovšem studentské cesty — po svých.

A. D.

Duchovní hlídka

Čeká tě!

U mladého člověka: čekat — znamená být nervosním. Mladý člověk chce mít hned vše. Je to nálada moderní doby — vše prolétnout a »přelitnout«. Máš studovat, příteli! Jak se dnes studuje? Naučili nás to vše »povšechně« probrat, málo co důkladně, do základů. My už nemusíme vysčít hodiny a dny na zčernalých foliantech. Co to dovedou, jsou řídké výjimky. Obrazem naší doby je střemhlav vesmírem se řítící aero. To jsme my. Vše honem, rychle a povrchně. Kdepak na něco čekat! A přece láska dokáže vše — i čekat. Rysí

a upřímná láska není moderní aero, ta dovede držet a vydržet — do zániku. Díím »ryzí a upřímná«. Dnes totiž máme varianty odstínů lásky bez počtu. Té pravé však málo. A přece mladý člověk musí mít vzor, zdroj a vůdce pravé lásky, jinak rozhodně se stane hříčkou a hračkou koketující lásky. A to je jeho zkáza. Srdce musí milovat, proto je srdce, ale vždy bude na tom záležet, jak a co! Já znám ten vzor, zdroj a vůdce tvé lásky! Je to Ježíš ve Svatostánku. Ó, toho paradoxu! Kolem kostelů a jeho svatostanů vše střemhlav běhá a řítí se za mlžinami bidných ideálů a nutných životních potřeb. Ó, toho spěchu, chvatu šíleného — a On? Klidně, mlčky, beze slova čeká a dívá se na své; vždyť »ke svému přišel« a »uprostřed.

nich stojí« a »čeká u dveří veřejí« Svého stanu. Kdo půjde? Čeká nadarmo? — Příteli drahý, rádím ti upřímně. Chceš-li srdci svému dáti vůdce, abys nebloudil a volil vždy v pochybnostech životních dobře — jdi před svatostánek a v tiché adoraci promluv si se svým Ježíšem. On na tebe čeká. — Jsi slabý? Máš mnoho úskalí, lásky čisté a pokušení k zlému? Jdi ke zdroji krystalné lásky — k Ježíši. Jej pros! Jemu si stěžuj! Jemu se vyzpovídej! On na tebe čeká! Určitě ti pomůže, protože tě má rád. Odejdeš s útechou a novou energií v srdci. Budeš milovat, ale čistě, bez hříchu! — Stěžuješ si, že všichni jsou stejní ve světě, všichni zlí a špatní! Celé tvé okolí a přátelé. Ježíš jistě ne! Jeť Přítelem tvé duše, tvým vzorem, jak máš obětavě milovat. — Není láska »střečkování«, ale oběť. Není láska »horování«, ale čin. Není láska »slovo«, ale sebezapíravý život. Vidiš vše tak jasně na svém Eucharistickém vzoru! — Co řekneš na tyto řádky? — Také jsi je svým aero-zrakem »přelít« a smyslu jejich jsi nerozuměl? Přečti si je ještě jednou, jdi a brzy si je promedituj tiše v kostele před svým Ježíšem. Brzy! Hned neb příští neděli při mši sv. Či můžeš si zajít hned do kostela. Jdi — vždyť tebe čeká!

A. Daňha.

—»«—

Letošní exercicie studentské konaly se na Velehradě, v Hlučíně, v Břevnově, v Plzni. Příští číslo »Jitra« přinese podrobnější zprávy. Kolegové a kolegyně, co jste byli na exerciciích, pište nám, jak se vám líbily a co krásného jste si z nich vzali do života. — Kolegyně z plzeňského dívčího SSS po exerciciích byly tak nadšeny, že příští prázdniny budou je konati hned po školním roce, aby mohly zažít z nich po celé prázdniny. Vzácný výsledek duchovní. Blahopřejeme. Zprávy o exerciciích posílejte na duchov. rádce Ústředí: P. Alfons Daňha C. Ss. R. Praha III.-192.

—»«—

I. studentské exercicie v klášteře břevnovském.

Udělalí jsme pokus s exerciciemi na novém místě dosud veřejnosti neznámém, totiž u studánky sv. Vojtěcha za Prahou v Břevnově. Starý klášter benediktinský nádherné dispozice architekturní, slavné a svaté staré tradice, s rozlehlou, tichou zahradou, při tom v pohodlném spojení s velkoměstem, jehož ruch však sem pod bělohorskou pláň nijak nezasahá. Plán se zdařil. Přihlásilo se na zcela nepatrné skromné vyzvání 29 studentů od terciie počínaje až po abiturienty. Nejčetnější byli septimáni a sextáni. Většina členů »Legio angelica« z míst různých. Zaznamenali jsme hlavně Prahu, potom Plzeň, Kolín, Rokycany a Turnov. Studenti sami dožadovali se exercicií přísných a také přísné byly. Sám jako exercitátor nedůvěřoval jsem si, že by bylo možno (po mnoha smutných zkušenostech) na příklad udržeti silentium (mlčení) po dobu duchovních cvičení mezi hochy, a i to se podařilo. Ovšem pro pokus zavedl jsem po příkladu řeholního pořádku tak zv. rekreaci po obědě a po večeři. I to se potkalo se znamenitým výsledkem. Rekreace byly veselé, živé a radostné.

Zadržaná veselost a bujarost propukala při kuželkách a woleybalu, ale úderem stanovené hodiny každý dovedl zase svoji vyřídilku dáti na uzdu a mohli jsme začít klidně modlitbu »Křížové cesty«, kterou jsme si nechali s povo-

lením církevním zříditi v překrásné partii naší zahrady, zvané »Kalvarie«, která končí Ukřižovaným v nadlidské velikosti a hřbitovem, který nám velmi živě připomínal stále marnost tohoto světa, jako zákl. tón cílový celých exercicií. Též při nejtěžším bodu exercicií, totiž usínání, zvláště v ložnicích společných, musím vzdáti studentům všechnu chválu, poněvadž nikdo se neodvážil v těchto chvílích mlčení porušiti a o nějakém alotriu nebylo ovšem ani řeči.

Přednášky byly jako obvykle čtyřikrát denně a to 3 vážné, hluboké meditace a jedna praktická přednáška odpolední. Místnost k přednáškám propůjčená bylo mnišské »kapitulum« v hlubokém tichu klaustra, vyzdobené vzácným uměním mistrů dienzenhoferovské éry počátku 13. století. Pozornost byla vzorná. K nezbytnému jídlu, které bylo rovněž klášterní kuchyní pečlivě připraveno v dostatečném kvantu, sloužil nám letní břevnovský refektář — umělecké dílo vzácné krásy italských bratří štukatérů Spinetti. I zde podle benediktinské regule zachován byl pořádek bezvadný zvláště tím, že zavedena byla po celou dobu jídla v poledne i večer četba. Službu u stolu obstarali si studenti sami.

I slunečko nám přálo po celou dobu ve dnech 27.—31. VIII. — a tak veškeren volný čas k soukromému rozjímání a četbě ztráven byl v zahradě klášterní, která svojí rozlohou a nádhrou poskytla každému dostatečné příležitosti k užití a samotě.

Jako doplněk exercicií budíž ještě podotknuta »Missa recitata« každého rána, při které bylo podáváno Tělo Páně, adorace soukromá. Svátý růženec chórově modlený společně a večer zpívané »Loretánské litanie«. Před přednáškami a po nich vždy zpěv písně, což působilo velmi příznivě. Dožadovaný chór hodinkový budeme moci připravit až snad na příští rok. Aspoň Primu a Kompletář.

Radostně jsme se na konec po společném ofotografování — obrázky rozešli, jakmile budu míti chvíli zbytečného času — rozešli a mládenečkové si hned zamlouvali exercicie pro rok příští. Ovšem to bychom udělali pokračovací kurs.

Jeň jedna věc nám zkálila radost z těchto exercicií, totiž, že jeden z milých účastníků dělal je již jako přípravu na odchod z tohoto světa. Nic netušící kvartán a člen »Legio angelica« a SSS. v Plzni *Jaroslav Herink* do čtyř neděl po těchto exerciciích zachvácen zánětem slepého střeva, zemřel v Pánu k zármutku nás všech a zvláště jeho drahých rodičů. Kéž mu tyto exercicie byly branou do života! — Všechny jeho kolegy z exercicií prosím o modlitbu za jeho dobrou duši. R. . . p.!

Kéž tím učiněn počátek stálého kursu exercicií v tichém domě břevnovském, aby od studánky svatovojtěšské hodně českých duší si odneslo »živé vody« Kristova evangelia do svého života!

P. Metod Klement O. S. B.

Dívčí hlídka

Momentka. Je neděle. Odpoledne. Venku tak jako na podzim. Slunce svítí v protějším kraji. Obloha po poledni na hodinu ukázala svoji modř, ale cáry mračen chamtivě zbavily svět teď již vzácného, čistého slunečního jasu. Všechno venku se tak rozléhá jako ve vyplněné světnici. Život

z ulic odvezlá auta; jen hučivě drnčivá čára chvěje se za nimi ve vzduchu. Biografie, divadla, kavárny, vssály do sebe ty, jež chtějí se zbaviti týdenní všednosti aspoň na dvě hodiny. A vyprázdňené ulice, bez všedního shonu, působí tísnivě volným nedělním časem. Čiší z nich smutek prázdňného řečiště.

Skh.
Do Brna. Často se stane, že před časem čtená věta pojednou nutí vás domýšleti ji. A tak neobytnou stala se otázka v poslední Divčí hlídce minulého roku z článku kolegyně M. R. Chápu, že se tak tázala duše, která hledá v lidech a chce v nich vidět zosobněné ideály. Ale přemýšlejme, co lidé jsou? Co je ideálem našim? Výchova hledí vytvořit člověka mravně dokonalého, charakter, my prostě řekneme — podobného Bohu. Dokonalost — dobro, krásu — náš vytčený ideál zde, mezi lidmi nenajdeme. Člověk, kterého nazýváme charakterem, je jen charakterem zdánlivým, protože je charakterem jednostranným; má ve velké míře některé dokonalé vlastnosti, proto nemůže pro nás býti vtělným ideálem. Člověk ten snaží se ho dosíci. Kdo však dosáhl podobnosti Boha, přestává být člověkem. Proto nedivme se, že nenacházíme »bílých světél ani tam, kde je heslem čistý ideál!« I tam je boj. Boj nejurputnější — mezi Světlem a Tmou. Kde je tedy hledat? Věže kostelů odpovídají. A Pán náš výslovně pravil: »Budte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest!«

—>«—

Sv. exercicie.

Znovuvzkříšení naší duše v Bohu přinášeji exercicie. Prožila jsem letos tři dny exercicií na Velehradě, které zazářily jasným světlem milosti Boží do všedních dnů života. Mnohé z vás snad již prožily ty krásné chvíle a jimi obrodu duševní. Které ne, těm vroucně doporučuji, aby v příštích prázdninách exercicie vykonaly.

Důstojný pán exercitátor odpověděl nám na nejdůležitější otázky životní, všechny bludné názory vyvrátil, takže naše srdce byla prosta všech pochybností. Naznačil velikou ohavnost hříchu, strašlivý trest pekla, naši slabost a zase velikost Lásky Boží ve sv. přijímání, kde nám podává za pokrm sám sebe.

Mladé srdce má ideály. Chce býti spojeno s některou ideální bytostí. Ideální osoba často zklame. Ideál Božského Srdce Ježíšova a Panny Neposkvrněné nezklame však nikdy. Zvol si je též a budou tě silit na těžké cestě životní!

Veškerá dokonalost záleží v následování Krista — v plnění vůle Boží. Budme nejprve dokonalí sami, bojujme ve svém srdci proti nedokonalostem! U ostatních však budme jen apoštoly, získávejme láskou! Pán miluje duše nadšené, šlechetné a hrdinné. Rudý žár vášně se hasí bílým světlem nadšení. Nadšení udržujme častým, možno-li denním sv. přijímáním a láskou k Neposkvrněné Panně!

Vy, milé kolegyně, které jste exercicie vykonaly, udržujte svatý oheň nadšení ve svém srdci, roznášejte je do světa a zapalujte chladná srdce! V příštích prázdninách na shledanou! J. P.

Organisační hlídka

Úmrtí. Ph. Dr. Cyril Jež T. J., čestný člen České Ligy Akademické a býv. její duchovní rádce, zemřel 22. září t. r. na posvátném Velehradě.

Katolické studentstvo ztrácí v něm dobrého svého přítele a zachová zesnulému vděčnou vzpomínku. R. p.

—>«—

V pondělí 29. září t. r. pochovávali jsme u nás v Plzni svého drahého a dlouholetého člena,

Jaroslava Herinka,

studujícího IV. třídy gymnasia. Byl dlouholetým členem našeho sdružení, v němž jsme ho měli všichni rádi pro jeho milou a upřímnou povahu. Zajímal se vždycky velmi živě o všechny otázky organisačního našeho života a o vše, co s nimi souviselo. Netušili jsme, že nás tak náhle opustí a že jeho náhle přetátý vzlet a vývoj tak smutně bude vyprávěti o tragice mladého lidského života.

Ačkoliv je mrtev pro zemi a pro tento svět, není mrtev pro Boha a pro věčnost. Bůh věděl, proč ho k Sobě volá a právě to musí nám být útěchou v našem bolu. Dobrý boj bojoval, víru svou si zachoval, korunu spravedlnosti dá mu proto Pán.

My však na něho nikdy nezapomeneme a jeho jméno bude vždy čestně zaznamenáno v historii našeho spolku.

Nechť odpočívá ve svatém pokoji!

Z SSSm. v Plzni.

—>«—

Milí kolegové a kolegyně!

Minulý měsíc oslavovali jste českého patrona — dědice české země, ochránce a přimluvece, knížete sv. Václava. Českému katolickému studentstvu jest patronem a vůdcem. Vůdcem hlavně pro vnitřní — duchovní život. Dnešní doba potřebuje hodně jeho nejen ctitelů, ale Podivenů, kteří jsou ochotni následovati Jej hlavně v úctě k Nejsvětější Svátosti. Potom budeme velebni jako sv. Václav, naše povahy zjemní a stanou se vpravdě křesťanskými a před naší mravní silou pokofí se každý protivník, tak jako Radslav před sv. Václavem. Na ryzí naší povaze bude se skvíti zářící kříž Kristův, v jehož znamení zvítězíme. Následující příkladu sv. Václava stanou i nám po boku strážní andělé s plamennými meči, aby ochránili nás i naši cestu na věčnost.

Alespoň toto z oslav si osvojme a podle toho se zařídme. Sv. Václav byl knížetem a přece nezanedbával povinností katolika a miloval svůj národ i stát. I v této lásce národní můžeme a máme Ho následovat a uznat jeho autoritu. Nikterak nemůžeme zahoditi vlastní život uznávajice věrou proniknutou autoritu. Chceme-li se vyvýšiti nad vlastní omezenost, učiníme tak podřízením se vyšší moudrosti, což jest úkonem sebezáporu. — Víra v Krista jest pramenem vyššího života pro jednotlivce i společnost, musí pěstovati v lidských srdcích úctu k nevyčerpatelným tajemstvím světa duchovního. Svá srdce musíme rozšířiti vírou v Krista a hlavně tím, čím Kristus převyšuje každého jednotlivce.

Nejlepším darem, který národu můžeme přinést i který národ náš potřebuje, jest čisté, věřící srdce. Přípravnou a vychovatelnou takových srdcí jsou naše Sdružení. Jen měsíc školního roku a dostavilo se již dosti účinků dobré práce, svědomitého plnění povinností a opravdové snahy prospěti celku. Má slova však musejí býti pobídkou ku větší agilitě tam, kde se dosud tato nedostavila. Jsou snad někde velice těžké poměry, ale nezapomínejme, že dosud nemáme příznivé aneb

velmi dobré poměry našeho okolí nikde. Jen houževnatou pílí, neutuchajícím nadšením, nenáročnou prací všech pro všechny dojdeme svého cíle. — Prosím, kolegové, o jednu věc: uvarujte se osobních věcí, ty nepatří mezi nás a nemají mezi námi místa. Mohlo by se stát, že by také celé hnutí tím mohlo utrpět na svém postupu a ve svém chodu. Sdružení, která dosud neodpověděla na oběžníky, necht' tak učini co nejdříve. Nevymlouvejte se na jednatelské zprávy, ty mají také svůj význam a budeme je též požadovat. Pište nám často. Do »Jitra« neopomeňte zasílat zprávy o své činnosti. V Ústředí máme značné práce a nezbývá sil k výpisu ze zpráv nám zasílaných. Co chcete mít v »Jitře«, prosím, opište a přiložte, doma to snáze uděláte a nám tím pomůžete. Množství naší práce není však omluvou pro vás, že nemusíte odpovídat na naše dotazy a nutná přání a že snad nám nesmíte psát. Nyní to bylo poněkud brzděno nepřítomností členů Ústředí v Praze, ale tento měsíc vše bude v řádném chodu. Nezapomínejte v modlitbách na Ústředí a naše celé hnutí. Toho jest také zapotřebí. K další práci »Zdař Bůh!«
Předseda.

X. valná hromada SSS. v Litovli konala se v neděli 21. září. Průběh její byl opravdu slavnostní. Zahájena byla Smetanovým »Věnem«, které za řízení odb. učitele Buriana zazpíval studentský pěvecký kroužek. První předseda našeho SSS., prof. Sova z Přerova, zahájil a řídil valnou hromadu, která byla velmi četně navštívena členy i hosty. Povstáním byla vzdána čest zemřelým členům sdružení. Prof. Sova ve svém proslovu, plném hlubokých myšlenek, přehlédl krátce práci SSS. za uplynulých deset let. Vzpomněl těžkých počátků sdružení, vytkl jeho úkoly a snahy a osvětlil postavení a práci katolického studentstva. Ku konci poděkoval vřelými slovy duchov. rádci dp. prof. Horáčkovi za vše, co pro SSS. vykonal. — Pozdravy přednesli: prof. Dr. Poštulka za lidovou jednotu v Litovli (zdůrazňuje lásku, poslušnost a pokoru), JUC. Zavadil vyřídil pozdrav Ústředí a přerovského SSS., účetní Gotvald za Katolickou omladinu (žádá spolupráci studentstva s Omladinou), taj. lid. strany Ohnoutka za Okresní lidovou jednotu (doporučuje katol. studentstvu idealismus a staví za vzor básníka Durycha), prof. Veselý za klub lidových členů okres. zastupitelstva (žádá studentstvo o spolupráci na venkově hlavně v oboru kulturním), dp. P. Kadlčík, kaplan za katolickou duchovní správu (mluví o renesanci katolicismu po světové válce a úkolech katol. studentstva). Pozdravné přípisy zaslali: duch. rádice ústředí P. Daňha, býv. předseda prof. Lavička, tajemník Dostál z Valaš. Meziříčí, předseda mor.-sl. sekce JUC. Hradil. Pak přednesla kol. Motková báseň »Katolická mládeži«. Po zapění národní písně: »Kde jest má vlast?« odb. uč. Burianem, podal jednatel kol. Kouřil obšírnou zprávu o činnosti našeho SSS. za minulých deset let. Zprávy funkcionářů byly pěkně vypracovány a agilní pracovník kol. Stratil z VIII. tř. jednulém. Při volbách zvolen předsedou velmi čilý a agilní pracovník kol. Stratil z VIII. tř., jednatel kol. VI. Tichý (VII.). — Nově zvolený předseda načrtl pak krátce a výstižně směrnice práce do budoucnosti. Zapěním svatováclavského chorálu byla tato zdařilá valná hromada skončena.

SSSm Brno. Již téměř půl roku nedali jsme zde o sobě vědět, proto si to vynahradíme dnes.

V dubnu zúčastnilo se šest členů konference v Prostějově. V květnu uspořádán večer na oslavu J. B. Foerstera. Kromě toho konány schůze a výlety do okolí Brna. Zúčastnili jsme se také pouti na Vranov a do Tuřan. V červnu uspořádán velmi zdařilý věneček na rozloučenou s kolegy matulanty. Na sjezd do Českých Budějovic jelo sedm kolegů. O prázdninách zúčastnilo se téměř padesát procent členstva exercicií v Brně a na Velehradě. Tato velká účast byla umožněna podporami. V září zahájena akce získávání nových členů. 10. září konala se prvá poprázdnimová schůze, na níž uctěna památka sv. Augustina přednáškou P. dra Kratochvíla, universitního knihovníka, o významu sv. Augustina. Na druhé schůzi seznámil nás s ideovým vývojem náboženské úcty na Rusi P. dr. Vilinski. 28. září konána veřejná slavnostní schůze s přednáškou o sv. Václavu. Jinak se připravujeme všichni jednak na valnou hromadu, jednak na veselohru »Třetí zvonění« za režie dra Šilhana. O programu dalším a výsledku těchto podniků řekneme si, až jak dopadnou. zet.

—><—

Z Řepčína.

Prázdniny utekly jako voda a nyní se zase s novou chutí pouštíme do práce. Proto jsme se také sešli na první poprázdnimovou schůzi, na kterou jsme se snažily získati co nejvíce účastnic z I. ročníku, z těch »mladých«.

Po zahájení schůze přednesla kol. Richtrová referát o sjezdu pracovní konference v Českých Budějovicích, již se zúčastnila jako delegátka řepčinského SSS. Námitky proti »Řepčínačkám« pronesené nemožno zevšeobecňovati, neboť nechceme a nemůžeme připustiti, že by většina našich učitelek přešla do pokrokového tábora. Všude koukol mezi pšenicí, a tedy i u nás. V posledních letech se však poměry značně zlepšily, proto prosíme, aby z několika případů nebylo hned generalisováno.

Pak náš duchovní rádce, p. Dr. Foltynovský, krátce nastínil vývoj a význam SSS., doporučil zvláště těm novým co nejvřeleji »Jitro« a pobídl k hojně účasti na budoucí studentské pouti do Říma. Dá-li Bůh, pojedou i od nás některé dcerky, jejichž pan ministr financí nežádá tak často zdravotní dovolenou.

Ve výborové schůzi bylo usneseno pozvati prostřednictvím pana dra Foltynovského do ústavu některého orelského pracovníka, aby bylo prohloubeno a uceleno nadšení, jež některým našim studentkám chybí. Chceme si zaříditi cvičicí odbor SSS., abychom se i v ústavě připravovaly pro pozdější působnost v Orlu, v němž zvláště jako učitelky můžeme mnoho pro katolicismus vykonati. Naši práci Zdař Bůh!
Joža.

—><—

SSS. Brno — seminář. Jak to obyčejně bývá na začátku školního roku: příchod nových sil, následkem toho jistá zmatenost, než se přijde do »toho«. Je dobré ohlédnout se zpět, aby se udržela souvislost s minulostí, rozebrat vykonanou práci, spravedlivě ji ocenit a pak nasadit tam, kde je třeba. Činnost našeho SSS. loňského roku byla dobrá, ač mohla býti ještě lepší. Existenci našeho spolku ukazoval na venek dramatický kroužek. Vystoupil celkem třikrát. První hra byla »Renegát Odero«, jež byla sehrána velmi uspokojivě. Pak byly dva kusy: misijní »Přísaha huronského pohlavára« a veselohra »Voják Šibal.« Výkony byly slabší; hlavně proto, že hráli většinou novi herci a že hry samy byly také

slabší. (Je vůbec těžko najít dosti vyhovujících kusů pro seminární scénu.) Naposled byl sehrán kus »Garcia Moreno« velmi krásně. Kromě toho byly konány pro členy SSS. přednášky. Duchovní rádce dp. dr. Ferdinand Dokulil přednášel o svatováclavských oslavách v Praze, P. spirituál František VŠetečka nabádal nás v přednášce k zájmu o sv. misie. Rovněž tak ředitel misijního ústavu v Nitře dp. Faikus, který také předváděl světelné obrazy.

Literární kroužek bohužel spal (vinou předsedy Literárního kroužku?). Jeho úlohu částečně přejaly častější členské schůze, jež však — jako všechny náhražky — neuspokojily. Existoval u nás také hudební kroužek, který se uplatnil při divadlech a schůzích. Tělocvičný odbor se také činil. Naše družstvo získalo putovní cenu orelské župy Františka Sušila.

Uvědomili jsme si, čím jsme, podívejme se, čím máme být — a podle toho zařídíme své jednání. Jen chuť k práci a půjde vše!

A. S. S. Lipník n. B.

Je to divné, že v okrese tak katolickém, jako je okres lipnický, katoličtí akademici neměli doposud své ASS. Nechceme odkrývat příčiny toho, proč nebylo ASS. založeno, ale 17. srpna ve své první ustavující valné hromadě jsme pozvedli prapor odvahy a úsilí dáti našemu okresu kulturní vedení. S politikou nechceme mít nic společného, ale tím neříkáme, že nechceme budovat kulturní program práce politického katolicismu. Chceme organisovat práci podle povahy jednotlivcovy, a nikoli jen založit spolek. Program práce v příštím správním roce předseda ASS. opřel o tři devisy: náboženskou, vnitřně vzdělávací a společenskou. Valnou hromadu pozdravilo mnoho delegátů, mezi nimiž také tajemník ústředí kol. Zavádil a člen MSS kol. Banzet z Brna. Úvodní slovo měl kol. JUC. Fr. Hradil, proslov pak pan profesor dr. Macourek, někdejší profesor na reálce. Zvolen výbor s těmito kolegy: JUC. Fr. Hradil (předseda), ThC. Jos. Kleveta (mpř.), ThC. Jos. Konvička (jedn.), kol. Sv. Podmolová (pokladní), kol. Klevetová, Bararová, kol. Hynčiča, Dohnal, Sedláček členy výboru. Duchovním rádcem je prof. Jan Jurečka. 6. září vystoupíme před veřejnost svou pěveckou recitační akademií.

Světlem

Čeští loutkoherci v Bulharsku. České loutkové divadlo lze nalézt snad všude po světě, kde žije jenom hrstka našich usazených krajanů. Také Bulharsko netvoří ovšem výjimku a zejména je tam proslulé divadélko Sokola v Gorné Orechovici, známém to bulharském středisku české kolonie. Příslušníci Sokola hrají tam loutkové divadlo česky od r. 1922, při čemž používali až do nedávna známých 25 cm vysokých loutek Alšových, které teprve nedávno byly vlastní prací dvou loutkářských pracovníků vyměněny za větší, totiž za loutky 55 cm vysoké. Dekorací používá se známých Skálových, vydaných Masarykovým Lidovým hudebním ústavem. Divadélku, které jest umístěno na galerii gornoorechovského Národního domu, se daří velmi dobře. (PVV.)

České loutkové divadlo v Cařihradě. Od r. 1923 konají se v Cařihradě pravidelná představení Českého loutkového divadla, jež tehdy obdržela Československá kolonie cařihradská darem od

hoteliera Vojt. Kohouta. Představ. pořádá v místnostech, které byly pro ten účel zapůjčeny čsl. legaci, konají se za hojně návštěvy dětí i dospělých. Velké obliby nabylo toto divadélko i u dětí jugoslavských, jejichž rodiče jsou v Cařihradě usazeni. Mnohé děti našich krajanů učí se vlastně v tomto divadélku správně česky. Při představeních koncertuje v meziaktí Český ochotnický kvintet.

Kulturní posláni našich loutek v jugoslavském Karlovcí. Také jugoslavské město Karlovac chlubí se českým loutkovým divadlem, které je tam důležitým kulturním činitelem. Jest řízeno pětičlenným odborem tamějšího Sokola a hrají na něm dva studenti, učitel tělocviku, jeho žena a dovedná švadlena. Nejživější úspěch zaznamenala na tomto divadélku známá česká hra »Princ Brokát« od předčasně zesnulého Vaška Sojky. Loutkoherci si některé hry také sami překládají ze slovenštiny, takže divadélko slouží dobře také literárním stykům česko-slovinským. Pro chorvatské děti hrány jsou ovšem i hry chorvatské a také zde působí divadélko dobře a vykonává značnou práci kulturní, neboť naopak jsou zase pro chorvatské hry samotnými loutkáři překládány čelné loutkohry české, jmenovitě od Jaroslava Průchy, Eug. Stoklasy atd. (PVV.)

Napřesrok budeme mít v Praze významný mezinárodní kongres. V roce 1931 dojde v našem hlavním městě ke kongresu světové aliance turistické, A. I. T., která bude řešiti některé důležité mezinárodní otázky. Organizace tato sdružuje již nyní s letos nově přijatými členy celkem 58 velkých turistických asociací, z nichž jest 49 evropských (mezi nimi i náš Klub Čsl. Turistů), dále 7 amerických, jednu asijskou a jednu africkou. Úhrnný počet činných a přispívajících členů v těchto asociacích blíží se značně k 5 milionům.

I v Číně vzrůstá oblíba gramofonů. Podle hlášení amerických konsultů v Číně, stává se Čína znamenitým odbytištěm pro gramofony. První se na čínském trhu uchytili Francouzi, kteří zařídili v Číně první továrnu na gramofony. Po nich zařídily některé domy čínské továrny v Šanghaji. Podle zmíněných zpráv jest v Číně ohromná poptávka po gramofonových deskách. Zpráva jest potud zajímavou, že ukazuje, jak se i daleký Orient rychlým tempem civilisuje.

Kde má státi most přes Dunaj mezi Rumunskem a Jugoslavií? Již delší čas vede se jednání mezi Jugoslavií a Rumunskem o tom, kde má býti postaven most přes Dunaj, spojující oba spřátelené státy. Bělehradská vláda navrhuje, aby most byl postaven mezi Barza—Palankou a Ciganači. Oproti tomu protestoval generální štáb rumunský z důvodů strategických, neboť most postavený v tomto úseku by byl vzdálen pouze 30 km od bulharských hranic. Z toho důvodu rumunská vláda navrhuje umístění mostu mezi Thurn-Severinem a Gladovou. (PVV.)

I po uzavřených silnicích budou moci jezdit motocykly? Jak se dovidáme, podal právě v uplynulých dnech Motor-Touring-Klub na ministerstvo veřejných prací zvláštní žádost, ve které se domáhá toho, aby ministerstvo povolilo jízdu solomotocyklů po uzavřených silnicích, nalézajících se v opravě, neboť při podobných opravách jsou silnice obyčejně po krajích úplně způsobilé pro jízdu solostrojů. Jízda děla by se ovšem na vlastní nebezpečí jezdců a musila by při ní býti zachována největší opatrnost a pozornost. Definitivní rozhodnutí ministerstva veřejných prací nutno ovšem vyčkati. (PVV.)

Stále hrozivá nezaměstnanost ve Velké Británii. Ve Velké Británii vzrůstá neustále počet nezaměstnaných a to tempem více jak prudkým. Na př. za týden od 19. do 25. srpna vzrostl počet nezaměstnaných o 20.000. Ke dni 25. srpna bylo ve Velké Británii 1,060.444 nezaměstnaných, což znamená přírůstek 908.184 proti úhrnnému číslu, kterého bylo dosaženo před rokem a přírůstek 20.742 proti počtu z posledního týdne. Pokud ukazuje další vývoj a celková tendence hospodářská, není naděje na zmenšení těchto velmi smutných číslíc. (PVV.)

Před zřízením nového moderního sanatoria v Tatrách. Jak se dovídáme, kupuje ředitelství Všeobecného pensijního ústavu ve Vyšných Hágech vhodný pozemek ve výměře 10—15 katastrálních jiter, a to za účelem výstavby nového moderního sanatoria pro tuberkulosní svoje pojištěnce, kteroužto stavbu správní komise Všeobecného pensijního ústavu svému ředitelství již schválila. Ředitelství bylo pověřeno úkolem v nejbližší době vypracovati podrobný stavební a provozní program nového sanatoria za spoluúčasti lékařských odborníků a stavebních znalců. Vedle toho vyjednává podle našich informací ředitelství Všeobecného pensijního ústavu také ještě se státním pozemkovým ústavem o získání vhodných pozemků pro výstavbu ještě druhého sanatoria, které má být vybudováno v Čechách. (PVV.)

Situace stříbra. Ceny stříbra jsou v poslední době podrobeny neustálému silnému kolísání, které se projevovalo i po celý měsíc minulý, obzvláště protože vystupuje nyní silně do popředí spekulace, která využívá často si odporujících zpráv z Dálného Východu pro svoje cíle a záměry. Skutečností při tom neustále zůstává, že nabídka stříbra je neustále velmi značná. Podle úsudku odborných kruhů není v dohledné době zotavení se cen stříbra zcela patrně nijak pravděpodobné. (PVV.)

Přistavní lodě pro aeroplany se staví v měřítku stále větším. Podle zpráv technických listů severoamerických byla zahájena stavba nové přistavní lodě pro letadla, jejíž rozměry jsou o mnoho větší než podobných lodí posledních. Nová přistavní loď letadlová pojme 75 letadel a má celkem 13.800 tun. (PVV.)

Literární hlídka

Miloslav Matas: Poslání. (Verše: nákl. umělecké skupiny ALFA v Praze; 15 Kč.) Slabounká tato knižička je doporučována velikými slovy: »První kniha nového uměleckého směru, jenž usiluje o mravní obrodu lidstva a zpřístupnění poesie a umění vůbec každému jedinci. Básnická kniha prvého mluvčího této obrozené generace, člena nové umělecké skupiny Alfa, Miloslava Matasa.« Tak čteme na obálce této knihy. Poznáme-li tyto verše, vidíme, že všechno, co je tu psáno o novém směru s takovým naivním pathosem, je lež veimí ubohá a že se tu jedná jen o sprostý, paumělecký kvěč. Je to kniha přímo odpuzující; nenaidejte tu ani jediného verše, psaného s vyšším uměleckým posvěcením. Všechno je vynucené, mrtvé a papírové. Matas ztroskotal ve svém »Bibelotu«, přeplněném celou spoustou cizích vlivů, i ve své »Legendě«, nucené, násilné a nepřírozené, a hlavně ve svém »Poslání«. Tu teprve odhalil, co je v něm. Není v něm ani zrnka křesťanského a uměleckého, ale vše je pohanské, nebásnické a protivně mnoho-

mluvné. Škoda tolik peněz za tak pitomou knihu; ve skutečnosti nemá ceny ani 1 korunu. — Mafasovo »Poslání« není posláním básnickým; je to jen kus mrtvého a drsného balvanu, naprosto nezpracovaného; je to kniha, o níž platí charakteristické Floriánovo: »Plamenům!« V. Zima.

Jindřich Maria Slavík: Pohádka. Básně milostné. Mladický básník, přispivatel »Jitra«, podává v této prvotině zpověď své první šťastné lásky. Čtrnáct básní jeho sbírky tvoří souvislý hymnus na jeho milenkou, kterou nám básník představuje jako ideál dobré a v myšlení čisté dívky. Touha po ní a zase bázeň, že jí není hoděn; sdílení jejich radostí i žalu; dík za to, že v těžkých chvílích jeho života skláněla se k němu jako anděl, který přináší pohár útěchy — toť krátce obsah úhledné knižičky. Ze všech básní vane upřímná láska a neličený obdiv, který misty svádí básníka k přirovnáním méně vhodným. Přirozeně, že sbírka — jakožto prvotina — nemůže býti úplně dokonalá, najdou se tam vady, ale dává tušiti nadaného a pilného básníka, který jistě v dalších dílech přivede svého genia k náležitě dokonalosti. Knižku vydal St. Vrbík, Olomouc, Komenského 13 a vytiskla ji pečlivě Lidová tiskárna v Olomouci v grafické výzdobě Rudolfa Michalíka. Staňa Zbořil.

Vyšel právě **IV. díl Slovníku katolíka** z pera Fr. Zelenky, přisědicího Zem. výboru. Autor jistě je již radě čtenářů znám svými pracemi v tomto směru. Jeho spisy vynikají hlavně praktičností, stručností, výstižností a obsažností. Autor zde rozebírá heslo škola. Poukázav na dnešní stav školy, na rozklad mravnosti, mluví o přirozeném právu rodičů na děti, tedy i na školu. Když pak ukázal, jakým způsobem pracují pokrovní učitelé, vlastně t. zv. pokrovní učitelé, pro zlaicisování státní školy, klade požadavek samozřejmý, aby byly školy státní náboženské a beznáboženské. Každý platí daně, každý občan má tedy nárok na školu státem vydržovanou. Víme ze zkušenosti, že školy náboženské by byly přeplněny, beznáboženské by zely prázdnotou. I dnes jsou případy, že otcové ve veřejném životě příliš protinábožensky zaujatí posílají vlastní děti do škol konfesijních a řada dívek z t. zv. pokrokových rodin je vychovávána na školách klášterních. Takový je skutečný stav. Kdž demokracie, tedy důsledná a ve všem, a ve škole tedy v prvé řadě. Škola vychovává příští generace, buduje stavbu příštího národa státu. Budeme-li mítí řádné charaktery, založené na podkladě božském, budeme mítí i zdárné občany a vlastence. V. Č.

Rudé růže. Básně. Napsal Jiří Pilecký. »Nová Lyra«. Svazek 1. Nákladem vlastním. 1930. Knihovna moderní poesie, kterou pořádá Bolemír Nešťastný, vydala jmenovanou knihu Jiřího Pileckého jako 1. svazek. Celá sbírka rozdělena ve tři části: Pohledy do kraje, Smírné vlny a Zlatý šíp. Kromě toho prologická báseň »Rudé růže«, podle níž je nazvána celá sbírka. Báseň nám nepovídá o obsahu celkovém nic zvláštního a zdá se, že je tam jen uměle vložena. K prvnímu cyklu je předesláno motto od polské básnířky Elizy Orzeszkové, jímž vyjadřuje chválu rodného kraje. Totéž asi vyjadřuje první cyklus, kde vedle čísel čistě deskriptivních, tu i tam se ozývá tón sociální. V básni — Sbirejte dojmy — praví, že nechodí pro své dojmy do ciziny, do víru měst, nýbrž hledá je ve svém kraji, kde poslouchá žežulku, když se toulá okolím až do klekání. Druhý cyklus »Smírné vlny« s mottem z Antonína Sovy »V prázdno-

tě po těch, kdož odešli, býváš smířen se vším a jist« a z J. P. »Nebe lze dobýt láskou a bolestí« najdeme zase čísla vzpomínková, jako je Ruka mé matky, v níž je vyjádřena věčná touha po lásce matčině, nebo v básni Předčasně stáří, kde vyjadřuje strach z dnešního rychlého tempa života, z něhož jediný spásný návrat vidí v návratu ke své matce. V básni La Madonne du Grand Duc vyjadřuje touhu modlití se k matce Boží nesyšen, vzdálen světa. Třetí cyklus »Zlatý šíp« má motto z Puškinova Eugena Oněgina — Hle, s pochodní tu v květném vínku dvou srdcí máte podobu. — Tato část se nese tónem milostným, jak vidno hned z básně — Po prvé — která má velice jemný tón, jež je však příliš rozvláklá, takže část první, která je nesporně nejlepší, ztráví na své působnosti přičleněnými částmi více méně rázu reflexivního. Totéž možno říci o básni Aglon. Závěrečná báseň — Slyšíš? — je jakousi útěchou pro básníka, který to, co napsal, psal pro sebe, kdyby se to nelíbilo jiným, pro něho ty verše budou vždy útěchou, obnovením krásných dnů, jež kdysi ve svém srdci snil. Ze závěrečných slov je vidět, že básník cítí, že nevyzrál ještě, že jsou v jeho práci nedostatky, které konečně nemožno přejít mlčením. Násilně tvořené výrazy slovní, jako — žduchy bot pozvání na cesty života, rýmované s veršem, slouchal jsem, jak slavík rokotá, a jiné a jiné násilnosti slovní, svědčí ještě o nevytříbenosti jazyka. Rovněž některé životní názory, jako že práce je lidské kšeftaření, jsou jen známkou nevykvašenosti a nedozrálosti životní. Totéž možno pak říci o celé sbírce. Něco, co je dosud jen v podvědomí, co básník ještě plně neprozřel. Jeho životní názor je příliš úzký, jaksi uzavřený jen v okruh jeho rodného kraje, příliš tradiční, v němž cítíme důležitý odpor proti všemu universálnímu. Nemá-li však jeho dílko většího nároku, než jaký vyjádřil v závěrečném čísle, možno říci, že svoje poslání splní aspoň v té míře, jak si to přeje sám autor.

Jako 2. svazek Knihovny moderní poesie »Nová lyra« vyšla sbírka básní Jaroslava Vlčka: Pomněnka. Že by to byla poesie moderní, co zde autor podává, nebude asi chtítí stoprocentně tvrdit ani sám autor, ani vydavatel. Celá řada básní, rozvržená do čtyřech oddílů, samostatně zvlášť označených, nepovídá naprosto nic o tom, že by se jednotlivé části od sebe něčím lišily. Celý motiv sbírky točí se kolem planého vzpomínání bez jakéhokoliv nároku přehlížení minulost pod nějakým kritickým zorným úhlem. Všechno pěleoměle přeházeno, neuspořádáno, co může mít konečně jisté svůj subjektivní podklad, avšak něco takového, co by mohlo čtenáře zaujmouti, zde vůbec nenajdeme. Snad by některé básně, jako jednotlivé, v časopise otištěné, nebyly právě špatné, avšak aby mohly tvořit básnickou sbírku, tak daleko ještě jejich cena nesahá. Podobné básně jistě každý psal a píše v době určitého fyziologického přechodu, jenže to není ještě ta pravá poesie, natož potom taková, z níž by mohla vzniknouti nějaká práce větší, celek, básnická sbírka. Toto by si měl uvědomiti autor sám a napříště i knihovna moderní poesie »Nová lyra«. — alfa —

Tarsicius — mučedník Eucharistie. Drama ve 3 jednáních. Napsal Alois Václav Majer. Děj hry je vzat z římského prostředí za císaře Valeriana (257—59 po Kr.). V prvním jednání poznáváme Tarsicia, syna římského šlechtice, jeho příbuzného Aemilia a tři kamarády, Marka, Filipa a Marcellina, syny římských patriciů. Tarsicius je křesťanem i celý jeho dům, ba i otrok Niger je

již katechumenem, právě tak jako Aemilius. Tarsicius je vyznamenán ve škole věncem, to mu závidí jeho spolužáci a kamarádi a chtějí se pomstít. Jeho peníze se spojí s otrokem Nigrem a octnou se při tajném shromáždění křesťanů v katakombách; jsou však prozrazeni ještě než došlo k důležitému ujednání. Běží totiž o to, kdo z křesťanů těm ubohým bratřím, kteří budou zítra ráno v cirku hozeni divokým šelmám, kdo jim přinese poslední útěchu a posilu — Ježíše Svátostného. Úkol na sebe vezme Tarsicius. Prozrazení patricijští pohanští synkové v katakombách však se chtějí pomstít za každou cenu. Co se radí o pomstě před Koloseem, přichází Aemilius. Uchýlí se ke lsti s otrokem Nigrem. Lituje na oko své zášti proti křesťanům, naopak touží státi se křesťany a vpytávají se, kde že je Tarsicius. Aemilius jim prozradí, důvěřuje jejich slovům, že každé chvíle musí zde jíti. Vtom Tarsicius přichází maje ruce na prsou složený. Aemilius je násilím odvečen stranou a falešní druhové se záminkou, aby si s nimi hrál míčem, vrhnou se naň, co že to nese za poselství křesťanům, a když Tarsicius se tomu brání, užijí ran kamením a Tarsicia téměř utlukou. Vtom přiběhnou křesťané, kteří sledovali Tarsicia a nepřátele rozeženou. Tarsicius odpustiv pak Aemiliovu i Nigrovi, kterého zatím místo peněžité odměny patricijští synkové svrhli se skály, ujírá, obdržev poslední pomazání od kněze Justina. Idea dramatu je jistě taková, aby dílo splnilo svoje mravní poslání. Obávám se však právě v těch korporacích, pro něž se svým obsahem hodí, nebude po ruce dosti technických prostředků, abychom měli dojem, že jsme v Římě v 3. st. po Kr. Pro důkladnou působnost hry vyžadují též postavy skutečných zkušených herců, aby se celá vážnost hry nezvrhla ve frašku. Jinak možno tuto hru jen katol. spolkům doporučiti. Možno obdržeti u V. Kotrby, Praha II., Pštrossova 198. Cena 10 Kč. V Č.

V. J. Krýsa: Balada o dítěti nemanželském. (Nákladem Spolku mladých literátů a umělců v Praze XVI.)

Tato nepatrná knížečka přesvědčila mne znovu a zase, že V. J. Krýsa není naprosto básníkem. Chybí mu všechna síla a schopnost básnická, chybí mu vše, co pravý umělec musí mít. Krýsa v této své baladě zpracovává docela všední, banální, otřepaný námět, který už jsme kolikrát četli v lidové poesii, mnohem lépe zpracovaný. Chytili se už autor všedního a mizerného námětu, je na něm, aby tento námět — třebaže je prostý, banální a otřepaný — umělecky ovládl, aby mu dal básnický švih, básnickou živost i plnost. Toho ovšem Krýsa neumí, protože u něho není nic básnické, je to všechno jen násilné, neumělecké a mizerné. Rýmy až odpuzují svou hluchostí a tvrdostí a rytmus působí protivnou nepravidelností. Moderní básníci nemají naprosto žádného smyslu pro rytmus ani pro rým, kterýžto smysl tolik zdůrazňoval náš Jaroslav Durych, a V. J. Krýsa jest nám ve své tvorbě krásným příkladem. — Je třeba litovat papíru i tisku pro takové bezcenné veršíky i tak krásné úpravy pro tak mizernou knihu.

V. Zima.

Ferdinand Tomek: Menší básně. (Nákl. okresního osvětového svazu v Nové Pace, Kč 15.)

Tato kniha představuje nám soubor různých básní tohoto autora ze starší generace básnické. Soubor tento je velmi nekritický, nesourodý a ne-

umělecký, takže celkový dojem z této knihy je velmi špatný a kusý. Vedle krásných básní máte tu všelijaký neumělecký plevel, vedle nádherných lyrických veršů nalézáte zde všelijaké naivní rýmováčky. Máte tu básně na všechna témata. Básně lyrické i epické, subjektivní i objektivní, básně politické i popisné a j. a j. Jsou tu básně o jaru, o prázdninách, o Honzovi, o Aloisu Jiráskovi, Bedřichu Smetanovi, Svatopluku Čechovi a j.

Všechna možná témata, většinou všední a bezcenná, jsou tu zpracována s dosti velkou těžkopádností. Nejkrásnější je snad oddíl elegický, zvláště elegie »Nad prázdnou kolébkou«, kde je krásná báseň »Proč ještě zpívám?«

Bylo by bývalo lépe, kdyby místo celé té ohromné spousty rýmováček byly vybrány jen některé a nejlepší básně a ty aby byly teprve vydány. Rozhodně přineslo by to větší užitek než tato nesourodá, nekritická a surová kniha. V. Zima.

Dr. Josef Kratochvíl, Meditace věků. Díl III.: Filosofie novověká. V Brně 1930. Nákladem firmy Barvič & Novotný. Cena 30 Kč.

Velké dílo prof. Dra Jos. Kratochvíla o dějinném vývoji filosofického myšlení blíží se ke svému zakončení. Autor, věren svému slibu v I. dílu »Meditací věků«, vybírá z filosofie všech věků nesmírné poklady moudrosti a krásy, aby ukázal nádhernou syntesu pravdy.

Kdežto díl I. pojednával o filosofii starověké a díl II. o filosofii středního věku, jest přítomný III. díl věnován novověké filosofii. Autor ji charakterisuje slovem anthropocentrismus, t. j. středem filosofování jest člověk, osobnost. Kolektivita středověkého myšlení ustoupila v nové době snaze po úplné volnosti a naprosté subjektivitě. Novověká filosofie, odmítnuvši ohled na církevní dogmata, vytvořila pestrou mosaiku názorů a teorií bez vnitřní sice souvislosti, ale přece jen s určitým specifickým rázem. Cílem vědění stala se moc, praktický užitek.

Kratochvílovy »Meditace věků« jsou naprostou novinkou celé české literatury filosofické, a to nejenom osobitým zpracováním celých dějin filosofie, ale i jejich syntetickým pojetím. Podobné knihy vůbec dosud nemáme. Stejně inteligent a studující vysokých škol jako vzdělanější dělník a živnostník nalezne tu bohatou myšlenkovou pokladnici, z níž mnohé může načerpati. Sloh knihy je populární; úprava je vzorná. Doporučujeme vřele všem svým čtenářům.

Naše školní knihy — jak již často bylo poukázováno — nemohou vyhovovati nikdy kritickému duchu. Jsou pracovány většinou povrchně, chvátně, bez ohledu na pravdu a na spravedlnost. Chtěl bych se zmíniti zvláště o nejnovějším vydání Menšíkovy »Literární rukověti« (díl IV.), které vyšlo letos. Nehledě k suchému, mdlému a neživotnému slohu, zapáchajícímu hnilobou starožitnosti, musíme konstatovati, že autor nezvládl svou látku dokonale a že nikterak neobsáhl celé úžasné vření nejnovější české literatury. Zaráží nás, že nenajdeme v celé knížce ani nejnepatrnějšího slovíčka o Jakubu Demlovi, kterého ani nepřátelská kritika nemůže opominouti a musí vzdáti básníku svou chválu; pan dr. Menšík však statečně ignoruje čtyřicetku Demlových knih, patrně proto, že od něho ničeho nečetl anebo mu nerozumí. Chápu dobře, že je lépe psát nadšené chvály o takovém Janu Vrbovi, kterému je věnováno třicet řádků (mnohem víc než Jaroslavu Durychovi), nebo o F. X. Svobodovi, kterému jsou věnovány

dvě stránky, anebo o jiných bezcenných, umělecky mrtvých literátech, než o pravých umělcích, neboť umění vyžaduje ke svému pochopení píli, lásku, hloubku i práci. Té ovšem pan dr. Menšík nezná, neboť jinak věděl by také, že v české poesii existují též Xaver Dvořák, Sigismund Bouška a jiní důležití a vzácní básníci katolické moderny, jejichž dílo autor zase zamlčuje, domnívaje se snad, že stačilo, když v poznámkách III. dílu řekl o nich několik skrovných a nic nepovídajících slov. Pan dr. Menšík měl by také více studovati Karla Hlaváčka a viděl by, že tento básník »nepsal pod vlivem Jiřího Karáska ze Lvovic« ani »nepočal psáti«, jak on se nám snaží namluvit, ale že nemá s Karáskem naprosto nic společného. — Nechci dále rozebírat tuto učebnici a poukazovati na její vady, neboť nemělo by to žádného významu. Ale jedno je jisté: Chcete-li, aby studenti literaturu milovali a aby si vážili umění, musíte jim dávat jiné učebnice, pravdivé, spravedlivé a hluboké, ne žádné zaprášené, šedivé, nudné a místy i lživé povídačky. — Václav Zima.

Do minulého čísla byly vloženy objednávací listky knih Jakuba Demla. Byly tam vloženy proto, abychom upozornili katolické studentstvo na tohoto velikého básníka, jehož dílo je nejkrásnější ozdobou české literatury. Je nutno, aby studenti četli toto dílo, neboť z vlastní zkušenosti vím, co toto dílo může dát a poskytnout. Objednávací listky měly vás přinutit k tomu, abyste si každý ze skladu nakladatelky Demlových knih paní Pavly Kytlicové opatřil aspoň několik málo děl tohoto významného spisovatele. Když jsem letos o prázdninách byl na návštěvě u Jakuba Demla a on vyprávěl, v kolika výtiscích vydává své práce, tu žasl jsem nad tím nepatrným číslem, a paní Kytlicová ihned vysvětlovala: »Aby nám to nezůstalo ležet doma.« Ani nevíte, jak jsem se tehdy styděl za všechnu tu lhotejnost českého čtenářstva k dílu tak velkému, jako je dílo Demlovo. Co se dnes mezi studenty pročítá špatného tisku, na co všechno se najdou peníze, člověk až žasne, a na dobrou knihu nemáte? — Doufám, že objednávací listky byly od vás čteně posílány a že každý z vás má ve své knihovně už několik Demlových děl. Ne-li, tož rychle pošlete a objednejte! Je povinností katolického studenta čísti dobré knihy a podporovati ty, kteří je píše a vydávají. — V. Zima.

Jubileum provencalského básníka Frederika Mistrala bylo oslavováno celým kulturním světem. Jeho vrcholné dílo, přeložené do češtiny Mireio S. Bouškou, v dramatické úpravě Paula Girana bylo provedeno v Maillaně umělci předních pařížských scén, kde se Mistral narodil. Zvláště okázale ho oslavila jeho rodná Provence. 7. září počaly oslavy v Avignonu, kdež mu byl odhalen pomník, a střídavě se konaly v Maillanu, Carpentrasu, v Arles a v Marseilli.

Československá akciová tiskárna vydala v knihovně Raná setba knížku **Srdce Alp**, jež vyšla z péra loňského redaktora Jitra RNC. B o h u m i l a Č e r n é h o. Doporučujeme všemu čtenářstvu! K dostání v nakladatelství Čsl. akc. tisk., Praha II., Karlovo nám. 5—6.

Právě vyšlo třetí číslo časopisu pro poučení o školských zákonech a o škole vůbec »Občan a škola«, určeného pro funkcionáře místních školních rad, okresních školních výborů, obcí, organizací a spolků, pro kněze, učitele i pro každého jednotlivce, jenž o školu se zajímá. Vychází 4- až osmkrát ročně v nákladu přes 10.000 výtisků za redakce JUC. Jindřicha Hrbáčka, člena zem. škol.

rady. Z obsahu: rodičovská sdružení — péče o dítě — složení a působnost okresního škol. výboru — zřizování škol měšťanských — právní postavení učitelů nábožensví. Administrace Přerov, Blahoslavova 41. Sešit 2 Kč.

Obsahy z československé beletrie doby nové. Napsali Dr. Gustav Žďárský, prof. Dr. Frant. Brechler a prof. B. Tittl. Díl I. Od probuzení k nacionalismu, 25 Kč. — II. Romantismus, 25 Kč. — III. Realismus, 18 Kč. — IV. Od dekadence po naše dny, 35 Kč. — Vydalo nakl. Jindř. Bačkovský v Praze, Žitná 55, u Národ. musea a lze obdržeti u všech knihkupců. — Dílo toto jest vlastně doplňkem československé literatury a patří do knihovny každého, kdo chce mít přehled písemnictví a nemá příležitost, čas nebo prostředky, aby se podrobně seznámil s nejdůležitějšími plody našich spisovatelů novodobých. Jsou nepostradatelnou příručkou všech knihovníků, studentstva a kruhů literárních.

Co se chystá? Nakladatelství »Orbis«, Praha XII., vydá v podzimním období řadu znamenitých knih. Budou to: Hofman: Staré umění na Slovensku, Lowell: Děvče mezi námořníky, Plüschov: Letadlem a plachetkou na Ohnivou zemi, Příhoda: Racionalisace školství, Herriot: Panevropa, Romieu: Život sester Brontéových, Amundsen: Můj životopis, Vinchon: Umělecké projevy choromyslných, Kent: Jak čeliti ztrátám v průmyslu, Marshall: Dějiny lidského pokroku, Fise: Obchodní politika.

Z nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. Právě vyšel první sešit časového a velmi významného díla »Pohoršení kříže«. Jest to román, jaký nebyl dosud napsán. V románě je vyličen mistrně napínavým slohem hrozný nápor budoucího moderního pohanství proti křesťanství a konečné vítězství Velikého Mučedníka. Výprava díla je vzorná a při tom levná. Každý čtenář tohoto listu by měl román »Pohoršení kříže« čísti. Sešit první je pro odběratele zdarma, jinak stojí 60 h.

—»«—

Životopisy svatých v rámci dějin církevních. Napsal Isidor Vondruška. — Vydá Ladislav Kuncič, Praha II., Voršilská 3.

Vedle Bible jsou životy svatých a církevní dějiny nejdůležitějšími knihami pro každého katolického křesťana. Důležitost těchto knih bude také čím dále patrnější. Naše doba nezná dějin církve, nezná životy svatých a přece jen znalost jejich může přispěti k rekatolisaci našeho národa, může vzbuditi úctu a touhu po následování.

Spisovatel se snažil, aby sloučil vědeckost s populárností, aby nastínil život světoů jako vzor křesťanského života; snažil se vyličit životy svatých pravdivě, bez panegiriky, neboť »Světcům není třeba zbožných smyšlenek. Světcové nejen snesou světelné paprsky historické kritiky, ale získají jimi na své slávě.« (Pastor.)

Jen historická pravda je s to, povzbuditi lid věřící k následování. Křesťanská pravda je tak vznešená, oslňující, obsah křesťanského učení tak povznášející, vzory křesťanských ctností, historicky zaručené, tak zářící, že netřeba bráti v úvahu plody obrazotvornosti, napsané slohem sebekrásnějším.

Svatost také nezáleží v tom, aby světec konal věci podivuhodné, anebo aby se o něm vypravovaly věci úžas vzbuzující. Svatost záleží ve věrném konání díla Boží.

Do osnovy jsou pojaty všechny důležité události církevní a do rámce církevních dějin zasazeny byly obrazy svatých. Svatí a jejich život jsou připoutáni k dějinám, jsou zamotáni v jejich nesčetné zápletky.

»Historie svatých jest nadpřirozenou složkou dějin všeobecných. Jest s nimi spojena, může jim být podřízena i nadřícena; je výrazem spravedlnosti i milosrdenství, rovnováhy i naděje.« (J. Durych.)

Mnoha Svatých jest mnoho lidí, ale jest jen jedno Evangelium. (A. Hello.)

Toto monumentální dílo bohatě ilustrované v textu a provázené množstvím celostránkových příloh, obsáhne 4 velké svazky o formátě 16×22.5 cm a obsahu cca 1.800 stran. Subskripční cena na celé dílo Kč 160.—, což jest výrobní cena bez režie, bude po subskripci zvýšena nejméně na Kč 300.—. — Podmínky: S objednávkou nutno složit zálohu Kč 40.— (případně na dvakrát), celé dílo vyjde do jednoho roku. I. svazek koncem listopadu 1930, další díly vyjdou ve čtvrtletních lhůtách. — Po obdržení I., II. a III. svazku pošle subskribent vždy částku Kč 40.—, kterou vyrovná dotyčný svazek, záloha původní zůstane rezervována pro poslední díl. — Toto dílo, tak eminentní důležitosti a odpovědnosti doporučujeme našemu čtenářstvu co nejdůrazněji a co nejrveleji.

Řádky chvályplné i nelitostné

Kolegyně a kolegové,

přišlo několik málo dopisů do této rubriky. Myslím bych, aby se psalo sem daleko víc. Zde je přece tak velká možnost projevit své názory a podávat návrhy, jak by mělo to nebo ono vypadati. Sem může psáti každý, není se třeba ohlížeti na to, že nemá vlohy literární nebo podobně. Dopis dovede snad napsati přece každý a to už stačí. Hlavně bych si přál, aby též kolegyně přišly sem a pověděly nám své názory a nápady. Na říšské pracov. konferenci se hlásily přece tak nadějně k životu a vzpomínám-li si dobře, tedy slíbily, že budou psáti též do této rubriky. Tedy ať slibu dostojí. Zatím to však není pozorovati. Napište nám, jak se Vám Jitro líbí, jaké úsudky o něm pronášejí vaši spolužáci, co by se mělo změnit, v čem jsme na dobré cestě atd. Je zde přece tolik možností. Já sám slibuji, že budu vždy na tyto dopisy odpovídati v celkovém článku, který se též zařadí mezi tyto řádky. Rozvine se tak aspoň snad debata, když to dosud jinak nejde. Někteří sice pochopili již dobře, většina však dosud nedělá nic víc, než že šťastně prohlásí, že se mu tato část docela dobře zamlouvá.

Vezměte si to tedy k srdci a ať každý zašle aspoň za celý ústav nebo své okolí svůj úsudek.

Tak bych si to představoval.

Redaktor.

—»«—

Studenti a studentky!

Prohlížím právě došlé nové číslo Jitra. Došlo mi nějak opožděně, ale přece jenom přišlo. Nezapomněli na mne. Nejsem takovým, jako ostatní studenti, když učiní maturu, že už Jitro pro ně neexistuje. Já jsem opačného smýšlení. Právě

tito mají se co nejvíce zajímati o Jitro a býti mu k prospěchu. Cožpak se něco stalo, když student přestupuje z gymnasia na universitu? Snad se mu bude klanět celý svět, že je akademikem? Pfuj — to není katolický student. Je jich dosti. Styděl bych se za to sám před sebou, kdybych tohle naše Jitro poslal zpět.

Do nového ročníku uvádí nás článek našeho katolického spisovatele. Nádherný a odpovídá přítomnosti. Jen kdyby účinkoval tam, kam míří a kde toho jest nejvíce třeba. Jsou různí lidé a možná i katolíci a to z prvé třídy a víte, jak oni se dívají na tohohle spisovatele? Když jsem o letošních prázdninách jel z Hradce Králové do Prahy, tu v kupé jel také člen »SJ« a při rozmluvě přišlo se i na katol. spisovatele. Tu důstojný pán pravil, že my v Československé republice nemáme ani jednoho katolického spisovatele.

Jakub Deml . co prý můžeme chtít, aby našel odpadlý kněz. Otakar Březina.. výmluvný fantasta, což prý nemá s katolictvím nic společného a Jaroslav Durych — zná prý jen rajské panny — (něco podobného, jak jest v soukromém tisku Družstevní práce nakresleno od V. H. Brumnera: Kamarádi a Známí). A ti ostatní nestojí za zmínku. To na mne působilo špatným dojmem a umínil jsem si, že se vás optám, jak vy se na tyhle spisovatele díváte. Tu jsem si myslel, že katolického spisovatele nejdříve uznají pokrokaři a katolíci, když tehle spisovatel nenapíše něco podobného evangeliu, že pro ně ničím není. Zde to není v pořádku. Tenhle rád jest u nás špatně zapsán a mnoho mne to stálo práce, abych se na něj díval jinak. Tuhle však taková slova — — jako Koniáš.

Letošní sjezd katol. studentstva v Českých Budějovicích byl pro nás, moravské studenty, trochu vzdálen. Ani ne tak po stránce finanční, jako pro špatné spojení. Když jsme byli na Velehradě na exerciciích a bylo nás zde asi 180, mysleli jsme, kdyby tať někdo z těch vedoucích přišel za námi a s námi počal jednati, že by skoro každé gymnasium a každá reálka měla své sdružení. Když hora nepřišla k Mohamedovi, přišel Mohamed k hoře. Myslíte, že by se nic při těchto exerciciích studentstva na Velehradě nevyzískalo? Zde byla jen asi čtvrtina organizovaných. Čekat, až někdo přijde sám, to trvá dosti dlouho. Kolegyně Rodová z Brna před prázdninami se mi diví, že nečtu dívčí hlídku. Čtu ji vždycky rád a kdo do ní píše? .. Slečna učít. Skuhrovcová. Vy jste na sjezdu mluvila ve prospěch dívčí hlídky. První čísla ještě nic neznamená a až bude poslední, potom můžeme disputovat. Kolegyně se ozvaly v pravý čas. Máme tolik ústavů, kde jsou katol. studentky a kolik máme dívčích sdružení? »6.«

Máte před sebou krásnou práci, nuže v boj!

J. S., medik, Brno.

—><—

Piš, adresu viš!

V minulém ročníku v posledním čísle (vlastně v čísle předposledním) objevilo se několik návrhů o vzájemném dopisování mezi těmi, kdož opravdu žijí životem studentským a v nichž drímá aspoň jiskérka pochopení pro spolupráci a vzájemné se poznání. Bylo těch, kdož s dopisováním souhlasili, několik. Já a kol. šnajdr první jsme tuto myšlenku projevíli v rádcích tohoto časopisu a já byl dokonce v posledním čísle vý-

slovně uveden s plnou adresou, že si přeji s kolegy dopisovati. Avšak kdo by si myslel, že tato myšlenka, opravdu dobrá ve svém principu, bude bouřlivě přijata, ten by se zklamal důkladně. První poslal mi přátelský dopis kol. Frant. Stuchlý; tentýž, jenž v 10. čísle v této rubrice projevuje nevoli nad tím, že vybral jsem si jeho ct. jméno (ač nevědomky) jako název jedné z osob, která vystupuje pohostinsky v článku: Rozmluva v radiu. Hned jsem mu ovšem odpověděl a tak začalo naše dopisování, jež trvá stále. Vyměnili jsme mnoho názorů a dohodli se též na jisté, zajiště uznáníhodné věci, kterou poznají vbrzku všichni čtenáři! Mimo jiné začali jsme právě s výměnou různých časopisů, takže přátelský poměr mezi námi jest již jak náleží utužen.

Druhým dopisovatelem stal se nedlouho nato kol. Šnajdr, s nímž jsme si také o mnohých věcech pohovořili v dopisech. A to je všechno... Vlastně abych nezapomněl: ohlásila se též jistá kol. z Říkova, která však na můj dopis neodpověděla a dále nepsala. — Zůstalo tedy pouze dopisování mezi námi třemi: kol. Stuchlým — Šnajdrem — a mnou, tedy mezi Čechami — Slovenskem — a Slezskem. Kde zůstali ostatní? Proč se k nám nepřidali? Či snad nemá nikdo již pochopení pro bližší poznání svých druhů a jejich názorů?

Rubrika tato je pro naše zájmy, snahy, názory a myšlenky opravdu nedostačující a to právem, neboť nemůžeme vymáhati na redakci, aby otiskovala všechny výplody našeho mozku (to by to vypadalo!). Právě proto a v zájmu dobrého zvuku časopisu musíme si vyměňovati všechno to dopisy. Jest to také jeden druh sebevzdělání!

A naše trojice musí jíti příkladem; pravda kol. Stuchlý a Šnajdre?

Tím se také docílí, že v »Jitře« budou se objevovati myšlenky již propracované a procislované, tedy určitého plus pro jakost obsahu časopisu. Kdo souhlasí — promluv, kdo nesusouhlasí — hlas se o slovo!

Slez. Ostrava, 30. září 1930.

Oldřich Buráň.

—><—

Bordeaux 1930.

Redakci »Jitry« v Praze!

Posílám rovněž jeden příspěvek do Vašeho časopisu. Jsem českou studentkou na universitě v Bordeaux a zároveň členkou Groupe des Etudiants français catholiques. Před časem poslali jste Mr. abbé Maura několik čísel vašeho časopisu. Byly v něm některé články francouzské, které jej nesmírně potěšily. Jelikož jsem se se svými kolegyněmi zúčastnila zájezdu do Alžíru, kde se konal Congrès des Etudiants français catholiques, umínila jsem si, že Vám o něm napíši — sice francouzsky. Našemu národnímu citění to nebude vadit, jsme ostatně národy si velmi blízkými a přátelskými. Žádám Vás, bude-li článek uveřejněn, abyste jeden exemplář poslali našemu Mr abbé — muži nadmíru obětavému, jemuž to udělá velké potěšení. Má rád mládež, zajímá se o slovanské poměry, otázky — a toto bude malá splátka za jeho obětavost a srdečnost, s kterou mne přijal nejen Mr abbé, ale i všechny kolegyně francouzské tohoto kroužku.

Kongres byl velmi pěkný — mám na něj nejpeknější vzpomínky — a snad i naše studenty bude trochu zajímati, když se o něm něco dozví.

Budete-li jej uveřejňovati, prosím o udání pouze Dr. L. Č. místo plného podpisu. Dlouho již zde v Bordeaux nezůstanu, jsem francouzskou stipendistkou a konec školního roku nadešel. Ale pobyt zde byl velmi, velmi krásný.

Se srdečným pozdravem

Dr. L. Č., Bordeaux, France.

Divadlo a film

Jacques Deval: Synáček. Hra o třech dějstvích. Režie Fr. Salzer, výprava J. Wenig. Po prvé v Městském divadle na Kr. Vinohradech. 25. září t. r. Otázka jinošské puberty není žádné novum na jevišti. Toto najdeme v Šrámkově »Červnu« a Hilbertově »Jejích štěstí«. Zde hoch Štěpán se všemi vlastnostmi sedmnáctiletého chlapce je jaksi středem celého děje, zaujatý v nepřátelství vůči otci a přímo bláznivě milující matku. Jeho otec, ředitel reklamačního oddělení velkého závodu, doma hrající vůči ženě a synovi důležitou autoritu, v kanceláři pak nestoudný zbožňovatel žen. Hoch chce dáti do internátu. Proti tomu se postaví matka, prohlásivši, půjde-li syn, že ona půjde též. Otec povolí její žádosti, avšak odtud si upletl otec bič na sebe ve svém vlastním synovi. Ten stopuje otce, zkáží mu dostaveníčko s Ruskou, očerní ho v závodě, takže je přesazen do jiného oddělení, kamž nepříjdu ženské. Sám však zapadne u Rusky. Matka pozná sice, že otec je nyní nejkrotlejším manželem, ale vidí, jak syn jí uniká do oblasti mužské erotiky. Celá hra je jakousi studií charakteru, ale velmi bystrou, s náležitou obratností a jemností, náležitou právě Francouzům. Postavu otce hrál zase po letech p. M. Nový, který se vrátil z Mor. Ostravy, kde byl ředitelem. Štěpána pak podal velmi dobře dosud neznámý herec p. Boček. Dobře vynikla hra pí. Freslové v postavě záletné Rusky a řada jiných vedlejších komických postav. Pasivní matku podala jemně pí. Iblová. S každým momentem těžko souhlasiti po stránce mravní, avšak po stránce umělecké měla svůj určitý švih a dovedlá upoutati.

-alfa-

Jaroslav Hilbert: **Třidič šterku.** Komédie o čtyřech dějstvích. Po prvé v Národ. divadle v Praze. Režie Karel Dostál, scénická výprava Antonín Heythum. Po »Jobovi«, »Ireně« přichází na scénu Národního divadla zase jeden Hilbertův »Meisterstück«, tentokrát komédie »Třidič šterku«. Nelly a její manžel žijí způsobem měšťáckým. On pracuje na vynálezu a ona má tělocvičnou školu. Když vyjednává generální ředitel továrny na letadla s Nelly o přijetí jeho neteře Blanky do jejího ústavu, upozorní Nelly pana Brauna na vynález svého manžela. Tento je vynálezem nadšen, přijme Vinického do svého závodu a tím je už i rozhodnuto o celé budoucnosti. Nelly nespokojena se svým manželem prohlašuje zasnoubení s p. Braunem, právě v tom okamžiku, když pilot Mach, věčně nešťastný a uklidnění hledající v nočních lokálech a v alkoholu, získal první cenu letadlem, při jehož konstrukci bylo použito materiálu vynalezeného Vinickým, nellynitu, jenž se vyznamenává neobyčejnou lehkostí. Také Vinický nezůstane za ostatními a zasnubuje se s Blankou, neteří Brauna. Pilot Mach vystupuje ze závodu a odjíždí do světa.

Tato hra, kde prvá dvě jednání jsou jen rozvleklou expositivou a další dvě nepodávají již takřka žádných zvláštních momentů, nemá s komedií nic společného, snad až na ten podtitul. Není zde možno vůbec mluvit o nějakém dějovém spádu a vlastnostech, na něž jsme zvyklí u pořádného dramatu. Nemožné scény, jako nenadálé omdlení Machovo v bytě Vinických a telefonování pí. Nelly, otrepané tóny jazzové hudby při domácím banketu u Brauna, to vše dohromady jen zvyšuje trapnost některých scén. Kdyby ten neživý děj sem tam neokořenil Ferry Vomáčka (Rašilov), který konečně sem nijak ideově nepadne, bylo by to místy skutečně až příliš nudné. A konečně, kde je nějaký mravní podklad, na němž se to vše tak děje? Postavy jsou zde jen prázdná schemata, bez krve a bez citu, a tak to v životě obyčejně nebývá.

Pokud běží o herecké výkony, možno říci, že nebyly špatné, některé postavy až výborné (Vinický — Haas, Ferry Vomáčka — Rašilov, Blanka — Ella Poznerová), škoda však, že z nich autor nadělal takových rozdvojců. Dobře vystihl pilota Macha Eduard Kohout svou stručností a strohostí. Autor zde měl sice možnost vykreslit výborně jednotlivé charaktery, ale nedovedl jim vdechnout duši. Schemata zůstala schemata a proto to tak dopadlo.

V. Č.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hádanek. Za četné pozdravy z prázdninových pobytů všem srdečně děkuji. J. Pochopová: Dík za příspěvek. Řešení z č. 9. došlo pozdě. Stejně tak St. Antonický. Juvenát S.: Dík za příspěvky i za radu. Bude-li to jen trochu možné, vyhovím. Zůstáváte nejvěrnější a nejpilnější. J. Smejkal: Ovšem že. J. Šnajdr: Je prodloužená lhůta. Snaž se. Těším se na dopis. Fr. Kulišek: Dík za příspěvky a pošli víc. J. Nykl, F. Zavadil, H. Janovský, O. Buráň a Z. Knitt a j.: Proč nepíšete? C. Tichý: Dík. Piš každý na zvl. papíře.

Všem. Vytrvalostní řešitelský turnaj jest vypsán v 1. čísle. Čím více kdo hádanek vyřeší, tím více bude mít bodů. Pro pozdní vyjítí »Jitra« zašlete řešení z 1. i z 2. čísla zároveň.

Řešení z čísla 10.: 1. Všude dobře, doma nejlíp. 2. Had, hadice. 3. Lotos, losos. 4. Malá strana. 5. Královec. 6. Dík za vzpomínku. 7. Eben, nebe. 8. Alois Jirásek. 9. Censura. Řešení zaslali: Juvenát S., J. Pochopová, St. Antonický. Odměněna: J. Pochopová. Za příspěvky nikdo. Odměněným z posledních dvou čísel minulého ročníku bude zaslána.

S chutí do práce. Čím více hádanek, tím více bodů.

4. — Koniček. Quitt.

			dlou	k lau	vá	do		
	há		od		ha	seň		však
		na	vá		ti	ně	ma	vše
mo			vlas		ta	dam	pí	di je
	di	tvé	je		ně	há	ku	tko cko
	pí	tva	Vrch	mi	vě	sny	ní	vlas zra še
	na	hla		dra	klí	chle		sně
	Hle	pro	Jar	na	ma	tá	o slá	ry
			tko	kvé	vě	tvém		

9. — Množenka.

H. Janovský.

Mnohý, když chce potřit svého soka,
napadá ho nenadále z boka,
nebezpečný úklad strojí,
nemůže-li porazit jej v boji.

Užije-li kličky nastokráte,
hned místo věc jinou máte,
— v pokoji lze zřít inventáře —
neprozřetelnost pak soka káře.

1. — Pádovka.

Alois Dohnal, S. D. S.

Když šla 1. pád přes vodu,
měla při tom nehodu.
2. pád sklouzla při chybném kroku,
a hned byla v potoku.

5. — Zdrobnělka.

Jaroslav Šnajdr.

Černá nebo hnědá »velká«
je vidět na poli,
na Slovensku »zdrobnělka«
hraje hlavní roli.

7. — Přesmyčka.

Jaroslav Šnajdr.

KONÍK POSTÍ

6. — Zvratka.

Arion.

Stěžuje si I, II,
že ji trápí II, I.

10. — Ráček.

Oldř. Buráň, S. O.

»Správného« vždy oblékáš,
»zpětného« zas kouřiváš.

14. — Řetězovka.

Jaroslav Šnajdr.

I II strom
II III voj. hodnost
III IV rieka
IV V cudzí básník
V VI príbudzná
VI VII váha
VII VIII čiastka dňa
VIII I kaktus

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ

---

má doposud určitý počet výtisků díla

† dp. Cyrila Ježe T. J.

OSOBNÍ BŮH A NÁBOŽENSTVÍ

které na požádání zašle za pouhých 6 Kč (bez poštovného).

SV. TOMÁŠ AQ.

sborník po 12 Kč.

Objednávky číňte u

ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČSL.,
redakce „Jitra“ aneb Č. L. A. v Praze II., Spálená 15.

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

Josef Vašica:

Modlitba za Rusko!

Ilka Nebeská-Seifertová:

Cesta k Bohu.

Oldřich Buráň:

Jabčák - voda.

Literatura. Divadlo. Dopisy.

r. 12

č. 3

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 30. každého měsíce.

Člen loňské redakce »Jitra« dp. P. Fr. Method Pecháček, mnich řádu sv. otce Benedikta v Břevnově, byl 19. října 1930 vysvěcen na kněze. Co nejsrdečněji gratulujeme. Vzpomínáme na Vás v modlitbách. — Redakce.

*

Redakce stud. katol. časopisu »Jitra« děkuje co nejsrdečněji tímto p. Václavu Herinkovi za dar 100 Kč na uctění památky jeho v Pánu zesnulého syna Jaroslava, žáka IV. tř. gymn. v Plzni a člena SSS. Jeho otec nemohl jistě lépe uctít jeho památku, nežli tímto darem z uspořené synových peněz na studentskou pout do Říma. Redakce vyslovuje ještě jednou co nejsrdečnější dík a upřímné Pán Bůh zaplat! — Redakce.

*

Z redakčního stolu.

Stáňa Zbořil: Hospodářovy zápisky. Idyla až do vánočního čísla. Oldřich Burán: Jabčák—voda. Ilka Nebeská-Seifertová: Cesta k Bohu. Pošli zase něco. M—K: Obrázek sv. Terezie. Fr. Č.: Příteli, jsi dobrým přítelem. Miriam: Dojmy z ciziny. P. O. Lenc: Noc. K. M.: Kouzla večerů. A. Fleissig: V mlhách. J. P.: »Jít nebo nejít.« Článek se nehodí jinam, než do rubriky, v níž je otiskn, přes ostré tvoje ponaučení, že si jej přeješ mít uvnitř. Uznáš to jistě sám. R. E.

Mund: Kam? Na příspěvky do jednotlivých rubrik neodpovídám zvláště, jsou však, pokud bylo možno, všechny uveřejněny, jak se o tom každý autor takové přesvědčí sám.

Z redakčního koše.

J. K.: Zpověď duše. Rád tomu věřím. Bylo by však nutno připojit to vysvětlení i pro čtenáře a nejen pro mne. Old. K.: Výlet. To už tady bylo. Reklamy jen předem placené. Nasfa D.: Madona. Myšlenka by byla krásná, avšak kde je forma? Snad po druhé to bude lepší. V. Z.: Dílo Jaroslava Durycha. Není toho trochu málo a příliš mnoho krásných slov? Toto se ti nepodařilo. Nový časopis: Prosím tě, zanechej už těch hrozných výrazů »nadutý, blbý, pitomý« atd. Toto se mi skutečně už přestává líbit. Jinak si tě neobyčejně vážím a cením si tvé práce, ale tento způsob, prosím tě, zanechej! Vede to často k trapným momentům! Viola: Ve světle, K večeru, Až . . . pak! Pro tisk ještě nedozrálo. V. B.: Návštěvou v rodném domku M. J. Husa. Humor. Nevhodné a druhé slabé a to už nevedem. Než humor špatný, tak raději žádný. A. Kašpar: Odpovím dopisem, je to příliš komplikované. M. Havel: Nepřišla. Rozumím ti dobře, je to však jen něco přechodného, podívej se kolem sebe a poznáš, že nejsi sám. Je to šťastné poblouznění mládí. Toto je méně vhodné. Vlohy máš, tedy napiš něco jiného a veselejšího. R. E. M.: Sen.

Propagujte Mikulášský dar! Pošlete předplatné na Jitro!

Vyšlo 14. listop. 1930. Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. Redaktor Václav Černý. Odpovědný redaktor RNC. Karel Fiala. Užívání novinových známek povoleno řed. pošt a telegrafů v Praze pod čís. 264.300-VII. ze dne 29. XI. 1929.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v listopadu 1930.

Číslo 3.

Josef Vašlca:

Modlitba za Rusko!

Dostal jsem se na Rus po prvé — dá Bůh, že nikoli naposled, rok před vypuknutím světové války, v době velikých jubilejních slavností dynastických, neboť tehdy tomu bylo právě tři sta let, co po mnoha zmatcích Romanovci v r. 1613 dosedli na carský trůn. Mohl jsem tam jen v civilu, jako katolický kněz nebyl bych dostal visum do Ruska. Neznal jsem tam nikoho, doporučení mého vídeňského profesora nebyla nic platna, ježto v červenci z měst každý slušný člověk byl na dači, na letním bytě. A mým cílem byla právě jen Moskva a Kyjev.

Viděl jsem vše, co se dalo vidět. V Moskvě na Kremle byly vystaveny všechny upomínky na slávu a moc carskou, pyšná nádhera, jež krušila a oslňovala. Schodil jsem galerie a musea, pokud byla přístupná, navštívil jsem dům Romanovců, s kolébkou a hračkami zakladatele rodu, i dům Tolstého, vystoupil jsem za Vrabčí hory a díval se na panorama města s mnoha zlatem se třpytícími kupolemi, ale nejdíc času jsem ztrávil návštěvou kostelů, klášterů a kaplí, naslouchaje zpěvům za bohoslužeb a poddávaje se kouzlu neznámé a dávné krásy, jež zářila z mosaik, z ikonostasů, z maleb i rouch. A pohádkově čarovný zjev chrámu sv. Vasilie Blaženého, v sousedství hradeb Kremle, spatřím jej ještě kdy?

Jednu neděli jsem zajel do slavné lavy Troicko-Sergievské, ležící asi 60 verst na sever od Moskvy. Podél dráhy samé letohrádky. Klášter ztopen v zeleni, už z dále svítil svými pozlacenými kupolemi a vížkami. Byl to celý soubor budov a kostelů, některé z nich dosti vzdálené od centra, a mnichů v nich na šest set. Chór v uspenském soboru zpíval dobře, sloužil

sám archimandrita, hlas jáhnů byl parádni. Jako pokaždé, úplně jsem se dal strhnouti vzrušující dramatickostí byzantské liturgie. Neslyšel jsem však ani zde kázat, jako ani v Moskvě, ani potom v Kyjevě, ač jsem se všude sháněl po nějakém kázání. Také jsem se divil, že nikdo za mše nepřijímá. Při obchůzce kostelem, kdesi stranou na chodbě, jsem spatřil zpovědnice, podobné našim, ale zaprášené a opuštěné. Pamatuji se, že tehdy se velmi živě hovořilo a psalo o katastrofálním nedostatku světských kněží v ruské církvi a mám kdesi o tom i nějaké výstřižky z novin, jež jsem si přivezl z cesty. Říkalo se, nenastane-li obrat, že to skončí pohromou pro pravoslavy. Snad to mohlo být omluvou, že zmlklo slovo Boží v mnohých kostelích, ale proč v této lavře, tak četně osídlené, zůstal lid nepovšimnut i ve dni svátečním, na to nebylo jiné odpovědi, než přiznat obecný pokles vědomí o kněžských povinnostech.

Po parnu a dusivém zápachu moskevských ulic Kyjev na březích Dněpru, zelený, tichý a čistý, působil osvěživě. Ovšem že jsem navštívil proslulý jeskynní pečerský klášter, obecnstvo bylo při tom hodně skeptické, ba frivolní k výkladům propázejících mouchů. Všeruská výstava, krátce předtím otevřená, projížďka po Dněpru, kostel sv. Ondřeje se stříbrnými báněmi a bohatou výzdobou barokní uvnitř, a opět galerie a musea, to vše bylo zastíněno dvěma dojmy: večerními hodinkami v katedrále sofijské a malbami ve chrámě sv. Vladimíra. Sv. Sofie si zachovala ještě ve své střední lodi prvotní podobu z XI. století. Šeré přitmní, třpyt starých mosaik a ikon v mihotavé záři svéc, překrásné sbory na kůru a zástupy lidu, který se stále vlnil za dvou-

hodinné noční bohoslužby, přicházejí a odcházejí, s hlubokými úklonami líbají ocelovou podlahu chrámu nebo se jí dotýkají čelem za ustavičného žehnutí. Miloval jsem Rusko pro jeho kouzelnou řeč, s tou donnou příměsí církevní slovanštiny, pro jeho písemnictví, pro jeho slavnou a obludnou historii, pro naději, které jsme v ně skládali, a když jsem tak stál ztracen v davu, nikomu neznám, daleko od domova, cítě živě přítomnost Boží, roztrásl jsem se modlitbou za vítězství pravdy a za sjednocení.

Chrám sv. Vladimíra byl uvnitř vyzdoben vesměs od moderních umělců ruských, přirozeně ne od všech se stejným zdarem. Mne přivedla v úžas hlavně sv. Olga od Vasněcova. Znal jsem její život z vypravování ruského letopisu, kterým se inspiroval též Zeyer k svému Zpěvu o pomstě za Igora: zde se na mne dívala očima podmanivou tvář světice, zahalené v slavnostní háv, s křížem energicky třímaným v ruce, vznešené Normanky, která se dovedla tak tvrdě mstít, dokud ještě nepřijala sladké jeho Kristovy víry. Je v ní víc Drahomíry než Ludmily, ale Drahomíry, která by se byla stala naposled světící. Jak sv. Olga, tak její vnuk sv. Vladimír, Artuš ruských bylin a křesťitel Rusi, a její pravnucci sv. Boris a Glěb, zabiti svým bratrem Svatoplukem, jsou uznáváni za světce i od církve katolické a ctěni zvláště u sjednocených Rusů a Rusínů.

Za těch tří týdnů, co jsem se trmácel po všelikých sbírkách a kostelích, nemohla mi ani ve snu napadnout myšlenka, co se stane s Ruskem po několika letech. Byl jsem jedním z těch, kdo viděli mnoho drahocenných památek, nyní navždy zničených. Kolikrát jsem se zastavil v Moskvě v kapličce Iverské Matky Boží! Až teprve vloni si troufali na ni sáhnout. Což, luzou stržený sloup se dá znovu postavit, kaplička opět zbudovat, osudnější je zhoubu, která pustoší duše, a právě toto smrtelné nebezpečí hrozí ruskému lidu a zvláště mládeži. Tu je potřeba především modlitby. Naše láska k Rusku je nyní ryzejší než dříve, kdy se

do ní mísily sobecké motivy, slibující si pomoc v zápasech politických, ale měla by býti tak vroucí a apoštolská, jako láska našeho nynějšího papeže Pia XI., který řekl 19. října 1927 tato slova, znějící jak sladké přiznání: »Každý den, nevyjímajíc ani jednoho, každý den již po dlouhý čas, hned od počátku, vzpomínáme Ruska při mši svaté, všech jeho kněží, všech jeho vyznavačů víry, všech věřících, katolíků i těch, kteří jimi nejsou. Ale to není vše: vystupujeme s našim Pánem při každé mši do Ruska. Každý den Ježíš sám s námi prochází od Minska po Vladivostok, od Tiflisu po Solovky: žehnáme, prosíme, milujeme, doufáme zároveň, a obzvláště trpíme s nimi se všemi .«

Nám na těchto duchovních výpravách na Rus měl by být vůdcem sv. Václav. Jeho úcta se rozšířila záhy v kyjevském a později moskevském panství a pronikla až do pustin Bílého moře mezi mnichy solověckého kláštera. Řada neocenitelných ruských památek o sv. Václavu a sv. Ludmile od XI. do XVII. století svědčí o tomto podivuhodném obecenství církevního života mezi západní a východní větvi křesťanských Slovanů. A že nešlo jen o jednostranné pronikání, nýbrž o vzájemnou výměnu duchovních hodnot, máme důkaz v tom, že na oltář v jedné kapli sázavského kláštera položeny při jeho svěcení v roce 1096 ostatky ruských mučedníků sv. Borise a Glěba.

Výzvy Svatého Otce k modlitbám za Rusko jistě nejsou bez účinku a je útechou myslit, že ve všech krajích zeměkoule andělé přinášejí tyto prosby pokorných duší před trůn Boží. Slyšel jsem na předměstí římském, při eucharistické pobožnosti pro děti, kněze kázat v tom smyslu, a za Týdne studií o východní církvi, který se konal letos koncem dubna v Palermě na Sicilii, neděle s vrcholnými slavnostmi a s průvodem byla vyhrazena Rusku. Zůstaneme za ostatními my, kteří jsme spřízněni s ruským národem řečí, vzpomínkami a utrpením let válečných?

Miriam:

Dojmy z ciziny.

Prší — několik dní nepřetržitě honí se divoký vítr s prudkým lijákem. Tak začíná ve Flandrech podzim.

Táhlá vřesoviště, kdysi kajícně fialová, dávno již odkvetla, zčernala, jejich smuteční koberec splývá se skupinami zakrs-

lých borovic, zbytků vysekaných lesních armád.

Dny jsou nevlídné, mají šedivou omítku stáří na sobě a plynou táhle, jako těžké mraky, jež v mohutných valech plouží se tu oblohou. To nejsou naše mraky, které se shlukují před deštěm nad českým krajem, aby zas brzy nepozorovatelně se rozplynuly — tyto temněšedé přívaly mlhovin přicházejí odkudsi z dalekých obzorů, shlížejících se v mořské hladině, přicházejí houfně a jistě, jako massy výbojného vojska. Plují ti bez zastávky nad hlavou s hrdou majestátností a přece tak zadýchaně těžce, že čekáš: — už, už se utrhne část jich a zřítí se jako těžký balvan na zem.

A země čeká — písčítá země má věčně

Karel Fleissig:

V mlhách.

*Do pozdní noci, jež houstla mlhou, mdlé světlo měsíc lil,
žloutnoucí stromy tak bolestně smutné smrt v korunách tuší,
na kraji lučin, z nichž vlhko dýchá, jsem se zastavil
a zatoužil milovat stín neznámých duší.
A ticho nahořklé steskem hrobů tu nikdo nerušil,
mně zdálo se, že stojím v chrámu lásky a slitování,
v hlubinách lesa se tráva chvěla pod dotekem tančících víl,
můj život šel dál, bez květů, bez jara, bez usmání.*

Příteli, jsi dobrým přítelem?

Otec našeho národa, dějepisec a vůdce, František Palacký, pravil svému národu: Cena člověka záleží méně ve fyzické i rozumové síle a zručnosti, nežli ve mravním jeho určení a chování, ve spravedlnosti a šlechetnosti; a . . . kdyby kdo i svět celý na ruby obrátiti dovedl, nemůže slouti mužem velikým, zůstává-li nulou co do mravnosti. (Dějiny V., 1., 293.) Mravy jsou jistější záštitou společenstva nežli zákony. (Dějiny V., 2., 50.)

Zákony každého národa naznačují, co každý občan činiti musí a co činiti nesmí. Avšak tyto zákony neobsahují vše, co člověk činiti má, jak se chovati, jak žítí, aby člověk spokojen byl, aby dosáhl konečného cíle, nýbrž některé vyplývají z pohnutek mravních.

Jistá pravidla, jak se chovati středoškolským studentům, předpisuje »řád disciplinární«, jiná rozumějí se sama sebou.

Sbližováním lidu, stýkáním a jednáním vzniká přátelství nebo nepřátelství.

vypráhlé rty, dychtivě pije proudy vod, jež chrlí dnem i nocí nebe, a přece stačí vše vyssáti do poslední krůpěje. Není ka-luží — není bláta.

Pod nohama malátně chrupí zvlhlý písek a namokle chladný vzduch se nepříjemně lepí na tvář.

Vše znevlídnělo, i lidé hledí šedě zamžnými zraky. Meluzina napodobuje drsný rytmus zdejší mluvy a zavíráš-li před ní dveře i okenice, mezi skulinami ještě zasyčí: — tot ziens! — *) aby ti ironicky připomenula, že se s ní shledáš zítra zas, zítra, pozitří — po několik měsíců . . .

Je chladno — teskno — podzim už zachvátil Limburská vřesoviště . . .

*) »Na shledanou!« ve vlámštině.

Slovo přítel v dnešní době pozbylo původního významu. Přítelem nazývá se nyní každý druhý člověk, jehož jsem poznal. Avšak on není mým přítelem; prof. Papírník praví, že pravý přítel jest částí mého já, jehož mám více rád než ostatní, jehož si vážím, jenž jest mým rádcem, útočištěm, bratrem.

Táži se: »Příteli, jsi opravdu, skutečně dobrým přítelem?«

Přátelství se nejlépe pozná v potřebě nutné pomoci. Havlíček dpbře praví: V nouzi ti dá radu každý dobrý přítel, málokterý dá ti mouku pytel.

Dobrého přítele nenajdeme na potkání, naopak musíme jej dlouho hledati a zkoušeti a ve volbě pravého přítele budme opatrní. Než přítele špatného, raději žádného. Hned podotýkám: Dobrým přítelem nemůže býti člověk nepořádný, neupřímný, nedbalý, neochotný, nečistý a nepravdomluvný.

K příteli oddanému a upřímnému budme ochotní, zvláště potřebuje-li pomoci.

Mládenče, máš-li již přítele, nehledej přátele! Mnoho přátel tvoje škoda. Nehledej ani nepřátele, ti již se najdou sami. Varujme se přítele špatného. Špatným přítelem může býti »dobrý přítel«, je-li to člověk špatný. Mějme se též na pozoru před přítelem, jenž nás vyhledává pro svůj prospěch a jenž ochotně nás zradí, jakmile v tom uvidí pro sebe nějakou výhodu.

Příteli, chceš-li býti spokojen, musíš si sám sebe vážiti, t. j. nedělati ničeho, za co by ses musil stydět. Tak i nejrozpuštěnější veselost nesmí se zvrhnouti v triviálnost. Nesvědčí jistě o dobré výchově, když dívky, jinoši povalují se po židlích v různých postojích, a prosím toto se děje často v kruzích, kam společenská výchova pronikla. Takové chování uvidíte ve vlaku, v čekárně, v sadě a j. Neslušní tito lidé zapomínají, že jsou v místnosti veřejné — pro všechny — nejen pro ně samé. Vypadá to hrozně, když na takových místech tisknou se k sobě, drží kol pasu a stupňují své výlevy často za meze přípustnosti. To dovedou jen zamilovaní nevychovaní, kteří nedbají, co jest taktní.

Další podmínkou spokojenosti je práce. Příteli, pracuj, neboť význam dobré práce jest veliký. Práce jest síla, jež vše pudí kupředu. Tak vytrvalá práce divy činí! —

Když byl tázán Edison, co jest genius, odpověděl: Dvě procenta geniálnosti a 98 procent vytrvalé práce. Kdo však se dá zastrašiti při prvním nezdaru, při první překážce, nedospěje nikdy k cíli. Jest třeba také silné vůle.

Jsme téměř na začátku nového školního roku. Slibme si všichni, že změním svůj život, aby byl značně lepší než dosavad. Od dnešního dne budme opravdu vzornými lidmi. Nezapomínejme, stane-li se křesťan řádným člověkem, je zároveň dobrým křesťanem dle Písma. Býti člověkem znamená: míti prosté, lidské ctnosti přirozené, které u křesťana, jsou-li konány se skutečným úmyslem v milosti posvěcující, stávají se nadpřirozenými, pak míti ušlechtilý charakter.

Příteli, chceš-li býti na světě šťasten, musíš učinit i jiné šťastnými. Jednej vždy slušně nejen k vůli jiným, ale k vůli sobě samému. Jen člověk tak zv. »vzdělaný« zapomíná často snášenlivosti společenské, národnostní a hlavně náboženské. Jest vysvědčením duševní chudoby a znamením velikého nedostatku vzdělání, když takový člověk posmívá se anebo zanevře dokonce na někoho pro jiné náboženské přesvědčení, vlastního třeba ani nemaje.

Příteli, nechceš-li býti dobrým přítelem, nebuď přítelem vůbec. Fr. Červenka.

K. Mára:

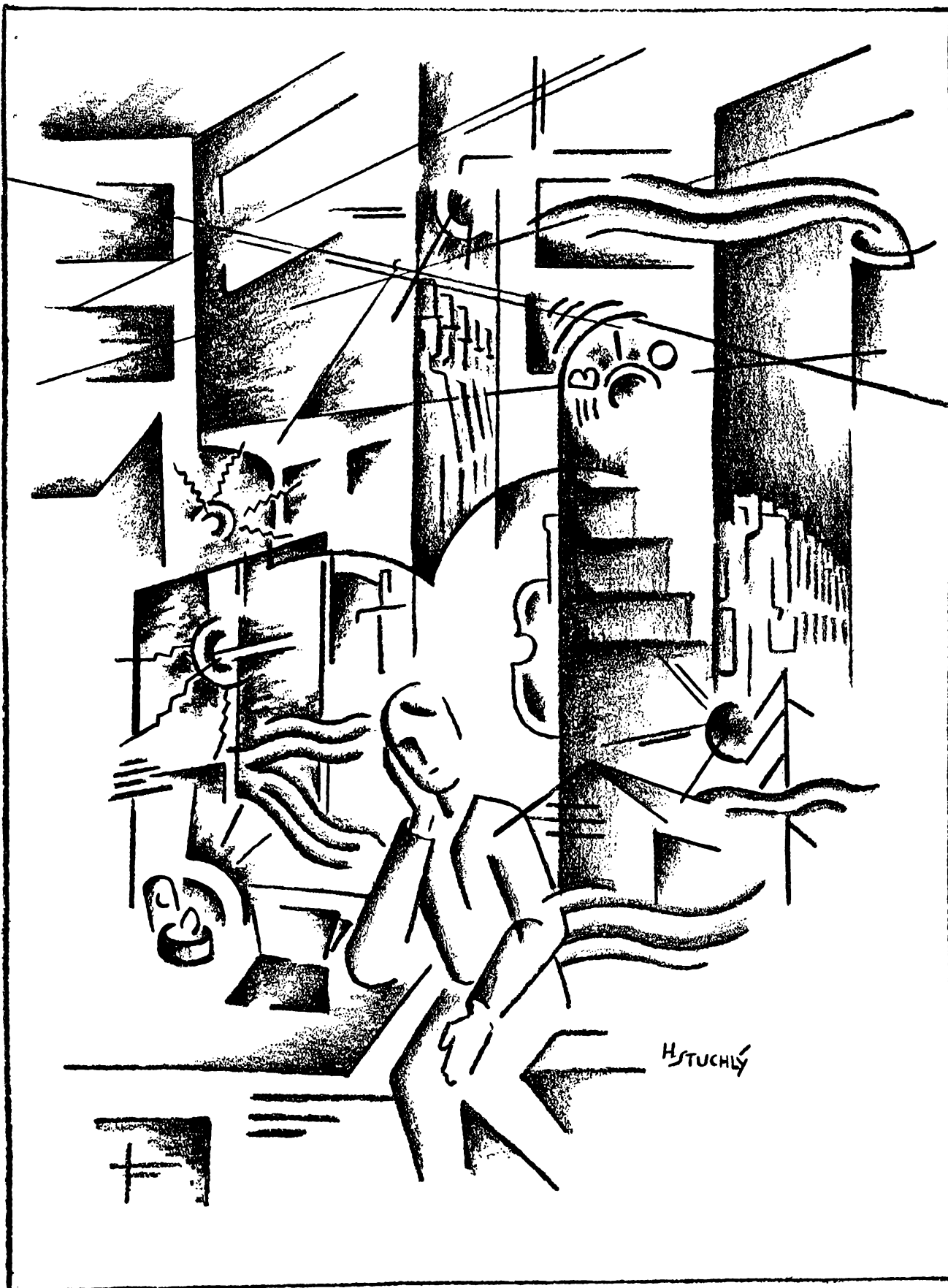
Kouzla večerů.

*Když večer padne na stráně
a chlad již zemi tíží,
tu chodím k tmavým rybníkům,
v nichž duše má se shlíží.*

*V té tajné vodní hlubině,
s níž vlnky tiše hrají,
vždy zdává se mi o lásce,
že spolu šepotají.*

*Tam u těch břehů rybníků
jsem kdys svou lásku našel,
a odtud plamen oběti
té lásky též se vznášel.*

*A když tam zajdu vzpomínat
na zašlé krásné časy,
zas cítím kouzla večerů
vždy plné tajů krásy.*

Na studiích v Praze.

Pout katolického studentstva čsl. do Říma r. 1931.

Každý hledí shlédnouti ta nejpamátnější místa své vlasti, mnohý touží poznati města i jiných národů. Katolický křesťan touží shlédnouti město věčné — Řím.

Inteligent má snahu podívati se nejméně jednou ve svém životě do Říma. Student má ono přání také a hlavně student katolický! My českoslovenští katoličtí studenti neměli jsme dosud žádné příležitosti ani oficiálně, byť i snad jednotlivcem, projevit osobně ve Vatikáně synovskou oddanost Svatému Otci a poslušnost naší sv. církvi. Ona tolik toužebně očekávaná příležitost se naskýtá v tomto školním roce, kdy o velikonocích chceme vypraviti skutečně pěknou pout katolických studentů. **Náš národ jest již vázán k Římu přes tisíc let.** Dva bratři slovanští, naši apoštolé **Cyril a Metod spojují nejen český, ale všechny slovanské národy s Římem.** Cyril zemřel a pochován jest v Římě, Metod pochován jest na Velehradě. Oba stejně milujeme, ale nemůžeme k hrobům obou. Spojíme-li naši pout s poutí k světcům slovanskému Cyrilovi, má i z tohoto důvodu pout ráz národní — slovanský, vždyť tito světcové zachovali Kristu národ celý, který žije ideou cyrilometodějskou, která jest ideou náboženskou všech slovanských národů.

Studenti všech zemí a států byli již v Římě, pouze z našeho státu žádný tam nebyl. Proto pout naše získává na svém významu nejen náboženském a kulturním, ale i státním. Studentstvo pochopilo význam této jedinečné pouti, šetří na cestu a i ve studiu hledí pokročiti, jen aby mělo na 14 dní o velikonocích volno; vždyť každý rád nějakou tu oběť pro zdar pouti přinese. K lepší informaci katol. studentů a jejich přátel budeme v každém čísle přinášeti zprávy o postupu práce v přípravném výboru pouti katol. studentstva.

Doba pouti. Odjede se 28. března 1931 z Prahy, z Brna a Bratislavy. Kolegové Slováci sjeli by se ve Vídni s kol. Moravany a tito s Čechy v Tarvisio — ovšem toto se připravuje — definitivně rozhodne počet přihlášených. Na pouti se zastavíme v Padově, Benátkách, Assisi, v Římě (zde pobyt celých 6 dní), ve Florencii, v Benátkách, v Tarvisiu a návrat domů 9. dubna. Podrobný program bude oznámen později.

Přihlášky zasílejte na adresu: Pout katolického studentstva, Praha II., Spálená ul. č. 15, kde v místnostech Ústředí sídlí

přípravný výbor pouti. V nejbližší době budou rozesílány tištěné přihlášky, které musí každý účastník vyplniti. Na výše uvedenou adresu si můžete o ně dopsat. Doufáme v laskavou pomoc vsdpp. profesorů náboženství, že budou nápomocni při této práci a hlavně, že studentům poradí, jak přihlášku vyplniti, po případě přihlášky od studentů seberou a zašlou výboru.

Cena, v níž jest zahrnuto: jízdné, ubytování, strava a dopravní prostředky dle programu (autokary a pod.), není dosud definitivně stanovena, ale definitivně stanoveno maximum ceny, což se bere za základ 1600 Kč, z kteréhož obnosu budou přeplatky vráceny. Doba spěchá a bylo nutno stanoviti určitou cenu, respektive její výši, aby se mohlo začít s vlastním programem. Cena bude klesati postupně podle toho, jakých slev získáme na jednotlivých železnicích, vstupném, nocležích a pod. a podle výše darů a příspěvků.

Přátelé naši nám slíbili podporu a plně spoléháme na jejich štědrost. Cena, která jest při stejném kursu téměř o třetinu nižší než byla loňského roku (kdy činila 2.300 Kč), jest pro mnohé naše studenty sumou závratnou, proto prosíme naši veřejnost o každý sebe menší dárek a slibujeme, že se za jejich štědrost pomodlíme a na svatých místech vzpomeneme na ně i jejich rodiny. Příspěvky laskavě posílejte na: Pout katol. studentů aneb Ústředí katol. studentstva čsl., Praha II., Spálená ul. č. 15. Číslo pošt. úřadu šekového: Výbor pouti č. 93.356 a Ústředí č. 206.270. Ujišťujeme naše přátele, že budeme dbáti a plnit jejich přání stran udělení podpory z jejich darů. (Na příklad: někdo stanoví, aby dar jeho byl rozdělen studentům určitého kraje neb pod.)

Pomocné akce, jako přednášky se světelnými obrazy, divadla, biografická představení, akademie, večírky a podobné pro účel pouti, jsou vítány a uspořádají je nejen ŠSS., ale jistě i místní jednoty Orla, Skupiny katol. mládeže a ostatní bratrské naše spolky.

Každý ústav nechť jest na pouti zastoupen nejméně svým zástupcem. Kolegové, považujte za čest svého ústavu účast na této pouti. Nebude jistě v ČSR. ústavu, z něhož by alespoň jeden kolega nejel s námi. Kde by nebylo možno alespoň jednomu jeti, uspořádejte za pomoci a do-

hledu vsdp. prof. náboženství na ústavě sbírku a sami pomozte k tomu, aby zástupce z vašeho ústavu mohl jeti.

Pracujte pro zdar pouti, agituje pro

hojnou účast, získávejte přátele naší myšlenky, upozorněte nás na finanční získání podpor. Dotazy řiďte na výše uvedenou adresu. — Naší práci: Zdař Bůh!

M—k.:

Obrázek sv. Terezie.

Je večer, doba, kdy zdraví lidé uléhají ke spánku, aby nabili zesláblou baterii života novým nábojem — spánkem; jest to okamžik, kdy se zavírá opona po vzrušujícím představení denního života, kdy počíná přestávka — noc.

Večer v nemocnici. — Poslední okamžik před výbuchem sopky, několik vteřin před zapálením dynamitové patrony — horečky. Žár, jako mezi uhlíky elektrické pece. Jazyk se lepí na patro. Chvilu, kdy geniální umělkyně »Horečka« běře paletu barev a namáčí zázračný štětec do zdroje nekonečné řady obrazů. — Hravě luští problémy i záhady života, jsi unášen do světa vidin i snů, kde neplatí zákony tohoto světa. A ráno? Diagram horečky ukazuje 40°.

Bílá světnice, bílá postel, bílé podušky a v ní bílé lidské tělo. — Smrtný pot vystává na holé lebce, tváře horečně svítí, příšerný plamének plá mu v očích. Milosrdný led obaluje rozpálenou výheň — hlavu, zchumlaná pokrývka zkroucené tělo.

Ctihodná sestra připravuje světnici k důstojnému uvítání Jeho, utěšitele všech nemocných, vítězného bojovníka nad majestátem a fantomem nenasytného a neúnavného žence, který svým ostrím zasáhl zde ležící květ.

Kříž, svíčky, záře kalicha, útěšná slova knězova, dodávající křehké travině tvrdosti a odolnosti démantu, jsou asi povšechné dojmy posledního pomazání. Vše ostatní v mlhách. — Jen jediná věc, nepatrný lístek papíru zůstává jako trvalý výkřičník: »Byl jsi v nebezpečí života!« — Je to obrázek sv. Terezie Ježíškovy.

Kaple v nemocnici infekčních chorob. Ne monumentální chrám, pln nádhery,

se zkamenělými prosbami lidskými — štíhlými sloupy, ale útulná světnička, vybavená jen tím nejnutnějším. Svatoštánek obsypán kvítím a v lavicích nemocní. Trachom a tyfus zírání jim z očí. — V koutě zkrivený mladík, holá lebka, skrčené údy, z očí mu pláží dohasínající jiskry mozkové choroby, z úst derou se mu nesouvislé skřeky, podobné spíše hlasu zvířat, než hlasu »pána tvorstva« — oněmělá tělesnou slabostí. V ruce žmolí papírek. — Pozdvihování. Vše kleká. I náš pacient se pokouší. Pokus se daří, ale vstáti již nemůže. Ostatní mu pomáhají — něco vypadlo mu z voskové žlutých rukou: ... obrázek sv. Terezie ...

Gotický chrám. Ticho. Šero. Jen záblesk dohasínajícího slunce vniká barevným oknem do chrámu. Pruh světla přetíná šero, vnaší něco tajemného do ne pozemského prostředí.

V chrámě dlí jediná osoba. Štíhlý mladík. Paprsky sluneční zahalují jeho kučeravou hlavu v jemný závoj, odraz blikotajících svíců jest zřetelný i v jeho očích. Zachmuřenost, předčasná vážnost dlí v jeho tváři.

Čeho zde pohledává a kdo jest onen mladík? — Jest to náš pacient, jehož jsme sledovali v našich momentkách, jest to onen kandidát smrti, který již již viděl svůj ortel podepsán a proveden. Jen jediné slovo ho zachránilo, zcela nemoderní a všední, které však zlatými a plamennými písmeny tkví v srdci každého věřícího — fides (víra) —

A co šeptají jeho rty? Opakují nesmrtelná slova sv. Terezie Ježíškovy: »Ma mission est de faire aimer le bon Dieu comme je l'aime, de donner aux âmes ma petite voie de confidence et de l'abandon.«

Ilka Nebeská-Seifertová:

Cesta k Bohu.

Setkal jsem se po letech s přítelem, který má duši citlivou a rozum prahnoucí ustavičnou žízni po poznání.

Tragedie světové války vrhla ho k protivníkům někam do Indie, pak do Číny a Austrálie. Přes americký díl světa se vrátil

do vlasti, ztrávil dříve několik měsíců ve Španělsku, Francii a Anglii. Je málo tak šťastných nešťastníků, kteří, byť i za cenu mnohého utrpení, poznali tolik končin světa. Ona se sice naše planeta v posledních desetiletích povážlivě zmenšila, díky technickým vynálezům — avšak jen podle teorie mužů, opěvujících stroj, motor, elektřinu, raketu. My ostatní, kteří úradujeme, pracujeme v dílnách a továrnách, kteří zpíváme hymny na mír a klid šosáckého života, my považujeme svět bezmála za tak veliký, jak skutečně je a cestu z Plzně do Košic považujeme za docela odvážný podnik, usuzující na příklad, že Podkarpatská Rus je vlastně prahem Orientu.

Setkáme-li se tedy s někým, kdo svět poznal nikoli v exklusivních hotelích a v první třídě transoceánských parníků, nikoliv v diplomatických službách, ale ve styku s lidem různých pletí, může to státi se svátkem, kdy přijímáme božská fakta přetavená ve světový názor, se kterým lze obstáti všude, kde jsou spravedliví lidé — mezi Samojedy, jako mezi Angličany a mezi Malabarcí, jako mezi Římany.

Můj zcestovalý přítel mi řekl na počátku svého vypravování, že měl příležitost seznati, že všude na světě je člověk povinen něco věřit, aby našel dosti síly žít mravně a celku prospívat. Nám, povýšeným Evropanům XX. století, prý by se sice mohlo zdáti směšným leccos z toho, v co věří různé větve lidstva, avšak svobodu milující duch, přející svobody jiným, i mezi nejzaostalejšími spolulidmi kterékoliv zeměpisné délky a šířky, nalezne oblažující drahokamy pravd, jež jsou nepochybně pokud se týče jejich hloubky a mravní ceny.

Kdesi na hranicích Mongolska a Číny, ve špinavé vsi, setkal se můj přítel s čínským knězem a pochybnou ruštinou rozmlouval s ním o ledačems, a také o náboženství. Onen čínský kněz, charakteristicky páchnoucí po česneku, špinavě žluté pleti a v umouněném obleku, pravý copatý syn nebeské říše, vážně vyslechl slova přítele, velebicího křesťanství. Se snášlivostí téměř dojemnou kladl své otázky, jež přítel zodpovídal s touhou přesvědčiti ho. Tak se dostali k ceně pravdy vůbec.

»Je pravda! Ale co je pravda?«

Po veškeré doby klopýtalo lidstvo s touto vírou v srdci a s takovouto otázkou na žiznivých rtech.

Bonz zavedl přítele do své zahrádky, které trůnila nádherná kytice magnolií. Utrhl jeden zvlášť rozkošný květ, nabídl jej svému hosti, který bezděčně zvolal: »Ó, jak je krásná tato magnolie!«

Milý Číňan souhlasil, ale vyzval filosofujícího cestovatele, aby si bedlivě prohlédl květ oné magnolie. Dě!l: »Ovšem! Tento květ je překrásný, avšak viz, je dokonalý? Vidíš onen rzivý kaz na lupenech květu?«

»Ano!« musel dlé pravdy odvětití můj přítel.

»Nuže, květ je krásný, ale není dokonalý!«

»Skutečně, je tomu tak!«

A jaká je pravda, kterou člověk jest schopen objeviti? Je vždy spíše krásná nežli dokonalá a vždy je přizpůsobena prostředí, v němž má působiti. Člověk měl by vždy klásti důraz na vnitřní cenu pravdy, nežli na vnější a neváhati změnití názor i navzdory svému okolí, může-li říci: »Bloudil jsem — ale nyní vidím cestu, která vede k cíli.«

Vypravuje mi toto podotkl můj přítel, že dlé jeho úsudku Bůh má vždy tutěz pleť jako jeho vyznavač a že ctností Boha jsou v přímém poměru k ctnostem, v nichž může šťasten žítí věřící.

Při zaznamenávání zločinů v novinách se často tvrdívá, že válka zvlčila lidi. — Lidé, kterým učinili vraždu zásluhou a kteří poznali, že vražda byla učiněna ušlechtilou v zájmu mnohdy bídného státního režimu, nebo i v zájmu neužitečně vegetující skupiny degenerovaných lidí, dopustili se vraždy v zájmu vlastním z nepochopení toho, co je právo a co bezpráví. Avšak smysl pro právo je dán přece jen ohromné většině a vražové jsou výjimkou tak, jako geniové. Naopak faktu, že část lidí byla degenerována, možno říci, že většina jich citově zvroucněla, znáboženštěla, duchovně rozkvetla proto — poněvadž byla donucena mysliti o — smrti.

Pomyšlení na smrt předpokládá rozhodně vyšší formu duševního života. Diluviální člověk o smrti nevěděl. Pocit sympatie žil čistě pohlavně, nepřipínaje jej ani ku kráse, ani ku ctnosti. Smrt? Diluviální člověk, svědek smrti, nalézal příležitost k jídlu — nikoliv k myšlení. Ale náš člověk, jenž na cvičišti pochodoval se svým bližním, který s ním hrál v karty ve volných chvílích, vzpomínal s ním společně na domov, na nějž se hněval pro určité vlastnosti a kterého miloval pro nepochybné přednosti, o němž věděl, že je z téže ves-

nice či okresu a že zná jeho vesnici a lidi, s nimiž i on se stýkal, který byl živoucím tvorem, schopným žít ještě padesát let, snad dokonce hezčím a zdravějším nežli on sám — a viděl-li ho najednou pod úderem kule nebo granátové střepiny klesati usmrceného na zemi, viděl-li beztvárné cáry lidských těl, krvavou nicotnost, jež byla před několika minutami ještě čackým sborem fysicky i duševně zdravých inteligencí — náš člověk musel se zamyslet nad těmi »maličkostmi«, jež umí z života stvořit — smrt.

A dle své povahy se zachvěl hrůzou nebo krutou zvědavostí, co je pak — po smrti. Obrátil se k vědě a k náboženství. Věda nedovedla ho uspokojiti. Člověk může viděti, jak ústrojné látky se rozkládají, ale nemůže uvěřiti, že by to, co je život a duch, jeho sebevědomí s tělem neodvratně zhynulo. Člověk nemůže pochopiti, že by neměl přímý vztah k vesmíru, že by jeho osobní duchovní vývoj, jeho osobní zásluha byla pouhou složkou kolektiva, zaručujícího mu věčnost pouze relativní — nikoliv absolutní! Ale náboženství! Vyjádřilo dokonale jeho v podvědomí žijící touhu — býti i po tělesné smrti. Usmířilo ho s bídou lidské existence, servalo se smrti temné závoje krutého zapomenutí — absolutního zániku. A nad to, člověk nalezl vznešené příklady svému vlastnímu životu, přijal slib věčného společenství s osudy svého rodu, národu, člověčenstva, světa — on, jenž měl rozplynout temný v temnu, zříti se bezmocně v hloubku bez dna, uzřel jasný břeh — na druhé straně života — v smrti, břeh s všeobjímajícím Bohem.

Jdeš ulicemi rodného města. Zříš, jak v ulicích, jimiž probíhals jako hoch, tyčí svá lešení novostavby, vidíš spoustu paláců, domů, nových chrámů, pomníků. Nebyly a jsou! Tvé město se rozlézá do šíře,

vyrůstá do výše. Je přeplněno lidmi. Řve jekem automobilových sirén, zvony tramwayí, hučí autobusy. Nedávno toto město bylo ještě malé. Pamatuješ »koňku«, byl jsi účasten první jízdy »kočáru bez koní«. Za div jsi považoval vzlet draka — i mydlíkové bubliny. Dnes se ani neohlédneš, slyšíš-li vrtuli aeroplánu, výbuchy automobilových motorů. Tam, kam nedávno mohl pouze drak, vzlétneš bezpečně na kovových křídlech letadla a visíš pět set, tisíc, pátnáct set metrů nad zemí, jako visí plod třešně na větvi. Napadá tě otázka — jak bude za padesát let, jak za sto?

Jaké bude pak toto město, jaké divy spatří jeho obyvatelé, děti mých dětí? Jaké budou jejich osudy? Budou krásné, zdravé? Jak bude žítí můj stát, národ? Jaké léky, jaké symfonie, obrazy, sochy, stávby, vynálezy, básně zrodí se? Š k o d a, že při tom nebudu!

A jedva jsi takto domyslel zmocňuje se tě tiseň — oh ta smrt!

Jsi zdrav, silný, máš co říci světu — a za chvíli bude vše to tam! Hledáš záchranu, tvé myšlenky i životní radost zvroucňuje a vede — k Bohu! A jdeš k němu cestou, kterou jsi schopen poznati a co nejlepší oceniti. Je-li tvůj duch silný a zdatný, snadno uznáš, že tvé pochopení Boha závisí na řádu, který jsi vyvolil chápe, že víru v něj dlužno pěstovat. Tušiti Boha může i divoch, žijící nejnižším způsobem, člověk skutečně kulturní nemůže leč uvědoměle věřiti a snažiti se o kult co nejdokonalejší, jímž by Bohu znovu a znovu vyslovoval svoji vděčnost, čerpaje z uvědomení své lidské závislosti na Boží jsoucnosti sílu nejen pro životní zápasy, radosti i žaly — ale i ku kroku, který přes práh smrti každý z nás jednou učiniti musí.

P. O. Lenc:

Noc.

*Noci,
družičko ve floru,
jak jsi dnes krásná,
jak jsi dnes smutná,
jak jsi démonická!*

*Den zemřel .
my také zemřeme.*

*Budeš zas tesknit?
zrosíš zas smuteční závoj
stříbrným třípytem svých slz?*

*Teskníme s tebou,
pláčeme jako ty.
Milá nám odešla v závoje tmy.
Vrátí se?*

*Pláčeme u lesů
a město propadlé v dálku
šilenstvím rozkoše hoří.*

*Kurtisano s jiskřícím náhrdelníkem světla,
proč tolik svádiš,
proč tolik vábíš milostným hlasem?
Spaluješ pohledem,
jenž nás chce pohltnout
v zelené tůňě tvých očí.*

*Tak velká je bolest;
tak slabí jsme,
Bože — — —
— — — ó Bože,
dej sílu!*

Oldřich Buráň:

Jabčák - voda.

Motto: Ať se mládí vydovádí!

Krásný je kraj moravského Slovácka.

Kdo by neznal bodrý ten lid a jeho svě-
rázný kroj, který snad nejdéle z krojů ná-
rodních zůstal zachován a jež stále se nosí
v tom kraji. Ponejvíce zachován je ve
Vlčnově, vesnici to nedaleko Uh. Brodu,
kamž docházel mistr Joža Úprka, aby
svými barvami přenesl ohnivé barvy kroje
na plátna, kartony nebo jen tak do náčrt-
níku. A jaké jsou to barvy . . .! Až oči mu-
síme přimhuřovati, tak oslnivý jejich jas
září z obrazů. A není v nich nic nepřiroze-
ného či zkresleného; vše v původním sta-
vu, pozorovaném očima umělce-mistra.
Teplý, hřejivý svit vane k nám z každého
plátna a my cítíme pravý národní půvab.

Což teprve pozorovati zvyky a obyčeje,
odbývané v pestrých těch krojích. Jaká to
krása!

Slovácko není však nikterak krajinou
zvláště úrodnou. Sousední Haná, to je jiný
pašák! Její širé roviny poskytují úrody až
příliš hojné, kdežto vrchy, kopce a stráně
slovácké zarůstá z větší části řepa a ječ-
men. Ovšem není kraje v celé republice,
kde by měli lepší a více švestek, než jich
mají tady.

Když dozrávají šťavnaté ty plody, až
srdce poskočí samou radostí při pouhém
pohledu na obalené stromy dužnatými,
ultramarinovými bobulemi.

Také o jiné ovoce není nouze, jak svěd-
čí každé sebemenší využitě místočko, osa-
zené ovocnými stromy. Každá téměř mez,
každý chodník a cesta vysázena je ovoc-
nou alejí a příkré stráně zelenají se v hus-
tém porostu vinné révy. Kdo by neznal
slováckých vinohradů s jejichi proslulými
búdami, v nichž se vínko pilo a vesele
žilo!?

V tomto kraji, mezi tímto lidem, trávil
jsem svého času prázdniny. Byly to chvíle
plné radostného humoru, vtipu a veselosti.
Rád na ně vzpomínám! —

Když dozrávají jablka, lisuje se z nich
šťáva — jabčák zvaná — která velice
chutná, zvláště nechá-li se vykvasiti. Tlačí
se ponejvíce z padavek a podřadnějších
druhů, neboť krásných jablek byla by
škoda.

Nejvíce lisovalo se jabčáku u Juráků.
Měli tito veliký ovocný sad, táhnoucí se
hned za zelinářskou zahradou až kamsi
k potoku, jenž protékal celou vesnicí a
ústil do řeky Olšavy. Bylo v něm nejvíce
jabloní a hrušek, prvních však více. Třešně
měli Jurákové na »Hatovce« a švestky
»Pod špitálkou«. Mimo to vlastnili kus
aleje trnek a špendlíků a značný kus vino-
hradů. Měli tedy ovoce habaděj.

S Jurákovým Jindrou naše »sdružení«
nerado něčeho podnikalo, neboť obyčejně
druhého dne na nás postiženému žaloval.

K vůli němu mnohokrát byli jsme potrestáni, proto slibovali jsme mu pomstu a čekali na příležitost. Ovšem najevo jsme toho nedávali, již z té příčiny, že otec jeho často nás zval na lisování jabčáku, což nám vyneslo vždy svačiny, slušné hromádky ovoce a nějakou tu skleničku čerstvě natočeného moku jablečného.

Jednou jsme se dočkali!

Radili jsme se právě, kde bychom dnešního večera učinili návštěvu, když z nedalekých vrat Jurákova statku kýval na nás sám hospodář.

»Tak co, hoši, nechtěli byste dneska zase točit?« zeptal se, když jsme došli až k němu.

»Ale ano,« byli jsme ochotni, »půjdeme třeba hned.«

»Tedy pojed'te. V sadě si nasbírejte padavek a tamhle kůlna s lisem je otevřena.«

Popadli jsme koše, jež pod kůlnou stále byly připraveny, a hrnuli se do sadu. Tam bylo na zemi větrem sklácených jablek až hej. Sbírali jsme vesele, i sem tam nějakou tu hrušku vhodili do koše mezi jablka. Které jablko bylo pěknější, to bylo na místě zkonsumováno, aby ho nebylo na jabčák škoda.

»Dneska budete lisovat jabčák?« ozval se za plotem hlas.

Ohlédli jsme se tím směrem a spatřili Jindru, kterak přelézá dosti vysoký laťkový plot. Běhal asi někde a vraceje se domů pro krajíc, laťovím nás zpozoroval.

»Budeme, budeme,« odpověděl Franta.

»Já budu s vámi.«

»Když chceš; my ti nebráníme.«

Zůstal.

Jablek v kádi pod kůlnou přibývalo. Konečně nasypali jsme poslední sběrku a chystali se k lisování. Část jablek nasypali jsme do dřevěných žlabů a dřevěnými palicemi je potom tloukli, aby změkla a snáze pouštěla šťávu. Když to bylo dokončeno, nasypali jsme potlučená jablka do lisu a znovu tloukli z kádě a sypali do lisu. To se opakovalo tak dlouho, až byla nádrž lisu vrchovatá. Nyní dala se nahoru záklópka a na tuto počal se shora utahovati šroub lisu. Stálým utahováním počala zespodu, ze zvláštní tam umístěné rourky, vytékati jablečná šťáva. Zprvu tekla slabým praménkem, který však mohutněl, až tekla plným proudem do připravené nádoby.

Lisování šlo pěkně kupředu, takže za malou chvíli nezůstalo v kádi jediné ja-

blko. Natočili jsme dvě značně obsáhlé nádoby nahnědlé tekutiny.

»Jindro, zanes ten jabčák do kuchyně. Tomeš, Karel a Ludva ti pomohou,« nařizoval velitelsky Franta, ohánějící se kolem lisu hadrem. »My to tady dáme do pořádku.«

Jindra s ostatními chopili se nádob a napříč dvorem pustili se k obytnému stavení. Po dvou schůdkách vstoupili do síně, kdež u dveří kuchyně nádoby postavili. Šramotem upozorněna byla panímáma, která otevřela dveře a zvala chlapce dovnitř.

My zatím čistili jsme pečlivě lis, neboť pantáta Jurák nerad jej viděl mokrý a od zbytků jablek polepený. Vždycky se přišel po ukončení lisování přesvědčiti, je-li vše v pořádku a na svém místě. Tak i nyní.

»Tak už jste hotovi?« ptal se ve dveřích. »Ať mi tu nenecháte žádného neřádu... Co dělá v koutě ta palice? Nevíte, kam patří?«

Skočil jsem s lisu dolů a dal palici za kozlík k ostatním.

»Nyní máme všechno dokončeno,« oznamoval Jenda.

»Dobře, dobře... Jděte do kuchyně, dá vám tam hospodyně něco na zub.«

Běželi jsme za ostatními. Seděli za stolem u okna a každý držel krajíc chleba s máslem a kávu.

»Až budeš, Jindro, po jídle, vezmeš tady ty láhve a zaneš je tetce Bumbalíkové. Slíbila jsem jí včera po kostele trochu jabčáku až budeme stáčet,« nařizovala matka.

»Bumbalíkům u Červené hospody nebo v Záuličí?« ptal se Jindra.

»V Záuličí. — Ale dej to tetce, nikomu jinému.« Potom, jako by si vzpomněla, dodala: »A nechť jej též hned okusí.«

My jsme zatím pojedli a poděkovavše, spěchali ven. Na dvoře volal nás hospodář: »Pojd'te sem, dám vám trochu hrušek!«

Nedali jsme se ovšem pobízeti a šli jsme. Starý Kotek, zastávající čeledína, nasypal každému plnou čepici velkých, šťavnatých hrušek a my vyrazili na humna. Tam usedli jsme do trávy a pojídali ovoce.

»Něco mně napadá,« ozval se Ludvík.

»A co?« zeptali jsme se najednou.

»Jak bychom se pomstili Jindrovi za to, že na nás žaluje, když si někde vezmeme něco ovoce.«

»Ano, musíme mu něco udělat. Ale co?«

»Přišel jsem na toto,« s důležitým a tajemným gestem ve tváři prozrazoval Ludvík. »Jindra má zanésti tetce Bumbalíkové v Záuličí dvě láhve jabčáku — pravda?«

»To má.«

»My ale nějakým způsobem ty láhve na něm vylákáme a místo jabčáku nalejeme do nich vodu!«

»To by byla švanda; nevím však, jak na Jindrovi láhve vylákáme,« pochyboval Karel.

»Docela snadno. Ošidíme ho, že v křoví před Bumbalíkovou chalupou je hnízdo pěnkav. Víte dobře, jak se na pěnkavy třese, tudíž je více než jisto, že je bude chtít dostati. My se nabídneme k opatrování lahví... no, a už to bude.«

»Máš pravdu; pojďme k Bumbalíkům, tamhle vychází Jindra,« pobídl jsem kamarády, těše se na švandu.

Oklikou doběhli jsme do Záuličí právě, když sem Jindra docházel. Rychle počali jsme rozhrnovati křoví a tvářiti se, jako bychom něco hledali. Jindra zatím došel až k nám.

»Co hledáte?« zeptal se.

»Slyšeli jsme tu někde pěnkavu, má tady nejspíše hnízdo,« povídal s lhostejností Ludva.

»Pěnkava?! Kde jsi ji slyšel?«

»Tamhle uprostřed, v tom vyšším houští. Musí se na ni opatrně.«

»Počkejte, já se tam podívám,« rozhodl se Jindra a postaviv obě láhve na zem, dal se do hledání.

To byl nejvhodnější okamžik pro nás.

Ludva vzal obě láhve, odzátkoval je a napiv se z jedné, podal druhou mně. Já jsem učinil taktéž a potom i ostatní. Vyprázdnili jsme láhve v okamžiku.

»Utíkej rychle ke studni a naber do obou vody,« posílal Ludvík Frantu, podáváje mu prázdné láhve.

Vtom ozvalo se z houští: »Tady žádného pěnkavčího hnízda není!«

»Jen se lépe podívej, musí tam být... Vždyť jsme přece slyšeli pěnkavu odtamtud zřetelně zpívat!« volal zase Ludvík.

Jindra tedy dal se do hledání znovu. Rozhrnoval křoví a prodíral se dále a dále. Mezitím příběhl Franta s láhvemi, naplněnými vodou. Položil je přesně na ono místo, kde ležely dříve, do téže polohy. Když to bylo uděláno, zavolal Ludva na Jindru:

»Je tam to hnízdo, či není?!«

»Není tu ničeho,« volal tento, »kdo ví, co jste slyšeli.«

»Nechej tedy hledání a vylez ven. My musíme jít domů, mohl by ti tady někdo vzít jabčák!«

Jindra vylezl, vzal sklenice a šel k Bumbalíkům. My jsme ho předběhli a zadem nahlíželi do dvora. Byl prázdný; zato ale na zahradě seděla teta Bumbalíková. Přistoupili jsme blíže k plotu a pozorovali, co se bude dít. Vrzla vrátka a Jindra vstoupil do zahrady. Spatřiv pod jabloní seděti tetku, hnál se k ní a již z dálky volal: »Tady vám naši posílají slíbený jabčák. Je právě čerstvě natočený!«

»To je,« šeptl jsem ke kamarádům.

Tetka vzala podávané láhve do obou rukou.

»Řekni doma, že nechávám pěkně pozdravovat a za poslané Pámbu zaplať.«

»A máte hned ochutnat,« vyřizoval Jindra vzkaz.

My za plotem v křoví tlumili smích a očekávali věci příštích. Tetka skutečně jednu z láhví odzátkovala a přiložila s chutí k ústům. Naše zraky napiatě sledovaly každý její pohyb.

»A fuj...! Brrr-r... Vždyť to máš čistou vodu. Co's dělal s jabčákem? — Počkej, jestli je též v druhé láhvi.«

Napila se.

»Krajcpendrek s policajtem — řekni mi, co's dělal s jabčákem?!«

»Nic. Jdu přímo z domu.«

»Nevzal jsi snad jiné láhve?«

»Nevzal. Dala mi je sama maminka.«

»Aha, už to mám,« zasmála se jízlivě Bumbalíčka, »ona si tvoje máma chce ze mne udělati dobrý den. Ale to se jí nepovede. Že jsem jí nešla pomoci do řepy, za to mi udělala tohle? Počkej, já ti ukáži,« hrozila láhvemi.

Obrátila se k nechápajícímu Jindrovi: »Běž a řekni doma, že tohle si Bumbalíčka líbiti nenechá... Ostatně zajdu si k ní sama — a hned teď!«

Jindra už na nic nečekal a upaloval ze zahrady ven, následován rozježenou tetkou.

»To jsme to vyvedli... chachachacha... To se nám povedlo,« smáli jsme se. —

Když jsme se vraceli, srazili jsme se s Bumbalíčkou, letící kamsi jako zběsilá. Pantofle jí na nohou divoce klapaly, sukně vlály jako rudá šátka toreadorova k dráždění býků a z očí sršely blesky.

»To bude mela,« chechtal se Tomeš a my s ním.

A byla. Tetka spustila u Juráků takový tartas, jaký již dlouho nebyl v celé vesnici, byť povaha Slováka je divoká. Paní-

máma Juráková nevěděla, oč se jedná, a když pochopila, domnívala se, že sama dala Jindrovi jiné láhve, než ty, které pro tetku přichystala. — — —

Takové veselosti jsme vyváděli stále, byť z nich vzešla mnohdy jen a jen nepřijemnost a zloba. Ale, což na tom, vždyť: ať se mládí vydovádí!

R. E. Mund:

Kam ?

*Až budu velkým,
až budu Titánem,
stanu se nejmenším.
Sednu si na kámen
k nevinným dětem,
jež nemají matky,
jež samy jdou světem —
a budeme prosit
o trochu soucitu.
Budeme hledět
do hloubi blankytu,
do hloubky nebe —
kéž spatříme více,
kéž spatříme, Bože, Tebe!*

Stáňa Zbořil:

Hospodářovy zápisky.

Největší učenci a slavné lékařské kapacity doporučují, aby člověk, pracující celý rok duševně, věnoval se ve volných chvílích tělesné práci, která prý blahodárně působí na přepracované nervy. Abych se přesvědčil o pravdivosti této these, dal jsem se letos pozvat od svého strýce-rolníka, ne snad abych pracoval, nýbrž abych se zotavil po celoročním únavném nicnedělání v úzké školní škamně.

Šťastně jsem dojel na místo a hned mi nastala strašná dřina — vítání. Poněvadž byla neděle, sjelo se k mému strýci mnoho příbuzných, Bůh ví z čí strany a z kterého kolena, z nichž většinu jsem viděl po prvé v životě — a než jsem tu spoustu lidstva políbal, řádně jsem se zapotil. A hned při tom se mi stala nehoda, která mi úplně pokazila náladu. Jak jsem byl v ráži, popadl jsem jakousi babku, pokládaje ji rovněž za tetičku, do své náruče a políbil ji. Hlasitý smích mne vyrušil. Ukázalo se totiž, že ona babka se sem nějak nachomejtla, snad s nějakým vzkazem a malér byl hotov. Všichni se smáli, babka se rděla jako nějaká holčička a já měl vztek.

Pak se posadili a dali se do hovoru. Jeden se chlubil, jak mu sype obilí, druhý si stěžoval, že je letos spousta myší, které

mu udělaly značnou škodu na úrodě, jiný zase prorokoval, že budou špatné brambory, poněvadž je příliš mokré léto — zkrátka hovory nudnější než římské realie.

»Stáňo,« obrátila se najednou ke mně sestřenka, »pojď se podívat do zahrady, jaké máme růže, ano?«

Vděčně jsem se na ni podíval a aniž bych co odpověděl, vyšel jsem rychle ven. Vida, vždy jsem myslil, že má sestřenice je obyčejná venkovská husička a ona má docela dobré nápady. Venku však mne čekalo překvapení. Před domem stálo pět děvčat, stejného věku s mojí sestřenicí, které zvědavě na mne pokukovaly.

»To je Stáňa a to jsou můj kamarádky,« představila nás stručně sestřenka a dodala: »Tak, holky, pojďte, dem do zahrady!«

V zahradě jsem přirozeně velice málo koukal na růže, spíše jsem hledal, co by kde bylo jedlého k utrnutí. A bylo toho dosti. Rudé ringloty, zapalující se švestky, nakyslá jablčka — to vše bylo vítanou stravou pro bezedný studentský žaludek. Chodil jsem po zahradě, maje hlavu zdviženu k nebesům, vlastně ke korunám ovocného stromoví. Zapomněl jsem úplně na své okolí.

Vtom jsem uzřel víceň, v jejíž zeleni se

červenalo několik plodů, které patrně při česání přehlédli. Jako bych byl přitahován neznámou silou, blížil jsem se ke stromu, už jsem natahoval ruku a — — bum, až po pás jsem zapadl do země. Nedíval jsem se na cestu a spadl jsem do jámy, v níž byla voda na zalévání. Vody tam náhodou nebylo mnoho, ale zato bláta až po kolena.

Pracně jsem se vyškral ven a byl bych zaplakal nad svým zevnějškem. Zablácené kalhoty se mi lepily kolem nohou, puky, ty puky, na kterých jsem si vždy tolik zakládal, zmizely a boty — škoda povídat. Jsem přesvědčen, že kdyby pan Baťa v té chvíli uviděl svůj výrobek, roztrhl by žalem své roucho a pověsil své umění na hřebík.

Stál jsem tam jako zmoklá slepice, kolem mne rozveselené žabky a smály se, až jim slzy tekly po tvářích. Od té doby je mi dívčí smích protivný. Šel jsem se hned převléci, náladu jsem měl přirozeně až do večera mizernou.

Příští den dopoledne jsem se flákal. Strýc svázel poslední obilí a to mne nebavilo. Chodil jsem po domě a prohlížel celé hospodářství. Zašel jsem též do krmce, kde bylo několik prasátek. Hladil jsem je a prasátka mile chrochtala: »Uj, uj, uj.«

»Aha,« myslil jsem si, »vy jste asi z Francie. No nevádí, taky to dovedu.« A hned jsem se ptal: »Parlez-vous français, monsieurs et madames?«

»Uj, uj,« odpovídala prasátka.

Tak jsem se s nimi chvíli bavil, co jsem nedovedl říci, to jsem jim ukázal, a docela dobře jsme si rozuměli. Tak vida, a profesor mi ve škole vždy povídal, že mé francouzštině by nikdo nerozuměl.

V poledne jsem šel s vdanou sestřenicí dojití krávy. Sestřenice mi držela učenou přednášku o tom, jak se k tomu sedá a jak se to vlastně dělá. S chutí jsem se dal do práce, ale moje snaha nebyla korunována úspěchem. Ruce mne již bolely. Sem tam sice kápla do hrotku nějaká kapka, ale to nevypadalo ani jako mléko.

»Hled' se,« povídám sestřence, »ta kráva tady dojí mléko už nějak křtěný.«

»Di, ty kecale! Ty si taky křtěnej. Neumíš to, a to je všechno.«

A ještě jedna věc mne míchala. Bylo velké horko a krávu trápily neodbytné mouchy. Kráva se oháněla a každou chvíli mi přejela po tváři ocasem, který nebyl zrovna příliš čistý. Domlouval jsem jí, aby si to nechala, prosil jsem ji, hrozil, tykal

jsem jí, vykal — vše marné. Kráva si nedala říci a vedla dále svou.

Od jednoho svého známého jsem se naučil zpívat, když mám zlost. A tak jsem začal i teď pět. Zpíval jsem jako kanárek a otvíral ústa naplno. Zpíval jsem právě procítěně nějakou arii — vtom se mi něco mihlo před očima a cosi chlupatého mi vlezlo do úst. Byla to oháňka krávy. Zaskukal jsem se a v ústech jsem pocítil hořko. Vyběhl jsem z kravína jako furií štván, umiňuji si, že se již více na živý inventář strýcova hospodářství ani nepodívám.

»Tak co,« škádlila mne odpoledne sestřenka, »pojedeš s námi na pole? Poveze nás ta tvoje dojnice.«

»Prosím tě,« nevrle jsem ji odbýval, »dělej si blázny z někoho jiného.«

»No já se jen tak ptám. Když nechceš, tak buď doma s děckama a hlídejte!«

Děcka to byly její děti, jimž jsem já byl strýcem. Ovšem jenom na papíře. Když totiž cítily, že mám v kapse nějaký mls, to bylo pořád: »Strýčku sem — strýčku tam,« ale jinak jsem byl jen obyčejný Stáňa.

Obávaje se dalších nemilých dobrodružství s nevzdělanou krávou, svolil jsem a zůstal jsem doma. Sebral jsem drobotinu na zahradu a tam jsme si hráli na barvy, na sochy, a jak se všechny ty hry jmenují. Přirozeně, že já jsem při tom dělal všechno možné: prodavače, kupce, bábu, dědku, psa, kočku, slona, žirafu, osla atd. A dělal jsem to asi dobře. Alespoň jsem večer slyšel, jak můj tříletý synovec vypravoval matce:

»Maminto, Táňa dnes dejaj osijta a ksi-cel jako opjavdovej osijet. Ani ten by to tat nedoved.«

Na druhý den strýc mlátil obilí. Mne sice nikdo k ničemu neurčil, ale já sám jsem se chopil práce. Podával jsem dlouhými vidlemi slámu přímo od stroje na patra. Zdálo se mi to velice lehké, ale brzy mne bolelo celé tělo. Mimo to mne trápil prach, neodbytný prach, který se všude vetřel, do vlasů, do očí, do krku, za košili a páčil, štípal k nevydržení. A při tom stroj šíleně chrtil ze sebe vymláčenou slámu, takže odběračky nestačily odbírat a já podávat.

Měl jsem toho brzy dost. I nechal jsem jít svět kolem a zmlkl jsem docela. Strčil jsem ruce do kapes a procházel se po dvoře.

»No, tebe to nějak brzy omrzelo,« povídala mi teta, když jsem po chvíli zašel do kuchyně.

»Dyž je tam moc prachu.«

»Máš recht, na co bys tam byl, šak je jich tam dost. — Víš co, Stáňo, dones mi tady ty vdolky k pekaři. Ale opatrně, ať je neupustíš!«

Pomalu jsem se chopil dlouhého prkna, na němž bylo osm velkých vdolků, a jako provazolezec jsem s tím kráčet k pekaři. Musil jsem jít kolem rybníčku, jemuž tam říkají Prádlo — asi proto, poněvadž se tam prátí vůbec nemůže pro množství

bahna. Kolem Prádel je jen úzká cesta a to bylo kamenem úrazu. Jak jsem šel, zavřel jsem jedním koncem prkna o strom, prkno se nachýlilo a dva krajní vdolky se poroučely do Prádel.

To mi dodalo. Zbytek jsem sice šťastně donesl na místo, ale jak jsem se vrátil, hned jsem se chystal k odjezdu. Nepomohlo zdržování, mé rozhodnutí bylo pevné, odjel jsem nejbližším vlakem.

Tak skončilo mé třídní hospodaření. A potom poslouchejte lékaře, když vám doporučuje tělesnou práci.

Thomas Mann,

nositel letošní Nobelovy ceny, jehož romány »Buddenbrookovi« a »Kouzelný vrch« byly přeloženy do 12 jazyků a dosáhly milionových nákladů.

Duchovní hlídka

Radostně věříme.

Člověk bez víry přestává žít. Sám život žádá víry, protože není absolutním imperativem, nýbrž kompromisem. Když kompromis, tedy vzájemná důvěra a víra v druhá-člověka. Sprhli víru, zlomili vzájemné pouto lidí, zničili je v jádru. Řekni upřímně, zdali cítíš se vnitřně šťastným v přítomnosti přítele, kterému plně nedůvěruješ. Bojiš se ho a neodhališ mu ani polovici svého niterného já. Jsi stísněn v jeho blízkosti. Lépe je tobě samotnému. A přece i tu platí: Běda samotnému! Toužíš se sdělit. A máš pravdu a právo na to. Jsíš bytostí společenskou (Eus sociale, di Aristoteles). Hleď, jak zranili

lidstvo neznabožci, bolševici v pravém slova smyslu. S vírou odhodili a vyhostili vše krásné a radostné z lidského života. Nediv se, že dnes jakoby vše viselo ve vzduchu, že všude tak dusno, nechutno, že vypadá to jako před bouří. Nedýše se z plných radostně plic. Vždyť mnohý nemá, proč by dýchal. Peněz není, práce tordá přestala těšit, lidé zklamali, zábavami víc a víc hladovějí nitro — a co víc? Víc člověk bez víry nemá, nevidí, necítí, nectuší — slovem nevěří lidem, protože přestal věřit v Boha, věčnost, duši. Ztratil energii života a proto, co tu? Skok a krok a učiní všemu konec. Toť konec nevěry a začátek věčné bídý v zavržení! Zavrhl se sám, protože chtěl a nevěřil.

»Věřím v život věčný!« jakou radostnou vírou plní se v listopadové dny srdce poctivého

katolika. Sílu této věty nikdy nepocítí na hrobech svých drahých nevěrec. Snad žije s drahými svými ve vzpomínkách minulosti, nikdy však nezakusí oně radostné útechy, že by žili, na něho myslili, jej milovali, jemu dobré přáli. »Nejsou a nebudou!« tot kreda nevěrecel »žijí a budou žítí věčně! A s námi jednou!« tot výkřik věřící duše nad hrobem! Co radostnějšího z obou věť? Je prý víra klam a báj!« Víra kotví v rozumu, dějinách a ujištění Boha samého. Tedy ne báj, neb slovo stokrát mýlícího se i filosofova, nýbrž Slovo, které nepomine a žije!

Věřme Bohu a budeme věřit lidem. Špatí byli vždy cele důvěřiví, neznali diplomacie lži, podvodu a úskoku. Prostá víra v Boha učila je prostě věřit lidem. Málo je důvěry, protože málo je víry. Anarchie víry je anarchií společností lidské. Nuže, aspoň my, přátelé Kristovi a následovníci šlépějí mučedníka víry sv. Václava, radostně věříme — budeme šťastní! A. Daňha.

*

POUHÝ PŘELUD?

Po vyšlapaných, vrzavých schodech vystoupil jsem na kůr románského kostelíka v našem městěčku a zaujal svoje obvyklé místo. Četl jsem si příslušný úryvek z evangelia. Tu: cink... cink... cink... mše sv. začala. Konfiteor, epístola, evangelium, obětování a — proměňování. Ano, při proměňování to bylo, něco neobyčejného!

Nevím ani proč, ale mám ve zvyku po celou mši sv. stát. Ne snad, že bych byl pyšný a nechtěl se pokoriti před Ježíšem-Králem na kolena padnouti, to ne, to byste mně krivdili. Zvykl jsem si na to snad proto, že stoje, jsem nejzbožnější, že se odpoutávám od dlažby chrámové, od okolí, jež mnohdy spíše do tanečního sálu se hodí, než před tvář Nejvyššího! Tak i dnes. Kněz pokleká a povstává, zvedá to Tělo přesvaté..., ministranti zvoní, věžní zvonek ohlašuje celé vesnici onen vrcholný okamžik oběti novozákonní sv. proměňování. A já, bídík, stojím! Jsem sice skloněn, biji se v prsa a říkám »Pozdraveno budiž...«, ale — zarytě stojím a zrak můj zvědavě zalétá tam, k té bělavé Hostii v rukou knězových...

Až jsem se zachvěl hrůzou, posvátným zděšením. Ptáte se, co jsem uviděl, co to způsobilo?

Věčné světélko a sv. hostie bylo vše, co jsem viděl. Nic z toho však nebylo zřetelné, jen světlý kotouč tam u oltáře svítil. Ten ale se začal v mých očích rozšiřovati a dostávat určité obrysy. A jaké! Obrysy známé tváře s ostrou bradou, vysokým čelem a hlubokým okem, obrysy božské tváře Mistrovy! V následujícím okamžiku však už jsem viděl celou Jeho postavu, jež se dala vpřed a — přímo ke mně. Vše trvalo jen vteřinu, dvě, ... já jsem ale snad poznal, co je věčnost! Postava šla, krok za krokem, vážně, jistě, pevně, tak, jako kdysi v Palestině. Už jsem tahy obličejů zcela jasně rozeznával. Zrak ale spočinul na Jeho svatém oku, blankytném, klidném, ale smutném, láskyplném, ale vyčítajícím, přívětivém, ale přísném. Nevím, zda jsem dokonce neřekl něco, abych se před Ním ospravedlnil.

Když zvonek už dozněl, rozechvění přešlo, postava se ztratila a zrak můj setkal se s pohledem kamaráda, jenž se na mě ohlédl. Zrudl jsem studem, že jsem snad hlasitě promluvil. Tehdy jsem byl odhodlán i k smrti pro Něho. Vždyť byl tak smutný, snad ještě smutnější, než při Petrově otázce: »Quo vadis, Domine?« a Jeho oko bylo tak výmluvné.

Kolena se mi chvěla. Klekl jsem a zůstal až do konce. Pokořte se i vy, kolegové, pokořte se dříve, než budete před Ním tak zahanbeni, jako já!.

Fr. Musil.

*

Exerciční reminiscence. Není ještě vše vykonáno, co v exerciciích se stalo u nás dobrého. Jak žiješ po exerciciích? Nadšení vyprchalo, štěstí útechy pobledlo a energie duše ochabla. Je třeba vzpruhy. P. Plater S. J. napsal pěknou příručku »Duchovní obnova pro laiky«. Přeložil nám ji letos a vydal náš vzácný přítel studentstva Msgre Karel Vrátný. Najdeš v ní mnoho dobrých zrněk. »Znovu a znovu musíme si opakovati asi tato slova: »Ne co já chci, nýbrž co chce Bůh. Co chce ode mne tuto chvíli?« atd. Tak musíme říkati, ale tak to musíme opravdu miniti.« Znal jsem člověka, který chtěl opravdu Bohu sloužiti vším co činil. Ale upozoroval, že na to velmi často zapomíná. Umínil si tedy, že každý den ráno a večer bude stokrát opakovat: »Ne jak já chci, ale jak Ty!« A setrval při tom celý měsíc. Bylo k tomu třeba železné vůle. Zkus to a uvidíš! — »Všechny lidské dobré věci jsou mdlý stín dobroty Boží. A kdo ztratí Boha, ztratí všechno, co je dobré, jak dobro přirozené, tak dobro nadpřirozené.« »První křesťané se nevyznali mnoho v theologii a ještě méně se vyznali ve filosofii. Mnozí z nich byli lidé naprosto neučení a prostí — otroci a dělníci. Ale věděli, že Kristus jest Bůh a že za ně umřel a že Jemu především jsou povinni dokonale sloužiti. A tak Jej milovali z celého srdce a podstoupili pro Něho jakékoliv muky a smrt.« A ty? Pouhá vnějškovost, zvyk — a málo osobní lásky k našemu Pánu a Spasiteli! — Třeba memorovat, z paměti se učit a do paměti vštěpovat, aby se nezapomnělo »to nejpotřebnější!« To echo krásné knížky »Obnovy duchovní pro laiky!« Reklama spisku i jeho absolutní potřeba mladému studentu!

Dívčí hlídka

Několik dojmů z Prahy.

Troubení, zvonění, pekelný rámus. Zacpávala si uši a bála se hnout s místa, aby jí něco nepřejelo. A těch strašných lidí. Pořád do ní vráželi a strkali, že klobouk měla již docela na stranu. »No, jestli budu choditi týden po Praze, tak ze mne bude hadí tanečnice,« povídala bratrance cestou z nádraží. Ten však věnoval promálo pozornosti jejímu naříkání. Na přechodu jen krátce řekl: »Svato, pojd', aby ses mi někde neztratila.« A ona běžela, nedívala se vpravo ani vlevo, ignorovala všechno troubení, jen aby jí Ota někde nezmizel a aby již byli doma.

Jak se do Prahy těšila, jak o ní blouznila a snila. Nyní měla strach ze zklamání, které se dostavilo skoro vždy po velkém očekávání. Zavírala oči před Prahou, velkoměstem, poněvadž chtěla viděti Prahu Libušinu, Karlovu a Prahu pobělohorskou, zkrášlenou pohádkovým barokem. Obdivovala se sochám na Karlově mostě, podléhala mohutnému kouzlu svatovítského dómu, s utajeným dechem stála večer před osvětleným týnským chrámem. Avšak s bolestí cítila, že její nadšení není docela upřímné, že nemá dostatečný ohlas v srdci, že prochází Prahu s jakousi duševní prázdnotou, mechanicky se dívá tam, kam bratranec ukazuje, a rty, že říkají cosi o kráse a

dokonalosti. Opravdové poznání obého se dostavilo teprve ve vzpomínkách, kdy vše leželo před ní jako živý sen, kdy poznala, že krásu dovedeme ocenit a milovat teprve, až ji ztratíme.

Druhý den šla s bratrancem na Vyšehrad. Těšila se tam již hodně dlouho. Vždyť uvidí hrob jí tak drahého spisovatele, bude mu aspoň na chvíli blíž, vzpomene jeho čisté duše a krvácejícího srdce, jeho světlé lásky. Koupila bílé karafiáty a v myšlenkách je kladla na hrob V. B. Třebízského. »Ještě na tě všichni nezapomněli. Milujeme tě, tvou duši a tvé myšlenky.« Měla radost, neboť měl na hrobě mnoho květin. Rovněž jí zaujala socha u jeho hlavy. Zdálo se jí, že to Bílek vtesal do kamene jeho život, bolest, lásku, brzký skon. Rozechvěna děkovala básníkům za krásná slova, za pomoc hledajícím a toužícím duším.

Václavské náměstí. — Svítilny stříkaly do tmy tisíce zářivých jisker, světelné reklamy svítily — zhasly, svítily — zhasly až do únavy stále pravidelným a týmž tempem, z kaváren urážlivě řinčel jazz, všude kolem plno smichu, namalovaných rtů a tváří. A nad tím vším se majestátně rýsovala silueta sochy sv. Václava, jakoby z jiného světa. »Zatím co hudba, světla, smích strhují do nesmírných hloubek vášní, jediný pohled na sochu světce navrací chladnou rozvahu.« Svata se přitiskla s Otou při téže myšlence. Usmáli se a zadívali zraky plnými touhy po dobru a kráse na kamenný památník. Nevědomky slavili tak přísahu přátelství duší, které se našly pod praporem knížete.

Amata.

Kol. Skuhrovcové. Děkuji vám, že jste mému článku porozuměla a odpověděla. Podáváte pomocnou ruku a ukazujete na věže kostelů. Vpravdě v magickém šeru gotického chrámu najde duše kýženého klidu a tolik nesmírné lásky. Jakým hlubokým zápalem musili věřit ti, kteří je dovedli vystavět. Bylo to posvátné blouznění, ve kterém vyrůstaly štíhlé katedrály. Mluvím o gotice, poněvadž mi připadá, že je v ní soustředěno nejvíce duševní hloubky a proto ji mám též nejraději. Někteří lidé opovrhují »temným středověkem« a přece se musí obdivovati lomeným klenbám, které v přítmi kostelů se nám ztrácejí a blíží se nebi. Lásky si vynutí vždy obdiv i u těch, kteří ji nenávidí. A tyto chrámy jsou dílem největší lásky. — Často si vzpomínám na dívčí sekci v českých Budějovicích. Sedělo nás tam jen několik v kroužku kolem vás. Ale to nadšení, ta světla v očích každé z nás, ta láska, kterou byla rozžata naše srdce mluvila o tom, že jednou půjde sta studentek bojovat za tutéž ideu. A nyní, kdy se scházíme na členských schůzích, vidím opět rozzářené tváře, oči smějící se vnitřním štěstím, radostí, že je nás tolik pod jedním praporem. Tu se do duše vkrádá hřejivé teplo, vzpomínám na některá nedorozumění, chápů, že je nutno odhodit do nejmenších krajností to svoje já a pouze svými schopnostmi pomáhat raziti cestu k vznešenému cíli. Tehdy jsem šťastna, když cítím, že již nemusím psát jako loni: »Proč jste tak strašně chladné?« Nyní bych tou větou neodpustitelně lhala.

M. R.

Katolická studentka. Kolik katolických studentek chodí do středních škol, ale kolik jen řádně si je vědomo významu názvu »katolická studentka«? Je to a má vždy býti něco zvláštního, čím se liší od ostatních. Název ten nejen že ji řadí mezi pravé vyznavače Kristovy, ale ukládá jí též povinnosti. Katolická studentka svým

chováním a vůbec celým svým životem musí dávat najevo, že je dítkem Božím, k Němu že lne celou silou své mladé duše! Pohleďme jen do očí pravé katolické studentce! Kolik něhy a andělské čistoty září z těch očí? To jsou okénka do duše! A dnes zvlášť to musí býti katolické studentky, jež by naučily svět správně chápat život, radovat se z něho čistou radostí nevinného dítěte a užít ho k prospěchu svému i svých bližních!

M. Scm., Tábor.

—»«—

Dívky, máte místo a není článků. Odpuště, že vám píši já, kluk a nevyhazujte mne proto, jen jednou bych vám chtěl říci pár slov, jen vám a pak se ztratím sám.

Vzpomínám, ono je vlastně nejlepší na vás jen vzpomínat, na jednu z vás o sjezdu v Čes. Budějovicích. Černovlasá krasavice, podle mého mínění (sám jsem velice ošklivý a nesmělý), působila na mne hlubokým dojmem. Dojem byl zesílen, když jsem v dívce poznal organisátorku a nadšenou studentku pro myšlenku katolickou. Zabočil jsem na pole morálky a zásady dívky byly zásady mé. Cítil jsem, že mluví ústy mými, ztracuje povrchnost a miluje hloubku, odsuzuje flirt, dávajíc přednost citu vřelému, opovrhuje špatností a miluje dobro. Viděl jsem čistou dívčí duši, v jejíž existenci jsem již nedoufal a byl jsem nadšen. Viděl jsem stále její zářící oči, když líčila živoření SSSd. v jejich pensionátě a jak ráda by ona udělala něco pro myšlenky katolického studentstva.

Je večer... ncc. Hvězdné nebe, ticho blízkého sadu. V šumění stromů a bublání vody sedíme, kolegové, a vyprávíme si o poměrech na ústavech. Poněvadž jsme všichni Moraváci, zpíváme naše moravské písničky.

A co to má s předchozím co společného? Ten večer, lépe tu noc, viděl jsem onu dívku, krasavici černovlasou, nadšenou organisátorku, s jedním hochem, také katol. studentem, ztráčet se mezi stromy v aleji podél vody.

Je třeba slov?

Řekněte: hoši jsou vinni. Ale což dívka svou mravní silou na to nestačí? A zase jeden osten v trnové koruně.

Jste-li všechny takové, jste odsouzeny mnou, který jest nejošklivější a nejnesmělejší. Ilza.

Organisační hlídka

Kongres Slovanských katol. akademiků konal se letos v Lublani 24. až 27. července. Slavnostního zahájení zúčastnila se řada vynikajících osobností: biskup dr. Jeglič, biskup dr. Premuša, koadjutor dr. Rožman, ministr dr. Anton Korošec, inspektor dr. Kotník, zástupce rektora university dr. Kušej, brig. generál Popovič, podžupan prof. Jarca, konsul J. Novák, dr. Fr. Wollman a jiní. Z kongresu byl poslán pozdravný telegram sv. Otcí, králi Alexandrovi I., kardinálu Hlondovi, arcibiskupu Kordačovi a jiným. Jednání, prodchnuté slovanskou láskou a náboženským nadšením, mělo za základ sblížení slovanských národů na náboženském podkladě. Jednotlivé referáty jednaly o všech otázkách kulturně náboženských, dotýkajících se všech slovanských národů. Nezapomnělo se ani na ruský národ, ani na bratry lužické Srby. Obnova všeho v Kristu a dnešní poslání Katolické Akce se zde

spojilo v slovanské sbratření v duchu cyrilometodějské idee. Za Čechy přednesl referát prof. dr. Macourek na téma: O kulturním stavu soudobého Slovanstva. Kongres přijal také resoluci, která jest po mnohé stránce i pro nás důležitou a z tohoto důvodu, aby i naše studentstvo a naše veřejnost se v nich dozvěděla, tuto o ní píšeme. Usneseno, aby sekretariát Slov. katol. akadem. byl v Lublani a jeho vedením pověřen kol. Niko Kuret. Příští kongres se má konati v Bratislavě a jeho organizaci přijalo bratrské Ústredie slov. katol. studentstva. Sekretariát má vypracovati stanovy pro tuto organizaci. Má se vydati sborník o kongrese. Účelem organizace jest sblíživání, navazování styků a poskytování pomoci všem katol. slovanským akademikům. Na podkladě katolictví rozvíjeti individuální slovanské vědomí a tím upevňovati slovanský prvek v evropské kultuře. Pracovati na obnově víry všech slovanských národů v duchu Katol. Akce v cyrilometodějské ideji. Schváleno vydávání věstníku, vedeného sekretariátem a vedoucím v evidenci všechny tyto otázky a informujícího o celém postupu ve všech zemích. Jednáno o zřízení stipendia pro lužické bohoslovce. Usneseno obnoviti Cyrilometodějské kroužky. U nás při jednotlivých Sdruženích existovali S. C. O. (Studentské cyrilometodějské odbory). Kde jejich živost ochabla, oživme ji naší prací, kde nejsou, věnujte i této otázce pozornost. Náš zvěcnělý arcibiskup Stojan byl apoštolem těchto S. C. O. Z lásky k tomuto velíkánu a našemu největšímu příteli nesmíme nechat zániknouti tomu, pro co on žil, myšlenka a ideje cyrilometodějské! Věnujte letos některou ze svých přednášek tomuto tématu, ať se blíže seznámíte s touto ideou. Čechové měli vždy rozhodující vliv ve slovanských národech a hlavně v těchto náboženských otázkách, dokažme, že chceme býti v budoucnu vůdci a jíti příkladem v této apoštolské práci. K. F.

I. výborová schůze ÚKSČs. konala se 12. října 1930 za účasti předsedy K. Fialy, dp. Daňhy a kolegů: Friedla, Zavadila, Suchánka, Zemana, Královce, Skuhrovcové, Hradila, Fořta a Joroše. Předseda vzpomněl zemřelého kol. Al. Grulichy a podal výklad jednacího řádu, vyložil a upozornil funkcionáře na povinnosti i práva. Schválen postup předsedy o prázdninách i kol. II. tajemníka Suchánka, který vedl kancelář o prázdninách. Vzata na vědomí zpráva o II. kongresu slovanských katol. akademiků, který se konal v Lublani i naše stanovisko k tomuto kongresu, a promluveno o resoluci tohoto kongresu. Kol. Suchánek podal zprávu o mezinárodním kongresu katol. studentů Pax Romana v Mnichově, po předchozím vysvětlení kol. předsedy o zvolení delegace. Jednáno o »Jitru«, promluveno o zastoupení ÚKSČs., revisích SSS. a celé řadě organizačních záležitostech. Promluveno o dohodě s ÚSKŠ. Vzata na vědomí zpráva kol. Hradila, předsedy Moravsko-slezské sekce, o činnosti této a přípravách k další práci. Ustavena zahraniční sekce s předsedou dr. Plockem, místopředsedou — předseda zahraničního odboru Moravana — tajemníkem kol. Suchánkem a určena tomuto odboru příští práce. Projednána otázka Cyrilometodějské Ligy Studentské, o jejíž obnovu se pokusí ÚKSČs. spolu s Ligou. Podrobně promluveno o římské studentské pouti a mikulášském daru, na jehož zdárném výsledku závisí lepší příští ÚKSČs. Projednány pracovní konference, které se budou konati o vánocích a to jedna na Moravě a druhá v Čechách. Po vyří-

zení řady menších návrhů předseda schůzi ukončil. —a.

Milí kolegové a kolegyně! Práce v našich organizacích pokračuje kupředu, na nás nyní záleží, bude-li chod udržen a oživen. Kvapem blíží se doba Mikulášského daru. Akce, pořádaná ústředím, jest již v proudu a začíná se s akcí Sdružení. Hledte se přičinit, aby výtěžek byl, pokud možno, nejvyšší. Ústředí nemá jiných finančních zdrojů, tedy musíte i vy mítí zájem na tom, aby výsledek nebyl jen dobrý, ale skvělý. Bude-li Ústředí finančně zabezpečeno, je tím zabezpečeno celé naše hnutí a může tak splnit všechny úkoly na nás vložené a splní své poslání v našem národě. — Kolegové a kolegyně! Blíží se doba sčítání lidu. Starší kolegové, hlavně akademici budou snad na mnohých místech sčítacími komisaři. Buďte pamětlivi svých povinností. Všichni pak máme povinnost dohlížet na to, aby se sčítání provádělo správně! Vyskytnou se, bohužel, i takové případy, že budou obcházeti agitátoři a provokatéři a přemlouvat, aby se lidé nepřipisovali jako římským katolicím. Taková individua musí býti uvedena do správných mezí. Nepřemlouvejte nikoho, ale sami se nedejte nikým přemlouvat a svého hajte! — Kolegové a kolegyně! Loňského roku byl znesvěcen studenty kostel v Něm. Brodě. Tento rouhačský čin našel ozvěnu v Litni u Plzně! Prosim v zájmu našem, oznamte nám do Ústředí, na kterých ústavách bylo žactvo varováno či snad vyslycháno; zda bylo na vás vyzvidáno tak, jako kdýž před časem Česká Liga Akademická vydala plakát č. 1. I tyto případy oznamte! K. Fiala.

Akademické sociální sdružení v Brně - Králově Poli konalo v neděli 5. října t. r. v měst. škole slavnostní valnou hromadu ASS. za přítomnosti zástupců kol. spolků brněnských, spolku katol. akademiků Moravan, předsedy Moravsko-slezské sekce kol. JUC. Fr. Hradila, jehož projev byl velkým zadostiučiněním dosavadní činnosti ASS. Král. Pole, dále pak zástupců jednoty čsl. Orla v Král. Poli a Klubu katol. esperantistů v Brně. Po uctění památky zemřelého čest. předsedy ÚKS. čsl. kol. JUC. Aloise Grulichy a zahájení valného shromáždění předsedou S. Fotrem, měl přednášku rázu náboženského duchovní vůdce spolku prof. dr. Fr. Švábeník o životě a díle sv. Augustina. Po zprávách činovníků nastínil předseda dějiny sdružení od svého založení, zdůraznil nutnost organizovati katol. studentstvo, konstatoval smutné faktum malé účasti katolické veřejnosti královopolské na tak pečlivě připravovaných podnicích sdružení, která by se však měla katolického studentstva více všimati, jako budoucí katol. inteligence našeho národa. Zmínil se o zastoupení sdružení v Ústředí katol. studentstva čsl. v Praze, Moravsko-slezské sekci, Svazu katol. studentstva brněnského a ke konci poděkoval všem pp. řečníkům, kteří přednášeli v cyklu: O slovanských národech, p. ředitelů Čechovi za obětavé řízení chrámového zpěvu, dp. superioru K. Kolískovi, který uspořádal pro sdružení přednášku se světél. obrazy O Lurdech v Besedním domě v Král. Poli, členům výboru a všem, kteří pro spolek pracovali a měli pro jeho veškeré podnikání pochopení. Jednatel kol. R. Petera podal zprávu o stavu členstva, korespondenci, členských přednášek a společenské činnosti. Po zprávě pokladní kol. M. Čermákové, bylo navrženo revisorkou E. Keprdovou absolutorium, které bylo uděleno odstupujícímu výboru. Odstupující výbor pak navrhl valnému shromáždě-

dění kandidátku, jež byla přijata. Předsedou zvolen byl Ing. C. Sláva Fotr, místopředsedou MUC. Fr. Hradil, jednatelem MUC. Rostisl. Petera, pokladní M. Čermáková. Ke konci valné hromady nově zvolený předseda programově naznačil činnost sdružení v nastávajícím správním roce. Výbor bude se snažiti udržeti hnutí katol. studentsva na vzestupné linii a stále zvyšovati úroveň všech akcí a podniků spolku. Dále zdůraznil nejužší spolupráci členstva s výborem, aby tak bylo možno vychovat mladší kolegy a kolegyně pro spolkový život a tito mohli pak nahraditi dobře dosavadní funkcionáře a dosaženo bylo převzatého úkolu výpěstovat pevné svazky vzájemné spolupráce, porozumění a lásky mezi všemi členy sdružení a tak si získati uznání a přízeň veškeré katolické veřejnosti královopolské.

—ot—

S. S. S. dívčí Brno. Jak už to vždy bývá, že začátkem školního roku nastává zase nový život ve spolku, tak je tomu i letos. Ihned po prázdninách přišlo několik kolegyn s dotazy, kdy bude schůze, přednáška, podnik atd. A tak jsme zahájily poprázdninovou činnost výborovou a pak členskou schůzí 13. září t. r. Přednášku měl duchovní rádce p. prof. Baka. Při schůzi bylo vzpomenuťo povstáním a tichou modlitbou zemřelého čest. předsedy ŮKS. JUC. Al. Grulichy. Rovněž bylo jednáno o valné hromadě a sestavena kandidátka. — Za týden nato jsme šly do Tuřan na pout. Bohužel, počasí nám nepřálo — přišlo od rána — ale přece jsme šly. Bylo nás jen 17 a všechny jsme přistoupily v Tuřanech, tam u Matičky, ke stolu Páně. — A nastává doba příprav na valnou hromadu. Byla konána ještě jedna členská schůze, na které byla kandidátka poněkud pozměněna. A tak konečně nadešel den, kdy ukončily jsme zase jeden správní rok a kdy starý výbor s přáním, aby naše sdružení bylo v té nejlepší úrovni, skládal své funkce do rukou výboru nového. Valná hromada byla konána 5. října t. r. v 10 hod. ve spolkových místnostech. Valnou hromadu zahájila kol. předsedkyně uvítáním hostů a členek a pak zapěna hymna svato-václavská. Ve své úvodní řeči kol. Doušková velmi dobře vystihla úkoly SSS., zvláště pak sdružení dívčích. Po zprávách ostatních funkcionářek, z nichž bylo patrné, že se opravdu pracovalo, bylo starému výboru uděleno absolutorium. Po zdravy přednesli: p. tajemník šima, předseda MSS. JUC. Hradil, zástupce »Moravana«, zástupce ASSS. Třebíč a předseda SSS. mužského, který nabádá naše sdružení ke spolupráci. Přišla mezi nás i bývalá předsedkyně pí. MUDr. Müllerová-Daňková, která však musela během jednání odejít. Po projevech hostů přečteny příspisy, které zaslaly: »Růže Sušilova«, ASSS. Královce Pole, SSS. seminární a SKA. »Tatran«. — Přistoupeno k dalšímu bodu programu, k volbě výboru. Přečtena kandidátka a ta byla jednohlasně přijata a schválena. Předsedkyně opět zvolena kol. Zdeňka Doušková. Ujímá se funkce a děkuje členkám za důvěru, kterou jí projevíly tím, že už po druhé si ji volí za předsedkyni, vybízí je k nové práci a slibuje, že se vynasnaží, aby naše sdružení se vyšinulo ještě výše. Na ukončení valné hromady zapěny národní hymny. Touto valnou hromadou vstupujeme do nového správního roku a je jisté přáním nás všech, abychom se mohly na konci roku vykázati snad i větší prací, než letos. K tomu jest zapotřebí snahy a vůle, kterou dosáhneme i toho, co se nám nyní zdá býti i nemožné.

Valná hromada SSSm. Brno. V neděli dne 22. října konala se v Novém domově valná hromada SSS. Brno. Před valnou hromadou sloužil duch. rádce dp. dr. Ferd. Dokulil mši sv., při níž členstvo přistoupilo ke stolu Páně. Na valnou hromadu se dostavili jako hosté pp. rada šima, Žampach za Jednotu katol. legionářů a dr. Dokulil. Svě zástupce vyslali: Růže Sušilova, Moravan. ASS. Kr. Pole, ASS. Třebíč, SSS. seminář. SSSd. Brno a j. Na rozdíl od minulé valné hromady měla tato klidný, slavnostní průběh. Zprávy funkcionářů byly ve vkusné úpravě vydány tiskem. Ze zpráv bylo patrné, že sdružení neocitlo se v mrtvém bodě, nýbrž že všude se pracovalo, pokud se dalo. Po udělení absolutoria zvolen tento nový výbor: předsedou Josef Banzet, místopředsedou Jos. Jarůšek, jednatelem Stanislav Langr, pokladníkem Frant. Krátký, hlavním důvěrníkem P. Jelínek, předs. záb. výb. Lad. Polák, knihovníky F. Veleba a Dudák, revisory: Mašek, Weinberger. Valná hromada zakončena státními hymnami.

—zet.

Deset let SSS. v Litovli. (Výtah ze zprávy jednatelské.) Už deset let uplynulo od oné doby, co dp. prof. Horák s několika nadšenými studenty založili v Litovli Studentské sociální sdružení. O prvních počátcích našeho sdružení lze těžko říci něco určitého. Pamětníci jeho založení jsou roztroušeni po širé vlasti a neúplné zápisy nepravidelných schůzí přinášejí jen málo světla do této důležité věci. Snad již před ustavující schůzí scházeli se katoličtí studenti litovelští, aby připravovali cesty k založení SSS. To se uskutečnilo 18. května 1921, kdy po referátu t. č. MUC. Kuncka z Olomouce bylo rozhodnuto založiti v Litovli SSS. Na schůzi bylo přítomno i s referentem a duchovním rádcem 15 členů. Prvním předsedou zvolen oktáván Sova (nyní prof. v Přerově). Schůze konány ve spolkové místnosti katol. spolků u Kvapilů. Členstvo zúčastnilo se ve značném počtu říšského sjezdu katol. student. a inteligence v Praze. Schůzi bylo v prvním správním roce 6, počet členstva 25. — škol. rok 1921/22. V tomto roce mělo sdružení 23 schůze. Vyplněny byly přednáškami z různých oborů. 15 přednášek měli sami studenti, ostatní duchovním rádcem dp. prof. Horák. Obeslána delegáty pracovní konference v Prostějově a 11 členů zúčastnilo se sletu Orelstva v Brně. — Ve škol. roce 1922/23 činnost sdružení dostává se do pravidelných kolejí a výbor se snaží upozorniti na SSS. ostatní katolickou veřejnost. Počet členů stoupl na 31, schůzi konáno 23. — škol. rok 1923/24 zahájen valnou hromadou 15. září. Počet členstva činil 43, schůzi konáno 19 a předneseno 17 básní. Toho roku byl při SSS. ustaven střešácký kroužek. Za první rok nastřádáno 925 Kč. Delegace našeho SSS. byla přítomna na pracovní konferenci v Kroměříži a 20 členů zúčastnilo se unionistického kongresu na Velehradě. Schůze v tomto roce byly konány v kanceláři Obchodní zádrhuhy na náměstí. Zásluhou místopředsedy Lavičky (nyní prof. v Michalovicích na Slov.), zaveden pořádek do spolkových knih a protokolů a na podnět dp. prof. Horáka zřízena vlastní knihovna. Ve škol. roce 1924/25 dočkalo se sdružení velkého rozkvětu hlavní zásluhou nynějšího prof. Lavičky a MUDr. Kolčavy. Pořádáno 18 schůzí s přednáškami a recitacemi básní. Téměř všichni členové odebírali »Jitro«, žáci nižších tříd »Květy mládí« a »Pán přichází«, žáci vyšších tříd revui »Život«. Na Mikulášský dar vy-

bráno 760 Kč. O prázdninách vystoupilo naše sdružení ponejprv na veřejnost. Byla to student-ská besídka v Cholině, kde správa tamní záložny ochotně propůjčila sál. Výsledek morální i finanční byl dobrý. Exercií na Velehradě zúčastnilo se 20 členů. — Ve škol. roce 1925/26 konalo se 21 schůzí s přednáškami, 2 z nich měl dp. Šebela o Římu a Itálii (se světél. obrazy). Při několika schůzích účinkovalo hudební kvarteto. Pořádána besídka v Lidovém domě v Litovli. O prázdninách sehráno divadlo »Směry života« od F. X. Svobody. 20 členů navštívilo sjezd katol. studentstva a inteligence v Praze. — Předsedou ve škol. roce 1926/27 po kol. Sovovi stal se kol. Lavička, jednatelem nyní MUC. Šimek. Tento rok znamená značný rozkvět našeho SSS. Počet členů, který v minulém správním roce poněkud poklesl, se zvýšil na 63. I finanční stav, díky četným besídkám, se značně zlepšil. Založen cestovní fond (pro cesty nemajetných kolegů na exercicie) a část peněz věnována na knihovnu. V prosinci byla uspořádána mikulášská nadílka. Mezi členy rozšířeno 50 výtisků Písma sv. — O prázdninách sehráno v Cholině divadlo. Schůzí bylo 20, přednášek 15. Exercií na Velehradě se zúčastnilo 15 členů. — Valnou hromadou 17. září 1927 byl zahájen škol. rok 1927/28. Ve funkční členů výboru nastala důležitá změna. Jako čestní funkcionáři jsou voleni kol. akademici, výkonnými funkcionáři kolegové z ústavu. To se udržuje dosud. Schůzí v tomto roce pořádáno 19, přednášek 16. Jako léta minulá konána mikulášská nadílka a velehradské exercicie navštívilo 10 členů. Počet členů činil 52, průměrná účast na schůzích 30 členů. — Škol. rok 1928/29 vyznačuje se klidnou a tichou prací. Schůzí bylo 15, z nichž 11 přednáškových. Svatovácl. dnů Orelstva a sjezdu katol. studentstva zúčastnilo se 15 členů. Členů bylo 45. — Ve škol. roce 1929/30 sdružení vřelým vzkvétalo rostoucí agilitou členstva, osvěženého přílivem mladších kolegů. Na Mikulášský dar sebráno v tomto roce téměř 1000 Kč. Konáno 18 schůzí, z toho 17 přednáškových. V Cholině sehráno divadlo »Charlyeova teta« s pěkným výsledkem. V prosinci uspořádána mikulášská nadílka. Členstvo SSS. zúčastnilo se činně všech podniků, které pořádaly v Litovli a okolí různé katol. spolky. Počet členů dosáhl tohoto roku maxima 64 členů. Delegáti našeho sdružení SSS. zúčastnili se pracovní konference v Prostějově a říšské pracovní konference v Čes. Budějovicích. I účast na velehrad. exerciciích byla značná. A tak vstupujeme do svého jubilejního roku 1930/31. Chceme i nadále zůstatí věrní tradici svatováclavské a cyrilometodějské. Chceme, aby naše kulturní práce vyrůstala z radosti mládí, z radosti křesťanské, z radosti nekonečné. — Před deseti lety bylo v Litovli založeno SSS. Tedy, když toto sdružení máme, važme si jej, navštěvujme pilně schůze a podniky. Pracujme všichni pro jeho rozvoj a rozkvět, pracujme každý pro rozšíření a upevnění katolicismu u nás. Do druhého desetiletí dej nám Bůh hojnost svého požehnání.

SSSm. Polička. Minulý rok byl jen jakýmsi stínem v našem sdružení. Marná snaha dp. katechety Doláka ztroskotala na úskalí nevšední neochoty členů. Letos se však podařilo ustanovenému výboru atrahovat nové členy. Dp. prof. Malina nabídl se nám za duchovního rádce. A brzy byl ustanoven program. Je bohatý a táhne. Konají se přednášky a recitují se katolické

autorové (i jiní), pořádají se hudební čísla. Skupina jsme malá, práce je dosti, ale snaha se také jeví. Sekretariát lidové strany nám daroval obnos peněz na zakoupení náradí ke hrám a tak budeme pěstovat atletiku. (Mens sana in corpore sano.) Další peníze obstará skioptikon a dá Bůh, až si trochu pomůžeme, že přispějeme i ostatním.

Dařik, Chyba.
SSS. v Uher. Brodě uspořádalo minulého roku cyklus 25 přednášek, z nichž poučné byly zvláště, vedle jiných, proslovy vldp. P. Hlobila, většinou rázu historického a úryvky z Tóthovy knihy »Čistota jinošství«, jež přednášel p. prof. dr. Hruban. S radostí možno konstatovati, že také členové vyšších tříd měli přednášky. Do knihovny přibýlo během roku celkem 65 svazků, spolková čítárna měla 10 časopisů. Ke konci roku uspořádána sbírka ve prospěch SEF., z níž udělena podpora účastníkům velehradských exercicií. Letošní činnost zahájena konáním členské schůze v prvních týdnech září. Dne 2. října navštívil místní spolek předseda MSS. JUC. Fr. Hradil, jenž provedl revisi spolkové činnosti a měl přednášku na thema »Vznik hnutí katol. studentstva«. Z bohatého obsahu myšlenek čerpali jsme nadšení pro další úspěšnou činnost, která musí vyvrcholit v důstojné oslavě desetiletého trvání našeho SSS., jež připravujeme na měsíc prosinec tohoto roku.

Z Moravskoslezské sekce. Činnost MSS. za prázdniny vedl její předseda. Založeno bylo ASS. v Lipníku n./B., revise byla v SSS. Uher. Brodě a v Přerově. Vyřízeno bylo 35 dopisů a přijato bylo 15. Rozeslány byly letáčky o finanční podporu sekci. Připravuje se založení sdružení v Kyjově a vyjednává se s profesory našeho smýšlení o založení SSS. v Jihlavě, Znojmě, Boskovicích a Vyškově. Sekce připravuje zemskou pracovní konferenci v Kroměříži o vánocích. Předseda pověřen sestavití program a vyjednávat o převzetí referátů. Sekce se sešla 17. října na prvu schůzi, na které po zprávě předsedy o činnosti prázdninové, byla debata o směru budoucí práce v sekci. Při sekci bude zřízen odbor literárně kritický, jehož úkolem má býti: posoudit vyšlá čísla »Jitra« a postarat se o hodnotnější příspěvky. Výbor se skládá z těchto kolegů: Friedl za Uher. Hradiště, Matějček za Uher. Brod, Vrla za Holešov, Veselka za Kroměříž, Tichý za Břeclav, Sochor za Třebíč, Macháček za Olomoucko, Skalník a Poul za západní Moravu, Špaček za Přerov, dp. Jurečka za Lipník n./B., Rýpar za Hranice, Fotr — Banzet za Brno, Doušková za SSS. dívčí, Šnevajs za Boskovice. Sdružení mohou však žádati o změnu člena, zastupujícího jejich kraj, do 14 dnů po uveřejnění. — Činnost vedl předseda. Užší výbor je sestaven z předsedy, tajemníka a člena širšího výboru.

JUC. Hradil, předseda MSS.

ASS. Opava konalo ve čtvrtek 25. září 1930 svou 3. valnou hromadu. Jako host přítomen byl p. učitel Kuzník. Po přednesení jednatelské zprávy kol. Kremsrem ujal se slova slavnostní řečník pan dr. Peřich, který promluvil na téma: »O provinciálním umění«. Pojednal o separatismu katolíků a tvoření katol. literatury před válkou, kdy katolictví trpělo oficielností a podporou od Habsburků, takže katolíci byli jakoby vyděděni z českého národa (separatismus polit., kultur., hospodář., literár.). My však pracujeme pro něco úplně jiného: český národ musí být katolický, katolíci musí býti obrodou a kvasem, nikoli proudem v národě. K pokatolictví českého

národa mohou vésti různé cesty, p. řečník však pokládá za nejjistější cestu příkladu. Každý katolík musí být ve svém povolání na svém místě, musí především vzorně, svědomitě a za každých okolností plnit své povinnosti náboženské, jeho konání musí být odleskem věčné Pravdy, v níž věří. Bude-li katolický inženýr dobrým inženýrem, bude ostatním příkladem, budou se zajímat o to, co věří, a když poznají, že to, co věří, je pravda, uvěří. Rozhodně pochybenou cestou je tvořit katol. literaturu a nehledět, zda je to umění. Není jiného umění, než katolického. (Akord, I, 3.) Nato podal p. řečník teorii krajinického umění. V umění odrážejí se všechny složky národní, umění je projevem duše umělcovy, a odtud čerpá své oprávnění i umění provinciální. Kulturními podniky v kraji moravsko-slezském je ostravské národní divadlo a SMVU., který vydává čtvrtletní revue »Profil« (jedno číslo 10 Kč), doporučujeme, objednávkou řiďte na p. dr. Peřicha, Opava, Sněmovní (archiv). Nato rozvinula se čilá debata (p. uč. Kuzník, K. Kremser, Jan Malý, V. Kocián) a přikročeno k volbám, ve kterých zvoleni: předs. Thst. K. Kremser, místopředs. MUC. Vlček Th., jednat. Thst. Jan Malý, knihov. Thst. Alois Kupka, poklad. MUC. Ferd. Stodůlka. Hanek.

ASS. Přerov. Musím seznámiti čtenáře s činností našeho Sdružení, aby snad nemysleli, že jsme složili ruce do klínu. Koncem června sehráli jsme divadlo »Devátá louka«. Na říšskou pracovní konferenci byli delegováni 2 členové. Exercií na posvátném Velehradě se zúčastnila skoro polovice členstva, jimž byla poskytnuta podpora. Nejvíce upozornilo na sebe Sdružení podniky, které byly pořádané v září. Byl to večírek na počest desítileté činnosti duchovního rádce prof. P. Ertla a divadlo »F. L. Věk«. Oba podniky se pěkně vydařily. Zvláště »F. L. Věk«, jenž byl nedávno na repertoaru Vinohrad. divadla, vzbudil v Přerově značný zájem. Do rámce slavnosti spadl i proměnný koncert a veselice, kterážto však nemohla být uskutečněna pro nepříznivé počasí. Naše veřejnost poznala, že ASS. je spolek, se kterým musí napříště počítati, že tento půjde kupředu pod vedením svého duchovního rádce.

I. valná hromada ASS. v Bučovicích konala se dne 28. října t. r. odpo. za pěkné účasti členů i hostů (z Brna zastoupeno SSSm. i SSSd.). Celé jednání dovedně řídil MUC. Jan Pištělák. Přivítav přítomné konstatuje zákonitou presencí a za zapisovatele jmenuje kol. Jos. Šoukala. Předčítá srdečný příspěvok odstupujícího předsedy ThC. Jana Podveského, jenž, ač nepřítomen, dluží dnes mezi námi, všechny srdečně zdraví, děkuje za spolupráci a přeje další činnosti mnoho zdaru. Též kol. Hynšt a Kamínek, bohoslovci z Brna, zdraví přivítav valnou hromadu. Následuje slavnostní řeč p. statkáře P. Dytrycha z Vicemilic, člena okr. výboru, jenž v temperamentním proslovu vybízí nás, abychom horlivou prací pro církev a vlast uvedli porušenou bilanci v rovnováhu, aby den svobody národa byl i nám dnem radosti z vykonané práce pro obrodu lidstva. O našich povinnostech jako katolíků v přítomné době věčně poučil nás, nastívil nám minulost i dnešní stav, p. Dr. Šauer, profesor z Bučovic. Obsáhlou jednatelskou zprávu za uplynulý rok přečetl za jednatele RNC. Jana Hroníka (hlasově churav) zapisovatel Jos. Šoukal a nato též zprávu pokladní (za nepřítomnou kol. Marii Horákovou). Obě

zprávy byly schváleny. K pozdravům přihlásili se: kol. Banzet za SSSm z Brna, jenž předčítá též písemný pozdrav, JUC. F. Hradila, předsedy mor.-slezské sekce v Brně, dále kol. Pecková za SSSd v Brně, prof. Neužil z Bučovic jako duchovní rádce. Při volbách, jež konány aklaací, zvolen nový výbor (MUC. Jan Pištělák — předseda, MUC. Urban Rotrekl — pokladník, Marie Horáková — revisor, RNC. Jan Hrouzek, Sl. Jeliňková — členové výboru). Ve volných návrzích (Banzet, P. Kalous, prof. Neužil, děkan Raška, Dr. Šauer a j.) hovořeno o člen. příspěvcích, o pouti do Říma, o mikul. daru, o »Jitru«, o čítárně atd.). Také předseda poděkoval dp. Janu Čihalovi, předsedovi spolkového domu, za dosa- vadní blahovlné bezplatné propůjčování místnosti ke spolkové práci. Zapěním chorálu »Sv. Václave« a státních hymen tato I. zdařilá valná hromada slavnostně skončena. Dá Bůh, že nadšení, jež se při ní projevilo, hojně vydá ovoce v práci další, již z plna srdce voláme Zdař Bůh!

Z ASS. v Bučovicích. Jako slibný začátek práce v novém roce správním zaznamenáváme zdařilou oslavu svátku svobody dne 28. října t. r. večer, kterou pro širší veřejnost naše ASS. vykonalo. Vybraný program (recitace, zpěvy, melodram, světelné obrazy »Letem českými dějinami«), provedený s úspěchem na jevišti ozdobeném vkusně dekorovaným poprsím p. presidenta a pohádkově ozářeném světelnými efekty, přijat byl vděčně pozorným publikem, jež účinkující zahrnulo zaslouženým potleskem. První krok náš do veřejnosti zdárně byl učiněn. Mladí se dobře drželi. Slavnostní proslov měl náš předseda kol. MUC. Jan Pištělák. Doufáme, že další podniky pomohou nám ještě výše. Proto: Sursum!

Světlem

Stálý vzrůst obyvatelstva New Yorku. Podle posledních statistických údajů, které jsou pořizovány v období desítiletém, stoupl počet obyvatelstva v New Yorku na 6,958.792 osob, což znamená přírůstek 1.338.744 osob za posledních deset let.

Je možno, aby existovala taková ročenka. Podle zpráv amerických listů vydal Dr. Charle Winn, šéf sanitní služby městské v New Yorku originální knihu, pod nadpisem »Šarlatáni v lékařství«. Tato originální kniha prý obsahuje informace, a to velmi podrobné o 25.000 šarlatánech, kteří působí v lékařství na celém světě.

Ústavy pro choromyslné jsou přeplněny. Podle úředních statistik jest počet choromyslných osob, umístěných v příslušných ústavech, nyní celkem 21.249 oproti 20.225 z roku loňského. Z tohoto úhrnného počtu připadá 339 na muže a 9910 na ženy. V Čechách je úhrnem 11.718 choromyslných, na Moravě a ve Slezsku 6666, na Slovensku 2508 a na Podkarpatské Rusi 357. Kdežto v r. 1919 bylo do našich ústavů přijato pouze 4928 chorých, stoupl tento počet přírůstku letošního roku již na 8335. Jsou tedy naše ústavy pro choromyslné zcela přeplněny, neboť táž statistika praví, že v nich, ve všech dohromady — máme jich celkem 15 — jest pouze 11.339 lůžek. Vzhledem k tomu, že nemocných jest přes 21.000, je tedy plnost ústavů přestoupena o 100 procent. Počet lékařů ústavních jest 93, ošetřovatelského personálu 2546.

»Uherský« červený mramor ze Slovenska. Novější dobou dostává se k nám známý »uherský« červený mramor, úplně shodný s mramorem z Piszke-Süttő v Maďarsku, přivážený však ze Slovenska. Lomy na tento mramor se nalézají ve vápencovém pohoří u Boržova poblíže Rožnavy a jsou známy i obhospodařovány již po plná dvě století. Mramor z nich jest jenom o něco málo světlejší nežli skutečný mramor uherský. Mramorem tímto jsou vyzdobeny na př. Andrásyho mauzoleum u Krásné Horky, Andrásyho zámek v Batiarech a mnoho vagonů tohoto mramoru bylo jako uherský posíláno před převratem do Budapešti. Také v Praze lze pěkně tento mramor viděti a to zejména na obložení portálu jednoho z cukrářství na Národní třídě, jakož i u automatu v paláci »Koruně«. Lom je majetkem obce Boržova, a je nyní pronajat jistému báňskému inženýru z Rožnavy. Bylo by jenom záhodno, aby tento dobrý mramor byl správně označován jako slovenský.

Plzeňské pivovary provozují dopravu vzduchem. Správa plzeňských pivovarů se v uplynulých dnech usnesla zkrátit dopravní dobu lisovaných kvasnic, které jsou, jak známo, ve velkém dováženy do Jugoslavie, tím, že se tato doprava bude dít vzduchem pomocí dvou letadel. Doba dopravy se tím zkrátí ze 24 hodin na pouhých 6. Stejnou měrou, jakou se množí zprávy o nadcházejícím konci americké prohibice, připravují se plzeňské pivovary, jak jsme již o tom přinesli před nedávnem zprávu, na větší obchod s Amerikou, který snad bude moci býti již v blízké době uskutečněn. Nepočítá se ovšem s úplným zrušením amerického zákona prohibičního, avšak je naděje, že ve Spojených státech bude pít piva dovoleno, takže tam nastoupí značné prohibiční zmírnění. Pivovary se připravují i na to, že v důsledku zmírnění prohibice nastoupí opět čilý obchod chmelem do Ameriky, který býval svého času, jak známo, velmi významný.

Pouze dva produkty dosud netrpí světovou hospodářskou krizí. Zatím, co všechny hospodářské produkty — ať je to měď nebo melasa — kaučuk nebo hedvábí a pod. — trpí všeobecnou hospodářskou krizí, dva produkty doposud jí nejsou dotčeny. Je to jednak pivo a jednak tabák. Stejně jako naše, pracují stále i německé, rakouské, ba i anglické pivovary s nezměněnými zisky a totéž platí také o velkých firmách tabákových, u nichž možno pozorovati dokonce i jisté stoupání kursu, takže platí i vyšší dividendy. Pivo a tabák tvoří tedy nyní v hospodářské depresi celého světa jedinečnou výjimku.

Nejvíce automobilů v ČSR. — nemá Praha. Obyčejně se má za to, že u nás má poměrně na počet obyvatelstva nejvíce motorových vozidel hlavní město Praha. Avšak není tomu tak, neboť jak statistika našich větších měst dokazuje, těší se tomuto primátu město Liberec. V Liberci totiž připadá automobil již na 46 obyvatel, kdežto v Praze teprve na 58 obyvatel. Pak přichází na řadu Opava, kde připadá auto na 84 obyvatel, Prostějov (94) atd. Na posledních místech jsou Užhorod (156), Košice (158) a Moravská Ostrava (176). Pokud se týče ostatních našich hlavních měst v jednotlivých zemích, připadá v Brně automobil na každých 115 obyvatel a v Bratislavě na 128.

Nový rychloparník Jihoslovanský. Jugoslovanský Lloyd zakoupil v min. dnech nový parník o 17.500 tunách, který bude největší loď jihoslo-

vanského obchodního loďstva. Bude udržovati dopravu na linii Sušak — Dubrovnik — Jonské ostrovy a Egypt.

Literární hlídka

Dopisy Otakara Březiny Františku Bauerovi.

(Vydal prof. dr. M. Hýsek, nákl. Fr. Borový, Praha II.)

Dopisy jsou cenným literárně-historickým dokumentem a vzácným obohacením březinovské literatury, mnohem významnějším, než všelijaké rozhovory a konvenční řeči, neboť zde se nám objevuje duše mladého učitele zcela bezprostředně, věrná, čistá a nezkreslená fantasií, osobními zálibami a podezřelými ambicemi cizích. Jsou to dopisy, psané příležitostně učiteli Bauerovi v době, kdy básník počínal tvořiti. První je datován roku 1887. V prvních je viděti Václava Danšovského, který píše kratochvilné humoresky pro obveselení maloměstáků, pak i román, ale konečně zakotvil u verše. Z nich se dočítáme, co mělo na Březinu vliv, co všechno studoval, jak zápasil s nedostatkem peněz i knih, stěžuje si na dny, ztracené v hovoru, který zabíjí ducha, maloměstácký život, který brání veškerému volnějšímu styku a brzdi kulturní vzněty. Velmi svědomitě a těžce se pracoval: »Ať je povolání naše jakékoliv, snad přece, vytrváme-li, bude nám možno zvolati vítězně jako Kolumbovi: Země, země!« — »Studuji sama sebe a je mi jako bych putoval neznámou krajinou; polostín halící mi minulost ozářenou intimní poesii vzpomínek a naznačující mi mlhovitě neurčitý cíl na obzoru; stanu-li na konci... otevře se nový obzor, vše minulé halí se v nový stín...« (Z dopisu z roku 1890.) Zajímavý je i jeho kritický a osobní poměr ke knize a spisovatel. V tom by se mnozí čtenáři měli od Březiny učit. Kniha pro čtenáře Březiny důležitá.

Ant. Čech.

Roger Martin du Gard: **Rodina Thibaultů.** III. část. (Vydal Fr. Topič, Praha I.) Tu spisovatel pokračuje v historii dílu prvního (viz Lit. hl., roč. X., č. 6). V životě Danielově nastává přelom od dětských let. Jen nahodilá příhoda zcela nepatrná působí, že všechny hodnoty dětství se obracejí vzhůru nohama a v těle se probouzejí a bouří skryté síly. Děti již vstupují do života. Daniel jako umělec vydává reprodukce slavných malířů atd. Hlavně přihlíží ke vzájemnému vývoji obou synů Thibaultových. Lásky Jakubova k přítelově sestře Jenny je jemná jako sklo a bázlivá — políbí jen stín své dívky. Zato jeho bratr lékař Antonín jde za svým cílem pevně a sebevědomě, povolání je mu rozkoší, ne humanitou, spokojuje se s tím, čeho si dobude, věří svému úspěchu, avšak jím právě je zklamán. Vyvíjí se zde celá skupina vlastních dějů vedle sebe, jež jsou zajímavé v komparaci. Děj je spisovatelé věci vedlejší a slouží za prostředek k analýsi duševních pochodů a stavů, kterou provádí s bystrostí duševní znalce; ovšem jako moderní realista přisuzuje váhu zjevům vnějším. Nejedná se jen o kreslení charakterů, nýbrž i o sociální zachycení prostředí. Kniha již dnes skoro klasická. Dr. Jelínek podal příklad, jak se má živě a přiléhavě překládat.

Ant. Čech.

Vítězslav Nezval: **Posedlost.** (Vyd. Sfinx, Boh. Janda, Praha II.) Tento druhý román mladého básníka, jednoho z našich nejlepších, je pokračo-

čováním Kroniky z konce tisíciletí (srov. ref. Jitro X. 1. a odmysli nekritickou pozn. red.) a to již v mnohem lepším provedení. Je to monografie studenta, hlavním téžistiem jsou příběhy jeho prázdninového pobytu na zámku rodičů spolužáka. Ludvík je dekadentní a romantický typ mládeže snivé, která více fantasiruje, než žije. Snem pobývá v cizích krajích, nad obrazem, starou knihou nebo skladbou, jeho chování je prožívání krásné neskutečnosti a život s dvojitou tváří. Slohově naneseno tolik dekadentních a barokních obrazů a ozdůbek — nádherné komnaty, kontesy, hraběnka — věty samy nemají často oné harmonie zkušených romanopisců, časté hromadění slov a příbuzných pojmů vedle sebe bez nutnosti, takže vyznívají hluše, přitom automatické opakování spojek, často ve větě několik místních a časových určení. Avšak z mnoha míst knihy mluví hluboká básnická zkušenost. Plné básně je líčení příhody Ludvíkovy před osamocenou rasovnou, kde se pochovávají mršiny. Není to práce zbytečná, leč čas by byl lépe zúžitkován na básnickou sbírku. Či v poesii už jsme zestárlí? Ant. Čech.

Jaroslav Durych: Naděje katolicismu v zemích českých. (Lad. Kuneš, Praha, Cena 6 Kč.)

Kuncíř nemohl nic lepšího udělati, než že shrnul tyto vzácné a ojedinělé články Durychovy z »Akordu« a vydal je knižně. Na této knížce přece docela vidíme celou osobnost Durychakatolíka, o němž se toho zbytečně tolik napochybovalo a namluvívalo. Durych krásně ukazuje, že naděje katolicismu nejsou v politice ani v literatuře, jak si dnes naši lidé pořád neuvědomují, ale v milosti Boží, bez níž není posvěcení, bez níž není života a bez níž není ničeho. Durych ukazuje, že skoro celá česká literatura je ateistická (až na velmi nepatrné výjimky) a že naděje katolicismu jsou také v konverzi některých osob, v opravdovém duchovním životě, a hlavně v lásce a v pokoře. Tato laciná kniha, která tolik dává a poskytuje, je v naší literatuře jedinečná — je to něco, na co už jsme dávno čekali a co už jsme dávno potřebovali. Je to hluboké slovo velkého básníka, který s rozumovou střízlivostí a zároveň s citovou zaníceností vidí vše, co se děje kolem nás, všechnu malost, nicotnost i ubohost, přítomnost i budoucnost. — V Zima.

Jakub Deml: Šlápěje XV. (Nákladem Pavly Kytlicové, Tasov; cena 33 Kč pro studenty jen 20 Kč!) »Šlápěje« Jakuba Demla jsou cenným doplňkem jeho vroucí, básnické a lyrické tvorby. 15. svazek těchto »Šlápějí« znamená opět vzácnou knihu z pera tohoto velkého básníka. »Šlápěje XV« je kniha velmi živá, bystrá, pestrá a umělecká. Je to opět kus demlovského světa, v němž je tolik vzácného a čistého, jako v žádné jiné knize. Deml je básník tělem i duší; celá jeho osobnost vře básnickým, opravdu uměleckým nadšením. A jeho dílo je jím nabito a přeplněno. V této nové knize najdete spoustu cenných a zajímavých věcí. Jsou tu ironické a útočné články (odpověď benediktinu P. Marianu Schallerovi, místo, kde je psáno o konfiskaci »Šlápějí XIII« a j.), žhavé lyrické pasáže (mezi dětmi, o ptačích budkách atd.), četné osobní vzpomínky a dojmy autorovy a hlavně celá řada důležitých dokumentů shnilé přítomnosti soudobé kultury české, tolik surové, barbarské a požidovštělé. Deml velmi bystře dovede pozorovati a zachycovati chyby našeho národního života; jeho kněžství vzpírá se proti proudu řítící se nevěry a duchovní zkázy a jeho nadšené, hluboké a opravdové vlastenectví jako sloup stojí v cestě lavině národních lží a podlostí,

inspirovaných židozедnářskými politiky. Deml reaguje celou svou bytostí velmi živě na vše, co se děje a projevuje v duchovním světě českém; pláče i maříká, volá i ironizuje, řeže i tepe. Jest tuhým, velmi kritickým a statečným bojovníkem Pravdy, který miluje Spravedlnost a bojuje za ní. »Šlápěje XV« vyšly ve skvělé úpravě arch. Břetislava Štorma a nutno na ně co nejhlučněji upozorniti, poněvadž je to kniha jedinečně krásná a svérázně umělecká. Václav Zima.

A. C. Nor: Bürkental IV. vyd. Nákladem Jos. Hokra v Praze, Valentinská 7. Edice »Přelom« sv. 2. Cena 21.— Kč, váz. 30.— Kč. Před necelými pěti lety vzbudil jedinečnou odezvu u literární kritiky i čtenářů pozoruhodný román mladého spisovatele A. C. Nora »Bürkental«. Dnes zájem o »Bürkental« neupadá, naopak vzrůstá. Dokladem toho je právě dnes vycházející jeho IV. vydání. Třeba zdůrazniti, že zejména dnes, s určitě větší časového odstupu, jeví se nám »Bürkental«, jako dílo závažných uměleckých hodnot a opravdové průbojnosti. Svěží slohem a řečí omlazenou lidovými výrazy a dialektem je zde zobrazen život vesnice za několik letních měsíců plných vzduchu a práce. Vesnice, která doposud žila v zajetí starých forem a tradic, je najednou vzrušena ze svého klidu inženýry provádějícími scelování pozemků. Proti vpádu techniky a chladného, vypočítavého rozumu ztělesněného inženýrem Bojnarem vystupuje zde svět krve a pudů, vzdorovitosti a tradice, svět napájený temnými šťavami a hlasy země, které dávají znovu sílu Francokovi Zajašovi, prohrávajícímu spor proti svému bratru Leontýnovi Zajašovi, kterýžto spor je vlastně msta inženýra Bojnara. Se zvláštním kouzlem a lahodou je vyličená láska Zajašova syna a Olgy Krýskové a lásky vesnických děvčat a hochů proplétající celou dějovou kostru románu. Děj valí se rytmicky kupředu širokým tokem, opojeným ruchem žní, postavy jsou neobyčejně živě viděny a všechny předměty jiskří se tu ve své prvotní kráse. Mihně-li se v »Bürkentalu« nějaká tragická událost, je v zápětí skropena sluncem a prosycena vůní. Je zde plno slunce a vůně, neboť Nor je svými kořeny sedlák nadaný neobyčejným smyslem pro tyto zjevny. A jistě cítíte, jak celým románem vane mocný vítr strhující všechno svým směrem. »Bürkental« zůstane vždy románem, který připoutá každého bezprostředností a prostotou skutečnosti prosycené jasmem. Je to jediným dechem zapívaná a překrásná píseň země.

Božetěch. Trilogie života. Vydal V. Svatohor. 40, stran 288. Praha. Nákl. V. Kotrby. Kniha opravdu zcela jiná než jsme zvykli čísti. Jest to epická báseň, psaná prózou, hodně podobná Danteově Božské komedii, rovněž na tři díly rozvržená: Můj svět — Můj očištěc — Moje nebe. Autor v ní vrací se zprvu k životu svého oblíbeného hrdiny Božetěcha, harfeníka, o němž tak krásně a poutavě psával v »Kříži« a znovu poutavě líčí všechny jeho příhody a tužby dle jeho vlastních zápisků. Božetěch, harfeník, s bolestí pozoruje chyby dnešního světa, ale kdyby to byly jen chyby! Jsou to hříchy proti lidem, proti Bohu, ano i proti lidské přirozenosti, od pýchy, nevěry, požívatnosti až k bohopustému vraždění dítěte ještě nenarozených. Zoškliví si svět, odchází do samoty, pusté jeskyně, aby se tam připravil na smrt, a tam také umírá. Lidé po čase najdou pouze jeho kosti a také zápisky. Čtoucím se zdá, jako by ten podivín ještě po smrti do sluje přicházel, aby je doplňoval, líce očištěc a nebe.

S kým se schází v očistci a s kým v nebi, dočítá se čtenář v stejnojmenných dílech knihy, které jsou nejúchvatnější. Ani o utrpení a slávě těch, s nimiž se zvěčněl sešel, nepomlčuje. V očistci vypravuje o těch, kteří různé hřešili, a tu jest nám jako bychom se dívali do zrcadla moderního života a jeho bloudících smutných hrdinů, kdežto opět v nebi se setkáváme se známými svěťci od stylitů a jiných různých kajcníků až k mučedníkům, sv. Otcům Apoštolům, — Matce Boží u samého božího trůnu. Ličení nadpozemských krajin a hovorů nebešťanů vyžaduje netoliko básníka, nýbrž i mistra, jehož duše jest provanuta vírou, zesílenou studiem tragiologickým. Kniha i po této stránce jest úchvatná, vybízející k meditaci o těch věcech, na něž dnešní náš svět zapomíná, třeba že její forma jest beletristická. Ale i po té stránce vše jest jemně zladěno, takže můžeme smněle říci netoliko prostému člověku, nýbrž i inteligentnímu čtenáři: »Vezmi a čti, tvá unavená duše toho potřebuje. Dílo tak zvláštní a přece tak krásné jsi jistě už dlouho nečetl.« Prof. Košnář.

R. L. Stevenson: Poklad na ostrově. 1930 vydal Melantrich — Praha. Přeložil Jan Čep. Robert Louis Stevenson je jedním z básníků, jejichž životní osud se vyrovnává svou pestroostí a dobrodružností jejich nefantastičtějšímu literárnímu výtvaru. Tak píše překladatel v předmluvě. Poklad na ostrově je jednou z nejlepších prací autorových. Ačkoliv jej psal pro dětský časopis jako následující »Černý šíp« přece zaujme svou napínavostí a hlavně místy až naturalistickou skutečností čtenáře již dospělého. Jest to prostě kniha, jež se čte jedním dechem. Dokud se nedovíte, jak to dopadlo s pokladem, knihu neodkládáte. S pravou virtuositou vyprávěče je podána sympatická postava Jima Hawkinse, jež dovede svou dětskou naivností, avšak též vrozenou opatrností a odvážností, která dovede zvítězit i nad takovou postavou, jako je jednoohý Janek Silver, napolo pirát, napolo maloměšťák, jež ukládá uloupené peníze tajně do záložny, aby si zajistil pohodlné živobytí na stáří. I vyspělý čtenář musí býti uchvácen krásou líčení toho, když vypravuje o tom, kterak Jim Hawkins odstřelil piráta, jež mu ukládá o život, a jak klidně pozoruje jeho spadlé tělo na dně mořském, kolem něhož se mihají žraloci, a když se lehounce začerí voda, že se zdá, jakoby chtěl pirát vyskočiti. Ostrov sám, na němž je ukryt poklad, vypadá jakoby se byl právě vynořil z oceánu a vůbec vše je jaksi nové, napínavé a při tom zcela organicky stavěné. Dovedete se tak vžít do děje, že si ani neuvědomujete, že jste vlastně nikdy moře neviděli, natož pořádného piráta. Kniha v překladu J. Čepa se čte lehce, obzvláště dobře je vystižen místy pirátský žargon, což přidává celému ději jakési přirozenější skutečnosti. Kniha je poměrně levná a proto ji mohu čtenářům, hlavně mladším doporučiti. V. Černý.

Dnes v noci tu přespala vojska. Josef Čermák. Básně. Nákladem vlastním. 5 Kč. Brno. 1930. Nepatrná knižička veršů, ale sympatická. Válečné ovzduší cítíte z některých básní a z jiných zase se na vás útrpně dívá lidská bída těch nejníž postavených tříd sociálně, stejně však je strhnuta maska člověku vůbec, a můžete nahlédnouti do jeho duše přímo, bez příkras. Josef Čermák jest pak v prostředcích, jimiž vyjadřuje svoje city a myšlenky, jistě na svém místě v porovnání. A jeho příklady jsou osobité a podařené a básnicky skutečně umělecké. Každá báseň,

to je kostka, to je hranol, to je figura jemná, avšak přesně z mramoru vytesaná. To je práce jemného umělce, operujícího se slovy, jako mistr umělec výtvarník operující s dlátem v kameni. Jemný smysl má však hlavně pro lidi ubché, ne však jen hmotně, nýbrž i duševně. Výstižně praví v básni Výkřik na periferii: »Já mohu obletět svět jedním vydechnutím. Ale vodopád Niagary — bídu srdcí lidských — zastavit nemohu údolní přehradou z železné lásky a chleba.« Smrt, katastrofa, to jsou též momenty, jež si příliš vážně uvědomuje. Ze stavby mu čpí parfem smrti a pohled na vojska a řinčení zbraní dovedou v něm vyvolati zase jen myšlenku na smrt. Celkem možno říci, že jako prvotina nejsou verše špatné, naopak prozrazují hodně mnoho básnického posvěcení a hlavně velkou záobu citů, což nám vyjadřuje i další jeho kniha, román *Nesmrtelnost*. Jestliže z první knihy se ozývá soucit, bolest a smrt, totéž najdeme i v tomto románě, jež je zasazen ovšem do jiného světa, a to na vesnici. Úporný zápas a boj dvou rodů je v tomto poutavém románě proveden až do nejmenších podrobností. Velice krásně a názorně, zhuštěně, téměř bez dialogů, líčí ten takřka zhořadilý způsob jednání takových válečných vesnických »keřasů«, kteří pro to, že mají peníze, si dovolují všechno. Všechno si koupí za kousek chleba, za trochu bramborů. A ubohý městský lid odnáší sedlákovu to poslední, všechno mu dává za pouhý žvanec, o vše ho zesurovělý lid olupuje, i o vlastní čest, jak to názorně kreslí na případě učitelky Pavly a mladého Taraby. Není to však jen všechno černé. Jako je na jedné straně stín, sobeckost, lakota, zločinnost v rodě Tarabů, je zase na druhé dosti světla, lásky, trpělivosti, snášenlivosti přímo až mučednické v rodině Černých. Matka Černá a její syn Jiljí, to jsou postavy vítězné, ozdobené gloriolou mučedníků. A tak jsou tu zase dva kontrasty, jež se táhnou celou stavbou románu. Dobro — zlo. Bůh — ďábel. Láska — zločinnost. Každé zlo však musí býti potrestáno, to je zákon přirozený, tak i zde. Zde však trest je mírněn přece jen nekořečnou láskou trpělitelů, jimž bylo ubližováno. Po stránce umělecké a co se stavby týče, nejsme sice právě nejzvyklejší takovou práci hledati pod titulem román, avšak snad v tom právě tkví jeho největší cena. Žádné plané povídání, nýbrž vždy a krátce to nejdůležitější, to nejbolestnější, to nejradostnější. Krátké, střídavé věty, přesné formulované myšlenky, jež mluví svou stochostí, často velmi citově zabarvenou, za celé stránky. Zde přímo cítíme tu vůni požehnaných polí, slyšíme ten jásot života, jak proudil v žilách v krvi, zkrátka venkov, sedlák se nám podává zcela ve své nahotě, bez jakýchkoliv selanek, jak, bohužel, velmi často bývá. Nesmírné ulpění na hmotě a na druhé straně vědomé přenášení se přes toto láskou a trpělivostí. Je to kniha, kterou by měl čísti každý, kdo se zajímá o život vesnice a ten, kdo se domnívá, že život na vesnici zná. Některé styčné body bychom našli zde s A. C. Norovým *Bürkenthalem*, o němž je posudek na jiném místě. V. Černý.

Ruda Mertlík: Smuteční úsměvy. Nákladem vlastním. 1930. Jestliže dvě předcházející knihy, jak se říká, chytly, nemohu to říci o této knižičce prostých básní, více méně subjektivních nálad a mladistvého poblouzení, která má konečně do sebe jistě mnoho krásného a pro autora cen-

ného a jistě je na místě poslední sloka úvodní básně: »Jen někdy jsou chvíle bez konce, bez cíle, tak nějak divné a studené, že srdce, které o štěstí snilo a jemuž snění tak drahé bylo, na ty chvíle si vzpomene.« Nic více. A nemá-li autor jiných nároků, pak tato knížka splní svoje poslání skvěle. Autor již vydal v roce 1929 knihu veršů, »Když dítě osiří«, kterou, bohužel, neznám, ale básně, které najdeme v Smutečních úsměvech, jsou ne neobratné veršování, misty kypící velkým bohatstvím citů, avšak nějakých hlubších a skutečně hmatavě zažitých prožitků nenajdeme. Básně tištěné samostatně mohly by býti zcela podařené a hodnotné, ale vytvořiti básnický celek, na to ještě nestačí. Podobné básně píše mnoho a mnoho jiných méně šťastných, kteří se nemohou z pochopitelných důvodů těšiti se svými plody ducha krásně vydanými knižně. Nechci tím nikterak autora snižovati, je to jistě něco chvályhodného, že má v sobě tolik životní energie a síly, že se dovede probíjeti a to, co si vytkne, toho i dosáhnouti. Autor sám je ještě mladík, bývalý příspěvatel do »Jitra«, a proto mohu jeho verše čtenářům jen doporučiti. Některá čísla stojí skutečně za čtení a nemožno pochybovati, že při větší schopnosti sebekritiky může se autor propracovati k hodnotným věcem. V. Černý.

Z nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. M. Š. Černý: *Život*. Drama o 4 jedn. 7 muž., 4 ženy. Dekorace: Zahrada, pokoj, světnice. Cena Kč 5.—. Autor-básník této hry se nám představil jako jemný pozorovatel duše lidské. Příběhu skoro všednímu dal hloubku pojetí a zachycením i špatných stránek života tak strhující sílu, že při takovém vystižení působí na každého hlubokým dojmem. Stručný děj: Prof. Hora přiblíží se k Iloně, které není mladý muž rovněž lhostejným. Špatný člověk Staněk podlým způsobem zhanobí Horu tak rafinovaným způsobem, že Ilona uvěří, Horu odmítá a stane se ženou Staňkovou. Muž ji klame a když jej usvědčují z nevěry, tu rána jeho pésti ji sráží na schodišti k zemi a padá do bezvědomí. Po procitnutí hrouť se její duševní síla, nejsouc podepřena vírou, které se na naléhání matčino zřekla. Volá kněze. Přichází shodou okolností Vojtěch Záhoř, který pozná v nemocné tu, která byla největší tužbou jeho přítele a přijímá ji do svazku církevního. Otřes duševní nezůstává bez následků. Stává se duševně chorou a je přijata do ústavu, kde k stáru působí též kněz Záhoř. Mezitím prof. Hora hledá zapomenutá a utišení palčivé bolesti zklamání života ve vědecké práci. Na sklonku života schází se oba přátelé o štědrém večeru a vzpomínají na své mládí. Hora dosud nezapomněl na Ilonu a velice jej překvapilo, že se nachází v ústavě. P. Vojtěch umežňuje Horovi spatřiti, nepozorován od ní, jen maličkou chvílí, ale chvíle ta způsobí v jeho duši tak mocné pohnutí, že to jeho síly nesnesou. Klesá k zemi a v náručí přítelově umírá, aniž by slyšel od ní jen několik slov. Nad mrtvolou přítele sklání se v bolestném rozechvění přítel kněz a duši jeho píná otázka: Co je život? Odpověď hledá u Toho, jehož obraz visí na stěně, jenž je povznesen nad všechnu špatnost a slabost lidskou. Dojem, jakým působí tato hra na obecenstvo, je nesmazatelný. Autoru nelze, než upřímně gratulovati k jeho dojmavé a výchovné hře. Necht' není jediného katolického spolku, který by tuto hru nehrál. Co nejlépe doporučujeme. — Z nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici vyšlo: »S t r ž e n ý k ř í ž«. Drama o 4 jednáních. Napsal J. G. Ro-

sa. 12 muž., 3 ženské úlohy. Cena 6 Kč. Dekorace. Světnice les. Rušnost a dramatickou napjatost děje dává tušiti již titul. Hra je velmi svižně napsaná, má rychlý spád a bude se velmi líbiti pro její časovost. Jednoduchá výprava umožňuje, by byla hrána na velkém i malém jevišti. Proto byla napsána, aby se obecenstvu ukázalo k jakým koncům dospívá mladík, špatnou společností svedený. Tuto hru co nejlépe doporučujeme.

Karel Plater T. J., Duchovní obnova pro laiky. Přeložil z angličtiny dr. Karel Vrátný, 80, 84 stran kartonováno Kč 5.—. Vydalo Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci v Praze. Plateřova rozjímání pro laiky »Duchovní obnova« jsou výbornou knížkou duchovní četby při exerciciích pro katolíky, které rok od roku se těší větší účasti a oblibě. Těm pak, kteří se exercicií z kteréhokoli důvodu nemohou zúčastniti, jest třeba zvláště dáti tuto knížku do ruky. Je psána tak přesvědčivě, že přinese dojista dobré ovoce jak čtenáři a prospěje i duchovnímu správci na osadě, postará-li se o vhodné a hojně její rozšíření mezi věřícími. Vřele doporučujeme tohoto tichého a nevtravého apoštola moderní pastorace.

Jos. Hronek, Svatý Augustin. 80 64 stran, Kč 3.—. Vydalo Cyrillo-Methodějské knihkupectví, Gustav Franci v Praze I-536. Přiblížiti dnešnímu člověku osobnost a dílo, duševní typičnost velikého světce latinského západu jest úkol vděčný, ale zároveň těžký. Svatý Augustin jest dnes stejně aktuální, jako byl před 1.500 lety — mortuus vivens. To ukazuje v pečlivě prokresleném medailonu prof. Jos. Hronek, jehož slovo jest konkrétně, živé, harmonicky zvlněné a tak rozechvívá srdce čtenářovo stejným souzvukem se srdcem svým, aby poznalo klid, po němž tolik prahne — klid v Bohu. Vřele doporučujeme.

Staré umění na Slovensku. Sbírka »ARS«, vydávaná Orbisem (Praha XII) má již svůj dobrý zvuk. Jest to vlastně jediná knihovna, která cílevědomně seznamuje veřejnost s problémy umění, estetiky, divadla atd. Teď právě vyšel její 10. sv., znamenitá to práce dr. J. Hofmana o starém umění na Slovensku. Slovenské památky maličké, sochařské a stavitelské, nebyly dosud tak známy, jak by si zasluhovaly. V mnoha směrech objevené práce Hofmanova zařazuje je právem na místo, které jim skutečně patří. Autor sleduje vývoj výtvarného umění na Slovensku od pravěku přes středověk, renesanci, století XVII/XVIII. až po XIX. století. Je překvapením, jaké vzácné skvosty umění se na Slovensku nalézají. Od půvabných uměleckých výtvorů lidových, až po ily různých škol a význačných jedinců je zastoupeno v tomto díle vše. Kniha je novým dokladem o omylu, který zavádí nás často v cizině k obdivu průměrných věcí, zatím co u nás doma neznáme památky, které by nám svět jistě záviděl. Více prací rázu díla Hofmanova, by jistě tento blud odstranilo. V knize je přes 100 fotografií, obrazů, staveb, soch a j. za Kč 39.—.

Catechismus Catholicus. — Vyšel před několika měsíci v Itálii z knihtiskárny vatikánské, sestaven rukou bývalého tajemníka státu Petra Gasparriho, kardinála, který tolik dobra prokázal církvi za panování předešlých papežů, a hlavně nynějšího papeže Pia XI., tím že hrál důležitou úlohu pro uzavření Konkordátu, jímž v roce 1929 papeži byla vrácena část jeho státu. Kardinál Gasparri měl příležitost za svého úřadu poznati potřeby církve; měl příležitost prohloubiti se ve vědě náboženství katolického čerpajíc ji ze svého pramene. Nymí, v letech svého stáří tento

velikán církve chtěl prokázat skutkem svoji lásku k církvi a proto sestavil nový katechismus. Katechismus je zcela zvláštní, praktický, didaktický, vyhovující všem potřebám nynější doby; a doufejme, že z latiny v níž jest napsán bude přeložen do všech řečí a stane se katechismem všeobecným, aby u všech národů, jako jediná je víra, tak i vyučování této víry je jediné, a tento cíl měl na mysli kardinál při sestavování tohoto katechismu. Je rozdělen ve tři části. První obsahuje jen 26 otázek a má sloužiti pro děti, které mají býti připuštěny k prvnímu svatému Přijímání. Je to pravá novota, když pomyslíme, jak těžkou úlohou je připravit děti k prvnímu Přijímání. Druhá část, obsáhlejší, slouží pro hochy, a třetí dosti obsáhla pro dospělé. Pak jsou připojeny různé »quaestians«, jimiž každý křesťan měl by býti obrněn v boji nynější doby proti všem hěslům materialismu a bezuzdnému užívání světa. Všem kněžím a těm, kteří vyučují náboženství, doporučuje se tento katechismus, poněvadž, mimo čistou látku vyučovací, jsou v něm obsaženy hojně normy a pravidla, jimiž vyučování katechismu je velmi zlehčeno.

M. F.

Druhý ročník Činu. Právě vyšlo 1. číslo II. ročníku literárního týdeníku Čin s obsahem, který dokazuje, že list si zachovává svou průbojnou linii v umění i v otázkách veřejného života. Josef Kopta píše o překotném vznikání a zanikání časopisů, Otokar Fischer o Goethově moudrosti, František Fajfr se zabývá otázkou, bude-li při nastávajícím sčítání lidu méně katolíků. Bohatě aktuality, informace, kritiky a odborně vedená bibliografie doplňují číslo. Každý předplatitel dostane zdarma pěkné dřevoryty Vlastislava Hoffmana, sebrané v albu. Šest dob naší historie.

Grafolog o české povaze. Jan Meloun, asistent světoznámého grafologa R. Saudka v Příručce experimentální grafologie, kterou napsal na základě Saudkovy metody (spolu s C. H. Brooksem) a právě vydal česky v Melantrichu, píše takto o výsledcích svého pozorování mnoha set českých rukopisů: Charakteristickým znakem českého písma jest poměrně pečlivé provádění písmen spolu s pozoruhodnou přesností v kladební teček, čárek, háčků a kroužků, a to i v písmech velmi rychlých, ačkoli obě zvláštnosti patří ke znakům pomalosti. Tyto dva znaky svědčí o důkladnosti, o silně vyvinutém smyslu pro detail, o svědomitosti a zodpovědnosti. Ale rubem těchto vlastností jest malicherná úzkoprsost, jež se nedovede vznésti k širším obzorům. Tyto rysy tvoří součást české povahy. Český člověk se nerad exponuje v riskantních podnicích. Věří spíše ve svědomitou a důkladnou práci s určitě vymezeným polem činnosti, jež mu dává mravní zadostiučinění vykonané povinnosti. Má rád pevnou půdu pod nohama. Jest sice schopen velkého činu, avšak spíše z mravního přesvědčení než z vrozené podnikavosti; jest odhodlán teprve tehdy, je-li v něm dotčena ideální neb sentimentální struna, jež povzbudí jeho fantasi a poněkud paralyzuje jeho nedostatek širokého rozhledu a samostatnosti. Psychologická zkušenost učí, že tato mentalita bývá zpravidla provázena nedostatkem sebedůvěry. Skutečně nalézáme známky nedostatečného sebedůvědomí a vnitřní nejistoty v rukopisech českých častěji, nežli v rukopisech jiných národností.

Revoluční censura a modlitební kniha. Emil Sobota ve své knize »Amerika a evropský divák«, která vyšla právě v Melantrichu v knihovně »Výhledy«, uvádí zajímavou podrobnost, cha-

rakterisující revoluční zápal a důslednost v amerických bojích o neodvislost: Ve Filadelfii v »Christ Church« mají malé museum. Ukazují v něm malé památky na revoluční dobu. Je tu lavice, v níž sedával Washington se svojí rodinou, když přišli do kostela, a moc jiných věcí. A je tu také několik modlitebních knih, v nichž po prohlášení neodvislosti byly provedeny škrty, které mohou býti školským příkladem důslednosti v děláni revoluci. Je to na př. modlitba vzývající: »O Bože, stvořiteli náš, králi králů...« — a slova »králi králů« postihla ruka censorova.

Neubauerův trampský román na divadelní scéně. Neubauerova Osada mladých snů, která vzbudila veliký zájem a řadu diskusí v řadách příznivců i nepřátel trampského hnutí, bude uvedena v divadelním zpracování na scéně Intimního divadla v Praze. Dramatisaci provede sám autor z podnětu správy tohoto divadla.

»Případ Emila Ludwiga.« Jméno známého životopisce velkých osobností minulosti i současnosti, který byl nazván moderním Plutarchem, je od jisté doby předmětem vášnivých sporů v literárních a politických společnostech i v tisku. Jeho popularita vzrostla totiž tak, že se jeho díla stala významnými výchovnými činiteli a že počaly býti vyslovovány otázky po správnosti jeho vychovatelského a vůdcovského směru. Vyšla právě dokonce i kniha »Případ Emila Ludwiga«, ve které Niels Hansen odpovídá na zmíněné otázky na základě důkladné znalosti člověka, básníka a historika Emila Ludwiga. V nejbližší době vydá Melantrich Ludwiguův životopis Lincoln. Již dříve vyšel česky jeho »Vilém II.«, »Syn člověka« a »Napoleon«.

»Sarajevo« již v II. vydání. Proslulá kniha našeho anglického přítele Setona-Watsona o vzniku světové války vychází v českém rouše v krátké době již po druhé. Vydává ji v sešitech nakladatelství Melantrich.

Nový román Olgy Scheinpflugové. Známa členka pražského Národního divadla vydala právě v Melantrichu nový román s názvem »Babiola«. Je to příběh geniálního děvčete, které se svým uměním povzneslo z bídného prostředí k vrcholům společenského a uměleckého života. Tyranie mozku v ní ochromuje spontánní ženství. »Velikost je nemoc«, říká hrdinka. »a člověk na ni musí zahynout«.

Čtyřletý literát. Rekord nejčasnějšího začátku literární kariéry má jistě Stevenson, jehož Pokladem na ostrově byla právě zahájena letošní řada Melantrichovy knihnice. Louisův strýc Alan uspořádal jednou pro své synovce a neteře literární soutěž. Měli po svém způsobu vypravovat příběh o Mojžíšovi a přechodu židů Rudým mořem. Stevenson tenkrát ještě neuměl psát, byla mu teprve 4 léta, a musil své první literární dílo diktovat matce. Sám pak je vyzdobil vlastnoručními obrázky, které byly velmi originelní: máj »Lu« udělal židům vysoké cylindry, jaké vidal u otce, a namaloval jim dýmky s dlouhými troubelemi. Strýc Alan byl prvním spravedlivým kritikem svého synovce a odměnil jeho fantasi a vyprávěcí schopnost první cenou.

Národnost a pozérství. Je podivuhodné, co dovede grafolog — vědec podle rukopisu usoudit nejen o povaze jednotlivce, ale o odlišném charakteru celých národů. Asistenti světoznámého grafologa Roberta Saudka C. H. Brooks a Jan Meloun srovnávají ve své příručce experimentální grafologie, vydané právě Melantrichem, t. zv. nepřirozené písmo u Francouzů, Angličanů,

Němců a Čechů. Nepřirozeným písmem rozumíme to, jehož pisatel není výhradně soustředěn na to, co píše, nýbrž dbá také ve značné míře úhlednosti a originality tvarů, jakož i celkové vnější úpravy. Písmo české se sice vyznačuje spíše jednoduchostí, nežli složitostí a hledaností tvarů. Tím však není řečeno, že se u nás typ písma nepřirozeného a ostentativního nevyskytuje a že mezi námi není pozerů. Jest pravda, že je jich poměrně méně, ale co chybí na počtu, jest nahrazeno nejapností. Francouz si na př. libuje v póze, frázovitosti a formálnosti, ale v jeho póze jest jistá grácie, vkus, savoir vivre; Angličan zachovává si i tehdy, je-li ve svém vystupování neb ve výrociích emfanický (což se stává poměrně zřídka), jistou důstojnost, odměřenost a takt; Němec bývá ve své póze nadutý, velkopanský a arogantní, ale dovede alespoň předstíratí hlubokomyslnost a geniálnost. Ale Čech vypadá v póze nesnesitelně nevkusný a hloupý. Cítíme tu jaksi, že k póze nemá dosti talentu, že mu chybí invence a že proto napodobuje neobratně ty, kdož jsou madáni větší obrazotvorností.

Čas — soudce nejspravedlivější. Když šesta-dvacetiletý Thomas Mann vydal svůj první román »Buddenbrookovi«, vzbudil pozornost i úctu u svých vzdělaných krajanů. Ale jeho úspěch a pomalu i sláva přece zůstávaly omezeny na literárně interesované kruhy jeho země. Také první české vydání tohoto románu ve válečných letech zapadlo téměř bez ohlasu. A přece tato kronika rozkladu patriarchálního měšťanství je epochálního významu literárního i myšlenkového. A dnes — »Buddenbrookovi« jsou v Německu vydáni už v 1,140.000 výtisků, což znamená u knihy skutečně nejširší možnou popularitu. Mimo to jsou přeloženi do 11 jazyků. Autor dostal letošní Nobelovu cenu pro literaturu, nejčestnější i finančně nejceněnější světové vyznamenání, kterého se může spisovateli dostati — a připravované nové české vydání »Buddenbrookových« je očekáváno dychtivě jako událost letošní sezony.

Staré pověsti pražské. Vypravuje Adolf Wenig. Kresby Mikuláše Aleše. Nákladem Josefa Hokra v Praze, 1930. — Jen několik měst má svoji dávnou minulost opředenu tak nádhernými pověstmi jako Praha. Její tajemná a idylická zákoutí otevírají nám svá tajemství a odvádějí nás do časů vzrušujících naší fantasií. Leží před námi bohatá studnice těchto zkazek, minulosti starého, malebného města, zahaleného v pověsti z dob slavných i smutných, připínající se k památným místům a budovám, jejichž původ a podivuhodné osudy vysvětlují. Tuto obsáhlou látku jedinečně ovládl a v pestrou kytici uvil autor nad jiné povoláný, Adolf Wenig, jeden z nejoblíbenějších spisovatelů pro mládež. Probíráme se jimi okouzleni zcela jejich půvabem, který jest zvyšován ještě slohovou zdobností a přílehavým archaismem. Je to šestero cyklů, podle šesti starých čtvrtí pražských a vede čtenáře v jednotlivých cyklech od ulice k ulici, od staré památky k památce, doplňuje pásmo pověstí malebnými pohledy do dějin v úzkém vztahu k dějepřavě. Kniha je upravena důstojně i po stránce obrazové, neboť ji doplňují skvělé ilustrace nejčestějšího malíře Mikuláše Aleše. Velký mistr kdysi vytvořil řadu znamenitých obrazů, ilustrujících pověsti pražské, a překrásných kreseb Alešových je použito k výzdobě této knihy — H l e d á m e h o d n o t -

nou četbu pro mládež? Zde jest. Není ušlechtilější zábavy, není vhodnějšího rozptýlení a ukojení dětské fantasiie nad kyticí národních pověstí, pohádek a zkazek. Jak často se dnes vracíme k Jiráskovým Starým pověstem českým, jejichž důstojným, a krásným protějškem a doplňkem jsou tyto staré pověsti pražské. Učme a vychovávejme děti touto literaturou! A nejen děti — i sebe!

Divadlo a film

Eugene O'Neill: Milionový Marco (Marco Millions). Hra v deseti obrazech. — Přeložil Frank Tetauer. Režie Jan Bor, výprava Vlastislav Hofman. Scénickou hudbu složil Vladimír Polívka. Hrají v Měst. divadle na Král. Vinohradech.

Tato hra je pokusem, jak praví sám autor v prologu, vzdát básnické zadostiučinění osobnosti, která proslula jako cestovatel, jež byla však pokládána lidmi za lháře. Nadiktoval sice tento Benáťčan z druhé poloviny VIII. století fakta, jež poznal na dálném Východu, ale autorem se státi si netroufal a tak se stalo, že mu nikdo nevěřil a byl pokládán za lháře, ba, v samých Benátkách byl zván »milionový Marco«. Autor této hry, neznámý českému publiku, snažil se podati jakousi rehabilitaci tohoto středověkého zjevu a můžeme říci, že se mu to skutečně podařilo. Jeho hra, rozvržená sice do deseti obrazů, jest hotovou básní Východu. Autor dovedl v obrazech rychle za sebou jdoucích skutečně mistrně vystihnouti ten rozdíl mezi východem exotickým, hloubajícím a plným kouzla a poesie, a západem, reprezentovaným benátskými kupci Poly, z nichž syn, Marco Polo, je typickým představitelem člověka obchodníka, člověka, jenž ví, co chce, jenž dovede dodržeti slib právě tak jako dovede vykonati svěřený mu úkol. Je více rozumový, praktický, konservativní, než aby se pouštěl do dobrodružství, jež by ho sice bavila, ale která nejsou jeho cílem. Jeho cílem je milion a ten také dosáhne. Prochází se s otcem a strýcem Persií, Indií a Mongolskem až k velkému chánovi Kublajovi, jehož přízeň si získá a v jehož službách dosáhne vytoužený milión, jeví se nám jako muž drzého čela, jenž jde stále vypočítavě k svému cíli.

Dobře se úlohy Marcovy zhostil Zdeněk Štěpánek, jehož hra tak zřejmě kontrastovala s hrou princezny Kukašin, vnučky velkého chána Kublaje, Eleny Hálkové. Ona nejlépe reprezentuje ten exotický Východ, plný kouzla a citů, jako Marco je pravým synem Západu. Mocného pána Východu, velkého chána Kublaje, podal pak výrazně p. Karel Vávra. Není možno zmiňovati se zde o všech hereckých postavách, jež vesměs všechny byly vždy na svém místě a krásně doplňovaly celou hru.

Nutno však se zmíniti, že po stránce umělecké scény, jako na palubě král. džunky Kukašininy, kdy Kukašin pje nádhernou baladu za doprovodu sboru, nebo scéna poslední, kdy jest mrtvola Kukašinina v sále u velkého chána se sborem truchlících žen a krásná závěrečná slova chánova, to jsou scény přímo pohádkové, naplněné jak poesíí, tak filosofií. Věčná touha poznati, zda je duše nesmrtelná a pouze konečná odpověď: smrt, smrt tělesná. Jen konec, kdy starý chán pláče a naříká, proč nezemřel raději on, člověk již starý, který svoji ú-

lohu zde na zemi již vykonal, a proč zemřela ona, Kukašin, krásná, mladá, dává nám tušiti, když se s tím přece jen chán smiřuje, že začíná věřiti, že existuje nějaká vyšší spravedlnost, jež toto vše řídí, a ta jistě nedala Kukašin zemřítí docela, její duše žije, protože je nesmrtelná.

Překlad český plynul lahodně, scénická výprava byla též mistrná, nic zbytečného, nic nemožného, co by rušilo tento umělecky pohádkový děj, v podstatě přece však tak životný a plný lidské pravdy, radosti a bolesti. Hudební doprovod docela dobře zapadal, až na některé ty pochodové motivy, jež zaváněly příliš tuctovostí.

Celkem možno říci, že je to hra, na jakou nejsme jejím námětem v XX. století právě zvyklí, ale právě ta její exotičnost je schopna nám připravit ten největší umělecký požitek. Režisér Jan Bor držel celý aparát mistrně v rukou a podal obecenstvu zase jednou sousto, po němž se nám ještě dlouho sliny v ústech sbíhají.
V Černý.

2329. V hlavní roli Leon Chaney. Skutečně vzácné dílo, jak po stránce obsahové, tak i technickým provedením. Zvukovému melodickému vybarvení by se dalo leccos vytknouti, avšak na druhé straně tyto nedostatky vyváží nádherně zachycené pronikavé houkání sirén a vytrvalé supění lokomotivy.

Starý Anderson (L. Chaney) je strojvůdce již 25 roků a se svojí lokomotivou č. 2329 již prodělal ledacos. Je přesný v čase a taktěž i dnes, kdy má zpoždění 28 minut, nemilosrdně prohání svého syna topiče J. Tommyho, aby ztrátu, než se dojede do Chicaga, vyrovnali. Podari se jim to skvěle. Cestou se seznámí jeho syn s jistou herečkou, kterou později přivede k nim na návštěvu. Tommy je svoboden a bydlí s otcem u svého bratra Jima, který má hodnou ženu a roztomilého synka Dana. Když je společnost v nejlepším, přijde vzkaz z nádraží, že má Jim, ač se vrátil právě před chvílí ze služby, jít vypomoci při posouvání. Mnoho se mu nechce, avšak otec, starý železničář, připomene synovi důležitost povinnosti a Jim jde. Skončí však tragicky. Spadne se střechy vagonu a přejet jinou lokomotivou, umírá. Následky jsou velké. Když jede po druhé Tommy s otcem, dostanou se do hádky, protože mu Tommy vyčítá, že on vlastně zavinil smrt Jimovu a tu se dostanou do křížku, nevěnují pozornost jízdě a srážka je hotova. Šťastně z toho oba vyvážnou, ale starý Anderson je za trest zbaven služby strojvůdce a přidělena mu práce ve strojárně. Tommy však vůbec nechce železniční službu viděti. Tu však přijde zpráva, že řeka Mississippi se rozvodnila a zalévá celý kraj. Červený kříž vysílá na pomoc vlaky. A tu se sejdou opět syn s otcem na lokomotivě. Prodírají se šťastně vodou zaplaveného kraje a šťastně se dostanou k cíli. Zde se sejdou s vdovou po Jimovy a jejím synáčkem. Starý Anderson však ztrácí zcela zrak. Zachrání tak nešťastníky a tu vyslovuje vdova důležitá slova: »Dane, vlaky musejí jezdit!« Dodáme si k tomu tiše: i kdyby to stálo život těch, kteří ho vedou.

L. Chaney zde vytvořil postavu skutečného strojvůdce, chladného a přesného, nesmlouvavého ve službě, avšak něžného a laskavého otce a člověka vůbec. Přesnost je mu nade vše. Jeti

se musí všude, jen když jsou tam koleje. Jede tedy zaplaveným krajem, voda šplíchá až do tváří, projíždějí po mostě, který se ihned nato propadá, nebo jindy zase jedou zavátým krajem, sníh se jen sype, ale lokomotiva č. 2329 všechno zdolává, vesele supí a do toho se občas mísí pronikavé houknutí sirény, ale jede se stále a šťastně kupředu. Nesmí se ani minuta ztratit. Skutečně americká přesnost, na jakou nejsme u nás a už u železnic vůbec ne, zvyklí.

Do celé této životní tragiky nešikovně zapadá jednání a počínání si známé mladé herečky. Tak si přece na návštěvě nepočínáme, aspoň ne mezi slušnými lidmi. Toto kazí poněkud celý ten soulad, ale jak pak by mohl býti film, aby se mu nedalo něco vytknouti. L. Chaney však, kolem něhož se vlastně všechno točí, ten svůj hereckou kvalitou stačí na tolik, abychom si odnesli z filmu ten nejlepší dojem. — V. Černý.

Řádky chvályplné i nelitostné

OTAZKY A ODPOVĚDI.

Na moji výzvu a upozornění v 2. čísle přece někdo reagoval. Totiž kol. Fl. Jánoštin z Levoče na Slovensku. Piše mi, že je snad více zájemců o společné dopisování, avšak nemají dosti odvahy vystoupiti před veřejnost. Snad má pravdu. Proč by se však báli někteří vystoupiti na světlo denní? K vůli čemu? Toho opravdu nechápu. Tedy přece má někdo zájem a pochopení pro bližší poznání svých druhů a jejich názorů. Kolegové, jen se nebojte žádné veřejnosti; co vám udělá? Přidejte se k nám!

Co je na věci zajímavého, je to, že již druhý dopis mně došel ze Slovenska. Jak zřejmo, jeví se tam nový čilý život a je oprávněna obava, že nevytrhnou-li se Čechy, Morava a Slezsko ze své lhostejnosti, budou přehlíženy Slovenskem daleko předstíženy. Dosud je čas! Nemyslím snad jen ve věci dopisování, ale všeobecně! — Domnívám se, že mám pravdu, zvláště když doposud nikdo netvrdil opaku, zato ale dával mi mnohý za pravdu. I když ten či onen souhlasí, ale: Auditor etiam altera pars!...

J. S. ptá se nás, jak se díváme na spisovatele J. Demla, O. Březinu a J. Durycha. Díváme se na ně zajisté jako na umělce a přední katolické spisovatele. Co můžeme chtít, aby napsal odpadlý kněz? Chtít nemůžeme ničeho, ale zato posouditi to, co napsal. A zajisté víme, že napsal něco, co se tak rychle nedá k leččemus přirovnati. To uznává každý! Březina a jeho dílo má s katolictvím mnoho společného, jak nám dosvědčuje právě onen »odpadlý kněz« ve svých šlépějích. A Jar. Durych? Zná mnohem více, než ony »rajské panny«, o tom může býti důstojný pán plně přesvědčen! Tak se díváme na tyto tři umělce my. Aspoň dívám se na ně tak já!

Měl-li bych říci něco o posledním čísle »Jitra«, tedy jen to, že úvodní článek: »Dušičkové rozjímání« byl docela vhodný, avšak ne úplně a dobře zvládnut. Vzpomínka B. Černého na zemřelého Al. Grulichu byla velice pěkná! Vůbec »Jitro« zdokonaluje se stále víc a více! Jen k svému prospěchu a svých čtenářů!

Oldř. Buráš, Slez. Ostrava.

Jak se dívám na Jakuba Demla?

(Odpověď na otázku z č. 2.)

Jakub Deml není mi dlouho znám, ale mám radost, že jsem ho již poznal. Už ani přesně nevím, kdy to bylo, kdy jsem o něm četl. V mé představě vystoupil jako mladý, snad debutující básník, který dosud nepronikl. Zatím však jsem zvěděl, že napsal velikou řadu děl a slavnostní dvojčíslo »Tvaru« mne loni poučilo, že Jakub Deml, který u mne se chtěl teprve rozběhnouti do světa, se s tím světem bije už padesát let! Proč jest vždy tak smutno, když pomine sen a nastoupí tvrdá skutečnost? Proč?

Všiml jsem si dosti našich liter. časopisů a přece nikdy jsem nenalezl to, co jsem hledal. Či snad už i vstup do literatury i do umění jest dán jen protekcí? Či snad už básník nabývá protekcí vítězný moment tvoření? Aspoň ta nepatrná zmínka v literatuře pro VIII. tř. škol středních na konci mezi poznámkami málem tomu nasvědčuje. Jest však pravda: »Že mnoho lidí ubližuje nejvíce z nevědomosti!«

Nyní chápeme, že to bylo v době »velikého smutku«, když básník napsal: »Smutno jest bez přátel v cizině, ale hrozně doma!«

A přece Jakub Deml jest básník, jenž zdůrazňuje především krásu prostého, teplého slova, jež je tak krásné, jak děvůška v národním kroji. On nás naučil novým pohledům na svět, pohledům nevinného dítěte do matčiných očí, poslechu čisté melodie skřivánkovy. Upozornil nás, že mluva se ještě ozývá tam, kde, jak se nám zdálo, veliké ticho ulehlo na rty. Nové barvy nám ukázal tam, kde stín se položil, a pověděl nám, že všechny jsou sloučeny »v záři sluneční«.

A přece je to člověk, který miluje háje i luh, byliny polní i ptactvo nebeské, poněvadž vyšly z rukou Božích. Miluje člověka-bratra, poněvadž byl stvořen k obrazu Božímu. A u člověka nejvíce miluje pravdu. Pravdu zásadní, bez kompromisů, poněvadž Pravda jest jedna a jediná a ta rozhoduje.

Tak se zdá, že si ho můžeme přirovnati k majáku, jenž světlem svým ukazuje na nebezpečí a do bezpečí, plavcům k cíli. Ach, jak je jim světlo milé, jaké radostné pocity vzbuzuje v jejich hrudích. Kam volá maják? Do bezpečí volá. Nuže, spějme ke světlu! »A světlo nocí svítí, tmy však ho neobsáhly.« Pošetilec však přec i tu ubohou svíčku postavil do úkrytu. I ta mu byla moc ostrá.

A slovo jeho jest jako dech červnových vánků, jež za večera roznášejí vůně, jež dechem svým hřejí, jež smutné srdce naladí k veselosti. A slovo jeho jest jako slova ukolébavky, jimiž maminka svoje děťátko uspává. Děťátko jest rádo, ono se usmívá, ono usíná.

Svérázný jest ve výběru obrazů jako jest svérázná malba malářečky. Odvážný jako Kolumbus, jenž si byl jist, že tam za oceánem jest země. Pevný v názorech jako žulová výspa, o níž se tříští příboje moře. Nezdolná stojí, statečně odolává. Vlny jí neškodí. Pokorný jako mraveček, který se dívá uprostřed trávy na slunečko a sní o velikosti a nesmrtelnosti. Věru, on si může říci:

»Mé dědictví položil v krajinu snění a tušení, — mé růže jsi vytrhal a vsadil do jejich záračných sadů, — jejich vůně mne omdlívá v extasích modlitby a umění — a nádhery jejich barev hoří mi ze Západů.« (Březina: »Svítání na Západě.«) *Karel Svoboda, Brno.*

Jít nebo nejit.

Netrpělivě jaksi očekával jsem tentokráte nové číslo »Jitra«. Čekal jsem, že pražské ústředí katolického studentstva zaujme své stanovisko k nedávným nacionálním výstřelkům v Praze, ale bohužel, kromě článku jednoho studenta, který meškal o prázdninách v Trutnově, není v »Jitru« o nějaké národní hrdošti ani slova.

Je to událost, kterou nemůžeme jen tak lehce přejíti a přehlédnouti již k jejím následkům a také pro budoucnost. Demonstrace vlastně ničeho nedokázaly, kromě oněch rozbitých oken, která musí zaplatiti stát.

Ze soudního řízení, které bylo vedeno proti několika lidem, kteří byli náhodou při činu přistiženi, nebo se dali policií vyprovokovati k výkřikům, jako: »To jsme to dopracovali, proto, že se hlásíme k Čechům a žádáme svá práva«, nedozvěděli jsme se, jak vznikly vlastně tyto demonstrace. Mám na mysli: kým byli navedeni. Že by to byli ti lidé udělali snad z vlastního přesvědčení, o tom pochybuji. Pražáci tak, jak je znám, jsou povahy přímo se může říci: holubičí. Ostatně nás o tom přesvědčil příjezd filmového herce Emila Janningse, kterého nadšeně vítali a věděli přece, že jest Němec.

Ale zbývá fakt, že cizina se na nás dívá nyní trochu jinak, hlavně naši sousedé: Němci.

Z denního tisku jsme se všichni dočetli, že to mělo za následek odvolání premiér divadelních her, že naši lidé byli v Německu z povolání vypovídáni, že německé půjčovny filmů odřekly učiněné závěrky u našich výroben a jistě, že průběhem času přijdeme ještě k jiným škodám, které jsme utrpěli.

Student a zvláště student katolický musí znáti všechno, on jest nejvíce napadán, tedy i to, kdy církev dle starých nařízení mu říká: »Když jsi katolík, to nesmíš!« Uposlechnete-li tohoto nařízení, stane se vám ve velmi případech, že přijde vám v praksi věc, kterou neznáte a kterou podle nařízení nesmíte ani poznati. Jak chcete potom úspěšně bojovati? Máme znáti slabiny svých nepřátelů a ty seznáme jen tehdy, budeme-li se se svými protivníky stýkati. Padá tudíž v »Jitru« často propagované stanovisko: »Pověz mně, s kým obcuješ, a já ti řeknu, jaký jsi.«

Zastávám stanovisko, že student má si všimati politiky, má pracovati v politice aktivně, aby poznal zbraně i dobré stránky svých odpůrců, aby nepřišel v den své plnoletosti do života nepřipraven. Má-li někdo začínati teprve v 21 letech, trvá mu to delší čas, než se zapracuje; mnohé věci pak vůbec přejde, kdežto student, který si všiml politiky již dříve, zapadne bez jakékoliv přestávky do života a jest své straně a náboženství mnohem platnější, než 10 začátečníků. Mladí se snáze učí — ale také kazí! Předem musí míti každý z nás pevnou víru v to, za čím jdeme, a pak žádné nástrahy nebudou nás moci strhnouti s cesty, vedoucí k vytčenému cíli.

Trochu jsem od věci odbočil, ale bylo to nutné, abyste mně lépe porozuměli, co chci napsati na následujících řádcích.

Kdo z vás se kdy zajímal hlouběji o film, musí si přiznati, že my, Čechoslováci, se musíme ještě mnoho učiti od cizích filmařů. Jak od Rusů, tak i jiných. Ale také musíme uznati, že v prvé řadě jsou to německé filmy, které svojí logičností a hlavně svými náměty jsou nám a ostatním Evropanům obsahově nejbližší.

Ž národohospodářského stanoviska musíme se snažiti, aby dovoz cizích filmů byl co možno nejmenší. Jest pravda, že naši výrobci se v poslední době činí, aby si udrželi domácí trh, který zásobují velmi filmově hodnotnějšími, pracují i s cizími silami, ale přesto se stále stává, že někde v cizině vyskytne se film, který uchvátí, který má některé novinky, jak rázu technického, tak i hereckého obsazení. Společnost, která film vyrobila, se pak již sama snaží, aby takový kus prodala co možno nejvícekrát. Dobrá, ale někdo může mně teď namítnouti: »Ale vždyť nyníější české filmy jsou docela dobré«, ano, souhlasím v několika vzácných případech, ale upozorňuji hned, že si zase nesmíme mysleti kolem naší republiky vysokou zeď, za kterou bychom se schovávali a mysleli si, že není na světě lepších filmů našich.

Když se zase vyskytne film, který zvítězí v celém světě, pak nebude platné uzavírání hranic proti němu, snad proto, že byla metráž dotyčného státu již překročena, ale film k nám pronikne, bude vynucen. — Klasickým případem jsou filmy ruské. Myslím filmy ruského původu.

Ve 3. čísle »Aventinských rozprav« píše Jaroslav Durych nadšený obraz německé filmové herečky Grety Mosheimové. Zajisté jste již o ní slyšeli. Jsem také jeden z těch, kteří obdivují její hru a kdybych měl voliti mezi několika českými filmy rázu »Sextánek« a »Kondelíků«, zapřel bych svůj cit k české věci a dal bych tyto filmy za jeden film s Gretou Mosheimovou. Proč? Jděte se na ni podívat alespoň jednou, přečtete si nahoře uvedený článek a uvěříte. Máme si proto nechat przniti svůj názor na filmové umění a choditi na filmy nehodnotné, neumělecké, při tom sice podporovati domácí průmysl, jen proto, že jsme Češi — nebo máme jíti na film cizí, který nám bude vyhovovati, a státi se těmi, kteří podporují vývoz peněz do ciziny? (Kdo nám ale zaručí, že i české filmy nejsou financovány cizinou, takže zisky se odvádějí opět do zahraničí.)

Zde jsem u kořene toho, co jsem chtěl napsati a zdá se mně, že by tento článek mohl býti podnětem k diskusi o tom všem, co vás ve filmu zajímá. Snad P. T. redakce nám poskytne v »Jitru« pro tak ožehavé otázky místa.

Snad příště trochu o filmu zvukovém.

J. Popelář, Plzeň.

Kolegyně, kolegové!

»Milujte se, vše konejte s láskou a Bůh bude vám žehnati«, řekl na valném sjezdu v Čes. Budějovicích duchovní rádce ústředí dp. A. Daňha. Ano, uvědomí-li si každý katolický student významná tato slova, proniknou-li srdcem jeho, pak se nemusíme obávati žádné stagnace ve spolkové činnosti, jak o ní často slyšíme mluvit, pak nemusíme se obávati toho, nač si stěžuje kol. JUC. Fr. Hradil v 1. čísle »Jitra« — totiž nevráživosti a závisti.

Dotkl jsem se stagnace SSS. Příčiny stagnace mohou býti různé. Jednou z nich je ta, že v mnohých SSS. není dostatečně rozřešena otázka duch. rádce, který je hybnou silou všech SSS. Doporučoval bych proto těm SSS., která nemohou zjednat si duch. rádce pro nedostatek kněží a pro jejich zaneprázdnění, aby se snažila získati pro sebe spolkového rádce z řad katolické inteligence laické. Vždyť katolickým studentům sluší podrobit se autoritě. Musí se to však dít v jistých mezích, neboť nesmíme z pouhé indolence

přenechávati organizační práci na bedrech spolkového rádce. Musíme učiti své členy jakési autonomii ve vedení spolku.

Doufám, že na můj článek budou mnozí kolegové reagovati. Těším se na to!

Jos. Grégr, předs. SSS. v Holešově.

Ctěná redakce!

Již dlouhou dobu s radostí čtu naše »Jitro«. Velmi se mi líbí. Měl bych však nějakou poznámku pro Vás. Jak je dobře známo, v přítomné době vládne na středních a vysokých školách většinou duch katolicismu nepřátelský a to jak v dějinách, tak ve vědách přírodních a hlavně ve filosofii. Učené přednášky mnohých profesorů jsou vedeny tak, aby posluchači museli z přednášky konkludovati, že není Boha. Docílili toho profesor, pak má otevřenou bránu k hlásání protikřesťanských směrů, v nichž moderní věda tone. Nedivím se proto, milí studenti, že dobrý středoškolský student-katolík na vysoké škole stane se vlažným a lhotejným a znám ne jeden případ, že se dá krásně pronesenými falešnými propositivami strhnouti tak daleko, že souhlasí nejen ústy, ale i svým přesvědčením se zavrženými směry. Naše »Jitro« má v nápise též »časopis katolických středoškolských studentů« a tato slova nesmíme přehlížeti. Proto bych mysl. že by nebylo zbytečné vedle zábavných článků, kterých je tam dosti, a organizačních zpráv, které jsou též nutné, psáti články poučné, nemyslím přísné vědecké, a to o těch otázkách, které se přednášejí na školách v duchu protináboženském. Namítne snad někdo, že máme dosti časopisů a literatury katolické, které se těmito otázkami zabývají. Uznávám. Máme takové časopisy, jako jest »Museum«, »Hlídká«, »Život«, »Filosofická revue«, i dosti četnou katolickou literaturu vědeckou. Řekněte mi však, kolik našich studentů má příležitost je čísti a kolik středoškolských studentů může jí porozuměti, když je psaná pro lidi vědecky vzdělané. Proto pokládám za vhodné slohem prostým psáti do našeho »Jitra« články, týkající se otázek, které se vtloukají do hlav studentů a které jsou našemu náboženství nejen kotradiktorní, nýbrž i nebezpečné. Co soudíte o tom? Já bych za pomoci některých studentů se toho úkolu ujal. — Váš Jan Blesík C. Ss. R., theolog.

Čtenáři a čtenářky!

»Jitro« vychází zase pozdě. Říkám to docela otevřeně. Kde jest hledati chybu? Vada je předně v tom, že uzávěrka jest vždy již 20. měsíce toho, kdy číslo vychází. Poněvadž pak »Jitro« vyjde až po desátém, nesejde se již dostatečný počet příspěvků. A příspěvků je skutečně málo. Kvantitativně se sejde sice příspěvků dosti, ale kvalita — té není. A přece se stále zdůrazňuje, aby byla zvýšena úroveň »Jitra«. Kolegové, to neudělá ten redaktor sám, to se musí přičiniti i přispivatelé. Jeden krok k nápravě podnikám již nyní. Závěrka bude vždy až 30. toho měsíce, když číslo vyjde, bude tedy míti každý interval 20 dnů, aby mohl něco napsati a s náležitou úvahou na poslední číslo reagovati.

Dále vítám co nejvřeleji práci MSS., kde se utvořily jakési skupiny literární, jež chtějí »Jitro« kriticky zhodnotiti a starati se též o kvalitnější příspěvky. Tento druhý bod je mi tím

vítanější, poněvadž pak nepadne přece jen všechno na redaktora. Snažím se dělati, co mohu a co je v mých silách. Těžko je však stavěti, když není materiálu, kdyby byl stavitel sebe větší mistr. Obzvláště bych vítal to, kdyby se našel v Brně někdo, kdo by podával zprávy do »Jitra« o kulturním životě v Brně a na Moravě vůbec. Ty kulturní rubriky, to je právě ten nejobtívnější bod, kolem něhož se točí vlastně veškerá práce. Tu je třeba sháněti, vybírat a uspořádávat. Jestliže pak sami přispívatelé ještě tu věc ztěžují, pak je to práce skutečně namáhavá a vysilující. Stále to zdůrazňuji: pište nám dopisy, jaké je vaše mínění o tom, neb onom. Ale vše marné! Jsou jen dva nebo tři — a dost! Nestačí jen na schůzích a při valných hromážděních kritizovati, co by mělo býti tak, či onak, ale také přispěti nějakým činem.

»Jitro« je velkého formátu, je to 32 stránek. Ty se, prosím, dají sháněti. Nebude-li napříště dosti hodnotných příspěvků, bylo by nutno rozsan jeho redukovati a to si jistě nepřejí ani čtenáři a i redakce by nerada k tomuto kroku sáhla. Uvědomte si tedy, kam by to eventuálně mohlo vésti.

Mohu vám říci, že se »Jitro« líbí a že si počiná zcela dobře získávati dobré posice. Nenechajme se tedy vlastní vinou zbaviti těchto výhod.

»Jitro« musí potom dostati ještě více ducha, abych tak řekl, výbojnějšího. Nechceme dělati sice žádnou revoluci, ale hrdě a otevřeně se postaviti za to, co nám patří, na co máme svaté právo. Musíme veřejnosti dokázati, že něco dovedeme, že je nutno s námi počítati v budoucnosti, jako s jednou z neaktivnějších složek národa. Nemyslete si, že »Jitro« nikdo nečte! Nezapomínejte na jednoho pisatele o tom, jak se vyslovil jistý pater jesuita o Jakubu Demlovi a Jaroslavu Durychovi, našla ohlas v revui »Na hlubinu«. To je důkazem, že se o nás ví a že naše počínání, aniž jsme si toho vědomi, je vedeno v patrnosti.

Prosím tedy všechny, aby si tato slova všípili hluboko v paměť a také se podle nich zařídili. Jsou sdružení, o kterých nevíme za celý rok nic více, než že pošlou nějakou tu slátanou organizační zprávu jednou za rok, všemožným způsobem často vynucenou. Jinak o nich nevíme nic. Cožpak se tam nenajde nikdo, kdo by dovedl vzít píro do ruky a něco napsati, o něčem se pustiti do debaty?

Končím a doufám, že slova má padla na úrodnou půdu. Na celou záplavu příspěvků do příštího čísla se těší
redaktor.

Již několikrát jsem se pozastavil nad některými statemi v *literární hlídce*, kde někteří kolegové s podivuhodnou autokratičností a povzneseností chválí resp. odsuzují různé literární novinky. Leč když jsem si přečetl v minulém čísle Zimův posudek (vlastně odsudek) *Matasova »Poslání«* (a vlastně celého díla tohoto mladého plzeňského autora), nevěděl jsem skutečně, na čem jsem. Či jsem nečetl — řekl jsem si — a právě v »Jitře« před nějakou dobou velmi příznivou kritiku o Matasově »Legendě«? — Vyhledal jsem 5. číslo minulého ročníku, srovnal v něm uveřejněný referát kol. Antonína Čecha (Čes. Budějovice) s referátem kol. Václava Zimy (Plzeň) a dnes si dovoluji upozorniti redakci i čtenáře na zajímavé poznatky. Pozor!

Čech: »Legenda« jest krásným a slibným dílem....

Zima: Matas ztroskotal... i ve své »Legendě«, nuceně násilné, neprirozené...

Čech: »Legenda« jest... dílem křesťanského umělce...

Zima: Není v něm (t. j. v Matasovi) ani zrnka křesťanského a uměleckého...

Čech: Intensita slovní, nabitá realitou, výrazová mohutnost, která sama pro sebe jest již básní...

Zima: Všechno je vynucené, mrtvé a papírové... přímo odpuzující... nenajdete... ani jediného verše psaného s vyšším uměleckým posvícením...

Čech: Nade vším vládne básníkův sen: Betlem a kříž...

Zima: Vše je pohanské...

Nechci dále citovat. Porovnejte si to sami! Napadne vám jistě otázka: *Kde je měřítko, podle něhož se hodnotí v »Jitře« literatura?* Odkud tento rozdíl v názorech téhož časopisu o témž autoru? Co si pomyslí Matas o »Jitru«, porovná-li obě »kritiky«? Snad si řekne při Zimově posudku, že nikdo není doma prorokem. Ale na tom konečně nezáleží; nejde o osoby. *Jde o náš časopis!* Ne: Čech..., ne: Zima..., ale: »Jitro« píše to a to, řekne se. A jak se bude hledět na časopis, který v časovém intervalu necelých devíti měsíců, za téhož redaktora a za těchže ideových směrnic jednou téhož autora pochválí a po druhé strhá? Nezasťávám se moderní poesie, ani určitých autorů, ale nenapadne vás při Zimových »kritikách« plzeňských básníků (Miloslava Matasa, V. J. Krýsy), že podle něho je v Plzni patrně pouze jediný skutečný básník, a tím že je pan »kritik« sám? A pak ty výrazy! Slova jako na př. »sprostý kýč«, »pitomá«, »mizerná«, »surová kniha« atd. — proňásí taktó svůj úsudek katolický student? — Styl, c'est l'homme!

Bylo by dobře, kdyby si redakce více všimla »posudků« takových samozvaných, nezralých pseudokritiků a předešla tak pro příště podobné blamáži časopisu katolických studentů, kteří nemohou k absurdnostem a nedůslednostem tohoto druhu lhostejně přihlížeti!

V Praze dne 18. října 1930.

JUSt. Jiří Královec.

Poznámka redakce:

Je nám líto, že došlo k takovým incidencím, ale nemůžeme přece všechno kontrolovati. Přispívatelé by měli mít sami tolik kritiky v sobě, aby nedošlo k takovým trapným scénám. Máme však potěšení z toho, že se našel někdo, kdo dovedl ukázati na to nejobtívnější místo a doufá, že ti, kterých se to týká, budou napříště opatrnější, zodpovědnější a objektivnější. Obáváme se však, aby se to nezvrhlo v osobní a lokální boj a proto tuto záležitost pokládáme za ukončenou. Myslíme to upřímně, ať jest to také tak přijato. Lépe je říci skutečnost do očí, než za zády pomlouvati nebo se schovávat.

*

Není tomu zrovna dávno, co jsem dostal od básníka dp. *Jakuba Demla* překrásný dopis, kde mezi jiným píše mi také toto:

»A něco pro zasmání: ty prospekty pro »Jitro« stály asi 200 Kč a výsledek je dodneška ten, že jeden katolický (jak sám říká) student požádal mne odkudsi z Písku o mou fotografii s podpí-

sem My jsme se ovšem tak zaradovali, že Vám to neváháme napsati, neboť sdílená radost, dvojitá radost. Ale ať Vám nenapadne trhat si proto hlavu! Raději dbejte hlasů jesuitů, kteří o mně vydávají svědectví .«

Cituji zde ta slova proto, aby se poznalo, jak katoličtí studenti reagovali na ty objednávací listky a na vše, co už jsem v »Jitru« tolika články a články žádal a chtěl. Je viděti, že shnilost katolického studentstva je stále ještě velká a že dá ještě mnoho práce, abychom ji odstranili. Nezám o pravé umění a o pravou literaturu je u našich studentů zarážející a svědčí o žalostném stavu těch, kteří se svými zájmy vnikají do sfér naprosto katolicismu opačných, protivných a odporných.

I katolického studenta nacytáte dnes na škváry moderních škralabů, na podobizny filmových »hvězd« a na nasládlé romány dnešního světa, které bude vám hltati s očima vypoulenýma, avšak na pravé umělecké dílo, které mu doporučujete, vám s upřímností kašle, poněvadž nechce namáhati svůj ctihodný rozumček, nechce se povznést trochu výše a tak se jen pachtí tady po té páchnoucí, blátivé půdě světské. Je hezké, že se student zajímá o fotografii a podpis velkého našeho básníka, ale to není ještě všechno, není to to pravé, co chceme a co si přejeme, neboť nejprve a hlavně musí se zajímati o jeho dílo.

Vím ovšem, že do všech čísel »Jitra« objednávků Demlových knih nebyly vloženy, a proto ti, kdož mají zájem o knihy Jakuba Demla, nechť se jen obrátí přímo na mně (adresa: Václ. Zima, Plzeň IV., Keřová 9) a já jim milerád opatřím všechny informace a všechny knihy, které si budou přát. Nechť si však nikdo nemyslí, že zde dělám nějakou reklamu čistě z obchodního zájmu anebo z nějakých jiných osobních důvodů — knihy Demlovy doporučuji zde jen proto, že vím, že dnes je to velká záchrana od naprostého změlčení, zpovrchnění a zbanálení dnešních katolických lidí, kteří se neustále jen plazí za literárními výplody liberalistickými, žijící bez Boha a bez duchovní literatury katolické, která je už dnes tak hojná, vzácná a krásná.

Nesmíme naprosto dáti na výroky některých lidí, z nichž pozoruhodný je zvláště ten, o němž psal v dopise jeden student v předminulém čísle »Jitra«, co soudil jakýsi jesuitský kněz o Jakubu Demlovi, o Jaroslavu Durychovi a Otakaru Březinovi. Deml se mi o tom zmínil v dopise, jak lze čísti nahoře v citovaných slovech, a také redaktor vzácné duchovní revue »Na hlubinu«, jejímž spolupracovníkem Deml i Durych jsou a kterou tolik doporučoval Otakar Březina. Dp. Dr. P. Silvestr Braitto na to reagoval a dobře odpověděl. Je to velice smutný zjev a špatné vysvědčení onoho kněze. Kdyby tak mluvil nějaký pokrokový učitel, profesor anebo socialistický žvanil, byl bych s ním brzy hotov, ale u kněze katolického to zaráží, velice zaráží, poněvadž je to známka mělkosti, neznalosti a nadutosti.

Václav Zima.

—»«—

Právě v poslední chvíli přišel od kol. Zimy tento dopis, který byl určen již do čísla následujícího, ale pro jeho důležitost jsem jej dal ještě do čísla dnešního. Je to skutečně smutné, co se tu dovidáme!

Tedy nikdo, nikdo se nenašel, kdo by si koupil Demlovu knihu! Je to něco hrozného, co si

nedovedeme ani dobře představit, když z více než *pět tisíc* čtenářů se nenašel ani jediný, jenž by vše to, co v »Jitru« o Demlovi dosud bylo napsáno, pochopil a podle toho také jednal! Nerad bych z toho vyvozoval to, co kol. V. Zima, při čemž nešetří výrazy, ale nutí mne to velice. abych vyslovil právě něco podobného.

Je to skutečně smutný zjev! Jak, ke komu se to vlastně v »Jitru« mluví?! Mám vážné obavy, že tak, jak se reagovalo na toto, reaguje se na vše ostatní a tu by pak ona slova byla na místě, ač stále a stále tomu nemohu jaksi dobře věřiti. Ale bylo by zajímavé zvědět, co o tom soudí čtenáři, ti by nám mohli povědět mnoho zajímavého. Je to přec otázka nejdůležitější a nebude-li v tomto směru jasno a je-li třeba, nestane-li se náprava, všechna naše práce a naše mluvení a namáhání je marné. Kde má býti život, musí býti všechno v nejlepšímu pořádku, pravé, a kde má býti život duchovní, musí býti zdravá duše, ne ztrávená moderními, atheistickými škváry, nýbrž naplněná pravým světlem poznání Ježíše Krista.

Nechci však býti pesimistou, raději optimistou. Máte-li nějaké nejistoty, tápete-li dosud ve tmách neznalosti, čerpejte pro svoji unavenou duši hojného nápoje ze studnice tak bohaté, jako je revue »Na hlubinu«. Žádná obchodní reklama, ale zbožné přání toho, kdo to s vámi, studenty, myslí opravdu přátelsky.

Redaktor.

Rozšiřujte Jitro, časopis katol. studentstva čsl.

ZA DÁREK K VÁNOCŮM

nejlépe se hodí pěkná

KNIHA

je to dar trvalé ceny

Vyžádejte si seznam pěkných a levných knih nádherně v á z a n ý c h v

NAKLADATELSTVÍ ČESKOSLOV. AKC. TISKÁRN
NY V PRAZE II., KARLOVO NÁMĚSTÍ 5-6.

11. — Královská procházka.
K. Zástřešek.

			Ple	ni			
lá	se	mě	dy	po	na	bla	ň.
ř	ka	k'a	mí		těc	sva	va
toť	bou	tr	po	ky	zka	k	tek
v	ram	ti	há	ti	sl	mu	ze
mí		ti	der	zi	še	mi	zér
ve	vzde	ňa	kvě	du	roz	a	sklo
ch	na	ty		če	dlo	ně	lest
tí	nu		se	ca	ř	to	nou
			tvá	zr			

12. — Souzvučka.

Oldřich Buráň, Slez. Ostrava.

Ku lesu se lana táhnou
netknutá a nezoraná,
pouze černá hrouda sama.
Těžce na mě slétla vrána...
— — — oráč vyjel,
zúrodniti chtěl ta lada.
»Když se nikdo nepokusil,
já ano, vždyť síla mladá
ve mně hárá ohně plamen!«
tak si řek', když zaryl v půdu.
Odletěla s skřekem vrána:
» — — — sídlet budu.«

13. — Roháček.

Fr. Jančík o »Kabrňáci«.

ženské jméno.
ženské jméno.
řid. představený
ást zámku
Číslovka něm.
Písmeno.
Nota.

14. — Ráček.
Uh. brodskému S. S. S. — Fr. Kulíšek.
Ví náš správný stěží,
kde »ráček« bez »m« leží.

15. — Zrůda.

St. Antonický — všem.

Méně než málo ve formě zrůdy
je mládenec hodný, vždy a všudy.

16. — Rodovka.

Avion.

Om — v moři na skále stojí,
ona — zas ke hmyzu se pojí.

17. — Hádanka.
K. Vrabeč.

Dokud ty mě ještě nezaznáš,
tobě jsem vždy tím, co jsem,
jak mne vyřkněš a mne seznáš,
už ti nejsem tím, co jsem.

1. Je j užíváš v době ranní,
ní jest nebezpečné brání.
2. On — je hora neveliké výše,
ona — u paty mu plyne tíše.
3. On-li hrozí loďce tvého žiti,
ona nechť též v duši tobě svíť!

18. — Rodovky.
Sláva.

J. Dekoupl.

19. — Přemýška (litr.).
Buk je mlád!

20. — Darvinka.

Avion.

Mohu za rok třikrát vystřelit z luku.

21. — Háčkovka.

St. Antonický.

Bez háčku známý všem keř,
s háčkem zas zvíře — kdo chceš, tak věř!

22. — Doplnovačka s tajenkou.

Modrým očím — Eliška K.

+	e					
	+	d				
		+	k			
			+	l		
				e	+	
		u	+			
	á	+				
k	+					
+	j					
	+	a				
		+	o			
			+	o		
			š	+		
	n	+				

část dne
město v Rakousku
člen rodiny
duch
zbytek vykáčeného stromu
mládě domácího ptáka
škodí národu
pták
šelma kunovitá
druh psů
nejkrásnější doba života
tuk
česká řeka
výrobek z obilí

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

P. Silv M. Braitó O, P.:

Přijď, dítě přesvaté!

St. Křupka:

Vánoce.

Miriam:

Praha ve vzpomínkách.

Literatura. Divadlo. Dopisy.

r. 12

č. 4

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka tentokráte dne 5. ledna 1931.

Adresa redaktora od 20. prosince 1930 do 6. ledna 1931:
PhC. Václav Černý, Ždětín, p. Ptení, Morava.

Z redakčního stolu.

Miriam: Praha ve vzpomínkách. Studentský sen. Těším se na nové příspěvky. — J. Opasek: Vánoce. Oči. Září nám úsměv. Do listopadového čísla jsem nic neobdržel. — A. P.: Svatá noc. Svatá oběť. — V. Davídek: Chtěl bych... Toto ano, je to už něco určitějšího. — V. Z.: Mé srdce. Do liter. hlídky též. — Kroužek přátel esperanta v Litovli: Budou-li zájemci a přispívatelé, to je to hlavní, a zaručíš-li se odpovědným vedením, nic proti tomu nemohu namítati. — Fr. Šíma: Nevěrec a světec. Pošli zase něco. — K. F.: Apoštol pravdy a lásky. Už toho necháme. — Jarka K.: Večerní. Musím tě veřejně pochváliti, že tak mlád, stvořil jsi takovou báseň. K vůli obsahu se však pro tisk v Jitře hodí již méně. Raději něco z jiné oblasti myšlenkové. Těším se na nové. — F. L. B.: Stará píseň. Vitám rád každou spolupráci a těším se na nové příspěvky. — M. Ch. Hanoš: Adoratio. Pošli zase. — N. F.: Poe. E. A.: K podstatě básnictví. Těším se na další spolupráci. Zmíněné studie rád postupně otisknu. Jihočešsky. Ano, ale už dost. — K. Janeček: Kéz by nezustalo jen při slovech. Doufám, že něco zašleš. — J. O.: Přijmej. — E. Bližkowski: Neznámá melodie. Zašli zase. — Milena: Odpuť! Něco však skutečně dívčího by neuškodilo. — Old. B.: Sny o štěstí. Rajský kraj. Vánoční překvapení. Pěkně se rozvíjíš. Těším se, že si promluvíme na pracov. konferenci v Kroměříži.

Z redakčního koše.

Lad. G.: Zrada. Zcela průměrné. Podzimní sen. Škoda, že je už zima, ale ani podzim by se k tomu nehlásil. — J. O.: Do lit. hlídky se nehodí. Je to už staré. — V. D.: V kostele večer. Bouře nad Evropou. S nadpisem. Tato poslední není již ani časová. Nedovedu si dobře představit, co chceš říci. Pokus se o něco vhodnějšího. — Fr. M.: Litost. Je mi líto, ale nelze. Viš jistě sám, kde je

chyba největší. Musí to býti zážitek. Zaměňovat slova podle libosti? Nevím, nevím. — J. P.: Takové vtipy nevedeme přece! Nevyplácí se to! — J. B.: Zimní slabé. Tak se přece nemluví. To jsou nemožně šroubované fráze. — Trhlav: Pomsta je sladká. . . možná, ale mně bylo nějak příliš hořko, když jsem to četl: Pohlížíš na to nějak divně. Je mi velice líto, ale tisknout to nejde. Máš aspoň snahu. — J. K.: Večerní. Zasloužíš té největší chvály. Báseň jiného rázu, bude-li tak po-dařená jako tato, rád uveřejním. — L. F. B.: Zapomeň, co bylo... Příliš prosté a pesimistické. Tak zlé to snad přece jen nebude. — M. Ch. H.: Ó, srdca mójho blaženého čistý tikot. Doufám, že při lepší pozornosti další příspěvky budou dobré. — A. V. T.: Jízda domů na prázdniny. Něco v tom je, ale neuspořádané. Takové zakončení je již méně vhodné. Doufám, že se ti podaří něco lepšího. — V. K.: Sníh. Toto by se ještě hodilo, jen to trochu přepracovat. Avšak — Otec — kalendářové povídaní s nemožným moralisováním. Prostě to byli zloději. Námět sám méně vhodný pro stud. časopis. Též gramatika a stilistická forma hodně ještě pokulhávají. Těším se, že se polepšíš. — K. Š.: Jeden z neuznaných geniů. Je to vtipné, ale mohlo by to býti vtipnější. Něco veselejšího, aby při tom nepřecházel mráz po zádech. — Miloslav H.: Primánka. Krásně procitěné. Do Jitra se to však nehodí. Pokus se to uveřejniti někde jinde. Dopis, ano. — V. H.: Črta o skautingu. Nepřináší nic nového, to už jsme zde slyšeli. Pošli něco zajímavějšího ze života vašeho stud. oddílu. A. D. S. D. S. Kus studentského života. Proč právě takový kus? Cožpak není nic zajímavějšího, než kritizovat profesory?! — M. K.: Po konferenci. Docela neumělé povídaní. Humor v tom není, spíše mám při čtení dojem trapné ubohosti studentského jednání. — St. L.: Staffelstein. Myslím, že je to méně vhodné. Těším se na osob. rozhovor v Kroměříži. — J. Romain: Štědrý večer. Odpověď jsem dopisem.

Redakce přeje všem přispívatelům a čtenářům „Jitra“ radostných svátků vánočních a všeho nejlepšího do nového roku.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v prosinci 1930.

Číslo 4.

Přijď, dítě přesvaté!

Stal se Synem člověka, abychom se mohli státi syny Božími. Tajemství nepochopitelné, tajemství, proti němuž se vzdírá rozum, ale pouze rozum, nakažený zatracením a chladem, jímž právě čiší peklo a jež nechce a proto nedovede se skloniti před tajemnou láskou, která tolik dala světu.

Stal se člověkem. Kolikrát se již hloubaví myslitelé zastavili nad tím, jak možné jest, že Bůh, láska sama, připustil zlo, připustil vinu. Kde byla jeho láska? Chcete odpověď? Popatřte do jeslí! Ještě vám ta láska nestačí? Aby zachoval Bůh svobodnou vůli člověka, jenž se měl milostí, ale přece jen vlastním zároveň rozhodnutím skloniti před Bohem, Bůh, jenž vše plány svými pořádá v lásce své nekonečné hned lidu, jež věděl, že zneužije své svobody, dal naději a později i plnou hojnost tohoto léku.

Ztratili jsme své dětství Boží, protože své dítě nechtělo Bohu důvěřovati a více věřili lži a nášeptům rouhavým a ke vzpouře vyzývajícím. Tehdy byli jsme odsouzeni daleko navždy od domova blouditi. Dítě bez domova, dítě, jež cizina zklamala. Chtělo, tolikrát chtělo se

vrátiti, až přišla Láska sama na svět, viditelně, tak naprostě a uchopila ubohé bloudící ruce do svého rozpjatého obětí náručí. Tehdy v jeslích se po prvé ty ručky rozepjaly a již se rozepjaly, aby rostly k oběti, aby rostly k lásce.

Klečíme u jeslí, klečíme u lásky. Půjdeme ještě smutni, ještě plni úzkosti a pochybnosti? Kdo by nevěřil této lásce? Jaký důkaz ještě byste po Vtělení Lásky naprostě chtěli?

Plné ručky má toto dítě a především hlavní dar oběma svými unavenýma pažema uchopme, milost jeho, dětství své Boží ztracené a v tomto Dítěti zase nalezené. Uchopme milost svou. Nechť působí v nás, nechť očišťuje v nás, nechť jí nejsme ku překážce. Aby se rozvila v duši naší tak, jak je milost tato, tak bohatě, protože takovou cenou Vtělení získaná.

Aby život náš duchovní, život náš vnitřní vyzněl též Vánoce, aby z růže Milostí Božského dítěte vykvetlo poupě, vykvetl kvítek lásky naší, štěstí našeho, v Bohu, v Otci, v Domovině.

P. Silb. M. Braitto O. P.

Stanislav Křupka:

Vánoce.

Vánoce!

Jedno z nejradostnějších slůvek na světě. Jako by hladilo srdce a duši.

Tiše padají k zemi sněhové vločky. Velké bílé ticho se rozestře nad unavenou zemí. Snad nikdo z nás si nemůže představit vánoce bez sněhu. Ztratil by tím tolik krásného, že by to až bolelo, ztratil by tím duševní klid, který omládlé oči sbírají po radostných plochách bílého sněhu. Chtěl bych se rozběhnout do šedé, bílé dálky, tam, kde černé vločky se mění v bílé, a obejmout něco, co nevidím, co však cítím v hlavě, v srdci, v chladivých polibcích bílých motýlů královny Zimy. A vím, se mnou by jich běželo mnoho, dětí i velkých dětí, jimž brzy sníh ve plasech neroztaje. Říkají mi to jejich úsměvy, jimiž pouštějí do světa svoje vzpomínky, radostné, jako křik dětí. Nemohou za to, že tam, kde lidé se stali tvůrci, sníh zčernal a křik dětí se rozplynul v hnědé mlze továren. Nemohou za to, že vzpomínky jejich v mlze zabloudí a vrátí se bolesti.

Nemůžeš však, ubohý, nenáviděti, protože přijdou vánoce. A na Štědrý večer se zrodí Láska. Na tvoji nenávisť napadá bílý sníh, tiše ji přikryje bílým svým klidem, než do duše vstoupí Láska.

*

Do ozářených ulic se hladově zakously reflektory limusin. Stěny paláců se rudě rozkřikly a dole oslepeno se valí množství. Oči nám ukradly výkladní skříně,

Míriam:

Praha ve vzpomínkách.

Je ticho kolem — — —

Před žlutým světlem uprchlo modré šero za okenní sklo — tam, kde ztemnělé střechy leží těžkým křídlem na bílých domcích! Světnice, prochvělá jen tikotavými údery hodin, mlčí.

Stěna má oči! Hledí na mne třemi obrazy, hledí ztrnule. A v kamnech cos blábolí ohník.

Tak plyne nade mnou soumrak neděle. Svátečně a slavnostně dotýkají se srdce vzpomínky — za okny modrý večer, v duši bílý den!

Hlava padá ke dlaním jak těžký klas k půdě a pojednou hoří zas přede mnou

mozek je projekčním plátnem, kterým jde tisíc vábioých reklam, srdce by bralo a dávalo, ruce jsou němý.

Tisíce bratří jde okolo a nikdo mne nevidí.

Jsem žebrák boží.

Beru vše, i úsměvy beru a dávám do duše klid dobrého skutku.

Bratři! Brzy se narodí Bůh. Na svět přijde Láska. To k vám přijde, lidé, Bůh!

Zázrak.

Zázrak je ve vás, bratři.

Všude je nás mnoho, mnoho je žebráků božích. Dejte nám trochu radosti a přidejte úsměv. Dejte nám kousíček štěstí. Jsme chudí a ubozí. Pod vánočním stromkem vám bude ležeti naše radost.

Nechtějte, aby okny se na vás dívaly hladové oči, které nevěří, že na Štědrý večer navštěvuje lidi Bůh a roznáší radost.

Bratři!

Maminko!

Rozsvítím svíčky na vánočním stromku. Než dohoří, dáme si srdce jako dárek. Až dohoří, zas život nám je vezme.

Po čtyřicetileté dohoří svíčky. Škoda, že už pod okny necinká zvonek a za zastřenými dveřmi světnice nerozsvěcuje Ježíšek stromek. Míval, chudák, vždy tolik práce a neměl rád zvědavých dětí. Avšak netrestal hříšky, jež mne tak děsily. Byl hodný, protože miloval jako nikdo na světě, vidíte, maminko!?

jenými. Přeplněné výklady volaly — pomilovaly se se zrakem — do duše hrstku přání vhodily .

Sváteční nálada vánoc visela nad proudem — s každým člověkem běželo kolem kus nedočkávané radosti — kus předtuchy milého překvapení . . . Až zmámila klamná existence kohos Radostného, jenž

chodil ulicemi a rozdával každému po kousíčku štěstí.

To bylo kdys — snad je tomu nyní opět tak — mně však jen vzpomínky zbyly — vzpomínky, jež stojí na nábřeží života jak lucerny, aby svým světlem zjasnily temnou hladinu času.

—><—

Štíma F.:

Nevěrec a světec.

Jednoho večera, když Don Bosko byl v Paříži, kde vzbudil tolik nadšení mezi lidem, navštívil jej Viktor Hughes. Don Bosko za dvě léta po této návštěvě diktoval rozmluvu, která se byla rozpředla mezi ním a mezi slavným básníkem a romanopiscem:

»Je tomu dvě léta, když jsem byl právě v Paříži, navštívila mě jedna osoba, již jsem vůbec neznal. Musela čekat na audienci tři hodiny a teprve o jedenácté hodině večerní vstoupila do mé světnice. Její první slovo bylo: »Neděste se, pane; já jsem nevěrec a proto nevěřím zázrakům, které mnozí o vás vypravují.« —

Odpověděl jsem: »Nevím a ani věděti nechci, s kým mám čest mluvit; ale ujišťuji vás, že nechci a nemohu přinutit vás, abyste věřil to, co vy věřiti nechcete. Nemám ani úmyslu mluvit vám o náboženství, o němž nechcete nic slyšet; povězte mi jenom: Během vašeho života měl jste vždy podobné myšlenky ve vašem srdci?«

V. H.: V letech mého mládí věřil jsem tak, jak moji příbuzní a přátelé věřili; avšak, když já sám jsem mohl uvažovati nad mými myšlenkami a rozumovati, odložil jsem stranou náboženství a počal jsem žítí, jak má žítí filosof.

D. B.: Co chcete říci slovy: žítí, jak má žítí filosof?

V. H.: Véstí život šťastný, ale nestarati se nikdy o nadpřirozenost, o život věčný, jímž kněží straší lidi prosté a nevzdělané.

D. B.: A vy, co myslíte o životě věčném?

V. H.: Neztrácejte času a nemluvte mi o tom. O životě budoucím budu rozumovati, až se budu nalézat v budoucnu.

D. B.: Poznávám, že vy žertujete, ale poněvadž mne přivádíte na stopu, buďte tak laskav a poslechněte mých slov. V budoucnosti může se státi, že onemocníte.

V. H.: Jistojistě, hlavně v mém věku, poněvadž jsem trápen nesčíslnými vadami tělesnými.

D. B.: A nemohlo by se státi, že tyto nemoci by vás přivedly v nebezpečí života?

V. H.: To se může stát, poněvadž já se nemohu vymknouti osudu, jenž zasahuje každého smrtelníka.

D. B.: A až se budete nalézati na samém prahu smrti, až se budete nalézati v okamžiku, v němž se přechází z času do věčnosti . . . ?

V. H.: V tom okamžiku budu odvážným, jak se sluší na filosofa, a nebudu mysliti na nadpřirozenost.

D. B.: A co vám zabráňuje mysliti alespoň v tom okamžiku na vaši nesmrtnost, na vaši duši a na náboženství?

V. H.: Nic mi to nezabráňuje, ale je to znak slabosti, který já ukázati nesmím, poněvadž bych se stal směšným v očích mých přátel.

D. B.: Ale v tom okamžiku budete na konci života a tak snadno mohl byste se postarati o vás a o pokoj vašeho svědomí.

V. H.: Rozumím, co chcete říci, ale necítím v sobě síly, abych se ponížil tak hluboko.

D. B.: Avšak v tom okamžiku co můžete ještě očekávati? Nynější život je u konce; o životě věčném nechcete, aby se vám mluvilo; co se tedy stane s vámi?

Neznámý sklonil hlavu: mlčel a přemýšlel. V tomto stavu věci jsem započal znovu:

Vy musíte myslet na velkou budoucnost. Budete míti ještě nějaký okamžik života; jestli ho využítujete, jestli si posloužíte náboženstvím a oddáte se milosrdenství Božímu, budete spasen, a spasen navždy; jinak zemřete jako nevěrec, jako zatracenec a vše bude ztraceno pro vás navždy. Vyložím vám věc ještě jasněji: pro vás nezbývá v budoucnosti, než »nihil«, jak vy myslíte podle vašeho přesvědčení, aneb podle mé víry a podle víry celého světa očekává vás věčné trápení.

V. H.: Vy se mnou nemluvíte filosoficky ani theologicky, ale jako přítel příteli, a proto nechci odmítnouti vašich slov; pravím vám, že mezi přáteli zaměstnáváme se rozhovory filosofickými, ale nikdy se nepříjde k tomu velkému bodu: buď nešťastná věčnost aneb nic nás očekává. Chci, aby tento bod byl náležitě studován a pak, jestli to dovolíte, vrátím se, abych vás navštívil po druhé.

Po několika slovech onen pán stiskl mi ruku a odcházejce, nechal mi visitku, na níž jsem spatřil tato slova: Victor Hughes.

Vrátil se druhého večera o téže hodině, stiskl ruku Don Boskovi a pravil:

Nejsem tou osobou, jak jste se snad domníval; byl to jen žert, to, co jsem učinil včera večer; musil jsem si dělat námahu, abych se představil jako nevěrec. Jsem Viktor Hughes a prosím vás,

abyste mi byl věrným přítelem. Věřím v nadpřirozenost, věřím v Boha a doufám, že budu moci zemřít v náručí katolického kněze, který by doporučil Stvořiteli moji duši

Viktor Hughes neměl již nikdy příležitosti spatřiti Dona Boska, jak by si byl přál, poněvadž D. Bosko po několika dnech opustil Paříž. Když pak o dvě léta později, 25. května 1885, tento slavný básník byl v hodině smrti, žádal naléhavě, aby k jeho posteli byl připuštěn kněz. Dosvědčil to mezi jinými slavný dr. Vulpian, který ho ošetřoval, a zdá se, že i jeden kněz, osobní přítel Viktora Hughesa, dal mu rozhřešení z jedné balkonády, která se nalézala směrem k oknu umírajícího.

Je známo, že mu bylo zabráněno, aby mohl přijmouti svátosti umírajících.

Oldřich Buráň:

Sny o štěstí.

*Rok celý nechal život kolem jíti
a v samotě svá snění sprádal jen . . .
Teď divá touha rodí se a nití,
po roce zase navrátit se k žití —
ne divák už, leč sám též účasten.*

*I láska přijde pak v své celé kráse,
krok jeho každý bude provázet.
Budoucnost šedá rozjasní se zase —
dlíh lásce jen — i život, který zdá se
dnes jako prázdný klas a hluchý květ.*

Miriam:

Studentský sen.

Že by Jarda byl snivý hoch, nemožno říci, ač sny jeho bývaly předivoké. Ostatně to zavinila jeho fotbalistická vášeň — náramně rád házel a neměl-li v noci po ruce míče, házel tedy sebou — na posteli.

Konečně, nač mnoho řeči? Jarda byl student — prosím — chápete, že tím je řečeno vše? Větou »byl student« je vyjádřena již charakteristika, životopis — vůbec celá tragika jeho jsočnosti.

Býti studentem znamená probděti u knih větší část svého času. Jarda to bral důsledně — on u knih nejen bděl, ale i přecasto spal, tak sladce spal — zvláště bylo-li po tanečních! Ostatně to nemohlo nikterak býti na újmu veřejného dobra, neboť Jarda, loyální člověk, měl s vedlešedícím kolegou následující úmluvu:

»Jestliže spánkem spravedlivých přemožen jsa chrápati počnu, vedlešedící Valous šfouchancem vzbuditi mne má.

Jestliže větší část roku budoval Jarda »ráj srdce«, před konferencí ocital se v hotovém »labyrintu«. Tu se nic nedivte, že jednou večer složil zmučenou hlavu u pyramidy knih a zdřiml si sedě.

Ani pět minut ještě neuplynulo a zadrdčel zvonek. Nejprve zvonek — pak listonoš — telegram — co to? Strýc píše: »Je-li ti třeba většího obnosu peněz, přijď. Má náruč i peněženka jsou ti otevřeny.«

Jarda dočetl a zavýskl. Jeden okamih na hodinky o jedné ručičce a Jarda vidí, že je nejvyšší čas jíti na nádraží. Ještě poslední něžný pohled na kanárka, zhasl

světlo, vyplázl jazyk na knihy a již pádl krokem převelikým.

Zpívá-li Zelenohorský rukopis: »Aj, tu Jaroslav jak orel letí« — není to pravda, neboť náš Jaroslav letěl víc než orel — Jarda letěl jako blázen, konečně každý student pochopí — vždyť šel pro peníze!

A dále nás upozorňuje Rukopis: »Nastojte a veš svůj um sbírejte, nastojte a nadivno vám sluchu!«

Jaroslav letí, letí — bum — a se schoďu přímo nosem v kolébku lidstva, mátušku zem. A když už tím horkým čelem udeřil v chladnou zemi, rozpomenul se díky složití Allahu za šlechtnost strýcova a zopakoval si letopočet útěku Mohamedova, povstal a mínil v cestě pokračovati.

Leč, ajta! Přistupuje k němu muž postavy hrdinné, s šedivou klisnou po boku a vlídnými slovy na rtech: »Vidím, že spěcháš, příteli. Jsem Čurila Plenkovič a má kobyla je ti k službám.«

Jarda se vyhoupl na ušlechtilé zvíře a klusal k nádraží. Cesta byla předlouhá a než dojeli k cíli, naučil se Jarďa hráti na citeru »Ach Du wirst mich einmal betrügen«. Přiznám vám, že to vlastně nebyla citera, nýbrž žebro slavné Čurilovy klisny. Hra musela býti opravdu dojemná, neboť kobyla měla po celou dobu vyplazený jazyk. Jarďa proti tomu nic nenařmítal, anžto podobný projev úcty mohl býti vztahován víc na protijdoucí než na Jarďu samého.

Konečně stanuli u nádraží. Jarďa seskočil s koníka a tento zmizel v Blanické skále.

Jarďa vidí, že vlak už na něj čeká, přes to však, chtěje ukázati věčný zájem, dotazuje se, kdy dojedou do strýcova bydlíště. Přednosta stanice, p. Lier, právě dopisoval svou poslední železniční novelu. K Jarďovi projevil velkou ochotu. »Hned to vypočítáme«, povídá, bere křídu a píše na tabulku: »Jestliže kolo udělá x obrátek za vteřinu — — —«, víc však Jarďa neslyšel, neboť zočiv nešťastnou matematickou veličinu, vyrazil z čekárny — jeden skok nalevo, po všem je, po všem — už sedí v I. třídě mezinárodního vagonu Etoile du Nord a vlak ho unáší daleko ode všeho, co zavání matematikou, jež sama o sobě je pro Jarďu málo známou veličinou.

Nastává kontrola lístků a protože se Jarďa vykázal studentskou legitimací,

vyplatil mu průvodčí jako drahotní příplatek Kč 5.23.

Vlak uhání a Jarďa si prohlíží svou společnost. Je tu muž s chlapcem, podle všeho otec se synem. Pán je »ze staršího vydání« a ježto mu hlavu kryjí rusé kaděře, Jarďa je pojednou přesvědčen, že má před sebou pana Rousseau. Vždyť i hoch si počíná velmi přirozeně, leže na sedadle s nohama v okně, a otec každou chvíli spustí: »Emilku, pamatuj, že — — Emilku, dej pozor, aby — —« atd.

Vlak supí, biograf kraje řítí se kolem, konečně přichází Jarďova poslední stanice. Ale že není růže bez trní, musí Jarďa pěšky hodinu cesty. I spěchá vstříc té otevřené peněženke (náruč už strýci odpustí).

Zatím sneslo se nad krajem Zelené šero a v dáli u cesty černá se cos jako stará — vrba. Nebyla to však vrba jako vrba, vidí Jarďa, že je to muž Jan, který tu stojí jak Zapomenuté údolí a koukaje na Beranův dvůr, vzpomíná na své Mládí. Již se chtěl Jaroušek pustit do klábosení se starým známým, když zpozoroval, že v ta místa spěchá Madlenka z Pece. I rychle se vzdaloval, neboť jeho srdce bylo v stupnici tvrdosti ještě před maskem a on se dnes nechtěl uváděti v pokušení. V krisi finanční byly mu city synovecké nad všechnu ostatní sentimentalitu.

A tak se Jarďa šine dál. (Vlastně uhání — šinout se má ve zvyku, jen když je vyvolán.) A již mu kyne vstříc dům strýcův, dům útěchy.

Vejde a hle — strýce nalézá a sice s otevřenou náručí, ale peněženka je uzavřená. Leč po chvíli podává mu strýc klíček a Jarďa nedočkavě otvírá tlustou portmonku. Okamžitě sáhne do ní a v ruce mu zašustí — papír s nápisem: »Zde by měly kvést růže.«

Rozhořčen mrští Jára peněženkou o zem — bum — pyramida knih letí ze stolu a Jarďa si protírá ospalé oči. Jak to? Je půl 12. hod. v noci a on místo učené dřime nad rozevřenou literaturou!

—«—

Papež Pius X.: »Budete nadarmo stavěti chrámy, budovati školy, vaše dobré skutky budou zbytečny, veškero vaše snažení zůstává marno, nebudete-li mítí současně velikého tisku!«

F. L. Bledský:

Stará píseň.

*Zapadlo mi slunce
dřív, než přišel čas,
doburácel život,
dozněl jeho kvas.*

*U hrobu, svých krásných
klamných nadějí
zasypán jsem sněhu
lednou závějí.*

*Jak by prolomil se
nad mou hlavou strop
chystají mně rakev
v délce šesti stop.*

*Já se do ní vejdu,
troska tvrdých skal,
vejde se však do ní
také ten můj žal?*

E. Bliżkowski:

Neznámá melodie.

Revenez, revenez, ô nees tristes pensées!
Je veux rêver — — — (Lamartine.)

Kola drnčí, krajina se mihá, a já sním. Sním o životě, o tom plaménku, kterému pouhý závan větru přináší konečné zhasnutí. Kola drnčí, koleje zvoní a zpívají... Zpívají o lidském duchu a snažení — šepotají kousky mozků, lpící na kolejích, volají kapky krve na obrubě kol. Šepotají tiše... »Ať žije lidský pokrok, ať žije lidský důmysl ztělesněný ve vynálezech; zdráv buď ty ubožáku, který zde pohodlně sedíš a hravě přemáháš rozdíly místa!« — »Co ty víš?!«

Z hrobu zapomenutí vstávají vynálezci a budovatelé, muži mozku a práce, vítězové i poražené oběti, známí i neznámí, aby si podali ruce. Příšerně se vyjímá tento lidský řetěz. — Na kolejích, na součástkách vlaku, kam hledíš, kde sedíš, všude částčky mozku a kapky lidské krve a všechno šepotá ponurým a jednotvárným hlasem, který se zdá býti tak poetickým svým stále se opakujícím daktylem a trochejem: »Spějeme dále, spějeme dále...!«

Kam?! Ač poslouchám úzkostlivě, pozorně, odpovědi jsem nezaslechl.

Vlak stojí, kola mlčí, krajina se zastavila a já sním. Sním o nádherné symfonii,

kterou jsem právě slyšel. V duši mé dozívají melodické akordy právě zmlklé skladby neznámých skladatelů, kteří zanechali část svého »Já« v těch všedních kolejích. Každý tón, toť osud člověka, každý akord, toť nový vynález a celá skladba, toť apotheosa na vzrůstající pokrok.

A podivno, že vždy nejhlubším dojmem působí konečný akord, celek — vítězství techniky; jednotlivé tóny a akordy zůstávají bez povšimnutí. Ironie osudu. Těch malých, bezvýznamných, »les misérables« si nikdo nevšimne, nikdo o nich neví, a přece bez jejich spolupráce by se celek nezdařil a rozpadl — — —

Edmund Spencer praví kdesi: »Much dearer are the things, which come by hard distress.« (Milejší nám jsou věci, jichž vznik možno přičítati nedostatku.) Tato okřídlená sentence, zdá se, neplatí vždy, neboť určité věci přejímáme jako apriorní nutnost. Tentýž krutý úděl stihl i koleje a jejich tvůrce — — —

I železniční koleje mají svou melodii, poesii, — i tragedii. Však málo těch, jimž mythologický had vylízal uši tak, že »rozumí nejen hlasům ptačím«, nýbrž i — melodii zcela prostých kolejí.

Karel Hoffman.

Jiří Herold.

Jos. Suk.

Lad. Zelenka.

České kvarteto v karikatuře.

(K připravované výstavě malíře Fischera.)

Jan Opasek:

Oči.

*Zářivé hlubiny tajemné
tajemné jako noc
v blankytném úsměvu vítězné
velká je vaše moc.*

*V lesknoucích jezerech snů
viděl jsem krásu
ratolest nesoucí do domů
modravou řasu.*

*Do víček setmělých tmou
v kolébku víry
vzpomínky moje tiše jdou
vítězné nesoucí síly.*

Oldřich Buráň:

Vánoční překvapení.

Byl Štědrý den.

V kuchyni nebylo se radno zdržovati, neboť ve shonu a spěchu, jaký vládne v každé domácnosti v tak důležitý den, je mamince každá osoba na závalu. Zvláště je-li to ještě osoba mužská. A jak by ne? Tu musí zadělati ještě na nějaké to cukroví, tam zase naložiti uhlí do kamen, aby nevyhaslo, připraveni nezbytnou rybu, postaviti na plotnu vodu na polévku, nahlédnouti do trouby, zda se nepálí vánočka a různé a různé jiné důležité práce, takže stále jí někdo či něco stojí v cestě, jak běhá z jednoho místa na druhé.

Proto Jarka odklidil se raději do svého pokojíku. Chtěl čísti nějakou knihu, aby mu rychleji ubíhal čas, avšak sotva otevřel jednu ležící na stole, hned ji zase odložil na dřívější místo. Přistoupil k oknu a díval se ven na ulici. Z olověné oblohy sypal se v hustých chuchvalcích sníh, jenž tiše se ukládal na šedý asfalt ulice a fasady ponurých činžáků.

Chodci spěchali jakýmsi rychlejším tempem, než v jiné dny a tramvaj, jindy sotva se vlekoucí, letěla jako k požáru. Dnes spěchalo zkrátka všechno: maminka, chodci, tramvaj, auta, povozy, jenom Jarka neměl naspěch. Klidně stál u okna a hleděl na pouliční předvánoční ruch.

Brzy ho i to omrzelo. Urovnal na stole hromadu papíru, jehož se tu povalovalo jako někde na smetišti a štrachal se zase do kuchyně, odkudž zaznívalo harašení nádobí a praskot hořících polen ze sporáku.

»Už jsi tu zase?« vítala ho matka, sotva strčil hlavu mezi dveře.

»Nemám co dělat, tak jsem se přišel podívat, jak pokračují přípravy k slavnostní večeři,« odpověděl.

»Tvé návštěvy potřebuji co nejméně. A nemáš-li co dělati, jdi postaviti do pokoje jesličky, aby byly na večer připraveny.«

U Šimůnků stavěli jesličky rok co rok, ačkoliv Jarka i jeho sestra Vlasta byli již dávno odrostlími. Dělo se tak více ze zvyku a nutnosti, než z které jiné příčiny, neboť zvyk je druhá přirozenost. Jak se jen musili přemáhati, než si uvykli na slavení vánočních svátků bez nezbytné jim dříve jedličky. Stalo se tak přede dvěma lety, kdy byla o ně na trhu veliká nouze a proto nemohli si ji obstarati.

Nyní staví pouze jesličky.

»Jaké by to byly vánoce bez jesliček,« říkává vždycky paní Šimůnková, když její muž se usmívá někdy nad pečlivostí, s jakou Jarka staví dřevěný Betlem.

Pan Šimůnek nebyl snad proti tomu, aby se jesle stavěly, vždyť byly to tytéž jesle, které stavíval doma, když byl ještě malým klukem a které mu jednou daroval dědeček k Ježíšku, ale usmíval se nad tím, s jakou trpělivostí dovede Jarka postaviti figurky na svá místa.

Na matčino vyzvání, odebral se Jarka do pokoje. Jesle snesl s půdy již včera, nyní je měl jen postaviti na místo, kde každým rokem stávaly. Vytáhl z kouta za skříní úzkou, ale dlouhou lepenkovou krabici a počal sestavovati jesle, jež byly v ní složeny.

Dokončil právě jeskyni, když ozval se v předsíni řinčivý zvuk zvonku.

»Jarko, skoč otevřít!« volala z kuchyně maminka.

»Už běžím!«

Jarka otevřel. Za dveřmi stál listonoš s nějakým balíčkem. Odebral jej a podíval se na adresu: »Dětem Šimůnkovým« četl.

»Aha, rodiče nás chtějí něčím překvapit«, řekl sám k sobě. »Ale proč to posílají poštou?«

Uvažoval, na kloub však nepřišel.

»Nechť je tomu jakkoliv, podívám se, co to vlastně je.«

Odvázal opatrně motouz a sňal papír. Objevila se lepenková krabice. Otevřel víko a co spatřil: v krabici byly složeny — jesličky.

»To asi koupila maminka, neboť dobře ví, že starý Betlem je již hodně ohmataný a odřený. Neřeknu jí, ani nikomu jinému, ničeho a postavím na místě starých jeslí jesle nové.«

Jak si umínil, tak udělal. Rozestavěnou jeskyni složil zpátky do krabice a tuto zanesl do svého pokoje, aby zbytečně neprekážela. Nyní dal se do stavění nového Betlemu.

Byl mnohem krásnější než starý. Barva figurek se leskla jako zrcadlo; zejména tři králové měli svá roucha živá a pestrá. Bylo tu mimo jeskyně i několik chaloupek s malým hradem, dvě srnky, myslivec, babička s nůsí na zádech, pastýři a tři andělé. To vše u starého nebylo. Původně snad bylo i to, ale během času hodně věcí se ztratilo nebo polámalo.

Konečně trůnil z prádelníku Betlem v celé své kráse. Jarka dal si, jako vždy, záležeti na ladném uspořádání, že bylo milo pohleděti na teplem zářící jesličky. Tu a tam ještě něco poopravil a zjistiv, že vše je v nejlepším pořádku, odebral se do svého pokojíku. Do kuchyně již nešel zbytečně překážeti.

Uvažoval, co učiniti se starými figurkami. Postavit je mezi nové rozhodně nechtěl, protože by svým ošuměním kazily ladnost, a za druhé, nebylo tam pro ně ani místa. Uschovati je nemělo důvodu, když byly jiné. Tedy co s nimi? Rozhodl se, že je spálí a bude po všem.

Otevřel dvířka kamen, v nichž se topilo, a naházal figurky s jeskyní i se vším všudy do ohně — — —

»Nyní si půjdeme k jesličkám zazpívati koledy«, vyzvala matka Jarku, Vlastu i muže, když byli po slavnostní večeři a po rozdělení dárků.

»Chce nám ukázati jesličky, jak se nám líbí«, povídal si Jarka.

Přistoupili všichni k prádelníku, na němž stály nové jesle, ale nic!

Už chtěli začít s písní »Narodil se Kristus Pán . . .«, když tu Vlasta zvolala: »Co to tady stojí za Betlem, ten je též jako dárek?!«

Matka i otec pohlédli lépe a stáli okamžik beze slov.

»Kdo ho sem postavil?« otázala se konečně matka.

»Já«, odpověděl Jarka.

»A kdes k němu přišel?«

»Přinesl ho pošťák dnes ráno.«

»Patřil skutečně nám?« otázal se nyní i otec. »To není možno. Od koho by byl?«

Jarka hleděl z jednoho na druhého a nevěděl, co by odpověděl. Všichni prohlíželi si neznámý dar a hlasitě jej obdivovali.

»Asi strýc Vincenc, jenž byl u nás loni na vánoční svátky a jemuž jste si stěžovali, že Betlem budete musiti příštího roku spáliti, vzpomněl si na vás tímto dárkem«, upamatoval se otec.

»Ano, bude tomu tak«, zvolal radostně Jarka hlasem, jakým volal vynálezce nad svým objevem slovo: »Heureka!«, »neboť na adrese bylo psáno výslovně: dětem Šimůnkovým!«

Neznámý dárcce byl tedy objeven, mohlo se nyní pokračovati ve zpěvech. Mohlo se pokračovati, ale nepokračovalo se, neboť z předsíně zazněl zvonek. Vlasta běžela otevřít a do dveří hrnuli se dva caparti sousedů Šimůnků: Zdeněk a Lidka s hlasitým pozdravem: »Vinšujeme vám šťastné a veselé vánoce!« jak je rodiče doma naučili.

Chodili sem každé vánoce podívati se na pěkné jesličky, jaké si přáli mít sami. Rodiče jim je stále slibovali, ale nikdy nekoupili.

»Tak tady jsou naši drabanty«, usmívala se paní Šimůnková. »Pojďte jenom dále, máme letos nové jesličky i s Ježíškem.«

Kurážnější Zdeněk přistoupil k prádelníku a s rozzářenýma očima hleděl na směsice postav, zvířat a domků.

»Jééé, to je krásné! To vám donesl Ježíšek?«

»Ano, byl tady před chvílí«, odpovídala Vlasta.

»Nám měl také donésti Betlem, psali jsme mu o něj, ale nepřinesl nám ho.«

»Asi zapomněl.«

Zdeněk i Lidka mohli oči nechat na

figurkách, stále viděli na nich něco nového. Když se nadívali a zazpívali i několik písní, dávali sbohem, že musí jít domů. Netrvalo to dlouho a zvonek ozval se zase. Vešel pan Šimonek s Lidkou a Zdeňkem a oznamoval:

»Tady děti mi s nadšením povídali a popisovali váš nový Betlem. Nedali jinak, než že musel jsem se jít na ten div podívat.«

»Máme nový Betlem, nevíme ale, který Ježíšek nám ho poslal«, usmíval se Šimonek.

»Nevíte který? Já jsem před třemi dny koupil pro své děti v Praze přesně tentýž a poslal jsem ho domů poštou, neboť jsem se nechtěl s ním vláčet, avšak dosud mi nedošel. Přejde snad zítra, to bude ale už pozdě, neboť chtěl jsem ho dát dětem na Ježíška.«

Tak povídal pan Šimonek, když Zdeňek s Lidkou běželi k jeslím, aby je obdivovali.

»Už to mám!« volal Jarka, vrazil do pokoje s archem jakéhosi papíru. »Na-

padlo mi, že listonoš místo k Šimunkům dal balík k Šimůnkům. Šel jsem se podívat na adresu a skutečně je tomu tak.«

»A to jsi se nemohl hned podívat lépe na adresu?!« vytrhl mu otec papír z rukou. »No, už je to tak. Betlem je Zdeňkův a Lidčín«, prohlásil, když se byl podíval na adresu i razítko pošty. — —

Lidka i Zdeněk jásali, když se krásný Betlem přenášel k nim. Konečně mají, co si tak dávno přáli. Ježíšek se spletl.

U Šimůnků zůstali nyní vinou nevšímavosti Jarkovy bez jesliček. Otec láteřil, uslyšev, že jeho Betlem, který tolik roků opatroval, je spálen, až se hory zelenaly. Jarka mlčel. Vždyť se domníval, že to bylo vánoční překvapení rodičů a nevěděl, že to bude překvapení tak veliké!

Příštího roku koupil Alšův Betlem a ten postavil na místo, kde stával tolik roků Betlem s figurkami vyřezávanými

Idyla*).

*Ježíšek v prostičkých jesličkách spinká,
děťátko líbezné nebeských krás.
Matička nocuje u svého Synka,
v tváři se zračí jí radosti jas.*

*Pastýři spěchají ke vchodu stáje,
proucně zní do noci zbožný jich hlas:
»Ježíšku předrahý, děťátko z ráje,
snažně tě prosíme, ochraňuj nás!«*

*Ježíška neděsí zarostlé tváře,
se rtíků dětský mu uniká smích.
Kolem se rozlila podivná záře,
když ručky přesvaté k žehnání zdvih'.*

*) Zhudebněno Fr. Preislerem jun. pro soli, sbor, orchestr a varhany.

Adoratio.

Ecce, venio!

*Hl'a, prichádzam, ó Pane, pred stánok
Tvojej skromnosti*

*Prichádzam do zátisia z hluku omam-
ného a z krážov nebezpečí,
prichádzam k Tebe, Majstre dobro-
tívý . . .*

*Prichádzam, Pane,
prichádzam a kl'akám, lebo vidím Ťa,
jak voláš prívetive a hl'adiš vókol pá-
trave a čakáš trpezlivo s'ľa opustený*

*král', kedy navráti sa služobníctvo Tvoje,
kedy príde niekto navštíviť a potešíť
Ťa jako brata úprimného, Učiteľ'a lásky,
Boha milosrdenstva*

*Čakáš trpezlivo, Spasiteľ'u,
čakáš a ruky chvejú sa Ti nedočko-
vosťou požehnať toho, kto nevzopre sa
hlasu Tvojmu a príde k Tebe s srdcom
otvoreným a s dušou láskou rozniete-
nou . . .*

Ó, ďakujem Ti, Majstre drahý, že hla-

*som Svojím milým si prehlušil hukot vôd
rozbúrených vôkol duše mojej a privie-
dol si ma až sem, pred stánok Svojej šte-
drosti .*

*Ďakujem Ti, Majstre drahý, za paprsk
Tvojej lásky, ktorým riadil si kroky mo-
je až sem, na stupne oltára,*

*Ďakujem Ti zo srdca hlbokosti naj-
väčšej*

*a žiadam si len úpenlive, aby vždy vo-
lanie Tvoje zo zátišia vôd rozbúrených
hukot vôkol duše mojej prehlušilo a pri-
viedlo ma opäť sem, pred stánok Tvojej
lásky*

M. Ch. Hanoš, r. g. N-a.

Eda Vazil:

Bílý háv.

*Zkypřila jsi půdu po úrodném jaru,
v černé hroudě našla zrnko pro svůj
smích,
čekám teď bílý háv — zapomnění
a jeho vločky v oblacích.*

*Matičko, věřte,
chtěl úžeji bych se přimknout k Vašemu
srdci
a říci Vám o všem, o špině tisíci světél,
zářící v šeru velkoměstských nocí,
o bídě společnosti, jež hyne bez pomoci;
chtěl bych Vám vzpomínky svoje před-
čítat.*

*Ale teď čekám,
až mír bude k modlitbě zvát,
háv bílý na půdu Lásky napadat
až ukryjí bolesti — lidí hřích
vločky, které jsou tušit v oblacích.*

Pout katolického studentstva čsl. do Říma r. 1931.

Rychle se blíží doba pořádání pouti. Dnešní stav přihlášek slibuje již krásnou účast. Kolegové neotálejte s přihláškami a posílejte je buď do Ústředí, anebo na Výbor pouti do Říma.

Na cestě do Říma zastavíme se v Padově a vykonáme zde pout k sv. Antonínu, u nás nazývanému Antoníčkem a vzývaným o pomoc při ztrátách drahocenných věcí. Sv. Antonín neodpírá nikomu své pomoci. Mnoho lidí rádo dosvědčí, v kolika případech jim tento světec pomohl k upamatování i k nalezení zapomenuté neb ztracené věci. Čeští katoličtí studenti půjdou také k tomuto světci? Ano i oni půjdou prositi a pomodliti se o nalezení věci drahocenné — Bohu ztracených duší ostatních studentů. Budou prositi o osvícení rozumu a poznání pravdy u těch, kteří zbloudili a snad i odpadli. Vůbec naše pout má-li býti poutí, musí míti v sobě alespoň část u někoho i většinu vlastností pravé pouti. Vezměme kříže a všechny své těž-

kosti i bolesti a nejen nás, ale i všech těch, kteří s námi nebudou moci jeti. Na posvátných místech, která navštívíme, vzpomeneme celého našeho národa, všech spolubratří, i když jsou opačného stanoviska. Budeme prositi o mír Kristův v Božím království.

Na pouti musíme posílit své snahy po práci usilující o obnovu všeho v Kristu. Dlouho bylo uvažováno, zda máme ponechat název pout. Nejen snad vnější forma a letmý význam tohoto slova u mnohých narazí, ale nám šlo o jeho vnitřní náplň a úplné splnění. Rozhodli jsme se pro označení: pout, skládající důvěru v ty katolické studenty, kteří pojedou a dobrovolně se přihlásí. Při pouti naskytne se mnoho příležitosti poznati život, historické památky, umění i kulturu cizích národů. Katolický student i tohoto si povšimne a pokud mu bude možno se vším se seznámí. Taktéž i přírodní krásy shlédneme. Chceme nejen vychutnat krásy cestou nám po-

skytnuté, a smysly chápané, ale chceme v prvé řadě posílit své duše. Dekorativní či jakýsi krásný rám jsou všechny věci lidským důvtipem a uměním zbudované, krásným a vznešeným obrazem v naší duši zakotvené musí býti duchovní stránka pouti. Nebudete nějak drženi zpět, zpěv i zábava bude dovolena, ale i při tom všem musíte věnovati část svého času přemýšlení o pouti. Ostatně dojmy z míst, která navštívíme, zanechají v každém takové dojmy, že se budou krýti s pojmem dobře vykonané pouti.

Program dosud nebylo možno náležitě vypracovati pro překážky rázu technického. Před vánocemi však budou rozeslány všem přihlášeným. Proto kdo tak ještě neučinil, nechť obratem sdělí svou adresu.

Cena pouti stanovena maximální hodnotou 1600 Kč, která nebude překročena, naopak dnes můžeme již prohlásiti, že studentům bude snížena a po získání dalších slev, o něž jsme žádali, bude ještě snížena. V tištěných programech bude už oznámena dosažená sleva číselně, dnes do uzávěrky listu není nám možno tak učiniti a bez náležitého propočtení nemůžeme nějakou vymyšlenou číslici vyřknouti. Nenechte se odraditi výškou ceny, šetřte a úspory posílejte přípravnému výboru pouti, který

Jan Opasek:

Září nám úsměv do dáli.

*ozpomínka nese se tmou,
slzy nám v úsměv padaly,
do lesů voláme: hóla, hou.*

*Žebráme o lásku Boží,
prosíme o milost svět,
klekáme do trní, hloží,
dejte nám Milosti květ.*

*Klameš nás, světe lákavý,
co jsi nám dosud, ach dal?
Oči by ještě víc plakaly,
kdo tě sem, kdo jen zavolal?*

A. P.:

Svatá noc.

Jasně a vesele plápolají svíce na oltáři a celý chrám tone v záplavě světél. Jeť toto světlo symbolem záře hvězdy, již seslal Bůh Otec při narození Syna svého.

vám na požádání zašle složní lístky poštovní spořitelny č. 93.356.

Dary a příspěvky přátel a dobrodinců budtež zasílány na: Výbor pouti katol. student. do Říma, č. šeku dříve uvedené. Dobrodince naše a šlechetná srdce, ochotná přispěti finanční podporou chudým dobrým studentům katolíkům, prosíme, aby v době radostných svátků vánočních připravili Ježíška i těmto studentům a poslali své příspěvky do 10. ledna 1931, aby se mohlo uvažovati a i slíbiti potřebným studentům, že mohou jeti s námi. Hlásí se jich již několik a jsou mezi nimi i kolegové bohoslovci. Tito kolegové slibují modliti se za dobrodince, kteří jim umožní pout do Říma. Prosíme, aby tyto dary byly označeny, že jsou k tomuto účelu. Možno je (dary) složiti Výboru Římské stud. pouti, anebo Ústředí katol. student. čsl. Praha II., Spálená 15 (č. slož. lístku 206.270). Za každý dar vyslovujeme nejsrdečnější dík: Zaplať Pán Bůh. Dary budou kvitovány v Jitře; kdo si toho nepřeje, prosíme o laskavé označení: nekvitovat.

—»«—

Sleva na ceně noclehů byla již získána, takže můžeme během tisku dodat, že se již pohybuje mezi 1450—1500 Kč. O další slevy se vyjednává.

aby osvítila rozum i srdce lidstva čekajícího na slíbeného Mesiáše.

Zazněl po dvanácté hlas rohu, zvěstováno tajemství největší — zrození Boží.

Jásavý chvalo zpěv andělský, jenž druhdy ohromil prosté pastýře, line se teď radostně z hrudi sluhy Božího: »Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonae voluntatis!« A hle! Po několika vroucích modlitbách již dopřáno je knězi držeti v rukou zrozeného Spasitele. V plénkách zahaleno leží Božské Dítě na oltáři. A kdo že klečí u jesliček Jeho dnes? Snad Jeho svatá Máti s pěstounem Josefem či zástupy andělů obklopují Jej, aby hříšní lidé neměli k Němu přístupu? Ovšem, že andělé i sama svatá Panna po-

hlízejí s láskou na vznešené Dítě, leč při nesmírné dobrotě věčného Otce jsme to my, my, lidé hříšní, jimž dopřáno dnes nahlédnouti v radosti nebes. Dnes nesmí kanouti Božská krev, by smyla nečisté stopy hříchu s našich duší, dnes radují se nebesa i země a vše je očištěno neviností Zrozeného.

Narodil se Kristus Pán,
veselme se,
z Růže Kvítek vykvet nám,
radujme se!

Václav Zima:

Mé srdce.

*Mé srdce nástroj hudby jest,
v něm tisíc tónů jásá vždy a sladce zní,
v něm slyšet melodie dnů i nocí jasných
hvězd,
i zvonů znění večerní.*

*V něm radost má, jež vítězstvím je za-
šlých dní,
si nalezla svůj tichý útulek,
a odtud šíří se jak světlo sluneční,
jak řítící se proudy dravých řek.*

*Jsem chudý, vím, však nevidím v tom
žádný trest,
a nic se za to nestydím,
neb aspoň srdce mám, jež nástroj hud-
by jest,
a jež mě činí bohatým.*

Poe E. A.:

K podstatě básnictví.

(Literární essaye. Symposion 1928.)

Poe ukazuje se těmito několika essayi velmi dobrým a svérázným estetikem. Nepřináší kritiku starých názorů na básnictví, nebo dokonce kritiku některých starších básnických děl; jeho snahou je podati vlastní názor na poesii. Toto dílko bude patřit jistě vždy k oněm prvním, která budou pojednávat o estetice básnické tvorby.

Poe má velmi originální poznatky. Jeho estetika je velmi blízká nynějšímu pojetí poesie, ač v mnohém se s nynějšími všeobecnými názory rozchází. Je však dobře známo, jaký vliv měl právě Poe na básníky francouzské, kteří se stali namnoze zakladateli moderních směrů a jichž v mnohém dosud nikdo nepředčil.

Hned první stať »Filosofie básnické

skladby« je velmi pozoruhodná. Nemíním tím zdůrazňovati vlastní Poeův výklad »Havrana«, poněvadž to, co básník poví o vlastním díle, nutno vždy přijímat s rezervou. Poe je velmi průbojným bojovníkem za tvorbu v úplném vědomí. Je tedy nepřítelem inspirace. A na jiném místě (Kapitola o nápadech) zdůrazňuje důležitost pevného plánu k jakékoliv umělecké skladbě. Připouští sice změny při zpracování, tvrdí však, že je nutno mnohdy v zájmu původního plánu obětovat velmi cennou myšlenku, jež by mohla mít vliv na konečný účín, jehož umělec svým dílem zamýšlí docílit. Tím staví se proti všeobecné do té doby představě o básníku jako nějakém »božském potřeštenci«. Popírá tedy i tvrzení Rimbaudo-

vo, který zdůrazňoval inspiraci, extasi. Jisto však jest, že není možno psát ani z prostředků číře vymyšlených za účelem účinu, ani v úplné extasi, při níž by pracovalo jen a jen podvědomí básníkov. Nutno připustiti uspořádání prvotních, namnoze intuitivních dojmů, vznikajících v podvědomí na základě zákonů asociálních, třebaš vyskytli se básníci, kteří toužili podat ve svých básních věrný, přesný obraz zážitků a jejich různých reakcí na podvědomí. Je tedy Poe svým zdůrazněním »plného vědomí« bez spolupráce podvědomých vlivů příliš jednostranný.

Nejvýbojnější statí je kapitola o »Vědeckém základu verše«. Staví se na stanovisko úplně protichůdné tehdejší i dnešním představám o prosodii. Tato otázka není však již tak akutní, poněvadž dnes nemá verš svých dřívějších pevných forem a bývá básníku velmi lhostejno, kterého útvaru ve své básni použije. Dnes je nejvíce rozšířen volný verš. Poe však klade důraz na rytmus plynoucí řeči a ne na pevně vyhraněné útvary, v nichž vidí povětšinou výmysly profesorů klasické filologie, jejichž hlavní snahou je týrání žáků a formulářství. Báseň není

jen dovedné sestavení slov v jistém smyslu. Báseň je »myšlenka radostná pospolu s hudbou«.

Poe vyslovuje též myšlenku, že kritik musí býti básníkem. Čím lepší básník, tím lepší kritik a naopak. Správné kritické soudy pronášejí jen velmi dobří básníci. Chyby kritikovy nutno přičísti na vrub nedostatku básnického nadání a přílišné samolibosti, která u špatného básníka tento nedostatek vyvažuje, zkreslujíc a křivíc jeho nepatrnou soudnost. Za důvod uvádí počet kritik správných a špatných. A o tom, že máme více básníků špatných a prostředních než dobrých, nelze přec pochybovat.

Kniha Poeova obsahuje celkem tyto články: »Filosofie básnické skladby«, »Vědecký základ verše«, »Dopis příteli B—u«, »Kapitola o nápadech« a »Z padesátky nápadů«. Všechny své poznatky autor velmi pečlivě rozebírá a dotvrzuje doklady. Zvláště studie o verši, jež je nejobsáhlejší, poskytuje velmi pěkný obraz, jak si Poe nauku o verši představoval. První stať je důležitá právě oním známým rozborem »Havrana«, který patří k nejlepším básním Poeovým. N. F.

—><—

JOHN GALSWORTHY,

největší současný anglický romanopisec. Právě vyšel v Melantrichu jeho Svět ec, román z let světové války, tragédie faráře, jehož dcera se

má státi matkou nemanželského dítěte. Současně vychází také v nové úpravě jeho nejjemnější lyrický román Tmavý květ.

Duchovní hlídka

Přijde, přijde!

Chrám y i srdci lidskými ozývá se v tyto dny rorátní velebný zpěv: »Přijde, přijde Vykupitel!«

Jsou blízko vánoce s milostným příchodem Jezulátka betlemského. Vánoce katolické nelze mysliti bez jesliček betlemských. Vánoce katolické nelze odloučiti ani od eucharistických jesliček Ježíškových, totiž od vánočního sv. přijímání. »S oltáře do srdce!« — to musí být i tvým, příteli, předsevzetím životním v době vánoční. Kéž životním! Charakteristickým typem vánoce jest dnes sněh, sport, lyže, hory! Radostí vánoční jest dnes ven ze sebe, své chaty, svého města, svého okolí — ven — i bez vánočního stromku, štědrovečerní ryby, tradiční púloční atd. — ven do mrazu, chladu, tupé bezmyšlenkovitosti — inu, taková je doba naše — prázdná v sobě a prázdné chce mít duše svých ctitelů a miláčků. Opustila lehkomyšlně poslední něžné pouto vzájemné lásky — kouzlo vánoc. Tím opustila nadobro i Ježíše betlemského — tak jako betlemští obyvatelé — ba vraždit Ho chce v duších — jako Herodes! »Pryč s ním!« A ty, mladý inteligentě, oposičníku našich Herodesů a nevděčných »Betlemských« — tak aspoň na to rosteš — ty musíš volat do srdce svého Krista a ukrýt ve svém srdci jako v jesličkách Toho, který je pronásledován, bit, vyháněn a opuštěn světem — bezbožeckým, lehkomyšlným a rozkošnickým! Tyto vánoce přijmi Ho zbožně, něžně a důvěrně, ty, který jednou za Něho budeš pronásledován, bit, vyháněn a opuštěn — protože chceš být katolickým inteligentem. Přijde k tobě Ten, který pravil: »Není učedník nad Mistra!« Přijde k tobě a potěší, povzbudí, vzmuzí klesající energii víry i mravnosti! Bez Něho neměl bys čisté, jásavé vánoční radosti. Přijde, přijde — jak jsem rád, že i k tobě určitě, brzy přijde. Buď Jeho a On tvůj!

A. Daňha.

—><—

Svatá Oběť.

Zmlkly varhany, posvátné ticho rozhostilo se chrámem. V prachu koří se lid Bohu Nejvyššímu, jenž trůní nyní na oltáři. Toužebně upírá svůj zasazený zrak tam na oltář, na Kalvarii, kde Kristus opět se obětuje za nás, za naše hříchy. I ty, duše drahá, pozdvihni svůj zrak, plný pokory a lásky! Jeť chvíle svatá. Teď vznesla se nad hlavu kněze bílá Hostie. Již opět vztyčuje se k nebi drsný kříž a na něm rozepjato visí tělo Spasitelovo. Rány Jeho se rozevírají a z nich řinou se rudé krůpěje krve. Kapka po kapce stéká na hlavy ubohých hříšníků a bledý, zmučený Kristus, modlí se jako tehdy: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí!« A hle! Černé roušky hříchu mizí a duše oděna je v šat běloskvoucí. Zbavena hrozného malomocenství, vstupuje opět v kruh čistých, vyvolených Božích a jásavě pje chvalozpěv Bohu Stvořiteli a Vykupiteli. —

Pomalou klesá sv. Hostie na oltář — přesvaté tělo snato s kříže, aby odpočinulo po přestálém utrpení a bolestech. Než i z hrobu — ze svatozátku — žehná tobě Kristus a zve tě stále ve své sladké oběti. Neotálej již tedy, přtul se k Němu a naslouchej tlukotu Srdce Ježíšova. V něm

uslyšíš hymny tisíců sborů andělských, jež zpěvem svým slaví Beránka Božího. A oči tvoje, které radují se častokráte pohledem na věci maličerné a bezcenné, budou oslněny jasným plamenem lásky, jež vyvěrá ze Srdce nečistšího. Tak, opojena láskou, zvoláš toužebně se sv. Terezii: »Pane, já Tě miluji!«

A. P. z Plzně.

—><—

Přijímej.

Syn Boží, Ježíš Kristus, sestoupil na svět, aby nás vykoupil. Svou smrtí smývá hříchy. A více. Tak se snižuje, tak hluboce, že do našeho těla, které jest nádobou hříchu, vstupuje celý a živý. Bůh sám věčný a svatý vchází do těla červa zemskeho.

A tuto oběť, tento dar Spásy, mnozí a mnozí nevidí. A nepřijímají. Jsou to i katoličtí studenti. Jednou neb dvakrát do roka přiklekají u oltáře, aby přijímali Tělo Páně. Vícekrát ne.

V době, která se zdá být jednou z nejkritičtějších, toto nepatrné požívání Těla Ježíšova je příliš málo, aby katolík udržel v sobě ducha Víry a Pravdy.

Ne dvakrát, aspoň desetkrát, dvacetkrát a více. Kdybyste znali blaženství a plnost duše po častém svatém přijímání!

Mnohdy cítíte nechut' jít přijímat.

Ten odpor přemozte a jděte!

Správně praví P. Max Jakob básníku Jeanu Cocteanovi: »Hostie se musí přijímat jako aspirin.« Pro mnohé je to snad přirovnání poněkud divoké, ale je pravdivé.

Všechny bolesti duše vyhojí a rány zacelí pouze Tělo Kristovo.

Je to lék nečistší.

Lék neúčinnější.

Lék oživující.

Jezte a přijímejte plně slova: »Pojd'te ke mně všichni, kteří obtíženi jste a já vás občerstvím.«
J. Opasek.

Dívčí hlídka

Odpusť! Velké, lesklé oči hleděly tak smutně z tvářičky věnčené černými kučerami. Na dlouhých brvách zářily slzy, v srdci hořela krev a páčila bolest nezaviněná hříchem. Proč musí tolik trpět? Proč ji nesmí již spatřit, pocelovat její vlahé rty, zasmát se v laskavé oči? Proč musí slyšet dopadat. hlinu na její rakev, zpívat rekviem zpěváky bez srdce? Proč jí všichni týrají otázkou: »Kdo ti umřel?« — Myslíte, že jde tak lehko říct »maminka«? Chtěla jsem ji pocelovat oči, jít do duše a vyssát z ní všechn bol. Chtěla jsem říci: »Svět mi své raněné srdce, poněvaď duše má také hladoví. Pojd', spojíme je v úžasném letu až před trůn Hospodina, kde vyzpíváme svou bolest v úchvatném hymnu. Tam najdeš maminku a já snad lásku. A až opijeme svá srdce nesmírným blahem, pak se vrátíme; ne bolest, ale štěstí nám každý bude čist v očích, budeme mluvit o kráse víry a strhovat svým nadšením. Noc nám bude jasnou jako den a hvězdy se zdát nám tak blízko. Budeš se modlit k mamince jako k světlici a věřit, že brzy ji budeš moci věčně líbat a milovat.« A zatím jsem, jako ostatní, hleděla zvědavými zraky na její bolest, slova nechtěla přes rty, srdce bolelo, poněvaď

jsem poznala, že má pomoc by byla sobecká, že dovedu ranit, ale nikdy potěšit. Amata.

DÍVKY!

Odpust'te, že se vracím zase, ač výslovně jsem podotkl, že jen jednou bych Vám chtěl něco říci. To »něco« však zůstalo nepochopeno. Můj pokus nadhoditi Vám mystifikovaný výjev, abych vzbudil dojem skutečnosti, ztroskotat; a sice: je zajímavé počítati, pokud mi bylo možno, dopisy, reagující na můj článek, z nichž každý snaží se vyčistiti zklamání pisatele. Ne, to je vyloučeno; čtete osobní a přehlížíte věcné. Domýšlíte se, čeho není a co je předloženo, toho se nedotýkáte. Což není na dvou místech psáno, že pisatel je velice ošklivý a nesmělý? Tím měla býti vyloučena jakákoliv osobní účast.

Pouze po jedné stránce bylo porozuměno: aby se psalo. Ale ne, jak dopis jasně uvádí, o čem? Co je dnes nejožehavější otázkou: 1. Idea — praxe, a v ní zahrnutý poměr kat. studenta k dívce, kat. studentce.

Místo toho jen ujišťování se stran dívek, že jsou mezi nimi ještě, řekl bych — idealistky. Tedy aby bylo jasno, co jsem chtěl a čeho jsem se od Vás, dívky, nedočkal: Obraz, který je dnes sice častý, ale který, o čemž jsem přesvědčen, není mezi kat. studenty a studentkami, ten obraz vyličený, snažil jsem se do tohoto předem vyloučeného prostředí přenést. Na formě naprosto nezáleží, šlo o to, jak již řečeno, vzbuditi dojem skutečnosti.

Od sjezdu v Č. Budějovicích čekal jsem vyřešení této otázky; nestalo se tak (odtud obraz postaven do onoho místa). A nyní probírejme otázky tak, jak z obrazu jsou patrné:

1. Je možno mezi stud. spojití idealismus a praxi?
2. Je možna shoda po organizační i ideové stránce mezi hochem-organ. a dívkou-organisátorkou?
3. Bylo by možno odsuzovati organizační vlastnost dívky, i kdyby nebyla mravně bezúhonnou?
4. Je možno to, čím obraz končí, aby bylo mezi katol. hochem a dívkou?

Zde jsou otázky tak, jak původně jsem je měl na mysli: síla katolického studentstva spočívá v organisaci. Zde máte předloženy otázky organizační činnosti dívčí. A co vy čtete z obrazu? Žádná z vás neodvážila se napsati, že vše je nemožné. Je vidět, jak málo si důvěřujete. Proto stavím se já na obranu vás, já domnělý žalobce, ale tím ohnivější obhájce: My, hoši, víme, že oči dívčí, oči katolické dívky nelhou.

»Krasavice černovlasá, nadšená organisátorka«, zůstane vždycky i po mravní stránce bezúhonnou dívkou katolickou, jak pisatelka M. Sem. Tábor v posledním čísle píše: »pravou katolickou studentkou, jež dovede svět správně chápat, radovat se z něho čistou radostí nevinného dítěte a užít ho k prospěchu svému i svých bližních!« Řešení ostatních otázek ponechávám vám.

Hledí nechám spuštené, aby snad zvědavé dívky nepřišly se podívat, zda jsem skutečně ten nejošklivější a nejnesmělejší, ale opět vás o tom ujišťuji.

V minulém čísle »Jitra« vzpomíná moravský pisatel Ilza orelského sjezdu v Čes. Budějovicích. Článek svůj končí: »Jste-li všechny takové, jste odsouzeny mnou — —.«

Prosím, jste-li! Odpovídáme: »Nejsme.« Uznáváme, že nejbolestnější je, ve chvílích zklamání vzpomínati na doby štěstí, avšak z jednoho případu souditi na celek, bylo by nešetné. Připouštíme, že v dnešní době je opravdových, nadšených katolických studentek poměrně málo, ale přece žijí.

Na důkaz, že dosud takové duše, v jichž existenci téměř nevěříte, skutečně ještě jsou, přály bychom Vám, abyste alespoň na chvíli nahlédli do našeho ročníku. Kolik obětavosti, nadšení a lásky spatřil byste! A takových ročníků je více.

Tedy — ještě neodzvonili dívčím charakterům. Jihočešky.

Pozn. redakce: Pravdu může mít on i Vy. Nechci o tom ani dost málo pochybovati. Myslím však, že hledati v tom něco osobního, znamená nepochopení článku. Jsme však rádi, že jste se ozvaly a nedáte se.

Organizační hlídka

Zpráva o II. výborové schůzi Ústředí katol. stud. čl. v Praze konané dne 30. listopadu 1930. Zahájil kol. předseda Fiala za účasti kol. Zavadila, Suchánka, Královce, Skuhrové, Fr. Hradila, Fotra a Jaroše. Omluveni kol. Friedl, Zeman a dp. Daňha. Přijata resignace kol. B. Černého a na místo místopředsedy povolán kol. V. Zeman, I. pokladníkem ustanoven kol. Královec (dosav. II. pokl.) a za II. pokladníka povolán náhradník kol. Láska. Důkladně promluveno o pracovních konferencích jichž program uveřejňujeme na jiném místě. V tomto směru budou rozeslány jednotlivým Sdružením informace v oběžnicích. Pracovní konference budou: v Kroměříži 28. XII. t. r. a v Pardubicích 4. I. 31. Dále bylo jednáno o akci Mikulášského daru a podán přehled dosud vykonané práce v tomto směru. Vzata na vědomí zpráva finanční a odsunuta koupě psacího stroje pro kancelář Ústředí z nedostatku finančních prostředků a v důsledku přijatelného návrhu k získání velké slevy při této koupi. Promluveno o Jitře, při čemž byl přítomen jednání výborové schůze kol. redaktor. Podána řada námětů. Podána stručně zpráva o práci zahraniční sekce a schválen postup kol. předsedy. Projednána řada dalších otázek a spolkových záležitostí. Členové výboru požádání byli o uzavření o datu a místě valné hromady Ú. K. S. Čs. Podány návrhy k další práci Ú. K. S. Čs. Kol. předsedou podána zpráva o Římské studentské pouti a s potěšením přijato jeho oznámení, že jízda bude značně snížena. V odpoledních hodinách schůze byla ukončena.

K desítiletí S. S. S. seminárního v Brně. (Ke 12. prosinci 1930.)

V nejbližších dnech, 12. prosinec 1930, zastihne nás prvé naše malé jubileum. Je to snad malá doba, dělí-li nás pouze deset let od vzniku našeho sdružení; ale mají-li i velké věci nepatrné příčiny, možno využít i této malé záminky ku krátké retrospektivě spolkového života.

Byly to tehdy ještě divné celkem poměry ve studentském životě Brna. Charakterisoval-li kdy si dr. Krlín studenta před světovou katastrofou jako nadšence, nositele národní myšlenky v lidu, který se bil za vše krásné a měl úctu k idej, dílu i člověku, nutno říci, že po válce otřes a chaos

snad nejvíce zastihl studentstvo: to nebyl již student myšlenky a činu, nýbrž stroj bezmyšlenkovitý, celá jeho energie se jen rozplýtvala v povykování a papouškování pokrokových frází. Svět hlásal a bouřlivě prováděl soud nad církví, jež měla platit krvavou daň za naše politické osamostatnění. Ve škole to pocítila nejvíce: a když dnes se vžijeme do poválečných poměrů studentských, musíme uznat, že to bylo hrdinství hlásit se za katolického studenta. A přece katolické studentstvo jevílo podivuhodnou aktivitu: bylo jich málo: V roce 1919 profesor Jano Šrámek ve svých Studentských epistolách určil poměr k pokrokovému studentstvu 1 : 70! Mgr. Hlinka, když navštívil pražskou Ligu, jim řekl, že je jich jako dvanáct apoštolů. Ale tyto drobné mládežnické kroužky dělaly divy: Pražští akademici jezdí s drem F. X. Novákem po schůzích, kde se měla zakládat církev československá a neohroženě vystupují jako praví svatováclavští rytíři. V Brně do spolku katolických techniků »Moravanu« vstupují posluchači nově založené university. Obnovuje se činnost v S. S. S. mužském při »Moravanu« — středoškoláci za války pracovali v »Moravanu« — ustavuje se divčí S. S. S. Pracuje se především vnitřně zásluhou rádců brněnského katolického studentstva dra Karla Skoupého a tvůrce »Sušilovy koleje« dra Jana Sedláka. Orgán katolického studentstva »Studentská hlídka«, později »Život«, je přední katolickou revuí. Je obnoveno U. K. S. Čs. Zatím Svaz je konglomerát nejrůznějších prvků: ozývají se mezi pokrokovým studentstvem hlasy, jež upozorňují na neobyčejnou aktivnost katolického studentstva. V Brně pracuje se v nejužším kontaktu s Orlem. Je před orelským sletem: všude vznikají studentské odbory Orla, připravují se na samostatné studentské vystoupení, jež organizuje Brno.

V prázdninách roku 1920 je uspořádána valná hromada Ústředí v Brně. Kromě toho je uspořádáno pět krajských sjezdů: v Ružomberoku, Moravské Ostravě, Kutné Hoře, Uherském Hradišti a Českých Budějovicích. Všude se projevuje největší horlivost. I seminaristé — členové S. S. S. mužského v Brně — zúčastnili se těchto sjezdů, jejichž výsledkem bylo, že 12. prosince 1920 se rozhodli založit samostatné sdružení v Brně v semináři. Bylo založeno jako středoškolský odbor S. K. A. »Moravana«, který mu též dal zvlášť upravené stanoviny.

Regentem ústavu byl tehdy duchovní rádcem studentstva brněnského, oblíbený dr. Karel Skoupý. Ustavující schůzi s jeho souhlasem svolal oktáván Emil Čermák (dnes JUDr., vyš. soudce v Brně); zahájil schůzi a uvádí důvody pro osamostatnění a jeho hlavní výhodu, »že Orel nám zůstane« (pozn.: seminaristům jako členům S. S. S. mužského bylo dovoleno od dp. regenta chodit do cvičení studentského odboru Orla; totéž jim bylo dovoleno i jako členům samostatného S. S. S. s.). Oktáván Papež, dnes dp., zamítá návrh kolegy Čermáka, tvrdě, že v semináři zájem o věc trvá, pokud je nová! Ale jeho hlas zanikl — Sdružení bylo ustaveno.

Dnes deset let nás již dělí od roku 1920. Byla to doba těžké práce, byly chvíle, kdy jsme přisvědčovali P. Papežovi. Než tyto okamžité nezdary byly vyváženy ještě usilovnější prací. Pracovalo se všude, nejsou to prázdná slova, mluvím-li o životě ve sdružení. Za osm let, co jsem byl jeho členem, jsem se příliš k němu připjal, než abych zapomněl. Koluji tak přede mnou všechny tváře,

jež jsem tam vidával, vzpomínám na všechny plány a záměry, na to napětí vždy před schůzí, snad trochu bouřlivé debaty, na jeviště, divadelní zkoušky, jež se mnohdy protáhly dlouho do noci, na všechen ruch, šum. Byl to skutečně život!

Ale, jak praví kterýsi básník, i štěstí má svou melancholii! I v těch dlouhých řadách svěžích tváří jsou mezery. Kde jsi, Čermáčku? Tys odešel od nás nejdříve: tak tiše, jak by nikdo o tobě nevěděl. Kde jsi, Bohouši Krátký, Slunský? Všichni v prvním rozmachu byli odvoláni Nejvyšším: o všech platila slova profesora Hály, jež pronesl nad hrobem B. Krátkého: »Ave anima pia et candido!«

Josef P o u l, předseda 1928-29.

— » « —

ASSS. Prostějov pořádalo koncem října řádnou valnou hromadu — po prvé v Brně. Radostným a potěšujícím faktem byla účast kolegů — letos přibyly 2 nové (doutáme, že i v tomto případě příklady táhnou a srdečně si toho přejeme). Dvě z nich byly zvoleny do výboru, který byl sestaven takto: předseda JUSt. Boh. Lázníčka, místopředseda PhSt. Al. Mlčoch, jednatelka PhC. H. Dobová, pokladní PhSt. F. Koukalová, člen výboru PhSt. František Konečný. — Odstupujícímu výboru vysloven srdečný dik za úspěšnou práci, vykonanou v minulém roce. Bylo cítiti radost z vykonané práce, bylo pozorovati i chuť k práci nové. Je možno skoro s jistotou předvídati, že při takovém nadšení a při takové opravdové chuti k práci, kterou sdružení v čele se svým předsedou JUSt. B. Lázníčkomu projevuje svých cílů dosáhneme. Apelujeme na všechny katolické akademiky z Prostějovska, pokud ještě nejsou členy ASSS., aby vstoupili do našich řad! Není ovšem možno nevzpomínati také některých smutných zjeví, na něž nastupující předseda upozornil. Vyslovil politování nad tím, že skvělý vzrůst ASSS. Prostějov na jedné straně je provázen na druhé úpadkem středoškolského SSS. Je to věc, která by se přímo dotýkala i nás. Jde tu o budoucí dorost ASSS. Víme ovšem, že věc není tak zlá. Katoličtí kolegové středoškolské! Nebojte se katolických spolků. Snad se Vám ten který spolek nelíbí pro tu neb onu příčinu. Ale právě proto je řada na Vás, abyste se pokusili chyby ve svých spolcích odstranit. Podtrhuji slovo chyba — chci tím říci, že nemyslím malichernosti nebo snad osobní zášť a p. Takové věci vůbec do spolků nepatří a do katolických zvláště ne... Nebo nemyslete si! — »Nepotřebuji být členem katolického spolku, nosit své katolictví v odznaku na kabátě (— a snad někdy jen v odznaku) — stačí mi katolický život«. To je ovšem svatá pravda, kolegové! Katolický život to je p r v n í v ě c. Ale právě proto každý, kdo tuto myšlenku má, ba musí se jí snažit ve svém spolku uplatnit, pokud je to v jeho silách. Musí přece předpokládat, že student, který se dá do kat. spolku má aspoň dobrou vůli katolicky žít — a i kdyby tu byly výjimky — na každého konečně působí dobrý příklad. Buďte tedy dobrým příkladem ve svých spolcích a nevyhybejte se jim. Se strany školy se vám jistě nebudou stavět v cestu žádné překážky. A ostatně katolický student má ukázat, že je to na prvním místě on, který plní své povinnosti — i ve škole. Snad i pak vám bude bojovati s různými předsudky, s nepochopením atd. — pak si ale vzpomeňte, že bez boje není nikde vítězství a že vy ve svém boji za katolickou obrodu studentstva a života vůbec máte palmu vítězství, budete-li

skutečně bojovati, zajištěnu. Zatím se aspoň, kolegové, najděte a spojte. Přáli bychom si, abychom se brzy dověděli o silném prostějovském SSS.

SSSI. Kroměříž. V dnešním krátkém referátě se chci zmíniti o naší spolkové činnosti. Dosud měli jsme 5 členských schůzí, o něž projevilo členstvo značný zájem. První členská schůze byla zahájena chorálem svatováclavským, který byl valnou hromadou ustanoven naší oficiální hymnou a promluvil poutavě náš duchovní rádce dp. dr. Bartošík. Upozornil na sv. Václava jako na průkopníka křesťanství, národního světce a ctitele eucharistie, a nabádal členstvo, aby si ho učinilo vzorem ve všem podnikání. Na schůzi byly též přečteny odpovědi na telegramy zasláné Jeho arcibiskupské Milosti dr. L. Prečanovi a panu ministroví Msgr. dr. Šrámkovi. Druhá schůze vzbudila neobyčejný zájem též na straně pokrokového studentstva, neboť se nám podařilo získati jako řečníka dp. dra Strakoše, velmi dobře známého v literárním světě a v mnohých otázkách týkajících se naší literatury poblohorské na slovo vzatého odborníka. V přednášce na thema »Národní obrození« vysvětlil, jak katolický duch byl často záchrancem české literatury a objasnil význam Balbínův a jiných katolických spisovatelů. V debatě navrhl pan řečník, aby byl založen ve Sdružení literární kroužek. Za tři dny se scházejí zájemci, jest zahájena ustavovací schůze literárního kroužku a členové počínají se scházeti pravidelně každého druhého dne, aby se pod vedením zkušeného a obětavého učitele připravili na důstojnou oslavu 28. října. Oslava byla zahájena vzorně přednesenou Durychovou básní: Otče náš. Následovala přednáška kol. místopředsedy, v níž hluboké myšlenky byly podány přístupnou a při tom vzletnou formou. Mocně zapůsobila báseň Jar. Vrchlického: Balada k sv. Václavu«, po níž zahrál hudební kroužek, jehož pečlivě nacvičené skladby byly odměněny salvou potlesku, vyjadřující nadšení posluchačů. Též Nerudova báseň: »Moje barva červená a bílá« sklídila zaslužený úspěch, podobně jako báseň »K sv. Václavu« od Růženy Jesenské. O nadšení, s jakým se všichni chopili práce, svědčí ta okolnost, že všichni bez výjimky znali nazpaměť své básně, tak že nepotřebovali otevřené knihy před sebou a po oslavě s touž houževnatostí se dali do studia humoristických básní a veselohry, jež jsou určeny na Mikulášský večírek. Pátá schůze byla se světelnými obrazy. Přednášel františkán dp. Joachim Procházka o Bolívii. Přednáška se všem líbila, neboť pan řečník dovede upoutati, jak zajímavým vypravováním, tak též vhodně zapojeným vtipem. Vstup byl bezplatný. J. J. M.

Zemská pracovní konference katol. studentstva čs. v Kroměříži 28. prosince 1930. Program (předběžný) definitivní v oběžnících. V 8 hod. ráno mše sv., kterou oslavuje ndp. probošt František Valoušek. Po mši sv. kázání dra Silvestra Braitu z Olomouce: Poměr katol. akce k náboženské kultuře a katol. studentstvu. O čtvrt na 10 hod. zahájení sjezdu. Spisovatel Dr. Jan Strakoš z Kroměříže: Podíl katolicismu na národním obrození českém. O 10. hod. a) sekce středoškolská. Referuje ndp. Lazar, profesor z Břeclavě, na téma: Činnost našich sdružení vzhledem ke školskému řádu. Zprávy delegátů SSS., vedené tímto směrem: Vnitřní činnost ve spolku a vnější činnost před veřejností. Zpráva ve směru uvedeném, v časovém rozsahu 5 minut. b) sekce akademická. Referuje Dr. Silvestr Brait: Děla práce katolické inteligence a společně její cíle.

O 12. hodině společný oběd. O půl 2. hodině: Zprávy z Ústředí. O 2. hodině referát organizační. Referuje prof. Jano Šrámek z Chrudimě. O 3. hod. referát sociální. Referuje kol. Josef Poul z Brna. Debata k referátům. Večer o půl 8. hodině společenský večer SSS. Kroměříž. Mše sv. je v kapli arcib. gymnasia, sjezdování ve dvoraně téhož ústavu, stravování asi 10 Kč. Sjezdová kancelář v místnostech SSS., Kroměříž, Masarykova 47. Ideovou stránku vypracovala a vede Mor.-slezská sekce. Technickou stránku vede SSS. Kroměříž. Přesný program bude v oběžnících. JUC. Fr. Hradil, předs. MSS.

ASS v Přerově sehrálo v neděli 23. listopadu v sále p. Těšona divadelní představení »Manžel Šibal« od M. Hennequina, frašku o 3 jednáních, za režie p. prof. Ertla, který po delší přestávce se zase v tuto funkci uvázal a doufáme, že v ní setrvá i nadále. Úspěch divadla byl pěkný. Souhra, dík režii, náležitá a účast obecnstva potvrdila opět, že nejsrdečnějším podnikem v dnešní době, alespoň u nás v Přerově, je sehrání veselohry. K zdárnému podniku přispěli též kol. středoškoláci: Kyas, Kočí, Zavadil Vl. a j. Rovněž náleží dík i p. ochotníkům-hercům. Na 28. prosince připravuje ASS taneční věneček. Bude jistě dostaveníčkem všech akademiků. —ze.

Pracovní konference v Pardubicích konati se bude 4. ledna 1931. Přesný program bude oznámen oběžníkem. Na konferenci promluví vsdp. profesori z Hradce Králové: dr. Konečný a dr. Burýšek, z Prahy potom p. dr. Doležal a kol. dr. Suchánek. a.

Centrum katol. právníků ustavilo se v měsíci listopadu v Praze. Jsou v něm zastoupeny svými delegáty tyto studentské organizace: Čes. Liga Akademická, Mladá generace čl. strany lidové, Kolej Arnošta z Pardubic a katoličtí právníci z koleje Masarykovy. Vlastním podnětem k založení Centra byly volby do výboru spolku čl. právníků »Všehrd«. konané 25. listopadu 1930 ve smíchovském Národním domě. Právníci Centra postavili se při nich svorně za národní a odborovou kandidátku JUC. Miroslava Šebora a způsobili tím, že zvítězila nad socialisticko-agrární kandidátkou Dr. Schmida. V novém výboru »Všehrd« má Centrum zastoupení třemi členy, kteří na ustavující výborové schůzi 27. XI. převzali tyto funkce: Rud. Sokol (Ml. gen.) jednatelství, Karel Kolář (Arnošt. kolej) správu Randova fondu a Jiří Královec (Č. L. A.) referát přednáškový a vycházkový. Také v náhradnictvu a v komisích má Centrum poměrný počet členů. Centrum koná pravidelné schůzky, na nichž dává pokyny svým zástupcům ve »Všehrd« a debatuje o aktuálních otázkách právníkého stavu. —j k—

Na ustavující schůzi výboru spolku čl. právníků »Všehrd« 27. listopadu 1930 byl přijat jednomyslně návrh kol. Kaprasa a Královce, aby spolek spolupodepsal **projev pro rodný jazyk a národní kulturu**. Vítáme z celé duše vítězství národní myšlenky v tak důležité baště vysokoškolského studentstva jako je spolek právníků »Všehrd« a vidíme v tom záruku lepšího přísti v životě studentském i národním. —j k—

Studující obchod. akademie hlavně z Prahy prosíme v jejich vlastním zájmu o udání adres Ústředí kat. stud. čl. Připravujeme pro ně odborné porady a bude nám možno několika zaopatřiti výnosná místa. Neotálejte a přihlaste se ihned. V prvé řadě budou vítáni zájemci o finančnictví.

O místa do státní i soukromé služby můžete činit dotazy a poslat své adresy do Ústředí. Každý

rok se nám podaří několik členů dobře umístit. Ovšem uplatňujeme heslo: »Katolický student sobě!«

Kolegyně a kolegové!

Doba vážné práce v našich SSS je v plném proudu. Též vaše Ústředí v Praze pilně pracuje. Mnoho péče bylo zejména věnováno poslední dobou akci Mikulášského daru, která zejména v Praze má zdárný průběh. Doufáme, že i na venkově a v jiných městech jest tato jediná naše svépomocná akce obětavě a spolehlivě vedena. Nezapomeňte, že Ústředí nemá hmotných fondů a ani nepoživá různých podpor jako jiné studentské organizace, musí však stejně čestně plnit své závazky a povinnosti.

Chcete mít svůj časopis zajištěný a zlepšený, chcete, aby byly pořádány tradiční sjezdy, chcete zvelebiti studentské exercicie? Zajisté není mezi vámi jednoho, jenž by si toto nepřál. Nuže, pomozte nám tato přání a tyto požadavky uskutečnit. Příležitost je vhodná: chopte se, pokud jste tak neučinili, skvělého odkazu, jenž vám, katol. studentům, byl zůstaven přítelem studentstva metropolitou moravským drem Ant. C. Stojanem. Naše studentstvo má dosud ve veřejnosti dosti štědrých příznivců. Musíte je však vy sami vyjít a k nim přijít!

Též při svých podnikcích pamatujte na tuto akci. Přičiňte se o to, aby sbírky byly brzy a zdárně skončeny. Peníze nenechávejte ležeti v pokladnách, nýbrž je co nejdříve přímo do Ústředí pošlete. Peněz, jenž se stále neobrací, je mrtvou mincí!

Žádáme pouze od vás trochu obětavosti a smyslu pro povinnost. Neboť jistě dobře chápete, jaký význam pro celé naše hnutí Mikulášský dar má! Za vaši práci vřelý dík!

Referent Mikulášského daru.

Světlem

Soupeřství Berlína s Prahou ve stavebnictví. V poslední době usiluje Německo, aby na sebe strhlo vedení v moderní stavební technice. Na pozvání berlínského magistrátu koná se v Berlíně v červnu příštího roku veliký mezinárodní kongres pro výstavbu měst a v souvislosti s tím mezinárodní i národní výstava výstavby měst, architektury a bydlení v ohromných rozměrech. Na kongres je již přihlášeno několik tisíc zahraničních odborníků. V téže době bude se konati v Praze dlouho již připravovaná výstava moderního bydlení v Dejvicích »Na Babě«, na kterou připravuje Svaz československého díla, doplněná výstavou stavebního materiálu a plánů na Starém výstavišti pražském. Lze se nadíti, že všichni směrodatní činitelé budou tuto akci podporovati již proto, abychom v oboru moderního stavebnictví nebyli vždy závislími jen na našich sousedech. Očekává se, že značná část návštěvníků výstavy berlínské navštíví také pražskou výstavu bydlení a posílí tak i náš cizinecký ruch.

Od převratu jsme vystavěli skoro dva tisíce kilometrů nových železničních tratí. Od osamostatnění našeho státu přibýlo do nynější doby novostavbami podle úředních dat celkem 1961 km nových železničních tratí, takže veškeré naše železnice mají nyní již délku 13.188 km proti 11.226 km v r. 1919. Čísla tato znamenají, že délka našich železničních tratí stoupla tedy za

posledních 11 let asi o plnou šestinu dřívějšího stavu.

Jugoslavié má 160 dolů uhelných a 23 doly na olovo. Jihoslovanské statistiky udávají, že Jugoslavié má celkem 160 uhelných dolů, z čehož je 19 na uhlí černé a 141 na uhlí hnědé. Celková uhelná produkce v min. roce činila v hodnotě 771,788.041 dolarů. Olova vytěžilo se ve 23 dolech celkem za 42,932.474 dinarů. Kromě toho doluje se v Jugoslavii asphalt, měď, cink, lignit, železo, bauxit, magnesit, mramor a vypařuje se kuchyňská sůl.

Poptávka po radiu stoupá. Po překonané krizi v radiovém odvětví možno dnes konstatovati, že situace radioprůmyslu i obchodu podstatně zpevnila. Nasvědčoval tomu také již výsledek posledního podzimního pražského Radiotrhu, a svědčí o tom i dobrá zaměstnanost závodů, vyrábějících přijímací radiová zařízení. Na př. podle našich informací zavedly Philipsovy závody v důsledku zvýšeného prodeje radiopřístrojů v některých výrobních odděleních dvojí pracovní směny a nově přijaly 500 dělníků.

V Americe ubývá sňatků a přibývá rozvodů. Již po několika letech v Americe počet sňatků a stoupá rychle počet rozvodů. Jedině minulý rok činí z této řady výjimku, neboť bylo uzavřeno 1,232.550 sňatků proti 1,182.497 za rok 1928. Za tutéž dobu stoupl však počet rozvodů ze 195.939 na 201.475. Tedy na každých 1000 obyvatel přišlo 10.1 sňatku a 9.9 rozvodu. Při této tendenci je možno očekávati, že se brzy procentuální rozdíl sňatků a rozvodů vyrovná.

V Americe je 216 žen pilotkami. Ve Spojených státech severoamerických je podle posledních statistických výkazů zaregistrováno 216 žen, které složily předepsané pilotní zkoušky. Z těchto pilotek je 165 soukromnic, 23 zvolilo si svým povoláním pilotní místa u dopravních společností, 27 je ve službách obchodních podniků a jedna je zaměstnána v leteckém průmyslu.

Pozoruhodné trojkyvadlové hodiny — vynález mladého mlynáře-Slováka. Ve slovenské visce Trstenné na Oravsku pracuje 22letý mlynářský synek Viktor Pačuga na pozoruhodných vynálezech technických. V poslední době podařilo se mu sestrojiti elektrický orloj — trojkyvadlové hodiny, na jejichž přední straně buší do 12 hodin na kovadlinu kováři a každou hodinu vychází 24 legionářů, aby vzdali poctu generálu Štefánikovi před pomníkem. Každou třetí hodinu projde špalírem legionářů maršál Foch s prezidentem Masarykem a hudba při tom hraje národní hymny. Není to jediný vynález mladého Slováka, neboť před krátkým časem byl pro Ameriku od něho zakoupen nový typ přístroje k přesnému měření času.

Krásné Bezkydy budou zfilmovány. Jak se dovídáme, zabývá se těšínská turistická župa vážnými přípravami pro velmi účinnou propagaci bezkydských hor, totiž pro zfilmování Bezkyd. K filmování mají býti ovšem vybrány nejkrásnější a nejrazovitější partie. Náměty jsou k tomu účelu sbírány v kruzích turistických, takže předběžné přípravy k propracování celého programu jsou dosti rozsáhlé. Velkou službu prokáží tu věci zejména turisté, zejména fotoamatéři, jakož i malíři. Poznatky a návrhy možno každému zaslati na adresu Těšínské župy KČST. v Doubravě u Olšové na Těšínsku.

Naši střelci na desátou olympiádu do Los Angeles. Jak se dovídáme, zúčastní se X. olympiády, která se, jak známo, bude konati v r.

1932 v Los Angeles a které se podle předběžných přihlášek podle našich informací zúčastní pravděpodobně asi 35 různých národností, také československé střelectvo, přes značné finanční výdaje, které jsou s účastí spojeny a na které jest všeobecně poukazováno. Jenom cesta každého jednotlivce tam a zpět bude stát na 500 dolarů.

Naše učitelstvo podle náboženského vyznání. Mimo Podkarpatskou Rus působí u nás na školách obec. a měšť. 28.300 učitelů a učitelek, z nichž je 14.926 (52 proc.) katolíků, 7.891 (27.88 proc.) bez vyznání, 2.794 (9.9 proc.) vyznání československého, 2.308 (8.1 proc.) evangelíků, 235 (0.8 proc.) řeckokatolíků, 93 (0.3 proc.) israelitů a 32 (0.1 proc.) pravoslavných. K jinému ještě náboženskému vyznání patří u nás celkem 32 učitelů.

Definitivní program XXII. jarního veletrhu v Praze. Příští jarní veletrh pražský je stanoven na dny 22.—29. března 1931 a právě v posledních dnech byla skončena veškerá jednání, týkající se definitivního stanovení jeho rozsahu a speciálních tržích, které při této příležitosti budou uspořádány. Program jarního veletrhu je tedy stanoven takto: Ve Veletržním paláci bude opětně instalován trh všeobecný. Na novém výstavišti obvyklý Radiotrž, Trh úsporného hospodaření v domácnosti a Trh nábytku a pian. Na Starém výstavišti rozšiřuje se tentokrát výstavní plocha i na dolní jeho část, takže konečné uspořádání Starého výstaviště bude vypadati takto: V Průmyslovém paláci budou umístěny Trh hotelových a hostinských živností a Trh motocyklů a autopotřeb. Ve Strojovně Trh technický a stavební, odborná skupina, Moderní kotelná a po prvé instalovaný trh Gumařský průmysl. Na dolní části v pavilonech G a F je dislokována celostátní výstava natěračská a písmomalířská. U příležitosti jednotlivých speciálních trhů budou opětně uspořádány odborné dny odborných korporací, svazů a společenstev, takže program příštího jarního veletrhu v Praze bude neobyčejně bohatý.

Opět o prodloužení studia lékárníků. Zprávy o snahách prodloužit stud. dobu mag. farmacie sahají u nás už do minulosti. Občas se tyto snahy zesilují, soustřeďují a v poslední době nabývají zcela jednotné linie, takže se zdá, že přece jenom budou mítí výsledek. Nejnověji podali o této věci zvláštní memorandum ministerstvu školství sami posluchači farmaceutického studia na pražské universitě Karlově. V memorandu se požaduje zejména prodloužení dosavadního dvouletého studia farmaceutického na čtyři roky podle průměru universitních studií vůbec a poukazuje se mimo jiné na to, že Československo je v tomto ohledu posledním státem v Evropě, v němž dosud jenom dvouleté studium lékárnictví trvá. Při tom je studijní řád zastaralý bezmála půl století, ve kteréžto době nebyl vůbec měněn přes veliký rozvoj chemie v posledních desetiletích, takže změny, opravy a úpravy jsou v něm již manejevš nutné. V pamětním spise žádá se podle našich informací také o rozšíření a zmodernisování příslušných farmaceutických laboratoří universitních, jakož i o omezení počtu studentů-cizinců, kteří tvoří 65 proc.

Naše ženy v mužských povoláních. V poslední době lze u nás opět pozorovati další pronikání žen do povolání, u nichž jsme bývali zvyklí tomu, že byla vyhrazena mužům. Tak na př. máme již první strojnice a montérku v Týně nad Vltavou, kterou je 16letá Růžena Bezoušková, vyučená ře-

meslu u svého otce, která již složila právě s úspěchem zkoušku tovaryšskou. Máme ženu jako sklenářského pomocníka ve Vlachově Březí, kde před několika dny obdržela výuční list 27letá Anna Pikolonová, která před zkušební komisí zasklila během pětáctyřicet minut šest oken o dvánácti tabulkách, pracující i při přirezávání skla pouze od ruky, tedy bez pravítka. Zkušební komise se vyslovila, že jeví větší zručnost nežli průměrný muž sklenář. A do třetice, máme již také na Slovensku první soudkyni v osobě JUDra Hedviky Karbanové z Bratislavy, která po absolvování praxe se věnovala soudcovskému povolání a nastoupila jako soudní askultantka u krajského soudu v Trenčíně.

Anglie — země ubývajícího alkoholismu. Podle úředních zpráv bylo v roce 1895 v Anglii a Walesu 103.000 výčepů, kdežto do r. 1929 klesl tento počet na 78.000 výčepů; připadl tedy 1 výčep v roce 1895 na 300 obyvatelů a v roce 1929 již na 500 obyvatel. Ubývá také drobných prodejen, kterých je nyní 22.000 a ubývá konečně i »klubů« (nyní 7.000). S tímto úbytkem souvisí i úbytek zločinnosti. Počet odsouzených byl v roce 1920 — 96.000 a v roce 1929 již jen 52.000, klesl tedy téměř na polovic. Stejně ubylo i případů nemoci a úmrtí, zaviněných alkoholismem. Zajímavost je na př., že v roce 1913 bylo v Anglii 1080 dětí zalehnuto v posteli opilými rodiči, v roce 1929 bylo těchto případů již jen 239. Výroba piva klesla od r. 1900 o 46 proc. a výroba kořalky o 58 proc. — Tak to vypadá ve státě, kde otázka alkoholní je vážnou otázkou veřejného zájmu. U nás to dopadá tak, že od r. 1921 stoupla spotřeba piva skoro o 100 proc. a o spotřebě kořalek se ani pořádná statistika neuveřejňuje.

Jak působí alkohol na pracovní výkon, jest zřejmo z těchto několika pokusů: U sazečů bylo zjištěno po požitku 36 g alkoholu (asi 1 l piva) snížení pracovní výkonnosti o 15.2 proc. (Aschaffenburger). — Při docela obyčejném navlékání jehly, kde záleží na šikovnosti nebo i pozornosti, byla po požitku alkoholu, odpovídajícího asi ¼ l piva snížena výkonnost o 16 proc (Tottermann.) U bavorských vojáků bylo po 40 g alkoholu (1 l piva) zjištěno snížení jistoty v cílení při střelbě o 10 proc. (Kraepelin). U nás ovšem se stále tvrdí, že »jedna sklenička« nikomu neuškodí. Jak se časově vyvíjí vliv právě takové jedné skleničky, je vidět z Israelova zkoumání šikovnosti, kde se zjistilo, že pouhé tři osminy litru piva vedou působit tak, že šikovnost za 25 minut klesne o 5.6 proc. a za 50 minut již je o 8.3 proc. nižší.

Alkohol a úrazy. Není jasnějšího důkazu o škodlivosti alkoholu, než statistika úrazů. Všimněme si jen toho, jak se množí úrazy po dnech, kdy se zpravidla pije hodně alkoholu. Je to hlavně po neděli v pondělí. V Norsku, kde je v neděli prodej lihových nápojů zakázán, je největší počet úrazů v úterý, totiž 10 proc. nad normál všedních dnů. V Německu jest tento vrchol v pondělí (9 proc. nad normál). V Elsasku je výplata ve čtvrtek a proto tam mají požehnání alkoholových úrazů dvakrát: v pondělí (15 proc. nad normál) a v pátek (10 proc. nad normál); slaví tedy Elsasané horlivěji truňkem den Páně než výplatu.

Číská přísloví o alkoholu. Víno jest větrná korouhvička, napřed přítel, pak nepřítel. — Zdrženlivost od lihovin jest zlatá uzda. — Víno sežírá vnitřnosti, schopnost smyslů a kosti. — Nejlepší prostředek proti pijanství jest pozorovati opilého, jsi-li střízlivým. — Koho víno a ženy omamují,

podobá se stromu, stínanému současně dvěma sekyrami.

Císař abstinent je mladý japonský mikádo. Ještě když byl korunován princem, podnikl výlet do Evropy. Ve Francii byl přítomen velké recepce, pořádané na jeho počest. Byla podávána jemná vína, ale princ pouze pozvedl svoji sklenici. Nepil. Když byl tázán na příčinu odmítnutí, pravil: »V Japonsku máme zákon, který zakazuje nedospělým používání alkoholických nápojů a duch zákona je, že všichni lidé se mají zdržeti pití. To je důvod, proč já, ačkoliv jsem dospělým, nedotknu se alkoholického nápoje.« Je dosud podle všech zpráv úplným abstinentem. Při císařových banketech není na stolech ani kapka alkoholického nápoje. Dobrý příklad mikádův vykonává blahodárný vliv na japonskou mládež.

Válka a alkohol jsou věrní spojenci v ničení lidstva. Horlivější z nich je alkohol. Válka zničila za celé XIX. století 7½ milionu lidí. Alkohol zničil stejný počet lidí jen za 30 let a jen v 9 evropských státech.

Naše textilnictví a — Gandhi. Odboj v Indii proti Angličanům vedený Gandhim, postihuje velmi citelně nejenom průmysl anglický, nýbrž vůbec celou část zejména textilního průmyslu evropského, nevyjímaje ani textilnictví naše. Zejména jistá velká továrna prýmků, tkanic a podobného zboží, která vyváží svoje produkty do Číny, Egypta a Indie, byla značně poškozena. V poslední době však se karta, jak se zdá, obrací. Továrna tato obdržela právě v uplynulých opět velké objednávky, pro Egypt a opět také pro Indii. Jistě tu působil politický mír Gandhim s Angličany uzavřený. Provoz továrny se následkem těchto objednávek nyní značně zlepšil, čehož důkazem jest, že ještě před čtrnácti dny bylo bez práce z jejich 520 dělníků plných 236, kdežto nyní pracuje továrna již zase se 400 dělníky 48 hodin týdně, takže bez práce jest jich již jenom něco přes sto.

Křestní list, který stál 500.— Kč. Jistý mladoboleslavský rodák, usazený nyní trvale ve Villa Diego v Argentíně, zažádal si nedávno k mladoboleslavskému děkanskému úřadu o vystavení křestního listu, který mu přišel poněkud draho, protože musel býti legalisován okresním úřadem, zemským úřadem, ministerstvem vnitra, ministerstvem věci zahraničních a argentinským konsulátem, který jej ovšem musel dáti přeložiti do španělštiny. Za tento překlad účtoval konsulát žadateli 49 pesos, čili 270 Kč, ministerstvo zahraničí a vnitra za legalisaci 185 Kč, porto a náklad dopisování činily 45 Kč, takže opatření křestního listu stálo argentinského žadatele plných 500 Kč. Opatření všech potřebných legalisací trvalo při tom od prosince loňského roku až doprostřed listopadu letošního, tedy skoro rok.

Literární hlídka

Na hlubinu. Dnes jsme svědky ohavného zpovrčení, změlčení a zbanění našich katolických lidí. Jsme svědky úpadku katolicismu v duši českého člověka. Nechápe se naprosto ta strašlivá závaznost vůči Církvi, a tak vidíme, jak i katoličtí intelektuálové pokulhávají za reformátory prohnílého českého světa, jak kupčí se slovy Božími a jak vraždí jednu, jedinou Pravdu — Pravdu svatě církev římsko-katolické. A právě proto několika olomouckými dominikány byla

založena duchovní revue »Na Hlubinu«, která usiluje o prohloubení duchovního života dnešních katolíků, která pomáhá přitahovati lidi zpět k Bohu a Církvi a ukazuje hlubiny katolicismu, k nimž lidi přivádí a jimiž je sytí. Tato revue, redigovaná vynikajícím znalcem otázek duchovního života a vůdcem celého tohoto hnutí Dr. P. Silvestrem Braitto, sdružuje kolem sebe řadu vynikajících a znamenitých pracovníků theologických, filosofických i literárních. Vedle dvou nejvzácnějších českých duchů básnických Jakuba Demla a Jaroslava Durycha, nutno jmenovati P. Emiliána Soukupa, P. Tomáše Dittla, Dominika Pecku, P. Frant. Urbana O. F. M., Beera, dra Hejčla, pí Bělu Dlouhou a m. j. Jaroslav Durych v 9. čísle »Akordu« upozornil též na tuto revui a mezi jiným napsal: »Tento list vykonal již mnoho dobrého, v nerozhodných vzbudil zájem o víru, mnohým pomohl ve zmatcích duchovních, ne jeden čtenář vyznal, že za svůj návrat k životu náboženskému děkuje tomuto listu. A to znamená nesmírně mnoho.« A Jakub Deml ve svých »Šlépějích XV.« zmínil se o tom, jak básník Otakar Březina tuto revui rád četl, jak ji doporučoval a jak vysoko si ji vždycky cenil. »V jistém smyslu vykonáváme jen poslední vůli Otakara Březiny, když časopis »Na Hlubinu« všem svým čtenářům a přátelům vřele doporučujeme... Revue »Na Hlubinu« má dnes 5000 odběratel, ale pro svou duchovní cenu a pro svůj veliký význam v národě měla by jich míti aspoň 10.000.« Tak píše Jakub Deml. — Na sjezdu čtenářů a přátel revue »Na Hlubinu« v Plzni 26. X. 1930 redaktor Dr. Silvestr Braitto ve své strující, překrásné a silné přednášce, velice krásně ukázal, že dnes nelze mluvit o krisi křesťanů. Tato skutečnost je zdrcující. Neuvědomujeme si duševní plochost soudobých křesťanů, živých moderní pohanskou kulturou a moderním barbarstvím. Neuvědomujeme si pořád, že naděje katolicismu nejsou v politice, ve spolcích a v organizacích, nýbrž především a hlavně na milosti Boží, jak krásně to řekl náš Jaroslav Durych. Katolicism nepotřebuje spolkových domů, překrásných institutů a různých organizací, nýbrž potřebuje duše, duše, které by hořely svatou, žiznivou láskou ke Kristu a Církvi. Tyto duše je ovšem třeba získávat a vychovávat; a k tomu právě je revue »Na Hlubinu«, kterou zde chtěl bych rád doporučiti také katolickému studentstvu. Víím dobře, co pro studentstvo tento znamenitý časopis může znamenat a co z něho může udělat. Doporučuji zde všem čtenářům »Jitra« tuto revui a žádám všechny ty, kteří jeví o ni zájem, aby si ji objednali a aby ji odebírali. Administrace a redakce je v Olomouci, Slovenská ulice číslo 14 a pro studenty časopis stojí se slevou jen 15 Kč, kdežto jinak se počítá 25 Kč. Redakce se snaží vyjít i studentstvu vstříc, i k němu dovede promluvit, jak o tom svědčí »studentské kapitoly«, a i je chce získat. Snížením předplatného poskytuje jim možnost odebírat tento časopis a tím zároveň umožňujeme jim četbu nejúčelnější, nejvzácnější a nejužitečnější. Je veliká chyba našich katolíků a hlavně našich studentů, že nejeví žádného zájmu o svou vlastní katolickou literaturu. Neví se ničeho o velkolepých a překrásných dílech Jaroslava Durycha a Jakuba Demla, neví se ničeho o dobrém díle Josefa Floriána, Ladislava Kunciče a jiných vzácných katolických nakladatelů a vydavatelů, poněvadž i naši katolíci milují nečistotu, svinstvo a

chamrad'. Docela správně napsal ve svém článku o revui »Na Hlubinu« dp. P. Josef Resl: «Máme v českém jazyku již bohatou duchovní literaturu, ale je skro neznama. Moderní pokrokářství zná z literatury duchovní jen odpadky, hudlařiny a zpotvořeniny, podle nichž soudí i katolickou víru naši z vlastního pramene. I mnozí katolíci, zavedení špatnou výchovou a jednostrannou četbou novin, která jim úplně zkazila vkus a duchovní žaludek, neznají vlastního nesmírného bohatství, věříce, že jsme duchovně bůhvi — jak ubozí... Revue »Na Hlubinu« vychází v krásné úpravě a není to revue papírová, chudokrevná a neživotná, žádná papírová učenost nebo estetství, také žádná duchovní limonáda, nýbrž zdravé silné víno a život.»
Václav Zima.

Léon Bloy: Na prahu Apokalypsy. (Přeložil Otto Albert Tichý; vydal Ladislav Kuncíř, cena 45 Kč.) Léon Bloy je jedna z nejvýraznějších katolických osobností francouzské literatury. Jeho literární dílo poskytuje překrásný obraz celého jeho života, který byl pln strádání, bíd a nedostatku, který byl životem chudoby a odříkání. Léon Bloy byl žebrákem v pravém slova smyslu, miloval chudobu a trpěl pro ni. Jeho »Krev Chudého« je výrazem jeho lásky k chudobě i jeho odporu vůči boháčům. Byl to obr železné vůle, strašidelný Hrom Boží, který hrímal nad vším pokrytectvím, nad vši nespravedlností a shnilostí své doby. Muž Absolutna, zbožný katolík, hluboký, jemně citový básník a dravý, útočný spisovatel. Takový byl Léon Bloy a takové bylo jeho dílo. Jeho »Chudá žena«, román nekonečné a přece tak krásné chudoby, jeho deníky »Zoufalec«, »Můj deník«, »Poutník Absolutna« a jiné knihy, jako na př. »Ta, která pláče«, »Spása skrze Židy« a pod., to všechno je něco, nad čím člověk musí žasnout. Bloy byl první, který dovedl naplnit své knihy statečným, odvážným a pravým katolicismem, jeho katolicism není doprosující, patolizalský, příkrčený a zbabělý, jaký se jeví u četných t. zv. »katolických« spisovatelů, ale je to katolicism hrdý, odvážný, svatý. Bloy je pro mnohé jen pouhým pamfletářem, spisovatelem drsným, surovým a drastickým, ale čtete-li jej důkladně, vidíte vlastně, že je to básník docela jemný, něžný a hluboce citový. Četné jeho knihy byly u nás překládány po prvé Josefem Floriánem ve Staré Říši, který první u nás Bloyovo dílo celé vydal a propagoval. Florián si také s Bloyem dopisoval, osobně s ním mluvil a Bloy v různých knihách často se o něm zmiňuje. »Na prahu Apokalypsy«, Lad. Kuncířem vydaný deník Bloyův z let 1913—1915, v pěkném překladu O. A. Tichého, je vzácná kniha. Bloy tu píše s takovou vervou, s takovým nadšením a s takovou ohromnou dikcí, že uchvacuje čtenáře jedním rázem. Jeho vise, jeho poznámky i glossy, jeho pozorování z událostí světové války, to všechno je prostě skvělé! Vidíme v této knize, jak Bloy nenávidí Němce, jak soucitně cítí se všemi trpícími a jak krásně se tu projevuje jeho veliký duch. I tady na té knize lze poznati, že Léon Bloy byl největším velikánem francouzské literatury, třebaže bylo jim opovrhováno a třebaže jeho utrpení, jeho chudoba a jeho lásky tolikrát bylo zneužíváno. Krásně o něm napsal Jakub Maritain: »Bloy věřil a tvrdil jen Apoštolské vyznání a nic jiného. Nechtěl nic jiného uzavřítí do svých tvrzení, než ustavičné opakování článků víry. Celé jeho literární snažení bylo vrhání paprsků oné temnoty podstatně zářivé, jež sluje

božskou věrou, do zrcadla záhad a podobenství, zatím co očekával den Patření.« Václ. Zima.

A. C. Norův začátek.

A. C. Nor vydal právě čtvrté vydání své nejlepší knihy »Bürkental«. (její recenze byla v min. čísle.) V poměrně krátké době pěti let, je to zajisté velice vzácný zjev a uvážíme-li, že autor je poměrně mladý, musíme konstatovati, že zjev téměř ojedinělý. Vlastně Hokrovo vydání je správné vydáním pátým, neboť »Bürkental« vycházel nejdříve v příloze denního listu.

První vydání vyšlo v »Knihovně mladých autorů« za redakce A. M. Pišy. Kritika v tomto »na-prosto ne románu« našla naráz základní kořen nové české prózy a Nora označila jejím mistrem. Časem ovšem toto nadšené uvítání omezilo se asi na polovinu, ale i tak zůstalo Norovi hodně talentu a umění. Čekali bychom, že schopnost vyjadřovací v dalších dílech bude se stupňovati k lepší ještě formě, avšak byli jsme zklamáni jak »Raimundem Chalupníkem«, tak i »Lacinými povídkami«. Snad ještě »Rozvrat rodiny Kyrů« lze hodnotiti umělecky, ostatních jedenáct svazků nevyhovuje plně jeho požadavkům.

A. C. Nor začal kdysi, jako student, nadšeným přispíváním do denních listů. Rodem Slezan, zasílal své feuilletony a kursivy do ostravského časopisu »Mor.-slez. deník«, kde mu dr. Martínek otiskoval bystré podčárničky a drobnůstky, dotýkající se všech možných věcí. Dr. Vojt. Martínek, vida nadání studenta Nora, vybil ho, aby se pokusil o rozměrnější práci, k níž by čerpal námět z nevytěženého dosud Slezska. Načrtl mu i spád bystrého děje, obračející se k osudům zcelování polnosti, o které se tehdy krutě bojovalo. A. C. Nor skutečně napsal »Kronyku vesnických pija-tyk a jiných krásných věcí«, a brzy nato vyšel v ostravském »Mor.-slez. deníku« román »Bürkental«.

F. X. Šalda praví: »A. C. Nor může platit zlatem, ale česká kritika ho k tomu nedovede přinutiti.« A má pravdu!
O. Burán.

Nové časopisy.

Není to docela nic nového, objeví-li se pojednou, jakoby ze země vyrostl, nějaký nový časopis. Právě tak jako časopisy zanikají, tak časopisy vznikají. Je v tom ale veliký omyl a hřích na literatuře, zanikají-li časopisy hodnotné a umělecké (»Tvar«, »Sever a východ« a j.) a jejich místo přebírají časopisy méně hodnotné nebo dokonce nehodnotné. A nutno, bohužel, přiznati, že právě ty se udržují a udrží, jako vše co si libuje v také kultuře, neboť řekl pravdu Sain-Beuve, když prohlásil, že každá úspěšná věc, musí v sobě míti cosi ze sprostoty davu. Pravá, nefalšovaná kultura a umění, má vždy jen neporozumění a nezájem!

»Naše cesta«, časopis kulturní aktivity, jak se chlubí svým podtitulkem, vycházející na Kladně za redakce V. Pekárka, představila se velice mizer-nou úrovní. Je dostatečně známo, jak těžko je studentskému časopisu dosíci výpravu aspoň poněkud obsahově hodnotnou, neřku-li uměleckou, avšak přes to »Naše cesta« ukazuje až příliš cestu k tomu, jak časopis hodnotný (jakým chce »N. c.« býti) vypadati nemá. Ano, program ten tu je, zůstává však až příliš programem papírovým! Jen si pomyslete, co vše chce obsáhnouti: Sport, bydlení, literaturu, umění, Ligu pro lidská práva, organizační školské práce, učitelskou a profesorskou kul-

туру, studentský život, racionalisaci, sociální otázku, nezaměstnanost, kapitalismus, socialismus, popularismus, snobismus a ostatní — ismy. V. Pekárek snaží se v potu tváře rozřešiti kult. krisi podobnými chytrostmi: »Proto je náboženský pocit primitivismem, nižším organickým duchovním pojetím, nejnižší formací myšlenkové a duchovní aktivity . . .« Mimo tento vzácný »výplod«, je tu otištěn dopis Jiřího Mahena, jenž sotva věděl, oč tu běží, povídka Jiřího Mařánka, vytažena odněkud z antikvárních regálů, nevyzrálé verše Kalikovy, přetiskuje se F. X. Šalda, Kosina vypravuje něco o »Výrobní anarchii«, Brynda bryndá až příliš znalostí francouzských slůvek, pak ještě přetiskuje se Václavek, ukáže se Fr. Kropáč a dost. Ovšem, že se tu mluví v rubrikách o různých těch — ismech, aby bylo číslo o 16 stránkách vyplněno. — Kladenští studenti nedali se na správnou cestu a domnívají-li se, že ta »jejich« dovede je k správnému cíli, tedy mylí se velice. —

Revue »Dnešek« neuvedla se rovněž nikterak důstojně svému názvu. Měla se původně nazývati »Doba«, ale zakladatelé posléze upustili od tohoto, až příliš odpovědného jména. Mohlo by zůstat i to, kdyby se však tolik nehauzírovalo s tak zv. uznávanými veličinami. Což na př. Karel Čapek, ten působí, i jméno Kovárna a Mašek může něco pro »Dnešek« znamenati, jak však nemastné a neslané povídání, o tom nutno silně pochybovati. Nevědecké »vědecké« pojednání o sbírkách Národního musea, bylo by lépe nechati uležeti někde v koši, než dělati jim popularitu časopisu. —

Je ještě více nových časopisů, vesměs téměř zbytečných svým posláním, ve formě, jakou podává čtenářům několik honosivých »litérářů«, domnívajících se o sobě, že celé umění vedou oni!

Oldř. Buráň.

Správa Českého arcib. gymnasia a semináře v Praze XIX.-Bubenči vydala dvojčíslo svých »Zpráv z Bubenče«. Úvodní článek je věnován památce zemřelého P. Cyrila Ježe T. J. Studenti podávají několik obrázků z výletů, doplněných vlastními fotografiemi. Vidíme, že otázka misijní je stejně tak dobře sledována, jakož i Mariánská družina je jistě dobrého života, o čemž svědčí vlastní časopis »Introibo«. »Zprávy z Bubenče« podávají pěkný obraz života ústavu a semináře vnějšího a vnitřního a bylo by dobře, kdyby i jiné podobné ústavy zařídily něco takového. Mohu všem studentům co nejvřeleji doporučiti. —

Redaktor.

Život blah. P. Marie. Počátkem prosince vyjde již třetí, přepracované vydání životopisu P. Marie z péra dra Miklíka. Jeho krásu vystihla nejlépe prostá žena z lidu, když pravila: »Tuto knihu mi dáte do hrobu, až zemru. S ní chci předstoupiti před svoji nebeskou Matku«. Nové vydání je značně pozměněno. Na přání čtenářů byly některé kapitoly přidány, neb aspoň doplněny. Proto vzrostl počet stran na 272 — místo dosavadních 226. Také obrazy — celkem 26 — byly nahrazeny novými a krásnějšími. Nevázaná kniha stojí 11 Kč, vázaná v blankytně modrém plátně se zlatým nápisem 16 Kč — kromě poštovního. Celý čistý výnos je věnován na výchovu kněžského dorostu. Pište raději dříve, abyste dostali knihu do vánoc, protože máme již několik set objednávek. Zasilá Kolej Redemptoristů v Obořišti u Dobříše.

Hrdina našeho věku — nikoho nelze větším právem tak nazvati, jako Amundsen. Jeho tragického konce svět nikdy nezapomene. Krátce před

smrtí ukončil Amundsen svůj vlastní životopis dětstvím počínaje až do poslední výpravy »Norge«. Právě teď vyšel česky (Orbis, Praha XII.) pod názvem Amundsen-Objevitel. Dílo vyšlo již v několika jazycích a tisk se předháněl ve chvále a konečně kdo si je přečte, bude jednat zrovna tak. Je to kniha statečná a čestná jako byl její autor. Má tyto kapitoly: Vzpomínky z mládí, V ledu Jižního moře, Severozápadní průliv, K jižnímu pólu, V ledovém objetí, Polární let s Norge, Objevy nejsou hračka a j. Čtěte ji, dejte dospívajícím dětem, tady se naučí jak se stát a co to je být celým mužem. K letošním vánocům sotva vyjde kvalitnější dílo — to je řečeno bez nadsázky. Amundsenův životopis je dokumentem lidského utrpení, které však nezlomilo, ale vytvořilo člověka prostého malicherností, charakterního a vzácné čistoty. Zapomenete při čtení, že její autor je mrtev jak živě je napsána. Brož. je za Kč 35.—, váz. Kč 45.— Připojeny jsou fotografie a dvě mapky Amundsenových cest.

Karin Michaelisová, známá dánská spisovatelka a autorka znamenitých knížek o cestách a dobrodružstvích dánského děvčátka Bibi, tráví často delší čas v Československu. Svého pobytu využije vždy k cestám po republice. Jejich výsledky velmi zábavnou a zajímavou formou uložila v právě vydaném třetím díle svého cyklu o Bibi. V originále vyšla kniha pod názvem Bibi a Ole (Ole je Bibin kamarád — Američan), v českém překladě po nese název Bibi v Československu. Právě teď vyšlo nové české vydání první části cyklu »Bibi. Život děvčátka« a současně také druhá jeho část »Bibi na cestách«, ve které děvčátko cestuje po Německu až po Krkonoše. Všechny knížky jsou vyzdobeny mnoha roztomilými černými i barevnými obrázky dánské malíčky Hedviky Collinové.

V nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici vyšly tyto knihy: »Boží mlýny.« Napsal Fr. Nep. Skala. Drama dle skutečné události o 4 jedn. s 1 prom. II. vydání. Scéna: světnice, salon, les. 17 d. úloh. Cena 8 Kč. Žištěná matka s hloupou, rozmařilou dcerou na jedné straně — počtvá, těžce osudem pronásledovaná, na konec však za utrpení odměněná žena na druhé straně — je dějové jádro hry. Druhé vydání v tak krátké době nejlépe dokazuje oblíbenost hry. Doporučujeme. — »Dvojíkrev.« Napsala M. Řezníčková. Hra o 3 jedn. Scéna: pokoj, světnice. 6 muž., 10 žen. úloh. Cena 6 Kč. Lidová scéna přijme s povděkem tuto hru, dobře logicky stavěnou a s dramatickou působivostí osnovanou. — »Za kouskem štěstí.« Obraz ze života o 3 jedn. 6 muž., 1 žen. úloha. Scéna: pokoj, světnice. Cena 6 Kč. Dle stejnojmenného románu Vlasty Javovické upravit Fr. Bušák. Hra je velmi působivá a lehce proveditelná i na nejmenším jevišti a lze ji všem našim spolkům doporučiti. — »Pohoršení kříž e.« Napsal V. Baumrot. V sešitě 2. tohoto mohutného románu rozvíjí se děj a upoutává svou dramaticky bezprostřední působivostí, jež však není na úkor ideové hloubce psychologických dějů. Autoru nejde o sensaci, o pobavení na několik hodin. Chce bez bázně podati ideový zápas, šířící se v lidstvu i v individuu. Možno směle tvrditi, že se mu to zdařilo. Dílo skutečně přináší každému čtenáři vyjasnění a rozšíření obzoru. Je zároveň nejlépe agitací proti proudu — vystupování z církve. Patří do každé knihovny bez výjimky. Celé dílo obsáhne asi 310 stran na dřevaprostém papíru a dnešní cena i s pošt. jest 19.60 Kč, s plát. deskami 21.60 Kč.

Zápisky a snímky Andréeeovy, 33 let pohřbené v ledu, budou uveřejněny s předmluvou žijícího účastníka nešťastné výpravy. Ke zprávám o vydání spisu o tragedii Andréeeovy výpravy v 18 jazycích se dovidáme, že pro ČSR. získalo Vilimkovo nakladatelství veškerá práva od švédského nakladatele Bonniera, jenž zápisky Andréeeovy a jeho soudruhů rozšiřuje z rozkazu švédské vlády. Kniha jest k tisku připravena Královským švédským ústavem pro zeměpis a etnografii. Jedinečné snímky, pořízené Andréeeovou výpravou než přišla smrt, byly vyjmuty z ledu Bílého ostrova, kde ležely 33 let a po úmorném úsilí doc. Hertzberga poštěstilo se je vyvolati. Dva obsáhlé deníky Andréeeho a zápisky jeho druhů, byly pečlivě přepsány a doplněny statěmi o životě zahynulých hrdinů, nalezení Svedenborg, vlastně jediný žijící účastník Andréeeovy výpravy, kterou doprovázel až na Dánský ostrov. Nakladatelství Vilimkovo oznámilo, že pojme do knihy všechny bohatý textový a fotografický materiál a spis vydá v subskripci, jež bude vypsána v nejbližších dnech.

Lincoln — mazaný advokát. Abraham Lincoln, jako v četných svých jiných zaměstnáních, tak také v právnictví byl samoukem. Ještě jako advokát na malém městě a u kočovných soudů si sháněl právnícké poučení případ od případu. Přesto byl advokátem velmi hledaným a slavným, neboť čeho se mu nedostávalo na odborném vzdělání, bohatě vynahrazoval bezelstnou selskou mazaností. Mnoha svým klientům, o jejichž nevině vždy musil býti přesvědčen, pomohl vtipnou anekdotou nebo mimickou grimasou, kterou před soudním dvorem v pravý okamžik uplatnil. V Melantrichu vychází právě Lincolnův životopis od Emila Ludwiga. Vedle spousty jiných příhod z Lincolnovy kariéry s vorů až do washingtonského Bílého domu, je tu líčena také tato scéna z doby Lincolnovy advokacie: Loghan, jeho dřívější společník, potom protivník, oblékl v jakémsi procesu o podvodu s koňmi novou košili obráceně. Lincoln to ze zadu vidí, protože si svlékli oba kabáty. »Pan Loghan teď mluvil« začíná Lincoln svou repliku, »hodinu o koních, aby těmto poctivým farmářům ukázal, čemu se naučil ze zvěrolékařské příručky. Jak však můžete důvěřovati jeho znalosti koní, nedovede-li si ani pořádně navléknout vlastní košili.« A zesměšniv takto odpůrce, velmi lehce ho poráží.

Lincoln — advokát. Lincoln i jako advokát na malém městě a u kočovných soudů řešil často právnícké otázky s mazaností sedláka a bezelstností dítěte. Kdysi byl jeden obhájce dlužen bohatému muži dva dolary padesát centů, ale protože advokát nechtěl tuto maličkost zaplatit, rozhořčený věřitel ho chtěl žalovat. Požádal Lincoln o právní zastoupení. Lincoln mu to vymlouval: »Bude vás to stát více, nežli vyhrajete.« — »To nevádí.« »Pak mi musíte zaplatit hned deset dolarů.« Když Lincoln těch deset dolarů dostane, jde k onomu kolegovi, všechno mu vypravuje, rozdělí se s ním o deset dolarů a advokát z nich zaplatí svůj dluh dva dolary padesát.

Čtete rádi tlusté romány? Jedním z paradoxů současného čtenářského vkusu je vzrůstající záliba v rozměrných románech nebo dokonce v celých románových cyklech. Zdálo by se, že při stoupajícím životním shonu má i u nás všechny předpoklady americká móda t. zv. »short story«, krátkých příběhů, u kterých vydavatel magazínu nebo knížečky ještě předem upozorní, že četba trvá 15 nebo 20 minut, půl hodiny nebo hodinu. (Kuriózní příklady uvádí Emil Sobota v nedávno vyšlé

knize »Amerika a evropský divák«.) Ale právě naopak vždycky měli čtenáři větší strach před tlustými romány, než dnes. Když, Thomas Mann rozhodl napsat románovou kroniku svého rodu »Buddenbrookovi«, rozvrhl si ji na patnáct kapitol na 250 stranách. Avšak při práci mu román rostl pod rukou a nakonec byl více než dvakrát delší proti původní koncepci. Autor jej nabídl berlínskému nakladatelství Fischer. Odpověď dostal právě, když ležel jako jednoroční dobrovolník v nemocnici mnichovské garnisony se zánětem šlachových pošev, jež si uhnal při parádním pochodu o defilé. Nakladatel byl ochoten román vydat, ale jen s podmínkou, že bude zkrácen na poloviční rozsah. Tato podmínka byla Mannovi velmi nevhod, a to nejen proto, že by jejím splněním byl román zkomolen, ale i proto, že by poloviční honorář byl porušil rovnováhu jeho rozpočtu. Napsal tedy nakladateli dlouhý dopis, ve kterém mu vložil, že velký rozsah je podstatnou vlastností »Buddenbrookových« a že by román zkrácením byl notně zkomolen. Že jsou knihy, které ztrácejí svůj smysl, nejsou-li důkladné, že zajímavost nemá co činiti s délkou atd. Nutnost dodala Mannovi výmluvnosti. Nakladatel byl jeho důvody přesvědčen a vytiskl román tak, jak byl napsán. (V českém vydání vycházejí »Buddenbrookovi« právě ve dvou dílech po 360 stranách.) A Fischerovo nakladatelství nepochodilo špatně. Letos stoupá náklad originálu už do druhého milionu výtisků.

»Ať vstoupí jiný!« Právě vyšla v Melantrichu kniha bývalého redaktora úředního válečného komuniké francouzské armády Jeana de Pierrefeu »Hlavní válečný stan francouzský«. Je v ní také tato historka o Pétainovi, z doby, kdy byl generálissimem francouzské armády: Generál Pétain vynikal neuvěřitelnou vznešeností své nehybné tváře, která doslovně umlčovala na první pohled jeho podřízené, necht' byli sebe odvažnější. Leč jeho blahosklonnost, klidná starostlivost s jakou se vyptával, působila příjemně na toho, kdo s ním rozmlouval. Naproti tomu nesnesl tlachání, zbrklé řeči, bezúčelné úvahy nebo příliš opovážlivý bluff. Jednou po schůzce spojovacích agentů, když k sobě povolal náčelníky gen. štábů, jednoho po druhém, aby vyslechl jejich pozorování — neboť náčelník generálního štábu armády musil se velmi často odebrati do veliteřství hlavního stanu — přijal jednoho novopečeneného šéfa, jenž pronesl tuto směšnou poznámku: »Generále, upozoroval jsem, že uniforma důstojníků té a té armády není jednotná. Jedni nosí soukenné, druzí kožené kamaše. Pro jaké se máme rozhodnouti? S hrozným pohledem a hlasem, jenž řezal jako rána šavlí, pravil generál: »Ať vstoupí jiný!« Tento chef gen. štábu již do velitelství hlavního stanu nepřišel a příště posílal za sebe zástupce.

Několik dat o Nobelových cenách. Výše Nobelových cen rok od roku kolísá podle výše úroků základního kapitálu, který dnes činí 31,38 mil. švédských korun (284 mil. Kč). Úroky jsou rozdělovány tak, že jedna desetina případně základnímu kapitálu, z jedné čtvrtiny se hradí správní výdaje s cenami spojené, zbytek se rozděluje vždy 10. prosince v úmrtí den Alfreda Nobela, laureátům pěti cen: za chemii, fysiku, medicinu nebo fyziologii, za literaturu a za práci pro sbratření národů. Prvního roku, 1901, činila každá cena 150.782 šv. korun. Pak postupně výše cen klesala následkem zvyšování daní. Nejnížší ceny byly placeny v roce 1923, totiž 114.935 šv. k. Nyní jsou však daně z cen opět zrušeny, takže letos

dosáhne každá z pěti cen rekordní výše 172.347 šv. k. t. j. asi 1.568.000 Kč. Celkem bylo dosud laureátům vyplaceno 16,65 mil. šv. k., t. j. 150,682 mil. Kč. Téměř jedna čtvrtina celé částky šla do Německa, které počtem svých laureátů stojí na prvním místě. Celkem bylo dosud uděleno 146 cen z toho 34 dostali Němci, Francouzi 25, Angličané 23 atd. Celkem je zastoupeno mezi laureáty 15 národností. Čechoslovák není mezi nimi žádný. Letošní cenu a literaturu dostane, jak známo, americký romanopisec Sinclair Lewis. Byl už loni kandidován, ale dostal ji tehdy Thomas Mann, v pořadí německých laureátů — literátů už pátý. V Mannově věnovacím diplomu se praví, že cena se uděluje »zejména za jeho veliký román Buddenbrookovi, který došel v běhu let stále pevnějšího uznání jako jedno z klasických děl současné literatury.« (Buddenbrookovi vyšli právě česky v Melantrichu v překladu Jaroslava Skalického.)

Každý, kdo váží si své národní tradice měl by čísti od M. Sadowské »Světla v temnotách«, román z doby pobělohorské. Je v něm poutavě vyličená doba katol. reformace — čili doba t. zv. »Temna« — na základě nejnovějších dějinných poznatků. Čtenář bude nejen příjemně pobaven něžným románkem v knize se rozvíjejícím, ale i zajímavě poučen o neochoulostivější části české historie. Vydá Družstevní nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum. Brožovaný výtisk asi 260 stran za 14 Kč, v celoplát. vazbě za 24 Kč a na dřevaprostém papíře, číslov., s autor. podpisem za 32 Kč. Původní desky za 6.50 Kč. — Vřele doporučujeme čtenářům ušlechtilé četby.

Subskribujte »Životopisy svatých v rámci církevních dějin«, které napsal Isidor Vondruška, a které vydávám redakcí Ant. Striže a za patronace Svatováclavské Ligy v Praze. Jest to důkladné dílo, kterému autor věnoval mnoho let úsilovné práce a studia, a které sotva bude v dohledné době předstiženo. Toto monumentální dílo, provázené více jak 300 obrazy v hlubotiskové reprodukci, obsáhne 4 velké svazky o formátu 16×22,5 cm a obsahu cca 1800 stran. — Subskripční cena na celé dílo Kč 160.—, což jest výrobní cena bez režie, bude po subskripci zvýšena nejméně na Kč 300.—. Podmínky: S objednávkou nutno složit zálohu Kč 40.—, celé dílo vyjde do jednoho roku, I. svazek koncem listopadu 1930, další díly vyjdou ve čtvrtletních lhůtách. Po obdržení I., II. a III. svazku pošle subskribent vždy částku Kč 40.—, kterou vyrovná dotyčný svazek, záloha původní zůstane rezervována pro poslední díl. — Adresa: Ladislav Kuncič, Praha II., Voršílská ul. 3.

Nový český Galsworthy. V Melantrichu vyjde v nejbližší době Galsworthyho »Světce« v překladu Roberta Titěry. Je to velký román víry a lásky z let světové války. Jsou v něm v rovnováze oba základní prvky Galsworthyho tvorby, jak je známo z jiných jeho prací, zejména ze Ságy Forsytů: nota společenské etiky a kritiky a pronikavé psychologie individuální mravnosti a citlivosti. Hlavní postavou románu je farář Edward Pierson, oddaný i uprostřed válečné bouře v Londýně, ohrožovaném zeppelinů a mezi umírajícími pouze viktoriánským společenským a mravním ideálům. Je představitelem oné vrchní střední vrstvy, kterou mezi Forsyty zastupuje Soames Forsyte, oné »éry, která prohlásila pokrytectví za svaté, takže zdáti se důstojným býti«. Svůj poměr k okolí i ke své rodině zařizuje tento »svě-

tec« vždy jen podle zřetelů stability a společenských forem a vztahů. Jeho dcera se má státí matkou nemanželského dítěte, ale ani tento fakt nerozboří jeho tvrze mravní rigorosnosti. Násilně potlačí pudová hnutí svého otcovského a lidsky chápajícího srdce a obětuje svou dceru tradicím a předsudkům svých farníků, připustiv její vyhoštění ze společnosti své vrstvy. Ale život kráčí přes takové »světce«. Mladá matka a její milující zachránce jsou tu jeho vítěznými zástupci.

Divadlo a film

Rudolf Medek: »Srdce a válka.« Drama o 3 dějstvích. Režie: Karel Dostál, výprava Vlastislav Hofman. Po prvé v Národním divadle 19. listopadu 1930.

První díl zamýšlené Medkovy trilogie, jejíž druhá část se hrála již dříve s názvem »Plukovník Švec«. Možno-li ve Švecově činu spatřovati hrdinství, nebyla to tedy hra, již bychom mohli upříti působivosti a jakési umělecké oprávněnosti. Daleko však za druhou částí pokulhává část první, nazvaná »Srdce a válka«.

Josef Marek, varhaník a tichý, nenáročný hudební skladatel, žije spokojeně na malém českém městečku se svojí ženou Helenou a svým synkem. Helena však necítí se spokojena po boku svého muže a tu na začátku světové války vědomě podvádí svého muže s vlastním jeho bratrem, Milošem, rakouským důstojníkem. Žena ho opouští a on sám jde na vojnu, vstoupí v Rusku do české Družiny a jsa zajat rakouským vojskem, jest předveden před vlastního bratra Miloše. Miloš jej nechce znáti, též jeho přítel dr. Kaliba ho přemlouvá, aby se neprozrazoval, že je Čech a člen české Družiny a tak aby zachránil svůj život i talent těm deseti milionům, jež nechce nyní zraditi a za něž chce umřít. I jeho žena Helena, která pod rouškou samarytánky sleduje svého milého Miloše, když se dozví o jeho přítomnosti, poznává, že chyběla, jde za ním, vyzpovídá se mu z poblouznění a ze hříchu a prosí ho, aby se zachránil. Josef však nechce nic podobného slyšeti a je popraven. Tolik nám povídá děj.

Hra jistě velmi líbivá a chcete-li, zásluhou herců i dojemně působivá jednotlivými scénami. Kde je však skutečný lidský podklad pro to vše, co zde vidíme? Josef, vlastenec a zase vlastenec, bratr Miloš, žádný snílek, obyčejný voják, jenž zná cenu života. Ať přiznáme cokoliv pro hrdinství Josefovo, přece jen nutno přiznati pravdu slovům dra Kaliby, jenž praví k Josefovi: »Jednáte jako sebevrah.« Již tato slova sama otřásají v základech toto jímavé drama, při němž jihly tváře a leskly se slzy v očích pražského publika »v předplaceni«. Nemožně řešené některé scény, jako poslední v prvním jednání, kdy kontroverse mezi Josefem a Helenou by mohla jíti téměř ad absurdum, je ukončena tím, když synek s pláčem volá na otce a matku, že má hlad. Tím je dána možnost jednomu z obou, aby opustili scénu a trapná situace je zachráněna. Stejně nechtuně je stále vyptávání se Miloše Heleny, zdali ho má ráda a její ujišťování, že ano, jakož i Helenino nemístné, až cynické označování vlastního muže Josefa jménem a podobnými výrazy: ten muzikant, muzikant atd. Celé dílo by vyžadovalo náležitě kritické revise, když by mělo býti tím,

čím se býti snaží a čím jeho vady se snaží omlu-
iti a vysvětliti list »Národní divadlo«.

Drama se vyznačovalo vlastně jemným podá-
ním ženy Heleny (Olga Scheinpflugová), příliš-
ným visionářským vlastenectvím v podání Voj-
tově a střízlivou hrou rakouského důstojníka Mi-
loše (Bedřicha Karena). Dramatičtější však než
sám autor a herci zhostil se úlohy Vlastislav
Hofman.

Václav Černý.

Katajevovi Defraudanti — Polgarovou komedii.
Ředitel K. H. Martin v berlínském divadle na Bü-
lowplatzu připravuje zajímavou hru. Je to drama-
tisace Katajevova románu Defraudanti (česky vy-
šel v Melantrichu), kterou pořídil německý básník,
feuilletonista Alfred Polgar, jeden z nejzajímavěj-
ších zjevů současné německé literatury. Hlavní ro-
li bude hráti Max Palenberg, což bude samo o sobě
divadelní sensací.

Řádky chvályplné i nelitostné

Čtenářům »Jitra«. Z přípisů několika svědků
soukromého rozhovoru jednoho člena Tov. Jež.
za jízdy z Hradce Králové do Prahy vysvitá, že
výroky nebyly proneseny v takové strohosti, jak
je podává J. S., medik z Brna v 2. čísle »Jitra«
na str. 63: Bylo to jen soukromé mínění jediného
člena řádu Tov. Jež. a každá generalisace byla
by nespravedlivá. Stejně je tomu tak i se zmín-
kami o řádu v čísle 3. Katolické studentstvo
ví, co řád Tov. Jež., respektive někteří jeho čle-
nové, pro katolicismus u nás vykonali, a vzdává
řádu Tov. Jež. touto cestou náležitou satisfakci.
V Praze, 5, prosince 1930. Redakce.

—»«—

Nelitostná epištola katolickým studentům.

Pane redaktore! Ačkoli mi je čas hrozně vzác-
ný a psaní protivné, přece se osměluji vměšovati
se několika poznámkami do Vašich zájmů, kritik
a polemik v »Jitru«. Poslední číslo »Jitra« k to-
mu přímo vyzývá. Ptáte se, jakým právem to
činím? Odpovídám, že právem katolického kně-
ze, který vás, studenty, má rád a zajímá se o
Vaše lásky a o váš list. Chtěl jsem o tom na-
psati něco jinam, ale bude snad lépe, říci vám
to přímo přátelsky ve vašem listě. To pak, jak
tyto trochu nelitostné a přátelské poznámky bu-
dou přijaty a jak na ně bude reagováno, bude
pro mne a pro mnohé z Vašich nestudentských
přátel poučné. Neboť nejsem sám, kdo si vás tak
všímá.

Netýká se to osobně Vás, redaktora, který se
upřímně snažíte, vytvořiti v »Jitru« forum, kde
by se katolický student tříbil a povznášel, týká
se to katolických studentů vůbec. Zavdává mi
k tomu podnět zvláště několik článků ze zajíma-
vé poslední rubriky Vašeho listu, do níž patří
i tyto poznámky. Doufám, že nikdo nebude tak
nedůtklivý, aby se hned čertil pro nějakou výt-
ku, a že praví katoličtí studenti mi porozumí.
Budou snad míti příležitost, tříbiti svůj úsudek
a vkus v jasném rozeznávání toho, co jest z
Pravdy a co jest od otece lži. —

I. Předně tu před námi stojí dva hříšníci:
Čech a Zima, jež tak rozhorleně pohání před
soud p. Královec pro Matasovo »Poslání«. To je-
ho soudcovské rozhorlení se mu podařilo tak, že
sám redaktor na to nalítl a mnohý asi řekl Zi-

movi: »Ten ti dal!« A přece je to domek z karet.
Jediným fouknutím se to zřítí. Stačí přečísti si
několik stránek toho nafouklého »Poslání«, a
máte-li zdravý vkus a mezkazený úsudek a mě-
řítko absolutní Pravdy, řeknete, že ten Zima má
pravdu, i když to neřeknete tak nemilosrdně a
tak silnými slovy. Když mi to před svou kritikou
Zima přinesl a přečetl, byl první můj dojem, že
je třeba sundati včas masku tomu pohansky
obrozenkému póserství a ponížiti tu směšnou
papírovou domýšlivost. Řekl jsem mu tedy: »Jen
to hodně strhejte! Ta kniha si to zaslouží!« Snad
byl můj soud jako Zimův tehdá trochu ukvape-
ný, — nemohu to právě zkontrolovati, protože
nemám knihy po ruce. Ale upozorňuji na kriti-
ku v Kuncířových Novinách »Vystoupení Milo-
slava Matasa«, kde se tomu útrpně smějí. A při-
pomínám jen tento směšný verš: »Nový člověk
nahý, věčně mladý bůh. Tak ho vidí básník
v deliriu tuch...«

Královcova kritika kritik se opatrně vyhýbá
jádru věci, do něhož tak bezohledně a neopatrně
řízl Zima; odvádí pozornost od vlastní věci, sou-
střeďujíc ji obratně na věci podružné, ba zdá
se, že jádro sporu přímo zakrývá; a v té veliké
nelogičnosti a nevěcnosti, která působí dojmem
veliké logičnosti, nestrannosti a věcnosti, je prá-
vě její působivost. Působí asi tak, jako mnohé
obratně zdánlivě zdrcující kritiky katolického
náboženství na lidi slabé víry. Divil jsem se, jak
mohl K. neviděti vlastní věc, srovnávati 2 kriti-
ky visící ve vzduchu samy o sobě a neporovnat
napřed každou z těch kritik s dílem.

A nejen že mu uniklo dílo, ještě něco mu
uniklo. Právě »Dva různé posudky o témže ča-
sopise o témže autoru!« Co pak je v tom hroz-
né? Což nenapsal ještě nikdy týž autor na-
před knihu dosti dobrou a potom docela špat-
nou? Což pak mladý tápající Matas je už tak
uzrálý a nezměnitelný? V »Akordu« jsme četli
nedávno velmi pochvalnou kritiku některých
básní Nezvalových, a v posledním čísle téhož
listu byl týž autor zaslouženě strhán pro svou
»Posedlost«.

V Královcově kritice je tedy samým rozhorle-
ním přehlédnuta a zakryta ještě druhá věc, kte-
rá měla býti odkryta, totiž, že nejde o dvě různé
kritiky téže věci, nýbrž dvou různých knih.

A i kdyby šlo o *tutéž* knihu, nebylo by to
tak tragické. Vždyť obě kritiky jsou podepsány,
blamuje-li se tedy někdo, není to časopis a red-
aktor, nýbrž jeden z kritiků. Je v tom dokonce
jakási přednost časopisu, když dopřává pisate-
lům volnost projevu a dává příležitost ke tří-
bení úsudku. Nač tedy ten zbytečný strach:
»Nejde o osoby. Jde o časopis!« Každý věcný
kritik kritiků řekne: Čech napsal a Zima napsal.

A teď se ještě podívejme dobře na to, co na-
psal Čech a co napsal Zima. Čechova kritika se
sice netýkala »Poslání«, ale bylo v ní chvály pro
ješitnost básníkovu příliš mnoho. Čechovy lite-
rární kritiky v »Jitru« jsou vůbec mělké, mají
velký zájem o literaturu pro literaturu, — a pro
literaturu ztrácejí vyšší měřítko Pravdy a Krásy
a zdravého vkusu. Přečtete si třeba jeho kritiku
Nezvalovy »Posedlosti« v posledním »Jitru«! Ta
kritika musí člověka, který má zdravý úsudek,
rozčiliti. Jak se může hrdý katolický student tak
literárně piplati s touto uměleckou perversitou?
Jak může pro zájem o literaturu potlačit svou
lásku k absolutní Kráse, která je z té »Posed-
losti« vypuzena? Což nám nedal Bůh zdravý
vkus a smysl pro krásu? Co je nám po takovém

Nezvalovi a celé literatuře, když v ní není Krá-
sy? Katolický student by měl vědět, že kdo má
věčnou Pravdu a Krásu, má víc, třebaš byl
teprv skromným studentem a třebaš nebyl spiso-
vatelem. A ve jménu této Krásy a Pravdy, kte-
rou si je jist, může klidně soudit i výplody lite-
rátů, které svět nazývá slavnými.

Zimova kritika »Poslání« přes své příliš silné
výrazy, jimiž Matase tak nemilosrdně utlouká
a jimiž zároveň přitlouká svou kritiku a sebe,
je přece mnohem zralejší a věcnější, protože ne-
hledá zbytečnou literaturu, ale myšlenku a má
vysoké měřítko absolutní.

Ptá-li se tedy p. Královec: »Kde je měřítko,
podle něhož se hodnotí v Jitře literatura?« —
odpovídám, že bychom musli zoufati nad katol.
studenty, kdyby si zvykli hodnotit literaturu tak
»nestranně« a školácky, jak ji hodnotil p. Čech
v kritice Nezvalovy »Posedlosti« a snad ještě v
několika příliš krotkých kritikách, potlačiv v
ohledu na marnivé zájmy literární měřítko nej-
důležitější, totiž přirozený zdravý vkus a ztrativ
při tom z obrazu světlo Krásy absolutní. Ať se
na mě proto nehorší, je konečně třeba mu to
včas říci, aby mu literární marnivosti na konec
nezastínily Pravdu a Krásu samu. Neboť je ve
velikém nebezpečí, že bude zkažen literaturou.
Byl bych rád, kdyby má slova přijal jako spa-
sitelnou radu, kterou mu dávám proto, že mi je-
ho duše a jeho ideální snaha je dražší než všechna
literatura.

Myslí-li snad někdo, že soudím příliš přísně
nebo že nevím, co je krásné a co je katolické, ať
se na to zeptá bývalého spoluredaktora »Jitra«
P. Methoda Pecháčka, nebo dp. Hlada, nebo mé-
ho přítele P. Methoda Klementa a uslyší tentýž
úsuděk. Bylo by velmi zlé, kdyby katolický stu-
dent se více pohoršoval nad dravě katolickou,
bezohlednou kritikou Zimovou, která hledá Krá-
su absolutní jeho silnými výrazy, než nad chvá-
lou Nezvalova pornografického umění a nad Ma-
tasovým »novým nahým člověkem, věčně mla-
dým bohem«.

Zimovi ovšem nemůže škoditi, zde se mu
tentokrát dostalo tolika výtek se všech stran,
od redaktora, od p. Královce, od p. Matase samé-
ho, od strýčka i ode mne, a mám z toho tajnou
radost, ač při tom dostal i nespravedlivě. Je
ještě mladý a nic by mu tak neškodilo, jako
domýšlivost, pohrdlivá povýšenost a ukvapenost
úsudku, jež by mohly vésti k osobitosti, ne-
důtklivosti a nepolepšitelnosti. Neměl by vůbec
tak mnoho kritisovat, protože to svádí k ne-
skromnosti. Je nutno i zde, cvičit se v trpělivosti
a zdrželivosti a učit se míti soucit s lidskou sla-
bostí a s lidskou hloupostí. Dnes je sice nutno
křičet, abychom byli slyšeni, ale ustavičný křik
se zprotiví. Silné výrazy jsou na místě, když
dobře přiléhají, ale u něho se to hrozilo státi
protivnou manýrou. Silnými a hrubými výrazy
přebil někdy své pěkné články tak, že se tím
mnohým zprotivoval a tak místo, aby ubil zlo,
do něhož bil, ubíjel to dobré, co dělal a sebe.
Jinak se vyjímají silné výrazy v ústech tako-
vého siláka Bloye a jinak v ústech mladíčka.

Ale bylo by špatným pochopením katolicis-
mu, kdybychom se zásadně pohoršovali nad kaž-
dým silným výrazem, jehož účelem je zhnusiti
nějakou špatnost a odkrýti a ubíti zlo
nalíčené a vyfintěné. *Katolická šíře a hloubka a
katolická volnost slova a činu nesmí být ome-
zována ničím než hříchem.* Slova: »pronášá
takto svůj úsudek katolický student« jsou proto

slova nebezpečná, protože se zdají zúžovati ka-
tolickou volnost a šířku podle vzoru omezců a
nepřátel katolické víry.

Ohavností před Bohem jsou frajersky ulíza-
né, umělecky a literárně vyfintěné a vychválené
hříchy a nazve-li to nějaký Bloy pravým výra-
zem, může to jen velmi prostřední katolík na-
zvat nadávkou a bráti z toho pohoršení.

Ti, kteří se rádi pohoršují snad »nadávkami«
velikého katolíka Bloya, Durycha, Demla a j.,
měli by si přečísti slova prorokova: »Vkydnu
vám do tváří lejno slavností vašich praví Hos-
podin« (Malach. 2, 3). Nebo silná slova sv. Pa-
vla: »Ano, já pokládám za škodlivé všechno pro
vznešenost poznání Ježíše Krista, Pána mého,
pro něž to všechno jsem obětoval a pokládám
za výkal, abych získal Krista« (Filip. 3, 8). Tak
se jeví věci světské, viděné ve světle absolutna.
A přečtete si ještě v knize Langově »Otec pouště
sv. Jeronym« vpravdě Bloyovský způsob, jakým
karikuje nebezpečného kacíře Joviniana, ulíza-
ného světáka, odpůrce akese a učitele rozkoš-
nictví. »Příznivci tvými jsou běloucí a vymy-
dlení břichopásci, nebo abych užil výsměšného
způsobu sokratického, všechny svině a psi . .
Všichni krasavci, nakadeřenci a ulízanci, všichni
červenolící buclíci náležejí k tvému dobytku...
Myslíš, že jsi bůhvíjak moudrý, když za tebou
běží stádo vepřů, jež krmíš peklu na pečení.«
A čtete jeho zžiravý sarkasmus, jímž tepe ne-
stoudnou ženskou módu v tehdejší Římě, který
nazývá »nevěstkou v šarlatu«.

Nemyslím ovšem, že student to má napodo-
bovat, neboť ta slova by ztratila svou sílu, kdy-
by přestala být výjimečnými

Nejdůležitější věcí pro katolického studenta
v dnešní době jest *dobýti si vnitřní svobody* a
vymaniti se z tyranského vlivu okolí, módy a
dnešní společnosti. Neboť »největší závislost ne-
vzniká ze vnější svázanosti, nýbrž z *vnitřní o-
chablosti vůči cizím úsudkům a nárokům*«, praví
slavný pedagog Förster. A ta vnitřní ochablost
a nesvoboda lidí moderních, kteří nahradili sku-
tečnou svobodu frází »svobody«, plyne z je-
jich vnitřní nejistoty, že neznají pevné, velké
pravdy a určité cesty. My katolíci však máme
Pravdu absolutní a zkušenost dvou tisíciletí; to
nás má naplnit radostnou jistotou, hrdostí a smě-
lostí v boji se lží a zlem. To rozšiřuje obzor náš do
nekonečna a dává nám viděti více věcí ve světle
absolutním, v němž budeme všechno považovati
za výkal, — abych užil silného slova sv. Pavla
(Filip. 3, 8), v čem není stopy pravdy krásy a
lásky Boží a záře podobné záři, jaká vyzařovala
z hlavy Mojžíšovy, když sestupoval se Sinaje.

Pak je třeba veliké nezištné lásky k Pravdě,
lásky, jež nehledá sebe a proto nezná otrocké
bázně a hloupých ohledů, nýbrž naplňuje srdce
zmužilostí a odvahou. Této *odvahy* je dnes zvlá-
ště třeba, odvahy, plynoucí z velikého hladu a
žízne po spravedlnosti, ze svatého zanícení, pro
Lásku a hladu po vyvření svaté církve, jejíž
vznešená tvář je poplvána hlupáky a zlostníky
jako svatá tvář Kristova.

Proto jen užívejte plně své veliké katolické
svobody, o níž se ani nezdálo svázancům a otro-
kům tak zv. pokroku, nebojte se, nekřote se, ne-
rozcapujte se s ulízanci a vyfintěnými svinstvy
— ať mají třebaš vysoký kurs — a až se naučíte
mluvit, křičte! »Vidím, že mlčením svět je zka-
žen«, píše sv. Kateřina v listu jistému prelátovi.
Zbabělé mlčení tak zv. katolíků pomáhá kaziti
svět. Budeme se proto pohoršovati nad křikem

a smělou řečí takových Bloyů, Durychů, Demlů, Braitů a j. a pouštět se do Zimy proto, že již v mladých letech má odvahu nemlčet? Nám právě takoví katolíci musí imponovati, kteří pro vášň Pravdy přicházejí do konfliktu s marnivými, prázdnými lidmi, s lidskou hloupostí, s lidskými zákony, soudy a paragrafy, jež jim nejsou ničím před věčným zákonem Božím, jako ten hrdinský pařížský kněz, který ve svatém rozhorlení strhává na ulici nemravné plakáty, těšící se ochraně zákona. Dnes každý nekompromisní katolík, který si zamiloval katolickou šířku a hloubku a katolickou volnost a naučil se vidět věci ve světle Absolutna, musí býti připraven, že může přijít do podobného konfliktu. V. Zima se nám právě proto líbí, že není vlažný ani studený, ale horký (ačkoli se jmenuje Zima) a že zaujat Pravdou a Krásou. Kašle na všechno opatrnictví. Můžeme ho jen napomínat, aby se učil také trpělivosti a mírnosti a nebil v sobě lásku a soucítí s lidmi, a pak aby se nevybíjel předčasně, ale uchovával si svůj oheň pro časy příští a pro boje důležitější.

II. Když už jsem v tom, budiž mi dovoleno dotknouti se ještě jiných článků. Líbil se mi pěkný článek Svobodův: »Jak se dívám na J. Demla«, zvláště druhá polovina. Zato článek »Jít nebo nejít« nemožno nechat jen tak. Jsou v něm slova hrozně neuvážená: »Student a zvláště katolický musí znáti všechno — tedy i to, kdy církev dle starých nařízení mu říká: »Když jsi katolík, to nesmíš!« Uposlechnete-li tohoto nařízení, přijde vám v praxi věc, kterou neznáte a kterou podle nařízení nesmíte ani poznati. Jak chcete potom úspěšně bojovati?« To je tedy rada, že nesmíme poslouchat nařízení církve, chceme-li ji úspěšně bránit, čili že my, mezkušeni mládenečkové, jsme moudřejší než církev, mající zkušenost dvou tisíciletí, a že my lépe víme, co by církev dnes zachránilo, než ona sama. Není to hloupoučké? To je známý strach malověrných modernistů, že loď církve zahyne vlastní vinou správců, jestliže ji nezachrání její neposlušní a nevěrní synové.

Pisatel by posloužilo, kdyby četl něco silnějšího, na př. z Demla, Durycha, Bloye, aby měl více katolické horlivosti a nedoufal tak naivně v ubohé prostředky lidské.

Totéž platí o názoru, že student si má všimnout politiky, aby nepřišel do života nepřipraven. Na dnešní politiku — kterou zatím nelze napravit — stačí obyčejní ševci, jsou-li trochu mazaní, a student by se chtěl připravovat? »Předem musí mít každý z nás pevnou víru v to, za čím jdeme«, ano, ale ne v politiku, ani ne ve film; tím, za čím jdeme, je Víra. Jen nechť zachraňovat Boha a církev, když je třeba zachraňovat sebe!

Prosím p. Popeláře, aby se pro tu přímost neurazil. Kdyby nebyl nezkušeným studentem, byl bych mu to řekl ostřeji. Má-li rád dobré filmy, nemůže mu to škoditi, ale unum necessarium je něco jiného.

Konečně mě zaujal ještě jeden článek: »Cesta k Bohu« v textu. Začátek by byl dobrý, závěr pěkný, ale neřekl bych, že »většina jich citově zvroucněla, znáboženštěla, duchovně rozkvetla proto, poněvadž byla donucena mysliti o — smrti«. Nebojme se pohledět smutné pravdě v tvář! Právě historie legionářů ukazuje zarmucující fakt, že většina z těch lidí ani před tvář smrti necítila potřebu Boha a že náboženství nahrazovala kamarádstvím a něčím podobným. Ale

je tam ještě horší omyl o diluviálním člověku (na str. 72). Odkudpak ví autor (či autorka), že diluviální člověk žil čistě pohlavně, že nalezal příležitost k jídlu, nikoli k myšlení? To jsou fantazie a fráze, opakované po pokrokových učitelích a profesorech. Možná, že ten diluviální člověk myslel více o tajemství smrti, než ten »náš člověk.« Ta řeč předpokládá, že pisatel věří v nevěrecký (darwinovský) vývoj člověka z opice. Radil bych mu, aby si přečetl duchaplnou knihu Chestertonovou »Nesmrtelný člověk« o diluviálním člověku, zvláště první kapitoly: Člověk v jeskyni, Profesoři a předhistoričtí lidé, Starověk civilisace, Bůh a srovnávací náboženství.

Na konec ještě slovo: Mrzelo by mne, kdyby tyto poznámky někomu odňaly chuť k psaní, což není jejich účelem.

Josef Resl.

—><—

Kamarádi a kamarádky.

Četl jsem článek »Jít nebo nejít« a poněvadž jsem jeden z těch, kteří se zajímají o film jako o umění, chci o něm něco napsati. Tedy: jak na něj nahlížím a co v něm hledám.

Film! Nejmladší umění. Dnes denní potřeba širokého obecnstva. Ale musíme si jednu věc ujasnit. Co je to film? Nesmí nám jako představa filmu být množství biografů s týdenním programem, vesměs hrozně kvality, líbivých filmů, limonádní náplně s hvězdami druhu Harry Liedtkeho.

Film je krásné umění. Pohyb. Světlo. Stín. Umění, které nemá co dělat s divadlem, literaturou, malířstvím (nesmyslem jsou barevné filmy.) Snad nejbliže je mu hudba.

Amerika nedala filmu skoro nic. Proč? Amerika je ošklivým světem. Je plná honby za penězi. Ruch. Mrakodrapy. Světla. Hluk. Auta. Lidé se stávají stroji. Proto Amerika vyrábí tomuto obyvatelstvu limonádní kých. Aby jejich touhy, které jim bere, takto nahradila. Je to velký hřích. S uměním nemají tyto filmy mnoho co dělat.

Rusko dalo filmu nejvíce. Je to jediné umění, za které jsme Rusku vděčni. Ruské filmy stojí v dnešní době na nejvyšším místě a jsou nejkrásnější. Film pracuje obrazy. Osvětluje vše se všech stran. Je to němá obrazová poesie. Režisér navazuje scénny ve filmovou báseň. Pracuje montáží. Tím tvoří filmové umění.

Český film nemá do dneška velké ceny, není uměním, nemá formu ani tvar. Není filmováno, ale je ilustrována fotografiemi literatura. (K tomu špatná.)

Němci nám dali hodně špatných filmů. Demonstrovati proti německým filmům byla velká hloupost. Hloupost těch lidí, kterým stačí ten filmový škvár na vyhazování pětikorun (i více) každého týdne. Film je umění a umění je mezinárodní. V tom záleží ta krása. Celý svět se spojuje náboženstvím. Celý svět se spojuje též uměním. A ostatně, když jsem takovým, tak prostě na ten film nejdou. Když na něj žádný z těch, kteří vytloukali okna a zraňovali lidi nepůjde — nebude se hrát a budou se dívat na škvár jiný (třeba český.)

Ostatně studenti (jak sám jsem slyšel) chodili do ulic jen proto, poněvadž se tam mohli volně mlátit do cizího majetku. (Pozn. red.: O tom nevím nic. Jsi asi určitě špatně informován.)

Tím jsem, ale odbočil. Podívejme se jen na loňskou filmovou bilanci. Kolik (!) z té spousty filmů, odpovídalo aspoň částečně měřítku na umělecký film!

Přišel zvukový film. Přinesla ho Amerika. Obe-

censtvo se nudilo a bylo nutno nalézt nové lákadlo. Ale umělec si z něho opět musí vybrat. I zvuku se musí umět použít. Nesmí být zase zvukový film ani divadlem, revue, operetou, ale filmem. Doposavad to nesplnil, jen někde ukázal, (slabě) jak bude musít růst.

Bílé stíny byly dobrým příslibem, ale zůstalo pouze při slibu. Kina jsou naplněna nejhroznějším bahnem filmovým, ale obecnost je opět spokojena. Pláť zvýšené vstupné, mačká a rve se u pokladen. Hodnotné filmy zůstávají stranou opomíjeny. Kdo si všiml té nádherné hry Grety Mosheimové? Básník. Jedině on dovedl pochopit to složitě umění tak zvláštní herečky.

Byly zde krásné kulturní filmy. Bylo obdivuhodné, že kina nezela prázdnotou.

Letošní sezona v některých výjimkách trochu lépe pochopila zvukový film: Dvě srdce ve $\frac{3}{4}$ taktu, Atlantik, Nový Babylon, Přehlídka lásky, Žena rakouského zajatec. Nutno to brát však s velkou rezervou.

V Atlanticu, filmu plném hrůzy, strachu, bolesti a tragedie. Okamžiky smrti také vzácně sehrané. Ostatní byly sice »libivé«, ale přece částečně výrazné. Žena rakouského zajatce byla poesie nekonečně krásná.

V němých filmech poslední odkaz umělcův: 2329. Největší úloha tak vzácného herce, jakým byl Lon Chaney, který v něm zahrál po prvé člověka. — Andrea — dokonce pěkný pokus o montáž a fotografii.

Pod krovky Paříže je pěkný film, dokonalejší po všech stránkách, ale hodně libivý. René Clair zde vytvořil »z něho něco«.

Konečně velká událost: Týden avantgardního filmu! Ta pohádka, o které jsme doposud jen snili. Pravé, čisté filmové umění. Byly zastoupeny všechny směry a kdo byl na tomto představení, pochopil, jak velké, krásné a čisté je filmové umění!

A teď ještě něco.

Studenti chodí nejvíce, jako to »širší obecnost«, na filmy stejného druhu. Jejich cílem je zábava. Ukrátit čas. Nejsou náročni. Spokojí se vším. Student nechodí ani do divadla hledat umění, i zde stojí výše: pobavit se. Student nechte umělecká díla. Snad nějaký román, který literaturou vůbec není. Student se nezajímá o nic, za co nedostane známku na vysvědčení. Student lajdačí. Ze dne na den. Snad si nadře látku. Jde na football. Nic víc.

Zůstávají jednotlivci. Mlčenliví jednotlivci. Samotáři. Žijí daleko od zájmů ostatních. Nemají kamarádů. Přemýšlejí tam, kde je ticho. Kde jsou daleko — daleko. Co chtějí? Něco vyššího. Vyššího člověka. Člověk je podroben Bohu. Je to pravda? Nevím, bojím se to říci, že není. Což není zde cíl, krás, není zde nic, čím by se pravý člověk měl zabývat? Není, asi není. Jednou přijde život, co budou dělati ti, kteří se leta flákali na střední škole? Potom přijde smrt!?

Jděte mezi ně a říkejte: »Odbírej svůj časopis! Piš do něho! Je tvůj! Pro tebe!« Jen se vysmějí a jdou svou cestou.

No, to jsi ještě příliš mlád. Pravý názor se ještě dostaví.

Měl jsem krásný názor na studentku. Na ženu. Již nemám. Co je to dnešní děvče? Mlčíte. Jen mlčíte. Čtete si své dívčí romány, Hvězdu, Pražanku. Ozvěte se, že žijete, vy, pravé studentky,

o kterých jsme snili. Volá se zde stále po vašem hlasu. Mlčíte. Neodpovídáte. Časopis je váš!

Pište, debatujte. Tolik tematů. Váš život. Co vás zajímá? Co čtete? Umění? Divadlo? Film? Jak si představujete moderního studenta (studentku)? Poměry na školách. Vaše myšlenky? Je toho tolik! Tolik! Ukažte, co dovedete!

To je vše, co jsem chtěl říci. Bylo to upřímné. Snad mám tu smůlu, že život kolem mne je příliš černý, že jsem se setkal jen s mělkými dušemi. Napište, že to není pravda. Ozvěte se kamarádky? Budu šťasten. Miloslav Havel, Praha.

Přátelé!

Přidávám se tímto k mínění kol. Blesika, jehož dopis byl v minulém čísle uveřejněn. Neviděli jsme v »Jitře« dosud mnoho poučných článků jakéhokoliv druhu. Je to, myslím, náš nedostatek. »Jitro« je na vzestupné linii. Nelze o tom pochybovat. Měl jsem několikrát příležitost slyšet svědectví o tom z úst, jak nepřátelských, tak i od našich příznivců. »Jitro« je, přátelé, naše věc, náš majetek a jako takový je nám buď ke cti, či k potupě.

»Jitro« je majetek nás katolických studentů československých — akademiků i středoškoláků. Nachází čím dále tím více pochopení a rozšíření. Bude na nás, abychom je stále zdokonalovali a učinili časopisem respektovaným i všemi našimi nepřáteli.

Nebude tedy jistě na škodu, přinese-li každé číslo nějaký poučný, vhodný, časový článek jakéhokoliv oboru. Musí to však být článek informačně dokonalejší (— ne nějaká vědecká důkladně zpracovaná studie). Cílem jeho bude, přinést podnět k debatě jak jednotlivců, tak i celého některého kroužku SSS. Navrhoval bych studie z filosofie — speciálně psychologie — literatury naší i cizí a rovněž ze života kulturně-politického. Ovšem, vše se zřetelím k našemu katolickému náboženství.

Kdo má zájem, přilož ruku k dílu! Odpovězte aspoň v této dopisové rubrice »Jitro«. Tato rubrika musí se stát ohniskem návrhů a místem, kde se všichni navzájem seznámíme!

N. F., theolog.

Redakcii.

Hlavu mám plnou starostí, že prednedávnom som už prichádzal k presvedčeniu, ak to bude so mnou takto do konca roku, že mi praskne niečo v mozgu a sa zbláznim. Vychádzam však už z toho, hoci starostí neubúda. —

Som pred maturitou, mnoho práce mám i v seminári, naružive rád čítam a robím si výpisky, čas považujem za najdrahšie, čo dal dobrý Boh človeku, ale preda nemohol som sa zdržať, aby som Vám nenapísal niekoľko úprimných slov, ktoré sa mi silou — mocou driapu na jazyk a do pera.

Vaše »Jitro«! Ó, to je pôžitok, to je tlumené nadšenie, keď sa mi zjaví na pulte tá modročervená obálka, keď prezerám chvatne stránku za stránkou, keď už sám ten tenký papier so svojim jemným šuchotom ma jakousi radostnou melancholiou naplňuje, keď hltám najprv básničku za básničkou, potom kritiky novovyšších kníh a úvodný článok, keď do nových, jasných svetiel sa mi stavia taký Šlejhar, o ktorom som dosiaľ myslel, že je hrubým, nečistým naturalistom, alebo Hlaváček, duša tak príbuzná môjmu Zeyerovi, keď sa učím poznávať genia Durychovho

a Demlovho predovšetkým keď čítam láskou predýchnuté články A. Daňhu!

Vždy hlboký dojem zanechá v mojej duši »Jitro«. Jasnia sa mi zatiahnuté obzory, keď vidím, že obroda katolicizmu neostáva len u Bensa, Chestertona, ani u Focha, Delbousqueta, Thorela — Borsiho, Psichariho, ale že i v Čechách, na ktoré sa mi na Slovensku pozeráme jako na úplne husitské alebo neznabožské (hlavne zásluhou mladých českých profesorov, ktorí k nám prichádzajú), že i tam nachádza si láska Kristova svoje vyvolené národy, aby na nich jako zapálená svieca svietila všetkým.

Prajem si len (a to nielen ja; je u nás dost nadšencov za Vaše krásne »Jitro«), aby sa vždy udržalo na tej úrovni, kde je teraz. Jestliže máte väčšie ambície, mnoho šťastia a pomoci Spasiteľa. — Pre každý prípad však: Mnoho zdraru!

Tento článok prijmite jako ohlas milých riadkov A. Daňhu! Posúďte! Jestli obstoja, uverejnite, ale nie, tak: »Plameňom.« (Dovolujem si však pripísať, že som ho složil s najčistejším úmyslom: povzbudiť svojich spolubratrov k láske k eucharistickému Spasiteľovi a »k čistému tlukotu rozjásaného srdca«. — To mi bolo hlavné, forma vedľajšia. M. Ch. Hanoš, r. g., Nitra.

Několik řádek střízlivých.

Když jsem zaváděl loni v prvním čísle »Jitra« stat' »Řádky chvályplné i nelitostné«, netušil jsem ani, jaký ohlas nalezne, ba domníval jsem se, že ji budu muset vyplňovat sám, či spíše můj spoluredaktor P. Method Pecháček, skrývající se za řadu pseudonymů od primána Koláře až po souseda Kramličku. A zatím pozoruji letos, že se stává jednou z nejzajímavějších a nejvíce pozornosti upoutávajících částí »Jitra«, za sympatické redakce kol. Černého.

Bude mi dovoleno, zúčastním-li se i já debat v ní zahájených jako jeden z čtenářů a příčiním-li několik osobních poznámek, reagujících na názory některých kolegů. Vezmu to poslušně za sebou, jak jsem je četl.

Musím, ač nerad, dotknouti se se osobní věci a říci panu kol. A. Čechovi, že jsem jej vždy považoval, jako kritika, za člověka přímého a nebojácného a že mě poslední číslo »Jitra« velmi nemile překvapilo, když jsem se dočetl, jak on teprve nyní, když již nepadám v úvahu, jako redaktor »Jitra«, odsuzuje (str. 87) tak povýšeným způsobem moji poznámku k jeho referátu o Nezvalově kronice z konce tisíciletí, ač byla učiněna již před rokem. Již tehdy s ní nesouhlasil, ale teprve nyní s tím přichází na světlo. O nynější jeho kritice posledního Nezvala pomlčím, aby to nebylo vykládáno jako revanche.

A konečně panu kol. J. Popelářovi z Plzně k jeho neurovnanému článku »Jít či nejít«, z něhož jsem jakž takž vyrozuměl, že svojí otázkou jít či nejít chce říci, zda navštěvovat či nenavštěvovat cizí filmy, podotkl bych tolik. Předně, že »zajímat se o film, neznamená mu rozumět. Za druhé, že ví-li dokonce za jaké výrobky byli odsuzováni pražští demonstranti, mohl by též vědět z novin, že nedemonstrovali proti cizímu umění, ale proti cizím kýčům à la »Sextánka« a »Kondelik«, zosobněných právě promítanou tehdy německy mluvící limonádou »Dvě srdce ve ¼ taktu« a různými jinými uniformovanými hovadinkami. A může pozorovat, že demonstrace

ustaly, když nyní je promítán po krátkém bojkotu stoprocentní mluvící německý film s geniálním Janningsem »Modrý anděl«. Česká Praha, středisko uměleckého snažení jest v umění internacionální, ale ve věcech nehodnotných a zsměšňujících nás nacionalismus po právu šovinistická. A za třetí musím výše sdělenému kolegovi sdělit svoji radost nad tím, že se mezi čtenáři »Jitra« našel jedinec, snažící se věnovat svůj zájem umění tak velkému a zároveň modernímu, jako je film, a věřím, že filmu, jako živelnému projevu mentality dnešního člověka, redakce popřeje nejvhodnějšího místa. Pipin Reindl.

Kolegové!

Dostal se mi do rukou náhodou časopis, který nebyl nikdy příznivým pro smýšlení katol. studenta a nyní zřejmě se hlásí do pokrokových řad. Prohlížeje jej, byl jsem nemile překvapen. Setkal jsem se tam se jmény těch, kteří také někdy přispívají do »Jitra«. Nechtělo se mi ani tomu věřit. Abych se přesvědčil, vypůjčil jsem si předcházející čísla, a ta mi ukázala, že se nemýlím. Tedy katol. studenti odbírají časopis, který zřejmě vystupuje proti všemu, co nemá pokrokového nátěru, ve kterém (ač se prohlašuje nestranným) se odsuzují a prohlašují za tmářské a klerikální ty názory, které nejdou ve stopách »Volné myšlenky«! Nevím, proč jej odbírají. Snad na doporučení profesora, aby mu vyhověli, či se jim snad zdá »Jitro« málo studentským? Ovšem i »Jitro« má své vady (jako téměř každý podobný časopis), ale jsou-li opravdovými katol. studenty, tu musí dáti přednost obsahu »Jitra« před oněmi limonádami o moderní lásce (ve směru »Hvězdy« a j.) a články, ve kterých se autoři přiznávají, že v Boha nevěří. To je celkový obsah téměř onoho časopisu. Jsou tam také věci dobré, neupírám, ale v míře malé. Když se však »Jitro« oněm studentům úplně nelíbí, zda nejsou toho vinni sami? Necht' jen pošlou své práce do »Jitra« a budou-li se hoditi, zajisté je najdou otištěny. Ať to učinili z toho nebo onoho důvodu, nejednali správně. Když vidí mladší student, co tito odbírají, zda nesáhne také po tom, co se takto nepřímou odporučuje. Proto necht' ještě včas vše napravi! Nyní několik slov o obsahu »Jitra«. Ve 3. čísle si stěžoval p. redaktor na nedostatek dobrých příspěvků a nenastane-li prý náprava, že musí rozsah »Jitra« býti zkrácen. Myslím, že není toho potřebí. Vždyť studenti nejsou jen literáty, ale také rádi kreslí a fotografují. V »Jitru« není pro ně však příznivého směru. Na své práce naleznou vždy stejnou odpověď v redakčním koši: hodí se, dobré, ale nemožno otisknout. Tím se autor jen odradí a přestane vůbec přispívat. To je chyba. Co právě nejvíce upoutá, je vtipná kresba nebo hezká fotografie. Letos moji kolegové z nižších tříd podnikli agitaci pro »Jitro« mezi spolužáky. A výsledek? Nikdo se nepřihlásil, ač byli před tím ochotni odbírat, ale po přehlédnutí odmítli. Příčinou toho byl obsaň, hodící se jen pro vyšší třídy a pak nebylo tam ničeho, co by dovedlo upoutat, na př. kresba atd. V ostatních číslech také nic, až na ten vskutku hezký obrázek v 3. čísle. Takových by mělo býti víc. Snad se zvýší náklad, ale zato přibude odběratelů. Po stránce obsahové se mi »Jitro« líbí. Technická rubrika byla slibně začata v 1. čísle a dále nic. Literární a divadelní rubriky jsou na místě. Občas by mohly býti také kapitoly o sportu. Hádankáři budou letos jistě spokojeni. Koneč-

ně se obracím na vás, kolegové. Přispějte každý podle svých sil, ať je to v čemkoli, ku zlepšení obsahu »Jitra«. Tím stane se »Jitro« jediným, dobrým studentským časopisem a vás bude blažit vědomí, že zásluhu o to máte vy. Doufám také, že redakce vyhoví tak čestným přáním a jako vánoční nadílku nám pošle »Jitro« skutečně hezkého obsahu.

S pozdravem

Alcis Dohnal, S. D. S.

*

Poznámka redakce: Redakce nemůže otiskovat fotografie a obrázky, poněvadž jich předně není a za druhé to stojí mnoho peněz. Příspěvků skutečně není, aspoň ne hodnotných, a pokud běží o tu odpověď v redakční části, také to není tak doslova pravda. Zkrátka se snažím vytknouti chyby i povzbuditi k další práci. Uznáš přece, že každému psáti dopis nemohu, není to konečně ani mojí povinností. Koho se to týká, ten pozná vždy, oč běží, i z těch několika málo slov. Tolik na vysvětlenou.

VELEVAŽENÁ REDAKCE!

Veden určitými věcmi, o nichž se nechci zmiňovati, jsem nucen poslati Vám tento dopis. Řekl bych v něm velice rád čtenářům »Jitra« několik slov, třebaže jsem tak nikdy nečinil a třebaže teď činím to jen z nutnosti.

Rekl bych rád několik slov o posledních svých kritikách a recenzích, uveřejněných v letošním ročníku »Jitra«. V těchto mých recenzích je mnoho věcí, které mohly pošpiniti mou pověst a které mohly býti popudem k mému zesměšňování a k boji proti mně. Vyskytly se v nich výrazy, kterých se sice nemusíme bát používat, ale kterých užívat stále a často je nevhodné. Dopustil jsem se této chyby a tím jsem zavdal příčinu k tomu, aby mé kritiky vším právem byly nazývány *sprostými*. Tak jsem to učinil při recenzi Matasova »Poslání«, kde mnohé mé výrazy byly sprosté a neodůvodněné. Uznávám tuto svou chybu a lituji jí. Prosim, aby mi bylo rozuměno a aby mi to bylo prominuto, poněvadž byl to důsledek mého nezkráceného temperamentu. Nezástávám názoru, že kritik musí být sprostý, ale rozhodně to zamítám a budu se snažit potlačit to nejvíce u sebe.

Kromě tohoto čestnými, ne dobře stylisovanými větami mohl jsem vzbuditi dojem pyšného a povýšeného mladíka, který s despektem se dívá na výtvořky a práce lidí starších a zkušenějších. Tak se tomu stalo při kritice »Liter. rukověti«, kde na mnohých místech jednal jsem dosti pyšně, neprozřetelně a nevkusně. Nechci však buditi dojem hrdopýška a právě z toho důvodu veřejně zde vyznávám ony chybné věci, o nichž vím, že nejsou pěkné a že mi dosti ublížily.

Tyto chyby, mnou vykonané a mnou litované, nevedly však k tomu a nemusily k tomu vésti, aby se o mně tvořilo mínění, jako bych byl nějaký lhář, jako bych byl bezcharakterní člověk, který trhá úmyslně z osobní nenávisti některé knihy a který nezná smyslu pro pravdu a pro objektivitu. Nechci zde ospravedlňovati soudy a myšlenky svých recenzí; říkám jen to, že jsem se snažil podle svých sil, podle svých schopností a podle svých mladých zkušeností ukázati katol. studentům, kde katolické hodnoty jsou a kde nejsou. Neříkám, jak jsem to dělal a nerozhoduji o tom. Přestřelil-li jsem a přehnal-li jsem někde, byla to má chyba a já za ni odpovídám. Nesty-

dím se litovati svých chyb a neváhám veřejně je uznat. Nechci však také, aby mi byly předkládány chyby, kterých jsem se nedopustil a které jsou ve skutečnosti hrozně malicherné. Nechci, aby mi byly prisuzovány věci, s nimiž nemám nic společného a k nimž se nehlásím.

Nerad píši o sobě, poněvadž nezáleží mi na sobě, tentokrát však tak činím. Ne z ješitnosti a také ne z pyšnosti. Zdržuji ale, že tento dopis není psán jako odpověď na dopis p. Jiřího Královce, poněvadž jeho dopis se mě nedotkl ani mi neublížil. Víím totiž, z jakého důvodu byl psán a proto jej opomím mlčením. Mám však v úmyslu psáti tento dopis jako závěr své recen-sentské činnosti v »Jitru«, neboť uznávám, že je lepší více mlčeti, než psáti a mluvit, neboť pro mladého člověka nejlepší školou je mlčení. A tento poznatek budu pro příště skromně uplatňovati.

Pro příště budu také vždycky opatrnější a přísně budu vážiti všechna svá slova a všechny své myšlenky. Tolik se odvažuji říci, s tím podotknutím, aby si nemyslili o mně někteří, že to říkám ze zbabělosti nebo z jakési slabosti. Píši to jenom proto, abych už jaksi skončil věci již trochu nemilé a malicherné a aby bylo jasno mezi mnou a čtenáři »Jitra«. Lituji, že jsem tento dopis musil psát a že tu pořád jen mluvím o sobě a že se tu všechno jen proti mně vzpírá. Nemám to rád, ale chtěl-li jsem dokázati, že nejsem drzý mládeneček, který zná jen sprostotu, pýchu a nenávisť, musil jsem tento dopis s velkým sebezapřením napsati. Doufám, že mi to zase nebude vykládáno nikým za zlé a že bude pochopeno, proč tento dopis vlastně píši, proč toto vše tu povídám, ač jsem si to mohl snad nechat. Píši však takovýto dopis jistě po prvé a naposled. Jinak mlčím.

Václav Zima.

Pozn. redakce: Až si přečteš dopis dp. Jos. Resla, doufám, že své rozhodnutí změníš a budeš psáti dále. Důvody jsou k tomu tam přece jasné.

*

V Plzni, 23. listopadu 1930.

KOLEGOVÉ!

»Jitro« žádá povinnosti, a to jak bezplatné zasilání příspěvků, tak povinnosti úplatné, či lépe předplatné. Kolportéři, nezapomeňte! Jsou to řádky nelitostné, ale budou i chvályhodné, splníte-li svou povinnost.

K dopisu J. Popeláře chtěl jsem původně odpovéděti zvláštním dopisem. Ale pak, pročítal-li jsem dopis řádek za řádkem, poznal jsem s hrůzou, že bych vlastně musel slovo za slovem přibrat, poukázat na obsah, a konečně, nemoha najíti vlastně jádro dopisu a tím i odpověď na nadpis, neboť:

jít či nejít — na demonstrace,
jít či nejít — na Gretu Mosheimovou,
jít či nejít — na český film,
jít či nejít — na film německý,

raději jsem od zvláštního dopisu upustil. Čtenáři jiní snad napíší své poznámky. Ne-li, pak bych se k němu ještě sám vrátil.

K dopisu J. Grégra: Snad máš pravdu, ale rozhodně tím stagnaci nevyřešíš. Zde je nutné přemýšlet, jak odstranit nechuť členstva k sdružování.

Je zajímavé, že čtenáři si naříkají na málo veselých článků v »Jitru« a kol. J. Blesík jich tam nalézá »dosti«. Jinak má ve všem pravdu. K časopisům vyjmenovaným uvádím ještě

»Akord«. Úkol si vytkl kol. Blesík veliký, je na něm, aby ho s úspěchem realizoval.

K dopisu redaktora netřeba slov. —ze.

—<<—

Moje názory.

Je jistě radostným zjevem, přináší-li poslední číslo více dopisů, než jsme tomu byli dosud uvyklí z čís. 1. a 2. Ovšem, vyskytnou se (a vyskytovati se budou stále) někteří čtenáři, jimž se bude zdáti až příliš zbytečno těch několik stran věnovaných dopisům. Těm doporučuji poctivě zamyslet se nad obsahy uveřejněných dopisů a pak jistě uznají i oni, jaký význam má podobná rubrika. Divím se, proč umlkla trojice z boskovického rg.: Jar. Šafář, Jos. Schneeweiss a Fr. Krohňák. Zejména první dva byli v minulém ročníku horlivými debatéry. Nyní, když opustili rg., snad jim na »Jitře« už nezáleží?! (J. S. v 2. čís. t. r. je asi zkratka J. Schneeweisse.) Také Jar. Šnajdr a Ant. Vrba, oba ze Slovenska, se dosud neozvali. Některé dopisy z 3. čís. získaly by více na významu, kdyby byly otištěny v rubrice, která té či oné otázce je věnována. Tak ku př. řádky K. Svobody: Jak se dívám na Jakuba Demla?, dále V. Zimy a snad i J. Královce patří vlastně do literární hlídky. Řešení J. Grégra zase do hlídky organizační a J. Popeláře do filmové. Jsou psány formou dopisů a to snad je jaksi opravňuje k otištění, kde je vidíme nyní.

Představuji si rubriku dopisů tak, že na každý předložený problém, aspoň někdo z čtenářů bude reagovat, jak praktikuje na př. »Studentský časopis«, »Přítomnost« a dle jejího vzoru, ač formou lidovější, nový časopis »Dnešek«.

J. Popelář projevuje názory o hodnotě našich a cizích filmů a dává prvenství výrobkům zahraničním. Připustíme, že naše filmové umění není na té výši, jakou se chlubí cizí státy, tudíž právě proto musíme se jemu učit u toho, kdo mu rozumí nejlépe. A tím je právě cizina. Českých herců-umělců je ostatně dosti, umělecká výkonnost tedy není na závadu hodnotě, ale co je jí na závadu, je nedostatek finančních prostředků. Avšak již i tento nedostatek je pomalu sice, ale jistě, odstraňován, takže není daleká doba, kdy i naše filmové umění prorazí hráz předsudků a kdy bude náležitě hodnoceno. To platí též o filmu zvukovém. —

V. Zima žaluje (ač poněkud silnými výrazy) na nezájem katol. studentstva pro duchovní katol. literaturu a p. redaktor by rád věděl, jak se reaguje i na ostatní literaturu, o níž referuje recensemá liter. hlídka. Neobjednal-li nikdo z čtenářů »Jitru« některou z Demlových knih, neznamená to, že by se nikdo o Demlovy spisy nezajímal a je nečetl. Student nemá nikdy peněz nazbyt, byť by se jednalo i o velmi cennou věc, tedy nemá ani na literaturu. Trpká, ale skutečná pravda! Tu si půjčuje v některé veřejné knihovně, právě tak, jako časopisy čte v čítárně. Pro autora i nakladatele je tento fakt velmi nepříjemným (se stanoviska odbytu), za to čtenářem stále nedochválený. Ovšem na díla opravdu hodnotná (jako jsou Demlova), bylo by přímo hříchem neobětovati nějaký peníz, zvláště ten, kdo může různým způsobem nějaký získati, měl by býti považován za neinteligenta, nemá-li vlastní knihovnu předních spisovatelů. Student katolický měl by vlastniti na prvním místě auto-

ry katolické, jichž dnes už tolik vyšlo v české literatuře (zejména u Kuncíře). Deml a Durych by nesměl rozhodně chyběti!

»Jitro« nemá příspěvatelů zvučných jmen a liter. kariéry, zůstává pouze časopisem studentským v pravém toho slova smyslu, jak si též přejí čtenáři-studenti. Přes to dovede si atmosféru vytvořiti velmi příznivou v širokém okruhu a i ta jména, jež má, zaručují mu úplnou hodnotu. Význam ten má! Literární karikaturu jednotlivých autorů napíše asi do některého čísla sám, když se k tomu nemá kol. Franta Stuchlý, jenž v 10. čís. min. ročníku slíbil tak učiniti.

Oldřich Buráň.

Rozšiřujte Jitro, časopis katol. studentstva čsl.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hádanek. I. r. I s m e n a. Což redakce nestojí o Vaše pravé jméno, že je tajíte?? — A. Kočí. (?) Nezapomeň se podepsat po druhé. — J. Novák. Jsem rád, že alespoň někdo od nás. Jen víc! — J. Smejkal. Čtyři jsou špatně, hled' si je opravit. — Fr. Němeček. Hádky mají svá pravidla. Proto mohou Ti uveřejnit jen záměnkou, ale piš a lušti též, snad příště uveřejním víc. — J. Pochopová. Ne, nezapomněli. Za příspěvky dík. Da-lek-o není obložka, nýbrž Ko-van-da nebo Z-ema-na p. — Fr. Zavadil. Mohl jsi napsat aspoň několik řádků. Dík za příspěvky. Nezapomeň na řešení. — Chovanky v Levoči. Dvě hádky řešíte nesprávně. Čekám opravu. K příspěvkům: M. K., všechny; B. z V., musel bych napsati pod hádanku Vaše ct. jméno. Druhá lepší. M. R., snad těžká k uhodnutí pro význam krajový (Mlýnice)? Druhá dobrá. Těším se na další. — F. Hlavnička. Vítám Tě mezi nás. Příspěvky jsi ale zapomněl přiložit, neboť jsem je nedostal. Těším se na ně. — Tichý C. Řešíš dvě nesprávně. — Antonický St. Kde jsou ty další z 2. č.? — O. Buráň. Zařadil jsem Tě. Dík za příspěvky a piš!

Všem zúčastněným turnaje! Kdo jste již jednou řešení zaslal, neochabujte, a kdo máte chuť, ještě zašlete. Do konce roku se mnoho změní.

1. Doplnovačka s tajem.

Šotave.

+	a	křesť. ctnost
+	c	mladý řeholník
+	o	lat. obraz
+	o	stud. časopis
+	a	kus chleba
+	t	pták
+	a	vůně
+	š	mužské jméno
+	o	po dešti bývá
+	o	polské město
+	a	část těla
+	s	had
+	a	rostlina
+	s	město v Africe
+	o	svob. stát evropský
+	a	odštěpená strana
+	e	řec. duše

Svátky Vám přeji hodně veselé a štědrú nadílku. Můžete-li, Vy z Moravy, přijed'te na konferenci do Kroměříže. Poznáme se navzájem a pohovoříme si. Zdraví Vás — pořadatel.

Stav Celoročního turnaje po 2. čísle.

(V závorce počet rozl. hádanek z 2. čísla.)

Juvenát S.: 19 (8), Kulišek F.: 19 (8), Quitt Z.: 19 (8), Šnajdr J.: 19 (8), »Vector«: 19 (8), Adamec J.: 18 (7), Černý A.: 18 (7), Kočí A.: 17½ (7), Buráň O.: 17 (7), Pochopová J.: 17 (7), Zavadil Fr.: 17 (6), Antonický St.: 16 (6), Chovanky v Levoči: 16 (7), Jedlička J.: 16 (6), Smejkal J.: 16 (6), Dokoupil J.: 15 (4), Janovský H.: 14 (6), Paukner J.: 14 (5), Fügner Zd.: 16 (5), Holík V.: 11 (4), Tichý C.: 6 (6) Binder Fr.: 4 (—) Neuschlová: 3 (—), Patrovský J.: 2 (2), Hlavnička F.: 1 (1).

Řešení hádanek z 2. č.: Č. 4. Hle, sotva moje píseň váhá se odvážití do světa, už na Tvé hlavě, matko drahá, vlas šedinami prokvétá. Vlas rychle zraje ku šedině, však píseň k lauru zdlouhavě; ó matko, za sny na tvém klíně dám všecko snění o slávě! Jar. Vrch. — 9. Lečka, stoleček. — 1. Slávka, s lávky. — 5. Hlína, Hlínka. — 7. Skioptikon. — 6. Rýma, Máry. — 10. Tabák, kabát. — 14. Palma, major, Jordán, Dante, teta, tara, ráno, nopál.

2. Pádovka.

Fr. Zavadil.

Když Evička ráno vstává,
zdraví matku: » 1. pád !«
Otcí v lánzích vzdálenému
zašle pozdrav v duchu jen.
Také list mu občas pošle,
nešetří též s balíčky;
on zas — 2. pád. — dcerce
zašle květů kytíčky.

3. Číselka.

Quitt.

Máš-li kupovati 1234, kupuj,
aby ti byl co 123456, vždyť
ti ho dává za 1234.

4. Vsuvka.

Alois Dohnal, S. D. S.

Do zábavy lovce
pořad dej v číslovce,
celek zhádneš hravě,
pne se na Moravě.

5. Vsuvka.

Avion.

Když do hradu slovenského
jedna zkratka vznikne,
ihned město moravské
bez námahy vznikne.

6. Souzvučka.

Všem podepsaný.

S přitakáním ptáček,
kos to ovšem není;
to vše v jednom znění:
přírody je znatel. —
Hádanek pořadatel.

7. Sloučenka.

Fochopová J.

S pětkou přitakání,
nota vzađu jesti,
znáte všichni
dobu štěstí.

8. Slabiková číselka.

Mařa-Slovačka.

Pláče malá I. II. III.,
že nemá peněz III I. II.,
že květin ky má rád tak;
prý za to ona nemůže.

9. Řetězovka.

K. Zástřešek.

1—2 vede na cvičiště
2—3 je uprostřed vesnice
3—4 část oděvu
4—5 americký ssavec
5—6 bývá v peři
6—7 známý had

10. Královská procházka.
Lečka.

	ko	li	lik	snad	ven	kaž	hvěz	du	
šťast	ný	to	hvězd	prá			dý		di
mír	di	je	bi		to	tam	vlast	když	
lem	vla	ne	na	pro	je	ji			n č
	nad		ským	li	di	nad		mi	ni
ka	de	zem	jen	da	bě	tě		t m	nám
	člo	ne	bi	né	kdo	zrak			slun
du	še	ší	tom	ji	jas	rá	ský	has	ne
jet	ži	na	ro	dě		lid	po	jak	
	lém	dá	šel	na	hvěz		ně	touž	

11. Vsuvka.

Dohnal Al., S. D. S.

Do zahrad zeleninu vhod,
hned ostrovy se noří z vod.

12. Rodovka.

Neuschlová.

»Ono« libě voní letní noci,
»on« až do rána tě mívá v moci.

13. Číselka.

St. Antonický.

Když šla 12345 do 3215,
16532 4321535.

14. Sloučenka.

Jaroslav Šnajdr.

Část hlavy u mysu,
sním ji plnou mísu.

15. Popisný rebus.

Mil. Bednářovi v Poličce —
Tip-Top.

První — konec hry,
druhá — křestní jméno ženy,
třetí — zvuk hodinek,
čtvrtá — kousek abecedy.
Celek pak nám ukáže,
oblíbený předmět přec.

16. Šarada.

St. Antonický.

Prvá — sama,
zvíře toto známé,
druhá — zpětná,
předložka, již známe.
Celek pak nám ukáže,
co vše truhlář dokáže.

17. Vsuvka.

Elišce K. — Indián z M.
V kostele.

Všude je mír a na tvářích klid,
u bez »o« klečí dětiček řad;
modlí se k tomu, jenž vykoupit
přišel je na svět dvno, tak rád.
On leží, u něj s »o«
a zahrívá dechem tilko. Sen
sladký a světa celého vděk
Maria vyprošuje pro Syna jen.

18. Dopřítovačka s tajenkou.
(Pořadatelé hádanky věnují chovanky z Levoče.)

znám je z českých dějin	peněžní ústav	lesní plody	bývá na obilí	vyučovací předmět	poplatek	řeka	poloostrov	ženské jm.	přírodní úkaz na moři	znáte z počtů	úklad	příslovce místa	město z řeckých bájí	palivo	stolařský nástroj	druh básnictví	pocita	chrání oči	svítilo se jimi	veřejná budova	
				X o								X								e	X
k	X		X	X				n			X		X	v						X	
v		X				X	d	l	X	č			X						X		
X	X		t		X		X			e			X	p	X	b				k	

19. Výpustka.
Prý — Plzeň.

S »p« kov vzácný, drahý, známý tobě;
bez »p« řeč, již národ mluvil v staré době.

20. Sloučenka.
Klemě Maroš.

Když před asijskou řekou přidáš písmeno,
dostaneš zvíře, které je tam chováno.

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

Jan Strakoš:

Signál.

F. Šíma:

Zlomky a úryvky.

Václav Zima:

O Dobrém díle.

Literatura. Divadlo. Dopisy.

r. 12

č. 5

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nestudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj.státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 30. každého měsíce.

Z redakčního stolu.

Vama B. F. Obět. — J. M. Dlouhý: Báseň lásky a oběti. E. Bližkóvski: Zrcadlo duše. — Otto Tichý: Smutný clown. — Opasek: Chrám. — Fr. Stuchlý: Vážení. — J. U.: Andante. — Fr. Zavadil: Řádky. — Old. Buráň: Stará vojna. Proč neposíláš více? - Havel: Vzpomínka z Ruska. - Dr. Mikulka: O sebevýchovu. — J. M. Slavík: Hvězda. Modlitba.

—»«—

Z redakčního koše.

Dagmar: Žebračka. Tuto záležitost už ponecháváme stranou. M. Sem. Katolické dívky. Toho už necháme. Černoušek: Milovaná věda. Ze školního humoru. Máňa vhodné. F. M.: Nálada. Slabé a též příspěvek do řádků méně vhodný. K. Velký: Křesťanka. Rád věřím, že jsi to nikde neopsal. O. F. Večerní nálada. Podzimní noc. Dolor noctis. Večer v Nancy. K situaci. Ještě se nehodí. M. K. Novoměstská. Kamarádi a kamarádky. Těším se, že se

zajímáte o tyto otázky, avšak pro otisknutí by bylo třeba celý dopis přepracovati a provésti některé důležité kritické revise. St. K. Nemocný. Bez lásky. Ot.: Zbytečné rozmazávání odbyté záležitosti. Opasek: Východ. Kathedrál. Toto se ti nepodařilo. A. K. Nálada zimního večera. Nepodařená sextánská úloha. E. L. Jsem jen sám. Tatínku, neplač. Chápu tě, ale pro tisk ještě slabé. Old. B. Poznání pravdy. Příliš šroubované a strojené.

—»«—

Čtenářům „Jitra“!

Promiňte mi laskavě, že vychází »Jitra« tentokrát tolik zpožděně. Byly vánoce a každý z příspívatelů odpočíval a užíval prázdných dní. Nebylo příspěvků, na toto již trpíme velmi dlouho, ale všude se jen hovoří, ale skutky není viděti. Vina není na mně, nutno ji hledati jinde. O tom ještě příště napíšete více. Prosím za prominutí a doufám, že příští číslo vyjde již v náležitou dobu. Redakce.

Čtěte a rozšiřujte

časopis katolického studentstva

„JITRO“!

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v lednu 1931.

Číslo 5.

Jan Strakoš:

Signál.

To, co jsme neustále zdůrazňovali v »Rozmachu« a v »Akordu«, znenáhla se ukazuje jako nejživotnější touha katolického usilování: potřeba kulturní tvorby. Katoličtí studenti, je vám ke cti, že přijímáte tuto parolu za své životní usilování. Také kroměřížský váš sjezd dokumentoval tuto radostnou změnu. Váš bouřlivý souhlas, že chcete jíti v životě od politiky ke kultuře, je závazný, nezapomeňte na to!

Tvorba musí být vaším heslem. Potřebujeme vědecky a umělecky tvořících duchů. Katolík zase musí u nás státi v čele kulturní tvorby. Není to jen příkaz doby, ale je to i úcta k dějinám katolictví v našich zemích. Slavné dějiny tvořivosti katolického ducha u nás, epocha sv. Václava a Karlova, epocha barokní a obrozenská jsou tak důrazným připomenutím této povinnosti, že je s podivem, jak katolíci za posledního půlstoletí nedovedli postavit vedle této velkolepé práce nejen nic kongeniálního, ale vůbec sotva co pozoruhodného. Je tu pro ně omluvou jejich svízelná situace při úžasném náporu bezvěrecké filosofie a vědy? Sotva, protože právě katolíkovo místo je v boji!

Bylo to spíše spoléhání na oficiální ochranu rakouského režimu, který sice veřejně vydával se za ochránce katolictví, ale zatím na druhé straně podporoval zednářskou politiku.

Není pochyby o tom, že i v nově vzniklých poměrech, tedy po obnovení naší samostatnosti, projevil se u vedoucích činitelů katolických opět podobné snahy: vytvořiti v silné politické straně katolíků jakousi obměnu starorakouskou. Tak se stalo, že v čele kulturního boje objevili

se nikoli biskupové, jedině pravoplatní zástupci katolických věřících, nikoli intelektuálové, nýbrž politikové. Politika u katolíků téměř úplně zahlušila ostatní životné zájmy katolictví. Zapomnělo se i na Brynychovo slavné heslo: proti knize kniha, neboť literatura katolíků za prvních 10 let vykazuje k mocenskému postavení Církve tak úžasně nízké procento tvořivosti literární, vědecké i umělecké, že nás to právem zaráží a zahanbuje. Novinami a brožurami prostřední úrovně mělo se čeliti zvýšené aktivitě českého pokrokařství, které nikdy neelenilo! Abych to řekl přímo, političtí činitelé přecenili právě politiku na úkor kultury.

Nuže, proti tomuto nesprávnému postupu zdůraznili jsme kulturní aktivitu katolíků jako nejbezpečnější, jako nejtrvalejší záštitu v příboji s českým liberalismem!

Nejbezpečnější a nejtrvalejší proto, že nemůže zklamat ani tehdy, když zklame politika, která je velmi vratkým a nejistým činitelem, jak jsme se již mnohokrát mohli přesvědčiti.

Milí přátelé, to, co činí silnými katolíky ve Francii, Belgii, Holandsku, Anglii, v Polsku — není politika, ale kultura, kulturní tvorba, tvorba vědecká a umělecká jejich organizace školská.

Proto je třeba, abychom následovali jejich příkladů i příkladů našich slavných předků, takových Balbínů, Pešinů, Crugerů, Piterů, Dobnerů, Voigtů, takového Vydry a j. Je třeba, abychom se zmocnili všech úkolů vědeckých a abychom

dali vyrůstí ze svého středu velikým osobností duchovním a uměleckým. Potom teprve bude možno připravit cestu k našemu cíli, k budování samostatného školství katolického, srovnatelně svobodnějšího, než je nynější školství liberální.

Vášim úkolem je provést tuto nutnou proměnu, toto duchovní přemístění fronty katolické. Připravujte se na tento slavný úkol duchovně, to jest praktickým náboženským životem a intelektuálně, studiem. Katolická Akce, která u nás dosud nevešla v život, ačkoli

je vůlí našeho nejvyššího Pána, Náměstka Božího, Svatého Otce Pia XI. — čeká už jen vaši práci a čeká váš idealismus!

A nezapomeňte na slova, kterými jsem zakončil svou kroměřížskou přednášku: ta práce, která vás čeká, nenechá vás v řadách prostých pěšáků, ačkoliv to je právě čestné, nýbrž přímo vás povede k úkolům velitelským, neboť práce je u nás tolik, že pro všechny zbude místo vždy první.

Zůstane tento signál bez ozvěny?

Václav Zima:

O Dobrém díle.

Lidé, kteří nikdy nepoznali pravé a absolutní krásy, vytryskující z dokonalého a čistého umění, kteří byli věčně živeni jen odvary literárních bezcenností, nepochopí nikdy velikosti a ceny Dobrého díla Josefa Floriána. Nepochopí, co Josef Florián vykonal pro českou knižní kulturu, čím obohatil náš knižní trh a co jeho Dobré dílo znamenalo a znamená.

Josef Florián, který dobře cítil nedostatky našeho literárního života, seskupil kolem své svérázné osobnosti celou řadu dobrých spolupracovníků, s nimiž usiloval o obrození dobré a řádné knihy. Rok co rok vycházelo ze Staré Říše, sídla to Floriánova, množství dobrých knih, u nás dosud nepoznaných a nečtených. Florián pochopil, čeho je třeba českému lidu, aby se vrátil k své staré tradici, aby oživil v sobě ty staré a věčně nové prameny duchovního očištění a obrození.

Dobré dílo Floriánovo projevuje velkorysost a bohatou inteligenci, která prozařuje z něho všemi směry do všech duší, působíc tak převrat a obrat k hlubšímu a vzácnějšímu duchovnímu životu. Byl-li u nás někdo, kdo katolickému člověku v době největšího chaosu a nejnešťastnějšího zmatku ukazoval pravé hodnoty katolicismu, kdo mu otevíral neznámé obzory nezkaženého křesťanského učení a kdo jej bezpečnou rukou vedl úskalím zvrácených hesel a nebezpečných idejí, byl to jistě Josef Florián. Jeho Dobré dílo konalo vždycky služby největší a nejprospěšnější, neboť vyrostlo z lásky k Bohu, Církvi a bližnímu, vyrostlo z chudoby a z práce, a tato láska a tato chudoba a tato práce byly jeho požehnáním.

Josef Florián učil české katolíky muž-

nosti a hrdošti; jemu se hnusilo to staré, zbabělé hrbění a podlízání, jemu se hnusila polovičatost a nestálost. Byl vždycky celým člověkem, který v katolicismu viděl mnohem víc, než všichni ti, kteří v básnickém a esthétickém nadšení udivují čtenáře svými úvahami nebo verši o bohu (!). Florián šel do krajnosti; nebál se říci ostré slovo tam, kde šlo o Pravdu, a nebál se také povědět to, co pro všeobecný zájem bylo nutné. Nebál se pro Pravdu bojovat a trpět.

V jeho edici vyšla celá řada knih, které žádnými penězi nelze vyvážit, zaplatit nebo nahradit. U Floriána vyšlo celé dílo francouzského Obra Léona Bloy, kterého Josef Florián u nás první překládal a jehož názory uplatňoval; u něho vyšly i životopisy svatých, různé knihy španělských autorů, jako na př. Gabriela Miro »Obrazy utrpení Páně« v překladu Jar. Skalického, Ramóna Gomeza dela Serna »Zázračný lékař« v překladu téhož, knihu francouzských spisovatelů jako je »Tajemství Církve« R. P. Humberta Clérissaca a »Kurs o ubývání rozumu« Blainc de Saint Bonneta, obě v překladu Floriánově, a též spisy slavného Arnošta Hella; v Dobrém díle byla vydána také »Posvátná znamení« Romana Guardianiho, znamenitého pracovníka v oboru katolické liturgie, tři knihy o ct. Anně Kateřině Emmerichové, četné práce o Napoleonovi, o sv. Johanně z Arcu, básně Durychovy (»Eva«, dramatická báseň »Svatý Vojtěch«), různé papežské encykliky a celá řada jiných vzácných knih. Kdyby se sestavil seznam celé edice Floriánovy, podivili bychom se té veliké číslici a hlavně hodnotě knih, Floriánem vydaných. Dnes musíme jen žasnout nad prací a pílí tohoto

člověka, který dovedl kolem sebe soustředit tolik pracovníků a tolik energie, že přechází z toho až údiv na toho, kdo vývoj Dobrého díla sleduje. Mimo to Florián za redakce a spolupracovníctví Jakuba Demla, který po 7 let byl Floriánovým spolupracovníkem, vydával sborník *»Studium«*, kde se vyskytovalo vše z oboru teologie, umění a vědy, vydával *»Arch«* za redakce Jana Čepa a tady všude se snažil odhalovati katolické hodnoty, snažil se okovem uměleckého vkusu čerpat ze studně minulosti vodu nového, živého a katolicky dokonalého a plného umění. Ve svých *»Pramenech«* Josef Florián kriticky hodnotil literární tvorbu oficiálního světa, od něhož byl odloučen a mimo nějž žil. Jeho posudky, stručné a úsečné (obyčejně na tři řádky), byly často drsné, tvrdé a ostré, ale Florián nebyl nikdy subjektivním kritikem; byl člověkem bystrého a pronikavého pohledu a dovedl postřehnouti vše, co nebylo uměním a v čem nebylo krásy, kterou miloval, hledal a po níž toužil. Florián ve svých kritikách stavěl čtenářům před oči zrcadlo ryzí, absolutní Pravdy a v něm ukazoval díla současných literátů, básníků, romanopisců a filosofů. Floriánovi katolicismus byl hybnou pákou života, byl základem a pilířem umění a právě proto Florián vydával knihy, v nichž ono umění, spojené s krásou katolicismu, nalézal.

Dobré dílo Floriánovo vyrůstalo a zrálo vždy v samotě, v odloučenosti. Florián se odklonil od všech »literárních« společností a nakladatelských podniků, odpovídaje sám za své dílo a přejímaje na sebe celou jeho váhu, tíhu a velikost. Josef Florián netoužil po slávě, nechtěl, aby jeho dílo bylo znamenáno pečeti světského řádu a proto se uchýlil do samoty, vydáváje knihy a pracuje v skrytě na duchovním obrození katolického člověka. Ve svých *»Kursích«*, vycházejících od roku 1922, přinášel v drobných článkách vše, čeho bylo třeba k tomu, aby katolické duše české pochopily, že vedle politiky a bláhové, frázovitě činnosti veřejné, existují také věci hlubší, plnější a prospěšnější. A právě pro hodnotu svého díla Josef Florián byl zatlačen do samoty. Nikdo u nás o něm nevěděl, neboť nikdo o něm nechtěl vědět, poněvadž zájmy české obce čtenářské jsou dnes upoutány docela jinam. O Josefu Floriáno-

vi se mlčelo a mlčí se ještě dnes. Jeho dílo je většinou opomíjeno, ignorováno a přehlíženo; žije stranou veřejného literárního života. Na knihkupeckém trhu nalézáme často knihy, které pro svou nízkou úroveň a žalostnou obsahovou prázdnotu nezasluhují nic jiného, než aby byly vhozeny do ohně. Tyto knihy však jsou dnes nejvíce sháněny a čtenáři přímo hltány. Naproti tomu knihy Josefa Floriána, které přinášejí určitý duchovní zisk a užitek, se nečtou, neboť jejich ráz, jejich síla a jejich hloubka nevyhovují zkaženému, hrubému a neuměleckému vkusu »moderních« čtenářů.

Ale Josef Florián dovede dáti knize duši. U něho kniha má hodnotu nejen vnitřní, obsahovou, ale i vnější, neboť úprava, tisk a ilustrace Floriánových knih, to všechno znamená kapitolu samu o sobě.

Ve svých *»Šlěpějích XV.«* básník Jakub Deml napsal o Floriánovi slova jistě přesvědčující a krásná: »Poněvadž Josef Florián vynášel z pokladu svého Nova et Vetera, bylo dílo jeho dobré a nezániklo ani dosud, aniž zanikne v národě i před Bohem po všechem čas. Římskokatolická Církev utrpěla po válce veliké ztráty v českém národě, a jestliže se něco zachránilo pro Církev a pokud se zachránilo, aspoň v inteligenci, o to má zásluhu jenom Josef Florián.

Jaroslav Durych pak napsal celou řadu článků a statí o Floriánově díle, a mezi jiným jest si třeba zapamatovati tuto větu: »Dílo Floriánovo jest obnovou české duchovní svobody, osvobozujícím slovem, kterým se český duch dostává z bláta nerozhodnosti a slabosti na pevnou půdu náboženské čestnosti.«

Dobré dílo Josefa Floriána působí a roste v samotě. Národ o něm nechce ničeho slyšet a zarytě odmítá jeho vliv a jeho působení. Česká kritika se k němu chová docela indiferentně a umlčuje je, poněvadž česká kritika má své cesty a nedá se ničím a nikým rušit. Dobré dílo Floriánovo je umlčováno, ale ono přece jen mluví, a tento hlas se nedá utiшит, tento hlas se nedá umlčet a tomuto hlasu se nelze vyhnout. Neznamená-li dílo Josefa Floriána nic před většinou dnešních lidí, znamená aspoň něco před Bohem. A to je to nejdůležitější a nejkrásnější, neboť jenom v Bohu je naše záchrana, spása a naděje.

Miriam:

Čekám . . .

*Má duše — temný sál .
Po stěnách chladných lampy visí —
sny moje — lampy nerozzaté.
A čekají, až ruka čísi
vztáhne se světlo v nich vznítiti zlaté.
Pak plamen zahoří, zjasní se sál.
Až bude prchat tma, do oken udeří. —
zazvoní sklo o zemi tvrdou,
zavýsknou stěny ozvěnou hrdou
a hvězdy snesou se níž,
jak zářivé papíři . . .
Přes rzavé mříže, jež mládí mi vězní,
ruce jim vztáhnu ostríc —
do dálek ruce své vyšlu a zazpívám.
Snad Sál pak zatone v sluneční závěji,
snad lampy duše mé se mnou se rozpějí,
zlaté jich reflexy roztančí sálem . . . ?
Čekám —
a čekám, až vztáhne se ruka čísi,
k lampám, jež v duši mé visí*

Oldřich Burán:

„Stará vojna“.

Na dveře redakce zaklepal listonoš. Nečekaje ani na vyzvání, vstoupil dovnitř. Položil na stůl hromadu jakýchsi dopisů a odešel, aby zase jinde nadělil radostné či žalostné zprávy. Teprve nyní zvedl od stolu, stojícího v rohu místnosti, skloněnou hlavu vládce světnice, redaktor.

Odložil pero, narovnal na ostrém nose brejle a uchopil se právě dodané pošty. Několik dopisnic, rozluštění, jeden tlustší dopis s adresou, psanou neznámou rukou. Asi příspěvek? Redaktor rozřezává obálku . . . Opravdu, nemýlil se, příspěvek pro časopis od neznámého doposavád autora.

O příspěvky je zle, velmi zle; ovšem pouze o příspěvky dobré. Špatnými plní oba redakční koše a ještě mu nestačí. O takový šmejd není co stát. Se zvědavostí čte redaktor název práce neznámého: »Stará vojna.«

»Snad to bude k něčemu . . . No, ale přečtem si to, přečtem,« rozumuje, mezitím co skládá rukopis do aktovky a jde na hlt ranní kávy, bez níž by nemohl vůbec pracovat. V kavárně nečeká ani, až mu bude předložena jeho obvyklá porce, ale hned loví z aktovky rukopis.

»Stará vojna,« přečetl. Dále se nedostal, neboť přichází nový návštěvník, jeho známý. »Rohatý tě nese,« myslí si a kyne

vlídně na pozdrav. »Jak se daří, pane profesore? — Gratuluji, gratuluji — ale beze všeho, jen přisedněte!« a nabízí profesoru Suchému volnou židli.

Rukopis leží vedle na stole, aniž by si ho redaktor povšiml. Zapomněl naň, jako na smrt. Mluví s profesorem o politice, a to je jeho živel, nevidí, neslyší kolem sebe ničeho. Přichází nový známý a spatřiv redaktora, hned ho vleče ke kulečníku.

»Dáme si partičku, redaktůrku, pojd'te!«

»E, tedy dáme, ale jen jednu, nic více!« svoluje bez odporu svedený a vybírá si tágo. Profesor u stolu zůstal sám a nemaje co na práci, bere rukopis a čte —

Právě dokončil, když přichází od kulečníku redaktor. »Líbí se vám to, co?« ptá se redaktor, vida, že profesor rukopis četl.

Profesor Suchý je sám literát. Nesnížil se ovšem ještě nikdy k tomu, aby psal něco o milování, stopování, tím méně o humor- ných příbězích. Na ty, kdo tak činí, hledí hodně s patra. Kdysi sice — tenkrát měl asi dvacet let — spáchal něco hříšného a napsal několik zamilovaných povídek, jež poslal do kteréśi redakce. Tam ale neměli pro jemnou poesii vůbec pochopení a navrhovali mu, že by to snad bylo dobré do starého kalendáře a kdesi cosi.

A tehdy si svatosvatě umínil, že věnuje

své posvěcené pero jen vědě a umění. Seznamuje široké vrstvy čtenářské s nezbadatelnými dosud prostorami kosmu, jenž je prý nejvyšším a jediným vladařem veškerého bytí. Činí tak zvučnou a nanejvýš správnou češtinou a slohem vážným, hodným učence a badatele, který vypadá však velmi kostrbatě. Jsou-li po ruce různé ty příručky a pomůcky, jde taková literatura pěkně od fleku a pár »zelených« se do měsíce přece vypíše. Tedy, jen z vesela do toho!

Nyní, když se ho redaktor otázal na úsudek přečteného rukopisu, pokrčil nosem a odvětil: »Ten pan autor musí ještě mnoho dohánět. Předně nemá vůbec ponětí o interpunkci, scházejí mu tam tři čárky, a za druhé píše tam »napadlo mu« místo »napadlo ho«, napadati, napadnouti se pojí s akusativem; to má věděti každý primán!«

»Ale obsahově myslím?« ptá se redaktor znovu.

»Toho jsem si ani hrubě nevšímal. Je to jakási slátanina, z níž si nelze při nejlepší vůli ničeho vybrati. Nedoporučoval bych vám to uveřejniti,« odsuzoval profesor příspěvek.

Redaktor shrnuje rukopis do aktovky a loučí se se známým: »Musím do redakce.«

V redakci usedne za svůj stůl a chápe se pera, aby dokončil článek, jež byl ráno před odchodem započal. Pero skřípe po papíře, až konečně ustane v této opakované cestě zleva napravo a vždy níž a níže.

»Nyní si tedy přečtu ten článek Stará vojna.«

Vytahuje z aktovky rukopis; nevytáhl ho však.

»Pan šéf si přeje s vámi mluvit,« hlásí mu mladá úřednice z administrace, slečna Boža.

Se zlostí zvedá se se židle a jde do šefovy svatyně. Slečna Boža, sedmnáctiletá žába, nemůže odolati své ženskosti, aby nenahlédla do otevřené aktovky. Hned nahore leží rukopis. »Stará vojna« nezní sice nikterak lákavě, ale nadpis neznamená vše. Boža sklání se nad rukopisem a hltá řádky. Ví, že redaktor se zdrží u »starého« nejméně půl hodiny a do té doby bude ona dávno hotova se čtením.

Dočetla. Nějak divně se tváří z přečteného, když se vrací redaktor od šéfa.

»Pane redaktore,« vybuchne, »tohle chcete dáti do časopisu? Takový šmorn?

Nikde ani kapka citu, lásky. Nedávejte to do listu. Brzy by odešli všichni odběratelé, a to by byla velká škoda.«

»Nelíbilo se vám to tedy?« táže se přichozí.

»Nelíbilo. Je to pro staré babky a dědky a těch má časopis málo, ne-li nic.«

»Teď musím běžeti dolů do tiskárny,« omlouvá se redaktor rozhorlenému děvčátku a vzav aktovku, spěchá z redakce.

V tiskárně vysype na stůl celý obsah aktovky a nese to metérovi. Jsou to rukopisy pro příští číslo, korektury, obtahy obrázků a jiné věci. Na stole zůstala pouze aktovka a rukopis s nadpisem »Stará vojna«.

Sazárnou bloumá se Šnajdr ze stereotypie; má právě volnou chvíli. Co tak kráčí kolem stolu s aktovkou, spatří na něm bílé čtvrtky rukopisu. Ve volné chvíli snaží se každý, aby mu čas ušel co nejdříve. Tak i Šnajdr, chtěje se něčím zabavit, chopil se rukopisu a dal se do čtení.

»—kra, to je ale trefné... chachacha, to je švanda,« řehtá se v malé chvíli.

Tak ho zastihl redaktor.

»Čemu se tak srdečně smějete?« táže se Šnajdra.

»Ale, pane redaktore, tomu hrdinovi támhle z toho rukopisu. To je švanda k popukání... Ti mu dali...«

Šnajdr je horlivým čtenářem. Přečte všechno: politické úvodníky, národohospodářské úvahy, denní zprávy, ba i malého oznamovatele a část insertní. Přečte vše, ale ne vše se mu líbí. Podle něho musí každé dílo literární skončiti důkladným výpraskem, nenadálým politím vodou a podobnými silnými výjevy. To je, podle Šnajdra, něco; vše ostatní nic.

Ve článku »Stará vojna« bylo něco podobného: Vojenský vysloužilce se chlubil, že se ničeho nebojí, a když jednou vešel v sázku s několika veselými studenty, že půjde o půlnoci kolem hřbitova, dostal strach přece. Studenti mu totiž nastražili do cesty bílou plachtou zaobalený věchet slámy, jenž uvázan na stromě volně se klátil. Toho se »stará vojna« hrozně vyděsil.

»Pane redaktore, dejte to určitě do listu, čtenáři se budou smáti a netrpělivě čekati na nové číslo, že tam bude něco podobného. Věřte mi...«

Redaktor se usmál a uvažoval odcházejce: »Jo, jo, velmi těžko je psát povídky, a ještě tíže dělat časopis. Dělej co dělej, nikdy všem se nezachováš!«

J. Unzeitig:

Andante.

*Přišel jsem tiše. Mé zrození bylo jen
zbloudilým stínem odlesku,
jenž usadil se v znaveném letu
na snivý mech . . .
Jak nepozorovaně vzal jsem číši svou,
tak mlčky piji život bez stezku
a tak tiše ji postavím a odejdu tam
na moře modrý břeh,
nezůstává zde nic, leč roztráštěné sklo,
jež změní se zas v dech
bez vůní, bez písní, bez smutečního
potlesku — — —*

E. Bliżkowski:

Zrcadlo duše.

V peřinkách pečlivě zabalen svíjí se lidský červík. Radostně kroutí tělíčkem, plnými doušky ssaje do sebe omamný dech nového, neznámého prostředí. — A co jeho očička! Zvědavě hledí do světa, vidí jen světlou, růžovou stránku »slzavého údolí«, vše zdá se jim býti nádhernou pohádkou.

Zrcadlo duše tvé jest dosud nezkaleno, blýští se jako dýmánek, s pýchou se můžeš v něm shlížeti. Hladina tvého svědomí jest nezčeřena a nitro tvé průhledné a čisté . . .

V tlumeném svitu zhasínajícího slunce se nad knihou sklání hlava. Zespod záplavy zlatých vlasů vážně do světa hledí dvě onyxových hlubokých očí, velikých, jako jest duše jejich nositele. A v těchto očích čteš »Credo« moderního člověka, heslo velikého Edisona: »Zajímám se o vše.« Tyto oči jsou knihou, ve které možno čísti vždy bez obavy, bez únavy; každý řádek, každý odstavec, každá stránka přináší něco zajímavého. V zrcadle duše té objevuje se touha býti něčím zvláštním, odlehlým a jasně kontrastujícím s všedností tohoto světa, něčím více nežli tuctovým člověkem. Však též stopy modernosti nalézáme na zrcadlovém průmětu duše, vlastnost, jejíž nedostatek tvoří zející propast materiálního 20. století, chabě vyplněnou moderním zlem — rytmem. Cit, ten Boží dar, zrcadlí se v těch vážných krásných očích a zosobňuje tak ideál dokonalého moderního člověka. — Zas nový obraz jeví se nám v tomto nevyčerpatelném zdroji poznání lidu . . . Nádherný zámek, v plném svitu poledního slunce, po němž lapá každý lidský tvor, ztělesnění vidin dětských, předmět snů matčiných — štěstí.

Kéž nikdy nenadálý a temný úder klady osudu neroztříští skleněný ten zámek a nezmění v hromádku střepin, kéž nerozpadne se chrám s tak velikou námahou stavěný v prach, kéž nezhyne motýlek v kukli, dříve nežli se vylihne . . .

Palác na břehu jezera, zasazen do rozkošné zahrádky horské přírody. V pozadí rýsují se obrysy velehor. Bělounké mráčky malebně rozhozené po přírodním plátně — obloze, doplňují vhodně tento čarokrásný obraz.

Zlatá písmena nad vchodem hlásají účel této velkolepé stavby: Sanatorium. Zpod zlatých písmen vystupují však jako černý přízrak plamenná, krvavá slova, jež Dante nadepsal nad dveře pekla: »Lasciate ogni speranza!« (Odložte všechnu naději!) — Co lidské ruce nejlepšího vytvořily, co oko lidské nejkrásnějšího spatřilo, co lidský duch nejdokonalejšího vymyslel, vše jest tu sneseno. Vše to však je jen pozlátkem, které má zakryti pravý stav věcí, jsou to jen brýle mámení, které rodiče nasazují svým nejmilejším, by jim zpříjemnili poslední chvíle krátkého žití.

Nádherná světnice, vybavena nejlepším vkusem, uprostřed lože. Na loži mladík, ostrých rysů, vyhublého těla a očí — smutných, zatrpklých. Svět nemá pro něho již barev, je jednotvárně šedý, je břemenem, které ho tíží. Urputně bojuje s vyzáblým kostlivcem, jenž v rukou třímá kosu smrti a štít, na němž vryta jsou tři nesmazatelná písmena, která znamenají jeho blízký konec, která přestřihují krátkou nit jeho života, která podobna mrazivému dechu zimy, ničí mladý, sotva roz-

vitý květ. Tbc (tuberkulóza) jsou mečem, který zasahuje nezhojitelnou ránu v srdce matky.

Kol bílého lože v němém mlčení stojí příbuzní. Jen ozvěna zadržného vzlykotu řeže tísnivé ticho. Matička, bolem zdrcená, svírá svého umírajícího syna v hřejivé náruči. — Hlava hoří, oči světélkují příšernou září, na jazyk dere se nesouvislý šepot, smrtelný pot pokrývá jeho čelo. Sladká ruka matčina utírá lepkavou předzvěst katastrofy. Avšak co to. — Zrádná červen se vhání do jeho tváří, v očích zhasl plamen horečky a rozžehl se plamen naděje a prosby: »Chci a budu žítí!« Tělo se vztyčuje. Slzy v očích přítomných uschly, oči září nad zázračným polepšením, ale — již padá poupě, podřato jsouc kosou, jež nikdy nemine svého cíle... Oči obrácené ve sloup, vyslovují radost a štěstí z netušeného obrazu, který viděly a »jehož oko lidské ještě nespátrilo«. Zhasl oheň života pozemského v očích dobrého člověka a rozžat byl oheň věčného spasení...

A nejkrásnější oči má — má matička. Takové modré, hluboké, krásné, které se dovedou smáti i plakati, které dovedou hladiti a chváliti, kárati i pobízeti. Cítíš hebkost pohazení, i když tě kárají, jest jejich pohled ti milý, neboť jsi si vědom, že dobře s tebou smýšlejí. Oči matčiny jsou nejdražším pokladem nás všech, který ošetřujeme s nesmírnou pečlivostí, aby nikdy nezkalil se jejich zářný třpyt průhlednou clonou slz, aby pokud možno dlouho zářila jejich

něha v našich srdcích. A když Nejvyšší povolá nejdražší nám bytost k sobě, když zhasne slunce lásky v těch milých očích, tu zatemní se svět nebo vyrván jest nám kus srdce. Však v duších našich bude zářiti plamen lásky mateřské po celé naší pozemské pouti.

Však nejen velikých, nevinných, krásných, laskavých zrcadel je v ohromném paláci světa...

V soudní síni. Pochmurná a dusná atmosféra. V pozadí představitelé spravedlnosti a před nimi tvor, jenž vybočil z obvyklých kolejí. Mezi nimi tyčí se »Signum, in quo vinces«, symbol absolutní spravedlnosti i milosti.

Zavraždil dítě. Všední, prostřední člověk. Řekl bys, že tak hrozný zločin nemohl spáchat tento muž. Podívej se mu do očí... Hluboká propast, zkalené zrcadlo, blesky úzkosti metají kol sebe, obraz strachu. Zříš krvavé drama v celé své hrůze živě v tom zrcadle...

Jdu po ulici. Pozoruji, pozoruji, čtu v očích kolemjdoucích historii jejich života, listuji v knize osudů a s hrůzou poznávám, že nepatrný počet jest těch, jichž oči jsou jasné, nebojácné a krásné.

A proto snažme se, aby zrcadlo duše vždy bylo lesklé, čisté a nezkalené, a zadýchá-li ostrý dech nepravosti a špatnosti jeho stříbřitý lesk, bavlnkou sebepoznání stírejme stopy zla s hladiny jeho, neboť bude-li zrcadlový obraz duše naší krásný, jak krásný teprve bude jeho duchový vzor!

Jindř. M. Slavík:

Modlitba.

Ó Nejvyšší, všech věcí Původci, Vládce a Vůdce dějů všehomíra, shlédni na pokoru svého služebníka a popřej milostivého pohledu jeho oddanosti.

Nejlaskavější Otče, Pane můj, Bože, Nejvyšší a Nejsvětější, Soudce Dobra i Zla, přijmi mne pod svou ochranu a oheň lásky své zapal v nitru mém, aby úroda velká vzešla na rolích života mého.

Ó Nekonečný, jenž jsi Počátkem a Koncem všeho, jenž jsi Životem, jímž dýchá každý tvor Země, posiluj v duši mé velkou víru a oddanost mého odezdání do vůle Tvé a nedej, aby ani jediný můj dech nepřišel přes mé rty bez Tvého svolení. Tobě, Bože, odporučím duši svou, Tobě budiž čest a chvála na věky.

Zlomky a úryvky.

Jeden slavný malíř maloval krásný afresk na vnitřní zdi chrámu ve výšce dosti značné. Aby mohl pracovati pohodlněji, bylo sestrojeno velké lešení, takže se malíř pohodlně mohl pohybovati a pozorovati své dílo z různých stran. Po mnoha dnech nepřetržité práce malba byla skončena: Panna Maria v okamžiku, v němž archanděl Gabriel jí oznamuje veliké tajemství vtělení Krista. Dílo bylo nádherné; všechny tahy harmonické, tváře osob téměř živé. Umělec, dříve než prohlásil dílo za skončené, shromáždil kolem sebe všechny ty, kteří mu byli výpomocni v tak těžké práci a s velkým pohnutím jim představil ono vyobrazení básnického světa, které vymaloval na stěně s tak velkou námahou a utrpením. Továryši sledovali s podivem slova učitele a pozorovali s úctou, téměř reholní, hořící oko, zářící tvář a postavu umělce, jakoby proměněného v jeho špinavém a od práce rozedraném šatě. Znenadání malíř zpozoroval, že ve tváři Matky Boží nutno učiniti malou opravu, avšak dříve než ji uskutečnil, chtěl pozorovati všechny postavy pohromadě a počal ustupovati rychlým krokem k hranici lešení. Překročí ji? Továryši rázem vycítili, že malíř šel vstříc jisté záhubě, k propasti, a zpozorovali též, že každé volání by bylo marné, poněvadž ten člověk byl příliš unesen a napađen vášní uměleckou. Tu jeden z tovaryšů měl geniální nápad; vzal velkou štětku plnou barvy a mrštil jí do tváře P. Marie. Jako lev zařval umělec a vrhl se na tovaryše znesvětitele, aby jej zardousil. Okolostojící tovaryši ho zadrželi. Když tovaryš, znesvětitel onoho nebeského obrazu P. Marie, usmívaje se, řekl mistrovi: »Já jsem vás spasil,« a ukázal mu, že vzdaluje se od obrazu, nalézal se na samém kraji lešení, tvář umělcova se vyjasnila, objal tovaryše, stiskl jej na svou hrud' a s vděčností ho políbil.

Jinochu, čtenáři! Ty můžeš považovati za svou scénu malíře, kterého jsem ti připomenul. Uvažuj! Ty zastavuješ se mnohdy na dráze tvého života a jako v extasi, pozoruješ, co již jsi všechno vykonal a nemyslíš, že daleká je cesta, a že nikdy nedospěješ k cíli, ať běžíš seberyhleji. Ty pozoruješ s citem sebe-

vědomí tvé dílo, a zatím ustupuješ jako onen malíř a nalézáš se v nebezpečí bídneho zahynutí v nějaké propasti. Tu přichází nemoc, přichází smrt tvých známých, k tvé záchraně před nebezpečím. Využij této příležitosti! Nestěžuj si na Prozřetelnost Boží, ale naopak buď vděčen za záchranu, která ti přichází přímo s nebe.

V jedné španělské vesnici před několika stoletími jeden kněz k večeru vychází z kostela a, doprovázen zbožnými hochy, nese Nejsvětější Svátost nemocnému. Tehdy byl tam zvyk doprovázeti Božského Potěšitele nejenom se svícemi hořícími, ale i s kaditelnici. Nemocný byl malířem. Po přijetí svého Spasitele, umírající s upřímnou zbožností zdržuje se v rozmluvě s knězem, v přítomnosti malého nosiče kaditelnice. Pro dlouhou rozmluvu uhel v kaditelnici uhasl, když tu znenadání, nemocný zdvihl se na posteli, běře jeden uhel a několika rychlými a jistými tahy nastínil na blízké stěně nebeskou postavu Ježíše Krista, jakoby mu chtěl poděkovat za návštěvu, kterou mu učinil. Kněz je dojat a ještě více je naplněn údivem malý turiferář, jenž se táže nemocného, jak je možno, že nastínil tak rychle a tak dojemně onu božskou tvář. Malíř odvětil: »Kdo chce vyjádřiti rychle a věrně obraz Ježíše Krista, musí jej nositi živý ve svém srdci. Ty, hošíku, tak čiň a nakreslíš Ježíše, když ne barvami, alespoň skutkem!«

Hošík přemýšlel mnohdy ve svém životě nad těmito slovy a snažil se je uskutečniti. Vyučil se malířství a stal se slavným Murillem, jehož líbezné obrazy i ty, český studente, jsi již asi obdivoval. I ty musíš stále nositi v srdci tvém Ježíše, ty, který chceš býti nazýván studentem katolickým. Bohužel mnozí myslí, že nosí v srdci svého Boha a zatím, když přijde k činu, chovají se jako všichni ostatní, mají strach říci: »Já věřím v Boha, já jsem studentem katolickým a proto se musím chovati jako katolík.«

Šestá třída jednoho gymnasia v Turině. . První hodiny vyučování. Profesor přirozeně nemůže se ukázati neutrál-

ním v otázce náboženství před svým posluchačstvem. »Já vám dokážu — praví on — že Bůh neexistuje. . . a jsem tak přesvědčen o důkazu, že kdo na konci školního roku bude ještě věřit v Boha, to bude pravý pitomec.«

Po těchto neočekávaných slovech někteří posluchači vyvalují oči; jiní se usmívají; jiní chtěli by dáti znak nechuti; mnozí jsou velmi rozrušeni v jejich nitru; avšak nikdo se neozývá. Nikdo? Nikoliv; jedna ruka se zdvihá odvážně.

»Co si přejete?« — táže se profesor.

Otto Tichý:

Smutný clown.

*V nuceném úsměvu skrývám žal očí svých
a gestem svým roznáším v publiku smích.
Nemám už nikoho.
Mé ruce se marně spínají k objetí,
jdu žítím sám —
oddán svým vzpomínkám —
jež za chvíli do dále odletí . . .
Jsem podivný bláznivý mnich.
Chtěl bych mít někoho šíleně rád,
na bídu svou mu moci žalovat
a zapudit prokletý smích!
Nikdo však nechce mne znát
Mé žití mdlé
je bez cíle.*

Vama B. F.:

Oběť.

Na počátku roku 1914 papež Pius X. pravil jednomu ministru Jižní Ameriky: »Jak jste šťastným, že zde nebudete v době války, která vkrátku vypukne! Já učiním vše možné, abych tomu zabránil, ale nepodaří se mi to; nebudu moci odporovati.«

A kardinál Merry Del Val, v jedné audienci, jež byla udělena biskupovi di Laval, tvrdí, že sv. Otec vícekrát pravil: »Eminence, velká válka se přibližuje! Nepřejeme 1914!«

Přišla vražda sarajevská a započala tragedie velké války!

Pius X. předvídal neštěstí světové. Napsal hned vlastní rukou dopis starému císaři a s otcovskými pokyny, s přísností soudce jej zapřisahal, aby neposkrvnil krví poslední leta svého panování.

Tento dopis, prostřednictvím nuncia Scapinelli-ho (nyní kardinál), byl odevzdán císaři. Zůstal však bez odpovědi.

»Přeji si vám říci, pane profesore — odpovídá zvučný hlas, poněkud se třesoucí — přeji si říci vám ihned, že na konci roku tím pitomec budu já!«

Velmi výmluvné ticho žáků a profesora.

Ten pitomec byl Adolf Ferrero, který, několik let později, jako důstojník italského vojska v Alpách, obětoval srdnatě svůj život za svou vlast, Itálii.

(Tento příběh udál se skutečně v Turině v Itálii, v kterémžto městě i já se nalézám.)

Dopis byl doprovázen telegramem, jehož originál byl napsán kard. Merry Del Val a diktován papežem Piem X.

Ani na telegram nedošla odpověď!

A když se řeklo, že tento dopis vůbec ani neexistoval, zemřelý kardinál Merry Del Val odpověděl, tázajícím se na tuto věc: »Ale já, jenž jsem to věděl, nebyl jsem otázan!«

Pius X. zavolal rakouského vyslance a pravil mu, že doufá, že jeho vláda (rak.) nepřipustí, aby vypukla světová válka a že císař, na konci svého panování, nebude chtít poskrvniti si řekou krve poslední dny svého života.

Papež, podle zpravodaje »Messaggero« (21. srpna 1930) poslal k císaři vídeňského nuncia, aby i on učinil nové prosby.

Prelát celý den trávil v předsíni císařské, rozmlouvaje s důstojníky, jež odcházeli a vcházeli k císaři; avšak nebyl připuštěn.

Nepodařilo se mu zpraviti Vatikán o vyhlášení války jinými slovy než těmito: »Janus patet«, jejichž smysl censura nepochopila.

Vyslanci, jenž po vyhlášení války žádal o požeňání rakouských zbraní, Pius X. odpovídal: »Povězte císaři, že nemohu požeňati ani válce, ani tomu, jenž ji chtěl! Já zehám míru!«

A když vyslanec usiloval, žádaje požeňání pro císaře, Pius X. přísně odpovídal: »Já mohu pouze prositi Boha, aby mu odpustil!«

Po odchodu vyslance, počal smrtelný zápas sv. Otce.

»Ubohé mé děti,« volal úzkostlivě při každé zprávě o nové mobilisaci. — »Já trpím,« říkával, »za všechny ty, kteří umírají na poli válečném!«

Poslední hlas Otce a Pastýře, byl hlas míru!

Na Nebevzetí P. M. rozlétla se zpráva, že sv. Otec onemocněl. Zakrátko jeho stav se zhoršil.

Prof. Marchiafava-ovi, jenž jej ošetřoval, pravil: »Co chcete, drahý profesore, je tisíce a tisíce lidí, kteří umírají!«

Poslední slova byla pro zpovědníka: »Obětuji svůj život za život svých dětí!«

O posledních hodinách Pia X., senátor Marchiafava pravil: »Papež přál si přijmouti svátosti umírajících. Přijmul je s radostí... pro pohnutí na okamžik si zaplakal. Po chvilce pomalu poznamenal se svatým křížem; jeho ctihodná tvář sladce odpočívala na poduškách; z očí četla se radost a úsměv, kterýžto byl nejkrásnějším světlem jeho života. V obličejí i před smrtí, o níž věděl a jež se blížila rychlými kroky, panoval klid.

Upozornil jsem všechny na blízký konec; vložil jsem mu do ruky kříž. Zašeptal ještě několik slov, políbil s horlivostí a něžností svůj malý kříž ze slonové kosti; potom podíval se kolem svým slabým zrakem a vydechl! Neviděl jsem klidnější smrti!«

O svatý Veleknězi, pros za mír Evropy!

Jindř. M. Slavík:

Hvězda.

*Ve hvězd roji, ó Maria, hvězdo jasná,
záříš krásou ráje nebes, hvězdo spasná.
Poutí života Ty vedeš po cestách
lid svůj.
U Syna svého oroduj
za lid svůj!
K dobrému jen povzbuzuj
lid svůj!*

*Tebe ctít je vždycky naší touhou;
Ty víš, jak jen duše naše mohou
Tě milují.
A oslavují
jméno Tvé po celou života pout dlouhou.
Ó Maria!*

Pout katolického studentstva čsl. do Říma r. 1931. Velikonoce.

Intelligence katolická s mnoha stran se stále dotazuje, zde může jeti se studenty. Na výborové schůzi přípravného výboru pouti 7. ledna 1931 bylo usneseno a schváleno přijímání přihlášek účastníků pouti i z řad katol. intelligence. Dále mohou se zúčastniti jako průvodci studentů rodiče, příbuzní nebo sourozenci. Dnes již máme zajištěný studentský ráz

pouti a převahu studentů, proto můžeme přijmouti, pokud nám postačí místo, i inteligenci, a také proto, že s připravované pouti intelligence v červenci t. r. sešlo. Ovšem přátelé naši, kteří s námi pojedou, doufáme pevně, jsou skutečně přáteli studentů, to znamená v první řadě, že mají porozumění pro jejich zájmy a přání. Výbor jistě dle počtu přihlášek učiní vše,

aby i inteligence byla uspokojena. Ostatně věříme, že každý rád se vrátí do šťastných studentských let a bude tak i jednotný ráz pouti dán.

Neapol bude možno navštívit také, neboť se již scházejí přihlášky. Ovšem tento výlet do Neapole jest mimo program, lépe řečeno mimo stanovenou cenu pouti. To prakticky znamená, že kdo se bude chtít zúčastnit zájezdu do Neapole, zaplatí v Římě příplatek.

Doba přihlášek byla vlastně prodloužena pro vyskytnuvší se překážky, za něž výbor nenese odpovědnosti, ale které jistě přispějí k dobru pouti. Proto prosíme, aby se nám přihlásili všichni, kdož chtějí a snad i mají v úmyslu jeti. Může se také stát, že se oznámí, že máme přihlášek dost a další se již nepřijímají.

Program (prospekt a definitivní přihláška) nemohl býti z výše uvedené příčiny dosud vydán. Taktéž i toto číslo »Jitra« se opozdilo proto, že jsme chtěli svým čtenářům vše definitivně oznámiti. Přihlášky k zaslání programů nám můžete také zaslat.

Studenti, hlase se a pošlete při-

hlášky co nejdříve. Můžeme vám slíbiti, že připravujeme a skutečně pro vás získáme značné slevy, bohužel dosud také nemůžeme říci, v jaké výši budou nám uděleny. Je nutno však, aby každý byl přihlášen, proto pošlete nám nezávazné přihlášky (s tímto označením) a sdělte nám, kolik máte peněz prozatím pro pout připraveno (zda 1000 Kč, 1200 Kč či více).

Cena se dosud nezměnila a jest té výše, jak uvedeno v minulém čísle na konci těchto informací.

SSS. nám dosud také neposlalo seznam účastníků; ať tak učiní v době co nejkratší.

Dary a příspěvky přátel a dobrodinců buďtež zasílány na: Výbor pouti katol. stud. do Říma, Praha II., Spálená ul. č. 15, kamž adresujte také přihlášky účastníků i záznamy na programy a kamž pište o složenky poštovní spořitelny číslo 93.356. Poslední naše volání zůstalo, bohužel, bez výsledku. Prosíme proto ještě jednou. Dary možno také složit u Ústředí katol. stud. čsl. (šek č. 206.270). Za každý dar vyslovujeme nejsrdečnější dík: Zaplat Pán Bůh!

A. Bolehlav:

Vzpomínky.

Vzpomínky!

*Vy ke mně přilétáte za šera,
když mlha zhalí zátočiny cest,
když stíny přikradou se z večera
tam v pokoj můj za soitu bílých hvězd . .*

*Mou hlavu skloníte mi tíží svou,
když na podlahu klesne luny jas.
Za vším zatouží duše dálavou,
co dravým proudem schvátil krutý čas.*

*A vždycky přilétáte s večerem
v mou duši touhy zažehnouti lesk,
ovšak prchnete vždy v dáli s proním snem
a v srdci zbude jenom stín a stesk . . .*

*Až jednou přilétnete naposled —
v červáncích dálky budou tiše plát,
až v hvězdné noci ztíchat bude svět,
já vzpomínaje budu umírat .!*

Ó vzpomínky!

*Vy přilétnete k hrobu mému zas, —
já míval jsem vás vždycky tolik rád,
dál umírat i jásat bude čas,
ovšak nebudu již nikdy vzpomínat*

Vzpomínka z Ruska.

»Jen vyprávějte, můj příteli, je vám jistě známo, že jsem váš věrný posluchač, vždyť vaše příhody jsou tak zajímavé!«

Můj vypravěč se usmál.

»Bylo to v srpnu. Tenkrát byly již chladné večery, když jsme byli ubytováni v malém ruském městečku.

Náš dům stál poněkud vzdálen vnitřku městyse. Od druhé strany jsme byli odděleni malou říčkou, obrostlou po obou březích hustě křovinami a tím jsme byli také odříznuti od železnice.

Obloha byla čistá a právě naproti nám svítil měsíc, hvězd bylo po nebi dnes zvláště hodně, ale vál chladný větrík, který nepříjemně studil a proto byli dnes skoro všichni schováni. Pamatuji se, že jen já, můj přítel Moravec, desátník Vydra a bledý Vanouš jsme seděli venku a vyprávěli si různé anekdoty.

Právě bilo na některé věži osm hodin, když se roznesla zpráva, že jsme voláni k veliteli.

Nevědělo se, co je toho příčinou, ale každý tušil nějakou nemilou věc.

Když jsme byli všichni na místě, oznámil nám velitel:

„Dostal jsem zprávu od vyzvědačů, že se chystá k ránu zákeřné přepadení našeho tábora.

Jedná se nám tedy o to, dostat se v nejbližší chvíli na druhý břeh k nádraží, ale nemáme loděk k přeplavení. Musí je tedy někdo opatřit, kdo dovede dobře veslovat, a převést nás. Kdo se dobrovolně hlásí?“

Nejdříve se nehlásil nikdo. Potom zvedl ruku můj přítel Moravec a já ho následoval.

Tak nám bylo povoleno jít hledat loďku.

Byl to dosti těžký úkol, neboť kolem řeky a všude bylo rozestaveno plno nepřátelských hlídek.

Vyšli jsme nenápadně ven a příkrčení ve stínu přešli přes cestu a odtud polmi dolů k řece.

Lezli jsme leckde po kolenou, jinde zase drali jsme se roštím.

Studený větrík nám sekal do tváře a měsíc ztěžoval naši chůzi. Jinak bylo ticho, takový mrtvý klid, věstící bouři.

Konečně se nám ukázala řeka. Jen několik okamžiků a budeme u ní. Byla to těžká chůze tímto roštím a při tom nám nesměl ujít žádný podezřelý stín.

Řeka!

A nyní podle ní!

Skryti pod mohutnými vrbami, chráněni takto jejich stínem, ubírali jsme se pomalu a pátrali po loďce.

Bývaly zde loďky rybářů, ale dnes byl břeh prázdný.

Již pěkný kus cesty ležel za námi a stále nic; naše nervosita se tím stupňovala, když tu zašeptal přítel:

„Tamhle je loď!“

A vskutku, v dálce se rýsoval předek rybářské lodice.

Vtom bylo slyšeti kroky a hlasy.

Skrčení za stromem poslouchali jsme.

Byla to stráž, přecházející kolem nás. Rozmlouvali spolu německy; byli to říšští Němci.

Když dozněly jejich kroky, pomalu, příkrčení, brali jsme se k oné loďce.

Loďka ta byla těžká rybářská bárka, ale na převoz dobrá.

Rychlými řezy byl provaz, držící ji na břehu, přerežán.

Nyní stačilo vsunouti ji na vodu a jeti, když opět, a tentokrát blizoučko za našimi zády, ozvaly se hlasy.

Roští, nyní nám vítané, skrylo naši stopu a poskytlo nám útulek ke schování i s provazem.

Objeví se dva muži.

Zastavili se.

„Běží o to,“ pravil jeden, „obklíčiti dům, nepustiti nikoho ven a ráno zajmouti. Všichni spí, tedy jsou bezpeční. Rozhodně nám padnou do rukou.“

„Stačilo by, aby unikli vašim strážím a dostali se k železnici.“

„Bez obavy, nemají loď; tato jediná zde je u řeky a o té nikdo neví a potom... jsou stráženi!“

My zatím, několik kroků od nich, trnuli hrůzou, jestli spatří, že loď je odvázána. Nevšimli si toho.

Zabrání v rozhovor pomalu odešli. Loďka byla tiše spuštěna na vodu. Několik okamžiků nato plula pomalu ve stínu zpět podél břehu, chráněna tak před světlem zrádného měsíce.

Ještě asi polovinu cesty měla vykonati, když nám náhle vyběhla z houští žena, držící v rukou dítě.

Oblečena byla v roztrhané šaty a výraz

ubohý. Běžela k nám a při tom volala o pomoc.

Nedoběhla však.

Na půli cesty klesla, zasažena kulkou nepřátel. Padla na zem s dítětem, mrtva.

Než naše zdřevěnělá ústa se mohla pohnouti, padla rána odněkud z houští a hvizdla mi právě kolem uší.

Spatřili nás!

Naše loďka se rozletěla po klidné hladině vodní silou čtyř paží.

Kolem nás padala kulka za kulkou. Byla to jízda o život.

Ještě nyní se pamatuji dobře na ty hrozné okamžiky.

A právě současně se ozvalo v dálce hulákání a prudká palba.

Pochopili jsme.

Naši byli přepadeni.

Nyní nezbyvalo, než prchnouti a co nejdříve přivést pomoc.

Trvalo hodně dlouho, než jsme svým pronasledovatelům uprchli.

Teprve za hodný kus naše jízda mohla skončiti.

Loďka byla vytažena a ukryta, potom jsme běželi k nejbližší stanici zavolat pomoc.

Ta přišla a po tuhém boji byli nepřátelé poraženi.

Za nedlouho potom nás vlak odvážel a nám zůstala jen vzpomínka na ubohou ženu s dítětem a hroznou noc...«

»Zajímavé...« vzdychl jsem, »velmi zajímavé.«

Můj vypravěč se opět tiše usmál.

Karel Dvořák:

Verše.

*Zimní dni jsou smutná vězení
a příslibem jara tající snih.
Pod mými okny jsou na velikém kamení
šlépěje. Má touha je ukryta v nich.*

*Šla tudy před chvílí podivná žena,
na řasách snih jí v krůpěje ztál,
jméno, to byla bělavá vodní pěna
a s vlasů si vítr od jihu hrál.*

Dr. M. Mikulka, prof. náb.:

O sebevýchovu.

Mládeži je zapotřebí sebevýchovu. Protože sama nedovede rozeznávat, co jí povznáší a šlechtí, nabízejí se jí vychovatelé, kteří za ni myslí a jí předvádějí pravidla, která mohou blahodárně působiti na její smýšlení, přihlížejí, aby dbala těchto pravidel, navykají jí, aby jich užívala, kdykoliv se naskytne v životě k tomu příležitost. Vychovatel připomíná mládeži, že každý jednotlivec je samostatná bytost, od ostatního světa rozdílná, nad ostatní tvory rozumem a vůlí vynikající, že jest však zároveň součástíku jednotek vyšších, rodiny, obce, národa a státu, že jest občanem světa společného všem, zvláště že náleží k velké říši Kristově, jejímiž členy jsou nejen katoličtí křesťané ještě žijící, nýbrž i svatí v nebi a duše v očistci. Vychovatelé v ní pěstují takto sebedovědomí. Chtějí však také, abychom dovedli srovnávat sebe s jinými, stavíce nám na oči příklady a vzory, jimž se máme rovnati a jež třeba napodo-

biti; takto budí v nás sebecit. Oblažuje nás poznání, jestliže můžeme říci, že se vzorům přibližujeme, rmoutí nás však myšlenka připomínající nám, jak jsme ještě daleko od oněch vzorů a budí v nás snahu, abychom se jim vyrovnali co nejdokonaleji. Podporují-li vychovatelé snahu tuto tím, že v nás vyvolávají představy a city, které snahu tu posilují a vůli naši nakloňují, aby ovládla jednání naše sebezáporem, až bychom dospěli k oněm vzorům, navádějí nás k sevevládě. Teprve tato sebevláda, tato uvědomělá dovednost řídit se pravidly, které povznášejí naši bytost a zušlechťují náš život, tvoří onen cíl, za kterým spěje veškerá výchova. Neboť nečiní člověka ještě vzdělaným, zná-li pravidla mravní, neumí-li jim podrobiti své city, snahy a sklony a své jednání.

Avšak v dobách, v nichž se dospívající mládež nemůže spoléhati na vychovatele, buď že se jí těchto nedostává nebo nejsou

s to, aby mohli převzítí vychovatelský úkol, je mládež odkázána sama na sebe. Nesmí očekávatí návod k výchově odjinud, nýbrž je nutno, aby úkol tento konala sama, aby se snažila poznat, co ji umravňuje, a přenesší zásady mravní na sebe s horoucí vroucností a s uvědoměným úsilím je uskutečňovala překonávajíc překážky a obtíže, jež mladistvou sílu tříbí a vzpružují, ale nezastrašují. Tento způsob, jímž zdokonaluje studující sebe, vypěstovává svou povahu, nazýváme sebevýchovem. Jest to jakás reflexivní či zpětná činnost duševní, kterou to, co jsme poznali ve vnějším světě jako mravně dobré a doporučující se, přenášíme dovnitř a assimilující poznatky ty ve svou povahu učíme se jednat mravně.

Studující dnešní doby neobejde se bez této duchovní reflexe, vážně-li přemýšlí o tom, v jakých školních poměrech žije a čím se stává svými studii. Na výchov zvenčí čekati nesmí, protože se mu ho nedostane a dnešními zákony ani dostati nemůže. Jsouť zákony tak neurovnány, ať úmyslně neb náhodně, že nestačí chránit skutečnou vychovatelskou činnost už i tou okolností, že slovům a radám představených nezaručují sankce; vychovatel smí k povinnosti pobídnouti — někdy také to se mu znemožňuje, zvláště v náboženském ohledu — ale vážně a důrazně žádat, aby se rad jeho dbalo, nesmí: podobá se sloupu orientačnímu stojícímu u cesty a udávajícímu směr, zda a jak se dostane studující k výchovnému cíli, ponechávaje úplně blahovůli a rozvaze tohoto. Z takových poměrů vzniká nutně povinnost studujícího, aby se vzdělával, t. j. zdokonaloval mravně sám, přemáhaje i ty vlivy pocházející odkudkoliv, které ohrožují jeho duši.

Tuto povinnost jakoby mu posvěcoval budoucí stav, na který se připravuje studující. Bude inteligentem, upřímně rozeznávajícím dobré a zlé a nabízejícím poznatky své lidu, z něhož bude žíti a který starostmi je tak znaven, že mu morálně nelze uvažovati o směrnicích životních, a proto vidíme u něho, že otrocky se dává vésti cestami, které uznává sám často za nesprávné; vyčerpávající námahy olupují jeho vůli o veškeru energii. Kdo lidu ukáže správnou cestu? Kdo bude mysliti za něho? Podškrtávám: kdo bude s p o l e h l i v ě za něho přemýšleti o správné životní dráze, kterou by měl zvoliti? K tomu je vzdělaný muž a inteligentní — nemyslím »moderní« — žena. Avšak na toto dílo nestačí leda-

bylost, nestačí povrchnost, nýbrž vyžaduje se úsilovná příprava mravního zdokonalení, aby budoucí inteligent stál pevně v uvědomení mravním jako cedr na Libanonu, utvrzený bouřemi, nezdary, pronásledováním. Kdo pamatuje svědomitě na svou příští úlohu, neopomene povinností, jež mu ukládá sebevýchov. Zakrnělý, zhranělý a nezdravý stromek, který nevyrostl na místě vystaveném všem bouřím a teprve odjinud na místo ohrožené byl přesazen, nevydrží nárazy vichřic, až z něho bude strom. Tak ani muž a žena neodolají svodům poškozujícím společnost, jestliže neucelili svou povahu, dokud jim mládí k tomu poskytovalo příležitost a prostředky.

Studující sobě uvědomí všechny ony vztahy, do kterých jej uvádí život. Okolnost, že vyrůstá v rodině, že bude státi v obci, že s ní utvoří část národní jednotky, která jest opět vřazena do velké rodiny všelidské, povoláné, aby vybudovala duchovní království boží na zemi a v církvi katolické spojila se v jeden ovčinec všech milujících Tvůrce, Vykupitele a Posvětitelce svého, jest a bude živým zdrojem ustavičně naší bytosti zaplavujícím rozmanitými povinnostmi, kterým neunikneme po celý život. Můžeme je ovšem konati povrchně, ano, můžeme se jim vyhnouti nesvědomitě, ale bez vlivu na naši spokojenost a naše blaho časné a věčné nezůstává způsob, jak plníme povinnosti ty; tento poměr našich povinností k našemu životu nezávisí od nás, ani není stanoven lidskou společností, která by nám jej směla prominouti, nýbrž vyvěrá z řádu, jemuž podléhá veškeré lidstvo. Jsme tedy za plnění povinností těchto odpovědni Tomu, kdo řádem tím obepíná a řídí všechny. Tato úvaha usnadňuje nám, abychom poznali, nač se vztahuje náš sebevýchov, a abychom zároveň sobě uvědomili, kdo nás k němu zavazuje. Ale zároveň utěšuje nás vzpomínka, že v onom řádu projevuje se neustále vůle boží a že sebe vychovávajíce snažíme se ztotožniti s vůlí toho, který nás postavil ve viditelný svět. Tím povznášíme sebe a svůj život na nejvyšší stupeň dokonalosti, jakého může dosíci tvor rozumem obdařený. Jako rozumní tvorové činíme tímto sebevýchovem zároveň zadost účelu, který jest nás lidí, a to vzdělaných lidí, jedinečně důstojný. Neboť jestliže vyhovují svému účelu bytosti hmotné nutně působíce podle neodvratných zákonů, my sebevědomě a dobrovolně užíváme svých duševních schopností

ke zdaru oněch zřízení, jimiž zamýšlel Tvůrce oblažiti a k sobě vésti hmotný svět.

Dvojí je způsob, kterým se snaží sebevýchov kupředu: záporu a kladu. Záporem rozumíme zde snahu, abychom se zbavili všeho, co působí jako přítěž, když usilujeme, abychom celým životem vyhověli zákonu božímu. Jest to právě hřích a vše, co s ním souvisí, lehkovážná mysl, hříšná žádostivost, náklonnost, vášeň a naruživost zlá. Hřích takto pozorovaný není maličkostí, poněvadž nás pokaždé, dopustíme-li se ho, jakoby o jeden přičel strhl níže se řebře, po kterém bychom měli vystoupiti za duchovním splynutím, za úplnou shodou naší vůle s vůlí boží, projevující se věčným řádem. Hřích je tedy škůdcem sebevýchovu a charakteru našemu nikdy nepřidá. Proto vypoví snaživý studující rozhodný boj všemu, co souvisí s hříchem, potlačí v zárodku každou zlou myšlenku, aby nepřešla v hříšnou žádost a neprojevila se nakonec skutkem. Častější zpytování svědomí jej poučí, v čem záleží ještě jeho mravní nedostatky, odkládá je poněmhu a to jeden po druhém, věnuje každému jistou dobu pozornost, delší nebo kratší podle toho, jak snadno se zbavuje jednotlivých z nich. »Tento měsíc vyhrazuji veškerou úsilí, abych potlačil náklonnost k hněvu,« říká si na příklad jednou, a každého rána opakuje tento úmysl, jakož i večer se táže, zda mu vyhověl za různých příležitostí. Až odstraní náklonnost tuto, věnuje se chybě jiné. Jako každý cvik tak i tento oblažuje, čím radostněji může studujícího ujistiti, že se mu daří jeho dílo.

Když podařilo se čeliti nedostatkům mravním, nastupuje sebevýchov cestu kladu, při čemž nastává úloha obohatiti svou povahu náklonnostmi dobrými, až se z nich vyvinou ctnosti. Výcvik koná se podobně jako onde. Po delší dobu konáme dobro jistého druhu, až se nám stane dobrým zvykem. »Každé příkoří snesu klidně a bez reptání a výtek,« umiňuje si v této době jednou, když se cvičí v tichosti. Až nabyl sebevlády v tomto ohledu, jedná podobně s jinou ctností. Jelikož úkol sebevýchovu není tak snadný a není dílem okamžiku, je nutno posilovati jej modlitbou, v níž prosí toho, který dává chtění i dokonání, o dar vytrvalosti, až sebevýchov utváří se ve všestranné dílo dokonalé.

Běží nyní jen o to, abychom si uvědomili, kde načerpáme oněch pravidel, jimiž dává Bůh poznati lidskému rozumu svůj věčně nezměnitelný řád. Je samozřejmo, že se

tento řád tají zvláště ve světě hmotném, kterým jsme obklopeni. Že vstává slunce pravidelně v určitý čas a v době dané zachází, že se pohybují oběžnice kolem svých středisk v nesmírném pravidelném kolotu, že buňka obsahuje podmínky života a símě nese všechny schopnosti budoucí bytosti, jest ovšem přírodou se jevícím pravidlem, o němž obyčejně dále neuvažujeme; ale také zjevy tyto, jež všeobecně připisujeme přírodě, svou účelností nám hlásají onen řád navádějící nás zároveň, jestliže rozumně je pozorujeme, abychom doznali, že ani my nejsme z něho vyňati. Tak přirozený, zákon, který spočívá v těchto pravidelnostech, působí na nás výchovně. U všech národů nalézáme nezměnitelná pravidla soužití jako lásku dítěte k rodičům, poslušnost k představeným, ohled na potřeby bližního a soucit s bolestmi jeho, úctu k zákonům; pravidla tato vyvěrají z lidské přirozenosti, svou všeobecností připomínají onen řád, jenž zavazuje všechny právě svou všeobecnou platností. Jsou proto zákonem přirozeným, kterým řídí Boží Prozřetelnost za svými cíli nás všechny. Z něho tedy čerpáme pravidla určující náš sebevýchov.

Ve skutečně velkých mužích a ženách, které nám předvádějí dějiny, jakoby se onen řád Bohem stanovený promítal do praktického života alespoň těmi skutky jejich, které jim zasloužily zář otců národa, ochránců vlasti, strážců spravedlnosti a pravdy, lumen de coelo, osvícených, flos florum a podobných přídomek, jimiž je označujeme pro jejich výbornost. V jejich životech nejsou toliko utajena pravidla prýstící z onoho řádu, nýbrž uskutečněna; protože příklady takových mužů a žen nás nejen učí pravidla ta z jejich života vyvozovati, nýbrž podávají zároveň návod, jak lze jich po způsobu jejich užiti. Říkáme, že příklady nejen povzbuzují, nýbrž táhnou. Jsou tedy životopisy a vzory slavných a zasloužilých neb nám milých osob, jako na př. rodičů, nejlepší přirozenou pomůckou podporující sebevýchov. Významné osobnosti tříbily obyčejně na takových vzorech svou povahu, kterou osvědčily později samy k oslavě svého jména nebo ke zdaru lidstva. Připomíná to výrok Alexandrův: Otče, ustaň, aby na mne také něco zbylo! Podobně zvolal sv. Augustin: Si hic et ille, cur tu non, Augustine? Ve sv. Ignáci z Loyoly probudila se touha po duchovním rytířství, když četl životy svatých, a Napoleon podněcoval ducha dychtícího po

slávě slavnými činy Caesarovými. Studující, kterému se jedná vážně, aby zdokonalil mravně svou povahu, pilně si všímá takových vzorů, zajímá se o životy velkých a ušlechtilých, svatostí ozářených osob, které se staly podmínkou, že se lidstvo dalo v různých dobách uvést na nové dráhy povznášející je do vyšších krajů duchovního života, aby popošlo o krok blíže k cíli, jež Stvořitel vytyčil vzdělaností rozumného tvora ve hmotném světě. Vzpomeňme v tomto ohledu jenom na sv. Františka z Assissi, na jehož době se projevil tento úradek boží nejlépe.

Nejbohatším však zdrojem mravních pravidel zůstane vždy náboženství, které je podává shrnutá v celek ve svých katechismech a jiných učebnicích náboženských. Jsou to studnice mravovědy, ze kterých lze čerpati každému bez námahy a obavy, zda nepobloudí, Byl to, nemýlí-li se, president Ecnadoru Garcia Moreno, který rád dlíval při zkouškách kandidátů práv. Kdysi znamenitě odpovídal kandidát; po zkoušce pravil mu president: Držel jste se výborně; ale nyní mně ještě odpovězte na několik otázek z katechismu! Když však tázaný neodpovídal, řekl Garcia: Radil bych vám snažně, abyste se zavřel na několik dní k františkánům a důkladně si osvojil katechismové poučky! Katolický studující má právě sebevýchov velmi usnadněn, že mu není teprve dlouho hledati, co jej šlechtí; nalézá vše, na čem nejvíce záleží, urovnáno ve svém katechismu.

Ale více ještě; křesťanství nám nabízí kromě pravidel mravních také prostředky, jež usnadňují sebevýchov. Jest to modlit-

ba, která jest pro život duchovní tím, čím je řeč pro život tělesný. Ztráta řeči je známkou ztráty tělesného života a nastávající smrti. Modlitbou projevujeme duchovní život svůj, a tam, kde není modlitby, není ani duchovního života a snahy po zdokonalení sebe. Jako pokrm posiluje tělo vyčerpané námahou a povinnostmi, tak posiluje modlitba vůli naši, aby neumdlěla, dokud nevyvrcholí sebevýchov ve statečnou silnou povahu. Křesťanství nás vede, abychom přijímali také pilně svaté svatosti, jež působí jako vzpruha na náš duchovní život. Čím úsilovněji nás odkloňuje duch času od zvroutnění vnitřního života, tím ožehavější stává se potřeba těchto svatostí, protože jejich zásah do duchovního života je vroucnější a hlubší, než kteréhokoliv jiného prostředku výchovného.

Katolický studující však nad to všechno vniká svým duchem do osobnosti božského Spasitele jakožto do nejušlechtlejšího vzoru. Promýšlí jeho ctnosti, jeho čistý charakter, hloubku jeho učení, význam pravd, jež hlásal; způsob, jakým je uskutečňoval, zamýšlí se do ideálů, jimiž bylo nesené celé vykupitelské dílo Kristovo, snaží se, aby vystihl jeho božství, jak jen jest možno stvoření, nesmírný to zdroj svatosti a jedinečně krásné povahy, který láká, probouzí a uchvacuje vůli člověka, aby se mu připodobnil co nejdokonaleji. Toto nadpřirozeno v životě Ježíše Krista jest ono ohromné plus, kterým vychází katolicismus našemu sebevýchovu vstříc. Christianus alter Christus, bylo heslem všech křesťanských ušlechtilých duchů. Snaha tato pak bude vyvrcholením sebevýchov každého katolického inteligenta.

Eda Vazil:

Lyže, ach, lyže . . .

Motto: Každý začátek je těžký; praví staré přísloví.

Lyže, pokud se týče dvě úzké laťky, mají mnoho přitažlivosti, jako ji mají zasněžené hory a vůbec celá matička zem, jak nám to dokazuje gravitační zákon. Tento zákonitý pocit objevil u sebe taky můj brácha jednoho odpoledne, když u přítomnosti prof. tělocviku sladkým povzdechem provázel toužné přání po oněch skych (doutám, že je to gram. správný tvar). Leč přání zůstalo přáním, povzdech letěl kamarádovi do úst a tam se proměnil v široký,

tak trošičku připitoměloučkový úsměv s replikou: »To su já, co na ty hory pojedu.« To byl tedy jediný projev a přitřpklé ticho rozhostilo se po útrobach, jako když pohltneš hořkou slinu. A večer přinesl zapomnění. Brácha, poněvadž není z těch, kteří, když nemají, kradou, šel jiným způsobem, neméně zajímavým, dokazovati přitažlivost zemskou — bruslit. Zapomínaje se, občas vrhal se s velikým hlomozem na tvář svou, aby vzdal poctu Allahovi, či chtěje mermomocí oddati se meditaci o sladkém příští, dostával se neustále do pohybu vratkého či labilního, netušil, co

nelítostný osud uhostí mu v několika málo minutách. Já zvěstoval jemu, takto se ve sele bavícímu, že p. profesor (my jsme slušní) z tělocviku vzkazuje, aby k němu přišel. Jen nerad vstával se země, u které jsem ho právě našel a ku podivu s ještě zasmušilejším obličejem odšroubovával brusle, což mě velice překvapilo. A šel. Mlhou zataženo zůstane, co stalo se pak, ale za několik minut začaly hovořit v domově všechny dveře. Pan profesor půjčil Lád'ovi sky a on bude pěstovat skyering, jak poučuje nás, začal ukazovati své lyžařské schopnosti. Pan prof. ještě není doma, proto sky nemohl s sebou přinést, ale zítra jede na hory. Je nutné shánět boty. Víme-li, kdo má nohu č. 42 a má lyžařské boty?

Na neštěstí se nikdo o čísla noh u sousedů nestará. A co že si obleče? Je velice rozčilen, že my jsme klidni. Víme-li, kam se jede? Doporučujeme mu, aby Sněžku zatím vynechal. Odchází, zda sky budou doma, vlastně p. profesor, aby mu je vydal. A čtyři hluché stěny nejen že začaly poslouchat, ale i mluvit. Sky ocitly se v kuchyni. Posvátný okamžik. Brácha dokazuje další znalosti lyžařské a seznamuje nás s dvěma laťkami, na koncích ohnutými, z nichž jedna je opatřena podezřelým

plechem, vázáním, které odborně prohlašuje za nejlepší a Bůh ví co všechno ještě.

Tedy již je jezdit na čem, ale v čem? Máti přemýšlí. Hůra je stará a na ní snad rovněž tak starý pár bot. Onen člověk, který je nosil, zůstal nepoznán, a kořata, co mívala v nich své prachové peřiny, stala se již dávno prarodičí. Tedy ty boty, které dnes byly spíše hromadě smetí podobné, prohlášeny za nejlepší lyžařskou obuv. Mazat je nutné, ale obuv není čím. Máti poskytuje asi 5 dkg sádla. Brácha si vzpomíná, že je nutné seznámit se ještě se všemi manipulacemi, je nutné sehnat nějakého kamaráda. Je už 1/2 9. hod.; těžko někoho ve městě uvidí. Co teď? Mizí v temnu, aby se objevil s druhem v osudu a ku podivu s tím, jenž mu vrátil onen sladký povzdech o lyžích v připitomělem úsměvu. Dnes nevím, co se mluvilo, ale nějaký král švédský v tom byl a telemark, či jak se to všechno jmenuje. Oděv vhodný nenalezen, rozhodnuto pro »rajtky«. Od mazání lyží pro po prvé upuštěno. (Snad pro neznalost.) Ráno vstával o 3. hod. A přitažlivost hor jej vedla. Při snídani jsme si vzpomněli, že brácha si nevzal na celodenní túru jídlo. Co bylo dál? Snad stačí, že sky stojí v koutě, boty zaujaly svou dřívější polohu a brácha raději vzývá Allaha na ledě.

Jindř. Maria Dlouhý:

Báseň lásky a obětí.

Charakteristickým znakem naší doby jest přílišné připoutání se k řádu přirozenému, k řádu hmotné kultury a opomíjení všeho nadpřirozeného.

Zapomínáme na duši, na její život. Jest nutno se odpoutati od země a vystoupiti vysoko, na jakýsi imaginární vrch, abychom svým duchovním zrakem našli vznešenou krásu, skrytou v tajemných hlubinách duše.

Naše duše touží vniknouti do hlubin neznámých oblastí, touží vypátrati tajemství zákonů viditelného i neviditelného světa.

Zdaž však není krásnějším a se štánoviska nadpřirozeného řádu také obdivuhodnějším toužit, abychom dokonale pochopili vznešený obsah božské nauky Kristovy, jeho nekonečnou lásku a z ní tryskající oběť pro spásu lidstva.

Kristus se vtělil, aby svou láskou a utpením všem pokolením lidským zjednal slávu věčného, blaženého života.

Pozemské působení Kristovo bylo nádhernou »básní lásky a obětí«; pokračováním této básně jest život katolického misionáře, jak krásně to řekl indický misionář P. Rossillou: »Život misionářův jest básní lásky a obětí podle příkladu božského Učitele, o němž napsal apoštol svatý Pavel, že »miloval a obětoval sebe« (Gal. II. 20.).

Misionář přijde do země své volby, země velmi nevděčné svým podnebím, chudobou života, kterým tam musí žít, lhostejností a často nevážností jejich obyvatelů; leč dobrý misionář miluje zemi, kterou chce získati Kristu; tato láska udržuje ho a dodává mu síly, aby mohl přinést všechny oběti svého povolání: oběti těla zesláblého strádáním, otráveného zimnicemi, zesláblého dlouhými cestami, nedostatečnou péčí; oběť ducha, kterého trápí touha po spáse duší, kterého tíží hmotná péče o kostely, školy; oběť srdce, jež těžko zvyká si osamocenosti v cizím prostředí.

Největší však bolest působí vědomí, že svět pohanský byl by rychleji obrácen, kdyby všichni křesťané plnili svoji povinnost k misiím.« — (V. D. Š. V. — r. 1926).

Jaký to heroismus? Jaká láska a nadšení v srdci misionáře? Ale zároveň jaká smutná výtka. Zdaliž se nevztahuje i na nás?

Ano, »kdyby všichni křesťané plnili svoji povinnost k misiím!«

Tudíž i každý katolický student a studentka musí aktivně se účastniti misijní práce! Toť Boží příkaz!

Především musí se každý zajímati o misie; čísti misijní časopisy.

Kde jsou SSS. nebo ASSS., necht' založí misijní kroužek, ve kterém budou

pravidelně pojednávat o misijních otázkách.

Budou burcovati zájem v srdcích druhých a šířiti známost pořádáním přednášek se světelnými obrazy — poukazovati na náboženskou kulturní činnost katol. misionářů, na jejich horlivost a obětavost.

Zdaž nebudou významné příklady heroické lásky misionářů působiti na zlostejněle katolíky?

Budou se modliti a obětovati sv. přijímání za zdar misií. Konečně podniknou pravidelné sbírky. Jaká duchovně bohatá činnost otvírá se katol. studentstvu?

Necht' každý pochopí svoji úlohu a svojí horlivou činností dokáže, že »nejbožštějším ze všech božských děl, jest pracovati pro misie«.

Emil Ludwig,

životopisec dějinných osobností, oslaví 25. t. m. své padesáté narozeniny. Jeho díla budí v celém světě rozruch a jsou překládána až do 18 jazyků. Melantrich vydává celý soubor jeho spisů. Dosud vyšel Napoleon, Vilém II., Syn člověka a První Lincoln a Červenec 1914. Dále postupně vyjde Bismark, Umění a osud (portret Rembrandtův, Beethovenův, Weberův a Balzacův) a dvoudílný Goethe.

Duchovní hlídka

Chrám.

Katolický velechrám, chrám, kostel, kaple s Nejsvětější Svátostí je tvrzí Víry. Chrám je jediné středisko vydávající žár Víry, Naděje a Lásky. V něm, třeba nepatrném a chudobném a malém, přebývá bohatství světa. Těžko jest poznat bo-

hatství, které tají bohatství nejbohatší ve světě, to jest Ježíše Krista.

Chrám má býti centrem našeho života.

Je nejlepší poesíí našeho srdce, skrývá básníka všech dob, Boha, jehož slova jsou dokonalost sama, protože božská.

Tam je třeba se utíkat v nedostatku těla a zvláště duše, v nejistotě, v pochybnostech, při duchu nečistém.

Chrám očisťuje a povznáší duši.

Je tvrzí, která nemůže být dobyta Satanem, neboť jeho pán, kterého musí poslouchat, sídlí v chrámu.

Tyčí se mnohde na výšinách, v dědinách, v městčkách i v Babylonech říší.

To ukazuje na jeho duchovní moc nad okolím. Vévodství Boha a Církve.

Jedině tehdy bude naplněn úkol země České, až zazáří tento výkřik Krávy a Lásky.

V síních jeho musíme všichni nalézat plnost Božství Syna Božího.

Jen tam duše si uleví z žalu svého a běd svých.

Dveře chrámu volají pouťníka.

Dveře chrámu volají po duších.

Volají po nás, mladých duších, schopných vzejít k Dobru a Pravdě.

Volají na nás...

Jan Opasek.

—»«—

Úvaha.

Přemítáš často, duše, o věčnosti? A nezatoužíš pak ihned po Bohu silném, živém, jenž řídí osudy nejen nebeských těles a národů na nich, ale který pečuje i o tebe a přeje si tvého vykoupení? Zdaž nezaplesáš při vzpomínce na dobrotivého otce, který tě miluje tak vroucně, že Syna svého obětoval za tvoji spásu? Ty miluješ a sama jsi milována bytostí nejvyšší. Poznalas kdy větší štěstí? Hleď, srovnej odpovědi obou duší. Co odpoví ti duše křesťanská na otázku »Proč žiješ? Jaký je cíl pouti pozemské?« »Žiji, poněvadž je vůlí Boží, abych snášela jeho pozemského života. Žiji proto, abych sloužila Tomu, Jehož nade všechno miluji. Víím, že slibuje mnoho těm, kteří Ho milují; leč já nežádám odměny za svou lásku. Miluji Ho pro Něho samého. A z lásky k němu chci obětovat svůj život za ubohé bratry a sestry své, jež pohrdly svatým učením Syna Božího a které vášně tělesné a ďábel drží ve svých spárech. Můj život budiž obětí. Pokud žiji, chci trpěti a zřítím se proto radostí tohoto světa, neboť jsou plny klamu a šalby. Vždyť očekává mne v nebesích radost veliká a věčná — Bůh.«

A odpověď bezvěrcova? »Cílem mým je dosáhnouti vysokého postavení, býti ctěn a vážen a v radostech a rozkoších trávit život.« A na otázku: »Co potom?« co ti odpoví? Dokud je zdrav a silen vysměje se tvému mluvení o Bohu, ale jakmile se přiblíží hodina smrti, propadne zoufalství a bídne umírá. Což nemáme četné důkazy toho v dějinách národů, jichž zdánlivě »velikáni« zmírali touto ohavnou smrtí? Jaká je památka na ty, kteří za života jen Boha uráželi a tupili?

Oč výše stojí ta nepatrná stařenka, tolik opovrhovaná, s duší dětinsky prostou, ale plnou lásky k Bohu i lidem!

Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou!

Dívčí hlídka

A. P. z Plzně:

Dělnice Boží.

Návštěvou u sestry řeholnice v jednom z měst ve východních Čechách poznala jsem vás, vy milé, tiché trpitelky, nositelky míru a lásky. Co ústrků a potupy vytrpěly jste již pro svou dobrotu a péče neznamenanám ve vaší tváři ani záblesku

netrpělivosti. Jako bytosti z jiného světa tiše kráčíte sálem, abyste přispěly tam, kde je pomoci vaší třeba. A nemocní? Zdaž nejsou to ti, kteří vám kdysi spílali a jejichž oči hrozivě se po vás obracely? Dnes tytéž oči horečně rozšířené nepokojně tékají kolem, až spočinou na rouchu řeholnice, jež jediná jim dodává důvěry a uklidňuje nemocí podrážděnou mysl. Planoucí tváře ztrácejí svůj žár, jakmile dotkne se jich měkká dlaň sestry a ústa, jež kdysi klnula, svolávají požehnání Boží na tuto obět lásky.

Však síly vaše jsou nevyčerpatelné; kde tedy berete občerstvení a načerpáváte nových sil k tak těžké práci? Kde hledáte ztracené síly po probděné noci? — I toho jsem byla svědkem. — Vy dobře víte, že ve svatostánku vaší milé kapličky bydlí Ten, jenž kdysi řekl: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím!« Vy jdete se občerstvit tím chlebem živým, neboť On učinil vás stánkem svým.

S odleskem právě procitěných slastí nebeských ve tváři kráčíte udělovati část své radosti ubožákům připoutaným k lůžku a v srdci hovoří k vám Ježíš, jehož jste s takovou láskou přijaly: »Cožkoliv jste učinily jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně samému jste učinily.«

Organizační hlídka

Poděkování: Ústředí katol. stud. čl. v Praze děkuje všem, kdož se jakýmkoliv způsobem přičinili o zdar letošních konferencí. Vsdp. ředitel arcib. gymnasia a jeho zástupci, vsdp. prof. Štrakošovi, vdp. prof. Lorenzovi z Břeclavě, vsdp. Dr. Habáňovi, p. prof. Šráčkoví, vdp. prof. Havlovi z Pardubic, p. přisedícimu Zelenkovi, p. dru J. Králinovi vyslovujeme za jejich péči upřímné „Zaplať Pán Bůh“.

Za ú. K. S. Čs. K. Fiala, předseda.

—»«—

Zemská pracovní konference v Pardubicích konala se v neděli 4. ledna 1931 v tamní Orlovně. Ráno po mši sv. v 8. hod. zahájil kol. předseda Ústředí K. Fiala konferenci za účasti hostů: vsdp. děkana Šetiny, vdp. prof. Havla, p. prof. Knorre, p. přisedícího Zelenky, Dr. Králin a 36 delegátů z českých Sdružení. Malý počet delegátů zaviněn byl, že v sobotu i v pondělí bylo vyučování, takže vzdálenější Sdružení nemohla vyslat své delegáty. První promluvil p. přisedící Zelenka o sociální otázce dneška, osvětlil příčiny nezaměstnanosti a ukázal i na prostředky jak této čelit. Pěkná byla zmínka učiněná o encyklice „Rerum novarum“ papeže Lva XIII. jejíž výročí (40.) bude se letos v květnu oslavovat. Krátce, mile, nadšeně a přesvědčivě pozdravil konferenci vsdp. děkan. Kulturní referát přednesl za napjaté pozornosti milý a vzácný přítel dr. Josef Králin. Jádrem jeho přednášky byla slova bývalého duch. rádce Č. L. A. vsdp. F. X. Nováka: „U kořene všech věcí stojí Bůh.“ Jedině tehdy je spokojen a šťasten člověk když se ukryje v Bohu a když podle slov O. Březiny stále (na věky) staví svůj chrám. Náš cíl jest dvojí. Kladný, pozitivní, znamenající tvořit, budovat a pracovat, aby společnost stála na pevných cílech. Negativní, záležející v boření a ničení špatných budov (ďábla) a bojování za to, aby určitá pravda (Bůh) pronikla celou společností lidskou, a v povinnosti porážeti modly a ničití

blud. Připomíná slov nynějšího arcipastýře Msgra Kordače, arcibiskupa, který nazýval čelny Č. L. A. kvasem. Člověk není zde proto, aby poslouchal, ale aby žil. V závěru ukázal, že jest našemu národu skutečně jednoho zapotřebí a tím jediným jest: Bůh. Následoval společný oběd delegátů a po něm v 13.30 hod. dívčí sekce, na níž promluvila kol. Skuhrovcová. Ve 14 hod. pokračováno v konferenci. Dostavil se také pan profesor Šrámek z Chrudimě. Delegáti Sdružení podali zprávy o svých organizacích. Pozornost budila zpráva Č. L. A. Kol. předseda potom v delší řeči podal zprávy z Ústředí o celé činnosti. Podal zprávy o „Jitru“ a studentské pouti do Říma. Na konec se pěkně uvedl první svou přednáškou v našem hnutí kol. II. tajemník Dr. Št. Suchánek o organizaci a možnostech dalšího vítězného postupu. Po debatě byla zdařilá tato schůze zakončena předsedou Ústředí.

Zemská pracovní konference konána byla loňského roku o vánocích a jak právě četná návštěva a nálada na pracovní konferenci v Kroměříži dosvědčila, bylo by dobré tyto svátky Boží stědrosti a lásky učiniti datem pracovních konferencí vůbec. Zásluhou JUC. Fr. Hradila pečlivě sestavený program a vybraní referenti dali již předem tušiti rychlý spád a možnost všem delegátům zúčastniti se debat ve volném čase. Dne 27. prosince uspořádalo kroměřížské SSS. seznamovací večer v hotelu »Simon«, delegáty již četně navštíveném. Velká většina přijela však až v neděli 28. prosince ráno. Sjezd zahájen mší sv., kterou v kapli arcibiskupského semináře celebrouval nejdůst. p. probošt Fr. Valoušek o 8. hod. a krátkou promluvou vsdp. dr. Habáně, jenž se dostavil za chorého vsdp. dr. Sil. M. Braita, na thema: »Poměr katol. akce k náboženské kultuře a katol. studentstvu«. Splynouti s Kristem a státi se příkladem, to jsou vroucí slova namířená ke katol. studentstvu. Vlastní sjezdové jednání začíná ve ¼10 hod. ve fysikální síni, kam jsme se byli nuceni uchýliti pro chlad v sem. aule. Předseda ÚKSČs. Karel Fiala vítá přítomné hosty, referenty i delegáty a uvádí předsedu dnešní pracovní konference kol. JUC. Frant. Hradila, předsedu MSS. Ten ujímá se vedení několika slovy a po pozdravých projevech p. prof. rady Melichara, který zdraví sjezd za město Kroměříž, župního starosty Orla dr. Bartáka, za župu Urbanovu, zástupce Všeodb. sdružení křesť. dělnictva z Brna a všech ostatních, čte pozdravné přípisy a telegramy: J. M. nejdp. arcib. dr. Prečana, ministra Msgr. dr. J. Šrámka, njdp. senátora Fr. Valouška a mnoha jiných. Po volbě předsednictva, zapisovatelů a resoluční komise následoval referát mladého spisovatele a literárního kritika p. prof. J. Strakoše: »Podíl katolictví v národním obrození«. Úvodem zmiňuje se, s jak různých hledisek vykládáno naše obrození dříve, vzpomíná práce prof. Masaryka i nové názory Golla, Peřka, Martena. Vlastní přednáška jest očistou doby barokní, té t. zv. doby Temna, v níž nalézá referent největší kulturní díla, nejjistější svědky nár. života. A přednášející jde dál: Osvícenský buditel (Dobrovský) je skeptik, zato obrozený buditel (Vydra) ten udržoval nadšení a elán v národě. Kulturní práci učiniti programem v SSS., to budiž našim heslem. V sekci středškolské, která následovala, referoval dp. prof. J. Lorenc z Břeclavě: »O činnosti v SSS.« Výchova a sebevýchova, podstatné znaky činnosti ve sdruženích, stojí vysoko nad poměr k ústavu. Rozdíl

SSS. a ASS., práce na venek a ve vnitřním životě častý styk s knězem, to jsou nejdůležitější body 25minutového referátu. Nato podávají zprávy delegáti jedn. SSS. a ASS. o poměru místních sdružení k veřejnosti, o vnitřním životě spolků a jaké změny si žádají v obsahu »Jitra«. 25 zástupců moravských sdružení s uspokojením referovalo o srdečném, ale někteří si i stěžovali na upjatý poměr katol. veřejnosti. Vnitřní život všude uspokojivý a »Jitro« se líbí. Novinkou na tomto sjezdě byl ref. sociální, jenž však nemohl provážné ochuravění přednésti referent ct. p. J. Poul z Brna sám, nýbrž psaný referát přečetl dr. Friedl. Bylo by dlouhé vypisovati řadu krásných námětů a návrhů, které přinesl referát, snad jen proto, aby zde se o nich učinila zmínka a zase upadly v zapomenutí. Kol. ct. p. Poul bude sám ještě nucen chopiti se pera a nastíniti v člancích, jak představuje si míti návrhy realizovány. Těšíme se již na to a slibujeme mu spolupráci. Viděti, že přemýšlí o stud. životě, kde je Vás víc? Piště na adresu tajemníka! Dopolední sezení bylo tímto referátem skončeno. — Po společném obědě v hotelu »Simon« pokračovala konference mnohem živěji. O ¼3. hod. podány zprávy z Ústředí. Kol. tajemník E. Zavadil zmiňuje se o dosavadní činnosti Ústředí, kol. PhC. Václav Černý, redaktor »Jitra«, o »Jitře« a konečně požadavky Ústředí jak finanční tak organizační připomíná předseda Karel Fiala. Debaty ke zprávám těmito zúčastnily se kol. Doušková, Rodová, kol. Tichý, Dvořák, Otýpka a mnoho jiných. V sekci akademické referoval vsdp. dr. Habán: »Dělba kulturní a veřejné práce katol. inteligence a společné její cíle.« Nastihuje dva principy, dle nichž je třeba voliti si práci a tak pracovati: 1. práce spojená s životem a 2. práce přizpůsobená době a okolí, v němž je podnikána. Krásná slova nalezla upřímného ohlasu u posluchačstva a byla odměněna bouřlivým potleskem. Následovala debata k tomuto ref. a přednášce p. dr. Strakoše. Zúčastnil se kol. E. Zavadil, jenž používá debaty k jedn. referátům, aby tak projevil své názory, což u tajemníka ÚKSČs. považuje za nutné, a kol. JUC. Fr. Hradil. Poslední referát v sekci organizační přednesl p. prof. Jano Šrámek. Vidí příhodnější dobu k organizování, než jaká byla před 10 lety. Žádá práci, nezáleží na formě; styk s Ústředím co nejtěsnější. Klade důraz na zřízení stálého sekretáře a končí voláním po prohloubení duch. života. P. Prof. dr. Mikulka zahajuje debatu k ref. sociálnímu a organizačnímu. Z kolegů a kolegůň: Doušková, Teichmann, Hlavicová, Zavadil, dr. Friedl, Konvička a mnoho dalších. Zvláště důležitý byl dotaz kol. Douškové na p. prof. Šrámka, jak si představuje org. dívčí. P. prof. projevil souhlas s organ. dívčích SSS. a to hned, jakmile jest již snad jen několik málo dívek ve sdružení. Mnoho debatováno bylo též o sekretariátu. — Navrženo zaslání pozdravných telegramů: J. M. arc. Prečanovi, J. M. biskupu Kupkovi a Msgr. dr. Šrámkovi. — Povadavky studentstva shrnuty v resoluční, kterou přečítá předseda resoluční komise kol. Ing. C. Sláva Fotr a jež v celém katol. tisku bude uveřejněna. — Předsedající kol. JUC. Hradil děkuje, jak i po každém referátu učinil, ještě jednou všem referentům, všem, kdož se o zdar sjezdu přičinili, řed. arcib. gymnasia za zapůjčení sálu, kroměřížskému SSS. a všem ostatním, vzpomíná úmrtí čestného předsedy kol. JUC. A. Grulicha, jehož památka byla uctěna povstáním a hymnou svato-

václavskou sjezd zakončen. — V hodin uspořádalo ještě kroměřížské SSS. v aule arcib. semináře slavnostní akademii, která byla čteně navštívena. A zase jsme se rozjeli do svých domovů... —ze.

—><—

SSSI. Kroměříž.

Po pečlivých přípravách uspořádali jsme 9. prosince »Mikulášský večírek«. Byl zahájen krátkým proslovem, v němž byli uvítáni hosté a příznivci, kteří se dostavili v neočekávaném počtu. Následoval přednes humoristických básní a divadelní odbor zahrál výbor z Gogolova »Revisor«, sestavený a nacvičený naším příznivcem dp. dr. Strakošem. Po divadelním programu odebrali se hosté ze sálu do sousední spolkové místnosti, kde bylo stolové zařízení. Byl zdarma podáván čaj a zákusky, při čemž hrál náš orchestr. Program zpestřovaly jednotlivé veselé výstupy, z nichž nejlepší byla mikulášská scéna, při níž se obzvláště pěkně uplatnil kol. Nuzistig v roli čerta, která se mu výborně hodila. Na mikulášském večírku jsme se přesvědčili, že veřejnost s námi čím dále, tím více sympatizuje, neboť účast byla neobyčejná a za zmínku též stojí, že se do buffetu sešlo tolik dáreků, že ač byly podávány zdarma, byl jich dostatek.

Dne 12. prosince byla svolána schůze, na níž promluvil kol. Vykopal o významu pracovních konferencí, po kteréžto přednášce následoval referát o tom, co bylo již u nás vykonáno na zabezpečení bezvadného průběhu konference po stránce technické a byly dány jednotlivým členům dispoziční. S potěšením mohu konstatovati, že všichni se zhostili svěřených úkolů bezvadně, obzvláště ochota některých kolegů umožnila překonati překážky, které se stavěly v cestu našemu podnikání.

V sobotu 27. prosince se počali sjížděti delegáti na zemskou pracovní konferenci v Kroměříži. Službu ve sjezdové kanceláři měli stále tři členové výboru, kteří vyhotovili delegátům legitiimace a dávali jim patriční informace. Odpoledne si prohlédlo asi 80 členů delegace zdejší zámek, na který jistě budou míti pěkné vzpomínky, ač pro pokročilou dobu jsme museli vynechat návštěvu mosaikových slují a též horní část obrazárny byla prohlížena vlastně již za šera. Večer jsme uspořádali »Seznamovací večírek«, na kterém se všichni dobře pobavili, jak o tom svědčí pochvalné vyjádření kolegyní delegátek z Val. Meziříčí, Řepčína, kol. Prostějováků a j.

V neděli bylo zahájeno jednání mší svatou a kázáním v seminární kapli. Pracovní konference se konala ve fysikální síni, ježto vytápění auly by bylo příliš nákladné, uvážíme-li že by bylo nutno vytápěti též všechny učebny a kabinety. O ideové stránce, kterou vedla Moravskoslezská sekce, nebudu psáti, neboť o ní budou jistě psáti kol. zapisovatelé.

Večer jsme uspořádali pro delegáty akademii, o které blíže pojedná kol. předseda, a v pondělí ráno si prohlédli ti, kdož u nás ještě zůstali, arcibiskupskou knihovnu v zámku, kde jim podal poučavý výklad pan archivář dp. dr. Breitenbacher. Pracovní konference v Kroměříži vyzněla v mohutný manifest sta delegátů, kteří k nám přijeli, aby načerpali nového nadšení a chuti do práce, která je doma čeká, a doufáme, že si odnesli též trochu pěkných vzpomínek na chvíle, ztrávené v Moravských Athénách. J. J. M.

JUDr. Bruno Friedel, II. místopředseda U. S. K. Čs., **JUDr. Stanislav Suchánek**, II. tajemník USKČs. a **JUDr. Josef Jurča**, bývalý tajemník a člen výboru ÚKSČs. dosáhli minulého roku před vánočními akademickými tituly a tak ukončili zase jednu etapu svého života a počínají novou. Doufáme, že i nadále budou pracovati v řadách katolického studentstva a přejeme jim v dalším životě mnoho zdarů a Božího požehnání.

Ústředí katol. stud. čsl.

SSS. v **Kostelci na Hané** u příležitosti svého desítiletého trvání uspořádalo 4. ledna 1931 v Katolickém domě v Kostelci na Hané I. reprezentační ples pod protektorátem pana **JUDra Mořice Hrubana**, ministra mimo službu, místopředsedy senátu, advokáta atd. Čestné předsednictví kromě jiných významných osob z Moravy a speciálně rodáků kosteleckých s nevšední ochotou a laskavostí převzali **J. M. Jan Stavěl**, světící biskup, Olomouc, **František Světlík**, kanovník a poslanec, Olomouc, **František Fučík**, sídelní kanovník, Kroměříž, **František Navrátil** s chotí, rolník a poslanec, Laškov. Přesto, že ples byl pořádán ve velkých rozměrech, na jaké není publikum malého hanáckého městečka zvyklé, dík hlavně předsedovi plesového výboru **RNC. Boh. Černému** a všem členům, kteří s vědomím skutečné odpovědnosti se chopili práce, vydařil se ples vzorně a byl milým shromaždištěm všech těch, jejichž sympatie náležejí studentstvu, a to studentstvu katolickému. **Kostelecké SSS.** děkuje všem, kteří se jakýmkoli způsobem o zdar tohoto jedinečného podniku, zvláště pak panu protektorovi a pánům z čestného předsednictva co nejsrdečněji a tiskna všem v duchu ruku, vyslovuje ještě jednou co nejupřímnější »Pán Bůh zaplat!« —vč—

ASS. Hlučín. Musím seznámiti čtenáře „Jitra“ s činností našeho Sdružení, aby si nemysleli, že jsme na tom tak špatně, jak jsem to prohlásil na pracovní konferenci v Kroměříži. Měl jsem sice pravdu, když jsem prohlásil, že „Hlučín spí“. Ano, spí, avšak ne zemdlen namáhavou prací, nýbrž daleko horším spánkem — duševní lhostejností. Naše studentstvo nezná organizační práce, musí býti samo napřed vyzbrojeno, aby nepodlehlo nemoctví a nevěře. U veřejnosti zase chybí pochopení pro katolickou českou věc. To se poznalo nejlépe u Mikulášského daru, kdy se některé rodiny vyjádřily, že na českého studenta nedají nic. V říjnu 1930 bylo znovu k životu přivedeno naše Sdružení. Konalo se několik schůzí, na nichž promluvil buď studenti sami, nebo náš senior p. prof. **Josef Frydrych**, jenž podal krátký nástin vývoje Sdružení katol. studentstva. Pracujme sice k tomu, abychom se stali vítězi, avšak v cestě nám stojí vysoké překážky, jež nebude možno v doledné době odstraniti. —i—

Akademie SSSI. Kroměříž.

U příležitosti pracovní konference, uspořádali jsme v místnostech Sdružení akademii, která měla býti po všech stránkách důstojným zakončením sjezdu. Byli jsme si vědomi tíže svého úkolu, poněvadž pořádati akademii jest věcí přežitou, ale tím těžší je pořádati akademii pro studenty. My jsme však chtěli svoji akademii ukázat vám něco nového, prospěšného a co by prakticky ukázalo, jaká má býti práce našich Sdružení na tomto poli. Za rádcovství a obětavé spolupráce prof. dr. **Jana Strakoše**, připravili jsme akademii co nejpečlivěji a program jsme rozdělili na dvě části.

První část vyplňovaly recitace básní Durychových a Březinových a W. B. Yeatsovy: Přesýpací hodiny. Zajisté všichni jste si všimli krásného přednesu básní, které v podobném podání působí pravou silou. Básně byly nacvičeny důkladně a skutečně vzorně. Předvedením W. B. Yeatsových Přesýpacích hodin, chtěli jsme vás seznámit s duchem moderního klasického díla dramatického. Víme dobře, že provedení jejich vás překvapilo. Nebyl to kus, předvedený obyčejným ochotnickým stylem, ale kus, jež herci pochopili a dovedli se vžít do svých rolí s dokonalou technikou hereckou. Z kolegů zvláště se vyznamenal kolega Rumlík v úloze mudrce a opravdově podal svoji roli také A. V. v úloze Blázna. Též ostatní kolegové a kolegyně se zhostili svého úkolu znamenitě. Zajisté nám rádi odpustíte některé technické nedostatky ve scenerii, neboť scéna vyžaduje velikého nákladu. My jsme se vynasnažili vás překvapiti kvalitou své práce. Krásný dojem ve všech zanechala krásná zpěvní čísla kolegy bohoslovce Konvičky, který značně přispěl ke zdaru akademie.

Druhá část programu byla rázu veselého. Vyplnili jsme ji provedením vybraných scén Gogolova »Revisor«. Zde jsme ukázali, že i při dnešním těžkém výběru skutečně hodnotných veseloher možno nalézt díla, která svým vytríbeným a nezkaženým humorem se tyčí nad dnešní nízkou úroveň veseloher a jsou důstojná toho, aby je mohli předvésti katoličtí studenti. Víme, že všem se líbil krásný humor Gogolův, který vyžaduje dobře nacvičených herců. Skutečně dokonale a s pravým temperamentem zahrál roli Chlestakova kolega Miklica, který svým výkonem značně zvýšil úroveň hry. Též kolega Unzeitig v úloze okresního hejtmána sklídl značný úspěch a nebylo skutečně jedince, který by se jeho jedinečné hře ze srdce nezasmál. Též ostatní herci provedli své úlohy dokonale. Za skutečný úspěch této akademie, která se vám jistě líbila, musíme děkovati dru J. Strakošovi, jehož spolupráce a rada nám pomohla ukázati, v jakém duchu se má vésti naše práce vážná i naše zábava.

Má-li však míti naše akademie skutečný úspěch, přičiňte se také vy, kteří jste ji poznali, aby také u vás vzešly v život literární kroužky, které zvýší značně kvalitu vašeho díla. O jejich vedení a úkolu pojednám snad v příštím čísle.

Alois Vykopal.

Světlem

Máme půl sta různých odborových časopisů. Celkem vychází nyní u nás pravidelně 49 různých odborových časopisů, z nichž dva jsou vydávány jako týdeníky, dva třikrát měsíčně, deset je čtrnáctideníků, nebo vycházejí v jiných lhůtách dvakrát měsíčně, 33 je měsíčníků a dva jsou vydávány dvakrát za čtvrt roku. Náklad jednoho čísla všech těchto listů dohromady byl v odborných kruzích vypočítán na 281.000 exemplářů.

Hlasy pro vytápění kostelů v zimě i ve venkovských městech. Jak se dovidáme, ozývají se v poslední době hlasy pro vytápění kostelů nejenom pražských, ale i ve větších městech venkovských, zejména v Polabí a v Pojizeří. Příslušné návrhy, podané za tím jenom soukromě, dovolávají se práva starých lidí na teplo a toho, že v kostele je nutno trávit často dlouhé chvíle bez pohybu, takže i pro děti je pobyt v zimě v nevytopených

kostelích zdraví nebezpečný. Pokud se týče příslušného nákladu na vytápění kostelů, navrhuje se prozatím investovaný obnos vybíratí v milodarech od návštěvníků kostelů, neboť prý na pohodlí by si každý rád menší obnos připlatil. V některých kruzích počíná se o celé této věci, podle našich informací, již i blíže uvažovati.

Móda nám zcela vyhubí jezevce? Za panující módy lze stále pozorovati velmi značnou poptávku po jezevcích kožišinách, která nám snad již v nejbližší době způsobí úplné vyhubení jezevců, kterých bývala v dřívějších dobách u nás veliká hojnost. Dnes jsou již našimi velice vzácnými zvířaty a je nebezpečí, že co nejdříve budou z nich pro získání kožišin vybiti poslední exempláře. Bylo by zapotřebí přísného zakročení, které by hubení jezevců aspoň na delší dobu zastavilo.

Naše loutkové divadlo v San Francisku. Kolonie našich krajanů, usídlená v americkém městě San Francisku, provozuje od roku 1921 loutkové divadlo českým jazykem pro americké Čechy celého širého okolí, což má jistě velký kulturní význam. Divadlo pořídila si kolonie sama vlastním nákladem, a to hlavně zásluhou našeho konsula Suchana a nemůže si vynachváliti, jak dobře v něm investovala dosti značný zařizovací peníz.

Pět druhů veletržních cigaret. Vždy zajímavá a názorně řešená expozice čsl. tabákové rezie bude o letošním pražském veletrhu umístěna v levém křídle Průmyslového paláce na Starém výstavišti. Jak nám bylo sděleno, bude tentokrát řešena v moderním slohu. Na veletrhu bude vyráběti pět druhů cigaret a oblíbená veletržní kuba. Bude pracováno na strojích »Triumph«. Dlužno podotknouti, že jako vždy, budou i tentokrát všechny druhy cigaret lepené a doufejme, že je kuřácká veřejnost přijme stejně dobře jako dříve.

Na Chrudimsku ukazují se lišky. Z Chrudimska se nám dostává zpráva, která bude jistě velmi vítaná všemi nimrody. V kraji počaly se tam v uplynulých dnech ukazovati v lesích lišky. Bylo jich lesním personálem pozorováno již několik a není to také po prvé, co tato zvířata navštívila Zeléné hory, neboť v posledních letech jich tu byl odstřelen větší počet. Lišky se ukázaly zejména za Vápenným Podolem a také na jiných místech chrudimského okresu. Dlouho patří na živu nezůstanou.

Mírný pokles počtu amerických turistů do Evropy v min. roce. Konečné cifry amerického turistického ruchu v Evropě za dva nejživější měsíce června a července minulého roku zaznamenávají mírný pokles proti roku 1929. Tak v červnu 1930 přibylo do Evropy 40.103 turistů proti 42.846 za tentýž měsíc v roce 1929. V červenci byl tento poměr ještě příznivější. V roce 1930 přibylo do Evropy 55.366 amerických turistů a v r. 1929 56.339. Původní obavy, že hospodářská krise se projeví těžším způsobem v cizineckém ruchu se tedy nepotvrdily.

Výměna studentů. Prostřednictvím Komise pro výměnu studentů a cesty při organizaci katolických studentů »Pax Romana«, jejímž členem jest i naše Ústředí, chceme poskytnouti našim členům, zvláště akademikům a těm, kteří budou před prázdninami maturovati, možnost ztráviti prázdniny anebo jejich část v cizině cestou výměny. Kdo by o věc jevil zájem, nechť dopíše zahraniční sekci ÚKS čsl. a udá zároveň podmínky, za nichž by mu bylo možno zúčastniti se této akce i výhody, které by mohl se své strany opatřiti cizím kolegovi (byt, strava a pod.) Nechť nezapome-

ne ani na zvláštní, speciálně studijní výhody, jako i ku př. možnost pracovat jako volentér v některých zdejší velké továrně pro studenta technických věd. Zejména kolegové ze země průmyslově méně pokročilých by s radostí uvítali tuto iniciativu a ani my nesmíme podceňovati důležitost bezprostředního poznání ciziny po stránce národohospodářské a linguistické.

Angličané o naší hospodářské situaci. Známy anglický týdeník »The Economist« přináší v posledním svém čísle celý značně veliký článek o hospodářské situaci v čsl. republice, ve kterém pisatel dovozuje, že se obchodní krise v Československu projevuje stejným způsobem jako v jiných státech, ba dokonce ani ne tak intenzivně jako ve mnohých z nich. Všeobecná krise zemědělská je patrna z poklesu cen a rovněž průmyslová prosperita je zmenšena. Nejvíce je postižen průmysl textilní, a také stavební ruch jeví velmi značný úbytek. Podobně je tomu dále v železářství, jakož i v průmyslu uhelném. Strojnický průmysl utrpěl tím, že se zmenšil kapitál a odvětví, která jsou převážně odvislá na vývozu — zejména cukr, sklo, slad, kůže a pod. — pocítují hospodářskou krizi velmi silně ve vývozu. Vzrostla nezaměstnanost — časopis udává její číslo v prosinci 1930 na 154.615 — značně se zmenšil vývoz, avšak aktivní bilance byla udržena. Vláda předložila pro zmírnění hospodářské krise parlamentu návrh na mimořádný úvěr v částce Kč 150 milionů. Mimo to byla předložena také řada osnov ku podpoře zemědělství. Na konci článku zmiňuje se pisatel o bezesmluvním stavu mezi Československem a Maďarskem jako i našem st. rozpočtu na letošní rok. Jak vidno, jest i v cizině odborníky posuzována naše hospodářská situace sice jako dosti kritická, avšak nikterak jako beznadějná. Naopak hledí se vstříc našemu ponenáhlému vymanění z celé krise.

Počet našich vyslanectev a konsulátů bude zvýšen. Jak již známo, mají býti dosavadní československé konsuláty v Santiago de Chile, v Habaně (Kuba) a ve Venezuele proměněny ve vyslanectví. Při tom se dovidáme, že se vůbec jedná o to, rozmnožit počet našich konsulátů a vyslanectev. Pokud se týče druhých, stoupne jejich počet výše uvedenými změnami na 38 a podle našich informací mají býti zřízeny další konsuláty v Chorbinu v Číně, v Singhapuru v Britské Indii a v anglickém Glasgowě. Mimo to také mají býti dosavadní honorární konsuláty ve Frankfurtu n. Mohanem, v Lyonu, Splitu, Štětíně, Barceloně a Winnipegu změněny na konsuláty skutečné, pro které budou úředně jmenováni skuteční konsulové.

Málo známé letecké zařízení v Č. Budějovicích. Jenom málo komu je známo, že máme v Č. Budějovicích zvláštní zařízení — letecké. Přes to, že přes toto město nevede dosud žádné letecké linie, je tu zvláštní letecká hlídka, která působí již přes dva roky, podávajíc o stavu ovzduší pravidelné telegrafické zprávy, které mají za účel, aby byla letadlům usnadněna cesta nízkými mraky, při špatném rozhledu a za prudkých změn povětrnostních, jako jsou bouře, vichřice, sněhové vánice, postupující mlhy a pod. Letecká hlídka českobudějovická zabezpečuje tak letecké trati Praha—Mnichov, třebaže od nich leží stranou. Podobně jsou zabezpečeny postranními hlídkami i jiné naše letecké linie. Z Čes. Budějovic podávány jsou povětrnostní zprávy třikrát denně telegrafu stát. letišti ve Kbelích a to ráno, před polednem a před půlnocí. Změní-li se počasí náhle, jest posíláno zpráv více. Depeše tyto mají charakter

depeší státních a přednost před telegrafy soukromými.

V Kanadě jest na 50.000 Čechoslováků. Počet našich příslušníků v Kanadě lze stále udávati jenom přibližně, neboť není o něm, bohužel, přesných statistik ani doma ani v Kanadě samotné. Úřední kanadský census z roku 1921 jich udával mezi cizinci 8840. Podle našich statistik vystěhovaleckých došlo jich dále od roku 1922 až do 30. června 1930 do Kanady dalších 34.631, ze kterých se však za tu dobu vrátilo odtamtud 698 domů. Podle těchto dat by tedy nyní bylo v Kanadě úhrnem 42.773 Čechoslováků, avšak těmito čísly ještě není udán správný jejich celkový počet, protože naše statistika počíná teprve r. 1922 a do Kanady, jak známo, odcházeli od nás vystěhovalci již před rokem 1922. Mimo to také v počtu chybí řady těch, jež se do Kanady přistěhovaly ze Spojených států severoamerických, z Polska, Jugoslavie nebo odjinud z ciziny, které tvoří také dosti velký počet osob. Přibližně lze tedy odhadnouti počet Čechoslováků, obývajících nyní v Kanadě, na 50.000 lidí.

Československo stále ještě největším dodavatelem obuvi do Polska. Třebaže je nyní v Polsku již 43 domácích továren obuvi, v nichž jest zaměstnáno asi 2700 dělníků, jsme stále největšími dovozci obuvi do Polska. Roční kapacita domácích továren jest 4,722.000 párů a to většinou obuvi těžšího druhu, kdežto obuv luxusní se pod menší měrou vyrábí ručně, nebo větší měrou — dováží ze zahraničí. Strojně se nyní v Polsku vyrábí ročně jenom asi 1,738.000 párů, ostatní obuv jest vesměs ručním výrobkem. Avšak v Polsku není doposud dostatek schopných strojních dělníků podle našich obvyklých potřeb a proto se tamní firmy obracejí zejména o mistry a schopnější dělníky do ciziny. V minulém roce dovezeno bylo z naší republiky do Polska 385 tun obuvi v ceně 35,752.000 Kč, totiž 528.411 párů. Třebaže proti roku 1928 to znamená značný pokles o 190 tun, lze celkem říci, že polská výroba obuvi stále ještě po delší čas zůstane v dnešním stavu a Československo bude dále hlavním obuvním zásobovatelem Polska.

Spotřeba skutečské žuly stoupá. Známe žulové kostky ze Skutečska, jimiž byla v dobách předválečných vydlážděna zejména Vídeň, jeví stále vzrůstající vývoz. Vyvážejí se nyní zejména do Jugoslavie, jakož i do Polska a vedle toho stoupá spotřeba skutečské žuly i u nás doma, neboť žulovými kostkami se vydláždí nejenom ulice ve městech, nýbrž namnoze i celé silnice, neboť odborné technické kruhy stavební přicházejí stále více k přesvědčení, že žulová dlažba je pro silnice nejlepší. Je sice o něco dražší, avšak přetrvá celá desetiletí bez jakýchkoliv oprav. Jak se zdá, zaručuje to stálý dobrý vývoj konjunktury skutečské žule.

Nový vynález, ochrana proti otevírání dopisů. Aby se zamezilo nepovolané a trestné otevírání dopisů, lze podle nového patentu používatí vhodným způsobem zvláštního razítka, které vytiskne na okrajích uzavřeného dopisu na zalepené obálce zvláštní pravidelné šrafy, čárky, obrazce a pod. Jakmile by tímto obrazcem opatřený dopis byl otevřen, nemůže jej již nikdo tímto způsobem zalepiti, aniž by porušil pravidelného řetězce obrazců. Tato manipulace s dopisem stává se tak okamžitě zcela očividnou, takže lze pak ihned příslušně zakročit. O tento nový vynález jeví se velmi značný zájem, protože bude jistě také pro naše papírnické obchody vítanou novinkou.

Literární hlídka

Vade mecum. Latinsky psané, příručka vydaná Sekretariátem »Pax Romana: pro informaci o katolickém studentském hnutí. Na více než 300 stránkách obsahuje ve formě adresáře seznam universit v evropských státech, informace o studentských spolcích a mensách, o studijních podmínkách, jakož i adresy studentských pracovníků a příznivců. Doporučujeme co nejvřeleji našim sdružením, jednotám, kteří pomýšlí na studium v cizině, i našim přátelům. Cena 3 šv. franky. Objednávky vyřídí zahraniční sekce Ústředí.

Gertrud von le Fort: Rouška Veroniky. (Ladislav Kuncíř, 40 Kč. Přeložil Jan Brechensbauer.) Tento román, který vyšel jako 22. svazek Kuncířových knih Nové Doby, je podivuhodně vzácný. Ve spoustě vydaných knih domácích i cizích, je něčím ojedinělým a nečasovým, něčím, čemu přítomná doba těžko rozumí a co těžko chápe, poněvadž pravé umění je dnes zatlačeno a odmítnuto. »Rouška Veroniky« je autobiografický román. Autorka Gertrud von le Fort líčí v něm svou konverzi, své obrácení od pohanství ke křesťanství. Toto líčení je tak mohutné a tak básnicky živé a plné, že je třeba číst je jedním dechem, celou duší a celou bytostí. Básnička vykresluje nám podrobně rodinné prostředí, v němž byla vychována a v němž žila ve svém mládí. Jemnými tahy kreslí osobnost své babičky, podivuhodné pohanky s láskou k antickému klasicismu a s myšlenkovou zahloubaností, jak se jí vyznačovali antičtí filosofové, kreslí tu zajímavou bytost tety Edelgart, jejíž duše se po celý život klonila ke katolicismu a neměla síly a odvahy pevně to vyjádřit a až teprve na smrtelném loži se jí to podařilo. Zachycuje v tomto díle i osobnost mladého, romantického básníka Enzia, jehož duše a jehož verše jsou mluvčím celé mladé generace umělecké. Ale nade vším stojí Řím. Věčný, nezničitelný Řím, v němž se odehrává celý děj románu, Řím, který je inspirátorem a měřítkem celého díla. A je vidět, jak v tomto obrovském duševním procesu autorky i jiných osobností románu, jak se tu ten Řím mohutně tyčí, jak roste a velí všemu. A vydíme, jak se tu stýká v boji Řím pohanský s Římem křesťanským a jak vítězí a vládne Řím Kristův, ten pravý, nezničitelný, Věčný Řím. Cesty Milosti Boží, po nichž se tu jde a jež se tu líčí, jsou úžasné. Řím ukazuje nám velikost křesťanství a osudy těch, o nichž se zde píše, ukazují na velikost Božské Lásky. A všechno při tom jest zpracováno tak hluboce, jemně a něžně, s takovým kouzlem a s takovou krásou, že je nutno si říci, že Gertrud von le Fort je vzácná básnička. Překlad Jana Brechensbauera je pěkný, zvučný a opravdu český.

Václav Zima.

Pavla Kytlicová: »Rodiče a děti«, IV. díl. (Nákladem vlastním, Tasov. 30 Kč.) IV. díl »Rodičů a dětí« paní Pavly Kytlicové se docela pěkně připojuje k prvním třem dílům. Přináší nám ve svém bohatém obsahu opět řadu zajímavých radostných i smutných příběhů a událostí z rodinného života autorčina. Toto dílo má tolik ojediněle krásných rysů, že je nutno je milovati a čísti s radostí. Je to dílo čisté, něžné, jemné a hluboce, až bolestně citované, ale nikdy ne sentimentální. Pavla Kytlicová prožívá tu celé své mládí a jejím srdcem znova procházejí všechny ty minulé bolesti a strasti, jimiž se to drahé, zla-

té srdce bolestně rozchvívá, šhubajíc sebou v zármutku a žalu nad vším, co bolelo tenkrát a bolí i dnes. Tento díl »Rodičů a dětí« je ze všech nejsmutnější a nejdojemnější, poněvadž jako červená nit se jím vine strašná a skoro k zoufalství dohánějící tragika života mladého autorčina bratra Pepíka, jehož nevyléčitelná nemoc je tu popisována do podrobností. Srdce Pavly Kytlicové, srdce žensky jemné, něžné a citlivé, mluví tu k nám z každé stránky a z každého skoro slova. To srdce má v sobě lásku a proto dovede tolik milovat lidi i zvířata a proto dovede pro ně i trpět. Proti tolik doporučovaným dílům vslýchavých hezcenných autorů, jimž nezáleží na pravdě a jimž umění jest jen hnusem a nečistým kalem živočišnosti lidské, toto dílo, o němž u nás jen málokdo ví a jehož se nedotkla nákaza moderního chvastounství literárního, má velikou přednost. Učí lidi pravé lásce a učí je také lásce k utrpení; vede je po neschůdných cestách drsného života a vždy a všude ukazuje na Boží Lásku, Baží Vůli, v níž jenom spočívá vše a do níž je třeba odevzdat bolesti lidského a chudého života. Dílo Pavly Kytlicové je nenáročné a skromné, ale milé a krásné. Václ. Zima.

John Galsworthy: »Světéc«. Román, přeložil do češtiny Robert Titěra, vydalo nakladatelství »Melantrich« v Praze.

Děj románu je pevně vsazen do rámce světové války, jejíž hrůza sociální i mravní vyniká zde v plné nahosti a prosí o smilování. Oba dva základní prvky autorovy tvorby, známka sociální etiky a kritiky a pronikavá psychologie individuální mravnosti a citovosti pronikají celým dílem s největší uměleckou jemností a pravdivostí. Je to román vnitřního konfliktu hluboce věřícího kněze Edwarda Piersona, jehož dcera se stane matkou nemanželského dítěte. Na jedné straně hluboce přirozený život, krocený morálkou náboženství, a na druhé straně život mladé dívky Nollie, plný vitality a schopnosti a touhy žítí, bez ohledu na to, co tomu říká společnost na oko dobrá a řídící se zákony vnější konvenčnosti, avšak uvnitř je zkažená a méněcenná než ten, jehož odsuzuje. Autor však nezná jen jeden nebo dva typy z lidské společnosti. V postavě Fortové vykreslil člověka rozumového, vždy stojícího na pravém místě, právě tak jako v postavě Leily se mu podařilo mistrně vykreslit náladu ženy, jež se si vědoma ztrácejícího se půvabu, jakož na dvojici manželů malíře, umělce, vstihl dobře poměr takových dvojic, z nichž jedna více je lákána uměním než láskou k druhé.

Nollin milenec a otec jejího dítěte je však dosud mladík nezkušený, nechávající se příliš unášeti smyslem než trpce nabytou životní zkušeností, s jakou se setkáváme právě u Piersona.

Nollie se prohřeší. To je nesporné. Avšak ta životní touha býti matkou, ne snad z nějaké truchovitosti, avšak ze skutečného vědomí povinnosti a poslání ženina, to je ono kouzlo, jež odzbrojuje v hněvu otce Piersona a jež nám činí hrdinku tak sympatičnou. Dobře ví, co jí čeká, jaký je výhled do budoucna, ale nechce se uchýliti z pouhé pohodlnosti ke lži, k podvodu. Hrdě nese svůj štít a když jí nabídne starší již muž Fort ruku, přijme ji, poněvadž její milenec, otec jejího dítěte, padl na frontě a on, Fort, je jedním z těch několika, již ji dovedou pochopiti, již pro ni mají slůvko útěchy a opravdovou vůli zpříjemniti život.

Taková přirozená skutečnost, nefalšovaná, se na vás dívá se stránek tohoto románu a bolesné

chvíle, kterých je zde dosti, jsou mírněny oním teplem, jež vychází v podobě slov z úst starého otce Pierzona, zkušeného Forta a přirozené, nezkažené dívky-matky Nollie.

Cena knihy však není v tomto snad krom-obyčejném ději, ale v jeho podání, do něhož dovedl autor tak mistrně vsunouti tolik filosofických úvah o životě, náboženství, o Bohu. Zde je třeba hledati smysl knihy a proto ji možno doporučiti jen těm, kteří dovedou čísti, kteří rozumějí víc než tomu, co povídá poměrně obyčejný a jednoduchý děj románu. Český překlad plyne zcela lehce, též titulní obálka od O. Stritzka povídá velmi mnoho a výstižně o tom, co se dočteme uvnitř knihy. —vč—

Důležitost nepolitického tisku a hlavně náboženského je dnes na bíledni. Rozšiřujte a doporučujte mezi svými známými hlavně na venkově. Každý nemůže čísti studentský časopis a nepolitických časopisů máme velmi málo. Vhodným takovýmto nepolitickým listem náboženským je »Neděle«. A co je nejdůležitější, je její láce. Celoroční předplatné činí celkem 10 Kč. Objednávky vyřizuje administrace »Neděle«, Praha II. Karlovo nám. 5—6. Potřebné množství výtisků na agitaci zašle administrace na požádání zdarma.

Xaver Dvořák, **Modlicí knížka maličkých**. 18 barevných obrázků R. Adámka. 56 stran, vkusně vázáno Kč 10.—. Vydalo Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, v Praze I-536.

Nevelká je to knížečka, ale obsahuje vše, řekli bychom úplnou náboženskou životospřávu maličkých, a to, způsobem, jak jen svědomitý duchovní vůdce mládeže ze své mnohaleté zkušenosti vytěžití a v srděčka dětská vložiti dovedl. Respektuje církevní rok, podává překrásnou pobožnost při mši svaté, vroucí je křížová cesta, vlastenectvím dýše modlitba za vlast a jiné pobožnosti příležitostně. K textu komponoval akademický malíř Rudolf Adámek, mistrně přiléhavé obrázky, které rozkošně sladěně zvyšují dětský zájem. Dovedeme si představití, jak radostí zazáří ty nevinné oči, až tuto knížečku budou mítí v rukou. Kéž by tato radost byla dopřána mnohým, přemnohým našim dětem, byla by to nejlepší odměna oběma umělcům: básníku Dvořákovi i malíři Adámkovi.

Jin d ř i c h M. D l o u h ý: **P. De Smet, apoštol indiánů**.

Upozorňuji na tuto zajímavou knihu, vydanou „Dědictvím sv. Jana“. Autor nás vede svým krásným líčením do prostředí amerických indiánů. Vypravuje o misionářské činnosti P. De Smeta, jesuity. Až neuvěřitelně jest čistí, co všechno vykonal tento nebohý apoštol. Pozoruhodné jest líčení života indiánských kmenů, zvaných: „Ploské hlavy“, „Černé nohy“, „Šidlovitá srdce“. Všele doporučuji studentstvu.

Marie Baušová: **Myšlenky sv. Augustína o dějinách, společnosti a státu ve spisu O městě Božím**. — L. Kuncíř 1930. Kč 8.—. Graf. úprava a obrázky Břet. Štorm.

Autorka velmi důkladně se rozepisuje o díle sv. Augustína De civitate Dei. Píše o vzniku díla, o jeho pochopení ve středověku a jeho velkém významu, zvláště dnes. Kniha je psána i pro naši dobu, která se projevuje právě takovým úpadkem, jako doba pohanská. A správně cituje z knihy Augustínovy slova, slova psaná a určená tehdejšímu Římu, ale zároveň psaná pro nás. Tak varuje nás: „Ať každý, komu je líbo a kdo si to může dovolit, dává si ve dne v noci vyhrávati, ať pije, blíje a rozhazuje! Ať odevšad šumí tanec, ať bouří divadla, hlasy nepočetné veselosti a

všemožnou rozkoší, byť byla sebe krutější nebo nemravnější!“ A také všem katolíkům jsou určena slova sv. Augustína, všem katolíkům honícím se za všelijakými zábavami a požitky. — „Svět a kultura jsou krásné a vznešené, pokud se jich užívá v pokoře a jsou usměrněny k Bohu.“ — Je to knížka opravdu vzácná a nepochybuji, že si ji mnozí studenti přečtou. J. Opasek.

Nemám-li pravdu...

O tom, že se vyvine pro Královcovu kritiku kritik boj mezi V. Zimou a čtenáři, správně předpovídal p. redaktor, stejně jako i já. V. Zima, ač píše výslovně ve svém dopise, že slova J. Královce se ho nedotkla, ani mu neublížila, přece vzdává se boje, v němž by jistě zvítězil. Neuznávám sice ani já, aby se silných výrazů stále a ve všem užívalo (tím méně v dopise), ale přes to nemohu než souhlasiti s kritikami Zimovými. Zvláště po úvaze dp. Jos. Resla, jenž uvádí dostatek jasných důvodů. Proto více se o té věci nemusím rozšiřovati. Jen tolik bych ještě chtěl podotknouti, že k vůli kritice — zvláště neoprávněné — nikdy se nemá autor odraditi od svého vytčeného cíle, za nímž spěje.

Bouření mnohdy ale poškodí více, než tichá, avšak houževnatá píle a snaha!

U nás je totiž utkvělá domněnka, že mládí má na programu v prvé řadě bouřliváctví a teprve vše ostatní. Proto bylo by záhodnější pracovati mírně, ale s větší rozvahou. Tím ovšem nemyslím nevystupovati na veřejnost, právě naopak: Vystupovati veřejně co nejvíce, ale nikdy ne s křikem, bučnem a halasem. To se spíše hodí na jarmarky a tržišť, než na forum literatury a umění. Tato slova vztahují se jenom na nás mladé, kteří jsme byli svého času v »Přítomnosti« »stářím« v několika případech odsouzeni ke sklenici mléka s cucáčkem. — a až se naučíte mluvit, křičte!« doporučuje nám správně dp. J. Resl.

Rád bych podotkl též něco k názorům Al. Havla. Uvádí mezi hodnotnými zvukovými filmy letošní sezony, mimo jiné: »Dvě srdce ve třičtvrtělním taktu« a »Přehlídka lásky«. První byl něco tak ubohoučkého, že naše »Sextánka« byla rozhodně lepší, než tato nafintěná limonáda. — »Přehlídka lásky« také se nemůže chlubití kvalitou prvotřídní. Mimo výpravy, lahodně modulovaného hlasu a routiny hlavního představitele M. Chevaliera a jeho partnerky J. Mac Donaldové, nebylo tu ničeho originálně uměleckého. Poslední český zvukový film »C. k. polní maršálek« s Vlastou Burianem, zato dokázal, co dovedeme my, máme-li odvahu a dostatek finančních prostředků! Nemá tedy pravdu J. Popelář, odsuzuje-li český film a dává přednost filmu německému či kterémukoliv jinému. Nutno čekati na vývoj. Zajímavě však je, že každý náš nový zvukový film je vždycky prvním. Máme již pět prvních zvukových filmů.

A. Dohnal (pošli adresu, chci Ti něco napsati) pozastavuje se nad tím, kterak katolický student může odebíratí časopis, který vystupuje proti všemu, co nemá pokrokového nářeru. A oprávněně! Svůj časopis odebírají katoličtí studenti jakoby s »musem«, zato mohli bychom u nich nalézti různých nepřátelských a »ve stopách Volné myšlenky jdoucích« tiskovin celé hromady. S návrhem N. F. plně souhlasím, avšak nutno přísně dbáti toho, aby se pak v »Jitru« neobjevovalo příliš mnoho podobných článků a studií. Vždyť i tak se někteří bouří proti přílišnému učenému obsahu »Jitra«.

Není časopisu, s jehož obsahem by byli všichni čtenáři úplně spokojeni. Vždy se líbí jednomu to, druhému zase ono. Proto také »Jitro« bude mít stále několik nespokojenců, kteří budou mít svou pravdu, kdežto redakce zase svou.

Oldřich Buráš.

Literární život Ostravska.

Ostrava počíná literárně růsti stále do větší šíře. Vzdálena jsouc kulturního centra, nemohla se ve směru tom již dříve rozvinouti v plné míře, nyní však dohání milovými kroky, co kdysi zanedbala. Nebylo tu kdysi žádného kulturně-literárního časopisu, jež by vedl mladé, rostoucí teprve a sebe hledající, literáty. A proto také teprve v tak pozdních dobách vystoupilo na veřejnost několik málo umělců-literátů, vesměs to odchovanců pražské školy. Byl to zejména dr. Vojtěch Martínek, jenž první s Frant. Sokolem-Tůmou vystoupil na literární tribunu ostravskou, aby ukázal, že i u nás, v království černých démantů, je život. On odchoval pak celou řadu mladých, nadšených horlivců, dnešních, již uznávaných literátů. A tito právě burcuji Ostravu ze spánku a ukazují své výsledky ostatním, kteří zdejší kraj až dosud přezírali.

V poslední době vydává Fr. Richter román: »Nedtelevox«. Není to sice práce eminentně dokonale, ale přece bude zaujímat i naši literaturu své místo. Akademický malíř V. Kristin vytvořil však pro tuto knihu velmi špatnou obálku, takže tato sotva svou plochostí nabídne román čtenáři. — A. L. Vojkůvka, známý ostravský prodávac novín, jehož několik sbírek veršů vyšlo již dříve, vydal k vánocům novou dvouarchovou knihu básní: »Písňe ostravského kamelota«. Básník k poměru dřívějších svých drobných sbírek kristalisuje a zakotvuje, ač nemá stále dost pevné půdy.

Historie kulturních časopisů na Ostravsku je totožná s historií časopisů ostatních měst: časopisy vznikají, časopisy zanikají. »Moravskoslezský Sborník« vykonal své poslání. »Černá země« sice kdysi propůjčovala své sloupce literatuře, nyní však se od ní vzdálila. Pěstuje pouze kulturu. Vznikl zde svého času liter. měsíčník »Kruh«, ale ten vyšel jen v prvním čísle. Opavskou »Novinu« stihl podobný osud. — Konečně počalo vydávati Sdružení moravskoslez. výtvarných umělců čtvrtletní revui »Profil«, za redakce L. Peřicha. První číslo vyšlo o prázdninách, druhé v prosinci. Nezklamaly naděje na revui dané. Ůhledný formát, vkusný tisk, jasná reprodukce a dobrý papír je hlavním předpokladem časopisu, jenž chce prosperovati. Ovšem jeho obsah musí být vždy jen úzkostlivě vybraný. Těmito vlastnostmi se »Profil« může pochlubit. Má kádr spolupracovníků, kteří nemohou zklamati, což ostatně prvá dvě čísla plně potvrzují. V prosinci minulého roku vyšlo za redakce F. R. Vaverky první číslo měsíčníku »Nový Kruh«. Je to jakási obnova zaniklého »Kruhu« a také »Nový Kruh« bude mít asi jepičí trvání. Prohlašuje sice úvodní slovo, že časopis »bude dbáti toho, aby jeho stránky přinášely věci hodnotné, starších i mladších literátů českých« a že »však nechce se vyhýbatí překladům ze světových literatur«, avšak to, co čteme na dalších stranách, vůbec neodpovídá prohlašovanému. Program se vytýčí snadno, ale těžce je ho splňovati. Ant. Klášterský propůjčil omylem své verše časopisu, který nemá vůbec hodnoty, Josef Machač píše tu dvě písňe, F. C. Zupka vypravuje nějaký vskutku

Podivný případ, J. Abraham otiskuje verše, jež stvořil však ještě na své pozemské pouti, M. Štorch mohl raději zůstati se svým mlkčováním v úkrytu a ostatní autoři rovněž by lépe udělali, kdyby nepropůjčovali svá jména pochybnému časopisu. Papír klosetový, nevyjímajíc ani přílohy, (dřevoryt sochaře T. Mallénera), tisk nejasný a plný chyb. — Kulturní rada slibuje vydávati počátkem tohoto roku nový, literárně-umělecký časopis, jehož vedení svěřeno osvědčeným rukám: Zd. Vavříkovi a J. Strakošovi, a ti nezklamou. — V. Rybka vydává kult.-reportážní list »Kampaň«.

Je na Ostravsku ještě několik jiných, celkovým svým posláním bezvýznamných časopisů, o nichž se proto nezmiňuji. K vůli úplnosti bych ještě rád poznamenal, že před vánocemi přednášel v ostravském Domě umění o svém životě a díle spisovatelé V. Dyk, Jos. Hora, J. Olbracht a polský básník E. Zegadłowicz. Oldř. Buráš.

Archy, č. 17. a 18. (Dobré Dílo, Stará Říše; pro studenty jedno číslo 12 Kč.)

Floriánovy »Archy«, vydávané jím ve Staré Říši mají a měly v sobě vždy leccos cenného, krásného a užitečného. Edice Floriánova Dobrého Díla, z níž vyšlo již tolik krásných a dobrých knih, dovede již zaplniti i »Archy« věcmi užitečnými. V těchto 2 číslech nejdůležitější a nejvýznamnější příspěvky jsou v č. 17. Talvartův článek »Léon Bloy a psychologie jeho čtenáře«, Marcela Jousse »Gesto rytmické, André Chamsona »Moc Úchroň« a »Nepodobnost Maurrasova s Mistralem« a básně od Gumileva v překl. M. Marčanové. V č. 18. je to Hilaira Belloc »Katolické vědomí dějin« v překl. B. Chudoby, Romana Guardiniho »Věrohodnost vychovatele« v překl. Frant. Pastora, Maurice Brillanta »Tabu v obecné škole« v překl. Dra Frant. Odvalila a básně od Machada, Jiméneza a Lorca. Na konci každého svazku jsou »Ruměje«, četné poznámky Josefa Floriána. Tam se také v dopise Jana Strakoše odpovídá na Durychův výpad proti Barbey d'Aurevillymu v »Akordu«. Josef Florián připojuje poznámky, namířené proti chybám L. Kuncíře a J. Durycha. Poznámky ty jsou na mnohých místech pravdivé, ale leckde osobně zaujaté a nesprávně útočné. Jinak, jak z obsahu lze poznati, tyto 2 svazky »Archů« jsou skutečně bohaté, cenné a důležité. Z.

Kázání ptáčkům. (Výbor básní, statí a obrázků; uspořádal a vydal vlastním nákladem Antonín Šorm; 18 Kč.)

Tento sborníček, pečlivě uspořádaný Antonínem Šormem, je věnován pověstnému a krásnému výjevu ze života serafinského světce — Sv. Františka z Assisi, totiž jeho kázání ptáčkům. Tento pokorný světec, dítě Chudoby a Přírody, který se stal následovníkem chudého Spasitele a zároveň velkým obnovitelem křesťanského světa, je středem tohoto sborníčku. Prostáček assiský a Skřivánek Boží — Sv. František dovedl ve své veliké a nekonečné a hluboké lásce, vrozené jen světčům a skutečným dětem Božím, obejmouti nejenom všechny lidi jako své bratry, ale i zvířata i všechnu okolní přírodu, poněvadž i zde viděl výtvar Boží a obraz Boží. Sv. František nemiloval přírodu a nechtěl ji tak, jako to dělají pantheisté, ale viděl ji osvíceným duchem víry a Milosti a právě proto chtěl, abychom ve všech tvorech a věcech, jakožto v tvorech Božích, mohli Boha velebíti, poznávati a milovati. Jeho kázání ptáčkům je svědectvím toho, jak dovedl splynouti s tvorstvem nebeským a jak i s ním se dovedl dorozuměti. — Kromě úvodní statí A. Šorma je tu cenná studie Viléma Bítvara »Kázání ptáčkům v české poesii«, stať Václ. Svatohora »František káže ptáčkům« a

pěkně články Josepha Delteila „Kázání ptáčkům Sv. Františka“ (z franc. přel. Otto F. Babler) a Bruno Bruniho „Kaple ptáčků“ (z italského přel. Tomáš Hrobař). Ostatní část sborníku je vyplněna krásnými i méně krásnými básněmi — Josefa Pospíšila, Karla Dostála Lutinova, Frant. Odvalila, Rud. Stupavského, Frant. Kašpara, Sig. Boušky O. S. B. a i cizích autorů, jako na př. Jacinta Verdaguera (v překl. P. Sig. Boušky), P. Siegfrieda Schneidra O. F. M. (v překl. Jos. Šorma), Emila Riverta (v překl. Frant. Odvalila) a m. j. Krásná je úprava knižní. Na obálce je nádherný dřevoryt P. Arnošta Hrabala a pak jsou tu jiné kresby na dané thema, jako na př. obrazy K. Schwetze, Giotto di Bondone, P. Aug. Heumanna, P. Gregora Hexegesa a j. Je to kniha pěkná a milá. Docela dobře se připojuje k prvnímu sborníku „Sv. František a příroda“, vydanému r. 1927 také Antonínem Šormem. V. Z.

Dr. Emil Felix: Literární Plzeň v obryse. Díl I. (Společnost pro národopis a ochranu památek v Plzni vydala.)

První díl dlouholeté a úsilovné práce plzeňského literárního historika dra Emila Felixe líčí a do podrobnosti popisuje vývoj literární Plzně od nejstarších dob až do konce XVIII. století. Je to dílo skutečně a opravdu vědecké. Literární Plzeň se všemi fázemi svého dějinného vývoje a se všemi charakterovými zajímavostmi a rysy je tu zachycena způsobem přísně a objektivně kritickým.

Ukazuje se tu ovšem krásně, jak velikou úlohu v dějinách literární Plzně zastával **k a t o l i c i s m u s**. Největší buditelé národa a nejvíce vynikající spisovatelé a básníci byli v řádu jezuitském, u nás tak hloupé a tendence zneuznáváním a poplvaním. Takový Jan Tanner, Bohuslav Balbín, Albert Chanovský a řada jiných vzácných mužů dokazuje, že tito lidé dovedli vytvořit poesii, myšlenku i poctivé dílo, poněvadž měli Víru. Docela v jiném světle se nám jeví doba „temná“, než jak nám ji líčí naši „národní“ spisovatelé novodobí. Vidíme, že je to doba hlubokého duchovního života, doba vznešené vnitřní kontemplace a náboženského povznesení, doba, od níž dnešní svět je hodně daleko vzdálen. V této Felixově knize potvrzuje se vše, co o době „temná“ napsal Josef Vašica v „Akordu“ a jinde.

První díl Felixovy práce je kniha opravdu cenná a zasluhuje pozornosti; jest se třeba čísti i na díl druhý. V. Z.

Robert Hugh Benson: Neviditelné světlo, (Ladislav Kuncíř, 18 Kč; přel. Antonín Stríž.)

Zajímavé tyto povídky známého spisovatele jsou poutavé a úchvatné tajemnou zvláštností látky. Spisovatel zde podává příběhy starého kněze, jak on sám je vypráví, příběhy opravdu překrásné, tajemné a ojedinělé. Jsou to příběhy, v nichž se Nadpřirozeno promítá s odvážností do hlubin duchovního života a v nichž se obráží ono Neviditelné Světlo Boží Milosti, Boží Lásky a Boží Prozřetelnosti. Neproniknutelnost věčných a nikdy nepoznaných Tajemství se tu odhaluje, ale ne cele a úplně. Bensonovo „Neviditelné světlo“ v jemném a jazykově plném překladu Strížově je jistě kniha krásná a neobyčejná, neboť je to kniha Vidění a Zjevení. Václ. Zima.

Kuncířova ročenka 1931. (Lad. Kuncíř, Praha; 10 Kč.)

Knížka malá, ale dobrá. Ukazuje krásně na bohatou nakladatelskou činnost Kuncířovu. Obsahuje celou řadu článků a studií, z nichž nejdůležitější a nejvýznamnější je studie dra Jana Strakoše „Protírakovská orientace Boh. Balbína“. Mi-

mo tento článek má tu dvě krásné statě Jaroslav Durych, „V Zahrádkách“ a „Glosy k otázce valdštejnské“, Břet. Štorm „Slepota našeho století“, Josef Vašica „Monte Cassino“, Robert Hugh Benson „Most nad řekou“, Mil. Marten „Mladý kouzelník“, Prosper Merinée „Vidění Karla XI.“ a jiné články i básně. Na konci pak jsou recenze knih Kuncířových a různé poznámky. Jsou tu též přílohy, jako na př. fotografie Jar. Durycha, Léona Bloy a j. Knížka malá, laciná, pěkná a krásná. Z.

Známý literární historik a kritik zvukného jména, profesor dr. Jan Strakoš, začne vydávati v lednu se skupinou literátů moravskoslezských časopis pro literaturu, kritiku a umění »Poesii«. Můžeme směle tvrditi, že to bude časopis skutečných uměleckých hodnot, který nebude vlečen zájmy jednotlivců nebo stran, ale jemuž ideály skutečného umění nevymizí s programem. Také ten fakt, že si zakladatelé toho časopisu zvolili za redaktora kněze, osvětluje smýšlení nové literární generace, inklinující ke katolictví a je zárukou umělecké hodnoty »Poesie«, neboť pravé umění směřuje k Bohu. Proto vřele doporučujeme všem Sdružením a katolickým studentským spolkům tento časopis. Bude vycházeti prozatím čtvrtletně, předplatné bude činiti asi 20.— Kč. Neopomíňte podporovati dílo mladé katolické generace a práci dra Strakoše, nadšeného pracovníka mezi studentstvem.

Příhlášky a dotazy řiďte na adresu

Alois Vykopal,
Kroměříž, Staňkova 84.

V. Kronus: »O tom, který přijít měl...« Nákladem V. Kotrby v Praze. Stran 606. Cena Kč 18.—

Oblíbený a plodný povídkář V. Kronus vybral v této objemné knize svému péru předmět nad jiné vznešený: Toho, který přijít měl... Provází ho od jeho zvěstování a narození, velmi poeticky napsaného, do jeho slavného vzkříšení. Vypravuje o čarovné hvězdě nad Judskem zářící, o nádherném průvodu tří králů a Dítěti jimi popodarováném, o těch, kteří čekali, Simeonu a Anně, o nástrahách Herodových, o svizelném útěku do Egypta, o kvilení matek betlémských, svých synů oplakávajících, o nádhře jerusalemského chrámu, v němž dvanáctiletý Ježíš zákoníky udivoval moudrostí svou, o smrti Josefově, o teskných předtuchách matčiných, o zori, vycházející v Předchůdci Páně a rozhořivající se v jas Messiašova veřejného vystoupení, o zásracích toho, jenž pánem byl přírody, života i smrti, o božském jeho učení, o veliké lásce miláčka Páně a černé zradě Jidášově, o odsouzení Kristově a smutné chvíli, kdy v šeru zatmění šeptaly rty: Dokonáno jest, i o světle, jež zaplálo kolem svatých postav Krista vstalého z mrtvých.

Autor, jenž má široký rozhled po tehdejších poměrech východního světa i římského imperia a mnoho znalosti do Nového zákona uvádějících, spráda výsledky svého pilného studia s bohatým darem své vzletné fantasmie v obrazy hřívých barev. Ale tak, že fantasmie jeho vždy je prozařována svatostí a vážností předmětu, a že nikde neuchyluje se od pravdy biblického podání. Můželi být vhodnějšího dárku nad knihu, jež s tolikou pietou líčí narození Kristovo a vše to, co je bylo doprovázelo? Prostí ctitelé Páně, malí i dospělí, budou jistě čísti knihu s rostoucím zájmem a neodloží ji bez hlubokých dojmů. Ale i kazatelé a učitelé náboženství najdou v ní mnoho exegetických poučení i mnoho nových poetických myš-

lenek pro své biblické výklady školní. Kniha vedle hutného obsahu doporučuje se i vzletnou mluvou a úhlednou úpravou. Objednávky přijímá každý knihkupec nebo přímo knihkupectví V. Kotrba v Praze II., Pštrossova ulice 198.

Dr. Lub. Petr.

Máte dobré zboží! Máte zapracované lidi! A přece by vám měl a mohl jít obchod lépe. Jak? Kdybyste mu pomohli reklamou. Dobrou reklamou. A jak na to, to se dovíte z knihy Ing. J. Slabého. »Kurs obchodní reklamy«, která právě vyšla. Je to kniha psaná jadrně, věcně, plná příkladů. 128 stran, 62 ilustrací. Cena Kč 25.—. Stavte se pro ni u svého knihkupce nebo napište nakladatelství »Orbis«, Praha XII., Fochova 62. Odklad — zloděj zisků.

Životopisy svatých v pořadí dějin církevních. Napsal Isidor Vondruška. Vydány pod záštitou Svatováclavské Ligy, nákladem Lad. Kunčiče. Cena v subskripci pro celé dílo (4 svazky) Kč 160.—, váz. Kč 220.—. Vyšla již první část. — Velký zájem vzbudilo vydání obsáhlého tohoto díla: dějin Církve, sestavených z životopisů světců, což není ani snad novou koncepcí. Vždyť starozákonní dějiny jsou rovněž řadou životopisů. Kolem proroků, nositelů ideje messiánské utvářely se dějiny lidu Božího, po příchodu Kristově krystalisují se dějiny světa kolem Svatých, kteří ideje Kristovy uvádějí v život, zápasí o jejich vítězství a přirozenému běhu událostí dávali nadpřirozený směr. Vnější úprava první části tohoto díla vystupuje nad bývalou úroveň Životů svatých a ponejprv objevuje se v díle tohoto druhu moderní umění reprodukční i hlubotiskové kopie vynikajících výtvarů malířských. Autor Isidor Vondruška, farář znojemský, plně se soustředil na jediné dílo, vyžadující studia a práce mnoha let. Proto snad je širší veřejnosti neznám. Dík za vydání tohoto díla patří podnikavému nakladateli. Děje světců jsou zde podány, úsečně a pádně, bez výzdoby, dramaticky, účinně. Životopisy jsou zasazeny do dobového rámce a proto není třeba u každého zvláště vypisovati časové okolnosti, a při vši stručnosti jest mnohdy i hodně pověděno. Uvedení množství svatých, o nichž autor uvádí pouze kdy a kde zemřeli a kdy se slaví, odůvodňuje sám autor v předmluvě: »Šlo o výčet svatých, kteří ve světě katolickém jsou uctíváni, o jakési chronologické martyrologium. Náhrobky našich hřbitovů nebo pomníky padlých vojnů neobsahují o zesnulých též nic více a přece si přejeme, aby aspoň jména jejich zůstala i vzdálenému potomstvu na očích. Budiž tedy toto dílo pojímáno jakožto Památník, zbudovaný v naší vlasti na počest všem těm vítězným bojovníkům Kristovým, jejichž jména a činy jsou skvělým písmem zapsány v Knize Života.« — Subskripce jest již skončena, ale vydání I. části vzbudilo velkou pozornost a tak mnozí, kteří nevěděli o subskripci, litují, že nemohou jejich výhodou požití. Laskavý nakladatel vychází ještě dále vstříc i těmto a povoluje dále ještě subskripční cenu těm, kteří do konce ledna odeberou I. díl a složí zálohu na IV. díl. Proto kdo ještě tak neučinil, nechť ihned si dopíše a použije této výhody přímo nakladateli: Lad. Kunčič, Praha II., Voršilská č. 3.

Bruno Jasienski Paříž hoří. Román, přeložil F. Kalus, vydal Josef Hokr, 1930. Vyšlo jako 3. svazek románové knihovny »Přelom«. Je to románová utopie, mluvící ústy milionů lidí a k milionům lidí. Je zde zachyceno s naprostou

skutečností štěstí a neštěstí lidí, bída a zoufalství. Mladý dělník Petr, jenž ztratil práci a lásku, Žanetu, již miloval láskou člověka, jenž hledá práci z prostého instinktu sebezáchovy. A za ním opuštěným je sladká, vábivá Paříž, plná vznešenosti a špíny, jež už, už chytá a počíná hořeti, ba už hoří. Avšak i v Číně umírají Čao-li-novy děti hladem, Evropané nemile zasahují svojí přítomností do života tohoto národa, dosud neotráveného kulturou západu. Petr je líčen jako slaboch, pasivní člověk, člověk, jenž zůstává v rámci svého egoismu, v němž také zahyne. Petr to je typ slabochů. Pravý opak k Petrovi jsou zase Archibald Lingslay a P'an Tsiangknej, kteří reprezentují lidi velké víry a schopnosti žít a bití se s životem. Proč však právě Petrovi, slabochu, člověku indiferentnímu je svěřen úkol zahubit Paříž? Zdá se mi, že zde lze asi nejlépe postihnouti konečně revoluční tendenci románu, lze-li o tomto vůbec mluvit. Autor zde velmi mistrně a umělecky naznačuje, kdo je schopen díla tvůrčího a kdo díla zkázy. Přes to však přese všechno, že celá Paříž zahyne a zůstanou jen ti nejobávanější a nejspolehlivější, totiž trestanci, kteří se ujmou vlády nad městem a vytvoří si jakýsi stát sami pro sebe, přece se nic na světě nemění. Časem třídy společenské, na začátku stejné, zase se od sebe oddalují, opět ztrácí Petr práci i lásku Žanetinu a historie se opakuje. Je to kniha velmi jemného postřehu, v níž vidíme život dnešní jako v zrcadle, s celou jeho nádherou a radostmi na jedné straně a bolestmi a starostmi o skývu chleba na druhé straně. Nelze knize upřít určité působivosti s jakou zaujme čtenáře, avšak je třeba stále při četbě krotit fantasiu náležitým kritickým smyslem, bez něhož by nám určitě pravý smysl knihy mohl uniknouti nebo se nám jeviti zcela zkrlesleně.

V. Černý.

Literární cena Melantricha. Nakladatelství Melantrich v Praze vypisuje pro rok 1931 cenu 20.000 Kč na nejlepší původní román a 10.000 Kč pro nejlepší druhou práci, již mohou býti i povídky, essaye nebo některý jiný literární útvar. Rukopisy na psacím stroji musí býti pod heslem zaslány nakladat. Melantrich, Praha XVI., Husova 20, do 31. prosince 1931. V porotě zasedají dr. F. X. Šalda, dr. Otokar Fischer a dr. Bedřich Fučík. Výsledek bude oznámen 7. března 1932. Práce cenou poctěné vydá Melantrich během roku 1932 v nákladu nejméně 4000 výtisků. V obou případech vyplatí (mimo ceny) honorář 13% z krámské ceny. Tato cena je největší ze všech, které byly u nás na literární dílo vypsány.

Divadlo a film

Remarqueův film »Na západní frontě klid« je od těchto dní promítán i v kinech venkovských. Remarque i výrobce filmu Carl Laemle, původem rovněž Němec, jsou pro tento film předmětem bouřlivých útoků říšsko-německých nacionalů. Největší výtky jsou oběma činěny proto, že původní anglická a francouzská verze jsou takového rázu, že je nebylo možno v Německu promítat a že bylo nutno udělat zvláštní upravenou verzi německou. Hitlerovcům je opravdu těžko vyhovět, na druhé straně si u zahraničních filmů důsledně žádají německých verzí. V našich kinech se promítá Remarqueův film v původní verzi anglické.

František Langer: Pan Pickwick Humorná hra ve 12 obrazech podle románu Charlesa Dickense: »Klub Pickwickův«. Režie Jan Bor, výprava Josef Wenig. Po prvé v Městském divadle na Král Vinohradech 17. prosince 1930. Jestliže nový dramaturg Vinohradského divadla Fr. Langer přistoupil k dramatisaci románu, následuje tak příkladu nedávné dramatisace románů Dostojevského, nebyla úloha snadná, ale hlavně odvážná, poněvadž nutně vyvstala otázka jak to dopadne, nerozplyne-li se mu spletitost Dickensova románu pod rukama. František Langer však nezklamal. Bylo však nutno omezit se a to hlavně jen na předsedu onoho klubu. Na příběhu dobráka a výzkumce, předsedy klubu p. Pickwicka, podařilo se mu vrcholnou formou vykreslit žádanou starosvětské prostředí dějová i názorná myšlenková náplň. Nelze však upřít, že bylo karikováno víc, než rámeček románu Dickensova dovoloval, přes to, že sám komický výkon byl tu i tam v jádře dobrý. Frant. Hlavatý podal výborně pana Pickwicka v jeho cti i umíněnosti dbalého. Skvěle se zhostil hochštapléřské figurky pobudy Igla p. Štěpánek. I jiné figurky podány byly vtipně a výstižně. Znamenitá byla technická pohotovost, s jakou před očima diváků bylo hladce vystřídáno všech dvanáct Wenigových obrazů, jež velmi dobře charakterisovaly vždy prostředí. —VČ—

Na západní frontě klid. (Uvádí Universalfilm.) Světový úspěch E. M. Remarqueova románu »Na západní frontě klid«, jenž nedávno rozvířil tak silně literární hladinu, volal po uměleckém zpracování, po filmu. Není jistě pochyby o tom, že se tak stalo předně z důvodů obchodních, hlavní je to, že se tu podává výrobek solidní. Působivost knihy, jež je velkou obžalobou války, je ještě zvýšena právě ve filmu. Zde názorně, obrazem. Vidíme zde názorně celou tu bídu a hrůzu, jež s sebou přináší válka. Není tu žádných složitých dějových zápletek, jako tomu není ani v knize, ale tu je třeba právě hlavní slova chvály vyjádřit režisérovi (Lewis Milestone), jenž dovedl za všech situací pracovat prostě a působivě. Technická dokonalost bitevních scén ve filmu »Na západní frontě klid«, je nad vším tím, co jsme dosud z tohoto oboru ve filmu viděli. Právě, že se může pracovat s nejmenším rizikem při předem vyzkoušených a vypočítaných scénách, dosáhlo se tak jedinečného účinku. Pohled na německou strojní pušku, u níž padají desítky běžících vojáků, nebo drátěné překážky, u nichž klesají ranění a mrtví, to jsou scény, jež mluví za tisíce jiných a jsou nejvýmluvnějším a nejvýstižnějším obžalováním a odsouzením války. Rovněž herecká interpretace filmu je na jeho technické úrovni, ať je to onen pravý táta mladých vojáků Katzinsky (Louise Wolheim), nebo sympatický dlouhán, místy trochu neohrabaný Tjaden (Hinne Summerville), jenž srší pravým vojenským suchým humorem. I zvukové provedení stojí na stejné výborné úrovni, avšak vkopírování některých českých titulků, myslím, je spíš na škodu filmu, než k jeho většímu lokálnímu úspěchu. —VČ—

Řádky chvályplné i nelitostné

Vážená redakce,

dovoluji si zde opět obtěžovat Vás dopisem, o jehož laskavé uveřejnění v »Jitru« žádám. Snad

už to obtěžuje Vás i mě, ale vidím, že je nutno tento dopis napsat.

1. Především chtěl bych k svému dopisu, uveřejněnému ve 4. čísle »Jitra«, připojit několik poznámek a dodatků.

Byl bych nerad, kdyby se někdo domníval, že jsem ten svůj dopis psal na rozloučenou s »Jitrem« a že už do »Jitra« nebudu psát. Třebaže jsem pro to, že mlčení sluší lépe, než zbytečné psaní, a třebaže volného času mám dosti málo, jsem přece jen dalek toho, abych přestal úplně a nadobro psát. Dopis Královcův se mne nedotkl ani trochu, a psal-li jsem ten svůj dopis, chtěl jsem jím už ukončit úplně všechny nemilé věci, které se poslední dobou proti mně shrnuly. Bylo by od mne příliš zbabělé, kdybych měl hned na nějakou výtku se vším praštit a nechat všeho být. Toho nikdy neudělám, poněvadž mám tvrdou kůži a učím se leccos snést. Nechtěl jsem v tom dopise býti nějak sentimentálním a také jsem nechtěl buditi dojem jakéhosi hříšníka a myšlenkového chudáka, který jednou něco napíše a pak — když dostane se všech stran notný výprask — ihned to odvolá. Neodvolával jsem v tom svém psaní ničeho z toho, co jsem dříve psal, ani čárky; odvolával jsem jen formu, jakou jsem to napsal a nic více. Základní soudy ve svém jádře a v celém svém obsahu zůstávají nezměněny. Kritické měřítko je pořád totéž, neslevuji s něho ani toho nejmenšího. Falešné, nabubřelé umění, které se křesťanským dělá a křesťanským není, které není ani pravým a dokonalým uměním, ale jen podvodem a lží, je nutno odsuzovati vždycky a stále. Nelze se s ním nijak piplati, poněvadž nečistota je třeba odstraniti rychle a rázně. Také ovšem nemůže mě nikdo nutiti, abych doporučoval katol. studentům knihy nevkusně protivné a prázdné, poněvadž bylo by to provinění proti mému svědomí.

Také ještě dnes jsem přesvědčen, že Matasovo »Poslání« je kniha bezvýznamná a neumělecká, na tom tvrdošijně ve své »zkornatělé zaujatosti«, jak to bylo nazýváno, trvám i teď, avšak připouštím a uznávám jen, že forma, jakou jsem tu recenzi napsal, byla nevhodná a nevkusná. Nic jiného nepravím.

2. Dopis dp. faráře P. Josefa Resla, jehož velkou část jsem četl již v rukopise, dal mi náležité ospravedlnění a plnou satisfakci. Dostal jsem tam ovšem i to, co mi po právo náleželo, ale jsem rád, že se mi toho dostalo. Výprask mladému člověku nikdy neškodí, učí se aspoň pokoře a skromnosti. Ale v dopise p. faráře Resla se ukázalo docela krásně, o jakých malichernostech psal p. JUC. Jiří Královec, a kde je jádro celé věci, venkoncem velmi malicherné a ba i bláhové. Ten dopis obsahoval spoustu vzácných věcí, rad a pokynů pro všechny, kdož se z řad studentů o »Jitro« zajímají, a bylo by záhodno, aby ty rady a pokyny byly brány vážně.

3. Několik slov řekl bych ještě o článku, v němž jsem psal o nezájmu čtenářů »Jitra« o knihy dp. P. Jakuba Demla a kde »silnými slovy« příliš jsem se rozhorloval. Tenhle článek mnohým nešel pod vousy. Abych učinil tomu rozhorlování konec, musím vše vysvětliti. Nenačínal jsem v tom článku pranic na ty chudé studenty, kteří si knih kupovat nemohou, ne, vím, co je chudoba, ale rozhorloval jsem se jedině a samozřejmě proti těm, kteří mohou a nekupují. Copak si myslíte, že já nevím, že jsou bohatí

studenti, a že nevím, jaké knihy si oni kupují? Jsem přece sám student a vím, že studenti čtou a kupují knihy (kolikrát za peníze strašidelně velké) a vím, že ty knihy jsou často příšerné a ohavné v celém svém obsahu. A dělají to i katolíčtí studenti, a někdy docela jen katolíčtí studenti, tolik zkušeností mám a studentský vkus znám. A právě proto, když vidím, jak na jedné straně mnozí vyhazují hříšně ohromné peníze za podvodný všelijaký brak a na druhé straně nejeví naprosto zájmu o dobrou knihu, která se tu levně doporučuje, tu myslíte, že je možno mlčet? Vim sice dobře, že je třeba se učití trpělivostí, neboť »trpělivostí«, jak píše v jednom svém dopise sv. Kateřina Sienská, »dáváme najevo touhu po cti Boží a spásě duší«. Ale v jiném dopise táž světice pravi: »Ach, nemlčte již! Křičte stotisíci jazyky! Vidím, že mlčením svět jest zkažen.« A právě tato slova jsou nám povzbuzením, abychom nemlčeli, ale křičeli a řvali a volali co možná nejsilněji a nejdůrazněji, když je toho třeba a není jiného východiska.

Spisovatel Jakub Deml dával studentům na své knihy před vánoce 50 procent slevy, taková výhoda přece umožňuje všem, aby si ty knihy koupili, tu nikdo nemůže reptat, že ty knihy jsou příliš drahé. Dostal jsem však přece několik dopisů od studentů a studentek z různých končin republiky, kteří o Demlovy knihy jevilí zájem a z nichž mnozí si je objednávali. To musím s radostí uvést a doufám, že ještě mnozí budou následovati těchto! Pro studenty jsou slevy a k tomu ještě možno spláceti po splátkách. Je možná ještě nějaká výhoda? Spisovatel Deml vychází studentům vstříc všelijak a je proto na studentech samých, aby ocenili jeho snahu. Nemusil by to dělati, ale dělá to. Adresa vydavatelky Demlových knih, na niž se lze s objednávkami obrátiti, je: Paní Pavla Kytlicová, Tasov u Velkého Meziříčí, Morava. Nenutím nikoho a nenutil jsem ani dříve, jen doporučuji. Neděláte žádnou milost ani Jakubu Demlovi, ani mně, ani nikomu jinému, budete-li kupovati Demlovy knihy a budete-li je horlivě čísti, prospíváte tím jen a jedině sami sobě. Ovšem, mnozí ze studentů si myslí, že toho nepotřebují, poněvadž už sami vše ví a umí. Lze na př. s klidem kritisovat a odsuzovat překrásné »Dušičkové rozjímání« spisovatele Jana Čepa z 2. čísla »Jitra«, milý pane Oldřichu Buráni, a psát při tom taková povída, takové nemastné, neslané a nejapné povídání, jako je »Jabčák — voda«, anebo »Jak jsme vyžráli na Jožkovi«. V tom případě je třeba více pokory, jak to pravi Apoštol sv. Petr ve svém I. listu: »Všichni však se oblect v pokoru, neboť Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost. Pokoňte se tedy pod mocnou rukou Boží, aby Vás povýšil v čas navštívení, složíce veškerou svou starost na něj, neboť on má péči o vás.« Dílo Jakuba Demla má pro dnešní katolíky cenu velikou a chceme-li, aby to dílo v našich duších a v našich srdcích vzrůstalo, je třeba čísti je a podporovati jeho vydavatele. Čte se dnes velmi mnoho, ale většina z toho, co se čte, zasluhuje ohně. Všude se skoro dočtete o různých autorech, i bezcenných a bezvýznamných, a všude uvidíte doporučovati jejich díla a i kupovati, ale o Jakubu Demlovi se nedočtete nikde, a když, tak jen málokde. To je také jeden z rysů naší nespravedlivé doby a známka naší literární úrovně a vyspělosti. Jedni, kteří píší literárnímu obecenstvu pod ruku, jsou zahrnováni slávou, druzí, kteří svého

nadání, jež je jim dáno Milostí Boží, nezneužívají a nezotročují, jsou odkopáváni. Nelze proto mlčeti, ale je třeba křičet. Ovšem jen tehda, když jsme se tomu v pořádném a úplném mlčení dobře naučili. Krásně to řekl dp. Resl.

Lidi dnes je nutno obracetí láskou a ne nadávkami; je nutno učiti se sebezáporu v psaní i myšlení, ale občas ostřejší slovo je na místě. Dnešní doba však vyžaduje víc lásky a víc politování, než nadávání a spílání. Jakub Deml to ve svém díle často ukázal, neboť jeho dílo je dílo Lásky, Lásky pravé, čisté, hluboké a absolutní, a je proto třeba to dílo čísti, abychom se té Láске naučili.

4. Ve 4. čísle byla také učiněna tisková chyba v mém článku o revui »Na Hlubinu« a tu bych ji rád opravil. Místo »dr. S. Braitto...« ukázal, že dnes nelze mluvití o krisi křesťanů« mělo býti správně: »ukázal, že nelze mluvití o krisi křesťanství, ale že lze mluvití o krisi křesťanů«. Také p. farář Resl mě žádal, abych uvedl opravu tiskových chyb v jeho článku. Tak místo »ztrativ z obrazu světlo krásy«, má býti »ztrativ z obzoru světlo krásy« a místo »zaujat Pravdou a Krásou. Kašle...« má býti »zaujat Pravdou a Krásou, kašle...«. Prosím, aby si tyto chyby čtenáři v článku mém i dp. Resla opravili.

Václav Zima.

Slovo k čtenářům »Jitra«.

Poslední dobu došlo redakci »Jitra« několik dopisů, v nichž čtenáři nařikali na literární hlídku »Jitra«. Někteří si přáli, aby byla zkrácena a omezena, jiní dokonce, aby byla úplně vyřazena.

Všem těmto hlasům, toužícím po takové podivuhodné reformě, dovoluji si zde odpovědětí. Nevím, jak si oni čtenáři představují zkrácení nebo vyloučení literární hlídky, ale rozhodně je to nápad nešťastný a neprozřetelný.

Literární hlídka měla v »Jitře« vždycky svůj význam a tento význam nelze jí upřítí. Je sice pravda, že recenze různých knih a různé zprávy z literárního života můžeme najítí v různých jiných časopisech a žurnálech, ale právě v našem »Jitru« podáváme katolíckým studentům jen to, co má v sobě skrytou hodnotu uměleckou, co má na sobě nesmazatelnou pečet katolicismu, a co je pravým a dokonalým výtvozem ryzi a čisté krásy. Tak jsme si vždycky představovali úkol naší literární hlídky; chtěli jsme se k němu blížití a usilovali jsme o to, abychom tento úkol vyplnili a naplnili.

Uznávám však, že velice často liter. hlídka »Jitra« tomuto úkolu nevyhovovala. Často se zde doporučovala díla, která nezasluhovala nic jiného, než ohně a opovržení. Vinu na tom má však nejenom redakce, která takové recenze propustila, ale hlavně ten, kdo byl jejich autorem. Nebyl bych leccos v liter. hlídce uvěřil a leccos bych byl vyloučil a vyřadil. Pozastavoval jsem se často nad tím, jak lze katolíckým studentům doporučovati díla, která nemají naprosto nic společného s uměním, která jsou vraždou ducha a která přispívají jen k sprostotě a k zhrubnutí čtenářů. A nebyl jsem sám, kterého se to dotklo, poznal jsem, že i jiní, z řad mimostudentských, nesouhlasili s takovou nesprávnou výchovou literárního vkusu studentských čtenářů.

Právě proto je třeba býti opatrný. Odpovědnost je tu velice těžká a nebezpečná. Literární hlídka má svůj úkol a tento úkol je třeba doslova plnití.

Je třeba ukázat katolickým studentům zdroje pravého umění a absolutní krásy, vésti je nebezpečným prostředím literárních ohavností a nečistot a ukazovati správný výběr dobré četby. Nemáme se obávat odsouditi knihy, které jsou zdravému vkusu nebezpečné a které čistotě lidské duše mohou uškoditi. Chceme-li v »Jitru«, které je jedinou příležitostí k dokonalé výchově literárního vkusu studentských čtenářů, ukazovati na dobrá díla a odvracet od knih špatných, je třeba býti si vědom úkolu, který tím recensenti »Jitra« na sebe berou a nekaziti čtenářů neprozřetelnými chybami. Je ovšem možné, že se často recensenti dopustí chyby, neboť jsme mladí lidé a učíme se teprve cestu k řádnému hodnocení umění hledati, ale je nutno takové chyby uznati, když jsou ovšem pravdivé a správně vytknuty, a pak včas je opravit.

Z tábora opačného však můžeme obdržeti výtku, že vychováváme čtenáře jednostranně, že jim doporučujeme díla jen katolických básníků, protože jsou katolíci, a jiná odsuzujeme, třeba jsou umělecky hodnotná a dokonalá, a že tak tím svádíme čtenáře na špatnou cestu. Na takovou výtku můžeme odpověděti po způsobu bývalého, zaniklého časopisu pro umění a kritiku »TVARU«, jehož spolupracovníkem byl Jaroslav Durych a Jakub Deml a kde kriticky se uplatňovali mladí autoři Bedřich Fučík, Miloš Dvořák, Albert Vyskočil, Jan Čep a j. Tam v 6. čísle II. ročníku na různé výtky odpověděli: »Tvar je měsíčník pro umění a jeho kritiku, kteréžto věci jsou svézákonné a podle našeho přesvědčení ani katolické, ani jaké jiné, přes všechny tvrdošijně tradované, třebaže dávno odvátné nálepky jalové roztrhující kritiky«. A Jaroslav Durych v 3. čísle I. ročníku »Akordu« v článku »Krise českého umění« napsal: »Není žádného katolického umění; je-li někde něco podobného, pak jen každý rychle od toho uteč. Ale platí věta obrácená: Všecko umění je katolické, ať vyšlo z ruky pohanů nebo mořských lupičů. Neboť Spiritus flat ubi vult. Každé umění vás také aspoň trochu učí či seznamuje s katolickou vírou. Ale to platí jen o umění, nikoliv o tom, co se uměním nazývá a co je jen jeho prostitucí.« Téhož názoru, jak se jeví v oněch dvou citátech, odvažujeme se skromně býti i my. A v tom smyslu se snažíme vychovávat katolické studenty. Nemůžeme proto doporučovati díla, která jsou vlastně jen ohyzdnou školou lži a nečistoty, anebo která svou sprostotou nemají nic společného s uměním. Máme dnes na knižním trhu spoustu potištěného papíru; spousta věcí se tuří do rukou čtenářům pod pláštěm pravého umění. Je však třeba opatrnosti a je nutno rozuměti mluvě dobré knihy a mluvě knihy špatné. Chceme-li, aby z řad katolických studentů vyrůstali lidé celí, duchovně hlubocí a lidsky ušlechtilí, musíme jim doporučovati a dávat knihy dobré, umělecky hodnotné, dokonalé a plné, které jsou výronem ryzí krásy a absolutní Pravdy, — a musíme jim vyrážeti z rukou knihy mravně závadné, umělecky bezcenné a rozředené, v nichž není živosti ani hloubky. V tom musí viděti recensenti svůj úkol. Nelze všechno číst, a není užitečné doporučovati všechna vyšla literární díla, ale je už jednou třeba odvážit se sestaviti index knih hloupých, a morálních a nedůstojných. Řekne se snadno: je třeba, aby každý četl všechno, neboť vychovává se tak k objektivitě. Ale proti tomu se musí namítnouti, že tak to mohou činiti jenom li-

dé silní, kteří mají pevnou půdu pod nohama, ale takový student, nezkušený a mladý, ten musí si dáti dobrý pozor, poněvadž četbou knih špatných, i když je čte jen z objektivitě a nestrannosti, může se ocitnouti na poli opačném a špatném. Usilujeme tedy o to, aby se takové věci nestaly. Jsme však mladí a nestačíme na vše. Není to nic nepřírozeného a špatného, stačí jen to, že se snažíme propracovati se k dobré práci. Myslím, že z toho všeho lze už dobře poznati důležitost literární hlídky, v »Jitru«. Vyjde na př. kniha, kterou neodpovědné žurnály, jež ty čteš, budou doporučovati. Ty si knihu koupíš a četbou její se do tvé duše zasadí semeno nečistoty, kterou kniha v sobě má. A tu ti může »Jitro« s literární hlídkou dobře posloužit. Nelze ovšem spoléhati se jen a jedině na »Jitro«, které je tobě, studentu, vhodným časopisem, i my chybujeme; je proto třeba srovnávat několik kritik a pak si utvořiti náležitý soud.

Vím dobře, že mnohým studentům mnohem více lahodí hlídka šachová a hádankářská, ale, což, prosím Vás, myslíte, že život je jen zábava, že nemáte duše, a že nejste povinni dávat své duši výživnějšího a teplejšího pokrmu duchovního? Což nechápete, že dobrá kniha je zdrojem myšlenek, je pramenem lásky a základem a popudem k hlubokému a čistému životu? Uvažujte a pak pište! Poznáte potom, že literární hlídka v našem časopisu je nutná, poněvadž v ní doporučováním dobré knihy lze vykonati nejlepší dílo.

Vím dobře, že zájem o pravé umění dnes mizí a umírá. Život je dnes chápán příliš zábavně, příliš lehce, rozmařile, nechápou se povinnosti, které lidé mají k Bohu a k sobě samému a následek toho je zpovrchnění a změlčení soudobých lidí. Umění je dnes v krizi, poněvadž dnešní lidé ho nemilují a ignorují je. Vidíme to i na různých časopisech. Takový »Tvar«, který byl jedním z nejdokonalejších a nejhlubších časopisů, musil zaniknout, poněvadž nebylo zájmu pro to, co přinášel a o čem se v něm psalo.

Tak lze pochopiti i ony nápady, některých čtenářů »Jitra«, kteří nám do redakce posílají své stížnosti na literární hlídku, jejíž existence jim vrtá v hlavě. Ale tyto stížnosti jsou nesprávné. Neběříme vám šachovou hlídku, ale literární hlídku nechte na pokoji, poněvadž ona vám dá více, než sto šachových hlídek a jiných zábavných částí časopisu. Je třeba zábavy, ale dnes už je jí přes-příliš, takže toto jednostranné vychovávání, jak nám je podávají naše žurnály a vselijaké »obrázkové« časopisy, vede k zakrnění a zchudnutí lidské duše. Podívejte se, kolik dnes máme u nás zábavných a humoristických časopisů a kolik máme revue a listů v nichž by se kladl důraz na hlubší duchovní život a na jeho zdokonalení. Nereptejte proto na liter. hlídku, ale raději uvažujte o důsledcích jejího vyřazení a pak odvažte se pronésti svůj soud.

Ke konci pak apelují na redakci, aby si byla vědoma odpovědnosti za literární hlídku a nepřipustila, aby byla znešvařena doporučováním knih špatných a nebezpečných.

Tolik chtěl jsem říci našim čtenářům; není to povýšená odpověď, ale slovo přátelské.

Václav Zima.

—»«—

Už mnohokrát vybízela redakce, aby čtenáři »Jitra« se sami vyslovili, co se jim na časopise líbí a co ne. Už několikrát jsem se chtěl otázat, proč vlastně »Jitro« přichází tak pozdě, když

závěrka je hned 15. předešlého měsíce a k tomu ještě na obálce je napsáno, že vychází počátkem každého měsíce. Z jakési obavy však jsem nikdy o tom do redakce nepsal. Velké potěšení nebo vlastně zármutek měl jsem, když jsem uzel v 3. čísle článku „Čtenáři a čtenářky“. Potěšení jsem měl, když jsem přečetl první řádek, poněvadž jsem se nadál, že se už někdo proti pozdnímu vysílání „Jitra“ ozval. A zatím psal to sám — redaktor. Příčina pozdního rozesílání? Čtenáři sami. Věřím teď, že tomu tak jest, ačkoli jsem to nemohl s počátku chápat.

Agituje se teď v „Jitru“ pro vzájemné dopisování. Mám v té věci jisté zkušenosti a líbí se mi to. Přál bych si dopisovat zvláště s kolegy ze Slovenska. Definitivní rozhodnutí pro dopisování odkládám však na příští měsíc (únor).

Mnoho se upozorňovalo na Demlovo dílo. V našem ústavě (nechci se snad chlubit) poslal jeden kolega po vyšších třídách oběžník, agitující pro Demlovy knihy. A výsledek byl, že zasláné knihy musely být poslány ve velké dřevěné bedně. Bylo jich s 50% slevou asi za 2500 Kč. Poněvadž koupě je na splátky, měla agitace takový úspěch. Kéž následují nás i jiné ústavy.

Fr. Zavadil, st. a. g., Kroměříž.

Vážení!

Je cosi shnilého ve státě dánském. (Každý začátek je těžký — proto žádám za obecné prominutí an začínám tak přestarou frází). A tentokrát je toho shnilého hodně, čili: chci říci, co se mi nelíbilo v dosud vyšlých čtyřech číslech Jitra.

Baletrie v Jitru se drtivou většinou vybíjí ve více méně zdařilých humoreskách dvou autorů, z nichž primát musím chtít nechť přirknouti kol. S. R. Hanáckému, jemuž se věc většinou podaří, až na to, že občas proplétá vypravování vtipy z loňského Trnu či Trampa. Ovšem s malými změnami. Namátkou uvádím z č. 1. na str. 17: „Karel nás dnes určitě čeká...“ — „Kerej Karel?“ — „Čtvrtej, ty hloupej...“ V Trnu bylo: „Karel tě nechá pozdravovat!“ — „Kerej?“ — „Čtvrtej (+ příslušný titul)!“ Kolego Hanácký, neuvádím to zde snad proto, abych vás nějak zkompromitoval. Bůh chraň, kdepak! Je to jen přátelská rada, abyste se podobného příště varoval, neboť takový reprodukováný vtíp kazí vaše jinak pěkné původní práce.

Kritiku humoresek z č. 2. a 3. druhého autora, přítele O. Buráně, jsem napsal jemu samému v soukromém listě z 8. XII. 1930. O třetí jeho práci, otiskněné v č. 4. soudím, že byla uveřejněna v Jitře jen proto, že byla časová a jiného nic po ruce nebylo. Je sice pěkně vyprávěna, avšak námět je chudičký, z něhož opravdu nešlo více vytlouct, než článek, jaký byli zvyklí naši otcové čítati v „Rajské Zahrádce“. Mimoto je tam ještě část, již jsem nemohl nikterak pochopiti: Jarka si tam povídá: „Chce nám asi (matka) ukázati (postavené) jesličky, jak se nám líbí.“ Předtím však se čtenář dovídá, že je stavěl Jarka a že matka nemá ani potuchy o jejich existenci. — Jo, milý příteli, takhle na nás nesmíš! Student o všem přemýšlí, třebaš to nemá dělat. Tedy, příteli, vzít si to pro příště k srdci — nebo má tvrzení vyvrátit!

Téměř všechny „jitřní“ humoresky jsou vyráběny na jedno kopyto. Obsahují většinou jakési autobiografické příhody autorovy („III. triumvirát“, „Jak jsme vyžrali“, „Stolečku“, „Jabčák“). Jediná próza, která je poněkud nového směru je „Studentský sen“ v 4. č. Takového něco

— ačkoliv to také není zcela dokonalé, neboť rámeček snu je příliš používán — v Jitře ještě nebylo. To koukáte, vy autobiografičtí autoři, že jde napsat ještě něco jiného než nějakou třebaš hodně zábavně vymyšlenou scénu ze svého života. Ono by to sice občas neškodilo, ale když se to opakuje stále, tak to otráví. Jen se nad tím, kolegové, zamyslete. Autoři se nenamáhají vymyslet něco alespoň trochu nového, každý je líný hledati si svou vlastní cestu, každý se jen pohodlně ubírá cestou už vyježděnou jinými až běda! (Jsem zvědav, budou-li mítí má slova nějaký vliv na prózu v Jitře a ohlas v této rubrice.) Autoři, nemá to přece smyslu, mítí v každém čísle jeden článek, který je stále v podstatě stejný (t. j. nepřináší nic nového). Vždyť by jich stačilo snad méně, avšak alespoň s kousičkem originality. Vzpomínám si, že v loňském Jitře byla originální humoreska „Setkání s básníkem“. Přečtete si ji! Bylo tam pozoruhodných próz více, zde však letos ani jedna.

Chtěl jsem autorům kolem Jitra navrhnouti psaní jakési „akciové“ prózy (debatoval jsem o tomto námětu s kol. Buráněm. Líbil se mu), kterou by psalo více autorů, každou kapitolu jiný, (bez určité osnovy), takže by ona próza byla velice zajímavá a originální. Ale chuť mne přešla, když jsem viděl ony šablonovité standardní práce v Jitru, jež nejsou pranic pestré a tím ani zajímavé! Autoři, čtenáři i ct. redakce, račte se vyjádřiti co takového návrhu říkáte! Bylo by to možno uskutečnit?

Rubrika Světem by se mohla vypustiti. Stejně nemůže přinést (a také nepřináší) všechny významné události. Ostatně, vždyť všichni čteme denní listy.

Literární hlídka by měla přinášeti místo všelijakých bezcenných zpráv raději více referátů a studentských úvah o kulturních událostech. (Jistě zajímavé byly ve 4. č. oba články kol. Buráně.)

V očekávání prudké polemiky — hlavně od potrefených autorů — znamenám se váš

Franta Stuchlý.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Všem, kteří vzpomněli si na mne novoročním přáním, srdečně děkuji a rovněž přeji vše nejlepší.

Fr. Binder: Lístek přišel pozdě, ale zařadil jsem Tě. Juvenát S.: Všechno správně; věř, opravdu se Vašemu umění podivuji. Poněvadž není peněz, díky za příspěvky. Stáňa T.: Vítám Tě; díky za příspěvky a piš zas! Fr. Zavadil: O konferenci bylo uvnitř listu. Díky za příspěvky. O. Chr.: Vítám Tě! Slyšel jsem o založení hád. odboru u Vás. Díky za příspěvky. J. Pochopová: Díky za příspěvky. J. Smejkal: Jistě, že doplňovačku; nutnější než tajenku. C. Tichý: S psaním to není tak zlé, čtu horší. Díky za příspěvky. Antonický St. No, však jsem myslel, že již zapomeněš řešení. Řešení onoho došlo po závěrce. Napíšeš ti asi dopis. K. Sko-dopole: Vítám Tě; započítal jsem Ti i oněch 8. F. Hlavnička: Díky za příspěvky.

Stav celoročního turnaje po 3 čísle. (V závorce počet rozl. hádanek z 3. č.) Juvenát S.: 41 (22), Kulíšek F.: 41 (22), Quitt Z.: 41 (22), Šnajdr J.: 41 (22), „Vector“ 41 (22), Černý A.: 40 (1, 21), Ko-čí A.: 39½ (1, 21), Pochopová J.: 39 (22), Chovan-ky v Levoči: 38 (22), Jedlička J.: 38 (22), Adamec J.: 37 (19), Zavadil Fr.: 36 (19), Burán O.: 35½ (18½), Antonický St.: 34 (18), Smejkal J.: 34 (18), Fügner Zd.: 30 (14), Paukner J.: 29 (15), Tichý C.: 26 (20), Holík K.: 25 (14), Hlavnička F.: 21 (20), Chvátal O.: 20 (20), Tvarůzek St.: 20 (20), Sko-dopole K.: 19 (8, 11), Dokoupil J.: 15 (—), Novák J.: 15 (15), Janovský H.: 14 (—), Binder Fr. 9 (5, —), Ireneá — Ismena: 8½ (8½), Neuschlová 3 (—), Patrovský J.: 2 (—).

Řešení hádanek z 3. č.: 1. Co je Bůh, ó, synu milý, nepoví ti rozum kusý; ti však, kdo Ho pochopili, v prachu se mu kořit musí. Co je Bůh, ó synu milý, neví sám, kdo nezakusí; ti však, kdo Ho zakusili, nade vše milovat Jej musí. (Stěžo-

váno si na nejasný tisk.) 2. Tiplice, Teplice. 3. S-a-tan. 4. Zápisník, zápasník. (Antonický se diví, že ač 12 let již studuje, neví, co mu slouží.) 5. B-lecha-a. 6. Zeus, Suez. 7. David, vidle, léto, tolar, 11. Láska, toť ranní vzdechnutí, na večer v bouři larva, váza, zámek, Mekka, kašel, šelma, maso, se mění; trhá ti květy se tváří, z nader Ti poklady soda. 8. Brad-l-a, 9. Převor, Přerov. 10. Ko-k-s plení. Potůčky slzí rozčechá, zrcadlo duše Ti zka-lí, na hlavu k zemi skloněnou bolest a zármutek svalí. 12. Na to pole, (jen málo řešitelů, většinou řešeno: na pole si). 13. Marketa, Amalie, rabín, klíč, ein, te, a. 14. Martin, Nitra. 15. Pa-nic. 16. Maják, majka. 17. Tajemství (málo řešitelů; řeš.: hádanka, taj). 18. Ručník, ručnice — blaník, blanice — vír, víra. 19. Jakub Deml. 20. Rok, Lok, Luk. 21. Líška, liška. 22. Večer, Vídeň, matka, anděl, pařez, house, válka, kavka, vydra, ohaři, mládí, sádlo, Malše, mouka: Vítězslav Hálek.

Autorský turnaj.

1. Turnaje může se zúčastnit kdokoliv s libovolným počtem prací.

2. Práce (libovolný druh hádanky) nesmí být delší 4 řádek.

3. Každá zásilka, opatřená heslem, které bu- diž též na každé hádance, zaslána buď do 10. úno- ra t. r. na adresu: E. Zavadil, Praha-Dejvice, Ma- sarykova kolej.

4. Ke každé zásilce přiložte vklad 1 Kč ve znám- kách.

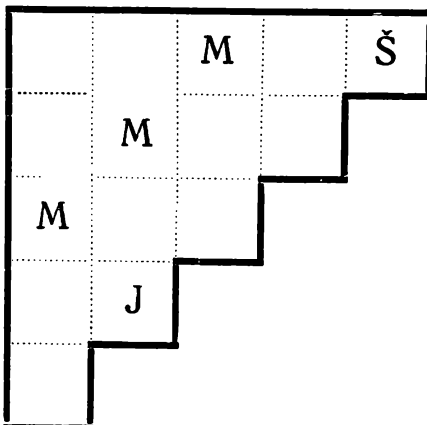
5. O kvalitě jednotlivých hádanek rozhodne po- rota: Adamčík J., Quitt Zd. a Zavadil E.

6. 3 nejlepší práce odměněny budou vkusnými cenami.

Chutě v boj!

1. Roháček.

C. Tácký.

Mužské jméno leckdo zná,

bylina se nazývá,

jméno kovu všechněm známé,

při údivu zavoláme,

tuto hlásku jistě známe.

2. Obložka.

Jaroslav Šnajdr.

Obložíš-li led,
část hlavy máš hned.

3. Záměnka.

Zd. Němeček.

S »s« strážce domu máš,
s »z« osvěžující bonbon znáš.

4. Slůčenka.

Jaroslav Šnajdr.

Nula, při nej pětdešiatka,
nula, päťka, nula zas,
kov je, vravím vám tu zkrátka,
pozná hned ho každý z vás.

5. Doplnovačka s tajenkou.
Jos. Smejkalovi, rg. Polička — Tip-Top.

+			L	útočiště
	+	T		jméno křestní
	Ů	+		oděv zvířat
A			+	pohoří (y = i)
	A	+		řeka španělská
	+	R		císař římský
+			A	ostrov
+			L	drahokam
+			A	řeka
+			A	sopka
+			A	dům

6. Záměnka.
J. Smejkal.

s »m« — nádoba v domácnosti,
s »v« — po horách jich dostí,
s »l« — na stránkách roste v hojnosti.

7. Množenka.
Boža z Valašska.

Jedna — teploměrem dá se změřiti,
mnoho — s Radhoště lze spatřiti.

8. Sloučenka.
Skrytému — Oldřich Buráň.
Dělník z Japanu a cenný papír,
celek v hádankách zas tasí papír.

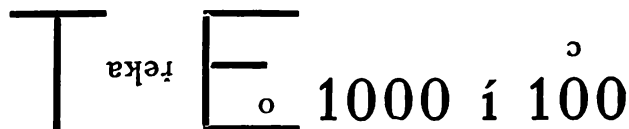
9. Vsuvka.
Pochopová.

Do symbolu naší víry
zpětnou nemoc když vložíš,
přidáš-li pak ještě hlásku,
známé město obdržíš.

10. Sloučenka.
Alois Dohnal, S. D. S.

Stůl a popěvek,
nad to čárka pak,
celek své týčí
věže do oblak.

11. Rebus.
Jirce D. — Ela K.

12. Výpustka.
O. Ch.

S »m« nerada hospodyně má,
bez »m« hospodáři mnoho práce dá.

13. Rebus popisný.
Exercitantům velehradským — St. Antonický.
Číslovka, německé přitakání a úkaz měsíce,
dají hned budovu, návštěv kde tisíce.

14. Zrůda.
Tichý C.

Zdrobnělá část hlavy v zrudném znění,
v kuchyňskou se potřebu hned změní.

15. Číselka.
Pořadatel — Fr. Kulíšek.
Po práci na Slovensku v chudém kraji
12345 1534545 pijí a sýr krájí.

16. Doplnovačka s tajenkou.
P. I. H.

l	+			zvíře
		+	a	cizí peníz
t	+			rostlina
		+	c	ryba
š	+			cenný předmět
		+	a	žen. jméno

17. Záměnka.
Fr. Zavadil.

S »a« známý polní plod,
s »u« běh ne právě o závod.

18. Číselka.
Pochopová.
Viděla jsem 12 3456,
že k nám přišla 12345.

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

P. Method Klement O. S. B.:

Několik upřímných slov.

K. Petrin Vitínský:

P. Clemens Petr.

Oldřich Buráň:

Literární recenze.

Literatura. Divadlo. Dopisy.

r. 12

č. 6

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj.státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 30. každého měsíce.

Z redakčního stolu.

P. O. Lenc: Měsíčné noci. Únor. K. Perin Vitínský: P. Clemens Petr. — Eda J.: Manitoba a L. T. C. Praha v třídní knize. — F. Zeman: Do rádků ano. — Miriam: Tanečnice. Ulice velkoměsta. — Ebor: Esperantská hlídka, avšak pouze jako referáty z esperantského života, odkazy na knihy a učebnice, co se děje, nikoli však jako soustavné učení. Na to místa nemáme. — M. Neznámá: Láska. Na kluzišti. Do dívčí hlídky. — J. Unzeitig: Nálada. Výlet. V. Hrdina: O Vénovi a našem skautském výletě. Jsi-li skutečně tercián, nemohu tě než pochváliti. Vama: Kolik stojí? — K. Jiva: Vzpomínám. Leden. — J. O.: Půlnoc. Osmév. — Old. Buráň: Literární recenze. Též příspěvky do ostatních rubrik. Těším se nadále na spolupráci. Pubel-Ra: Návrat. Díky za příspěvek, pošli zase něco vhodného. — Čapek:

Chemie a její použití. Otisknu, ale těším se na stylisticky obratnější příspěvky.

Z redakčního koše.

P. O. Lenc: Jednoho dne. Jana Křištofova. Nemocný. Pro Jitro méně vhodné. — J. U.: Nokturno. Báseň nebo báseň v próze? — F. Šima: Panorama Prahy. Je-li to překlad skutečně, tedy nepodařený. Sám autor si plete části Prahy, nic zvláštního nepodává; obávám se však, že mne chceš mystifikovati; nevzpomínáš si na nic z posledního příspěvku? Já ano. Potom ten rukopis, to se nedá čísti. — J. O.: Ústa. — J. Popelář: Už se o tom psáti nebude, na moje výslovné přání. — Otto T.: Smutek večera. Červené víno. Pouhé skládání bez dechu a krve. Veselý Silvestr. Námět není už do únorového čísla časový. — Natta Š.: Jarní meditace. Je zima a potom ještě příliš slabé, než aby mohlo býti tištěno.

Do tohoto čísla se vkládají složni lístky. Neopomeňte vyrovnati předplatné! Administrace „Jitra“.

**Čtěte a rozšiřujte
časopis katolického studentstva
„JITRO“!**

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v únoru 1931.

Číslo 6.

P. Method Klement O. S. B.:

Několik upřímných slov . . .

Téměř s bází píši svůj úvodník do svatopostního čísla »Jitra«. Poslední jsem napsal k jubileu sv. Václava a za nezáživnost těch několika řádků jsem to ihned nasbíral, že se opravdu divím, kde pan redaktor našel tu odvalu, aby zašel do mých dveří č. 7 v Břevnově. Ale omlouvám ho neznalostí minulosti a pak snad i tím, že kolem těch dveří chodí a o kliku zavadil jen tak náhodou, rozpomněv se, že slavím 10leté jubileum svého dopisování do studentského časopisu. Z mých bývalých kolegů jsou již redaktori, a z bývalých maličkých členů SSS. spisovatelé, kritici a básníci, kteří se bijí statečně v čelných řadách literátů.

Je v tom mnoho radosti dívat se na dorůstající generaci. Belgie katolická nazývá své mladé »Obilí, které vzchází«, po našem »osení«. Pole veliké, kde každý je pro sebe zlášť, sám, zralý, pružný a živý. Každý klas z bohatství zděděné půdy společné pije svou mízu, sílu a úrodnost, kterou v užitku své individuality zesateronásobňuje řadami nových zrn zas schopných seby. Kdybychom toto tajemství chtěli vysloviti evangelicky, přešli bychom k podobenství o talentech: »pět talentů svěřil jsi mi a jiných pět získal jsem tobě.«

Generace odumírající připravuje půdu. Tisíce rukou spojených v nepřetržitém koloběhu práce. Moderní velechrámy materialistické techniky továren mluví za celá pojednání. Zřetelný rozkyp od prvného zpracovaného kamenného šípku až po rotační dynamo moderní elektrárny, od první cihly Babylonu, pálené na

slunci až po železobeton XX. století. — Nikdo nepopře sílu dědičnou získaných zkušeností v obrábění hmoty, ať se ta hmota jmenuje kámen, neb zvuková vlna, neb paprsek radia. Nelze logicky ani technicky škrtnouti práci minulých generací. Svět se musí učit.

V duchovnu je týž zákon: veškerá moudrost ducha, rozumnost srdcí, výheň citů, poklady filosofie, poesie, umění všech věků nashromážděna jest k užitku mladých, kteří dozrávají. Obilí, které vzchází, může kořeniti jedině v dané půdě, a nezbyvá než pokorně ssát v tichu a mlčenlivé užaslosti, obohacovati se mízou, kterou nikdo nedává sám sobě, ale bere odjinud z bohatství tradice. »Všechno zkoumej, nejlepší podrž« napomíná již sv. Pavel.

Jsme »v zrání« pro budoucnost a potřebujeme silných a samostatných individualit. Mladí si to musí připomenout, že silná individualita nerodí se z opičích instinktu pudového napodobení oblíbených veličin doby a »tlachání« o nich v soukromí i na veřejnosti slovem i perem, ale v tichém sbírání všeho nejlepšího, co kde a kdy jaká ruka dala a srdce vymyslelo — aby to ve mně v mlčení dlouhého dospívání a zrání přispělo k úrodnému a plodnému zdokonalení mého já — abych i já — katolický student — vospěl ve zralý klas, plný zrna — který v nové generace se rozsype v novou úrodu.

Proto otcové pouště a sv. Basil a sv. Benedikt nad brány svých domů nade-psali základní požadavek práce pro jiné — totiž »Silentium« čili »mlčení«.

Karel Jíva:

Leden.

*Venku je zima a mráz.
Bílé pláně tiše se do dále vlní
Sníh pokrývá vše.
Zasněně dumá les
a mrtvé ticho hluše ti sluchem zvoní.*

*Noc tmavá, mrazivá objímá zemi:
Půlnoční hodina bije kdes v dále
Nový rok snáší se nad krajem
a starý odlétá jak tažný pták v nezná-
mou zemi ..*

*Tak letí minuty, dny,
tak plynou leta i věky
Rychle dozrává čas
a bere ti zas
co krásného ti dal
a nevrací víc*

*Krajem jde leden bílý,
a země umdlená pod sněhem spí .
Dřímají v hlavě mé vzpomínky
a vločky zapomění tiše na ně padají .*

K. Petrin Vitinský:

P. Clemens Petr.

Šero kostela je rozráženo jasně osvětleným oltářem. Jest vystavena Velebná Svátost. Končí doba masopustní. K poledni přichází kněz s malým průvodem, snímá zařící monstranci. Průvod vychází z chrámu a ubírá se přes dvůr kláštera.

V chudičké cele klášterní leží na loži řeholník. Jeho oči jsou obráceny do neznáma. Otevírají se dveře, vchází průvod s Nejsvětějším. Tu oči nemocného zazáří nebeským jasnem, jsou upřeny na Nejsvětější Svátost. Nemocný klaní se Tomu, z jehož vůle jest zde. Přítomní řeholní bratři šeptají slova modlitby. Po chvíli kněz bere monstranci, by ji odnesl. Tu zdvihají se po ní ruce nemocného, tisknou ji ke svým bledým rtům a z úst derou se slova: »Můj Ježíši, tedy již naposled — naposled jsem Tě viděl v této přepodivné Svátosti.« Průvod odchází.

Blíží se půlnoc ze 16. na 17. února 1901. Všichni bratři jsou v cele cti. Otce. Leží bledý, se zavřenýma očima. Pojednou se zvedá jeho ruka, snad aby žehnala — několikrát slabě povzdychá — a jeho čistá duše vznáší se k nebeské, věčné adoraci Beránka Božího.

To byla jeho smrt.

A jeho život?

Narodil se v Sušici na Šumavě. Jeho otec byl kožešník, matka Anna obstarávala malé hospodářství. Byla to zbožná žena, která vedla své dítky od útlého věku k Bohu. Již ve svém mládí malý Václav mnoho trpěl nemocemi. V 11. roce byl poslán na studia do Klatov. Tyto působily mu s počátku potíže. Třetí třídu musil opakovati. V šesté třídě krátce před vánoceci skonala mu matka. Zármutek nad ztrátou matky působil zlobně na jeho slabé zdraví. Onemocněl plicním neduhem. Při všech těchto nesnázích složil maturitu s vyznamenáním. Po zralé úvaze vstoupil do kněžského semináře v Čes. Budějovicích. Již jako bohoslovec dp. Petr jevil velkou lásku a útrpnost s chudým, trpícím lidem. Největší radostí mu bylo, když mohl ze svých úspor uděliti nějakému chudáku almužnu. Avšak v semináři počal se hrozivě vyvíjeti jeho plicní neduh. Často vypravoval později svým spolubratřím, jak zabalen do teplých šátků, za varhanami seminářského kostela se modlíval a plakal. Přes všechny obtíže dosáhl svého cíle. Byl vysvěcen 18. července 1880. Byl si vědom, že Panna Maria byla jeho pomoc-

nicí. Proto hned po primici putoval k Pan-
ně Marii Svatohorské. Po prázdninách
odebral se jako kaplan do Blovic. Po půl-
druhém roce byl pak povolán zpět do Č.
Budějovic, jako vicerektor bohosloveckého
semináře. Svůj úřad zastával s největší
svědomitostí. V té době založil v Českých
Budějovicích Marián. družinu učitelek.

V r. 1886 putoval P. Petr do Říma,
aby na hrobech sv. mučedníků vyprosil si
radu, má-li uskutečnit dávnou svoji touhu,
totiž vstoupiti do některého řádu. Byl
přijat ve zvláštní audienci u Sv. Otce
Lva XIII. Když mezi jiným P. Petr ptal se
Sv. Otce, čím by nejvíce prospěl církvi sv.,
tu mu pravil Lev XIII.: »Jdi, milý synu,
a vychovávej mi zbožné jinochy na kněze!«
Tato rada Sv. Otce byla mu rozkazem.
Na zpáteční cestě navštívil v Turině vě-
hlasného blah. Dona Bosca.

Tato návštěva přiměla P. Petra k tomu,
aby něco podobného zařídil i v naší vlasti.
Roku 1888 se rozhoduje slovy: »Bůh tomu
chce!« a zakládá kongregaci Bratří Nej-
světější Svátosti Oltární. Hlavní jeho sna-

ha nyní jest zachraňovat nesmrtelné duše.
Pln nadšení volá s kazatelny shromáždě-
nému lidu: »Kéž bych mohl za vás, za vaši
spásu z těchto žil krev vylíti!« Jindy zase
praví: »Po kolenou chtěl bych lézti za
každým hříšníkem a prosit ho, aby se
obrátil a nemařil na sobě tu přesvatou
krev Krista Pána.«

Staral se horlivě o kněžský dorost.
Velký počet kněží děkuje mu za své kněž-
ství. Snažil se, aby ještě za svého života
uskutečnil přání své řeholní družiny, totiž
přenést stánek Boží z chudícké kaple do
nového chrámu. Dále, aby jeho ústav
dostal schválení církevní v Římě. Prvního
přání se dožil. Roku 1900, v první neděli
říjnovou, byl slavnostně svěcen klášterní
chrám.

Století XX. začalo pro ctih. Otce velmi
žalostně. Postonával, nemoc se horšila.
Roku 1901, v únoru, přiblížil se jeho
poslední den . . .

Skonal, odešel. Ale jeho dílo žije dále.
Zajisté, že vyprosí i do budoucnosti Božího
požehnání své řeholní družině.

J. Opasek:

Únor.

*V úderech cest a úvozů
naříká krása vzdechů.
Kolečko rachotí u vozu,
krása se rodí jen v mechu.*

*Na polích pláče sen,
do pavučin a hedvábí
ukryl se Lásky den
mnohé, jenž nevábí.*

*Děšť bije stále v nás
a smutek pláče v den,
kde bolesti se rodí pás,
nebloudím, lásku dám všem.*

Fr. Bouda:

Hlas mrtvého Carusa.

Dvacetčtyři hodiny poháněl ostrý seve-
rák sních průsmykem a zakázal každý po-
hyb venku. Mládež v hotelu, nenasytná
sportu, vybíjela svoji energii tancem a zpě-
vem. Cudná minerální voda zmizela, ohni-
vá vína mísila svá aroma s vůní cigaret.

Z výparů ve velkém sále žádal tlumený
dívčí hlas: »Přestaňte již konečně s těmi
hloupými tanečními odrhovačkami. Což ne-
ní nic jiného?«

Malý zavalitý pán, šašek společnosti, za-

krákal vesele v odpověď: »No tak, pravil
Zarathustra, zkusme něco klasického! Ros-
siniho nesmrtelný Figaro vychvaloval se,
že jest hlavní osobou Sevilly. Baryton,
který partii zpíval, mohl se měřit s nej-
většími mistry zpěvu. Vítězoslavně zuřelo:
»Ach, che bella vita!«

Alpinista vedle mne se zvedl a vyšel ven.
Nazelenalý nádech spočíval na jeho slun-
cem osmahlé tváři. Pospíšil jsem za ním,
domníváje se, že byl zachvácen malou ne-

volností. U vchodu stanul a vdechoval vlhký, chladný vzduch. Mezi vločkami poletujícího sněhu objevil se před námi tmavý obrys Juliera. Ze sálu sem zaznívala arie z Lazebníka.

»Nemohu to poslouchat!« mumlal. »Nejsem sentimentální, ale to, co se zde před osmi dny událo, vězí mi v duši jako hřeb ve zdi.

Čekal jsem.

Přitiskl si obě ruce na prsa, jako by chtěl cosi těžkého s nich sejmouti. Pak ze sebe vyrazil: »Seděli jsme tam uvnitř, právě tak, jako dnes. Rose Berthe přivedla nás na stejnou myšlenku, jako dnes ta mladá. Vkládaly se klasické desky. Rozvinul se Carusův Ingemisco. Milý příteli, ty sám vždy říkáš, že dáváš přednost konzervovanému Carusovi před masem živého tenora. Mně jest však pomyslení na zpívajícího mrtvého Carusa trapným. Viděl jsem tohoto mrtvého muže, který tam v Neapoli ve svém mausoleu leží pod skleněným víkem rakve, oděn ve fraku a bílé vestě. Zrazují každého, aby tu podivuhodnou mumii vyhledával. Přináší neštěstí jako Tutenkamen. Ale dosti. Rose Berthe nechala mumii zpívat ještě »Bajazzo«, »Adio mia bella Napoli«, »La donna e mobili.«

»Není nad Carusa!« ujišťoval tlustý majitel hutí, který projevuje vždy statečně samozřejmost. Rose Berthe zvolala prudce: »Mám zde desku, která se směle může přirovnat ke Carusovým!«

A pak nesla se místností arie Figara, kterou jsi právě slyšel. Když skončila, ptali se všichni: Kdo to byl?«

»Bondone!« vysvětlovala. »Vyrovná se Carusovi.«

V přestávce, která po tomto sdělení následovala, povšiml si statného šedovlasého pána, který byl vždy nápadným svým samotářstvím. Toho večera vkročil mezi nás jako zjev. Privil lehce chraptivým hlasem: »Přeceňujete tuto desku. Ironická hloubka

arie nedosahuje plného vyjádření, duch revoluční nebyl vystihnut! Tato deska neměla býti nikdy vydána!«

Rose Berthe zvolala živě: »Odpusťte pane, slavní hudebníci, s kterými jsem o této desce hovořila, se vyjádřili, že Bondone stvořil jedinečné! Shledávám, že »ach che bella vita!« jest tak správně vyjádřeno, že to nesmí ani jinak znít!«

Šedovlasý trval na svém: »Mohl bych vám hned ukázat, jak to má býti!« Dlouhými, tichými kroky přistoupil ke klavíru, otevřel desku, usedl a dotkl se umělými prsty kláves. Všichni jsme naslouchali. Sklonil hlavu nazad, takže dlouhé šedé vlasy dotýkaly se límce kabátu. Krásný, poněkud zamžený zvuk vynořil se mu z hrdla. Pomlčel, vydechl! Viděli jsme, že chce nasadit zplna — leč jak jsme se polekali, když chraptil jako rozbitý hrnec.

Zlomilo se to v něm tak, jako by přeřezával znějící strunu čella. On však úzkostně naslouchal, jako čemusi zmizelému.

»Ráčíte si z nás tropiti žert!« řekla Rose Berthe přísně. »Žert?« tázal se šedovlasý a povstal. Jeho tmavé oči dívaly se s jednoho na druhého. »Žert?« opakoval. Ustoupili jsme všichni před podivínem zpět, naše oči hledaly se vespolek, jako by jeden každý potřeboval ochrany druhého.

On ubíral se ku dveřím vzadu. »Žert?« zasténal po třetí. »Když sám jsem Bondone?« Tato jeho poslední slova spočívala strašně v místnosti, v které jsme se, vzdor velikému množství nás všech, zdáli býti osamělými.

Rose Berthe zaplakala. Bondone! Bože můj — on ztratil přede dvěma roky hlas! Není to ďábelský nástroj, milý příteli, který dává zpívat mumiím a vyvolává zemřelé hlasy? Oddechl jsem si. Addio mia bella Napoli...« zazníval uvnitř hlas mrtvého Carusa. Stinný obrys Juliera zmizel v hustě padajícím sněhu.

J. Opasek:

Půlnoc.

*Dvanáct se hodin líbá,
kypadlo věčnosti.
Smutnou si píseň zpívá
hodina duchů.
Ubledlá měsíce tvář
zapadlá jeho zář
se dere do oken,
chce nový den
přinést
nám v dar.*

Literární recenze.

Ferdinand Brázda odebíral, mimo jiné listy, také časopis »Peřej«. Byl to měsíčník povětšinou beletristický, jaké Ferda velice rád čítával. A jak by ne? Přece co by to bylo za studenta, který neodebírání a nečte nějaký časopis. Jestli si ho rádně předplácí, je otázkou jinou a vedlejší.

A Ferdinand Brázda, studující sexty kabatnického gymnasia, byl odběratelem velice rádným: Nejen, že časopis odebíral, on si jej předplácel, četl jeho stránky od nadpisu až do označení sídla redakce a podmínek předplatních, na zadní straně dole uvedených a nejen to, on do něj také psal.

Ano, psal. Redakce však všechny jeho výplody až dosud používala jako jedinečného materiálu k založení ohně v kamnech; bylyť psány na arších rozměru nejméně 50×50 cm.

Také nyní spatřujeme, kterak sedí za stolem — psacím rozhodně nemůže býti nazván — a píše... Co to vlastně píše? Ach ano, kritiku jakési knihy, jež leží před ním rozevřena.

V »Peřeji« totiž vedena je zvláštní literární rubrika, kde jsou otiskovány recenze čtenářů-kritiků. Ferda, seznáv, že pro beletristickou část nemá talentu, rozhodl se, že se pokusí uplatnit své schopnosti v rubrice literární. Dlouho nemohl přijíti na žádnou knihu, kterou by po zásluze »ztrhal« nebo »vynesl«, až teprve nedávno. Bloudě ulicemi, spatřil nad krámem jistého knihkupce výrazný nápis: Jízdní řád pro zimní sezonu právě vyšel! Kniha potřebná pro každého jednotlivce!

»Aha,« řekl si, »to bude něco.«

Bez dlouhých rozpaků vešel do krámu a jízdní řád koupil. —

Nyní ho tedy nalézáme, kterak píše pro »Peřej« literární rozbor tak veledůležitých a poučných knihy, jakou jízdní řád je. Nějak se při tom spokojeně usmívá, asi se mu vše daří, dle jeho předpokladu. Konečně je hotov. Odkládá pero a čte ještě jednou napsané, aby některé jednotlivosti případně opravil nebo pozměnil:

»Jízdní řád pro zimní sezonu na rok 19... Známa firma Okoun & Cabala zavděčí se zajisté všem, kdož používají železnice, paroplavby, le-

taďla nebo autobusy. Vydala totiž úhlednou knížečku, kapesního formátu, která poučí nás, který dopravní prostředek je výhodněji používat. Obsah, ač příliš suchý a nezáživný, může i nejnáročnější čtenáře upoutati a zaujati. V tom směru kniha nemá výtky, avšak v čem se stala chyba a nedopatření, jest fakt, že v čele, jak je zvykem, není uvedeno jméno autora. Jinak sympatická kniha dojde jistě všeobecného pochopení.

Ferd. Brázda.

Dočetl. Napsal obálku a rychle s tím na poštu, neboť zítra je uzávěrka časopisu a běda, přišlo-li by to pozdě. Musel by zase celý měsíc čekati

Uplynulo asi čtrnáct dní, když listonos donesl mezi ostatní poštou nové číslo »Peřeje«. Ferda, zvědav na svou kritiku, ani časopis nerozřezal, ale nahlížel mezi stránky, jen aby se dověděl, je-li jeho příspěvek uveřejněn či nikoliv.

Vykulil oči. Na zadní straně hned pod nadpisem rubriky byl otištěn, skutečně otištěn. V redakci, asi pro krátkost uzávěrky, nevšimli si rádně článku a vsunuli ho na poslední stranu mezi ostatní recenze. Při korektuře jej redaktor také přehlédl a tak se stalo, že Ferda měl konečně otištěn první článek, vlastní to práci.

Snad mnohý z vás zakusil již ten blahý pocit, dostavující se po spatření svého prvního příspěvku, otištěného v některém časopise. Tedy stejný pocit rozléval se nitrem Ferdovým.

»Konečně přece,« jásal, »přece se mi podařil článek, jenž je schopný k uveřejnění. To budou kluci zítra koukat. Zámecký přímo zezelená a Lisník s Urbánkem jistě shoří závistí.«

Nemohl se zítřka ani dočkati. Stále nechtělo se stmívati a když konečně noc přišla, nemohl dlouho usnouti.

Druhého dne měli hned první hodinu češtináře Sysla, který Ferdu velice nenáviděl. Jeho koníčkem byla »znalost perfektní gramatiky«, ač sám jen stěží znal všechna pravidla nově vydaná. Tento »pumár« — jak byl nazýván — tvářil se dnes velice prapodivně a stále kroutil hustý svůj plnovous, což neznalo nic dobrého. Že toho nebyla příčina

»znalost perfektní gramatiky«, věděli všichni, neboť kompona měla býti teprve za dva týdny. Co tedy?

Dověděli se toho brzy.

»Pumář« posadil se za stůl a vytáhnou ohmataný notýsek, zvolal: »Brázda!«

Ferda vyskočil se svého místa jako vymrštěný šíp.

»Neznáte náhodou nějaký časopis »Peřej«?« začal profesor.

Ferda již tušil, co bude následovati. Odpověděl však pevně: »Znám.«

»A jeho literární hlídku?«

»Také.«

»Tedy vám oznamuji, abyste si zašel na ministerstvo železnic, oddělení ef dvě s jízdním řádem a tam vám vepíše autogram. Chtěl-li byste psáti ještě nějakou novou recenzi, doporučoval bych vám můj zápisník nebo telefonní knihu, nedávno vydanou... A nyní nám povězte něco o románopiscích z let 1726—31.«

Ostatní spolužáci se v duchu chechtali, ač nevěděli přesně, oč se vlastně jedná. Ale tušili...

Ferda byl po slovech profesorových

úplně neschopen zkoušení. Koktal něco, co neměl a co měl, nekoktal. Vždyť přece je pozván na ministerstvo pro autogram jízdního řádu. To je čest a vyznamenání, které se málokomu dostane. Po několika otázkách profesorových sedl si do lavice s »pumou« a radou:

»Doporučuji vám, abyste si místo psaní nesmyslů do různých časopisů, prostudoval řádně »Dějiny literatury« a »Pravidla pravopisu«, a poznal tak perfektní gramatiku.«

V této chvíli kašlal na celou »perfektní gramatiku«, on, slavný kritik literatury. — — —

Odpoledne po vyučování oblékl si nejlepší šaty, které vůbec vlastnil, ovšem po důkladném se vymydlení a učesání a vážnými kroky, každému umělci vlastní, kráčel s jízdním řádem k ministerstvu železnic pro autogram. — — —

Jak to tam dopadlo, domyslí si zajiště každý čtenář sám, zvláště po nápovědi, že od těch dob se Ferda neodvážil napsati jedinou recenzi.

P. O. Lenc:

Nemocný.

*Ocelová chapadla horečky,
žhavá jak láva,
sevrhla hlavu a pání.
Sníh podušek již nezmrazí
a neroztaje.
Ticho se zřítilo v šedivý prostor
a z nesmírné výše padá
vyhlodávajíc ránu
— věžňové na Špilberku —
a prchnouti nelze.*

K. Mára:

Praha pod sněhem.

Už jsme mysleli, že ani letos nezažijeme sníh, a ejhle! Sněžilo, sněžilo, sněží, až se nám to ani už zase nelíbilo. Lidská srdce jsou vždy nespokojena a touží vždy po tom, co nemají. Jakmile se jim toužené věci dostane, už jsou nabažena a přestává jich předmět jejich touhy bavit.

Šel jsem Václavským náměstím, když sněhové vločky hustě padaly k zemi, trpytíce se v záplavě světelných reklam všemi možnými barvami jako rozdrážděné hnízdo vosí nebo roj včelí.

A každá vločka, když spadla do obličejů, tak mile hladila, snad někdy i hladivě páčila, a bylo to uklidňující.

Bílý sníh je klid. Padlý sníh je symbol pokoje a míru. Je odznakem nevinnosti.

A šel jsem cestou k Podolí, tam za mnou zůstala Praha, plná světla a hluku, zde byl klid a mír. Klid vyrovnání života. Bylo zde však ještě více. Byl zde sníh bílý, jako křišťál se trpytící, kdežto tam uvnitř sníh, jen spadl na zem, hned jeho bělost byla potřísněna špínou velkoměsta.

Vzpomínal jsem. Napadly též tam uvnitř toho Babylonu do mé duše jemné vločky lásky, jež byly čisté jako čerstvý sníh, avšak ihned byly kaleny zkázou. Ve velkoměstě se jinak slunce usmívá, zde jinak slunce hřeje, zde slunce je zubaté, které jen chvilkově pálí, ale ihned zradí.

A zde, zde takový klid. Myslím si, jak asi teprve tam u nás, v kraji zelených hájů a vonných luk, kde vždy se tak mile dýše, tam by mohlo srdce mé okráti. Tam rostou kvítka, jichž vůně tě dlouho provází, neseš si vůni do Prahy, ale zde jsou květy červené, jež tě uchvátí svou barvou, ale též oči zeslabí, vůni omámí, ale vůně rychle prchá.

Vůně velkoměstských květů je nestálá. Chci a toužím po oněch polích, jež byly kdysi mými, jichž vůni se zachvívalo mé dětské srdce, po oněch hájích, v jejichž studánkách jsem vídal čisté své srdce, jejich křišťálovou vodou jsem zaháněl žížeň po nekonečném životě.

To chci! Chtěl bych! Nemohu! Skutečnost, zde cesta k Podolí, za mnou Praha, kamž se musím navrátiti, nutně vrátiti. Sny nás ještě nikdy nenasytily. Živíme se chlebem a pijeme vodu, někdy i víno, jež nás mile rozčiluje.

Zasněžená Praha. I zasněžená Praha je

nádherná, třebas její sníh není dokonale bílý, město krásné zůstává stále stejným a krásným, plným kouzla a tajemství, jež možno denně řešiti a nikdy nerozřešiti. I pod tímto sněhem, méně čistým a bílým, jsou ukryty květy, květy růžové, plné omamné vůně, jež nás mohou rozdrážditi, těšiti, polaskati, na bolest nechati zapomenouti, Praha nelítostná, avšak stále nová, záludná, skutečná.

Netoužím více již po klidných polích, vzpomínky marné jsou jak černí ptáci, netoužím po lesních studánkách, chci píti vodu snad zkalenou, ale podněcující, chci úsměv pražských zahrad a místo zpěvu ptactva hukot a řinčení dlouhých ulic, jež vždycky někde určitě končí.

Chci víno života. Chci úsměv lásky. Padají vločky na zemi, tiše, třpytí se ve světle reklam a svítlen, padají na mou duši, utěšují, blaží, pálí. Škoda, že každá hned brzy roztaje.

Je však tak dobře. Kdyby zůstaly, přestalo by je naše srdce milovati, neboť ono touží vždy po novém, novém, po nové zemi, jež je ukryta v ulicích a palácích velkoměsta, je však třeba uměti ji nalézt, pochopiti.

Nádherná a vznešená je zasněžená Praha, třebas její sníh není vždy úplně bílý.

J. Opasek:

Úsměv.

*Rozpuklý květe jabloňový,
výšino krásy smělé,
obláčku jasný!*

*Do dáli padl tvůj stín,
skryl se snad do výšin,
snad padl v moře?*

*Vln mořských slávy hlas
tobě dal krásu as,
úsměve rajský!*

Josef Jenčík:

Ve skládacím člunu po jezeře Genezaretském.

I.

»Ve dvě hodiny musíte tam býti, před druhou hodinou nenasadí západní vítr.«

Postava strojníka zůstává na verandě jeho domu v Tiberiadě zpět, zatím co v skládacím člunu vklouzáme tiše do jezera. Jest konec března, devět hodin zrána a

vzduch je již nesnesitelně horký, neboť jezero Genezaretské leží tři sta metrů pod hladinou moře a vyznačuje se i v zimních měsících jižním podnebím.

Svět jest zrcadlo. Těsně vedle nás odráží nepohnutá hladina horké sluneční paprsky zpět, jako bychom nejeli vodou, ale kotlem

žhavého ohně. Právě před námi vyčnívá široký hřeben. Hermona, sněhem černě a bíle pruhovaný jako hřbet zebry, věčně a nezdolně ve blankyt nebes.

Napnuli jsme bílou plátěnou střechu našeho člunu nad svými hlavami. Příliš líní v horkém vzduchu veslovati, dali jsme vchod malý strojek našeho motoru, který jemně a přesně, jako hodinový stroj, svoji vrtulí bez námahy pohání člun zatížený stanem, zásobami potravy a kinematografickým přístrojem, po nekonečné třpytící se hladině vodní. Jezero Tiberiadské má oválový tvar a nazývá se hebrejsky »Kinereth« nebo houslí, poněvadž má protáhlý tvar hebrejských houslí. Tiše bručí v ospalém tichu motor, jako předoucí kočka.

Po dvou hodinách dosáhli jsme ústí Jordánu. Zakulacené břehy poznovu před námi vystupují. Bílé zříceniny synagogy Kafarnaá míjí kolem nás, a krajina se svými širokými pahýly sloupů nabývá pojednou řecký ráz. Stále více úží se dlouhý houslí krk jezera. Pokouším se fotografovati stáda na břehu a napajedla tísnicích se stád Beduinů, vtom však rychlostí šípů letící člun, naraziv na ostrý skalnatý hrot, pozvedá se se strašným trhnutím do výše.

Rychle hledáme opět hlubší vodu. Cítím pod sebou vodu, jako ruka dlouhý zářez prořízl kůži našeho člunu, ale napětí dřevěné kostry jest tak značné, že kraje natrženiny kladou se samy sebou přes sebe, pevně jako dva pysky.

Bezstarostně pokračujeme ve své cestě proti proudu Jordánu. Rákosové chyše, opuštěné místo odpočinku pro karavany a sítě židovských rybářů ožívují břeh. Ale již za několik okamžiků přijímá nás zase osamělost stepi. Vysoké dřišťaly vypínají své ostnaté listy kaktusů ze zátočin řeky, krajina zjevuje svou tropickou tvář. Černovousí Beduini sedí ve svých pláštích na břehu, jako velcí ptáci s rozpjatými křídly.

»Merhaba!« pozdravují.

»Naharak saide!« (Tvůj den budiž šťastný) odpovídají.

Tok řeky se zužuje. Husté malé vlnky prozrazují kamenité dno, ale lehce brázdí benzinovými parami poháněný člun dravé víry.

Ztrnule nahýbají se Arabové přes násep. »Makina, makina,« šeptají v údivu. »Makina,« odpovídá to s druhého břehu. Je to zázračné pojmenování, jakým Arab křtí všechny západní vynálezy. Peřeje pod námi přecházejí v pádící vodopád, špička člunu se kymácí. Brzy však stává se řeka tak

mělkou, že musím šroub vytáhnouti. Přistáváme u malého travnatého ostrůvku v klidné, bahnitě zátoce.

Černý, kudrnatý, nahý Beduin brodí se nám vstříc, zapadaje až po pás do bahna. Nám však nateklo zatím tolik vody do člunu, že všechny šaty, které jsme neměli v gumových pytlících uzavřeny, byly již úplně promočeny. Z nouze spravujeme trhlinu dvěma přes sebe přišroubovanými prkénky. Pak zvedá Tefik své košili podobné roucho do výše a my se mu šplháme na záda, a tak nás přenáší vodou na druhý břeh ke svému stanu. Pán stanu, tchán Tefikův, očekává nás se svými ženami před vchodem zakrytým rákosovými rohožkami.

»Tajara, tajara,« praví a ukazují na člun a jeho malou vrtulí. Pak naznačují, mávájíce rukama do vzduchu, směr přes hory.

»Tajara« značí ptačí stroj. Když zavrtím hlavou, pohlízejí na mne, jako by nevěřili. Jejich důvěra v evropské stroje nezná mezí a zdálo by se jim býti jen zcela přirozené, kdyby se člun se svým bzučícím šroubem místo vrtule pozvedl z vody jako letadlo a rychlostí ptáka zmizel v oblacích Hermonu.

»Tajara, tajara!« zní se všech stran pobřeží, když po krátkém posilnění vracíme se se spraveným člunem k ústí Jordánu.

Tajara, ó ptačí stroj, pane. Vrátil jsi se již ze svého letu přes hory do Barat el Hule? Ó, jak rychle jsi letěl. Makina, makina . . ., jaký zázrak!

Smějíce se radostí ukazují Beduini široké zuby a tleskají rukama.

II.

U ústí Jordánu vítají nás židovští rybáři. »Pokoj! Pokoj!« odpovídají. Celá dálava nad jezerem jest pojednou zastřena mraky prachu. Západní vítr se přihnál, jako člověk vysoké vlny valí se nad vodou. Nemůžeme se již vrátiti.

Židovští rybáři nás zvou, abychom ztrávili u nich večer. Jest to osm mladíků, bosých, na těle hrubé plátěné kalhoty a roztrhané košile, byli dříve činní při rybaření na východním moři a z Litavska po válce přišli sem, jati náhle nevýslovnou touhou po své staré domácí půdě.

Zaměstnání téměř celý den kladením svých vrší, bydlí v tmavých místnostech polorozpadlé kamenné karavanserieie. Jejich bílé obličej odrážejí se jasně od tmavých postav arabských pastevců. Jeden z nich ovinul si hlavu arabským šálem.

»Jak se jmenuješ?« ptám se ho.

»Daniel.«

Směje se, pohodí hlavou zpět, zatím co bílý šátek klátí se mu po ramenou, pěstě v boky vzepřeny, stojí tu hrdý a krásný jako hebrejský král.

Bouře zesílila. Vstoupili jsme do rozpadlého domu. V tmavé, vlhké místnosti hemží se mezi kameny škorpiony a hady. Na zemi syčí primusové vařiče a při jejich blikavém světle čte Daniel v hebrejských novinách, tu a tam nasype soli do vody mezi vařící se na kusy rozsekané ryby.

Rybáři zvou nás ke svému obědu. Každý jejich pohyb jest pln ochoty a hřejivého tepla. Jeden rybář hraje tiše na své harmonie. Náhle povstává Daniel a počíná mezi vařiči a bednou s talíři, plnými ohlodaných kůstek, na dva metry širokém kousku země tančiti. Stíny jeho nohou a rukou na stěně jako by jeho údy rozmnožovaly, jako by bojoval s tlupou tmavých démonů.

»We — im lo achscharf, ejmatai? Ejmatai... ejmatati?« začíná zpívati. Temný, sladký, uchvacující takt! Je to stará svatá píseň Hillela, horoucí modlitba téměř pohanského nadšení.

»Když ne dnes, pak kdy? Když ne dnes — pak kdy?« — Vzduch je tak teplý, že trávíme noc venku. Postele židovských rybářů stojí venku na břehu řeky, ověšeny svými bílými sítěmi proti moskytům. Daniela mrazí. »Zítřka budu mít horečku,« praví, když hmatáme ve tmě po svých ložích.

Židovští rybáři trpí zde mnohá malarií. Často musí na dlouhé týdny vyhledávati nemocnice v Tiberiadě. Bledí a vysílení vracejí se ke své práci a nemálo jich hyne v záru bažin Jordanu.

Koutek štěstí.

Myšlenky mladého ženicha od Doroševiče.

(Přeložila M.)

»Jste k nevystání. Nemluvím s vámi více.« Projevili žena, že s někým nechce více mluvit, jest to vždy jistým znamením, že ho za okamžik zasype svou výmluvností.

»Ne, to jest vskutku strašné. A vy si vážně myslíte, že kdyby byl Sudermänn svůj »Koutek štěstí« napsal ve čtyřech jednáních místo ve třech, že by hrdinka v tomto posledním jednání před svým mužem a před svým »koutkem štěstí« byla utekla?«

»Proč mluvit ještě o skutečnosti, o níž jsme přesvědčeni? To jest jen vaše utkvělá

Nemohu spáti a dívám se závojem moskytové sítě jako jemnou mlhou nad sebou na hvězdy. Nad horami moabskými vychází měsíc. S temnotou vítr zase ulehl. I vody houslího jezera zamkly, jen ve svitu měsíce lesknoucí se Jordan tiše zpívá.

Noc a vítr na něm hrají jako na jedině stříbrné struně těchto mohutných houslí svou ospalou píseň.

III.

Již záhy zrána doprovázíme rybáře. Všude, kde plují na řece na provaze připevněné láhve od piva, vytahujeme mohutné, z drátů upletené vrše z vody.

»Mám již osmatřicet stupňů horečky,« řekl Daniel, když jsme vycházeli.

»Nechceš raději zůstat v posteli?« Zavrtěl hlavou:

»Ne, ne..., nemohli byste těžké vrše sami zvedati.«

Třesa se a rudý v obličejí sedí vedle nás na lavici a žertuje. Rybáři uchopí tahací harmoniku a zpívají: »Když ne dnes, pak kdy?«

Stará píseň Hillelova, při které židovský člověk v Palestině dnes tančí a pracuje, zní zase na řece. Pleskající tlukou ocasy širokých ryb do mříže, jakmile vytahujeme drátěné vrše z vody. Horečka Danielova stoupla na čtyřicet stupňů, a vysílen choulí se mladý rybář na zemi v přídi člunu. Dřevěné plaňky otrásají se údery jeho mrazem klektajících údů, zatím co se vracíme, abychom ho uložili na lože.

V dáli v záplavě červeni potřásá Hermon svou hlavou Medusy s ohnivými kadeřemi.

myšlenka. Chcete nás ženy za každou cenu snižovati.«

»Ani mi nenapadá, ale ženy ve svém nitru neuspokojují se s málem.«

»Derou se za ctítely, fintěním a marnivostí — chtěl jste asi říci? Ovšem, vám jest žena chladnou egoistkou, zatím právem vzato žijeme my ženy jen pro jiné. Chcete nás za každou cenu snížit a pomluvit. Ale my ženy známe se lépe. A mohu vás jen ujistiti, že každá žena by se spokojila s »koutkem štěstí«, každičká z nich.«

Toto ujištění stačilo, aby nakvap běžel

domů a bez prodlení dal se do psaní své nevěště.

Ó, kdybys věděla, velectěná čtenářko, jak svůdnými barvami líčil jsem jí náš budoucí »koutek štěstí«. Ostatně mohu ti dotčený dopis předložit.

Psal jsem tedy:

»Má zbožňovaná! Pojednou spadla páska s mých očí a vim nyní, co udělám. Vzdám se svého studování na universitě a přijal jsem pevné místo za 320 Kč měsíčně. Toto rozhodnutí učiní nás nejšťastnějším z lidí.

Nebudu se více ve svém volném čase potloukati po kavárnách a ty nebudeš museti více přemýšleti o svých toaletách. Neboť při příjmu 320 Kč měsíčně má člověk jiné starosti.

Nebudeš-li tedy míti na něco jiného mysliti, věnuješ své myšlení mně. A já z nedostatku peněz na návštěvu kaváren — budu stále u Tebe.

Tak poznáme pravý koutek štěstí. Jakmile se mezi našimi přátely a známými roznese, že jsme si založili koutek štěstí s 320 Kč měs. příjmu, prohlásí nás za šílené a potkáme-li je, budou před námi divoce utíkat. Tvé nejvěrnější a nejmilejší přítelkyně ukáží ti záda. Můžeš si představit něco skvostnějšího?

Bydliti budeme přirozeně ve čtvrti chudých. Asi u nějakého ševce v podkrovní světničce, kterou nám za 35 Kč měsíčně přenechá.

O sváteční dni bude pak podnapilý švec zajisté mlátiti svou ženu. Ale uvaž, jak chvályhodnou protivu toho bude nám naše útulné rodinné štěstí poskytovat.

Přihodí se také, že tento opilý švec vztáhne ruku také na nás. Ale můžeš si představit větší štěstí, než v takových okamžicích hledati ochranu v mých silných pažích?

Ó, náš koutek štěstí bude útočištěm čistoty a skromnosti. Tak skromné, že celé zařízení bude tvořiti jedna postel, jedna židle a jeden stůl. . . A kdyby náhodou u stolu chyběla noha, může se podepřítí o zeď — jde to také.

Pod stolem bude polévková mísa, kterou, abychom uspořili, budeme moci používat také za umyvadlo.

A za jak mnohé světlé okamžiky budeme moci děkovati své skromnosti.

Třeba, že jsem s počátku mluvil o tom, že nebudeš musiti svou sladkou hlavinku zatěžovati toaletními starostmi, nesmíš si mysliti, že snad nebudeš míti co na sebe obléci.

Naopak. Budu vždy pečovati, abys byla hezky teple a prakticky oblečena. Nemá ti na ničem chyběti. Poněvadž kout v našem pokoji bude, jak se dá předpokládati, vlhký, musíš přirozeně nositi vlněné punčochy. Proto Ti koupím potřebnou vlnu a pletací dráty. Dvakráte v týdně budeš účastna nevinné radosti, směti obléci čerstvé prádlo, hladkou košili bez krajek, abys uspořila žehlení prádla — pouhé balení to také spraví.

Pro léto upleteš si přirozeně bílé nitěné punčochy. Oproti panující módě budeš přirozeně nositi spodničky a sice z praktického vzorkovaného flanelu. A nemáš ani tušení, jak krásné jsou dnes takové vzory: žluté a zelené kostkované neb s červenými a černými puntíky.

Nyní k otázce obuvi. Samozřejmě koupíme obnošené boty u některého vetešníka. Při tom uspoří se předně mnoho peněz, a za druhé jsou jinými již vychozeny. Tedy překvapení — jako u nových, které při chůzi shledáme často úzké — vyloučeno.

Abychom si ušetřili obuv, budeme doma nositi gumové přezůvky — praktické a pohodlné. Uspoří se cízení.

A nyní k šatům. Také ty koupím ti u nějakého vetešníka, neboť čím staromódnější, tím levnější. Vzbudíš v nich veselý smích svých bližních, a vědomí, že jsi jim zjednala veselou čtvrt hodinku, bude povznášeti tvého ducha.

Vím, že všechny ženy používají rády voňavky. Nemáš ani v tomto ohledu přijíti zkrátka.

Mezi své prádlo vložíš kousky skořice a hřebíčku, a poněvadž nejlevnější ze všech mýdel jest náhodou mandlové, budeš vždy voněti po čerstvě pečené bábovce a svým milým spolubližním i tím radost způsobovati.

Pokud se týče způsobu naší výživy, představuji si, že se zařídíme na dnes tak moderní surovou stravou. Pro Tebe značná výhoda, neboť nebudeš musit vařiti a ušetříš si tedy své krásné ručky.

Ale v neděli a o velikých svátcích dopřejeme si teplé párky. Při tom způsobíme si ještě zvláštní požitok, tím, že budeme pojídati párky po jednom a sice společně začínajíce současně každý u jednoho konce. A až jej sníme, setkají se naše rty uprostřed v sladkém polibku. Nebude-li to poetické, tak již není vůbec žádné poesie.

Odebírání novin nám naše poměry nedovolí. Ale tu a tam budou naše životní potřeby snad přece zabaleny do novino-

vého papíru. Tím způsobem dozvíme se, byť by i opožděně, co se děje ve světě.

Do divadla budeme, jak doufám, moci jítí nejméně jednou do roka. Ale i zde musíme si to rozdělití a sice tak, že si vezmeme jedno sedadlo na galerii a střídavě vyslechneme každý polovinu představení na tentýž lístek.

Tak, můj miláčku, myslím, že jsem Ti naše budoucí štěstí všestranně a názorně

docítil. Neláká Tě to magickým kouzlem? Tedy — zbav mne muk nejistoty a odpověz obratem ve jménu všeho, co jest Ti svato: Chceš býti mou a můj koutek štěstí se mou sdíletí?«

Tak tedy zněl můj dopis. Dodnes nemám ještě odpovědi. Pravděpodobně si jej stále ještě předčítá. Jak vyzní odpověď mé nevěsty, přirozeně nevím. Dokonce snad asi tak, jako tvá, milá čtenářko!

J. Unzeitig:

Nálada.

Slunce již shořelo .

*Popel jeho visel v azúru slitého kovu.
Bol tryskal v červácích jak metán
v bažině —
S proudící krví nebe padla má naděje
do rovu —
V krbu doutná poslední jiskra štěstí
jedině .*

*V tmavé aleji leknínů, rákosů něčí pla-
čící srdce voní
svou krví . . . Do chladu čněly vyhaslé
plameny, jež ladí vlny jezera —
Ztuhlý vodotrysk pod tíží očí se v para-
boly kloní —
pod tíží očí, z nichž přehla všechna
nádhera . . .*

Mok.:

Housle.

Zastavárna byla nabitá. Schylovalo se k páté hodině a zítra začínají svátky.

Před okénkem hromadí se lidé. Stvrzenka za stvrzenkou se odevzdává, odtrhává se růžek jako kontrolní značka a pak musí se před pultem dlouho čekat. Stuchlý zápach naplňuje místnost, zápach po potu a nakupených tělech, nevětraných oblecích a vlhké kůže, zápach chudoby a klopoty.

Tragické scény, jaké se v sociálních románech často odehrávají, kdy muž neb žena, kteří zažili lepší časy, musí se od nějakého jim drahého rodinného skvostu odloučiti, zde neuvidíme.

Tu tiskne se jakýsi malý pán k odhadcovu okénku. Nemá klobouk, vlasy jako černá hříva nad citronově žlutou tváří, dvě zářících očí a koketně zdvižený knírek nad červenými rty.

Veliká, ve volný uzel vázaná kravata jest také červená a široké spodky — samotové — jsou barvy čokoládové. Svítí barvou ve vši té šedi.

Staví na pult skříňku na housle a s pomlasknutím labužníka a mnohoslibnou tváří vyndává nástroj.

»Kolik chcete?«

»Kolik? Já ne prodat, rozumět? Já jen vypůjčit na to sto korun.«

Přednosta potřásá hlavou. Je vidět, že se dovede usmívat.

»Dvacet snad — —«

Černý učiní posunek a zvedá obě ruce vysoko nad hlavu. Příval cizozemských slov proudí mu jako láva ústy a v jeho tváři zračí se celá stupnice pocitů, od úžasu a úsměvu až k rozhořčení a soucitu. Ustalo každé další jednání, oči všech se na něho upírají a nabyly pojednou výrazu. Náhle si připomíná, že jeho řeči nikdo nerozumí a praví:

»Ale to být přece Stradivarius veritable, rozumět? Smět vzítí domů, o svátky hrát, rodina a děti radost a tancovat!«

Přednosta usmíval se poznovu.

»Děkuji, ale nehraji na housle.«

Obočí cizince se zvedá.

»Ach, corpo di Boccho! Škoda — proto vy nerozumět, jaká božská nástroj. Ale tak nechat mne hrát!«

A aniž by se okamžik rozmýšlel, opřel housle o bradu, hnědé prsty jeho levé ruky hmataly po strunách, zatím co jeho oči snivě bloudily k šedé, sněhu plné obloze za zamřížovanými okny.

Je to cosi z »Il Travatore« — na jednání nezáleží — ale proudí to jako hřejivý, celující, někdy se míhající a bodající sluneční paprsek do veškeré té šedi. Není více slyšení padání kapek ze žlabu střechy, za mraky jest modré nebe, třebaže v širé dáli. Šaty, které mají býti vyplaceny, nezdají se více býti pomačkané a obnošené, značí přece sváteční a volné dny, ano, zdá se, jako by i dlouhý pult měl zlaté hrany.

A ze všeho nejpodivnější, že nevlídný přednosta nevytýká nepřistojnost, nechává hudebníka hrát, jako by vše to bylo v úplném pořádku, jako by skladba Verdiho bylo právě to, co v zastavárně jest potřebné. Opírá se o rám okénka, ruce v kapsách,

a jeho oči nabyly výrazu, jaký u něho nikdo nezná.

Slunko Troubaduru a zářící nebe — moře a růže — svobodu, dobrodružství a lásku.

Není jednoho mezi těmi šedými, otrhanými dětmi práce, ve kterém by se cosi více nebo méně tmavě neozvalo, strašné tušení jiného žití, tisíciletá vzpomínka na blaženost — anebo snad jen vonný sen dítěte z rána života.

Nezazněl potlesk, když odumíraly poslední smělé tahy smyčce, posvátnost místa tomu nedovolovala vzdor všemu. Ale zraky obecnstva spočívaly na cizinci s výrazem touhy a obdivu, jakým lidé všech časů dívali se na umělce a kouzelníky.

»Eh!« zvolal umělec s vítězoslavným pohledem přes pult, »co říkat nyní o Stradivarius mia? Nemít ceny sto?«

Přednosta vyrušený ze svého vytržení setřel si pohybem ruky snivý výraz s tváří, odkašlal a pravil po obchodnicku: »No, řekněme třicet. Byla by škoda, kdybyste je nemohl zase vyplatiti. .«

Miriam:

Ulice velkoměsta.

*Těžké má břímě ulice velkoměsta.
Tisíce denně nese lidí,
přemnoho slyší, přemnoho vidí,
šedivá dlážděná cesta.
Každý, kdo přejde ji, byt' klidně a suše,
nechá v ní kousíček svojí duše.
Lidé hovoří — ulice hlučí —
lidé stojí a ulice jde . . .
za rohy zahýbá, břímě ji mučí,
to lidé stojí — ulice jde . . .
Snad poskok děvčátka ulici udeří,
(neboť už ani dítěti nevěří),
těžce udýchána pod krokem dělníka,
kol domů luxusních do temna utíká —
zlekaná pustotou, chrámy opomíjí
(zrazený Bůh tak často trestá!)
uštvaná ubíhá a hlasy za ní vyjí:
— Ulice, stůj! jsi otrok velkoměsta!*

Fubal-Ra.:

Návrat.

Student Václav, vysokoškolák, přijel domů na vánoční prázdniny. Pochází z horské vísky, pěkně položené mezi šumavskými hvozdy, za ní strmí vysoké hory jako strážce, na druhé straně mírně zvlněná rovina ztrácí se na obzoru.

Má již jen starou maminku, která ho

vítá s otevřenou náručí. Jak by né, když téměř půl roku ho neviděla. Student s veselou myslí přijel domů, neboť zde, v tom posvátném klidu si odpočine a zotaví od příliš rušného života hlavního města, kde jest na studiích.

Druhý den jest právě neděle, poslední

před Božím Hodem. Zvonění svolává věřící na služby Boží do pěkného kostelíka, který trůní uprostřed vísky a zdá se, jako by celá se k němu tulila a byla pod jeho ochranou. Kostel se rychle plní, neboť lidé zdaleka přicházejí, aby vzdali Bohu dík a našli v modlitbě osvěžení po namáhavé týdenní práci. Maminka Václavova jest již vypravena a diví se, že syn na mši sv. nejde. Na její upozornění jen nevrle odpověděl, že mu není po dlouhé cestě dobře a že dnes nikam nepůjde. Trochu smutná a starostlivá o zdraví svého miláčka odchází do kostela.

Václav osaměl. Jeho nitro jest rozbouřeno. Byl vybidnut svou matkou, aby šel do kostela. Na jeho tváři pohrdavý úsměšek — on má jíti do kostela! Byl sice kdysi katolickým studentem, ale dnes — dnes se za to stydí. Přímou se diví, jak mohl býti tak neuvědomělý, tak zpátečnický, jak mohl věriti tomu, co ho učili v náboženství, a hrůza pomyslit — jak mohl kdys v tomto venkovském kostelíku ministrovat. Teď setřásl se sebe toto jeho zpátečnictví, vplul do víru velkoměsta, jest prodehnut velikými myšlenkami pokroku, ve kterém nemá místo Bůh, který není, anebo i kdyby byl, co s ním, vždyť ho ještě nepotřeboval.

Jak zdá se mu nyní ten domov úzký, jakási tíha na něj doléhá, myslí, že tito lidé zde jsou proti němu tak zaostalí a proč? Jen proto, že věří v Boha a že se mu klaní. Vychází ven, za vesnici, kraj jest pokryt popraškem sněhový. Cesta vede kolem skalisek, vystoupí na jedno z nich, aby měl lepší výhled po rodném kraji. Jak velebný to pohled na šumavské velikány, na stráně porostlé hustými lesy,

Miriam:

Tanečnice.

Belgická havířská osada s obyvatelstvem nejrůznějších národností a nejnižší kulturní úrovně . . .

Biograf s jednotnou cenou 4 franků za místo, kouření, plivání a přístupem s dětskými kočárky i jízdami koly . . . místo, podobající se začmouzenému koutu u pekařských kamen, černajícimu se lidským hmyzem . . .

Po šedivém, natrženém plátně, kmitá se báseň světla a stínu — film, doprovázen sténajícím pianem a mručením obecnosti, přečítavajícího si francouzský a vlámský text.

okrášlené napadaným sněhem. Hledí na vesničku pod sebou, na pěkný kostelík uprostřed, který se mu zde v té kráse nezdá již tak podivným. Nitro jeho se uklidňuje, ale náhle pojímá ho závrať, svět se s ním zatočil, ztratí vědomí a padá.

Před polednem přinesli ho vesničané k uplakané jeho matce. Jest ještě v mrákotách a narychlo povoláný lékař shledal vnitřní zranění a malý otřes mozku. Zranění nebylo nebezpečné, ale dlouho ležel zmitán horečkou. Jeho maminka, dnem i nocí bděla nad ním a jedinou útěchou jí byly modlitby, kterými úpěnlivě prosila Nejvyššího za svého syna.

Po třech týdnech Václav se již tak pozdravil, že ho opustily horečky. Byl vyhublý, vytrpěl po tu dobu mnoho. Jednou ráno, když matka odešla, spatřil na svém lůžku jakousi knihu. Sáh po ní a otevřel — byly to modlitby jeho maminky, které tu zapoměla. A tu stal se div. Neodstrčil je, ale listoval v nich, četl a četl dlouho. Nastala s ním změna, jeho duše se uklidnila a na jeho tváři bylo nové rozhodnutí.

A když se uzdravil, a mohl poprvé vyjít ven, byla neděle. Venkovský kostelík jest plný věřících. Mše svatá chýlí se ke konci. Staříčkový, bělovlasý kněz bere do rukou monstranci a dává shromážděným požehnání. Vše padá na kolena před Nejvyšším, sklání své hlavy a bije se v prsa. Paprsky zimního slunce vnikly mřížovým oknem a radostně plynou po klečícím zástupu. Jak velebný to okamžik! Vzadu u sloupu, před obrazem Ukřižovaného, klečí student Václav. Děkuje Bohu za své uzdravení a za opětné uvedení na správnou cestu.

První díl filmu ukončen. V meziaktí je na programu taneční produkce.

Primitivně podávaná hudba prodírá se atmosférou, zatěžkanou šedopopelavým dýmem laciných cigaret — prodírá se rytmem těžkopádným a vrávoravým, jak opilý krok vesničana — několik falešných tónů zařizne se časem do ticha a vtom už vybíhá na jeviště dítě.

Je to snad ztělesněný omyl Osudu či ironie Života, to bílé, něžné dítě, stojící v taneční póze před očima lidské spodiny?

Sta velkých, uhelným prachem podkreslených očí sběhlo se v jediný zorný úhel, ▼

jehož styčném bodě stálo ono — dítě — lidský motýlek — zahalený něžným flórem, s vínkem růžových květů na hlavě.

Hudba měkne v splynutí s křehkými pohyby dívčího tělíčka — neb motýl se roz-tančil . . .

Sál zařal dech. Lidé zapomněli své jsoucnosti. Ze všeho zbyl jen obdivující zrak temné masy, očištěný tanečním dotekem dítěte.

Paže malé tanečnice se podobaly křehkým stvolům, zachvívaným tajemným vánkem — bílé údy oddané se odevzdávaly příkazům hudby — za smíchu dětských úst úsměvem nedětským.

M. Neznámá:

Na kluzišti.

*La, la, la — la, la, la —
úrypek valčíku,
kluzišťe hýří —
»Hurá!« plno křiku,
smích se kol šíří,
chybný krok,
karambol,
pružný skok —
»Hola! Hoj!«
V kole vše víří;
svítilny,
zlatý sníh —
pomalu padá,
na rtech nám stlumí smích,
bílý sníh,
který mám tolik ráda.*

Mahra:

Rovnač nosu.

Nedaleko nás bydlela Prašivkovic rodina. Ač vlastně ze všech členů tohoto početného rodu byl nejpopulárnějším pejsek Boček, proslulý každodenním vyklepáváním blech před domovními dveřmi, přec chci zde říci několik slov o jiném tvoru božím z Prašivkovic domácnosti.

A tu musím prozraditi, že náš hrdina se jmenoval Rudy a vlastně vůbec hrdinou nebyl. Osud se notně spletl, označiv ho v rodě mužském, máma dokončila jeho životní katastrofu prvním navléknutím kalhot na křehké jeho údy — neboť vzezřením i zálibami byl Rudy děvčetem. Do čtrnácti let si hrál s panenkou, načež ji s velkou slávou pohřbil na půdě za účasti všech místních děvčátek od čtyř do osmi let.

Tolik jen úvodem, aby mi bylo věřeno, že náš hrdina byl vlastně na polovic hrdin-

ku a tudíž se nedivte, že i zrcadlo bylo jeho oblíbenou zábavou.

Ach, to nezdvořilé zrcadlo! Drze se Rudkovi vysmívalo z jeho nadprůměrně vyvinutého nosu. Ať se k hloupému zrcadlu stavěl z kterékoliv strany, vždy mu prostořeky vrhlo v oči, že jeho nosánek si nezadá s banánem, do něž ptáček dvakrát klofl.

Nuže, tato parabola, denně zrcadlem zobrazovaná, nesmírně Rudinka trápila. Kdysi mu řekl spolužák: »Človče, ty být děvčetem — to by tě kluci vodili za nos! Dlouhý jej máš na to dost!«

Rudy zaskřípal jak stará almara, ale na říznou odpověď se nezmohl. Ostatně nač! Marně skrýváti pravdu, sedí-li uprostřed tváře.

Ale od této chvíle počal svůj nos nenáviděti. Kdož ví, jaké chmury honily se je-

ho zmučenou hlavou, jisté je, že pojednou počal pečlivěji pročitati insertní část novin, mnohem pečlivěji, než kdy jindy.

Heureka! Našel, co hledal. Tučnými písmenami zeje naň reklama: »Rovnač nosu — — netušené výsledky — účinek zaručen« atd.

A Rudka září — Rudka jásá — Rudka letí na poštu, poštou letí objednávka a už to jde. Za několik dní vyňal Rudy s tlukoucím srdcem z obalu nástroj své budoucí krásy — rovnač nosu. Protože byly vánoční prázdniny, těšil se Rudy, jak bude celá třída u zjevení, až on se po Novém roce objeví ve dveřích — On — se svým novým nosem! Pln naděje ukládal se večer k spánku, ovšem s rovnačem na nose.

Safra, ono to trochu tlačilo, ale trp, tělo, když bys krásné býti chtělo, a tak Rudy hrdinsky snášel tlak a svěrání. Konečně zdřiml. A tu začíná mu divoký sen líčiti hroznou operaci: Doktor mu uřízl nos, ale ihned zas narostl nový, větší, doktor řeže znovu, nos roste do nekonečna. Rudka sténá, potí se, hlava mu hoří — probouzí se a

první jeho hmat patří nosu. Probůh! Je opravdu bez nosu — neboť co nahmatal, žádný slepý by nosem nenazval.

Skok s postele — srdcervoucí výkřik, neboť pod nohou zapraskal slavný aparát krásy, jenž zatím slítl na podlahu, — druhý skok a Rudka zaúpěl. Zrcadlo nehovořilo už o kanánu, ale o — řípě, takové bachraté červeňoučké řípě, ve kterou se proměnil nos Prašivkovic juniora, oteklý následkem malého, těsného rovnače.

Téhož dne šla jsem po náměstí, vidím v okně Rudku, vlastně vlkou šálu paní Prašivkové a z ní jen Rudkovy oči.

»Rudy, co je ti, žes tak zabalen?«

»Ale zuby mne bolí,« ozvalo se zaškrce ně ze šátku. A já jsem byla ochotna tomu věriti, kdyby nebylo prostorekého jazýčku Mařenky Prašivkových, která mi v nejbližší době svěřila celou historii. Jen do ucha — aby se to nikdo nedověděl — tak prosím — ani vy to nikomu neříkejte!

A jen vám nakonec všem upřímně radím, nekupujte si rovnač nosu, nechcete-li, aby vás »bolely zuby«!

Eda Jitzovský:

Manitoba a L. T. C. Praha v třídní knize.

Profesor, suchý občan se skřipcem na černé šňůrce, ztrácející se někde za uchem, šermuje v levé ruce trojúhelníkem a v pravé svírá na 180° otevřené kružítko. (Člověk si maně vzpomíná na školní představení filmu »Temnou Afrikou«.) Co s tím? Bože, vždyť je deskriptiva a člověk musí těm nechápavým klukům ukázat též nějakou průmětnu a paprsek na ni dopadající a kamsi se lámající.

V poslední lavici sedí dlouhán Zdena a na sucho si myje hlavu v Středozezemním moři a pravým loktem tísni Tunis. Pak se profesori diví, že zeměpisná mapa je vždy tak brzy roztrhaná a zašpiněná. Vedle sedící Pepa s ohromnou námahou zabránil zívnutí, že mu až slzy z očí vytryskly. Ne, Pepa není tak slušný proto, že by si již jednou vzal k srdci tu otřepanou frázi o slušném chování se ve škole, kterou již xkrát psal, ale proto, že na něm právě spočinul zrak paně profesorův.

Ve třídě je klid a mír, jaký by si mohla přátí odzbrojovací konference. Nálada ospalá jako na burse, a ač je již čtvrt na jednu, školník topí, že je příšerné vedro jako při zápasech našich tennistů Koželuha a Macenauera v Jižní Africe.

V této idyle klidu, rušené jen monotónním hlasem profesora a harašením jeho promítacích instrumentů přišel Zdena na plán, který se jal ihned uskutečňovat. Vyťáhl z kapsy nůž a »Ideal« gumu a začal něco řezat a krájet. Pepa z nedostatku vhodnějšího zaměstnání chvíli mlčky přihlížel a když nechápal, nač to může býti, pravil:

»Co to tropíš?«

»Puk.«

»Na co?«

»No přece na hockey.«

»Neblázni, vždyť puk je veliký jako tříkačková krabička od »Globinu«.

»To je, ale my budem hrát s tím« — a již Zdena šeptá Pepovi svůj plán do ucha.

Asi 10 cm od okrajů lavice se zarazila kružítko. Branky byly sice trojúhelníkové, ale to nevadilo. Miniaturní puk klidně spočívá uprostřed hřiště na nakloněné rovině a bez mantinelů.

»Jo, ale kde sebrat hole?«

»To nic, vezmi si držátko, asi 2 cm od konce je trochu nalom a hrajem« — poučuje Pepa Zdenu.

Training je zahájen. Puk lítá po lavici sem tam a jako by si chtěl vše dobře pro-

hlédnout, zakutálel se i do kalamáře. Pepa ho vylovil, otřel o »futro« kabátu a hrálo se dál. Zadní lavice ožily a u hochů se objevil ohromný zájem o hru. Ostatně pochopitelný, když sídlí v městě s nejlepším kluzištěm v republice a druhým hockeyovým teamem, z něhož tři hráči jsou reprezentanti ČSR.

Zdena vyhrál interclubmatch a dostal chuť na zápas velikého stylu, a proto pravil Pepovi: »Víš co? Ty jsi Manitoba University a já L. T. C. Praha a sehrajem mezinárodní zápas.«

Dobrá. Zápas začal za ohromného napětí neplaticího obecenstva. Boj byl urputný, »hole« o sebe narážely, puk se bleskurychle pohyboval na rukávy vyleštěné ploše »ledové«, útok střídal protiútok, goal visel takřka ve vzduchu, ale protivník vždy skvěle kryl. Konečně se podařilo Malečkovi-Zdenovi skvěle projeti a rassantní ranou vstřelili goal Kanadánům k nepopsatelné radosti diváků. Puk proletěl brankou, mezerou mezi lavicemi a dopadl klímajícímu tlouštíkovi Karlovi zrovna na jeho jako by k modlitbě (asi o zvonění) složené ruce. Karel se chudák zřejmě lekl, takže vzbudil pozornost profesora, marně se snažícího znázorniti třetí průmětnu přiložením oškubané třídní knihy. Nárysna a stranorysna se s hlukem sklopily do půdorysny, kterou tvořila kathedra a paprsek se »pošpinul« tak, že se zabodl do podlahy.

Vysoká postava pod skřipcem se ohnula a řítila se mezi lavice, až se zastavila u nešťastného Karla.

Sven Sjölund:

Hilligovy obchody s čluny.

Přeložila Mck.

Člun byl na suchu, když jej Hillig koupil. Nepůsobil sice zvláště imponujícím dojmem, ale cena byla také nízká. Za 10 marek nedostane se každý den člun.

Co učinil Hillig nyní? Prodal člun, přirozeně pokud ještě ležel na suchu.

Dostal za něj 20 marek.

Kupec chtěl sice zaplatiti jen 10 marek hned a zbytek až bude člun na vodě, ale s tím nebyl Hillig srozuměn.

»Potřebuji velmi nutně peníze,« pravil. »Nezaplatíte-li ihned celý obnos, nebude z prodeje nic.« Pak obdržel peníze, načež se vzdálil, udav dříve nepravé jméno a nesprávnou adresu pro případ, že by si kupec

»Tak, teď mi řeknete, co jste tady dělal, že?« —

»Já, já, já prosím, nic nedělal, já dával pozor.«

»Nelžete, vy jste zřejmě vyskočil jako by vás někdo píchl, že?« —

»Pro — prosím ne.«

»Mluvte pravdu, že?« —

»Někdo po mně něčím hodil.«

Hlas od kamen: »Idiot.«

»Mlčte, nikdo se vás na nic netázal, že?«

Pátravý zrak se rozletěl po třídě.

»Kdo to byl, ať se ihned přihlásí, že?«

Mrtvé ticho.

»Tož vy tak, já vás naučím, že, zapíšu celou třídu do třídní knihy, že, já vám ukážu, kdo tady má co mluvit, že.« —

Dvě sedadla bouchla a dva hoši vstali.

»Co chcete, aha, vy jste to byli, že.«

»Ano.«

»A to vy jen tak klidně řeknete, že, jako by vyrušování nic nebylo, že, sednout, to si odpykáte, že.«

Pán v krovkách (chodil v žaketu) spokojen svým vyšetřujícím talentem, chvátal dlouhými kroky usednout na rozvrzanou židli, aby do poznámkové rubriky zapsal na věčnou paměť Pepu Lajera a Zdeňka Micáka s třířádkovým přídavkem a vítěznými tahy napsaným podpisem — Alfred Křivka.

Když si oba provinilci sedali, pravil personifikovaný Maleček k Dr. Watsonovi: »Podívej, ani soudce nám nechyběl, který by po zápase sepsal protokol.«

náhodou přál nějaké vysvětlení o jakémoliv podrobnosti předmětu koupě.

Tím by mohla historka velmi dobře zakončiti, kdyby Hillig byl býval rozumný muž. Ale to bývá tak velice zřídka.

Následkem toho prováděl Hillig hlouposti, obchodoval dále s čluny.

Z pozůstalosti v jakési kolonii, půl míle po proudu řeky, koupil člun za 10.50 marek. Vlastnoručně dovesloval obludu k svému vlastnímu skladišti lodí.

Pak neodvážil se po osm dní podati někomu ruku. Ale když člun prodal, vydělal na něm 17 marek.

Věc se vždycky vyplatila.

Nyní ochutnal krev. Při jisté dražbě, míli proti proudu řeky, koupil člun s přidělaným motorem. Byl to pěkný člun a bylo prý v něm místa pro 10 osob.

Hillig jej koupil za 39 marek.

Tento motorový člun lišil se co nejnepříjemněji ode všech jiných motorových člunů, jaké byly kdy humoristickou literaturou houpány. Motor běžel! Můžeme si pomysleti něco šosáčtějšího?

Hillig usedl do člunu a plavil se bez přerušení domů. Jeho jedinou námitkou bylo, že člun vyhazoval.

Hillig, který dříve obchodoval příležitostně s koňmi, shledával totiž, že narážení a houpání člunu po vzednutých vlnách má jakousi podobnost s vyhazováním koně.

Vzdor těmto vlastnostem podařilo se mu zbýti se člunu za 125 marek. Zcela slušný malý výdělek na takových starých necích.

Hillig si nyní umínil vzdáti se svého místa v jakémsi malém komisionářském obchodě, vyzvednouti ze spořitelny svých trochu peněz a svůj život věnovati zcela prodáváním člunů. Lidé, kteří by naběhli, najdou se vždy.

Když Hillig jednoho dne četl oznámení, že jest kdesi — na protějším břehu vzhledem k vystěhování se do Austrálie, levně na prodej člun, s veškerou úctou H. Holm — věřil dobrý obchod, pročež se na to místo odebral.

Člun vypadal bezvadně, měl kajutu a motor s koňskými silami. Cena byla 400 marek. Hillig, učiniv rychlý rozpočet, koupil člun. Vsadil sice na jednu kartu své veškeré úspory, ale lepší uložení kapitálu nemohl si ani myslit.

Když již chtěl se svým nově získaným člunem odejeti, přišel k němu dřívější majitel člunu, pan Holm, a tázal se, zdali by nechtěl laskavě vzíti mu sebou do města několik beden vajec. Příjemce, že si je rád z jeho skladiště sám odveze.

J. Unzeitig:

Výlet.

Vyšli jsme pozdě zrána. Bylo nás šest a cílem naším byla Baňska Bystrice.

Vnořili jsme se do zelené tmy lesa, jež proudila pod jeho hustou klenbou. Sem ještě nezabloudil pronikavý paprsek sluneční. Na mechu se krčila úzkostlivě noc...

Čím dál, tím víc přšelo sem světlo a za chvíli topil se v něm celý les. Velebná nád-

»Ano, s radostí,« sliboval Hillig, »již to nějak uděláme.«

Za čtvrt hodiny byly bedny na palubě narovnány a Hillig uvolnil člun a odplul.

Po hodině jízdy musil na okamžik zastaviti a jiný motorový člun položil se k jeho boku.

»Přejete si?« tázal se Hillig rozvztekle. »Nechte laskavě můj člun na pokoji!«

»S radostí, ale teprve, až se dozvíme, co máte tam v těch bednách,« pravil jeden z pánů v druhém člunu.

»Po tom vám pranic není,« pravil Hillig, jehož slabě vyvinutý mozek dosud nepochopil, s kým má co jednati.

»To právě chceme zjistiti,« pokračoval onen muž. »Jsme totiž celní úředníci.«

Nyní vysvitlo Hilligovi.

»To jsou jen vejce,« řekl Hillig rychle a neklidně. »Na každý pád bude lépe, podíváme-li se,« mínil druhý a vyšplhal se do Hilligova člunu. Po malé námaze uvolnil víko jedné bedny a vyňal hned na to lesklou plechovku.

»Začínáte nyní dopravovati vejce v plechových konvicích?« zajímal se muž s nepřijemným úsměvem. »Nebo jsou to snad »ztracená vejce«?« Hillig zbledl na smrt.

»Ta nejsou má,« pravil kvapně, »ta si můžete klidně ponechat.«

»Velmi laskav,« pravil celník, »ale uvážím-li to blíže, pak bude nejlépe, když půjdete s námi i s vaším člunem.«

A při tom zůstalo.

Jakmile si Hillig odseděl trest za pašování lihu, jel na jisté místo na protější břeh. Když se setmělo, vstoupil do obydlí jistého pana Holma.

Když Hillig za hodinu poté toto obydlí opouštěl, měl pan Holm opětovně příčiny co litovati, že se — jak udával v oznámení v novinách — nevystěhoval do Austrálie.

Hillig jest totiž veliký, silný muž. A právě odpočatý. A nebylo zde svědků.

hera stékala s korun velikánů na mech a v našich srdcích se rozlila radost — radost ze dne, radost z krásy, radost ze všeho, co nás obklopovalo.

Bylo již dlouho po poledni, když jsme vyplavali z přítmi lesního a stanuli jsme před hradbou bílých skal.

Jemná modř nebe klouzala po jejich stě-

nách, měnic se v sněhovou bělost a mísila se nepozorovaně se smaragdovou zelení lučin.

Utábořili jsme se na úpatí skal.

Slunce se utopilo v horách, když jsme se vydali na další cestu.

»Pojďme se podívat na západ slunce!«, navrhol Janko.

Odpírali jsme, ale on již šplhal po skále.

Následovali jsme ho. Nebyli jsme ani v polovici a on již stál na vrcholku nad opuštěným lomem, opíraje se o stromek a vbodl svůj zrak do dálky.

Napomínáme ho... Nedbá, směje se.

Šplháme dále..

Výkřik... Dutý pád.

Janka již nad lomem nebylo

*

Slunce již dokrvácelo...

Nad krajem tekl večer smočený krví —

Měsíc vyplul z přístavu hor a rozsypal svou zář na nebi, v němž se koupaly poslední červánky

Klid a ticho rozestřely své tajemné sítě, v nichž uvázlo táhlé klekání...

Stromy se sklonily k modlitbě.

Radost odešla do nepřístupných skal tak tiše —

Do Baňské Bystrice přišlo nás pět.

Chyběl ubohý Janko

Karel Jíva:

Vzpomínám . . .

*U okna sedím sám
a zadumán dívám se v bílou dál,
kde modravé lesy
lemují zvlněný kraj...*

*Tam kdesi,
tam — za těmi lesy a pláněmi
dědinka rodná spí pod sněhem...
V chaloupce jedné
se stropem nízkým a okénky malými
matička moje žije svůj den.*

*Vzpomínám na ni...
a kdybych křídla měl
přes bílé pláně bych se rozletěl
a zlíbal čelo vráskami zryté
i ruce mozolovité
matičky mé...*

*U okna sedím sám
a zadumán hledím v šerící se dál,
kde západ rudě plá
a výš — na ztemnělém již nebi
hvězdička prvá se třpytí...*

M.:

Dej dešť, Marang Buru!

Koncem našeho léta stavějí si severoamerické indiánské kmeny své svaté dešťové chaty v lese, aby usmířili »Boha velikého deště«. Ihned po dostavění vrhají se všichni muži na chatrce a strhají je v běhu svými hlavami. To jmenují Indiáni »prorážení mraků«. Zřícením se »mračen« připuďí se dešť magickými silami na zem.

Po horkých letních dnech tančí Ainové kolem lebky mývala divoký tanec, hopiové

nosí při svých hadích tancích jedovaté zmi-je volně v ústech. Hadi a mývalové jsou v jakémsi tajuplném vztahu k dešti, mohou jej přičarovati. Proto říká se v Illinois: »Pověš hadí kůže na granátový strom, pak bude pršet!« Leč také hlasu drozda připisuje americká národní pověra podobnou moc:

»Take out your scillet, take out your scillet, the rain will fill it.« V překladu asi

takto: »Hrnc ven, hrnc ven, dešť jej brzy naplní.«

Australci jest jeho intichiuma ceremonie o dešť, démonický tanec s maskami mračen, nejposvátnějším obřadem. Jen ti právě tak svatí náčelníci kmene, kteří mohou svůj rodokmen až na samého démona deště zpět odvozovati, jsou hodni zúčastniti se vzývání intichiuamy.

Indián klesá na zem před Paryamjem, bohem deště, na jehož pokyn zvěř radostí skáče a rostliny se množí. A snad v tutéž dobu shromažďuje se ve veliké chatě šamana deště kmen Eskymáků. Tabák a ostře páchnoucí byliny se spalují, dýmky zapalují. V hustém dýmu zahajuje fantasticky oblečený čaman svá dešťová kouzla, píská pronikavě, aby znázornil vítr, pokouší se tleskáním ruky napodobiti šumot padajícího deště a tančí u vchodu stanu sem a tam. Tak může ostatními nepozorován viděti, jak dešť se blíží, o jehož příchodu přirozeně na základě jistých známek o počasí, již předem věděl.

Dešťový čaroděj požívá u všech primitivních národů zcela zvláštní moci. Ale běda mu, dá-li dešť příliš dlouho na sebe čekati! Jest tím pak vinna jeho osobní nepřívětivost, která mu přijde draze.

Afričtí kmenové bijí svého čaroděje tak dlouho, dokud se počasí nezmění.

Obyvatelé města Castanas v Americe však na to vyžráli. Ti poslali uprostřed minulého století dokonce milému Pánu Bohu »upomínku«.

V Castanas panovalo celé týdny strašné sucho; mnoho lidí pomřelo, velká stáda dobytka zahynula žízni. Podepsána purkmistrem a všemi městskými radními, byla

v novinách »EL Pueblo« uveřejněna následující resoluce:

1. Když během osmi dnů nebude pršet, nesmí žádný z obyvatelů choditi na mši, neb se modliti.

2. Potrvá-li vedro dalších osm dní, budou zbourány kostely a kaple, ostatní svatyně budou zničeny.

3. Po uplynutí dalších osmi, deště prostých dní, budou sťati všichni kněží, mniši, jeptišky a zbožní.

4. Tato nařízení byla vydána, aby svatý Stvořitel věděl, s kým mu vlastně jest co činiti. A ku podivu — čtyři dni nato lilo již jako z konve.

S poměry počasí souvisí, že v evropských zemích obyčejně, vztahující se k dešti, mají zameziti ponejvíce příliš silné, vytrvalé deště.

Jest zajímavě, že také Terahuma-Indiáni, kteří co zemědělci jsou od deště úplně odvislí, znají náboženské tance k odvrácení deště.

Nejvíce rozšířen u všech národů, kteří znají obyčejně vztahující se k dešti, jest zvyk polévání vodou. Přirozeně, že nabývá podle země a stupně vzdělání místní zbarvení. Dešťovní kněží Zuniů, na příklad kradou se, zastřeni maskami z hlíny, podél vesnických chatrčí, na jejichž střeších stojí ženy a lijí vodu dolů. V Rumunsku a Porýní obtáčejí nahé děvče bylinami a zelenými výhonky, vedou je kolem vsi, načež je její milenec polévá vodou. Ať již Afrika či Evropa, smysl jest vždy tentýž.

Polévání vodou, symbol deště, má přiměti demony k poskytnutí příznivého deště.

Čapek:

Chemie a její použití.

Náš ústav má nádhernou posluchárnu chemie. Je to místnost dosti veliká. Hned vedle je druhá, která nese hrdý nápis: »Chemická pracovna žáků«. Ovšem na praktická cvičení nechodí jako obyčejně nikde. A třetí místnost, tato svatyně veškerého umění chemického je »Chemická pracovna profesorská«. Profesor chemie jí používá k tomu, aby si po únavě a lopotě s námi oddychl a v klidu zakouřil. Přístroje v ní jsou různé. Je to plyšová, stará, proděravěná klubovka, několik židlí, dva stoly a ubohá, odřená skříň, v níž jsou za sklem »různé minerály a pomůcky k vy-

učování chemie«. Je to trochu kamení a zvláště hojně jsou tam zastoupeny různé otisky z doby kamenouhelné, které vybírá pan profesor z truhlíků, které ukládá školník do chemické pracovny žáků. Toto »výborné« uhlí je vůbec nějaké zvláštní. Když se ráno zatopí, shoří vrstva dříví a uhlí zůstane nedotknuto. Je tím patrně vinno počasí, anebo je to z důvodů úsporných, poněvadž nepamatují, že by nám někdy dával školník nové uhlí. Také ventilaci máme výbornou. Elektrický ventilátor je zarezavělý a když jsme dělali pokusy se sirovodíkem, omdlel v třetím patře profesor

kreslení a žactvo dostalo přípis, který ho opravňoval k bezplatnému použití plynových masek z vojenských kasáren, které mu budou okamžitě radiotelegrafickou cestou na požádání zasílány.

Naše školmetrová doručila ministerstvu školství petici, poněvadž při poslední lekci o síře se jí všechen sirovodík pohltil v hrnci, ve kterém ohřívala párky a zcela pravidelným pochodem vznikla kyselina sirovodíková. Párky ovšem byly zkaženy a za ohromného nadávání školnice vyhozeny do kanálu. Ale distinguované krysy to nesnesly a hromadně pochcípaly. Školnice dostala za to od městského purkmistrovského úřadu pochvalný dekret a vyzvání, zdali by nechtěla podobné lidumilné akce opakovati ve službách města s hrazením veškerých výloh. Z toho patrně sejde, neboť školnice slíbila otráskati všechny hrnce od párků profesoru chemie o hlavu. Z těchto všech věcí vzniklo na reálce nebezpečné anarchistické hnutí. Každá třída vyslala dva delegáty a utvořil se komitét pro osvobození studentstva. Tento komitét si

vzal za úkol pomstíti všechny pololetní konference. Se srozuměním školníka byla vedena zdivem kaučuková roura z chemie do sborovny. Školnice zapůjčí v den odplaty všechny hrnce s párky, které budou před zasednutím konference rozprodány členům sboru profesorského. Již ráno obdrží každý člen sboru úmrtní oznámení své vlastní osoby a politování nad svým životem, což obstará místní pohřební ústav. Odpoledne budou choditi kondolovati deputace tříd. Rázem započeti konference začne zhoubnou činností Kippův přístroj na výrobu sirovodíku a zvláště zvolený sbor vybraných zpěváků přede dveřmi sborovny zapěje pohřební pochod. Na střeše reálky bude vyvěšen černý prapor velikosti kapesního šátku a bílý, velikosti asi stanové plachty. Náš komitét vydal svolání, kde ve jménu příštích událostí vyzývá středoškolské žactvo, aby vyslalo deputaci k studování našeho patentu, nebo aby poslalo 100 Kč jako příspěvek. Podniku zdar! —

V. Hrdina, III. třída reálky.

O Věnovi a našem skautském výletě.

Poslední naše schůzka před výletem byla rušná. Právě docházelo k nejtěžšímu problému: kam se půjde, když vstoupil br. Věna, t. č. primán. V ruce stydlivě mačkal čepici a šel se omluvit k br. vůdci: »Bratře, já jsem, — já jsem nemohl dřív přijít, my jsme, — my jsme — neměli vařený kafe.« Všichni jsme vybuchli v smích a br. Věna červenaje se, usedá mezi nás. Konečně zvítězil návrh jíti na »Zavadilku«, k Vltavě. Sraz byl ustanoven za týden přesně na pátou hodinu ranní. Ještě jsme si zaznamenali potraviny, které si máme vzít s sebou, a pak jsme šli domů. Den před výletem jsme přinášeli potraviny do klubovny. Také Věna přišel, ale vezl je na trakaři, protože jich nemohl unést. Když šel domů, pravil mu vůdce: »Tak, Věno, zítra v pět hodin, ale přesně; a ať máš uvařenou kávu«, dodal s úsměvem. Věna se začervenal a zmizel, jak nejrychleji dovedl. Druhý den ráno scházeli se hoši u klubovny, Věna přišel s tatínkem, který se šel na nás podívat. Když viděl malý dřevěný vozík, na který jsme nakládali zásoby a jehož kola »šmačchala«, jak se o nich vyjádřil Věna, usmál se a řekl: »S tím nedojedete ani na náměstí.« Předpověď Vě-

nova otce se splnila. Když jsme se blížili k náměstí, ztratili jsme jedno kolo a celý obsah vozíku nesl se k zemi. Kolemjdoucí lidé se u nás zastavovali a vtipkovali o našem »dopravním prostředku«. Z této směšné situace vysvobodil nás Věnovův otec, který nám půjčil dosti velký vůz, kterým vozil seno. Přijali jsme s radostí tu výpomoc a naložili na vůz všechno i Věnu. Pak se nám jelo dobře, ale šla-li cesta do kopce, museli jsme se namáhati. Věna se jen ptal: »Kdy už tam budem?« Když jsme ujeli polovic cesty, odpočinuli jsme si a pojedli. Věna byl stálým drncáním na voze tak unaven, že nemohl udělati ani krok, ale s velkou chutí se pustil do jídla. Po chvíli jsme se vydali na další cestu. Jeli jsme lesem, kde několikrát tekl přes cestu potok, ale my jsme se nezalekli a i v botkách jsme jej vždy přeběhli, držíce se vozu. Věna se nám jen smál. Konečně asi po pěti hodinách jsme byli u cíle. Br. vůdce vařil kakao, abychom se posilnili, a my jsme hověli svým tělům v trávě. Věna byl tak unaven, že usnul pod jedním stromem. Toho si všiml taškář Jirka, vzal barvy, které s sebou vezl a pomaloval Věnovi celý obličej. Pak mu kápl pod nos čpavku a odešel mezi

nás. Čpavek počal Věnu svědit v nose, takže se probudil. Všecek ospalý šoural se k nám a my propukli v bouřlivý smích. Když jsme se dosti nasmáli, dali jsme Věnovi zrcátko a on zahanben, utekl se umýt k potoku. Za chvíli jsme se najedli a potom stavěli stany. Když se setmělo, rozdělal vůdce první táborový oheň. Seskupili jsme se kolem něho, někteří hoši hráli na mandoliny a zpívali jsme. Po deváté hodině jsme se pomodlili a šli spat. Věna měl neklidnou noc, neboť spal první noc ve volné přírodě. Nemohl usnouti. Každý šelest jej rušil, zvláště houkání sovy, ba i kroky hlídky, která obcházela tábor. Uplynulo několik dní a Věna měl jít také na hlídku. Aby mu nebyla zima, vzal na sebe tatínkův »havelok« a ozbrojil se holí, ale když jej br. vůdce budil, moc vesele se mu nešlo. Když si vzpomněl, že je »hodina duchů«, přikrčil se za stan a ani nedutal. Hodinky popostrčil o půl hodiny, ale druhá půlhodina ne, a ne uplynout. Náhle něco zapraskalo v houští vedle tábora. Věna ztuhl. Po chvíli však rozeznal menší zvířátko, které lezlo ke stanům. Už se nebál. Plížil se po tichu a chtěl je lapiti. Chňapl po něm rukou, ale s výkřikem utrl zpět. Byl to ježek a Věna se popíchal. Výkřik uslyšel vůdce, který rychle vyskočil ze stanu, a Věna mu plačtivě ukazoval popíchanou ruku. Vůdce jej poslal spát a ustanovil jinou hlídku. Věna spal tentokrát dlouho. Ubohý ježek, jistě se i on hrozně polekal, že byl při svém nočním lovu překvapen. Za dne odpočíval ztulen v doupěti, za noci ho vyhnal prázd-

ný žaludek. Před polednem poslal vůdce Věnu pro vodu do studánky. Věnovi se zalíbila ve studánce pestrá ryбка a on místo aby nesl vodu do tábora, chytal ryбку. Vůdci se zdála Věnova nepřítomnost dlouhá a proto pro něho poslal Jirku. Jirka se připlížil k studánce, a když viděl, že Věna je na bříše a chytá ryбку, »ušil mu jednu přes záda«. Jednou byl Věna pověřen dojít k hajnému pro mléko. Zatím co hajná mu nalévala, zaslechl, jak pravila hajnému: »Muži, nevím, jak letos svezeme seno s louky domů; já již nemohu dělati a ty jsi také stár. Snad si budeme musiti zjednati.« Po návratu do tábora Věna nám vše vyprávěl a hned jsme si usmyslili plán. Vzali jsme vůz, na kterém jsme přivezli potraviny a jeli jsme na louku. To se ovšem Věnovi líbilo více než hlídka. Podstrčili jsme vždy dvě tyčky pod kopku a celou ji odnesli na vůz a ujížděli vesele k hájovně. Tak jsme odvezli hravě všechno seno. V hájovně jali se nám děkovati. My však nečekali na díky, neboť jsme byli rádi, že jsme vykonali dobrý skutek, co nejrychleji jsme schodili seno, Věna vzkřikl: »hyjé« a ujížděli jsme s jásotem k táboru. A tak ubíhal vesele čas v našem táboře. Krásně nám bylo v chrámu přírody. Jak opojně zněl lesem zpěv ptactva a vůkol vše hýřilo nejkrásnějšími barvami. Dobře jsme chápali tu krásu, kterou nás Bůh obdařil a proto jsme ničeho neničili, neboť skaut má býti ochráncem přírody. Byli jsme na »Zavadilce« celkem dvanáct dní a pak osvěžení vraceli jsme se domů i s hrdinou Věnou.

Pout katolického studentstva čsl. do Říma r. 1931. Velikonoce.

Program pouti již vyšel a byl rozeslán všem, kdo se o něj přihlásili. Vyjede se 29. března večer z Prahy přes Brno do Vídně. 30. března se pokračuje ráno z Vídně a alpské hory se projíždějí za dne. 31. března ráno bohoslužba u sv. Antonína v Padově, dopoledne se odjíždí do Florencie, kde 1. dubna ráno bohoslužba v katedrále; potom prohlídka města a uměleckých památek, večer příjezd do Říma. V Římě pobyt včetně od 2. do 6. dubna. 7. dubna bohoslužba u sv. Františka z Assisi. 8. dubna bohoslužba u sv. Marka v Benátkách a prohlídka města. 9. dubna odjezd z Benátek, Alpami se jede opět za dne. 10. dubna dopoledne se přijede do Prahy. Změnu pro-

gramu si vyhradil přípravný výbor. Vlak se zastaví v těchto stanicích: Kolín, Pardubice, Čes. Třebová, Brno, Břeclava a při jízdě zpět: Horní Dvořiště, Čes. Budějovice, Tábor, Benešov, Praha, Kolín, Pardubice, Brno. Účastníci ze Slovenska nastupují ve Vídni, na zpáteční cestě se oddělí od společné výpravy v Linci. Ceny při nástupu v Praze a v Brně: pro studenty 1380 Kč, pro nestudenty 1550 Kč; při nástupu ve Vídni: 1315 Kč studenti a nestudenti 1485 Kč. Nestudenti platí ještě 50 Kč režijní příspěvek. V ceně jest zahrnuto: ubytování, stravování s nápoji, zpropitné, vstupné a veškeré dopravní prostředky, jichž bude použito. Zvláštního cestovního

pasu nebude potřeba, protože bude pas společný. Kdo se ovšem přihlásí až po 20. únoru, může být přijat, ale pas si musí obstarat sám. Výbor mu jenom obstará na jeho účet potřebné visum.

Důležité jest, aby všichni studenti byli slušně oblečení. Nové šaty nemusí být, ale ať jsou čisté a pohodlné. Můžete-li, vezměte si černé (pro audienci u sv. Otce), anebo alespoň tmavé. Cestovat můžete v jiném obleku. K audienci buďte pamětlivi, že po prvé předstupuje čsl. studentstvo před nejvyššího velekněze a viditelnou hlavu sv. Církve. Proto k audienci se nesmějí vzít: turistický oblek a různé jejich odrůdy (trampský a pod.), ani se nepřipouští košile: rozhalenka. Obuv si vezměte dobrou a pohodlnou. Prádlo alespoň dvoje. Studentky upozorňujeme, ač jsme přesvědčení, že většina jest si toho vědoma, že nesmějí mít krátké a dekoltované šaty a také musí být slušně oblečeny. K audienci se doporučují bílé šaty se závojem. Zavadla, pokud možno, nejmenší. Neberte s sebou zbytečnosti!

Duchovní hlídka

P. Alfons Daňha:

ROMA AETERNA!

Věčný Říme, s kopulí sv. Petra a s tím vším, co pod ní skrýváš — už jsi na obzoru. Jen 2 měsíce a nejpamátelnější chvíle tu bude — spatříme Náměstka Ježíše Krista na zemi — velkého Pia XI! »Buď zdráv!« tryskne nám ze srdce, vyrazí nám z hrdel. — Ó divadlo křesťanského Říma! Laterán, sv. Pavel za hradbami, Via Appia, Maria Maggiore, Colosseum, zkrvavený Circus Maximus atd. Půjďme do tajemných katakomb načerpat heroismus víry a apoštolát »katolické krve«. U nohou našich budou zbytky pohanské slávy z Fora kapitolinského. Půjďme k Ostii, abychom s Petrem a Pavlem učili se umírat za Krista. Budeme stát u vatikánských sbírek, vrcholné to kultury světa a bezmezné charity Kristovy. — Ach, co všechno uvidíme! Bude přecházet zrak a srdce, přeplněné dojmy, city a nadšeným entusiasmem víry zmůže se jistě jen na jedno slovo: »Credo« — věřím!

A to chceme touto první římskou poutí studentskou a inteligence dosíci. Víc víry! Je u nás mnoho tmy, nevěry a zhojbného přišerí náboženské nevědomosti a lhostejnosti! Není u nás rozhodnosti eminentně katolické! Málo se u nás prolévá krev obětí, živé lásky a žhoucího nadšení katolického. Čpí to u nás bažinou špíny, podlosti, nespravedlnosti. Není lidí, kteří by svému ideálu životnímu dovedli přinést — nechci říci — své celé štěstí, ale ani pár hodin. »Panem et circenses!« — bužírovat a hýřit! To římské přeloženo do moderního! Zpohanštěli jsme neb chceme zpohanštit — do této praxe a eorite morálky naší inteligence volá burcuující hlas: Do Říma! — Tam učít se oběti, víře, na-

Přihlášky posílejte ihned a nejpozději do 20. února 1931. Každý musí vyplnit a zaslat přihlášku, kterou vydal pracovní výbor.

Oznamovací akce ujalo se několik redakcí, jimž patří náš dík. O sbírkách ve prospěch pouti dozvěděli jsme se dosud z Čes. Budějovic, kde zásluhou obětavého přítele studentů Msgra K. Bočka a laskavostí redakce »Hlasu Lidu« scházejí se příspěvky. Těší nás, že se našel někdo, kdo jde příkladem. Prosíme o následování a oznámení výboru. Redakce »Jitra« přijímá též dary ve prospěch pouti a bude tyto kvitovati tiskem. Kdo si nepřeje býti oznámen veřejně, může svůj příspěvek zaslat na Ústředí katol. stud. čsl. s označením: Pout.

Lékaři pojedou s výpravou také, takže i po stránce zdravotní jest vše zabezpečeno. Vrchním lékařem bude MUDr. Fr. Kulhavý, docent.

Přihlášky a dary přijímá: Výbor pouti katol. stud. do Říma a Ústředí katol. stud. čsl., Praha II., Spálená 15.

dšení — a čisté lásce! Tam u pramenů konfese sv. Petra a statisíců hrobů sv. mučedníků! Tam na vlastní oči uvidět, že staré i moderní pohanství jest jen podrostem života, ne jeho květem a štěstím!

Proto do Říma půjdem!

Udeřila poslední hodina! Ještě únor na rozhodnutí! Půjdeš i Ty? Nemáš financí? Máš málo? — Snad všeobecná krise dneška Tě zarazila a postrašila? Nedej se! Jdi k těm, kteří mají, a pros! — Pamatoval jsi na to? Nebo snad o tom ani nevíš? Nestaral jsi se o to? — Teď nastala poslední chvíle! Přihlas se u »Výboru římské pouti studentské a inteligence« v Praze II., Spálená 15. Dosáhli jsme nejmírnější ceny na celou cestu (13 dní). Student neb studentka platí pouze 1380 Kč. Chudší na požádání budou míti slevu. — Inteligence platí za osobu ve III. třídě 1550 Kč. Cena jistě mírná! Z rozhodnutí výboru přijímají se přihlášky inteligentů vůbec.

Ať tato velká akce, jež zrodila se v památelné jubilejní chvíli svatováclavské 2. července 1929, mocně zahřmí u nás do každého srdce: Více víry!

—><—

Vama:

Kolik stojí?

Kolik stojí naše tělo, uvažujeme-li jeho hmotu? Ze sádla normálního lidského těla mohli bychom vyrobiti 7 kousků mýdla.

Ze železa zhotovili bychom jeden hřebík prostřední velikosti.

S cukrem mohli bychom osladiti šálek kávy.

Fosfor by nám dal 2200 zápalkových hlaviček.

Magnesium stačilo by pro jednu fotografii.

K tomu všemu přidejte něco potassy (K') a sírý a budete míti — asi 25—30 Kč.

Málo, pravda?

Na štěstí v našem těle jest princip nehmotný, z něhož pochází veškerá naše velikost.

Duše!

Ta jest nesmrtelnou. Od počátku světa miliony a miliony těl bylo zničeno, avšak ani jediná duše se neztratila. Všechny jsou určeny k věčnému životu!

*

Kolik stojí duše?

»Duše jest taková, že jest třeba vše obětovati, abychom ji spasili,« dí světcí.

»Abychom neztratili duše, jest třeba ztratiti tělo,« praví mučedníci.

»Abychom získali duše, jest třeba opustiti vše a odejiti do dalekých zemí,« volají misionáři.

»My vidíme duše v těle nemocných,« odpovídají milosrdné sestry.

»Zemřel jsem pro spásu duší,« dí Ježíš Kristus. Jakou cenu má duše?

Jest stvořena Bohem; jest vykoupěna Bohem; jest oživena milostí, kteráž v našem těle jest životem Božím; jest sycena tělem a krví Boží; jest určena k slávě boží!

Dívčí hlídka

Za ř Jaroslavou Kvapilovou.

Právě před vánocemi, svátky lásky a radosti, odešla na věčnost nezapomenutelná naše družka Jarka Kvapilová z Mochova u Prahy.

Do kutnohorského kláštera přišla před 3 lety, a když byla přijata na zdejší ústav učitelství, vstoupila do SSS. Zde se uplatnila jako jedna z nejlepších členek a později jako vzorná knihovni našeho sdružení, majíc zájem a pochopení pro organizaci katolického studentstva.

Pro své osobní vlastnosti byla velmi oblíbená. Pro každého měla milý úsměv, několik laskavých slov a měla snahu každému porozuměti.

Její nepřítomnost cítíme bolestně všude, kde se setkáváme se stopami jejího života a práce. Odešla příliš rychle a dosud se nemůžeme smířiti s představou o její smrti. Týden před odjezdem na vánoční prázdniny se s námi těšila na domov a netušily jsme, že je naposledy mezi námi. Ani tehdy, když jsme se dověděly o jejím zaopatření, nevěřily jsme v možnost smrti. V pátek 19. prosince 1930 šly jsme ke stolu Páně s prosbou o její zdraví, avšak byla to bezděčná prosba o zdraví její duše. Byla to smutná chvíle, bolestný okamžik, když na svou otázku, jak se daří Jarce, dostaly jsme odpověď: »Už je jí dobře... zemřela v 1 hodinu v noci.« Z naší třídy zazníval tichý pláč místo obvyklého křiku a smíchu a celý ten nešťastný den zůstane každé z nás vryt do duše i s těmi smutečnými zpěvy, jež jsme cvičily na rozloučenou.

Jarka však zemřela ráda, jak pravila při udělování svátosti posledního pomazání, bylo jí líto jen milovaných rodičů a sourozenců, na něž dolehla smrt těžkou ranou.

A my, které jsme byly s Jarkou tak úzce spojeny životem klášterním, cítíme bolestně odchod drahé družky a ve chvílích vzpomínek derou se nám slzy do očí. Nejkrásnější památkou jsou právě ty tiché, milé vzpomínky.

Sestřičko drahá, nikdy na Tebe nezapomeneme, neboť jsi měla čisté srdce a velikou

duši! Opustila jsi nás a zanechala pouze smutek... a dobrý příklad. Tvůj odchod nás nesmírně bolí, ale Bůh nám dal naději na šťastné shledání!
M. H.

Skuhrovcová:

Memento mori.

Svět se točí a lidé nejen s ním, ale i na něm. Masopust — svou bujarost s uzdy pust — platilo plnou měrou snad dříve —. Dnes lidé naprosto nechtějí ani zdaleka slyšet o jakémkoli spoutání vlastní svobody, byť na krátkou dobu. Proto zábavám jejich náleží rok celičkový — bez odpočinku v radovánkách.

Není možno se zastaviti, musí se světa přece užít. — Rozhodně tento překotný spěch je instinktivní — strach před nutnou pravdou, úzkost z velikého otazníku, který visí na konci niti jejich života a střežící pokračování její ve věčnost. Netouží, ba nechtějí si jej zodpovědět. Bojí se pravdy. Množství ho nevidí, úmyslně. Pozoruje pouze tečku pod ním — značící jim konec, konec všeho. Nesmí tedy promarnit ani okamžik; nasytit smysly přesycení existenční štvanicí. A příjemně je vzrušit. Čímkoli.

Zábavy dnešního druhu nejsou levné, určitě ne zábavy masopustní. Je třeba peněz. Čím více jich bude, tím snazší žítí, více radostí. Krásných a čistých? Nevím!

Nežijeme v ráji, třebaže se před krátkou dobou používalo málo materiálu hlavně na večerní toalety dam. A kdybychom chtěli módě přisuzovati sociální motivy, mohli bychom si vykládati příkaz dlouhých šatů zcela humánně. Jako snad jeden z prostředků, snažících zvýšenou produkcí měřiti nezaměstnanost světového rozsahu. A čeho nedokázaly všechny moralisující zákony vládní o »slušné délce oděvu« — hravě se podařilo módě. Ovšem, takovýmto způsobem projevovaná láska k bližnímu je do jisté míry sobecká.

Móda měnlivě určuje vzhled člověka, uplatňujíc mnohé zásady (krása, hygiena a j.). Je sporné, zda podporuje zásady mravní vždy. Cudnost je jí dnes popelkou — a »moderní« dívka a žena ji vyškrtla úplně ze svého slovníku — tudíž i z podmínek dokonalého oděvu. »Po peří ptáka, po šatu člověka poznáš«, praví nám moudrost našich předků. Jinak ze šatu, vzhledu tušíme zásady každého. A nejspíše u dívky, ženy — matky lidstva. Říká se, že oděv ženský je víc projevem povahy ženy. Je zároveň vnějším výrazem části jejího já. Tím spíše oděv katolické dívky neměl by mrzačit před světem jejich ideálů o kráse, čistotě — neměl by boliti odlesk mravních jejich zásad a tak snad někdy nespravedlivě (vinou ovšem její) řaditi ji mezi ty, o jichž cudnosti se kniha uzavřela.

A dušičky, ovládané touhou po pěkných šatech nezapomenou nejjednoduššího oděvu nepodléhajícího moderním převratům — rubáše, který jim připomínají slova, jimiž začínáme püst: »Pamatuj na smrt!« Volají k bdělé přípravě v zodpovědnosti z celého života před Bohem.

—»«—

Něco do Dívčí hlídky, jakou si ji představuji já a náš debatní kroužek v dívčím SSS v Brně, po pracovní konferenci v Kroměříži a po řádném uvázení.

Proč je Dívčí hlídka v »Jitře«?

»Proč je Dívčí hlídka, když není chlapecká?« ptal se jeden kolega na pracovní konferenci v Kroměříži. Zamyslete se trochu nad tou otázkou

a snažte se ji zodpovědět podle příspěvků, které tam byly až doposud. Prostě se vám to nepodaří. poněvadž zde nebylo nic, co by skytalo náměty k debatě, natož pak k debatě čistě dívčí. Jaký tedy musí být obsah Dívčí hlídky, má-li plnit svůj úkol a máme-li mít na ni vůbec právo? Nesmí zde být jakékoliv příspěvky, jak psal pan J. C. Kebrle a kol. Skuhrovcová, a jak jsme se původně mylně domnívaly. Obsah Dívčí hlídky musí být čistě dívčí.

Možná, že většina z vás si pomyslí: »Ono se lehkou napsat čistě dívčí«, ale co?« Za prvé žádná beletrie, která by mohla být na kterémkoli jiném místě. Myslím, že by nejlépe vyhovovaly debaty týkající se dívčích zájmů. Na příklad: Jak na různé věci nahlížíme my dívky na rozdíl od kolegů; v čem bychom se měly od nich lišit a čemu se od nich učit. Myslím, že toto téma by vyvolalo živou polemiku nejen mezi námi, ale i mezi studenty. Nebo jiné: Jakou by měla být katol. studentka. Co zajímá moderní studentku a čím se liší od svých předchůdkyň. Které jste na ústavěch koedukačních, mohly byste napsat něco o společné výchově a o mravní úrovni hochů i dívek.

Je pravda, že byly v »Jitře« již články, týkající se dívčích zájmů, avšak byly to jen jakési stručné ústiny, které na mne dělají dojem, jako by byly psány jen proto, aby v té Dívčí hlídce něco bylo, a které odpovědi ani nečekají. Když začala naše hlídka vycházet, bylo v ní hned s počátku několik výzev k studentkám, aby do ní psaly a aby se se vůbec ozvaly. Na ně se samozřejmě odpovídat nedalo, a když i snad chtěla některá něco napsat, nevěděla vlastně, o čem. A tak jsme se daly na nepravou cestu, poněvadž byla pohodlnější. Posílaly jsme beletrii. Nyní, jak jsem již dříve podotkla, jsem toho názoru, že tato do Dívčí hlídky nepatří. Nechci tím říci, že zde snad musí být jen suchopárné pojednání, logický postup vět a ani o písmenko více. Někdy je dokonce nutno skrýt to, co chceme říci, do nějakého obrazu, který skýtá kolikrát mnohem větší podnět k přemýšlení, než stručná a jasná věta. Dívčí hlídka má být místem, kde bychom podávaly pomocnou ruku vzdáleným kolegyním, sblížovaly co nejvíce své duše a když nám nebude stačit hlídka, tedy soukromým dopisováním. Vždyť každé slovo porozumění, které přiletělo z dálky, tolik hřeje a blaží.

M. R.

Organizační hlídka

Zpráva o 3. schůzi výboru Ústředí katol. stud. čl., která se konala 29. ledna 1931 za účasti kolegů: předsedy K. Fialy, Dra Friedla, Fr. Hradila, Královce, Zavadila a Fotra. Omlouvali se kol. ThC. Burian, Zeman, Skuhrovcová, Dr. Suchánek, dp. Daňa. — Po zahájení kol. předsedou a podání zprávy o stavu Ústředí a organizace, projednány otázky kanceláře Ústředí. Podrobně mluveno o pracovních konferencích v Kroměříži a v Pardubicích a jejich výsledcích. Náležitě prodebatována a uvažována byla resoluce z kroměřížské konference a praktické návrhy, vedoucí k realizování, budou podány v příští schůzi. Projednána účast SSS v Cyrilometodějských otázkách, charitě, sociální a vincenciánské práci, eucharistickém hnutí. Zamítnuta žádost SSS Kroměříž, kterému se oznámí věc dopisem. Kol. Královec podal zprávu o revisi SSS Plzeň.

Promluveno o římské studentské pouti a podána zpráva o činnosti přípravného výboru. Přečten dopis ndp. arcibiskupa Leopolda Prečana a zařídí se vše dle jeho vzácných rad. Podána zpráva o činnosti zahraniční sekce a všech aktuálních jejích otázkách a plánech. Po projednání rady organizačních a vnitřních záležitostí výborová schůze Ú. K. S. Čs. byla kol. předsedou ukončena.

—»«—

English Institute byl založen v Anglii r. 1919. Její cílem jest pěstování a šíření angličtiny a sblížení anglického národa s československým. Ochotou pražské university bylo řed. Hulesovi umožněno vyučovat v Kaulichově domě, později v Klementinu. Roku 1920 byla otevřena první ranní kolej v Soukenické ul., kde vyučovali tři učitelé a bylo na 140 žáků. Situaci, která se vyvíjela dále, přestěhovala se škola do Masné, později do Dušní ulice, kde již vyučovalo 8 učitelů a bylo na 900 posluchačů. Během těchto 10 let ústav vzrostl na tolik, že škola se přestěhovala do nové krásné budovy v Praze I., Hradební 11. Profesorský sbor nyní sestává z 58 členů, jichž polovina jsou rodilí Angličané. Počet posluchačů obnáší dnes 3200 a vzroste do konce školního roku na 5000.

Před rokem byl přivtělen ústavu Anglický dívčí internát Victoria College pro dívky od 14 do 20 let. Chovanky jsou pod stálým dozorem pečlivě vybraných anglických profesorek a jsou vychovávány v kulturní a inteligentní ženy naší příští generace. Jest jim dána možnost navštěvovat naši dopolední ranní školu a během jednoho roku složí universitní zkoušku a nabývají základy pro státní zkoušku, což jest hlavním účelem internátu. Chovánkám jest umožněno věnovat se jiným jazykům, klavíru, zpěvu, těsnopisu, psaní na stroji, jinak jest však celý pobyt v internátě soustředěn na systematické vzdělání se v angličtině, jmenovitě v konverzací a anglických společenských způsobech. Společenská výchova dívek, prováděná za neustálého dozoru, jest bezvadná. K ušlechtilým zábavám a sportům poskytuje park na Slovance, nacházející se v bezprostřední blízkosti Prahy, hojnou příležitost. Chovanky se mohou zúčastnit v jarní i v letní době vyučování ve volné přírodě. Chovanky, pohybující se nepřerušně v anglickém prostředí, zvykají si nejen mluvit, nýbrž i myslit anglicky, bez čehož dokonale osvojení anglického jazyka není možné. Chovanky Victoria College jsou české, německé i cizí národnosti.

Mimo chovanky Victoria College navštěvují ranní školu ústavu páni a dámy, studenti a studentky. Odpolední a večerní kurzy navštěvují žurnalisté, úředníci, právníci, lékaři, učitelé, obchodníci, členové armády atd.

Vyučovací metoda našeho ústavu jest v celém světě jedinečná. Učitelé jsou vesměs rodilí diplomovaní angličtí profesori různého věku, pocházející z rozličných oblastí Anglie. Vesměs mají tito učitelé standartní výslovnost, prostou všech dialektů. Učitelé se při vyučování střídají každou hodinu. Střídání se učitelů při vyučování jest mnohem výhodnější než učení se jen s jedním nebo dvěma učiteli, poněvadž při této naší metodě si žák nezvykne pouze na výslovnost jednoho nebo dvou učitelů a dovede uplatnit svých znalostí i při styku s různými Angličany. V třídách pro začátečníky vysvětlují lekci, totiž slovíčka a gramatiku učitelé v mateřštině posluchačově. Takto připravenou látku v následující hodině probírá prak-

ticky anglický profesor. Metoda přímá by znamenala bezúčelné plynutí časem. Posluchači s částečnou znalostí angličtiny jsou zařazováni do tříd odpovídajících nejen jejich volnému času, ale i znalostem. Naši posluchači i v případě, že by při vstupu do ústavu angličtinu vůbec neovládali, mohou se podrobiti během jednoho roku londýnské zkoušce, jakož i zkoušce universitní.

Posluchači pokročilejší podrobí se universitní zkoušce již dříve.

Za dobu působení angl. ústavu absolvovalo školu 50.000 osob.

V létě 1930 byly po prvé a s velkým úspěchem zahájeny prázdninové kursy zejména pro čl. učitelstvo podle vzoru anglických universit. Udržování těchto prázdninových kursů vyžádalo si značných finančních nákladů.

Ovětovou činnost našeho ústavu dosvědčují přednášky konané v našem ústředí v Praze nejenom našimi profesory, ale i získanými hosty z Anglie. Tato činnost se vztahuje i na různá venkovská města republiky, a jeví se pořádáním anglických přednášek.

Během nejbližší doby bude ředitelstvím vydána učebnice pro samouky. Aby i tito měli příležitost uplatnit svých znalostí v praxi a nabýti správné výslovnosti, budou v celé republice stále cestovat angličtí profesori, kteří budou pořádati anglické přednášky a kde bude věnováno několik hodin pro ty, kteří by jinak neměli příležitost rodilé Angličany slyšeti.

I dlužno uvésti zřízení zvláštních tříd v dopolední škole pro ruské emigranty, jimž ústav platil školné ve výši zprvu 100.000 a později 75.000 Kč ze svého školního fondu.

Anglický ústav poskytuje výhody Studentské kolonii na Letné, právnickému spolku Všehrd, před časem Hlávkové koleji, Spolku posluchačů techniky, Vojenské koleji pro inženýry a po dvě léta vyučování žurnalistů v ranní koleji bezplatně aneb se slevou 50%.

O důvěře věnované našemu ústavu svědčí, že fungoval jako zkušební komisař při velkých institucích, jako bank a Masarykovy akademie práce, pro inženýry, odebírající se k studijní cestě do Ameriky. Za režijní poplatek obstarává pro čl. veřejnost překlady do angličtiny a udílí rady a pokyny v obor jeho působnosti spadající.

Ústavu jsou přičleněny odbočky Teplice-Šanov, Ústí n. L., Podmokly atd.

V Drážďanech a ve Frankfurtě n. Moh. zajímají se příslušné kruhy o zřízení ústavu podle našeho vzoru. Argentina a Brazílie, uznávše účelnost naší metody, vyzvaly nás o zřízení angl. koleje podle vzoru našeho Institutu. U příležitosti 10. výročí založení našeho ústavu zakládá ředitelství nadaci pro vysokoškoláky. Určitý počet těchto vysokoškoláků bude zdarma bydlet i na Národní třídě v našich místnostech a 25 studentům bude v Angl. ústavu zdarma podávána domácí upravená strava. Mimo to přichystalo ředitelství ve zdejší budově v Hradební 11 několik místností, jež budou vytápěny, osvětlovány a upraveny na studovny pro studenty vys. škol.

—»«—

Deset let »Považana«. Dne 26. ledna konal »Považan«, spolek slovenských katolických akademiků, studujících v Praze slavnostní schůzi v místnostech České ligy akademické na paměť svého založení před desíti lety. Po mši sv. v kostele sv. Trojice shromáždili se hosté a delegáti ze Slovenska, v čele s posl. msgrem. Hlinkou, spolu s

pražskými účastníky, k slavnostnímu zahájení a uvítání předsedou Mikulou o 10. hod. Msgr. Hlinka, jenž se ujal slova, dotkl se ve své řeči aktuálních slovenských otázek politických i kulturních, zejména zdůraznil nutnost zachovati slovenskou řeč neporušenou jakýmkoliv smělymi zásahy. Konec jeho řeči vyzněl v přesvědčivá slova, vybízející k věrnosti národu a republice. Z ostatních proslavů vynikal projev dra. Aff. Fuchse o unio-nistické myšlence a informační referát předsedy Mikuly odosavadní činnosti »Považana«. Na to následovala řada pozdravů delegátů i hostů z řad studentských i nestudentských. Za ÚKSčsl. přinesl pozdrav kol. dr. Suchánek, za Českou Ligu Akademickou kol. Novák, za »Ognisko polskie« Zd. Knustmann, za Svatováclavskou ligu prof. prof. Novák a za Ústredie slov. katol. studentstva kol. Cieker a jiní. Schůze byla skončena zapěním státní hymny. Účastníci odcházeli s vědomím, že »Považan« jest slibný spolek, jehož cílevědomé snahy mohou mnoho prospěti dalšímu sblížení mezi Čechy a Slováky, tím spíše, že jeho členové mají příležitost poznati z vlastní zkušenosti život i cíle českého studentstva v jeho vlastním prostředí. — Přejeme bratrskému slovenskému spolku mnoho zdaru a hojnost božího požehání.

Dr. S.

Světém

Módy na obzoru.

Dnešní lidé potrpí si na oblékání. Každý chce býti tak, jak je to módou. Krátké sukně? Celý svět nosí krátké sukně. Dlouhé sukně? Celý svět nosí dlouhé. Foxtrott? Pět světadílů tančí foxtrott. Tango? Země přísahá na tango. Manželství na zkoušku? Včera meznámí, dnes dernier cri, zítra passé. Módy se honí. Někomu napadne nějaká výstřednost, zítra jest již módou. Každý týden, zvláště ve světovém městě, přináší nové takové výstřednosti. Zde několik z dnešního Berlína. Stanou se módou, nebo upadnou v zapomenutí?

Nosí se amulety. Berlín W., okolí dolního Kurfürstendammu, nenápadný krám, před ním nával lidí. Předjíždějí elegantní auta. Sezonní výprodej? Ne: Prodej štěstí přinášejících talismanů. Sem putuje od nedávna vše, co hledá štěstí. Majitelé aut a lidé z podkrovních bytů. Štěstí stojí zde podle peněženky: dvě marky až několik set. Tento první berlínský prodej talismanů má policejní koncesi. Jmenujeme jednotlivý odstín svého nešťastného osudu. Chudoba? Migréna? Nezdár v lásce? Prosím: proti každé ráně osudu vyrostl vyhovující talisman. Vážný pán — byl v Indii — vtiskne každému do hotově platicí ruky kus exotického dřeva, vařené a popsané značkami. Tím jest veškeré zlo zažehnáno. Nemusíme pranic jiného dělati, než ve spaní i bdění míti přinášec štěstí u sebe. Půl Berlína W. má je již u sebe. Nemít štěstí není moderní.

Zvěčňuje se na gramofonové desky. V jistém berlínském obchodním domě. Tři tucty zdviží pohybují se vzhůru. Boys v pyšném sebevědomí, že obohatili svůj slovní poklad o nový výraz: »Třetí poschodí: Potraviny, domácnost, papírové zboží, oddělení pro přenášení vlastního hlasu na gramofonové desky.« Při posledním slově povstává v poslední době mezi tlačícími se vzrušení. Vše vystupuje. Nic nového, k čemu by Berlínák zaujal

vyčkávací stanovisko. Sedí se v oddělených celách. Před každým zákazníkem mikrofon. Ten možno po zaplacení 1 marky 50 peníků tři minuty používati. Co se v této době akusticky projeví, může se za další čtyry minuty přeneseno na desky odnésti domů. Jest na vůli zákazníka, zda chce se uchovati potomstvu mluvě, zpívaje, přednáseje nebo v jakémkoliv jiném způsobu. Žádní svědkové, žádná censura. Na 150 místech Berlína budou v nejbližší době otevřeny takové místnosti k přenášení hlasu do gramofonu; miliony Cicerů, Moisiů a Carusů ante portas.

Vodí se kočky na procházku. Zase. Neplodnější půda na nejnovější módy. Křížovatky Leibnitzerstrasse. Pán, známý zjev v této krajině, jde v plném klidu duševním, krokem procházejícího se mezi obecenstvem. Ohlížejí se za ním. Byl ještě před krátkou dobou ojedinelým případem. Nyní hrozí státi se z toho ne zrovna móda; přesto však výstřednost, která se počíná rozmáhati. Jeho ruka vede na provázku psa, k tomu angorskou kočku. Skvostný exemplář, ozdobený modrou hedvábnou mašlí. Nenalezne se policejní nařízení, jehož by se dalo v tomto případě použiti. Zákon nepředvídal dosud procházky v průvodu angorských koček. Nyní se objevili první napodobitelé. Není novosti, která by nenadchla pud napodobování současníka. Již sedí. dosud ještě obdivovány, v kavárně dvě mladší dámy, učesané, vyšňořené kočky na klíně. Zvukneme také tomu. Nějaká móda zde asi sotva hrozí, jen nový malý odstín veřejného života.

Nechávají se fotografovati s mimickými posunky. V moderních berlínských fotografických atelierch. Mistr u přístroje, ale teprve v druhé řadě fotograf, v první řadě znalec lidí. Zákazník sedí připraven k příjmu; ruce opřeny, v ladné poloze, tělo pokud nejvíce možno nenápadně, obličej uhlazen, nepohnut, neprůhledný. Podle obvyklých návodů správný postoj k fotografování. Ne tak zde. Fotograf a zákazník chtějí. aby mimika obohatila rodinné album. Tahy obličej? Nejsou důležité. Podstata osobnosti, individualita má převést na desku. Fotograf jedná jako znalec povah. Prohlédne si své lidi. Cholerik? Prosím, jen nadávejte, zuřte, jak jen možná. A již jest stisknuto. Démonické? Prosím, tvářiti se svůdně — tak je to dobře — ještě poněkud svůdněji prosím. A již zdobí paní X. fotografickou desku. Možnosti tohoto nového způsobu fotografování jsou tak neuvěřitelné, jako obavy vzbuzující. Každý obecní zřízenec div mimiky, každá hospodyně druhá zlepšená Duse...

Orelský tělocvičný program pro letošní rok. Náčelnická rada Čsl. Orla stanovila pro letošní rok ústřední závody dorostenců i mužů ve hrách, v odbíjené a házené o mistrovství Čsl. Orla, vylučovací závody pro výběr závodníků do družstva pro mezinárodní závody na podkladě závodních řádů vyššího oddělení pro závody jihoslovenské v Lublani a doporučila župám župní závody dorostenců a to kombinované náradí s lehkou atletikou, rovněž podle závodního řádu lublaňského. Při krajských sletech mají se konati závody dorostenců i členů v lehké atletice. Bylo ustanoveno, že každá župa musí z těchto závodů absolvovati aspoň jeden. Náčelnická rada žen pak stanovila ústřední závody žen ve vyšším a nižším oddíle (pětiboj a čtyřboj), individuální závody

v lehké atletice, v odbíjené a v plování. Župám doporučila uspořádání závodů dorostenek v pětiboji.

Dobrá věc, která prý brzy přijde k nám ze Slovenska. Již od r. 1883 platí na Slovensku zákon, že dluhy, učiněné za útratu v hostincích a veřejných místnostech jim na roveň postavených, nejsou žalovatelné. Jak se dovídáme, má v brzkou dojíti k tomu, že tento zákon, resp. jeho platnost bude rozšířena na celou republiku. Navrhovatelé soudí, že právě pítí na úvér přímo svádí k alkoholismu a podávání žalob.

Nová česká osada na Volyňsku — Zborov. Jak známo, jest v Polsku ve Volyni celá řada zdatných českých osad. Nedávno k nim přibyla v blízkosti osady Malina osada nová, která se na památku bojů čsl. legionářů u Zborova bude nazývati Zborov.

Nový československý vynález — »elektrické křeslo pro mouchy«. Že i naši lidé jsou leckdy technicky velmi vtipní, ač se jim leckdy upírá, dokazuje nový, na prvý pohled dosti malicherný, ale v základě velmi zajímavý a vtipný vynález — »Elektrického křesla pro mouchy«. Řeší v duchu dnešního času zastaralé mucholapky na které byli jsme zvyklí z dob svých dědečků a babiček, a u nichž se k hubení letního obtížného hmyzu používalo různých lepidel. Nový vynález se snaží mouchy hubiti zcela moderně — elektrickou samočinnou popravou. Na místo elektrické žárovky lze na kterémkoliv místě přišroubovati do domácího lustru a pod. zvláštní isolační destičku nebo rourku, po jejímž levém obvodu jest neisolované vedení drobných drátků, vzdálených od sebe asi pouhé tři milimetry. Destička se potírá obvyklým vnařidlem na mouchy, totiž cukrovou vodou, medem, masem, či podobně. Jakmile na ni moucha usedne, zapojí proud, který ji okamžitě usmrtí. Mrtvá moucha spadne pak do příslušné upravené nádoby, upevněné pod aparát. Podle vzorků, které již byly vyhotoveny, nebude výrobní cena celého »Elektrického křesla pro mouchy« přesahovati finančního nákladu Kč 1.— na každý kus, což jistě jenom může přispěti ke značnému zpopularisování drobného tohoto našeho domácího vynálezu.

Nová papežská pečeť. Papežovo motu proprio nařizuje, aby byla zhotovena nová papežská pečeť, na jejíž jedné polovině budou hlavy knížat apoštolských a na druhé papežský znak. Počínaje 12. únorem všechna akta papežské kanceláře jsou opatřena jen touto pečetí.

Nové vykopávky v Palestině, v biblickém městě Samaří. Na posledním zasedání jerusalemské archeologické školy, jež jest podporována americkou Hawardovou universitou a podniká četné archeologické vykopávky, bylo sděleno, že budou podniknuty velké vykopávky v dnešním Sebaste, známém to biblickém městě Samaří. Z bible i historie jest o tomto městě dosti známo a vykopávky mají potvrditi totožnost místa a doplniti historické záznamy. Zde král Achab, manžel Jezebely, zaváděl kult Baalův a postavil Baalovi zasvěcený veliký kostel. Město bylo častokrát v ohni válečném a bylo obléháno Salamauserem III. a Sargonem II., králi asyrskými a později též Alexandrem Velikým. Herodes město značně zvelebil a dal mu nové jméno Sebasté. Za dob křížáckých výprav město opět trochu se pozdvihlo a obnovilo starou svou slávu, ale pak zase brzo pokleslo na obyčejnou vesnici, kterou jest dodnes.

33% sleva jízdného na železnicích pro návštěvníky P. V. V. Návštěvníkům jarního pražského veletrhu, pořádaného ve dnech 22.—29. března t. r. povolilo čl. ministerstvo železnic opětně slevu 33% na všech tratích v republice při jízdě do Prahy a zpět. Při zvýšených cenách jízdenek je tato sleva podstatným snížením nákladů, spojených s návštěvou veletrhu a za nynější hospodářské situace velkou výhodou obchodníkům a živnostníkům, kteří veletrhy v Praze pravidelně navštěvují. Sleva se poskytuje na předložení veletržní legitimace, kterou možno obdržeti u oficiálních zástupců P. V. V. v každém městě nebo přímo u hlavní kanceláře P. V. V., Veletržní 200. Slevy se poskytují při jízdě do Prahy od 18.—29. března, při jízdě z Prahy od 22. března do 2. dubna 1931, včetně.

Australský tisk o nás. Australský tisk »Sydney Morning Herald« uveřejnil před nedávnou dobou obsah projevu R. J. Gilmoura, předsedy novozélandské delegace na říšské tiskové konferenci, který za svého pobytu v Evropě navštívil také naše hlavní město. Gilmour o Praze praví, že je to jedno z nejkrásnějších a také nejčilejších evropských měst, jež byl na svoji cestě spatřil. Lid je podle jeho úsudku u nás zmužilý a má neomezenou důvěru v dobrou svoji budoucnost.

Nová zajímavá farma pro chov kozišinových zvířat na Moravě. Novou zajímavou farmou pro chov kozišinových zvířat zřizuje právě v Rožnově pod Radhoštěm na úbočí vrchu kozince ve velkém rozsahu a velmi značným finančním nákladem major Svoboda. Hotovo jest již oddělení pro stříbrné lišky, které tvoří velkou ohrazenou plochu s dvojitým plotem, uvnitř doškovým dřevěným a vně drátěným, mezi nimiž se nalézající prostor je určen pro hlídání psy. Uvnitř ohrady jsou drátěné klece 15 m dlouhé s dřevěnými budkami pro úkryt. V každé kleci se nalézá pár stříbrných lišek, zvířat, jak známo, dnes velmi drahých. Uvnitř ohrady stojí také zvláštní domek pro hlídače. Lišky jsou živeny slepicemi a telecím masem a mají se velmi k světu. O něco níže se nalézají stupňovité nádrže s arkádami pro chov bobrů, a to v řadách po osmi stupních. Celek je opět ohrazen drátěným plotem, takže život těchto zajímavých zvířat lze dobře pozorovati. O něco dále bude ještě podle našich informací zřízena farma pro chov ovčí persiánských (karakula), jejich 11 krásných exemplářů je zatím chováno v chlévě. Jejich počet má býti později značně rozmnožen, načež přijdou na řadu ještě jiná zvířata s drahými kozišinami, takže celé úbočí vrchu kozince bude oživeno jedinečnou zoologickou zahradou vzácného živočišstva, takže se stane jistě i hledanou atrakcí turistů a lázeňských hostů rožnovských vedle svého velmi značného významu národohospodářského.

Literární hlídka

Dr. Jan Michalský: Duch i nevěsta. Prostějov. Jsou zde podána s velkou vědec. přesností a důkladností svědectví z prvního věku patriarchálního o církvi vůbec a její svatosti zvlášť. Podrobně mluví autor o svatosti vůbec, pak o svatosti církve, kteréžto vývody jsou podepřeny doklady ze Starého i Nového zákona. Dále jsou krásně probrána přirovnání: církev — tělo — tělo Kristovo, církev, panna, nevěsta Kristova, že-

na, matka. V druhé části této důkladné práce jsou pak probrány mravy křesťanů prvotních, poukázáno na jejich čistotu, na jejich dobré skutky a maličkosti v sokromém životě, jež jsou však velmi závažným kulturně-historickým svědectvím. Stejně dobře nás informuje o tom, co o prvních křesťanech soudili pohané, v čem se jim obdivovali, čím jim křesťané imponovali a v čem je pohané chválili. Dále promlouvá o trestech za hříchy a o zázracích, dovodiv ještě k ukončení též svatost církve za dnů našich. Nemohu tuto krásnou knihu než jen doporučiti našim čtenářům. Škoda, že nese rok vyjití 1928 a objevuje se až v roce 1930 na veřejnosti. Cena není udána, ale jistě autor, třebaže kniha vyšla jeho vlastním nákladem, nebude z ní chtít zbohatnouti. -V. Č.-

Kulturní rada pro širší Ostravsko v Moravské Ostravě vydala 1. číslo »Poesie«, čtvrtletního sborníku pro umění a kritiku. Řídí Jan Strakoš, Zdeněk Šmíd a Zd. Vavřík. Za redakci odpovídá Ladislav Eliáš, úředník v Moravské Ostravě IX. Administrace v Moravské Ostravě, Švabinského 3. Předplatné na celý ročník Kč 20.—, jednotlivá čísla Kč 5.—. Kulturní rada pro širší Ostravsko rozhodla se vydávati tento sborník, aby prokázala, že intenzita duchového života na Ostravsku není menší než kdekoli jinde. V programu má soustřediti umělecké hodnoty tohoto kraje a úzkou spolupráci s blízkými umělci polskými, kteří jsou k nám uváděni dosud spíš náhodně, než jak by to jejich umělecké hodnoty zasluhovaly. Že toto není jen programové mluvení, dokazuje 1. číslo plně. Hned na prvním místě je otiskována báseň Emila Zegadłowicze: Cień. Následuje pak přehledná studie Jana Strakoše: Poesie Emila Zegadłowicze, hodnotící básnický zjev tohoto Poláka, jenž po matce jsa Čech dovedl se jedinečně zaposlouchati do písní lidu bezkydského a proniknouti tak hloubkou lidského ducha až ke konečnému vidění Absolutna. Zdeněk Vavřík v básni »Pastýřská noc« projevuje se jako jemný duch, jenž se dovede přímo arkadicky zachvívati šumem vrboví nad řekou, opájeti se svitem hvězd, cítiti vůni obilí a uspávati se vůni jalovce. Další báseň »Zlatokop« od Frant. Lazeckého a od Juliena Bendy: Malířství a hudba. Úvaha opěvuje jedno z těchto dvou umění. Několik dat o peruánském básníku, žijícím již od let v Paříži, Ventura Garcia Calderón, jehož horkou baladu »Pomsta Kondorova« přináší též 1. číslo »Poesie« v překladu Zdeňka Šmída, od něhož je též překlad z francouzštiny essaye »Malířství a hudba«. Jsou zde též dvě Baudelairovy básně, jejichž překlad pořídil Svata Kadlec. Ne na posledním místě nutno se zmíniti ještě o drobných prosách Zdeňka Šmída.

Časopis má určitou svoji hodnotu a myslím, že větší, než aby byl pouze krajinským časopisem. Jsou zde čísla a pravdy tak absolutně hodnotné a pravdivé, že z nich může a musí čerpati každý. Mohu sborník »Poesii« jen našim čtenářům doporučiti co nejvřeleji a vydavatelům přáti mnoho zdaru do budoucna. V. Černý.

»Náš domov.« (Ročník XL., vydává Občanská tiskárna v Brně.) — Velice málo je časopisů, jež vycházejí několik let. Staré, několik desítek let vycházející, zanikají pro nezáměr kulturní veřejnosti a nové teprve začínají. Proto může se s opravdovou hrdostí pochlubit měsíčník »Náš domov«, že přes tolikeré překážky, dovedl uhájit své vycházení po dobu plných 40 let. Již tato okolnost může býti dostatečným důkazem o jeho hodnotě. Čtyřicet ročníků... Jaká to hezká řádka úhledných sešitů, na jejichž stránkách sne-

seno je tolik článků zábavných i poučných: Životopisů, cestopisů, povídek, básní a jiných a jiných, jež dovedly čtenáře vždycky plně uspokojiti a zaujati. Ani obrazy nechybí. — Letošní ročník za osvědčené redakce Emanuela Masáka neodklonil se v ničem od své, po čtyři desítky let vyšlapané cesty. Pouze obraz obálky na tradičním zeleném papíře nově navrhl akadem. malíř K. Rélínek. První číslo přináší stručný životopis Jaroslava Durycha s jeho podobiznou od Jos. M. Svobody, článek Ant. Šorma: »Patronáty sv. Antonína Poustevníka u našich předků«, doprovázený dvěma obrazy, povídku horlivého přispívatele, který dodává též část obrazového materiálu, Jos. Marcola Svobody: »Svatba z nastužení« a básně R. Stupavského: »S Bohem«. Dále přispěl tu Fr. Šilhavý studií: Boženy Němcové »Babička« a Kosmáková »Ztracená« a P. Holý historickou povídkou: »Osudy dvou sirotek«; obě na pokračování. Mimo to je tu rubrika: Knihy a časopisy, Doba a lidé, Domácnost a hospodářství a pěkný Hádankářský koutek. Ke každému sudému číslu bude přikládána románová příloha F. Háje: »Hanička Šeborová«, která do strany 96. vyšla jako příloha loňského ročníku. Fotografii a reprodukci obrazů (originálů) přináší 1. číslo celkem 12. Předplatné na celý ročník 12 Kč je opravdu nepatrným obnosem za časopis tak hodnotný, jakým »Náš domov« je. Nelze ho, než všem co nejvšeleji doporučiti! Oldř. Buráň.

Jaroslav Šulc: **Vrak.** (Iskra v Hrabyni, 18 Kč.) Jarosl. Šulc není čtenářům neznám. Již řadu let otiskuje v denních listech — zejména v »Mor.-slez. deníku« — průbojné humorné črty, jež dovedou svým obsahem vždy upoutati. Již z těchto živelných prací bylo zřejmo, že mladý tento spisovatel, chystá k tisku samostatnou knihu, a že tomu tak skutečně bylo, dokazuje »Vrak«. Malá, úhledná knížka je jakýmsi jeho zpovědním zrcadlem, v němž odráží se celá duše spisovatelova, ba celý jeho život: Opojná láska i žalostné vystřízlivění. A tyto části se Šulcovi skutečně nejlépe podařily. Zaujme nás svým vyprávěcím talentem v partiích, líčících krásu přírody, jednotlivých ročních obdobích v ní, vášnivou láskou i žalostným poklesnutím. Ovšem, nezapře se ani tady, že je to prvotina. Některá místa postrádají ostřejšího rytmu, jiná zase mírnějšího spádu, volnějšího děje. Celkem však nutno přiznati tomuto lyrickému dílku značný kus průbojnosti a umělecké schopnosti autorovy. Po tomto úvodu je očekávati další práce a budme ujištěni, že budou vždy hodnotnější a odpovědnější. Svépomocné družstvo Iskra v Hrabyni u Ostravy přičlenilo ke svým dřívějším publikacím další článek hodnotného řetězu. Jen ku své cti a důvěře! Oldř. Buráň.

Život sester Brontëových. Když se ptali presidenta Masaryka, kterých deset knih ze světové literatury by si vybral, jmenoval také dílo Ch. Brontëové. Životopis těchto geniálních sester, jejichž romány »Villette, Shirley, Bouřlivé výšiny« vycházejí u nás již v několika vydáních, vyšel právě od E. a G. Romieu v »Knihách osudů práce« (Orbis, Praha XII.). Dílo je živým obrazem poměrů, ve kterých sestry vyrostly a celého jejich mnohostranného a krátkého života. Jistě všichni jste se dojímalí osudy »Sirotky Lowoodského« nuže, tento je vyvozen z jednoho románu Charloty Bontëové. Životem těchto sester zní tragicky zpěv mohutných a marných tužeb tří uvězněných duší, hladových po lásce. Nikdy nebyly milovány,

nikdy nemilovaly, což je mnohem horší. Od dětství bez políbku až do smrti. Jejich život byl tesklivou písní, která vás rozechví. Vyjímáme z obsahu: Ořové Helia, Dresura, »Po puritánsku«, V kleci, Pegas ve jhu, Lásko, krutá láska, Zoufalství, Milostné dopisy, Umělý ráj, Titan, Ztracené iluse atd. Čtete toto dílo, má vzácné kvality vypravovatelské a osvětluje bleskem tragické hlubiny ženského srdce, žijícího bez lásky. Brož. Kč 30.—, váz. Kč 40.—.

W. H. Hudson: **O! Ombú.** Přel. Hl. Skoumal, vydal B. Durych v Přerově. Cena pro studenty Kč 19.50. — Je to kniha vzácná, čistá. Napsal ji u nás málo známý anglický autor. V knize »El Ombú« poznáváme panenskou přírodu s Indiány, Španěly a Angličany. Prérie voní svým čistým životem a lidé jsou tak krásní. Zdá se nám, že je to kus ráje, zachovaného v Jižní Americe. Není snad krásnější povídky o této Jižní zemi Nového světa. Je to kniha, psaná srdcem a celou duší autorovou. Kniha obsahuje ještě tři povídky, z nichž je snad nejlepší povídka Marta Riquelmová. Objevuje nám Satana a jeho léčky, svody a nástrahy. Sílu a vítězství kněze Sepuldiva, přemáhajícího Dábla. K dílu je připojena poznámka Jar. Durycha. J. Opasek.

O selském povstání v severovýchodních Čechách a o násilnostech císařských vojsk a pověstných plukovníků Huerty a Marradase za dob katolické reformace vypravuje zajímavě M. Sadavská v románě »Světla v temnotách«, který právě vyšel v Družstevním nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum. Cena brožovaného výtisku o 268 stranách textu Kč 14.—, vázaného v celopletených deskách Kč 24.—, nádherný číslovaný výtisk s autorovým podpisem na dřevaprostém papíře vázaný Kč 32.—, původní desky Kč 6.50.

Emil Zegadłowicz: **Hodina před jitřní.** (L. Kuncíř, Praha.) Zegadłowiczova kniha je knihou mládí. Je to radostný a krásný život Mikuláše Střibrempaného (vlastně autora), žijícího v dědině Porembě Murované. Jak krásné jsou vzpomínky na čisté dětství, jež knihu činí tak radostnou. Je psána lyricko-epicky, lyrika je silnější a hutnější; jsou to skvělé části o snu, o květech, o zahradě a polích. Ty nejkrásnější části jsou o tatínkově hře na housle, kdy básník se zaposlouchal dětským srdcem do barvy a sytosti tónů. A zase epické části díla, kdy otec Mikulášův Michal vypravuje za večerů bibliické příběhy a pohádky, kdy si hraje se synkem. Je to kniha čistá a silná Vírou, hledající krásu v prostotě venkova, v polním kvítí, v zahradě a ptáčích a v drahé Polsce. Zegadłowicz je básníkem, básníkem květin a lesů bezkydských. Z hlubin svého srdce vynesl čisté a ryzí zlato Bezkyd. Toto dílo voní krásou země polské! - Jan Opasek.

Cizí významné hlasy o Praze. V těchto dnech vyšel v Melantrichu pod názvem Kniha o Praze sborník článků a studií ze stovebních, uměleckých a kulturních dějin hlavního města republiky. Pečlivý redaktor sborníku Artuš Rektorys sebral zde mimo řadu zajímavých statí předních historických odborníků také hlasy významných cizích hostů o naší metropoli. Některé zajímavé výrocky uvádíme. Tak generál Armand d' Hautpoul 1830 píše: Znal jsem přední města v Evropě, a přece mne tento obraz překvapil, neb málokteré poskytuje obraz tak velkolepý a přece tak rozmanitý, jako Praha sprostřed mostu. — Fouqué píše v »Reise - Erinnerungen« v Dráždanech 1823: ...královská Praha. Nepopsatelná, snad neporovnatelná stavbou, nádhrou kostelů, krásou a

vznešenosti paláců. Nevyslovitelný, na zázrak hraničící jest dojem, kterým působí Praha, Hradčany ve svém plném lesku. — Hector Berlioz 1846: O Praga, quando te aspiciam. (O Praho, kdy tě spatřím.) — Francouzský architekt Viollet le Duc píše 1846 v »Lettres d'Allemagne«: Praha jest město namnoze středověké, krásné, velmi výstavné, poseté ohromnými budovami na obou březích mohutné řeky a korunované akropolí, jež uchovala si vzhled velkolepé tvrze gotické, obklopené pásem zdí hradebních, souběžných zakřivenině návrší, jež jest jí podstavcem. Praha jest město sídelní, v němž lze vycítili sílu a moc velikého národa. Zde spatřuješ za ostrými střechami Malé strany dlouhé horizontální linie Starého města, prostoupené kláštery a paláci a promíšené velikolepými zahradami. Není to ryzost detailů, kterou skvějí se památnosti pražské, nýbrž jest to jejich obsaženost a zvláštní aristokratický ráz, který nevyulučuje nikterak malebnost. — Petr Cornelius 1859: Praha jest krásná. Byls tu již? Zde bych mohl případně i bydleti. Jest velkoměstská a přece hlukem neohlušuje. Náměstí s radnicí a týnským chrámem jest nádherné a v budovách nevystupuje tak okatě kasárnický vzhled. Naopak kasárna jsou nádherné staré paláce, jako Černínský palác na Hradčanech. Jak věčně elegantní jest chrám sv. Víta! Jaká to rajská klíčka! Famosní zjev jest most Karlův: neznám zaň žádného ekvivalentu, za tuto ulici přes řeku s její galerií kamenných obrazů, za pěníci se Vltavu a před ní a za ní, vysoko i v nížině město o mnoha věžích.

Spolehlivost svědeckých výpovědí. Je všeobecně známý zjev, jak nespolehlivé jsou výpovědi očitých svědků před soudem a jak si jednotliví svědci i při dobré vůli a snaze o pravdomluvnost o jedné věci přímo diametrálně odporují. Známý německý právník Liszt podrobil tuto otázku podrobnému zkoumání a dokázal, jak je ilusorní stavěti důkazy o vině nebo nevině pouze na svědeckých výpovědích. Jeden z jeho pokusů, jimiž otázku zkoumal, jest zvlášť zajímavý. Rudolf Souček jej popisuje v »Kapitolách z praktické psychologie«, které vyšly právě v Melantrichu: V jedné schůzi bylo debatováno o různých vědeckých otázkách. Názozy přítomných jsou rozděleny, nemůže býti dosaženo jednoty a rozčilení se stupňuje. Zvlášť dva pánové jsou velmi rozčileni. Jeden z nich povstane a praví druhému: »Zanechme diskuse, s vámi není možno se dohodnouti o těchto věcech.« Tu vyskočí druhý pán, vytáhne z kapsy revolver a vrhne se na prvního. Někteří z přítomných pánů ho s námahou zadrží a zabrání tak neštěstí. Celý tento výstup byl oběma pány sehrán, zatím co ostatní účastníci naprosto nic napřed nevěděli a případ tedy považovaly za skutečný. Nvní byli někteří přítomní vyzváni, aby napsali zprávu o tom, co viděli, jiní byli vyslechnuti po způsobu svědků. Již při tomto zcela jednoduchém příběhu, který přítomní od začátku do konce pozorně sledovali, ukázali se při srovnání záznamů i výpovědí nápadné odchylky. Předně nevěděli již všichni účastníci, který z obou pánů napadl druhého, mnozí nedovedli udati, při které příležitosti dostoupila hádka vrcholu, někteří udávali dokonce, že již padla rána. Velmi často byla slova prvního pána reprodukována značně změněna. Tak bylo na příklad řečeno: »S vámi není možno vůbec mluvit o vědeckých otázkách!«, nebo: »Nerozumíte ničemu, buďte zticha!«, nebo: »Držte hubu!« atd. Bylo též tvrzeno, že první pán se vrhnul na druhého, nebo že již zvedl ruku k ráně, nebo že již druhého pána udeřil, takže tento se octl do jisté

míry v sebeobraně. Naproti tomu bylo též udáváno, že vůbec nebylo hádky. Tato značná nespolehlivost ve výpovědích u mužů, kteří jsou přece vycvičeni v pozorování a opatrní ve výpovědi, jistě překvapuje.

Divadlo a film

Voskovec & Werich, Ježek: **Don Juan & Comp.** Revue o 14 obrazech. Choreografie: Joe Jenčík, výprava a kostýmy: František Zelenka, sbory nastudoval Josef Zora.

»Don Juan & Comp.« je divadlo, jež se skládá ze dvou složek. Část dramatická a část revuální, kromě několika vřazených čísel zpěvních a tanečních, ale vždy tak spořádáno, aby jedno vyplývalo vždy z druhého a přitom využíváno všech prostředků divadelních, jimiž Osvobozené divadlo disponuje.

Děj hry se odehrává ve vymyšleném prostředí, v neurčité době, zachovává španělský kolorit: historie Dona Juana a děj se počíná vlastně v tom okamžiku, kdy Don Juan se stává Don Juanem, onim příslovečným svůdníkem a věčně nestálým milencem, jak ho známe podle verse Molièrovy a Mozartovy. Autoři však zde postupují poněkud opačně. Představují Dona Juana jako mladíka dvacetiletého, dokonale nevinného, jenž teprve pod prvním dobrodružstvím vyroste v postavu, již obecně každý zná. Proto je i funkce Leporellova zde obrácená. Situačně se pak postupuje tak, že projde Don Juan všemi fázemi známé fabule. Bylo-li užito pak v libreto dvou motivů z Mozartova Don Juana i v hudbě, nebylo to z důvodů parodistických, nýbrž ze snahy řešiti novým způsobem starou látku. Myslím, že se to autorům podařilo skvěle, nutno však, aby divák se dovedl zaposlouchati a porozuměti těm nejjemnějším momentům, jež jsou skutečně skvosty básnické. Velmi mistrně je využito světelných efektů a scény, jako to, kde v žárovkách vidí se pomeranče a jiné jižní ovoce, jsou skutečně skvělým dokladem toho, jak možno nejmodernějších technických vy-možností použití k výtvořům básnickým, jež zavání přímo ovzduším pastýřských selanek.

Pokud pak běží o tance, nejsou to obyčejná na dráždění vypočítaná čísla, nýbrž skutečně umělecké podání v symbolickém zabarvení toho, co nemožno vyjádřiti ani slovem, ani tónem, pouze pohybem lidského těla. Nemaleu roli pak při tom hraje světlo, jímž dovedou v Osvobozeném tak výborně disponovati.

Po stránce hudební přesto, že se někde opakují motivy již starší, je přece jen pozorovati zase pokrok. Přichází víc ke slovu orchestr smyčcový, což konečně vyplývá již z toho, jak jsem se zmínil již s počátku, ze snahy o nové řešení staré látky.

Tak vidíme, že všechny složky pracují v nejlepší harmonickém zladění společně a večer ztrávený v Osvobozeném je jedním z těch, na něž tak hned nezapomínáme. Moderní, umělecké a slušné. Každý inteligent by měl viděti a slyšeti. Alfa.

Burianovo divadlo: To dokáže Lemlíček. Fraška o třech dějstvích. Na známý námět napsala Karla Lužanská. Výprava: arch. Hradský. Režie: Jan Sviták. V hlavní úloze Vlasta Burian.

Viděli jsme již Buriana několikrát, ale přece jen ani Burian nedovede z ničeho udělati něco. Neplatí to sice plným právem o této hře, ale jistě vhodnější a umělečtější libreto bylo by poskytl

herci takových kvalit, jako je Vlasta Burian, daleko více možností lépe a vhodněji uplatnití svoje herecké vlohy, než to bylo možno v této hře.

Nejlepší je ještě jednání první, snad svým prostředím (pražské) nám nejbližší. Méně již podařená jsou jednání druhé a třetí, ač i zde jsou scény výborné a skvěle podané.

Z pana Lemlíčka, zadluženého výpomocného úředníka (Vlasta Burian), stane se zástupce králov, kteroužto funkci výborně dovede Burian zastávat. Na vše však hledí vždy okem prostého člověka se všemi lidskými sklony, čímž dochází k mnohým velmi komickým scénám, a tu je Burian vždy na svém místě. Jeho komika je více mizická než slovní, a tu je třeba Vlastu vidět, jak dovede různé momenty přímo virtuózním způsobem řešit. Ponenáhlé lákání peněz na Sherlock Holmesovi nebo pronesení přípitku v jazyku francouzském, německém, anglickém a maďarském, kdy obratným skládáním slabik dosahuje fonetického dojmu té či oné řeči, to jsou čísla, při nichž se skutečně upřímně zasmějete. A tak to jde celým dějem. Jedno však by bylo přece jen třeba vytknouti, a to samým hercům. Není přece třeba, aby se herci smáli svým vlastním vtipům nebo svých spoluhráčů, obzvláště když jsou jim ty vtipy již tolikrát známy. Na obecenstvo to může působiti někdy hodně umělkovaně, a to není snad třeba.

Celkový však dojem z večera je dobrý. Hlavně, že dovede přivést člověka do veselé nálady nebo aspoň na tolik přenést do jiné oblasti myšlenkové, že momentálně zapomíná na vše vážnější — a konečně pobavit je jediným účelem tohoto divadla.

V. Č.

Esperantská hlídka

Řídí Fr. Boreš, Litovel, Šerhovní.

Zavádíme tuto novou rubriku, aby i naši čtenáři mohli sledovati světové hnutí o odstranění nedorozumění a nepřátelství mezi národy a o usnadnění mezinárodních styků pomocí mezinárodního jazyka — esperanta. Potřeba mezinárodního jazyka byla pociťována již odedávna. Za Alexandra Velikého byla světomluvou řečtina, v době největšího rozkvětu Říma latina, která se udržela dosud jako jazyk církve a vědy. Později to byla francouzština, řeč diplomatů, a angličtina, řeč obchodníků.

Avšak žádná z těchto řečí by nemohla býti nyní mezinárodním jazykem. Mezinárodní jazyk musí býti naprosto neutrální, snadně naučitelný a schopný vývoje. Latina by vyhovovala svou neutralitou, jest však poměrně velmi nesnadná a jakožto řeč mrtvá jest neschopna vývoje.

Francouzština nebo angličtina nemohou přijíti v úvahu, neboť četné výjimky a těžká výslovnost znesnadňují velmi jejich učení. A kterou z nich si vybrati? Francouzštinu nepřijme Angličan, angličtinu odmítne Francouz. Nejvhodnější by snad byla němčina, ale tu však musíme my Slované co nejrozhodněji odmítnouti, neboť tak by nám byla zároveň vnucena německá kultura.

A tu se nám maně vtírá myšlenka utvořití z těchto světových řečí jazyk umělý, který by v sobě spojoval všechny tyto dobré vlastnosti.

Z těchto předpokladů vzniká r. 1887 esperanto — neutrální pomocný jazyk mezinárodní, který má přednosti všech řečí, jest libozvučný, vývoje schopný a ideálně snadný, neboť jest zbaven všech nepravdivostí.

Cílem esperantského hnutí jest usnadnění mezinárodních styků, odstranění nepřátelství mezi národy, vznikající často pro různost jazyků, a tak položití základ světovému míru.

Výhody plynoucí z používání esperanta jsou nekonečné. Služeb esperanta používají filatelisté, sběratelé, radiotelegrafisté, letci, cestovatelé, obchodníci, Rotaryáni, různé světové organizace, vydavatelé atd. atd. Velkou službu může esperanto prokázati ve zvukových filmech.

Nyní, kdy se ukázala cena a význam esperanta, mizí jeho nečetní odpůrci a přívrženci stále víc a více vzrůstají.

Doufejme tedy, že pomocí esperanta spojí se lidstvo všech pěti dílů světa v bratrském souzvuku a míru!

Řádky chvályplné i nelitostné

Moje odpovědi.

Tento dopis píše jako vysvětlení a odpověď k dopisům V. Zimy a Fr. Stuchlého z minulého čísla a chcete-li, jako obhajobu sebe sama. Nechci jím ale rozvířovati nijaký boj mezi mnou a uvedenými, činím tak pouze z příčiny špatného pochopení obou. Ostatně i kdyby se vyvinulo pro tuto příčinu klání na život a na smrt, přece bylo by redakci k dobru připočteno otiskování všech dopisů a názorů v této věci, neboť časopisu je život a ruch jenom k prospěchu. Až dosud byl každý názor v brzku umlčen, snad nezájmem, snad neporozuměním! Nyní k věci:

V. Zima špatně pochopil — nebo se nesnažil pochopiti — moje slova ze 4. čísla »Jitra« o knihách dp. P. Jakuba Demla. Víím dobře, že nenadával na chudé studenty, kteří si knih kupovat nemohou, ale pouze jsem uváděl vysvětlení nezájmu, když o něj v 3. čísle, ač nepřímou, žádal. Přece jsem výslovně psal: »Ovšem na díla opravdu hodnotná (jako jsou Demlova), bylo by přímo hříchem neobětovati nějaký peněz...« atd., a »Student katolický měl by vlastiti na prvním autory katolické... Deml a Durych by nesměl rozhodně chyběti.« Tedy již z těchto slov je patrné, jaké jsou moje názory o básníku J. Demlovi, event. o jeho spisech. Uznávám také výhody činěné spis. Demlem studentům, proti nimž ostatně ničeho jsem neměl. Zkrátka mohu klidně, bez jakéhokoliv rozmýšlení, řádky V. Zimy z posledního čísla »Jitra« podepsati a činím tak tímto dopisem! Výtku: »Ovšem, mnozí ze studentů si myslí, že toho (knih, myšlenek J. Demla) nepotřebují, poněvadž už sami vše ví a umí«, rozhodně od sebe odmítám, neboť nikdy jsem si ničeho podobného nemyslel, ba právě naopak, uznávám, že toho potřebuji. Jest nejen u nás, ale také jinde velké procento kritiků, kteří neumějí napsati slušnější povídky a proto i já, milý pane Václave Zimo, jsem (dle Vašeho úsudku) jedním z nich. Píši kritiky a také kritiku svých článků přijímám od Vás s vědomím, že zvučné a nejvýš povolání Vaše pero spravedlivě je posoudí. Avšak neodsuzuj a nebudeš souzen! Je ale velice zajímavé čísti Váš dopis: Jednou píšete, že nutno je mlčeti, po druhé zase doporučujete křik a sám odvoláváte forum svým kritik, tedy křik. Co vlastně je správné: Křičeti či mlčeti? Moje názory v té věci obsaženy jsou v článku: Nemám-li

pravdu... Dopis není sice adresován přímo mně, avšak dotýká se v něm autor mé osoby především, tedy cítím povinnost mu odpovědět. — V druhém dopise: Slovo k čtenářům, rádi hádanku k zábavě a jak z jeho slov cítiti, odsuzuje ji příliš ostrým způsobem. Hádanka je zábavou i poučením! Tato fakta jsou stále dosti pochopena, ale zjistíme-li její pravý úkol, zajisté uznáme i její významné postavení, jež spočívá především v paedagogii. Jinak nezajímá by se o ni M. Aleš, L. Grossmannová-Brodská, J. Šváb, J. Vl. Rychtářik a jiní výtvarní a literární umělci, kromě celé řady učitelů. Studentstvo je jedním z nejhorlivějších pěstitelů hádanky! Ovšem literární hlídka má význam mnohem větší a ten, jenž by jí »rád viděl paty« musí býti se vši rozhodností odmítnut i se svým návrhem.

Tolik k dopisu Václava Zimy, jemuž píší obšírnější dopis soukromě. —

Fr. Suchému nejsou po chuti »jitřní« autobiografické humoresky. Co se v loňském ročníku namluvílo o tom, aby čtenáři také přispívali do svého časopisu, nejen ho četli, ale nikdy tato řeč neměla kladného výsledku. Umínil jsem si tedy, že musím tam něčím přispěti a když byly žádány zejména humoresky ze studentského života, psal jsem články autobiografické. Nevadí přece, vystupuje-li v článku místo třetí osoby, autor sám. Petr, Ignac, Jan, Franta nebo slůvko já je vždycky jedno a totéž. Vždyť i ten »Studentský sen«, záměnou jména, je vlastně »vyroben na jedno kopyto«.

Je ku cti studentově, snaží-li se nad vším přemýšleti, ale nestačí jen jeho tvrzení, že o všem přemýšlí, zatím co v »Jitře« celá řada problémů zůstala dosud nerozřešená! A v soukromém dopise ze dne 4. XI. 1930 autor tohoto tvrzení mi píše: »Nevyložíš-li vše vždy otevřeně a řádně, pak ovšem soudím, že je to pouhá fraze.« Nemusí přece býti vše podáno na talíři, nutno se do čteného řádně zamyslet i pak pochopíš. Nemyslíš, příteli? — Tady nestačí slova a kritizování, nýbrž (a to především) čin, skutek, fakt. »... ale všude se jen hovoří, ale skutky není viděti,« správně píše p. redaktor v posledním čísle. Ostatní ponechávám úsudku čtenářů! —

Al. Dohnal ve zvláštním dopise mi doporučuje, abych učinil ze společného dopisování stručný výťah, obsahující hlavní rysy a otiskl jej v »Jitře«. Tento návrh uskutečním až v posledním čísle, neboť právě diskutujeme s kol. F. Stuchlým o »Poledním listě«, kterýžto ožehavý problém bude zajisté zajímati všechny čtenáře. — Fr. Zavadile, jen s chutí do toho! — V mé poslední době vydává Fr. Richter román: »Nadtelevox«, má býti správně: »Nadtelevox«. (Cena 25 Kč). Což si snad čtenáři sami opravili.

Oldřich Buráň.

Vážený pane kolego Stuchlý,

dovolte, abych Vám srdečně poděkoval za kritiku mých prací v »Jitře«. Děkuji Vám též za to, že jste mi chtěl nechtěl dal primát, ač vím, že si toho vůbec nezasloužím. Jsem přesvědčen, že mé humoresky se nejvýše hodí k tomu, aby se do nich balily syrečky (odpusťte mi ten artikl, ale jsem z Olomouce), ale přesto stále píší. Nedivte se tomu. To už je tak v přirozenosti lidské, že člověk stále dělá a plete se do toho, čemu nerozumí.

Děkuji Vám dále za to, že jste mi odhalil pramen mého »vtipu« s tím Karlem IV. Dodnes bych

nevěděl, odkud to je, poněvadž podobnou »vzdělávací« literaturu vůbec nečtu. Na moje čestné slovo zde veřejně prohlašuji, že »Trn« a »Tramp« jsem nikdy nečetl, jen několikrát »Šejdrem«, a to už je dosti dlouho. Poučím Vás, odkud ten tak zvaný vtip mám. Slyšel jsem jej od katolického studenta, ovšem bez udání pramene. Doufám, že k tomu netřeba poznámky.

Zato však Vy, pane kolego, jak se zdá, máte neobvyklou znalost podobné literatury, když jste to dovedl tak bezvadně reprodukovat. Když už jste mi sdělil ročník »Trnu«, mohl jste klidně též napsat číslo, stránku, který řádek zdola a zda ten vtip měl ilustraci a jakou. Když důkladně, tak důkladně. Kolego Stuchlý, neuvádím to zde snad proto, abych Vás nějak zkompromitoval, Bůh chraň, kdepak. Je to jen přátelská rada, abyste se příště varoval dávat podobné podrobné znalosti najevo.

Ono se sice říká, že inteligent má vše znáti, ale katolický inteligent, doufám, bez znalostí »Trnu« nepřestává býti inteligentem.

Byl bych šťasten, kdybyste mi sdělil více těch vtipů, braných z »Trnu« a »Trampa«, z nichž jste namátkou vybral ten jediný.

Zatím tolik. Nemám teď sice mnoho volného času, ale doufám, že tento můj projev není poslední.

S pozdravem

M. U. St. Stanislav Zbořil
(St. R. Hanácký).

Pozn. red: Tak to, prosím, potom vypadá, když podnikají neuvážené věci, jak o tom píší na jiném místě. Nechej dělati soudce nad kol. Stuchlým a St. Hanáckým, ale z jejich polemik je zřejmě viděti, o jaké maličkosti běží a jak se soudy dají převraceti. Nechejte těchto zbytečností a napiště raději něco kloudného, už jsem od Vás tak dlouho nic neviděl, pane kol. R. St. Hanácký. Či se na nás hněvate? My na Vás rozhodně ne!

Motto: »Lépe jest říci skutečnost do očí, než za zády pomlouvati nebo se schovávatí —«

»Jitro«, č. 3, str. 95.

Když jsem ve 3. čísle »Jitra« četl pod svým dopisem poznámku redakce, která mi dávala za pravdu, shledal jsem v ní také tuto větu: »Obáváme se však, aby se to nezvrhlo v osobní a lokální boj a proto tuto záležitost pokládáme za ukončenou —« Respektoval jsem plně přání našeho milého redaktora a mlčel jsem ke všem útokům, které přes tuto poznámku byly nadále v »Jitře« proti mně uveřejňovány. Než když ani více než po třech měsících od napsání mého upozornění neustává nechutné rozmazávání trapného případu »kritiky« v »Jitře«, domnívám se, že i já mám právo na obranu a prosím tudíž váženou redakci o laskavé uveřejnění mého dnešního dopisu.

Nemám žádného známého pana faráře, který by se mne zastal a potvrdil má slova autoritou kněze, »známého« a dlouho již pracujícího ve hnutí katol. studentstva a majícího tudíž jistě nesporné právo psáti nelitostné epistoly katolickým studentům. Musím tedy sám se brániti proti výtkám proti mně vzneseným.

Srovnával jsem ve svém dopisu dvě kritiky, uveřejněné v »Jitře« a vytýkal jim zásadní rozpor. Oprávněnost mé výtky byla potvrzena i redakcí »Jitra«. Netvrdil jsem ve svém dopisu, že jde o vlastní kritiku téže knihy, nýbrž napsal

jsem, že Zimův posudek se týká vlastně celého díla Matasova a uvedl příklad (»Legenda« v kritice Zimově a Čechově).

Dále jsem vytýkal kol. Zimovi nepěkné vyjadřování a povznesený tón jeho posudků. Oprávněnost této výtky potvrdila redakce, dp. farář P. Resl a uznal ji i kol. Zima sám.

Nic jiného jsem nepsal. Nezastával jsem se kritizovaného díla a prohlásil jsem to, myslím, dosti jasně; šlo mně jen o důslednost, o nic jiného!

Vodítkem při psaní mého dopisu byla mi láska k věci společné, láska k »Jitru«, láska k celé organizaci katol. studentstva. Zasloužím-li za svou dobrou vůli a snahu tolik urážek a osobních útoků, skutečně nevim.

V Praze 20. ledna 1931.

Jiří Královec.

V 5. čísle píše Old. Buráň o zvukových filmech. Nevím, jak může tvrdit, že film »C. k. polní maršálek« je filmem uměleckým. Ve své poznámce píše: »Poslední český zvukový film C. k. polní maršálek s Vl. Burianem ukázal, co dovedeme my, máme-li odvahu a dostatek finančních prostředků.« — Nevím opravdu, jak se ta naše odvaha v tomto filmu projevila! Je-li nějaký film vychvalován šosáckými kritiky a četně navštěvován ignorantickým diváctvem, nemusí to být film umělecký. Co v tomto filmu je uměleckého, nevim! Zajímalo by mne, jakými metodami hodnotí p. Buráň filmy, když takovýto film doporučuje. Jeho způsob je jistě pochybený.

Jan Opasek.

Pozn. red.: Nemám důvodů neotisknouti tvoje soukromé mínění, ale tvoje rázné odmítnutí může být právě tak nebezpečné, jako zase otevřené ocenění tohoto filmu kol. Buráněm. Pokud pak bych mohl vysloviti svůj názor na tento film já, musím se rozhodně přikloniti k mínění kol. Buráně. Ze si dovedeme já i kol. Buráň představití ještě dokonalejší film, není pochyby, avšak můj soud aspoň je zde pouze relativní v tom smyslu, že lepších filmů dosud nemáme. Viz »Tajemství lékařovo« s Andulou Sedláčkovou a budeš potom mírnější v úsudcích, kol. Jene Opasku.

A nyní něco všeobecného. Snad se to sem ani nehodí, tím méně, aby se to vztahovalo na nás dva, ale říci to musím. Tohleto plané velikášství, stavění se do pózi vševědoucího kritika, se mi přestává vůbec líbiti a radil bych všem, kterých se tato slova týkají, týkala nebo budou týkati, aby si napřed vše náležitě uvážili a kdyby se mohlo jen poněkud zdáti, že by polemika brala na sebe formu osobní, aby zavčas ještě položili péro nebo aspoň rozhodli se pro spravedlivější formu. Ať se nikdo nerozčiluje, toť je vůbec znakem našich pánů přispívatelů, rozmyslí si vše náležitě a dá mi jistě za pravdu. Nechci býti svrchovaným pánem, ale konečný dojem, jakým číslo »Jitra« působí, odnesu přece jen já. Tedy vás prosím, nevhánějte mne tak nešťastně do osobního nepřátelství s osobami, jichž si vážím a jež pro nás vykonaly často víc, než dobrého přineslo všechno někdy plané mluvení a jen mluvení. Toto slůvko »mluvení« dvakrát podtrhuji.

Redakci, jakož i čtenářům Jitra.

1. Když sklouzne pero. Pěkné věci se to dověděli čtenáři Jitra v posledním čísle, a to v dopise od kol. Franty Stuchlého, nadepsaném: »Vážení«.

Kolega V. Zima z Plzně stále doporučuje hodnotná díla Demlova, Florianovo Dobré dílo, revui

»Na hlubinu« a zatím... zatím čtenáři i přispívatelé Jitra čtou takové pověstné bulvární tiskoviny, jako je Trn, Tramp, Šejdrem atd. ... Jsou to časopisy, které se stydí každý slušný člověk vzíti do rukou a oni je zatím čtou »katoličtí« studenti, jak na sebe i na pana S. R. Hanáckého-Zbořila pověděl kol. Stuchlý.

Pak se divme Zimovi, když ví, co tak zvaní katoličtí studenti čtou.

2. Ve 4. čísle Jitra stěžuje si Oldřich Buráň, že umkli dva horliví debatéři z minulého ročníku a sice Jar. Šafář a Jos. Schneeweis. Snad neodradilo od psaní Jar. Šafáře posměšné psaní volno-myšlenkářského plátku Havlíčka, kde v čísle 13. roč. 1930 mezi různými zprávami stojí:

Katolické autoritářství.

Klerikálové vydávají pro svoje středoškolské studenty časopis »Jitra«, v němž popřávají dosti místa projevům čtenářů. A tyto projevy jsou místy velmi zajímavé pro smýšlení v katolických řadách. Jeden z přispívatelů, jakýsi Jaroslav Šafář píše o různých katolických otázkách a kromě jiného se ptá: »Smím jako věřící kritizovati jednání a slova katechety-kněze? Prosim Tě jako bohoslovce o odpověď!« A to je, prosím, otázka studovaného člověka, inteligenta, který má býti jednou vůdcem! Velebný pán je u něho tak povznesenou a úctyhodnou osobností, že si ani netroufá vytknouti nějakou hloupost, když ji pan katecheta provede! Může se ještě někdo potom ptát, zdali katolictví opravdu vede k duševnímu otroctví?

(Doslovný opis. Časopis zapůjčil kolega volno-myšlenkář se škodolibým úsměvem, že tam Jitra dostalo co proto!) Snad byste se proto, kol. Šafáři, neurazil, nebo Vás to odradilo od dalšího psaní? Přihlaste se znovu a dokažte tak volno-myšlenkářům, že se jejich psaní nezalekneme! Těším se již na Vaši odpověď. Franta Zeman,

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Rídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Všem. Stalo se, že dopisy s řešením z č. 3 přišly až po uzávěrce, poněvadž mi byly zaslány do Přerova a tak se zdržely. Týká se zejména: J. Dokoupila, Neuschlové, Ml. Oldřišského, Tomžtů a příspěvků J. Nykla.

Listárna hádanek: Juvenát S.: Nad stovkou je háček. Ze sportovní. Vašemu přání vyhovím, ale, a to spolu i Antonický Hoši, není peněz. Vklad do aut. je rovněž proto, aby se zaň koupily ceny. Jo, je to bída. — Zavadil F.: Čítají. — J. Dokoupil: Myslím, že Ti vysvětlení nahoře stačí a doufám, že vytrváš! — J. Pochopová: Lístek mě našel. — Neuschlová: Dík za příspěvky a nezapomínejte na řešení. — J. Nykl: Odpust', ale došlo pozdě. Je v tomto čísle. — Ml. Oldřišský: Těším se na příspěvky. — J. Smejkal: Z čís. 5 řešíš 2 nesprávně. Dík za příspěvky. — Zd. Němeček: Mám raději hádanky původní, třebaš i slabší. Proto pozor! — O. Buráň: Vinou tiskárny. Dík za příspěvky. — St. Antonický: Ad 1. viz výše, ad 2. tentýž důvod, ad 3. odměny byly rozeslány; stvrzenky zaslali: J. Pochopová, Šnajdr, Kulíšek. Budu urgovat. — K. Skočdopole: Těším se na příspěvky. — P. J. H.: Dík, postupně uveřejním. — J. Adamec: Ovšem, že všechno. — M. Fiala: Vitám Tě mezi nás. Z příspěvků jen jednu. — B. Štefková: Jednu řešíte nesprávně. — K. Otýpka: Dík. Postupně uveřejním. — St. B.: Dík, uveřejním. — Stáňa z B.: Dík, uveřejním. — Ra: Dík, jsou hezká. — Jarom. Dík, jen více. Obsahu dopisu nemohu porozumět. — Tomzet: Nezapomeňte na řešení. Dík za pozvání.

Stav celoročního turnaje po č. 4. (v závorce počet rozluštěných hádanek k č. 4.): Juvenát S. 61 (20), Kulíšek F. 61 (20), Quitt Zd. 61 (20), Šnajdr Z. 61 (20), »Vektor« 61 (20), Pochopová 59 (20), chovanky v Levoči 58 (20), Jedlička Z. 58 (20), Dokoupil Z. 56 (21, 20), Buráň O. 55½ (20), Zavadil Fr. 55 (19), Adamec Z. 52 (18).

Antonický St. 52 (18), Smejkal Z. 52 (18). Tichý Č. 48 (2, 20), Paukner J. 43 (14), Černý A. 40 (—), Kočí A. 39½ (—), Fügner Zd. 38 (8), Holík K. 35 (10), Ml. Oldřišský 33 (14, 19), Skočdopole K. 33 (14), Hlavníčka F. 30 (9), Tomzet 25 (20, 5), Chvátal O. 20 (—), Tvarůžek St. 20 (—), Neuschlová 15 (10, 2), Novák Z. 15 (—), Janovský H. 14 (—), Zinder Fr. 9 (—), Ireneš-ism. 8½ (—), Patrovský 2 (—).

Řešení hádanek z č. 4: 1. Láska, novic, imago. Jitro, skýva, datel, aroma, Tomáš, bláto, Lešno, hlava, anquis, olíva, Tunis, Rusko, sekta, psyche: Svätý Tomáš Aquinský. 2. Dobrý den; dobré, hodné (dobrého dne). 3. Plát, platen, plat. 4. Ho-stý-n. 5. O-st-rava. 6. Badatel. 7. Vánoce (V, ano, ce). 8. Růžena, na růže. 9. brána, náves, vesta, tapír, kobra. 10. Kolik hvězd je na nebi, tolik snad, co žijí lidí, proto právem každý tam svoji vlastní hvězdu vidí. Když v noční temnotě nad zemí nám slunce hasne, ó, jak toužně lidský zrak zírá po své hvězdě jasně. Běda, kdo ji nenašel na tom nebi širodálém, žijet' duše člověka nadzemským jen ideálem. Vladimír Štastný. 11. S-por-ady. 12. Seno, sen. 13. Selka, lesa, stále klesala. 14. Kapusta (Juvenát přeje kol. Šnajdrovi dobré chutnání). 15. Matematika (Mat, ema, tik, a; Šnajdr myslí, že by se hodila do aprilového čísla a podezřívá autora, že má jistě z ní jedničku. To asi Šnajdr závidí. Pozn. red.). Rakev (rak, ve). 17. Jesliček, je oslíček. 18. Záviš, banka, houby, pleva, čtení, netto, Dráva, Indie, Irena, odliv, úměra, lečka, venku, Troja, dřevo, dláto, epida, ovace, obočí, louče, škola. Za uvítání děkuje Levoča. 19. Platina, latina. 20. Ob, sob.

Řešení z č. 5 do konce února.

Autorský turnaj: Pro krátkou lhůtu prodlužujeme do konce února. Podmínky v min. čísle. Zúčastněte se všichni. Dosud konkurují hesla: Stále ku předu, Venuše, Nedoufej a nezoufej, Snaze zdar a Kdo z koho.

1. Rebusy.

II. Děj.

1.)

R R

2.)

A Ě

3.)

R R R

100

2. Přesmyčka (rostlinná).

Quitt Zd.

KAPELA »ŠÍP«

N

3. Přesmyčka.

(Dohnal Alois, SDS.)

čtí spis o jaru.

u = o

4. Rebus.
Jaroslav Šnajdr.

L E V K

5. Roháček.

II. Dej.

A	A	B	B	K	K
K	L	L	O	O	
O	O	O	O		
S	S	S			
S	T				
T					

uzenář. výrobek

myth. plodina

nádor

část těla

znač. prvku

souhláska

6. Přesmyčka.

B. K.

MÁ OTA PASTY?

7. Královská procházka.

Lídě — K.

l				K
á	k			
		u		
j	l	e	b	
		d		
	e	K	y	
m	l	ň		
č	o			
v	k	s	l	
	l			
		o		
n	a	l	v	

8. Vsuvka.

Jančíkovi — Šnajdr.
Do malého zvieratka vsuníť mieru treba, aby dievča rozmilé pozrelo na Teba.

9. Rodovka.

Ille — M. K.

On« s větve na větev skáče,
»Ona« je důležitá pro sekáče

10. Lištovka.

Jára Quitt.

t	r		č	p	i
p	l	g	o	u	a
a	j	o	k	e	t
k	u	s	c	t	ý
e	k	t	d	s	n
c	p	s	ý	o	a
s	r	i	i	t	j
q	t	j	o	t	u

11. Skrývačka.

Oldřich Buráň.

Z oblaku se sype snížek,
milo je nám za kamny,
mrzne venku, všude vůkol
sněhu povlak náramný.

I na dvorek, do zahrady
vdechla zima sněhu dost,
oken skla zas mistr Mrazík
obarvil nám pro radost.

Ale brachu, není strachu.

12. Záměnka.

TĪP - ŤOP

Kostely a chrámy
stavěli jím kdys rádi — s »l«.
Hromada slámy
tuláky k noclehu svádí — s »t«.

13. Výpustka.

Stáňa T.

Učíň vždycky dobré s »t«,
nebezpečí-li čekáš —
bez »t« nehodu zas máš,
přivodí jistě bolest.

14. Rebus.

Martin Kozlíček.

5T 50 50 50 $\frac{E}{o}$
t = 0

15. Množenka.

Z. Quittovi — Oldř. Buráň.

»Jeden« letěl nad krajinou
zasněženou v šíř i v dál,
»více« spatřil pod ním..
Je jí zima, povídal.

16. Rebus s přesmyčkou.

Elince K. — Jaroušek Šnajdr.

OŘECH, OHAŘ

Rebus tento, dívenko,
je móóc sladký (pravý),
proto jej Vám posílá
Jarda z Bratislavy.

17. Rebus.

Tý Plzeň.

R

p

18. Háčkovka.

Jos. Buráňovi — Fr. Zavadil.
Pověs — na hák s kruhem
a pak hlavu odděl od trupu:
A co uziříš? Kde se octneš?
Na místě kdes v svatě zemi
velmi smutném, dojmavém:
víš-li, které je to? Nevíš?
Povím ti to: —š—.

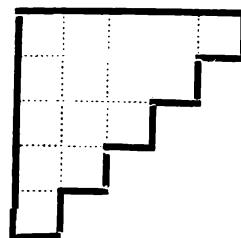
19. Obložka.

Loli — Máňa.

Částka hlavy v obložení
v západním Slovensku leží.

20. Boháček.

Fr. Kuliškoví — Hlavníčka.

ohražený les,
nouze,
báseň,
egyptský bůh,
samohláska.

21. Vsuvka.

St. Antonickému — Ol. Buráň.

Do vydání deníku
nerost se nám vloudil,
do českého města pak
pocestný zabloudil.

22. Popisný rebus.

Avion.

—» zábava, —» projev přátelství,
—» písně řecké a nic více,
«— «— sluč a ihned obdržíš
poloostrov v Americe.

23. Sloučenka

Alois Dohnal, S. D. S.

Co dělníku z čela kane,
k tomu zvíře, spojku dáme.
O celku již v bibli čteme,
že jím byla postižena země.

24. Hádanka.

P. J. H.

hoch, den, noc, Abel, úl, záře, atom,
rosa, dar, město, říše, kos, Anna, Alžír!
(Sestavte počáteční hlásky slov, aby
utvořily větu!)

25. Pravěkovka.

B. z V.

Druhý stupeň příslovce v pravěku
koná platné služby člověku.

26. Koníček.

K. O.

buď	své	hr		ží	de
ti		jen	se		b'a
na	dý	cnos	ti	lu	ti
nu	tvr	vin	ne	bré	stup
nos		v Ko	ný		ze
dý	po	ti		ú	vdo-

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

Dr. M. Habáň O. P.:

Úvod do života.

P. Alfons Daňha:

**Po prvé na mezinárodní
forum Říma.**

P. Method Klement O. S. B.:

**Liturgie velikonoční jako
svědectví „Vzkříšení“.**

Divadlo. Film. Dopisy.

r. 12

č. 7

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II, Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj.státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 30. každého měsíce.

Z redakčního stolu.

St. Jurečka: Stat crux. G. D. Mao: Poutník. Těším se na další příspěvky. J. M.: církev či Církev? J. Opasek: Poslední soud. Láska. Též do lit. hlídky. Děkuji za dopis. Pokud běží o starší práce, obdržel-li jsem je a budou-li se hodit, otisknu. Konečně uznáš, že se může vždy něco přehlédnouti. Miriam: Dítě doby. Srdece nespokojené. Proč, co ti schází? J. Doležal: Vzpomínka. M. Schinzlová: O vzniku erbu města Pardubic. M.: Vznik a vývoj města Pardubic. JUDr. K. Dušek: K desítilétemu jubileu SSS. v Pardubicích. J. Květoň: Motiv. Báseň. Vesna: se vrátila. St. Zbořil: Zápisky vysokoškolského nemluvněte. E. Bližkowski: Za oponou. M. Neznámá: V zemi stínů. M. Havel: Příjezd. Pubal-Ra: Ať žije Josef. Příspěvek do řádků není špatný, ale ještě dosti zbytečný. Vyřídilo se to již jinak. Raději něco nového. Buráň Ol.: Malíř moravské Slovače.

Z redakčního koše.

René P.: V říši snů. Slabé po stránce stilist. a myšlenka ti zcela uniká. Nedočkavá: Zima. Má to být rýmované a není, má to být básně a není. Básníkem asi nebudeš nikdy. J. Opasek: Voják. Chrám. Druhá sloka má jinou strukturu rýmů než první a poslední. Smrt čeledína Josefa. Němět není špatný, ale ti vlci se mi tam nelíbí. Proč to nebyl automobil nebo něco, co by odpovídalo dnešní pravděpodobnosti? Těším se, že to přepracuješ. Julada: Martička-primánka. Volil jsi velmi nevhodný námět. Dovedeš jistě velmi jemně cítit, ale ne dosti obratně a vhodně se vyjadřovat. Také nepostřehneš, kde končí skutečnost a kde začíná pracovat fantazie. Pokus se o něco jiného. V. R.: Osudem zdeptání. Není to ani pokus beletristický ani odborná úvaha. Je to jistě případ politováníhodný, ale student z toho nemůže mít nic. Poměry sociální jsou konečně i trochu jiné a pro studenta zajímavější, než jak to líčí ty. A. S.: Nad rakví. Jako básně nedosahuje tento úkol té výše, aby mohl být otřesen. Snad bude vhodnější věnovat vzpomínku krátkým článkem, jak se to obvykle dělá. F. P.:

Dopis. Souhlasím úplně s tebou, ale už je to zařízeno jinak. Vama: Přítel. Do Duchovní hlídky příliš dlouhé. Pošli něco kratšího, ale vykrystalizovanějšího. E. B.: Rotačka. Není to básně ani básně v próze. J. Květomil: Dolor. Intermezzo. Nedožrálo dosud pro tisk. Nutno konečně připojit též vlastní svoje skutečné jméno a adresu, abychom věděli, s kým máme tu čest. E. Lime: F. G. Masarykovi. Nejasné veršování. Nezaimstnanost. Na tolik ještě nestačíš, obsáhnouti to myšlenkově, tím méně básnicky to zvládnouti. Nálada. Nepodařený ohlas nevykvašeného mládí. Don Juan z Tangarejů. Snad je to i podařené, ale věnuj to svému příteli jako soukromý Rkp. Vzpomínky z Kroměříže. Možno uschovat i též jako soukromý Rkp. Kniha. Co se tkne pointy, máš jistě pravdu, ale jako básně nepodařené a nevhodné. Touha. Tato básně je snad nepodařenější, ale ten konec ji zcela pokazil, to je už zase moc knižní. Jaro. Podařená a skoro ti to závidím, ale v »Jitře« otisknouti nemohu. Doufám, že mi rozumíš a proto chutě do práce. Je ještě spousta jiných námětů. F. Stuchlý Kamarádi. Pokud běží o formu, je tvuj dopis právě takový, jaké si dopisy nepředstavuješ a je to příliš osobní. Další se už dočteš v mých řádkách na patřičném místě. Je mi velice líto, ale přišel jsi se svou odpovědí v době, kdy jsem se už rozhodl tímto osobním sporům učiniti konec. J. U.: Třeba času. Hledání. Snění. Tyto pokusy svědčí sice o velkém přemýšlení, ale jsou plny ještě nevykristalizování. Umírající. Snad bys mohl tento námět zpracovat ještě jednou a svědomitěji a hlavně umělečtěji. Od politiky ke kultuře. Souhlasím s tebou úplně a jistě každý z nás, ale totéž již lépe řekl autor úvodních slov v 5. čísle »Jitra«. Škoda, docela slibně jsi začal. Doufám, že se polepšíš. Ol. B.: Diskuse o »Pol. listě«. Je mi velice líto, ale zajímavého na tom není zřehla nic. Věřím pevně, že dojdeš i ty k tomuto závěru. Práci, jejímž spoluautorem je též Fr. St., nemohu uveřejnit, poněvadž si to Fr. St. nepřeje a dále konečně nepozoruji, že by te byli psali skutečně dva autoři. To, co jsi poslal, ukazuje na jednoho autora a od druhého jsem nic nedostal a také, jak vidíš, nedostanu.

Vyšlo 21. března 1951. Majitel, vydavatel a nakladatel ústředí katolického studentstva československého v Praze. Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. Redaktor Václav Černý. Odpovědný redaktor RNC Karel Fiala. Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. s. 264.509-VII dne 29. listopadu 1929.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v březnu 1931.

Číslo 7.

Dr. M. Habáň O. P.

Úvod do života.

Věčná Moudrost stanovila vesmíru zákon: Všem, co dospívá a uzrává, předchází doba květu, mládí, svěžesti. Poupě rozvíjející se znenáhla pod něhou tepla slunečního jasu stává se též symbolem mládí.

Liturgická doba postní, předcházející velkonoční radost nového života vzkříšení Spasitele, přidává ke všeobecnému zákonu přírodnímu novou stránku, která doplňuje předchozí: Utrpením a vlastní krví vešel Kristus do své slávy, do nehynoucího života.

Láska a utrpení jsou dvě energie, řídící postup duševního rozvoje. Láska budí v duši život, jako teplo slunečních paprsků vyvádí život ze země ubité mrazem. Je vlastně základním tónem lidské bytosti, chce-li rozezvučeti se harmonickým proudem života. Dává nitru nutný prvek záliby ve spojení s něčím, čeho se nám dosud nedostává. Proto vrozená touha po dobru a krásnu pod hybnou silou záliby povstávající dosažením předmětu, k němuž se touha nesla, dospívá k uskutečnění. Dobro a krásno si přivlastňujeme láskou.

Obrátíme-li psychologickou stavbu své duše k Bohu, nalezneme nejvyšší dobro, největší krásno, neboť Bůh je zdrojem všeho dobra, dokonalosti a krásna.

Nadevše tedy musí zvučeti lidským nitrem láska k Bohu, jehož krása nekonečné dobroty dovede nejvíce oblažiti a ohřáti lidské srdce. Bůh lásky se stává rozvíjejícímu se mládí Sluncem věčného jasu, které prozařuje celé nitro, aby v něm vzkličilo vše, co je krásné, všechna símě ušlechtilého charakteru.

Láska Boží dovede nejlépe uzpůsobiti krásný charakter.

Utrpení dodává krásnému životu v lásce Boží zvláštního půvabu. Nikdo nedovede ponořiti své nitro do větších hlubin pochopení lásky a krásna, leč kdo prošel nesmírným utrpením. Bolest všeho druhu stává se lidské duši nejlepším zahradníkem krásy a dobra. Utrpení drtí v člověku jeho egoismus, tříbí jeho vlastnosti; duše je mni pod nárazy kruté bolesti. Z bolesti vyrůstají pevné květiny, které dovedou odolati nárazům životních bouří, soucit a sdílná láska k trpícím; bolest je zdrojem inspirace nejvznešenějších myšlenek, citů a skutků. Nelze pochybovati o výchovné vlastnosti kruté bolesti, která svou krutostí, obepínající celou duši, stává se největší ozdobou křesťanské povahy. Máme veliký motiv trpělivé bolesti, stojí před naším zrakem. Muž bolesti — Kristus — který ve svém největším bolu na kříži stává se nejmilnějším přítelem trpící duše. Připodobnění Kristu ukřižovanému cítíme blahý vliv jeho života milosti a pravdy, který kane z jeho ran. Veliké mystické duše vyrostly ve stínu kříže.

Velkonoční slavnost otevírá proud světla nového života, tryskajícího z lásky a bolesti, neboť je-li větší láska, než když položí kdo život svůj za své přátele, nebo zase je-li větší bolest, než bolest má?

Mládí nalézá v této době svůj nejkrásnější a nejsilnější motiv k životu lásky a bolesti, kteréžto dva proudy jsou jednak ustavičně v životě, jednak mocné, strhující s sebou oběti lidských duší. Blaze, jsme-li obětí lásky a utrpení Kristova.

St. Jurečka:

Stat crux.

(Věnováno památce † Karla Zdráhaly.)

Přítel Karel onemocněl a musel upustiti od studií v nejvyšší třídě gymnasia. »Odpočiňte si a příštím rokem nás zase navštívíte. Dejte na sebe pozor! Pozdravujte rodiče a pište nám!«, tak se s ním loučil před vánočními svátky ředitel.

Ředitel byl vzácný, šlechetný člověk. Pomáhal, radil kde mohl. Ničeho si neodpouštěl a snažil se u studentů s duševním rozvojem úměrně rozvíjet život duchovní. Byl hlubokým znalcem nitra a Tobě, Karlíčku, nezlob se, ale Tobě přece se dostalo od něho při pohřbu takové chvály, že se i Tvůj anděl rděl. Tvůj studentský život byl jistě ve znamení hesla tohoto ředitele: »Člověk musí býti otrokem povinnosti.« Tvé otroctví Tě zabilo, ale nám žiješ.

Okna Tvé světnice hleděla na nádražní nástupiště, jímž Tě míjela denně živá tajemství a tajemné pozdravy poutníků. — I andělé Tvých cestujících nahlédali do světnice; to tehdy, když hemžení, zmítání lidské havěti upoutalo Tebe, zvolna nám odcházejícího. Ležel jsi na pohodlném loži a já často usedal u Tvých nohou. Jevil jsi zájem o vše, co se na světě dalo a počáteční Tvá netrpělivost ustoupila nepochopitelné vyrovnanosti duševní.

Vzpomínám na onen večer po svém návratu z prázdnin, jak jsem spěchal v pozdní večer k Tvému loži, doprovázeje kněze, jenž Ti přinášel útěchu. Sotva odešel jediný pravoplatný vyslanec Krále králů, vhrnuli jsme se do světnice a po útěše z nebeské many sálající a pokorné srdce pronikající, belhali jsme se kolem Tvého lože a vylkávali Ti nejkrásnějšími slovy zítřek, když ještě k Tobě mluvil Život. V té chvíli prozrazoval Tvůj pohled vzpomínání. Nebyli jsme Ti naprosto cizí, ale rozpomínal jsi se. Naše tváře pozbyly pro Tebe výrazu a naše hlasy byly zastřené. Zachytil jsi

moji ruku a šeptl: »Přijdeš také.« — A přicházeje, učil jsem se hledati v jeho tazích rysy Krista zmučeného.

Když jsem odjížděl z prázdnin, nenalezal jsem slov, jimiž bych se s Tebou rozloučil. Uplynulo několik dní a došel vzkaz: »Čekám tě ve středu nebo v sobotu.« V pátek jsi nás opustil a při sobotní zprávě vyhrkly mně dvě slzy. Dvě proto, že jsi nás opustil záhy a že jsi přešel z řad vojsk trpících do vítězného voje.

Vzpomínáš na ono odpoledne, kdy jsme se rozhovořili o bolesti. Již z druhého břehu a z vyšších míst jsi zahlédl rub mé sentimentality: plýtkost a pohodlné shánění se po domech z karet. Pozdravil jsi tehdy jistě svého bratra v osobě Don Beltramiho, o němž jsem Ti vyprávěl. Svátý kněz sedřel se uprostřed nejpilnější práce. Vážně onemocněl a lékaři čekali smrt. Milý Don Ondřej čekal klidně sedm let. Léta bolesti se mu stala požehnáním a učinila z něho světce. V nesnesitelných bolestech srdečních vtiskl do své ruky péro a napsal vzácné knihy o životě světců, v nichž se odráží andělsky čistá a serafínů láskou zanícená duše. Píše i zábavné a poučné knihy pro mládež. Svítil svým příkladem, povzbuzoval a posilu čerpal tam, kde jsi ji hledal Ty — u Krista Svátostného. Bolest mu zazářila jako vzácný klenot nevýslovné Boží dobroty. — Tvůj úsměv té chvíle leskl se nadzemskou průzračností a dětskou laskavostí.

Smrt zbavila Tě jediné bolesti, která na člověka opravdu doléhá, totiž, jak řekl Březina: »... bolesti z nedokonalosti a lásky, to jest z nedočkavosti zajatého.« Jala Tě Boží dobrota a vyvedla na horu vysokou. Pro nás jsi žil.

Kříž stojí mezi námi, což jej neuctíme?

Jarka Květoň:

Motiv.

*Sluníčko zašlo,
půjde spat.
Půjde se jinam
vyplakat.*

*Na jiný svět
se usměje
sladce.
Bude tam vyprávět
o Pohádce.*

P. Alfons Daňha:

Po prvé na mezinárodní forum Říma.

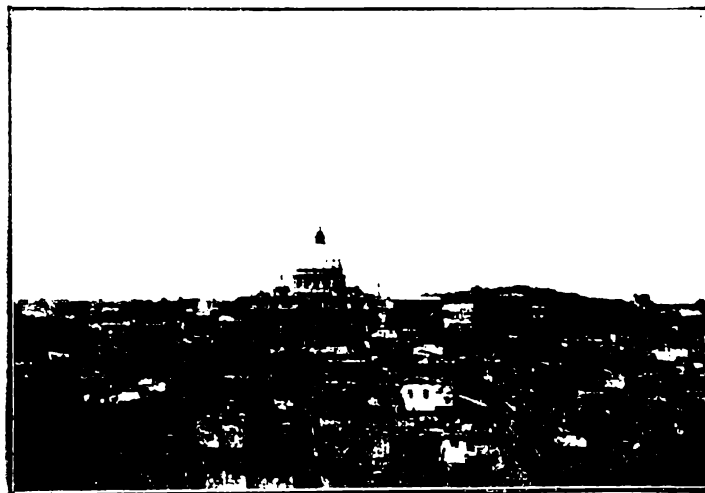
Byla doba, kdy se naši katoličtí studenti přezírali — a přezírali realisté se všemi přichutěmi -ismů — a přezírali mnozí z našich katolických řad. Nebo aspoň o nás nic nevěděli. Znali »nějaké pokusy« předpřevratové, formující se okolo »Studentské Hlidky« a v »jakési« Č. Lize akademické. Po válce se u nás vyrojily ze všech děr houfy podvrtných živlů studentských, komandujících a vedoucích odpady od víry, dekadenci mravů a nekázeň stávajících řádů společenských. Proto pro všelijaká politická i nepolitická sdružení a svazy studentů zapomnělo se na nás. A my existovali a se bili. V dobré paměti mají popřevratoví ligisté — dnes se mnozí čestně uplatňují v literatuře, vědě, politice a novinářství — své kruté a i krvavé boje za čest národa a vítězství katolické církve. —

A tím vyrůstalo — jako vždy církve rostla bojem a krví — naše eminentně katolické hnutí studentské. Naše sdružení v posledních chvílích jedno za druhým slaví své 10 až 12leté jubileum založení. V přelomu odpadů od víry naše hnutí bylo v prvním rozpuku krásy a čistého idealismu. — Ale při všem tom zůstali jsme v katolické veřejnosti »přezíranou popelkou«. Skoro bychom si mohli na to v této slavné dějinné chvíli i postěžovat. Ale nechceme ronit a vymačkávat krokodílich slz. Mláďí rádo křivdy zapomíná, utěšuje se výhledem do dálav ideálů. I my teď! A právem! Žijeme pod chvějícím dojmem svého prvního samostatného vystoupení v zahraničí. O velikonocích letos staneme na mezinárodním fóru Vatikánu před tváří Náměstka Kristova, velkého Pia XI. Snad by to

už přece nám stačilo udělat si v našich katolických kruzích tím nějakou reklamu, že tedy jsme jen eminentně katolickým hnutím bez přidechu revolty a přichuti politiky. A pojedete nás — i přes neblahou hospodářskou krizi, přes velkou neúčast a malou finanční i morální podporu těch mocných a vlivných tohoto světa, i katolického — »hrstka« — 230 studentů. Tím si však nechceme teprve dělat »renomé katolicismu« — tím jen chceme zanést do svých řad nové nadšení a živost katolických ideálů. Chceme se dát, po příkladu katolické ciziny, unést láskou a zářem k své víře — do bojů, které nás bezesporně čekají v životě, za slávu našeho katolického národa! — Jsme hrdí a opravdu šťastni, že starší generace nás neopustila. Naopak, půjde společně s námi vzdát hold víry Piu XI. a přísahat na konfesi sv. Petra věrnost až do smrti. Až dosud se k nám přihlásilo pevně na 80 z řad inteligence a budou to lékaři, profesori, kněží, učitelé, advokáti atd. Jak jsme šťastni, že, přes přezírání už skoro dvou let, na naše římské přípravy jsme neosamotněli. Pevnou máme důvěru, že budeme mít mezi sebou miláčka našeho studentstva, P. Methoda Klementa z Břevnova. Jestli jeho ideální srdce bije jen pro naši studentskou mládež, pak jeho slovo na manifes-

tačním pochodu Rakouskem a Itálií až k Vatikánu bude jedinečným signálem nadšení, víry a entusiasmu. Už teď vám, P. Methode, tiskneme vřele ruku a libáme ji s díky za vše, co nám řeknete a za nás uděláte.

A naše vděčné zraky obracejí se k celému přípravnému výboru naší pouti, v čele p. kanovníku Bouzkovi a pak k místopředsedovi p. prof. Novákovi, přesnaživému a ve svém oboru jedinému p. prof. Trnkovi, starostlivému p. řediteli Boháčovi i pokl. Fialovi a dr. Sucháňkovi. Škoda jen, a velká škoda, že nepojede s námi otcovský náš přítel, p. opat dr. Method Zavoral, předseda čestného výboru. Zato slibujeme, že si vděčně na něho vzpomeneme na posvátných místech, aby zůstal vždy protektorem našeho mladistvého nadšení a rašení. — Stojíme před velkou událostí v našem hnutí. Buďme si toho vědomi! Vy, mladí moji přátelé, co se slzou lítosti zůstanete doma, provázejte své kolegy do Říma ve vědomí, že vás zastupují a za vás se modlí! A vy, šťastlivci, co pojedete, čestně zastupujte naše zájmy a naše hnutí. Jste legáty prvními, nesete adresu naší víry Piu XI. před tvář celého katolického světa. Jako svatováclavští rytíři s kopím hrdinné víry předstupte! Orete, buďte zdrávi! 29. března večer na shledanou!

P. Method Klement O. S. B.:

Liturgie velikonoční jako svědectví „Vzkříšení“.

Poněvadž většina našich katolických studentů bude mít jistě již v rukách »Missálek římský«, můžeme pustit se klidně do bližšího výkladu některé části. — Ovšem k plnému výkladu potřebujeme nutně »breviře římského«, který bude mnohým nedostupný, ale

alespoň k velikonočnímu času vyšly krásné překladové příručky z pera prof. Hejčla a beuronské příručky z Émauz. Tak by zde byla pomoc.

Jest zajímavo, jak probleskne v plné kráse liturgie velikonoční, když vezmeme ku pomo-

ci *hledisko dramatické*. S tohoto stanoviska hned základní výklad celého roku poznáme jako životné předvedení »Života Ježíše Krista, Syna Božího«, ve věroučných obrazech ve velikém trojdlu celého církevního roku. V liturgii Kristus před námi a s námi žije v nejdramatičtější součinu i diváka samotného. Kristus před svým zrozením, Kristus narozený, Kristovo dětství, Kristův život veřejný co učitele, divotvorce, Kristus před svým utrpením, Kristus v utrpení samotném, Kristus po svém vzkříšení, Kristus působící v síle Ducha svatého až do konce věků a Církve. Divák-křesťan pozoruje v liturgii svého Spasitele prostřednictvím »kněze«, jako ustavičně živého (nehledě zatím nijak k svátostnému tajemství Eucharistie), slyší stále jeho »slova« a s ním v liturgii se svého stanoviska pozorovatele a diváka dokonce »hovoří«, mluví s ním »v modlitbě«, neboť modlitba je rozmluva s Bohem-Kristem.

Tento dramatický způsob liturgie projevuje se jak v liturgii brevíře (hodinek církevních), tak v liturgii svaté mše — což těsně souvisí v nerozrušitelném celku. Ale zvláště proniká a do očí bije divadelné dramatická scéna Kristova života v »pašijovém týdnu«. Připomeňme si jen základní tóny »pašijí« z Květné neděle. Tři diakoni neb celebrant a dva diakoni nastupují k »Evangelium« u zvláštních pultů a každý se svým zvláštním »partem« s docela zvláštní melodií zpívají své »evangelické osoby«: 1. Evangelistu, 2. Krista, 3. ostatní hlasy dramatu, Piláta, Jidáše, Děvečku, Petra — a chor k tomu tvoří responsoriální antický sbor řeckého původu.

Toto zpívání pašijí doby románské a gothické, za éry barokní, přeneslo se na »kúry zpěváků«, kde skladatelé snažili se dodatí růzností osob i melodií dojemného dramatického spádu a efektního divadelního účinku.

Středověk chopil se však daného vábného motivu ještě účinněji a pašijový týden zcela charakteristicky stal se pramenem »divadla« vůbec. Velikonoční pašije v divadelní recitaci kněží a žáků máme již v Kolíně nad Rýnem v XI. století. Velikonoční radostné scény »Návštěvy hrobu« neb »Dvou Marií« máme z benediktinských klášterů již z 2. pol. X. stol. V naší literatuře máme »Mastičkáře« jako jeden z prvních dokumentů. »Pašijové hry«, na příklad oberammergavské, těší se neztenčenému zájmu publika XX. století.

Nastoupením »Květné neděle« liturgie — bohoslužba velikonoční — nabývá rázu skutečného, zcela věrně téměř doslova a po-

bybu podaného dramatického líčení posledních dnů a okamžiků Kristových před zradou, poslední večeří, zajetí v zahradě, soudu, cesty křížové a smrti na Golgotě. Církev *vidí* Krista, *slyší* Krista, a propuká chorově tu v žalobu, tu v úděs, v pláč. Opakuje si v trpké melancholii bolesti jednotlivé věty vždy znovu a znovu a tak sleduje a stopuje svého miláčka až k poslednímu vydechnutí v »Dokonáno jest« a na Velký pátek u večer usedá v tragickém mlčení nevyslovitelného smutku u zavaleného, uzavřeného hrobu v zahradě arimatijské.

Jásotná bohoslužba »Vzkříšení« sleduje tytéž cíle. Věřícímu musí nejvyšší dramatickou dynamikou býti vtisknuto v paměť tajemství historické pravdy — že *Kristus vstal z mrtvých*. Celých 40 dní až do Nanebevstoupení ozývají se chorové výkřiky nevýslovné radosti:

»Z hrobu vstal Pán — který pro nás na dřevě kříže visel.«

»Vpravdě vstal Pán z mrtvých — a objevil se Šimonovi.«

»Zaradovali se učenníci — spatřivše Pána.«

»Vstal z mrtvých Pán — jakož byl vám řekl.«

»Zůstaň s námi, Pane — neb se připozdívá.«

Nešporní antifony celého velikonočního týdne jsou stálým opakováním vět z Evangelia podle Matouše XXVIII, 1—7, »Angelus autem Domini« — Anděl však Hospodinův, kde se vypravuje o *zázraku všech zázraků* — že mrtvý Pán z hrobu zapečetěného a hlídáního vstal živ: »A tvář jeho byla jako blesk, a šat jeho jako sníh. Alleluja, alleluja.«

Nad jiné zajímavé jest sestavení mešních Evangelii pro oktáv velikonočního týdne. Zde Církev *podává historické svědectví očitých svědků*, ne sice v historické časovosti, ale v různých *jednotlivcích i skupinách*. Dělá to dojem, jakoby téměř pečlivého soudního předvolávání svědků onoho nesmírného okamžiku — a doložení jistoty — že tolik a tolik očí přesvědčilo se o *pravdě hlásaného fakta*.

V neděli: Marek XVI., 1—7. Pouť žen ke hrobu z jitra nedělního s vonnými mastmi, any nacházejí kámen odvalený, a svědectví andělů: »Vstal z mrtvých, není ho tuto... jděte, zvěstujte to učenníkům a Petrovi.«

V pondělí: Lukáš XXIV 13—33. Zpráva o svědectví učenníků, jdoucích do Emauz. Jedno z nejkrásnějších míst po Vzkříšení.

V úterý: Lukáš XXIV., 36—47. První

zjevení Páně v neděli večer jedenácti apoštolům: »Já jsem« za nepřítomnosti Tomáše.

Ve středu: Jan XXI., 1—14. Vzkříšený Kristus zjevuje se u jezera Tiberiatského a jí s nimi chléb a pečenou rybu.

Ve čtvrtek: Jan XX., 11—18. Maria Magdalena trvá u prázdného hrobu, plačíc trpce a hledajíc mrtvého, ale marně — až Kristus sám se jí zjevuje a ona, pokládajíc jej zprvu za zahradníka — poznává Pána svého v úžasu.

V pátek: Matouš XXVIII., 16—30. Zjevení Páně 11 učenníkům na hoře v Galileji, kde se jim dostává poslání a moci pro celý svět.

V sobotu: Jan XX., 1—9. Magdalena stává se apoštolkou vzkříšení samému Petru i

Janu a oba na její svědectví jdou se přesvědčit o prázdném hrobě.

V neděli: — v oktávě Hodu Božího — Jan XX., 19—31. Druhé zjevení se Páně apoštolům a rázné přesvědčení přítomného Tomáše apoštola.

V tomto přesvědčení o pravdě Vzkříšení Církev jása celou velikonoční dobu, Alleluja neumlká a tato jistota naplňuje i srdce věřících jakoby svědků nových, kteří po 2000 letech očima Církve se dívají a ušima Církve slyší nesmírnou onu pravdu, která je základním kamenem celé jistoty víry. Proč věříš v Krista — poněvadž očitými svědky mám nad slunce jasně dokázáno — že Kristus, Pán můj, třetího dne z jitra vstal ze svého hrobu živ. O tom nám mluví liturgie velikonoční.

Jarka Květoň:

Vesna se vrátila.

*Má milenka,
která dosud spala,
bílý šat na sebe
ve spěchu vzala
a jako lékař dala se na cestu
uzdravit stařenku,
dítě i nevěstu,
vyléčit všechny,
jež mají ve tváři
smutek a bolest
i v krásném předjaří.*

*Až na jih daleký
došla si pro léky,
má tichá milenka,
zasněná příroda,
s milostným úsměvem
s očima Vesny.*

Josef Doležal:

Vzpomínka.

Již deset roků? Ani se věřit nechce, když listuješ prvními ročníky »Jitra« a vzpomínáš.

Těžko se znovu vžít do těch let tuhého boje katolíků československých za svá práva. Slova »katolík, církev« byla vyslovována jen s posměchem nebo nenávisť, ulice závodila přímo v tom, aby v nás mladých, kteří jsme svůj lačný zrak upírali do života, ubila každou jiskřičku víry.

Bylo to v tercii, kdy při náboženství nás vedl pan profesor Adam upozornil na časopis katolického studentstva. Odebíralo se dosti čísel, ale nebylo na vyšším gymnasiu nikoho, kdo by se o věc zajímal a tak jsme se spokojili vědomím, že jsou ně-

kde i katoličtí studenti, kteří se k tomu hrdě hlásí. Dobře cítil tento stav náš profesor náboženství a proto ve svých exhortách, které konal v kostelíku sv. Jana, vztáhl své paže, aby zastavil tu lavinu, která hrozila zavaliti jeho studenty. Jeho promluvy začaly soustřeďovati inteligenci a jeho studenti také nemohli zůstatí hluší k vroucím slovům, která diktovalo jeho kněžské srdce.

Přiblížil se den sjezdu katolické mládeže na Chlumku u Luže, proti kterému byl zalarmován celý kraj. S kazatelny zněla výzva k účasti a k statečnému vyznání víry.

A šel jsem. Sám. Ze zvědavosti. Viděl

jsem zástupy mladých, kteří sem přišli hlasitě vykřiknouti ve tvář celému světu, že tu jsou a že neustoupí, a kteří snad také sem přišli najít povzbuzení. A viděl jsem krev, krev Orla. Malý kvartán byl chycen do sítě věčného Rybáře. Ta krev rudými písmeny vepsala do jeho duše, jako do duší sta jiných účastníků krvavé pouti chlumcké, přesvědčení, že není možno nečině stát a své katolictví tajit.

Pojedu do Kutné Hory na sjezd katol. studentů! — tak rozhodnuto. »Kdo se cítíš osamocen a opuštěn — v příboji nevěry — přijď k nám a staň se jedním článkem velikého řetězu nadšených, mladých srdcí, jež všechna planou za jediným cílem — královstvím božím na zemi«. Tato slova provolání v Jitru naléhavě volala.

V Kutné Hoře — tam jsem byl překvapen. Řeknu to upřímně. Hlásili se tam studenti k tomu, že jsou katolíky; jejich postoj byl sebevědomý a hrdý; mluvila z nich jistota víry. A nejen to. Oni se nespokojili tím, že s oddaným srdcem se hlásili k tomu slovu »katolík«, se kterým spojovala ulice představu omezenosti, vychytralosti, farizeismu, nečestnosti atd., oni chtěli nésti světlo své víry dále do duší bratrských. A byli odhodláni nastavití svá bílá čela útokům nepřátel, svatým vzdorem mučedníků se vzepřít tomu proudu, který strhl největší část jejich kolegů. Vždyť to bylo ve dnech, kdy maceška, připnutá na kabátě, nebyla známkou duševní zaostalosti, ale byla nošena hodně vyzý-

vavě, byť často i jen z módy. A tam ti studenti všichni nastupovali k protiútok. Jejich odvaha imponovala.

Netajím se tím, že s obdivem očí kvartánových jsem hleděl na to, jak pod prapor církve řadí se nejen starší středoškoláci, ale dokonce i akademici. Ostře jsem si je prohlížel, jako bych ani věřit nechtěl, že je to možno, aby tito lidé tak veřejně a nadšeně manifestovali své katolictví. Došud vidím v duchu postavy kutnohorských řečníků: dra Davida, plnovousem zarostlého kol. Jano Šráčka, sl. Adamovou, kol. Pavelku a Janáčka. Když do debaty zasáhl i náš profesor vldp. Adam, cítil jsem se již jako doma a byl přesvědčen, že i v Pardubicích bude ukut jeden článek řetězu ŠSS.

Snad si nebyli ani vědomi ti starší organizátoři, co dali duším nás nejmladších, že prováděli velmi účinný apoštolát dobrého příkladu. Ale byli jsme vděční, cítili jsme k nim opravdové bratrství, a když jsme je nebo ostatní, kteří pracovali ve studentské organizaci, slyšeli mluvit nebo četli jejich řádky, nebyli to lidé cizí, ale viděli jsme v nich své bratry v tom nejkrásnějším a nejvznešenějším smyslu, jaký toto slovo mít může.

Již po prázdninách nejenom v kvintě gymnasia, ale i v kvintě reálky se projevil zájem o sdružení katolického studentstva a když jsme se poznali, došlo 13. února ke schůzce, na níž přání sjezdu kutnohorského realizováno. A jest tomu již 10 let!

Miriam H.:

Dítě doby.

*Rodičů nemám.
Zemřeli,
když umírala láska
pro mamony světa.
Zemřeli,
ba umírali léta —
duše vyschlé suchopárem žití.
Na jich živých rovech roste kvítí.
hořké kvítí,
které mrtvé ruce do kytic mi vily,
vily —
aby vůni ve mně udávily
Tak vyrostlo moje mládí
na hřbitově,
smutný cypřiš
na matčině rově.
Vyrostlo,
by v jaru zaplakalo —
zaplakalo —
že je v žití lásky málo.*

Zápisky vysokoškolského nemluvněte.

1. Středoškola k a a k a d e m i k. (Kapitola srovnávací.)

Býti vysokoškola k e m je ohromná věc. To už je člověk pánem, skutečným pánem, a ne tím ubohým, zakřiknutým studentíkem, který každodenně uvažuje cestou do školy, kolik sardelí za odpoledne chytne.

Je to rozhodně velká změna, kterou nejlépe poznáme z chování některých lidí. Předně, profesor, který ještě před krátkým časem na tebe pouštěl hrůzu a každé tvé vyvolání končil: »To jste nestudoval, zcela nedostačí« — nyní se na tebe usmívá zdaleka, podává ti ruku a říká ti dokonce pane. V první chvíli se to zdá hloupé, student stojí jako na žhavém uhlí, rozpačité žmoulí klobouk, nesouvisle koktá, pak však tréma přejde a on hovoří s profesorem, jako by nikdy od něho nedostal pětku.

Druhou osobou, s níž se v té době stane přímo zázračná změna, je tatínek. Ten totiž změní své chování vůči svému synovi — vysokoškola k o v i — hlavně co se týče finančních záležitostí. Kdežto dříve odbýval syna sem tam nějakou korunou, odůvodňuje své jednání tím, že student nepotřebuje peněz, ježto se má učit — nyní otevře svoji kapsu a zmnoží své peněžní zásilky, omlouvaje se v duchu sám před sebou: »No, musím tomu svému n e ř á d o v i (řečeno z otcovské lásky a s náležitou hrdostí) taky něco udělat, když to tak vysoko dotáh...«

A vůbec všichni známí koukají na vysokoškola k a jinak. Hlavně příslušnice ženského pokolení. Dokud byl chudák pouhý studentík, mohl se před svým tajným ideálem uvzdychat a rozplynouti touhou, odpovědi byly mu chladné oči a úsměch kolem vábných rtíků — vysokoškola k však má ohromný kurs. Slečny od šestnácti do šedesáti let se na něho usmívají, ani chudák, zmatený tou změnou, nestačí chytat všecka očka, kterými po něm házejí. Kdyby chtěl, mohl by se docela dobře revanžovat za dřívější chlad, ale on to nedovede. Zpravidla ztratí hlavu, zakouká se do některých oček a už je s ním amen.

2. M a t u r a a p o m a t u r i t n í p r á z d n i n y.

To se vždycky nadělá křiku s maturou, co prý to je, jaký ohromný mezník života, za nímž se otvírá mladíkovi (i mladici)

cesta do života, od něhož teprve člověk je vlastně člověkem, m a t u r u s; důležitější prý událost v životě než samo narození (!) a ještě jiná epitheta a vlastnosti se této zkoušce uštědřují, takže student má přímo před ní panický strach. A zatím? Dohromady je to formalita, kterou za chvíli bude musit prodělat každý a která právě proto se stane bezvýznamnou událostí, k níž bude třeba míti osmikorunový kolek a řádnou kliku. Ale ani teď netřeba se jí báti. Má-li člověk štěstí a oko u profesorů, udělá ji hravě. Nejjistější to ovšem má, když je přesvědčen, že vše umí.

A s pomaturitními prázdninami je to též takové. Profesori, vybízejíce studenty v oktávě k pilnosti, malují jim růžovými barvami slasti prázdnin, nejlepších a nejšťastnějších prázdnin vůbec — až se chudákům sbíhají v ústech sliny. To prý teprve potom uvidí, co jsou to prázdniny — bez starostí, když při tom člověka hřeje blahý pocit, že dobrý boj bojoval, že matura výborně (t. j. alespoň většinou hlasů) dopadla a že může směle se starým nebožtíkem Caesarem říci: »Veni, vidi, vici«, což přeloženo znamená: »Přišel jsem tam, omrk jsem to a nevylít jsem.«

Tak se to vykládá a skutečnost je úplným rozčarováním. Pomaturitní prázdniny jsou největší otrava v životě; člověk by se nudou ukousal, vše ho mrzí a když přijde 1. září, rád by se vrátil do těch úzkých škamen, z nichž si dříve přál se dostatí, v nichž se nejednou krvavě potil úzkostí, když tak profesor zkoušel kolem něho, on nic neuměl a školník se neměl k tomu, aby zazvonil. Rád by se tam vrátil, ale nejde to, neboť tam již není pro něho návratu.

3. O b ě a n a k a d e m i c k ý.

Jak velebně to zní. Člověk mimovolně se zachvěje posvátnou hrůzou a klobouk sám od sebe na hlavě nadskočí, aby vzdal povinnou úctu. Občan akademický. To už jako by ani nebyl obyčejný pozemšťan. Slyšel jsem jednou charakterisovat vysokoškola k a jedním zarytým vojínem. Zní to sice trochu drasticky, ale dosti případně. Privil: »Akademik, to není člověk, to je něco vyššího. Skoro bych ho přirovnal k andělům. Aspoň k nějakému andělskému »uchu« — jsou-li ovšem andělské voje rozděleny po našem.«

Ale nechovají se tito občané akademičtí tak, jako by nebyli z tohoto světa. Zvláště ti novopečení. Hulákají, rvou se, šplhají po lavicích, lezou přes katedru — zkrátka projevují se u nich atavistické sklony, takže mnohý by si při té podívané mohl snadno říci, že ten pan Darwin přece měl pravdu.

V prvních čtrnácti dnech jsou posluchárny natřískány. Mládež akademická jeví velký zájem a živelnou touhu po vzdělání; hodinu před otevřením posluchárny tísni se vědychtivé davy na chodbě. Chvilí stojí klidně, pak však, když je čekání začne mrzet, počne kolébání celé masy těl, s počátku jemné, jako šplouchání mořské za svitu měsíce při mírném vánku; postupem času tempo se zvyšuje, až najednou prásk — dveře neodolají mocnému náporu, vyletí z pantů, ozve se cinkot rozbitého skla a vítězné občanstvo se tlačí do posluchárny. Časem se ozve bolestný piskot, to když nějaká občanka se dostane do velkého presu, časem se někdo zraní o rozbité okno, ale to nevadí, pro vědu musí člověk leccos snést.

Tak to vypadá první čas. Ale všecko se časem zmrzí, hlavně touha po vzdělání. Po vánocích se už nikdo netlačí a v posluchárnách je místa až-až. Občanovi vstoupí pýcha do hlavy. Proč by tam chodil, když nemusí. Tady nikdo nežádá na něm lékařské vysvědčení, když nepřijde, tak co. Na střední škole to bylo horší; takový špás stál dvacet korun a to ještě musel mít člověk známosti v kruzích lékařských. Zato však teď se toho musí využít. — A důkladně se toho využívá. Pan docent přednáší maximálně padesáti lidem. Jak mu při tom je, ví Bůh.

4. Slovan bratry má.

Doufám, že všichni čtenáři znají vlastenecký sbor »Já jsem Slovan« a že se též všem líbí. Já jej aspoň mám rád a v mladších letech jsem si jej s oblibou zazpíval čtyřhlasně a to s takovým citem, že všichni na kolenou ve vytržení mne poslouchali, prosíce mne, abych toho nechal. Tedy v tom sboru se praví:

Plujte Labem ku severu,
kde je země v pološeru,
Balt kde vlny rozlévá,
bratří tam co z jara květů;
ať je světů, co je světů,
Slovan všude bratry má.

Je to pravda. Kdo tomu nevěří, může se snadno přesvědčit. Nemusí ovšem po-

slouchat autora onoho sboru a jet až k Baltu, má-li ovšem peníze, ať tam jede — stačí, když přijde na naši universitu. Tam najde slovanských bratří, až se mu z toho udělá nanic. Třetina — ne-li víc — jsou cizinci. Slovanský hlahol slyšíš pomalu více než naši materštinu.

A trpěliví jsou ti bratří slovanští. Česky nerozumějí ani za mák, ale přednášky pilně navštěvují. A přijdou hodně brzy, aby zasedli všechna místa vpředu. No, nedivte se. Nerozumět něčemu a ještě stát, to by bylo trochu mnoho. Český student přece může stát, ten je zde doma a proto musí vždy dáti přednost cizinci podle přísloví: »Host do domu, Bůh do domu«.

Aby se nezdálo, že mluvím do větru nebo snad z nějaké zášti, uvedu malou epizodu: Jednou přišel jsem pozdě a už jsem nechtěl jít do posluchárny. Procházel jsem se po chodbě. Po chvíli vyšel ven nějaký kolega. Ptal jsem se ho, o čem dnes docent přednášel a v odpověď jsem slyšel: »Pan koléga, já nevjém, já nerozumím, já jest cizínek.«

A učenliví jsou, až to budí podiv. Znal jsem jednoho, který uměl jediné správně říci: »Ty blbý jeden«, ač u nás žil čtvrtý rok.

Neříkám, že jsou všichni takoví. Jsou mezi nimi jedinci slušní, kteří chtějí poctivě pracovat, ale těch je málo; musili bychom je po vzoru starého mudrce hledati s lucernou v pravé poledne.

5. Ta naše chaloupka.

A ještě jedna píseň mně napadá. Učila nás ji slečna učitelka ve třetí třídě obecné školy. To už je ovšem dávno. Ani si ji již dobře nepamatuji, ba ani nevím, kdo ji napsal. Pokusím se ji improvizovat, za správnost ovšem neručím:

Ta naše chaloupka malá, milá,
jak by to pro ptáčky klícka byla.
Hezounká, útulná, klidná, čistá,
máme v ní ptáčata všichni místa . . .

Ani byste neřekli, jak se ta píseň dobře hodí na naši universitu. Vypadají též její budovy jako nějaké chaloupky malé, jenže v ní ta ptáčata, jež se tam slétnou, nemají dosti místa. Musejí stát, tlačit se, při přednáškách jeden druhému propůjčiti svá záda jako psací stůl. Jsou malé, ne však naše, neboť se v ní roztahují bratří slovanští a synové národa vyvoleného.

Let již tomu dvě stě, či i více, co byly podány na odpovědná místa návrhy a plány nových budov. Byly podány a dodnes

spí v zásuvkách svůj věčný sen. Není peněz, není času a hlavně dobré vůle a tak poslušárny, které by mohly býti vším možným, jen ne poslušárnami, musejí dostačiti vysokoškolskému posluchačstvu. Pro ně je vše dobré.

K. Mára:

Dnes šla . . .

*Dnes šla mou duší láska snad.
Šla tiše, lehce s úsměvem
na rtech,
jež nabízely nápoj žití.
Však já se usmál jen
a nechal jsem ji jíti.*

*Čekal jsem více
a nejbližší pramen jsem úmyslně zkalil,
však, běda mně,
dále byly již pouště jen
a potem horkým jsem žízeň hasil.
Šel jsem jak poutník vyhoštěný,
nikdo mne neznal
a nikdo mi nedal píti.*

*Ze srdce tekla mi horká krev
a já chtěl jsem tolik žití.
Pod strom jsem klesl starší již
a opřel se oň znaven,
když srdci jsem nedal jísti,
tož, uložím zde aspoň hlavu.*

K. Mára:

Jak na Hané kluci „vrkají“.

Na Květnou neděli to už je prázdné. Sluníčko se obyčejně již mile usmívá na sirou matičku zemi a tu svolají hanáčtí chlápci schůzi na odpoledne na »hřádka«. Víte, co jsou to »hřádka«? Nevíte. Tedy vám to povím. To jest kus volného místa hned za několika stodolami u silnice, po větší část roku ležícího ladem, na němž se počínají všechny jarní hry hochů a dívek. Brzy je odtud však odženu starší rolníci, kteří přijdou s rýčí, aby jako mlat zdupanou zemi zryli a připravili tak k setí semena zelného a jiného. Každý familiant má tu jakýsi »řádek«, »řádku« a odtud název »hřádka«. Je-li z vás, milí čtenáři, někdo odborně filologicky vzdělán, pozná ihned, že to »h« před tím »řádka« je t. zv. »h« prothetické. To sem však již nepatří.

Tedy kluci se sejdou v neděli odpoledne a jednomyslně prohlásí jednoho nejstaršího »velitelem« nebo někde také »stárkem«.

Doufejme, že jednou přece přijde den, v němž návrhy budou zburcovány ze svého spánku a že i pro ně nadejde vzkříšení. Snad naši praprapravnukové se dočkají toho, že ony, tak zbožně žádané návrhy, budou konečně — zamítnuty.

Ten řídí dále již jednání a dojde k volbě jakýchsi »podvelitelů« nebo »podstárků«. Když je i toto odbyto, podají se ještě všeobecné pokyny, hlavně se doporučuje ze sešitu na domácí úkoly udělati si zápisník a tam pokud možno krasopisně vepsati v abecedním pořádku všechny kluky ze vsi, kteří budou letos »vrkat«. A nyní zase nevíte, co je to »vrkat«. Víte sice, že holub vrká, ale nevíte, že vrká na Hané na Zelený čtvrtek, na Velký pátek a na Bílou sobotu ráno každý usmrkaný kluk až po ty nejstarší »velitele«. To znamená tolik.

Jakmile se přijde na Zelený čtvrtek z kostela, už se sbíhá veškerá vesnická mládež dívčí i mužská na náves ke kapliče a nedočkavě čeká, až bude půl dvanácté; pak se spustí. Hoši jsou seřazeni podle nástrojů, na jaký kdo »vrká«. Napřed jedou s tragaři. Představte si něco v menším rozměru než je skutečný tragař, osa tohoto kola je

ozubená a na ni přiléhá se dvou stran dosti těsně prkno. Jestliže se kolečko otáčí, což se děje za jízdy, seskakuje prkénko s jednoho zubu na druhý a vzniká tak zvuk, ježž můžeme nazvati »vrkáním«.

Za těmito, jichž je obyčejně nejméně, jdou ti, kteří mají nástroje klikové, t. zv. vrkače. Něco analogického jako tragař, jenže kolo se uvádí v pohyb otáčením kliky a celý nástroj je asi tak velký, jako krabice od páru bot od Bati č. 46. Těchto je nejvíce. Oni s prvními také udržují hluk, jinak »vrkání«, na určité výši síly. To je jakási elita voje. O těch, o kterých se zmíním nyní, to už jsou jen jakási vojenská »ucha«. Ti totiž poslušně a sebevědomě rozmnožují hluk klapáním. Ti nejmladší z první a druhé třídy a i ti, kteří ještě do školy nechodí, s vypoulenýma očima a s rudými tvářemi vytrvale se snaží stačiti starším klapáním, a to velmi poctivě. »Klapačky« a »žabky« jsou jejich nástrojem na děláním hluku, ale nelze jich přehlížeti. Touto zákonitou cestou postupu musí projíti každý venkovský kluk.

A tak je půl dvanácté a začali. Než obejdou celou vesnici, trvá to nejméně hodinu a je-li blátivé počasí, déle. U každého kříže se zastaví a pomodlí se Anděl Páně v poledne, večer i časně ráno. Na Veliký pátek ve tři hodiny modlí se z důvodů více méně pochopitelných tři Otčenáše a Věřím v Boha.

Nejzajímavější však to bývá ráno. Jsou-li v rodině dva kluci a stačí i když je jeden, mohou si všichni domácí na prstech vypočítati, že nebudou míti dvě noci klidné. Již večer, když se ukládá k spánku takový kluk, tak neméně padesátkrát zapřisáhá svoji matku, že ho určitě ráno ve čtyři hodiny probudí. Ale již od půl noci má divoké sny, volá ze sna, zdá se mu, že už vrkají kolem jejich stavení a hrozně se hněvá na svoji matku, že ho neprobudila; probudí se náhle a volá do tmavé noci na matku, kolik je hodin; přirozeně, že se všichni spoluspící probudí a ubohá matka musí vstáti a podívati se, kolik je hodin. Zjistí se k jednotnému uspokojení na straně jedné, že je teprve půlnoc a k všeobecnému projevu nevole ostatních, proč zbytečně ruší sladký spánek. To se opakuje v jednu hodinu, ve dvě, ve tři a konečně přijde hodina čtvrtá; kluk vyletí z postele, nastane nevojenské oblékání a už se jde. Totéž se opakuje noc druhou. Stane-li se však, že častým vyrušováním se ze spánku je kluk ke čtvrté hodině tak unaven, že se nepro-

budí ani on ani máma, nechci nikomu raditi, aby vyslechl ty výčitky příštího rána, jež vznese takový kluk na hlavu matčinu. Musíme ho však omluviti, poněvadž zde vzala úhonu jeho samostatnost, již se kasal před kamarády, že se probudí sám a ještě že přijde vzbuditi i jiné, kteří ovšem pro nesplnění jeho slibu zaspali také.

Stávají se ovšem i jiné případy. Několik horlivců je na nohou již po třetí hodině a domnívajíce se, že už nikdo nepříjde, »odvrkají« si to ihned. Ve čtyři hodiny sejde se zase několik a učiní totéž. A po čtvrté hodině přijdou konečně ti »nejranější« a »odvrkají« také. Tu se stane, že se někde oznamuje někdy ranní klekání třeba třikrát. Těžko se však potom zjišťuje skutečná presence.

Každý »velitel« totiž, když se obešla celá vesnice a pomodlili se náležitou modlitbu, vytáhne velmi důležitě zápisník a vyvolává: Ferda Vocásek! A ze zástupu se ozve: Celá. To znamená, že má celou cestu. Poněvadž, přijde-li někdo později, nemá již cestu celou, nýbrž jen půl nebo podle toho, kde hlavní voj stihl. Často tu bývá velmi mnoho dohadování a útočení na kamarádský cit druhého, že by to jako nemusel bráti tak přísně, že on minule také přišel pozdě, že se to stalo tak nebo onak. Jen ne jeho vlastní vinou. Často se ovšem odváznější odvolává na to, nebude-li to podle jeho přání, že si to s ním vypořádá jiným způsobem, však že ho dobře »zná«.

Toto však je vlastně jen cosi podřadnějšího. Ta velká snaha nevynechat ani jednu cestu, je vysvětlitelná jen jedinou věcí, a to jest t. zv. vybírání. Na Bílou sobotu po »odvrkání« ranního klekání oznámí vrchní »velitel«: Tak v sedm hodin na »hřádkách«. »Ferdo, te přeneses ten váš velké koš a Franta Zaviralu taky a Jozef Vitku donese »šrajtuflou« (to jest tolik jako peněženku, kam se budou ukládati peníze, které dostanou jako odměnu od hospodyň za vrkání). Do košů se budou zase ukládati vejce, jimiž nejčastěji jsou kluci podělováni.

V sedm hodin přirozeně nechybí ani jeden a začne se zcela po pořádku. S jednoho konce vesnice k druhému. Vždy dva a dva jdou do stavení a když přijdou, pěkně křesťansky pozdraví: »Pochválen buď Ježíš Kristus« a spustí ten odváznější:

Když zvony mlčely,
my jsme vám hrčeli
každodenně, bezprodleně.

Za to vás prosíme,
co koše nosíme,
dejte nám vajíčko,
naše zlatá matičko.

Místo tohoto verše někdy říkají »to je
pro nás maličko«.

My se za vás pomodlíme
a u kříže pozdravíme:
Pochválen buď Ježíš Kristus!

Nato je hospodyně podělí několika
vejci nebo penězi, podle toho, jak je zámožná;
často dávají víc v chaloupce než na
statku, různě se vymlouvajíce nebo jich
vůbec do stavení nepustíce. A kluci hned
s poděkováním »Zaplat Pámbu« již za
dveřmi utíkají odložit odměnu do společné
pokladny. Zajímavé je však pozorovat
kluky, když vyběhnou ze stavení, jak se
na chvíli zastaví a pozorně natrásajíce
vejcem po vejci přikládají je k uchu, zkoumajíce,
je-li zdravé. Jsou totiž smutné
zkušenosti, že dostanou často vejce zkažená.
Tu ovšem letí vejce okamžitě záhubě
vstříc. A jsou-li ještě na dostřel vratům
statku, kde je tak nespravedlivě odměnili,
vrací se mírným obloukem vejce nazpět,
kreslíc na vratech ornament nejživější
fantasie, doprovázený obyčejnou vůní
čpavku.

Konečně obešli celou vesnici a usadili se
u starosty pod kůlnou, jež jim byla s
nevšední ochotou zapůjčena. Je tím také
zaručena aspoň formálně větší spravedlnost
při rozdělování, poněvadž se tento
veledůležitý úkol děje na půdě jaksi
právně podepřené.

Všichni se rozesadí do kola a uprostřed
se radí »velitelé« o rozdělení. Nejprve se
sečtou vejce a peníze. Jiný zatím sečetl

přítomné a počet vajec se dělí počtem
přítomných. Vajíček bylo 208 a přítomných
padesát. Když se konečně shodli »velitelé«
na tom, že 50 ve 208 je čtyřikrát a ne
pětkrát, jak tvrdí jeden a také ne 4 a
půlkrát, jak vypočetli dokonce dva,
podělí se všichni přítomní po čtyřech
vejcích. Tolik případně na plný počet
cest. Jestliže některý vynechal, tak se mu
náležité kvantum odměny »ztrhne«. To
též se učiní s penězi. Namítne však
někdo, co se stane s těmi »ztrženými«
vejci. Věc je jasná. Tyto i »ztržené«
peníze si rozdělí mezi sebou »velitelé«,
jako zvláštní odměnu za veledůležitou
funkci, jakou letos zastávali. Někdo už
nebude nikdy dělati »velitele«, tak si
musí odnésti na toto důležité období
svého života náležitou vzpomínku. A
potom. Vloni jim to udělali »velitelé«
také tak a okradli je zřejmě, nespravedlivci,
nemohou tedy nijak jinak si zjednat
zadostiučinění, nežli že totéž provedou
mladším i oni. Tradice je tradice a
synové musejí trpěti za viny otců. To je
zákon přirozený.

Často z toho bývá dosti pláče a odtud se
trajdují delší nepřátelství, jež mívají
často ještě dozvuky i pěstní. Ale je již
skoro poledne, odpoledne je slavnost
»Vzkříšení Páně«, nutno si vyčistiti boty,
některý vezme na sebe zbrusu nové šaty.
Tu už zase zaměstnávají jejich mysl
jiné myšlenky. A konečně v pondělí je
»Mrzkut« (pomlázka), to navštíví celé
příbuzenstvo, a to, oč je okradli snad
nespravedliví »velitelé«, si vynahradí u
tetiček a strýčků a maminka také něco
přidá. Tak přijde každý ke svému a
nikdo nebude zkrácen.

Však až oni budou »veliteli«, tak si
to také vynahradí.

Jarka Květoň:

Báseň.

*Monogramy
v kůře starých buků
se tiše ptaly:*

*Kde jsou as dneska
všichni ti lidé,
kteří nás do kůry
vyřezali?*

*Kteří se stali svatými
a kteří se vrahy stali?
Kteří jdou dále smutně životem
a kteří se
zamilovali?*

Oldřich Buráň:

Malíř Moravské Slovače.

Před dvěma měsíci proběhla denními listy zpráva, že známý malíř Józsa Úprka, pro neutěšené poměry mezi mladší a starší generací výtvarníků, hodlá se trvale odebrati na jih do Jugoslavie. Smutný zjev, musí-li umělec, nadaný takovým talentem, opustiti zemi, které zanechal téměř celé své životní dílo.

Józsa Úprka narodil se stejně jako bratr Franta v Kněždubech u Strážnice. Nedivme se proto pranic, počal-li nám zobrazovati tak věrně a opravdově život svého kraje v plném světle; to, čím mluví a čím je tak krásná moravská Slovač: svými barvami, svou pestrostí tamějších krajů, pestrostí obrazu, který vidíme, zajedeme-li na Slovač, abychom pozorovali, jak mladé a staré ženy jdou do kostela, jak se veselí, jak pracují uprostřed polí, jak v procesích chodí na pouti, k sv. Antoničku, zkrátka, jak žijí. Před tím znali jsme Moravskou Slovač jen z knih a snad ještě po stránce hudební. Józsa, později se svým bratrem, Frantou, objevili plastiku a barevnost lidí na Slovači v celé a živé své kráse.

A neobjevili Slovač jen snad pro Prahu, event. země československé, ale také pro značný kus kulturní Evropy. Tenkrát Evropa nevěděla mnoho o pokladech lidového umění na Slovači a na Slovensku. A jestliže byly výšivky ze Slovače neb Slovenska na národopisných výstavách v cizině předmětem opravdového obdivu lidového umění, pak maďarskou a rakouskou propagandou byly označovány jako práce lidu maďarského, event. rakouského. Tato lež jen

E. Bliżowski:

Za oponou.

(Prolog.) »Co, Bože, k písni je potřebí,
tak málo!

Jen pohled na květ a ku nebi,
tvé srdce by smálo se, smálo.

Jen pohled vlastních do hlubin,
by lkalo a lkalo a lkalo,
by ztuhla krev písně na rubín —
Tak málo!« J. Vrchlický.

— — — — —
Crrr... Crrr... »Na jeviště!« »Hoto-
vovo?!« »Můžeme jít!!«...

Opona se rozevívá a hraje se. Herci jiskří humorem, děj se slibně rozvíjí. Obecenstvo je spokojeno.

zásluhou Úprků byla vyvrácena a označena za výmysl.

Nestalo se tak nikdy bouřlivými slovy, plamennými gesty nebo přímým označením původců nepravdy. Ničím jiným než svým uměním, svým štětcem, svým perem, které pracovalo v tuši, svojí tužkou, svou sochařskou dovedností přenesli bratři Úprkové do svých náčrtníků, na svá plátna a kartony, do své hlíny a kamene, do svých soch živý a hybný obraz Moravské Slovače, který musil — chtě nechtě — podmaniti každého, kdo umělecky cítil.

Tato umělecká přesvědčivost Úprků byla tak značná, že podmanila na př. známého francouzského sochaře Rodina, který navštěvuje Moravskou Slovač a žasne nad tím, jaké umění dovedlo vyvrátit mezi tímto prostým, slovanským lidem.

Zásluhou bratří Úprků též bylo, že umělecká Morava, malířská i sochařská, se dobře zorganizovala v družný kruh umělců.

V době horečného spěchu za mamonem, kdy technická civilisace stírá osobitost venkovského lidu, mají díla Úprků jistě veliký význam. Z jejich obrazů i soch nemluví snad jenom krásný a jasný popis lidového umění, ale především velké umění Józsi Úprky i Franty Úprky (poslední zemřel v září r. 1929).

Proto zpráva, jako by Józsa Úprka hodlal opustiti svou zemi a rodný kraj, dotkla se zajisté nejcitlivější struny našeho srdce, jež stále cítí, že mužů tak zasloužilých pro národ není nikdy nadbytek!

Stáňa — kormidelník — obezřetně řídí loď Thalie, pamět živí drobty umělecky házenými z »boudy« —

Na scénu vystupuje hrdina dnešního večera — komik.

Hraje, hraje — a podle úsudků druhých dobře. Snad, — ale sám v nitru svém není spokojen. Potlesk, smích, blikotání rozesmátých očí snad na okamžik utiší bolest, ale nezadusí plamene hořkosti.

A vnitru pláče ten »hrdina«, moderní idealista.

On, jehož heslem bylo provésti altruis-

mus do nejkrajnějších důsledků, který nikdy neznal sebe, pro kterého neplatil Smetanův motiv: »Na své štěstí pomysli...!«, který nikdy a nikomu nedal nahlédnouti do arkány své duše, který nikdy, ani po zlomek vteřiny neodhalil těžké záclony svého nitra, který nikdy neprozradil své člověčenství — on byl v nebezpečí státi se egoistou. — Chtěl se, chudák, také smáti...! Bolí ho smích, potlesk... neb nesmějí se dravé živelnosti komedie, ale »jemu«, »jemu«...»

— — — — —
A zatím, co se na jevišti odehrává nejrozpuštěnější veselohra, v duši našeho »komika« vyrůstá nejstrašnější tragedie. — Již, již rozevírají se mlčelivé rty, by propustily nejhlubší své tajemství, sladká slova mění se v trpkou ironii.

»Ale, hrdino, proč se utápíš v melancholii, proč se nesměješ, proč se nesvěříš, proč neodhalíš zelený hedváb, který přikrývá olejový obraz tvého nitra? Bojíš se... či jsi tak pyšný...?!«

— — »Ano, ... ano, ... bojím se. Bojím se výsměchu, ... bojím se zklamání. ... Chci zazářiti na nebi úspěchu, byť jen jako meteor, který za chvíli padá do propasti nekonečna, chci polapiti onu stále přecházející vidinu štěstí, rozepínám náruč, bych objal vědomosti tohoto světa... a v náruči mi zůstává prázdno... »Jsem pyšný!« »Nač však?« »Na ten těžký balvan nepochopení, který mě tíží, či pro ten potlesk, kterého se mi dostává za to, že jsem »komediantem«? — — »Jsem pyšný na svou ránu, do které každý z »vás« kladě zrníčko soli, jsem pyšný na úsměv, jež se mi ještě daří vylouditi, jsem pyšný, že vás mohu rozesmáti, vy —!«

— — — — —
»A ty, milá »Černá příšero«, jak výstižně tě nazývá A. Averčenko, ty zůstaneš mi věrna, tobě vyzpívám svůj bol... Ty snad pochopíš mne v smíchu, že mám též srdce, jež bije stejně silně, jako ostatní... Ty se mi nevysměješ, ty mi porozumíš... Ty neroztrheš pavučiny mých ideálů... Ty mlčíš!?... Ano mlč, jen mlč... Umlč závany svých křídel pocit směšné úlohy, již hraji, umlč ty tvory, které svým potleskem mne bijí... zhasni ty smrtící zárovky očí — !!!

— — — — —
Dohrál. Je slavný, je hrdinou! Dohrál svůj mistrovský kus, odkládá smyčec. Udeřil ve struny svého nitra, ale roze-

chvělý tón nenašel ozvěny v srdcích druhých. — Nepříznivý vích zatemnil jejich zrak, zacpal jejich uši, a oni neslyšeli jeho tragedii.

»Hrdino můj, rozehrál jsi do největších možností bohatý nástroj svého umu, ... takřka na talíři jsi se nabízel světu, a každý s opovržením odmítl dar — tebe —, aniž tě okusil.«

Dohrál. Stojí před zrcadlem a s těžkým srdcem stírá se sebe pozlátko slávy. Oči mu třpytí. — Bolestí... či radostí? Obočí, červeň tváří mizí pod dotekem kouzelného proutku vody. Jen rty zůstaly rudé... Vzpomíná dob, kdy po druhé vstoupil do těchto síní, jež zdály se býti rozsáhlými jako dvorany paláce; na doby, kdy zář reflektorů zdála se mu býti nejnádhernějšími paprsky slunce, kdy »prkna« zdála se mu býti světem, kterého musí dobýt... Vzpomíná alabastrové ruky, zářných prstů, jež svírají tyčinku, která měla suché rty změnit v dvě rudých květů hořčících tulipánů... A jako v mlhách objevuje se v zrcadle jeho život, který se mu zdál býti tak složitým a pestrobarevným. Je však šedý, jednoduchý jako primitivní problém součtu. — V pozadí jednotvárného obrazu objevuje se černá silueta — »Osud«: »... Bud' takovým, jakým jsi býval, bud' snílkem dále, sni do konce svůj sen o štěstí. Zůstaň důvěřivým dítětem, věř... všemu, zůstaň zaklet v černou hroudu, však někdo již pozná, že pod skořápkou věčného smíška skrývá se též člověk. Nemrač se, neklop zrak, jen se usměj... the greatest tragedy is only the death (největší tragedií jest jedině smrt — Sir W. Scott)!! — — Hrej dále, dohrej...!!

— — — — —
»Stáňo, kamaráde, napovídej v tragedii mého žití, nemohu se již smáti — jen na tě spoléhám... napovídej dobře... aby slova má... se nezměnila v trpkou ironii. — — Jde o život! — — Musím dohráti!!!«

»Stáňo, ... jsem tak směšný... jsem skutečně takovým tenisovým míčkem, do kterého každý může směle udeřiti, jenž letí tam, kam raketa mu dá směr...?« Jsem berlou, která každého podepírá a splnivši svůj úkol, stojí zaprášená v koutě a nikdo si jí nevšímá; jsem jablkem, do kterého se kousne, aby se pak zahodilo...?«

Mysl se mate... oční víčka jsou tak těžká v nohách jakoby olovo

v ústech... tak... slad... ko, v hla
...vě... jas... no...

»Život není okázalou slavností, není velkolepou radovánkou, ale růženec drobounkých radostí, velmi všedních, hloupoučkových a malicherných. Život není výstřední, zlatý pták kouzel, ale drobná, živná, přičinlivá drůbež. Život není plamen ve

P. O. Lenc:

Láska.

*Jen vlasů vůně zbyla mi,
slov sladká něha nehladí
a v ticha samotě jen úsměv zní.*

*Ten úsměv krutý byl jak nůž
a srdce, jež jsem v prsten zasadil,
se v geysir bolu změnilo.*

*Je večer plachý jako laň
a touha sílí úzkostí.
Co měl jsem rád, již zítřka neuzřím.*

větru, ale tichý ohníček, jež nutno opatrně udržovat, aby nezašel. Život není benátskou nocí na řece; ale život jsou vory, houžvemi spjaté, parníky a lodi, rybáři, plavci a veslaři...«

(Epilog.) »Mnoho bolů v tomto světě,
mnohý dech se zachvěje,
mnohý blázen, co ho hněte,
v dumné písni zapěje...«

*Svit lampy bloudí po stěnách,
coś v duši tiše zní,
tak tiše, jímavě, jak houslí stesk.*

*To zvony v duši lkají, pláčí,
neb v agonii kruté umírá,
co chtělo žít, co chtělo žít.*

O vzniku města Pardubic.

V žírné rovině labské, pod východočeským Řípem — Kunětickou horou — v kraji bohatém a úrodném usadil se již v šerém dávnověku lid slovanský, jemuž byla, mimo jiné, útočištěm i tvrz, zbudovaná při stoku Labe a Chrudimky. Sem zabíhala též důležitá trstenická cesta, která spojovala náš kraj s Podunajím, a cesta kladsko-polská. Oběma proudil k nám čilý ruch tehdejšího obchodního a kulturního života. Při tvrzi ve výhodné poloze vznikla osada a ke konci XIII. století klášter Cyriakův. Takový jest skrovný počátek Pardubic, kde ve XIV. stol. vládli Hronovci, Půta a jeho synové. Po nich spravoval toto zboží Arnošt z Hostyně, jehož syn, Arnošt z Pardubic, uvědomělý rádce Karla IV., přičinil se, aby osada Pardubice byla povýšena na město (kolem r. 1340). Potom se vystřídal na panství pardubickém několik majetníků, až konečně r. 1491 přešly Pardubice v majetek pánů z Pernštejna.

Pernštejnové se starali svědomitě o slibně se rozvíjející město. Když toto r. 1507 lehlo popelem, dali je znovu vystavěti a pozvedli je na úroveň měst královských.

Vilém z Pernštejna zakoupil statky četných rytířů a zemanů a vytvořil tak rozsáhlé panství, jehož středem učinil Pardu-

bice, nad nimiž se vypíná zámek, hlásající moc a slávu tohoto velmože, který zveleboval své panství novými podniky hospodářskými.

Z rozkvětu panství těžily i Pardubice, které vzrostly přílivem drobné šlechty.

Synové Viléma z Pernštejna, Vojtěch a Jan, přispěli tak k rozkvětu města, že bylo nazýváno »městem skvoucím«. Jan založil r. 1543 latinskou kolej. Po smrti Janově nastoupil jeho syn Jaroslav, který byl nucen panství, jež otec zadlužil velikými náklady na stavby, prodati císaři Maxmiliánovi. Tento se staral o výzdobu města i zámku; připomíná se zde i působení vlášského mistra Oldřicha Aostalis de Saba.

V první polovici XVII. stol. bylo město zle postiženo náboženskými bouřemi. Kromě toho bylo sužováno, jako důležitá pevnost východních Čech, vpády vojsk za války se Švédy a Sasy.

V hrozném stavu trvalo město po uzavření míru vestfálského. Bylo nesmírnými útrapami úplně vyčerpáno. Z těžkých pohrom, které utrpělo, zotavovalo se naše město jen velmi zvolna.

Sotva se Pardubice poněkud vzpamatovaly, přistoupily péčí primátora Václava Fiedlera a děkana Adama Synecia k zvy-

šení své kultury založením latinských škol čtyřtřídních, které byly později rozšířeny na šestitřídní.

Avšak klid, v němž by město sebralo své síly k pokroku hospodářskému a kulturnímu, netrval dlouho. Nová bouře válečná stihla vlast, zvláště její východní kraje a zejména Pardubice. Hrabivost Fridericha II. způsobila Pardubicům těžké pohromy, neboť ve válce o dědictví rakouské se staly útlukem pruských vojsk. Pardubičtí velice trpěli hmotnou bídou, neboť byly na nich vymáhány kontribuce a mimořádné poplatky na císařské vojsko.

Události na konci XVIII. stol. zle působily na rozvoj a blahobyt města. Neúroda způsobila drahotu a hlad, nakažlivé nemoci hubily obyvatelstvo. K tomu přistoupila r. 1776 nová pohroma. Bylo zrušeno minoritské gymnasium a marným bylo úsilí občanů, aby zachovali tento kulturní zdroj městu. Místo něho byla zřízena c. k. krajská škola hlavní, při níž byla přípravná pro kandidáty učitelství.

V první polovici XIX. stol. dostalo se Pardubicům výhodného spojení s Chrudimí, Hradcem Králové, Chluncem a okolními městy tím, že byly vystavěny silnice.

K rozvoji města přispělo zřízení šlechtické společnosti, která pořádala parforsní hony, které se staly zvláštností města právě tak, jako světoznámé pardubické dostihy. Závodní dráha pardubická jest na druhém místě po světoznámé závodní dráze v Liverpoolu. První dostihy byly v Pardubicích pořádány r. 1856.

Po vydání diplomu říjnového r. 1860 počal v našem městě nový život. Správa města a četní měšťané se starali nejen o pokrok města, ale i o rozvoj češtví a vlastenectví. Zakládány spolky pěvecké

i hospodářské. Významnou událostí bylo otevření městské vyšší reálky.

V tomto rozmachu spolkového života a kultury přikvačila však na Pardubice nová pohroma, způsobená válkou r. 1866. Pruský král Vilém vtrhl sem s celým dvorem a krutými požadavky vyčerpал Pardubice tak, že po devíti dnech nebylo lze sehnati potřebné výživy.

R. 1869 daly Pardubice odpor proti rakouské vládě najevo táborem na Kunětické hoře.

Potom postupovaly Pardubice slibně ku předu. Mocný rozvoj bylo lze znamenati ve všech oborech. Světová válka zarazila jako všude všechen rozmach a rozkvět. Nová část města na »Skřivánku« stala se po celé říši známou obrovskou válečnou nemocnicí.

Po válce počal nový vývoj města. Obyvatelstva přibývalo, takže r. 1921 se staly Pardubice největším městem na českém východě, staly se metropolí východních Čech.

Ve sportovním světě Pardubice již dávno prosluly. Zde konal r. 1910 lety první český aviatik inž. Jan Kašpar, rodák pardubický. V Pardubicích jsou sportovní kluby, které zaujímají ve sportovním světě přední místo. Pardubické dostihy jsou vždy dostaveníčkem prvních sportovců a sportumilovných společností.

V kulturním ohledu působí rovněž velmi zdárně značný počet spolků.

Pardubice rostou, rozvíjejí se a vidíme, že se na nich splňují prorocká slova Viléma z Pernštejna, který ve svém listě napsal, že jeho město

»vzhůru jde a bohdá půjde«.

M.

M. Schinzlová:

O vzniku erbu města Pardubic.

Každému návštěvníku starobylého města pánů z Pernštýna padne do oka proslavená Zelená brána, na které jest zobrazen výjev, jenž dal vznik znaku města Pardubic. Jest to vzpínající se přední polovina koně; znak tento jest proslaveným symbolem Pardubic. O vzniku tohoto erbu vypravuje nám podrobnou zprávu Václav Hájek z Libočan. R. 1159 obléhal Milán císař Bedřich, jemuž pomáhal se svým vojskem král český Vladislav. A Hájek píše:

»Císař pak sám na každý den město objížděl, spatřuje, aby žádný ven z města

vjíti nemohl a také z které by strany bylo nejpříhodněji k němu šturmu pustiti. Když pak s obou stran veliké mlčení bylo; český král dne jednoho vedle českého obyčeje kázal žebříky přinést a nočním časem ke zdem městským stavěti. Tu jeden rytíř velmi statečný, jménem Jetřich z Chaustníka na žebřík vystoupil a nejprv do města vlezl a jiní Čechové za ním a když jich mnoho na zdi čekalo, všedše do města bili a mordovali a brali. Vlachové, slyšíce hřmot a křik ve městě, do sklepů se schovali, domnívajíce se, že by všecka ta voj-

ska již v městě byla. A když tam aspoň na tři hodiny Čechové hospodařili, Mediolánští vzpamatovavše se, sběhli se k ratouzu a tu pochopivše zbroji, na Čechy se obořili a oni vysekavše bránu, tudy aby jít mohli, statečně se jim bránili, Mediolánští jim po zadu přiskakujíce, škodu činili, a nejvíce tím, že jim ty vzatky odníмали, ale proto však mnoho odnesli, neb některých věcí odnésti nemohouce, koně z maštali vhanějíce, mnoho na ně nakládali a z města jen ven s břemeny vedli. Mediolánští, obávající se, aby ještě jim do města nevčkročili, křikli na povězného, aby přeřal provaz, na kterém visela mříže nad Bránu. To když učinil, jeden ještě se svým koněm se opozdil, takže ta mříže na ten kůň padla a jej na polo přetiala a on pochytil své vzatky, a na se vzav, za jinými pospíšil a Mediolánští zatarasovavše bránu, opiet se upokojili. Ráno pak poslal císař pro krále českého, žádaje, aby přišel do jeho stanu, kterýžto hned učinil a tu dlouhou chvíli spolu rokovali a mezi jinou řečí řekl císař: »nemoho se domyslíti, jaký to byl křik a třeskot v městě této noci,« a odpověděl Vladislav: »moji někteří mne žádali, abych je vpustil do města na kratochvíl a že by chtěli s Vlasy pohnout, a já to učinil. A tu oni alspou o půl noci, majíce žebříky, do miesta vlezli jich okolo tisíce a tu povadivše se s Mediolánskými, bránu vysekali a tudy zase vyšli a žádný prázdny z nich nepřišel, jeden z nich jako nejchudší pět set dukátů za řadry přinesl.« Císař to uslyšel, usmál se řka: »A tvoji vždy prve než moji, protož tebe za to prosím, nene-

chávej jich bez poctivosti, ale pasuj je na rytíře dnes.« Vladislav odpověděl, že to chce rád učiniti. A jakž přišel do svého stanu, povolal k sobě statečnějších, posadil se a tu je hned na rytířství pasoval. Nejprv Odolena z Chyž. A kázal jemu nositi na Štýtu modrý neb jako planý štrych, v bílém poli, nebo medrost vodu znamenává. — Druhému Bernardovi, synu Sobieslavovu z Hodiejo-va. A kázal jemu zlatý kapr v modrém poli na štítu míti, protože on směl rychle s Odolenem do vody vskočiti. — Třetímu Jetřichovi pak synu Buzovu z Chaustníka, kázal na budoucí pamět tohoto skutku, aby nosil zlatý žebřík na modrém štítu. — Čtvrtému Dynovi, také synu Bohuslavovu ze Strážistě prikázal nositi na červeném štítu ruku celou s myškou a s plechovicí, ana drží meč světlý, protože jest před očima Fridricha Císaře jednoho z mediolánských vhoniv, směle jej rozpoltil. — Pátému Jiříkovi Trošyckému bílou ruku, ana drží světlý meč ve zlatém štítu, proto, neb se tomu sám císař divil, kterak on jest v bitvě svým mečem Vlachův dojímal. — Šestému Benešovi synu Brožkovu z Lubna dal nositi sekeru rohatou stříbrnou v červeném poli proto, neb on statečně dveře věže mramorové vyroubal. — Sedmému Ježkovi pak synu Kotočovu kázal nositi na helmě půl zlatého koně s uzdou červenou.»

Tak vznikl erb města Pardubic, který je činí známými po celém světě.

Pubal—Ra.:

Ať žije Josef!

Tato historka by mohla míti ještě jiné nadpisy, šlo by ji nazvat: »Když je smůla, tak se nehne« anebo »Jak známá veselohra skončila tragicky«, ale ponechme ji nynější, vždyť náš hrdina jmenuje se Josef — neboli Pepánek a stalo se to na jeho svátek.

Představte si studenta Mrkvičku, křesťním jménem Josefa, nadějného septimána, který vážným krokem jde po kostrbatém dláždění menšího jihočeského města.

Jest za pět minut osm, pod paží má aktovku a jistě si domyslíte, že cesta vede ho do školy, starého to gymnasia, jinak »boudou« od študáků nazvaného. Ale proč ta jeho majestátní chůze, pěkné zánovní šaty, zářící kravata, vždyť jindy takto vyparáděn nechodí.

Jedině proto, poněvadž dnes je 19. března, slavný to den, kdy všichni Pepíci mají tu čest míti svátek. Proto i náš nadějný Mrkvička se tak fešácky oblékl a cítí se tak povznesen nad ostatní smrtelníky. Ale dnešní den má míti pro něj daleko větší význam a má býti zapsán zlatými literami na stránkách knihy jeho života, neb dnes má po prvé vystoupiti na divadelních prknech, kde lze si dobýti tolik slávy, ale stejně také ostudy.

Dochází ke škole, po třech schodech žene se nahoru, neboť každou chvíli má již zvonit. Otevře dveře třídy a hrdým pohledem přelétne skupinu svých kolegů.

Ti, jakmile ho spatřili, s radostným křikem »Ať žije Josef« ženou se na něho. V

okamžiku všichni septimáni ho obklopí, zmítají s ním a každý snaží se mu umístiti pořádný štulec, což znamená tu nejlepší gratulaci k svátku.

Před notným výpraskem zachránilo milého Mrkvičku jen zvonění a přicházející profesor češtiny. Však běda, přináší komposice, a to znamená, že bude perná hodina, neboť budeme psát »kónu«.

Každý upřeně hledí na tabuli, kde právě profesor píše témata práce. »Co asi budeme psát«, mohl bys čísti v očích každého studenta, jestli totiž není tak neslušný a neřekne to nahlas. První thema zní: »Leták« (na založení spolku, klubu, časopisu) a druhé není o nic lepší: »Blahopřání vnučka dědečkovi a babičce ke zlaté svatbě«. Třídou šíří se všeobecné rozhořčení, na které však nereaguje profesor a klidně začne čísti noviny.

Ach ty ubohý Mrkvičko, ty jenž máš dnes svátek a máš tak slavný den, ty máš psáti dnes mizernou českou komposici. Máš blahopřáti ku zlaté svatbě, ne, rozhodně takové thema si nezvolíš, tak budeš zakládat, ale co? Klub, spolek, časopis?

Než milý Pepánek byl vtipný hoch. Což nebudeš hrát dneska divadlo, řekl si. Zde jest ta spásná myšlenka, založím spolek divadelních ochotníků, který v našem městě dosud není. A tak, ač nerad, přece se pustil do psaní a za hodinu složil něco, čemuž snad on říkal leták, ale jak mu to ocení pan profesor, to se neví, rozhodně však z komposice očekával vyšší numero.

A tak pomalu plyne čas, uplynulo pět hodin, na neštěstí však při poslední měl náš Mrkvička smůlu a dostal kouli z dějepisu, tyran profesor mu chtěl jeho svátek také trochu osladit. Pepánek si z toho asi nic nedělal, než přišel domů, měl zase dobrou náladu.

Po obědě, začala příprava na večerní vystoupení. Studenti měli sehráti komedii od Klicpery »Veselohra na mostě«. On sice neměl velkou úlohu, měl představovati důstojníka, který na konci hry přichází oznámiti vítězství, ale velmi si na ní zakládal.

Bude to jeho první vystoupení, chce ukázati studentům, co umí, a pak ještě také někomu jinému. Komu? Nu, prozradím vám to. »Cherchez la femme« a skutečně to byla jedna z něžného pokolení, studentka, která hrála také a které se náš hrdina chtěl zalíbit. Nemějte mu to za zlé, ono se sice říká, jak zamilovaný kvintán, ale oni septimáni se zamilují také a pak začnou dělat různé

»blbovinky«, skládat básně a podobně. Tomu přece se nemohl vyhnouti ani náš Mrkvička.

Nyní nervosně chodí po pokoji, hlasitě přeřikává si svou úlohu, na každé slovo dává patřičný pathos a když jest již jist, že vše dokonale dovede, začne hrát jako na jevišti. Na stůl si dal velké zrcadlo, opřel ho o stěnu, místo šavle si vzal pohrabáč a začal. Přiběhl před zrcadlo, pohrabáčem mával nad hlavou, při tom učinil postoj jak starý generál a mocným hlasem volal:

»Viktoria! Zvítězili jsme,« a tak hrál celou úlohu. V zrcadle upřeně sledoval každý svůj pohyb a ježto se mu nezdály někdy právě nejlepší, proto cvičení několikráte opakoval.

Samozřejmě vzbudil pozornost a smích domácích lidí a zvláště jeho sestřence, též studentce, se zdálo, že Pepánek to nemá s rozumem zcela v pořádku.

Tak v přípravách odpoledne velmi brzo uteklo a nastal očekávaný večer. Mrkvička jistý svým hereckým uměním, odešel do stánku Thalie, kde se mělo hráti. Tam byli již kolegové, kteří konali poslední přípravy na jevišti.

Jest osm hodin. Sál nabit jest do posledního místa, neb na malém venkovském městě jest vzácností, když se hraje divadlo a tu každý si klade za povinnost přijíti, zvláště hrají-li studenti.

Nejdříve bylo několik zpěvních a hudebních čísel, až konečně rozhrne se opona a začne se hráti »Veselohra na mostě«. Celý děj se odehrává na mostě, jest tu několik zápletek, které rád Klicpera ve svých veselohrách líčí, a dělové rány znázorňují boj mezi rakouskou a pruskou armádou.

Za kulisami jest náš hrdina, v bílé parádní uniformě rakouského štábního důstojníka s dlouhou šavlí. Netrpělivě očekává, až přijde řada na něj a objeví se před tak početným publikem.

Jest trochu nervosní, ruka, v níž drží list se svou úlohou, kterou ještě předčítá se třese, zdá se mu, že hlava jest celá tupá a hlavně prázdná. Jak by ne, vždyť vedle něho sedí dva kolegové, jeden má veliký buben a palici, druhý bednu a kladivo a provozují takovou kanonádu, že by se ani Radecký za ni nemusil stydět.

Konečně rány řídno a přichází chvíle, kdy kolega povídá: »Teď jest, Pepo, řada na tobě, jdi a ukaž, co umíš.«

Důstojník Mrkvička se vzmušil, zahodil list s úlohou, vytasil šavli a mávaje s ní

nad hlavou, řítí se na scénu, na most s hlasitým voláním:

»Viktoria! Zvítězili jsme. Lidičky, co tu děláte, viktorie!« . . .

Avšak běda! Zakopl o něco a jak podřátý s rozmáchnutou šavlí upadl uprostřed mostu, uprostřed ostatních herců, kolegů a kolegyň. Tito byli ovšem velmi zděšeni, chtěli již spustiti oponu, ale tu jeden z nich dostal šťastný nápad. Sehnul se k ležícímu důstojníkovi a pošeptal mu:

»Ty hlupáku, dělej raněného a hraj dál.«

K ostatním hercům zvolal: »Ubohý důstojník, jest raněn nepřátelskou koulí.«

A Mrkvička dostal náhle odvalu, pomalu se zvedal jako raněný, jiný ho podporoval a tak výborně dohrál svou úlohu. A když

M. Neznámá:

V zemi stínů.

Kdysi v čarovném snu jsem přišla do země stínů. Ve vzduchu se třásla bílá mlha, plná šedých stínů vysokých a hroživých domů. Stromy splétaly své stinné větve v tajemné a lákavé šero, dlouhé stíny chodců se plazily po čerstvém sněhu, lidé chodili neslyšitelnými kroky a mluvili přitlumeně. Byli bledí a usmívali se prázdným smíchem. Bylo mi mezi nimi příšerně úzko, poněvadž jsem tam byla sama; chtěla jsem se jich hlasitě zeptat, proč mají tak podivnou zemi a zatím i můj hlas zněl dutě. Skrčila jsem se v koutku u zdi, ale stín můj sahal až do protějších ulic, po žáru očí poznali, že nejsem z jejich země a chodili se na mne dívat tiší a bezduší lidé. Třásla jsem se horečkou a strachem. I hvězdy zde místo světél vrhaly stíny. Chtěla jsem utéci a skrýt se někde za temnými a velikými kmeny, ale lidé za mnou běželi, objímali mne stíny svých rukou a líbali bezkrevnými ústy. Rostli

Mahra:

Na plošině.

Hvězdy leskly se v matné tmě. Stál jsem sám na plošině posledního vozu vlaku, jenž mě unášel neznámými krajinami.

Všude byl klid. Jen suptění lokomotivy a vrzání kol zaléhalo k mému sluchu. Jiskry jak svatojanské mušky poletovaly v hustém pruhu kouře, vznášejícího se v obláčcích k výšinám, kde se rozplynul a ztrácel.

Lesklé kolejnice sbíhaly se v dáli v jedinou, která posléze zmizela v dálce. Nej-

byl konec a opona padala, klesl i on jako mrtvý.

Tak Klicperova veselohra skončila tragicky. Diváci většinou neznali děj, mysleli, že i raněný důstojník do hry patří a bouřlivě naše studenty-herce aklamovali.

A podívejme se ještě za kulisy. Ty jsou zaplněny studenty, několik jich zdvihá na ramena našeho hrdinu Pepánka za jeho skvělý herecký výkon. Jest doposud oblečen v bílý stejnokroj, vykládaný zlatem a po boku se mu houpá pěkná šavle.

Tu někteří opět si vzpomněli, že náš hrdina má dnes svátek a až v sále jest slyšeti nadšené volání:

»Ať žije náš Josef!« »Ať žije náš Pepánek Mrkvička!«

do ohromných výšek, bílou mlhou, v jejich zracích ležel stín, v srdci stín, na duši stín. Šílela jsem úzkostí a údivem. Celá moje bytost toužila po troše lidského dechu a úsměvu. Zatím mne stíny uchopily a nesly do šedých domů. Nebyla jsem schopna myšlenky a omdlávala v jejich ledových pažích. Nesly mne plíživými a šoupavými kroky a aby mne neprobudily, dorozumívaly se posunky — —

Matně, jen jako v mlze zazářily z dáli dvě lidské, živé oči. Posledním vzpružením ubitého sebevědomí jsem se vztýčila, vyrvala se stínům, které si říkaly lidé, zasmála se hlasitým smíchem, neznámým v jejich zemi, jásavě vzkřikla, letěla vstříc světlům, běžela, běžela, běžela, dech se mi krátil, tvář zsinala bolestí, nohy mechanicky utíkaly, prchaly ke světlům, která se vzdalovala stále více. Duše krvácela a ze srdce se stal stroj, který věčně touží po zářivých světlech, jediných v zemi stínů.

blíží okolí, stromy, lesy, vrchy a roviny letěly, letěly, mírnily běh — až zůstaly státi.

Vlak šíleně uháněl vpřed — nedivil se kráse přírody.

Zamyslel jsem se.

Hle: tak plyne i život! Nesmírným tempem řítí se vpřed; na počátek cesty jsou jen pouhé vzpomínky, z kterých i mnohé vymizí. Bez zastavení uhání s námi vlak Osudu v neznámé Příkladí . . .

Poutník.

Seděli jsme za nedělního odpoledne před statkem. Ticho ovívalo celou ves a vdechlo osobám i věcem vznešenou náladu slavnostního očekávání. Přes plot skláněly se nad silnici jabloně, obalené sněžnými květy.

Na silnici od města objevil se poutník. Šel zvolna, pevným krokem, máje hlavu vpřed schýlenou. Skotačící děti utichly a upřely zvědavě oči na krácejícího člověka. Již se blížil. Zvolna zvedal hlavu a jeho oči jímavě bolestně spočinuly na dětech a zvolna sklouzly na kvetoucí jabloň. V té prošlehl tvář poutníka neobvyklý jas, tvář

změkla a jako táhlý paprsek zapadajícího slunce mihl se jí úsměv. Byla v tom přemíra díky a snad poutníku se vracela v té chvíli nejkrásnější vidina jeho života jako skutečnost.

Každý poutník jest tajemstvím. Přináší člověku požehnání nebo zmar, jas nebo šero, klid nebo nepokoj. Jeho pozdravení zní slavnostně a jeho slova jsou ujištěním nečekaného.

»Kým přísně každý člověk jest, nikdo nemohl by říci.« Bloy.

Za návrat životu děkujeme Bohu ve svatých Jeho.

Miriam H.:

Srdce nespokojené.

*V tíživých mlhách zimního dne
srdce mé zmačkla touhy pěst.
Života slávy volá zvěst,
myšlenek vlákno do výše pne.*

*Snad právě umírá
zlomený květ —
snad právě rodí se
nový svět —
zatím, co tápám o stěny hrůzy,
zazděna bahnem hnijící luzy.*

*Za bílých jiter
o mříže pěstí slabou biji.
V poledni parném
hořkost svých malých činů piji . .
A zemí zasněnou večer když pluje,
kol hrdla smutek
smyčku mi zadržuje,
aby tak zabil
slzy nezrozené,
kterými krváci
srdce nespokojené.*

Duchovní hlídka

Poslední Soud.

Každý člověk žádá spravedlnost. Dostává se mu jí na soudech. A všichni katolíci věří a vyznávají Poslední Soud. Tyto světské a tudíž klamné soudy odsuzují mnohdy a mnohde nesprávně. A chyby, kterých se dopouští soudy, nazýváme justičními omyly.

Při Posledním Soudu nebude žádných omylů. Bude to soud nejspravedlivější ze všech. A bude to soud svatý.

Na mnohé věci se tento svět dívá s opovržením. Plije se před knězem, jeptiškou, plije se před babičkou, krácející ke kostelu s růžencem v ruce, plije se na žebráky, blázny a chudé. Jak mnozí z těch, kdož plijí, budou zavrženi při Posledním Soudu! Tehdy bude to soud nejspravedlivější!

Všecka přetvářka, všecka krása tohoto světa, to vše padne a nahá v svých hříších bude státí země! Jaká bezpráví a příkoří budou ospravedlněna! Co slavných a velkých tohoto světa se zřítí se své moci do rukou satanových.

Soud Poslední je nejkrásnějším soudem. — Všichni, kdož milují, kdož ctí a velebí Pána, již

při vzpomínce se radují. Ten, který nás stvořil, Ten, který nás ochránil v životě časném, Ježíš Kristus Soudce, uvítá své vyvolené, svou církev při Posledním Soudu v svém království. A až zazní hlas jeho, až zřítí se mocná království a státy tohoto světa, tu Ježíš Kristus svou pravici rozdělí lidstvo na dva díly.

A tehdy bude Soud Poslední.

Soud nejlepší, svatý a spravedlivý.

J. Opasek.

—»«—

církev či Církev?

Pod tímto nadpisem pojednává v lednovém čísle »Vinice Páně« P. Ant. Stríž o tom, zda se má, jde-li o církev katolickou, psáti slovo to malým či velkým začátečním písmenem. Zastává — a jistě plným právem — stanovisko, aby se slovo »Církev«, jde-li o církev katolickou, psalo s velkým C na začátku. Správnost tohoto stanoviska dokládá následujícími důkazy:

1. Název Církev nebyl původně názvem druhovým, značícím jakoukoliv náboženskou společnost na podkladě Kristova učení. Ježíš Kristus zamýšlel a též založil jen jedinou organickou společnost, s vlastním cílem a ústavou a dal jí název Církev. Název původní, do té doby neuzívaný. »Pravidla čes. pravopisu« učí, že názvy spolků a společností jest psáti velikým začátečním písmenem. »Církev« je název společnosti Kristem založené a takto nazvané. Ergo? Učí-li »Pravidla«, že jest psáti Jednota bratrská s velkým J, Armáda spásy s velkým A, nemohou upírati společnosti katolických křesťanů, aby nebyla psána Církev katolická nebo prostě Církev.

2. Postupem časů bezprávným odštěpením se od Církve Kristovy nebo bezprávným napodobením vznikaly společnosti náboženské, jež si dávaly též název církve. To byly církve de facto, nikoli de iure; církve nepravé, jako původně byl uznáván a ctěn jediný, pravý Bůh, později však vytvoření rozliční bohové. Tedy jako jsou mnozí bohové, ale jeden Bůh, jako mnozí falešní kristové, ale jeden toliko Kristus, tak jsou též různé církve, ale jediná toliko Církev.

3. Církev je podle sv. Pavla nevěstou Kristovou. Pojmy Kristus a Církev jsou tudíž korrelativní. Kristus — živoucí ženich, Církev — mystická nevěsta, oživená jeho duchem. Tedy buď »kristus a církev« nebo »Kristus a Církev«.

4. »Pravidla čes. pravopisu« mají na konci stati o velikých písmenách poznámku: »V některých případech nelze o tom, má-li se psáti velké či malé písmeno, s určitostí rozhodnouti. Jakési kolísání tu vždy bylo a bude.« — Nuže i kdybychom neměli jiných odůvodnění, smějí si plným právem podle »Pravidel« dovoliti zakolísati — napravo, a psáti Církev. Ostatně Církev je pravou armádou spásy, nesmí jí tudíž býti upírán oficiální název, který se každému spoleku přiznává.

Poté podává ještě vysvětlení stran spisů apoštolských, kde bývá řeč o církvích, že jsou tím míněny církevní obce v jednotlivých krajích či městech, na př. »církev alexandrijská«, nebo »církev maloasijská« a že tedy v tomto případě je na místě malé c, neboť je tím označován jen diecézní nebo zemský obvod.

Rovněž i pokud se týče námítky, že v někte-

rých starých textech Pisma sv. je slovo Církev psáno malým začátečním písmenem, zcela správně poznamenává, že tyto kodexy jsou psány buď vesměs minuskulemi, nebo vesměs majuskulemi. Pokud se týče nových bohoslužebných knih, píše se vždy Ecclesia.

Nemůžeme ovšem očekávati, že se lidé, kteří zaujímají vůči Církvi katolické stanovisko indiferentní, ne-li dokonce odiosní, stanou propagátory této myšlenky. Naopak, spíše můžeme čekati, že vystoupí odpůrci tohoto názoru.

To však nás katolíky nesmí nijak zarážet a zastrašovat. Což my katolíci nemáme již ani tolik práva, abychom směli i písmem dáti najevo úctu, již chováme k naší sv. Matce Církvi? A tu, přátelé, na prvním místě my — studenti katoličtí — buďme i zde příkladem a vzorem všem ostatním, a jedná-li se o Církev Kristovu, Církev katolickou, píšme vždy a důsledně velké C!

M. J.

—»«—

Exercicie.

Svatý Ignác z Loyoly, zakladatel bojovného řádu jezuitského, onen velký Španěl, osvícen Duchem Svatým, zakládá duchovní cvičení: Exercicie. Dnešní doba, třebaž doba prokletého materialismu, vyvolává nadšený smysl a touhu po duchovním životě. A Svátý Otec Pius XI. vydává zvláštní list, ve kterém zdůrazňuje, potvrzuje význam exercicií. Ba přímo nařizuje všem katolíkům, aby se jich účastnili. Exercicie je bohatství, které se podává těm, kteří lačněji. Všichni, kdož touží po Bohu nebo ti, kdož svou Viru mají chabou a špatnou, mají a musí užít bohatství slova Božího. — Myslíte, že naše studentská duše nepotřebuje útěchy Církve Kristovy, slov Božích? Ba tím více, čím se proti Církvi a jejím dětem běsní ve školách, čím více prodajná ústa našich profesorů útočí na skálu Církve, tím více potřebujeme slov Božích. Pozorujeme, co našich spolužáků odchází, vlivem našich »vychovatelů« bez Boha na university, techniky, za povoláním. Kde jsou katolíci-studenti, aby bojovali za práva Církve? — Svátý Otec Pius XI. nařídil, aby ve všech zemích se prováděla Katolická Akce! A u nás! Katolicismus pasivní. Kde se jde na výboj? Kde, v které farnosti? — Takto bychom se mohli s pláčem ptát po ostatních cílech a úkolech, které máme a měli jsme vykonati. Odkud pramení dokonalý život duše, kde prýští zázračná voda Kristova? Jen v dokonalém životě s Kristem. V žádném jiném společenství! Ten život dostanete z rukou kněze Církve svaté o exerciciích. Tam ručka Páně otevřená bude sypat do duší vašich mannu nebes. Poslechněte rozkazu velkého papeže Pia XI., neboť slova nástupce Kristova jsou jediná slova, kterých každý katolík musí uposlechnout. A jen touto exerciční cestou, cestou Řádu a Lásky, cestou nekonečného blaha »ad Deum, qui laetificat iuventutem meam«.

Jan Opasek.

Misijní hlídka.

Řídí P. Jindř. Maria Dlouhý, kaplan v Cerhovicích u Rokycan.

Úvodem.

Jedním z nejkrásnějších úkolů, jež Ježíšem Kristem byly svěřeny jeho sv. Církvi, jest za-

jisté: **dílo šíření sv. Evangelia. Misie!** Církev po všechna staletí tento úkol svědomitě plnila; **naše století jest zejména stoletím »eminentně misijním«.**

Šíření sv. Evangelia koná nyní ve všech misijních oblastech veliké pokroky. Jen na př. v Africe bylo loňského roku založeno 22 nových misijních stanic. Jest ovšem třeba, aby každý katolík se tohoto nádherného apoštolátu zúčastnil; tudíž i každý katolický student jest povinen o misie se zajímat a je podporovati. **Jest zapotřebí soustavného, pravidelného poučování o misijních otázkách!** Toť právě úkolem této nové rubriky, kterou zahajujeme.

Chceme pravidelně podávati přehled rozličných misijních otázek, zpráv, misijní literatury; chceme tak roznécovati oheň sv. nadšení pro misie, aby všichni, kteří to budou čísti, stali se apoštolý tohoto vznešeného misijního apoštolátu. — Zdař Bůh!

(P. S. Dotazy řiďte na uvedenou adresu!)

—»«—

Cíl a úkoly katolických misí.

Každá idea, má-li býti náležitě realizována, musí míti jasně a pevně stanovený cíl; k dosažení tohoto cíle musí hledati vhodné cesty.

Katolická misie, jaká to vznešená idea!

I ony musí míti určitý cíl; i ony musí si stanoviti prostředky vhodné k dosažení cíle.

Jest jakási podobnost mezi misijním polem a polem bitevním.

Armáda v poli chce dosáhnouti vítězství (ovšem fyzického) nad nepřítelem; toť určitý cíl. Misionář touží po vítězství duchovním, mravním, po vítězství Pravdy nad nepřítelem pohanských bludů.

V čem spočívá cíl katolických misí?

Cílem katol. misí jest jedině nábožensko-mravní výchova pohanů, čili taková činnost, která vede k tomu, aby »všichni jedno byli«. Duchovní stavba Boží říše; čistě nadpřirozený cíl.

Tudíž vše ostatní (zeměpisné studium, folklor, filologie atd.) je vedlejší.

Povaha nadpřirozeného cíle jest stanovena přesně slovy Ježíše Krista:

»Jděte do celého světa, učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Duha svatého (sv. Mat., 28, 19).

»Jděte, učte a křtěte,« toť věrná misijní myšlenka, vyslovená božskými ústy; misijní myšlenka, která jako mohutný proud se valí přes plameny věků po celé zemi, aby učinila národy šťastnými — —

»V moci a nádheře vystupují ranní červánky nového světa.« (P. Huonder S. J.)

Ano, nová krev a nový duch proudí, kde září světlo Kristovy víry.

Úkoly katolických misí musí odpovídati nadpřirozenému cíli.

Aby toho bylo dosaženo, jest nutno řešiti i úkoly povahy kulturní (výchova k práci, otázka školního vyučování a j.), při čemž však úkoly nadpřirozené, t. j. ony, které vyplývají z nadpřirozeného cíle, musí býti vždy nejdůležitějšími a na prvním místě.

»Všichni katoličtí misionáři, jakékoliv národnosti, nechť si uvědomí, že nemají jiné úlohy, než

býti Kristovými vyslanci u všech národů, které hlásáním Evangelia mají přivesti ke světlu víry.« (Časopis pro mis. vědu, 1922.)

Při tom ovšem asimilačních a akomodačních principů jest všude náležitě dbáno.

Jakékoliv ostatní úkoly světského, politického rázu, obchodní povahy, získání fyzické převahy a pod., jako činí protestanti, což sám jejich misijní ředitel Dr. F. Zahn doznává, jsou nepřístupny.

Zdaž není i tento nadpřirozený charakter úkolů katol. misí nepřímým důkazem božského původu naší sv. Církve?

Zdaž i my všichni nemáme tím býti nabádáni k větší horlivosti, abychom spolupracovali se všemi misionáři na rozšiřování »svatého Jeruzalema« po celém světě?

—»«—

Misijní sdružení studentstva.

Ve Francii bylo před nedávnem založeno misijní sdružení katolického studentstva vysokoškolského a středoškolského. Podnět k tomu dala koleť sv. Josefa v Lille. Studentstvo radostně uvítalo tuto krásnou myšlenku, která v celé Francii se rozšířila. Dnes je více jak padesát misijních studentských center s mnoha sty členů. Podle nejnovějších zpráv toto sdružení vzrůstá s neobyčejnou silou.

Podobné sdružení bylo založeno v Itálii (Lega Missionaria Studenti). Jeho činnost je zejména v Římě, Miláně, Benátkách, Terstu, Turině, Veroně, Mantově a jinde pozoruhodná.

Kdypak u nás dojde k založení podobného sdružení? Což musíme býti stále pozadu? Jen více obětavosti a dobré vůle je třeba!

Již několikrát jsem dával podnět k založení misijního studentského sdružení, ale vše vyznělo zatím na prázdno. **Znovu zdůrazňuji význam misijního apoštolátu; jestli kdy bylo třeba zajímat se o misie — tož dvojnásob je toho třeba v přítomné době.** Nechť nikdo si nemyslí, že misie nenáleží do sféry duchovních zájmů domácích. Podle mého soudu misie jsou nejdůležitější složkou církve, poněvadž vyplývají z její podstaty. **Znovu apelují na katolické studentstvo a jeho vůdce, aby při všech svých zajisté důležitých úkolech nezapomínalo na misie a snažilo se o založení všeobecného misijního sdružení. Kéž Bůh žehná tak krásnému dílu!**

—»«—

Jindřich M. Dlouhý: Rinda, obraz ze života v misii na Zambezi. Napsal P. Pavel Šebesta, misionář v Africe. Vydal Josef Birnbaum v Brtnici. Cena Kč 8.—

Dovolují si upozorniti milené čtenáře »Jitra« na tuto pěknou knížku. Autor, známý ethnolog, kněz misijní Společnosti Božského Slova ve Sv. Gabrieli u Vídne, líčí zde vzpomínky na své působení mezi Kafry při řece Zambezi. Vypravuje o zvycích tamních pohanů, o těžkém působení misionářů, kteří vytrvale a trpělivě krácejí přes všechny překážky za svým vznešeným cílem. Vřele doporučuji.

V edici »Životem« č. 96 vydal známý misijní pracovník P. Fr. Všetěčka, spirituál v Brně, pěknou brožurku: »Pomozte nám!« Vykládá důležitost misí a apeluje, aby misie byly hodně podporovány. Bylo by dobře, kdyby tato brožurka (stojí 50 haléřů) se rozšířila v největším počtu. Vzbudí zajisté ve mnohých lásku k misím.

Dívčí hlídka

Za † Olgou Bobkovou.

Již druhou úmrtní zprávu do tohoto ročníku — jak smutné! Olga Bobková zemřela rovněž před vánocemi, jako kol. Kvapilová. Bohužel zpráva o jejím úmrtí přišla do Brna až nyní. Mohly jste v loňských číslech číst její články v »Dívčí hlídce« pod zn.: —ob—, Olga B. a z těch seznati, jaká to byla odeální a hluboce založená dívka. Pro naše brněnské S. S. S. d. jest to tím bolestivější zpráva, poněvadž je to první členka, která nám odešla tam, odkud není již návratu. Před prázdninami bylo smutné loučení, poněvadž odcházela z Brna po ukončení studií. Ztrácely jsme v ní milou o pracovitou kolegyni a jistě žádné z nás nenapadlo, že jsme ji ztratily nadobro. Slibovala udržovati se sdružením stále styky a jistě by tomu dostála, kdyby její zdraví nebylo podryto zákeřnou chorobou — tuberkulosou. Neměly jsme žádné zprávy o ní a tu najednou uprostřed veselí, v době plesů dovidáme se, že Olga zemřela. Bylo to téměř neuvěřitelné — nezdálo se nám to možné. Ale, bohužel, je tomu tak.

Vzpomínáme, Olgo, jak jsi vždy mezi nás přispěchala. Nebylo schůze, na níž bys nebyla, nebylo zpěvu, aby sis nezapěla.

Olgo, nezapíváš si už nikdy mezi námi, ale zato tam u Pána budeš pěti věčně!

—»«—

Kol. M. R. v minulém čísle dává pěkný návrh o debatách v »Dívčí hlídce«. A věru, o mnohých tématech by se dalo velmi dobře psát.

Přichází venkovské děvčátko v 11. letech do města za účelem vzdělání. Přichází na střední školu a nepoznává, jaké bude musit prodělat boje, aby si uchovala svoji víru. Z domu je dobře vychovaná a nyní přichází mezi městské dcerky, které v mnohých věcech nad ni vynikají. S počátku se jim vyhýbá — posmívají se její nesmělosti, jejímu obleku. Jest jí trapno mezi nimi dlíti. Ale pomalu uvyká všemu i spolužačkám a je-li slabá, podléhá jejich vlivu.

Měla při sobě růženec, který jí dala maminka — odkládá jej, není prý pro mladá děvčata. Chodila do kostela, ale přestává, tam prý chodí jen nevzdělaní a zpátečníci a ona přece studuje. A tak pomalu zapomíná na vše, čemu ji naučila dobrá matička, za kterou se již pomalu stydí, poněvadž je to jen nevzdělaná, vesnická žena. Jaká je příčina? Slabost a nestálost povahy, vliv spolužaček, kterým se hledí ve všem vyrovnati. Po pěti, šesti letech začne se pudrovat, malovat — to vše patří k věci.

A doma se rodiče starají jen na ni, aby z ní něco bylo, ale radosti se nedočkají. Na místo hodné dcerušky vrací se jim domů napolo zkažená studentka. Nejde do kostela, nejde mezi katolíky, vyhledává si sobě rovné. Přišla úplně do cizího města a tedy se hleděla přizpůsobiti okolí. Nemůžeme se tedy diviti, nemá-li pevného základu, že podléhá.

Jsou však jiné studentky, které rovněž přicházejí z venkova; a jaké přišly, takové se zase vracejí. Ty nepodléhají, naopak stávají se silnějšími, odolnějšími všem nástrahám. Ty si nedají tupiti víru, nedají se zlákatí městskými slečinkami — jdou svou cestou. Jejich útočiště není kino, zábava — ale kostel. Naučí se vážití rodičů. Co by za to dala venkovská studentka, kdyby rodiče měla ve městě!

Nevyhledává spolku jako ostatní, ale jde tam, kde by se odpovídalo jejím požadavkům. A takovým spolkem mají býti S. S. S. Clenky starší se mají starati o ty mladší, které přicházejí do města, přivésti je do sdružení. Musíme chrániti tyto malé, aby se nezkažily. Vždyť sdružení jsou tu proto, jak psala kol. Skuhrovcová v minulém ročníku, zachytit vás ze zrádných proudů a vytvořiti ženy katolické, které dovedou katolicky žít, ale to je důležité — pracovat!

Nemyslím při tom, že by měla býti sdružení jen pro venkovské studentky a také je neobviňuji. Ty právě mají tím větší možnost pracovati a působiti.

Pozn. redakce: Celkem máš pravdu, až té první části by se dalo něco vytknouti. Dívka, která přijde z venku, z katol. rodiny, myslím, nezapadne tak snadno do toho prostředí, jak píšeš. Že se začne pudrovati, to je zjev všeobecně ženský. To nic ještě nepovídá. Postavení dívky je vždy poněkud jiné, než hochy na střední škole a stanou-li se takové případy, jak píšeš, již na střední škole, jsou to jen výjimky, jež třeba vysvětliti z individuality jednotlivce; to jest ještě vždy dívka prostá, spíše bojácná. Situace, na niž narážíš, se spíše vytvoří, přijde-li dívka na školu vysokou, tu se z ní však stává prý žena a poměry jsou zcela jiné. Tu by se ovšem již dalo mluvit o takovém případě, ačkoliv tato otázka je tak složitá, že není nám možno ji vyřešiti objektivně, aspoň ne v »Jitře«, poněvadž nutně přijdou v úvahu momenty, o nichž se zde nemohu zmíniti. Nesmíme býti pesimisty a dívati se vždy na dívku jako na tvora sui generis a podle toho její jednání i posuzovati. Nerad bych některé křivdil, naprosto však nechci všechny paušálně chváliti. Potěšující na tvém dopise je jistě to, že se našla aspoň jedna, dvě, jež se pokoušejí řešiti nějakou otázku dívčí a myslím, že při větším zájmu a ochotě šlo by docíliti určitých kladných výsledků v tomto směru. Tedy s radostí a láskou do práce!

—»«—

Dvě kapitoly.

I.

Rád čítám v »Jitru« Dívčí hlídku a tu mi napadlo, napsati do ní několik upřímných slov.

Můj první článek se týká hlavně studentek, které na katol. učitelských ústavěch se připravují k učitelskému povolání. Ve svém povolání poznal jsem několik sl. učitelek, které kdysi také studovaly katol. ústavy a zůstaly věrnými. Znám jeden případ přímo skvělý, s jakou horlivostí jedna sl. uč. plnila své náboženské povinnosti; (byla z nejlepších sil na škole). Avšak musím poukázati i na zjevy diametrální. Mnohé učitelky, které absolvovaly katol. ústav, jakmile měly ukázati »svou barvu«, zklamaly.

Jaképak bylo jejich přesvědčení náboženské? Neměly živé víry!

Co bylo platno veškeré duchovní vedení v ústavě, co byly platny všechny krásné, ideální zásady v ústavě vštěpované? Co bylo platno býti v Mariánské družině, v Orlu, zúčastňovati se všech náboženských úkonů, když pak najednou bylo to vše odhozeno. Kde zůstala všechna krásná předsevzetí? Ó jaké to jidášství! Ó kolik tu přetvářek bylo u mnohých! Tak daleko zašly mnohé »taky« katolické studentky. (Totéž ovšem platí i o mnohých studentech.) Svědčí to o špatném charakteru, kdo takto jedná.

Jaký potom mají vlastně účel katolické ústavy? Víím, že dnešní t. zv. pokroková, vlastně žípokroková doba stojí v nepřátelském postoji vůči katolickým učitelům i učitelkám, ale právě dává možnost ukázat i svoji morální a duchovní sílu! Sláva věrným!

K vám, katolické studentky, volám a prosím vás, abyste vždy neohroženě kráčely za svým ideálem a abyste nikdy v budoucnosti nezradily to, co je vám nyní nejposvátnějším.

Bůh vás posiluj a žehnej vaší práci.

II.

Jak vám známo, zavedli jsme Misijní rubriku v »Jitru«. I dovoluji si na vás apelovati, abyste se horlivě spoluúčastnily. Založte si misijní kroužky ve svých SSS. a seznamujte se tak s misijní činností katol. církve. Buďte apoštolkami tohoto vznešeného díla, jsouce pamětlivly slov velikého papeže Lva XIII.: »Kdo pomáhá misíím, byť i sebe nepatrnějším dárkem spojeným s modlitbou, vykoná najednou několik skutků křesťanské lásky.«

P. S. Informace a dotazy o misijních věcech řiďte na adresu: P. Jindř. Maria Dlouhý, kaplan v Cerhovicích u Rokycan. — Vše bude vám ochotně a ihned sděleno.

Organisační hlídka

JUDr. K. Dušek:

K desetiletému jubileu SSS. v Pardubicích.

Byl jsem vyzván dp. J. Havlem, duchovním rádcem SSS. v Pardubicích, abych také svými vzpomínkami přispěl k desetiletému jubileu SSS. Byl jsem velice překvapen, že jž jest tomu 10 let, co jsme plni idealismu a nejlepších předsevzetí přistupovali k činu, který jsme pokládali za nejlepší brzdu proti rostoucí agitaci protináboženské, zejména mezi studentstvem. Byli jsme si plně vědomi, že především nutno duši studenta, budoucího inteligenta — uchrániti od jedu nevěry, neboť jsme byli přesvědčeni, že student bude moci svojí charitativní činností a dobrým příkladem působiti jak na sobě rovné, tak i — a to hlavně — na ty, kdo jsou sociálně níže postaveni, jimž nebylo dopřáno čerpati ze studnice věd; byli jsme si vědomi i toho, že nutno zde vychovati budoucí organisátory, kteří by působili v katolických organisacích. Asi s těmito dvěma předpoklady jsme začali pracovati.

Byli jsme všichni mladí, ve spolkovém životě nezkušení, bylo nutno nám se mnoho učiti, abychom aspoň obstáli při udržení vlastní organisace, neboť půda, na níž jsme měli pracovati, byla velmi tvrdá. O organisaci katolického studentstva, zejm. o organisaci předválečné, jsme mnoho nevěděli. Začalo to u nás odebráním »Jitra«, ježž u nás velmi agilně rozšiřoval dp. Adam a kol. Doležal. Vzpomínám si, jak jsem dychtivě čekal na nové číslo »Jitra« a s velkým zájmem četl o katolickém studentském hnutí — o organisaci Ústředí katol. studentstva čl.

Bylo zapotřebí této propagace »Jitrem«, neboť bylo nutno studenty informovati o katolickém studentském hnutí, o němž dosud mezi pardubickými studenty nebylo mnoho mluveno. Počátkem roku 1921 bylo možno postoupiti dále, příkro-

čiti k založení SSS. Bylo to 13. února 1921, kdy přijel k nám kol. Roztočil, aby nám objasnil, jaké ideje sdružují katolické studenty a jménem Ústředí založil SSS. v Pardubicích. Nový výbor, ve kterém byl i kol. Doležal a kol. Sedlák, ujal se práce, jsa vydatně podporován dp. Adamem a později i dp. Havlem. Po počátečních pracích organisačních přišla v březnu 1921 zemská pracovní konference v Pardubicích, ježž nás plně uvedla do katolického života studentského a dala nám poznati, jakými směrnici se máme nadále řídit. Po konferenci nastává další práce na upevnění, rozšíření a prohloubení SSS. a v létě vypravilo se již dosti členů manifestovati na II. Říšský sjezd katolického studentstva v Praze.

Přední naší snahou bylo povznést se po stránce náboženské. Poznali jsme výchovný význam exercicií a s laskavou pomocí dp. Adama založili jsme exerciční fond, aby bylo co největšímu počtu členů dopřáno zúčastniti se exercicií. Snažili jsme se i o propagaci našeho studentského tisku, zvláště »Jitra«, což se nám dařilo, zvláště když nám pomáhal dp. Havel. Každoročně jsme v prosinci agitovali pro Mikulášský dar a získávali zájem katolické veřejnosti pro chudé studenty-katolíky. Mohu říci, že i v tomto oboru jsme vykonali hodně práce.

Nyní po 10 letech jest nutno přehlédnouti dosavadní činnost a zejm. vytknouti si chyby, které se snad staly. Musíme přiznati, že mnohé věci se nám nepodařily tak, jak jsme si přáli, ale bylo vykonáno mnoho. Tři členové rozhodli se vstoupiti do semináře a vzíti na sebe těžké úkoly stavu kněžského — jeden z nich, dp. Doležal, byl již vysvěcen — což jistě svědčí o dobré náboženské přípravě, které se všem členům Sdružení dostalo.

Vzpomínáme-li na minulé doby, s radostí musíme všichni vzpomenouti našich schůzí, kde jsme se navzájem povzbuzovali a utěšovali. Snažili jsme se tyto chvíle si zpříjemniti a případně jich využiti ke svému vzdělání, jak všeobecnému, tak i náboženskému. Sami kolegové pracovali si přednášky z oboru všeobecného, v oboru náboženském duchovní rádcové nám poskytovali to, čeho se nám nemohlo dostati ve škole — zvláště u příležitosti velikých církevních svátků.

Spolu s ostatními spolky katolickými, zejm. s Orlem, jehož pohostinství jsme dlouho používali, byli jsme činní i po stránce společenské a snažili jsme se kolegům poskytnouti možnost společné zábavy i mimo pravidelné schůze.

Není nyní možno vzpomínati jednotlivě na všechny věci, ježž byly vykonány, ale celkově musíme přiznati, že byl vykonán pěkný kus práce. My starší, kteří jsme byli při založení Sdružení, jsme se již všichni rozešli, ale jistě nejvroucnějším přáním všech nás jest, aby naše milé pardubické Sdružení i nadále zdárně pracovalo a mělo úspěch. Přáli bychom si, aby mladší kolegové věděli, s jakou láskou jsme přikročili k jeho založení a pracovali na jeho rozvoji.

Budeme všichni šťastni, jestliže naše práce bude podkladem další úsilovné a požehnané práce.

Pardubickému Sdružení zdar!

—»«—

Dr. Anděla Fischerová. V sobotu dne 7. března promovala dlouholetá pracovnice v řadách katol. studentstva, Dr. Anděla Fischerová. Jako bývalé jednatelce dívčího SSS. v Praze a členke Ústředí K. S. srdečně blahopřejeme. T.

MUDr. Oldřich Kolčava z Litovle na Moravě, dlouholetý člen Č. L. A., byl prohlášen dne 7. března 1931 ve velké aule Karlovy university doktorem veškerého lékařství. Blahopřejeme mu co nejsrdčněji k tomuto úspěchu a přejeme mnoho zdaru a Božího požehnání do dalšího života.

Deset let SSS. v Uh. Brodě. Deset let uplynulo od onoho okamžiku, kdy založeno bylo i naše sdružení. U jeho kolébky stál pan prof. Dr. Jar. Hruban, který s 16 nadšenými studenty uvedl v život tuto studentskou organizaci. Bylo to 30. prosince 1920, kdy konala se zakládající schůze a zvolen první výbor, jehož předsedou byl Jar. Goldmann. Od té doby můžeme pozorovat, jak častěji se studenti scházejí, roklují o svých plánech a práci si účelně rozdělují zřízením četných kroužků, jako: zábavný, pěvecký, hudební, dramatický. Hned na počátku dobře postřehli, že všechno musí býti obnoveno v Kristu a v důsledku toho zakládají kroužek eucharistický a snaží se vši práci dáti pevný základ duchovní. Počet jejich zvětšil se z 16 na 21 a později na 48 — dnes dosáhl největšího dosud počtu 64. — V prvním roce založena byla knihovna, jež darováním neb koupí různých knih stále se zvětšovala, takže dnes má 500 svazků. V druhém roce činnost úspěšně se rozvíjí pod vedením duchovního rádce Msgr. Al. Záchka a vldp. P. Hlobila. Spolkové schůze odbývány v Orlovně, sehraána 2 div. představení a k dosavadnímu mužskému sdružení připojeno i ženské. Mimo to konán výlet na Slovensko. V pátém roce založeno bylo také akademické sdružení a přicházejí k nám noví naši důvěrní rádci, bývalý zdejší pan prof. Bureš a dosavadní duchovní rádce vldp. P. Drábek. Péči jejich uspořádáno bylo každého roku 25 přednáškových schůzí, na nichž probírány byly různé časové otázky a také speciální přednášky o různých povoláních. Byla založena spolková čítárna. V roce 1928 utrpělo naše sdružení značné ztráty. Předně zemřel náš první duchovní rádce Msgr. Al. Záček, v němž ztratili jsme upřímného přítele a rádce a s novým školním rokem odešel i pan prof. Bureš, jehož odchod dlouho jsme těžce pocítovali. V posledních dvou letech bylo pořádáno 32 přednášek, na nichž probírány důležité otázky z české historie a z výchovy. Na podzim letošního roku bylo vzpomenuo významného výročí smrti sv. Augustina a počalo se pomýšletí na oslavu decenia. Došlo k ní 31. ledna t. r. Členové se shromáždili ve velkém počtu a vedle toho z našich příznivců navštívili nás pan převor zdejšího kláštera P. St. Václavík C. P., pan prof. Dr. Jar. Hruban a duch. rádce vldp. R. Drábek. Slavnostní schůze zahájena modlitbou a proslovem kol. předsedy. Pak následují různá čísla hudební, recitace, proslov a přednáška duchovního rádce, v níž velmi krásně vyřičii vzor katolického studenta, neohroženého, jenž má chrániti vždy čest své cirkve. Bouřlivý potlesk byl odměnou za jeho srdečná slova a také všem, kdož se zasloužili o zdar oslavy. V proslovu vzpomenuo bylo všech našich příznivců a povstáním uctěna památka zemřelých členů a duchovního rádce. Chorálem svatováclavským zakončena slavnostní schůze a s radostí a s nadšením přikročili jsme k pracím do nových výročí. Bůh jim žehnej! vlas.

SSSm. Brno. Již hned po valné hromadě bylo patrné, že činnost našeho sdružení se pozvedne. S velkým zdarem za režie pana dra Ludvíka Šilhana sehraáno 12. října Stechovo »Třetí zvonění«. Na oslavu 28. října uspořádali jsme slavnostní schůzi, na níž po prosloveh předsedy a P. Chalupy, vzdělavatele Orla Brno I, uplatnily se sbory SSSd., hudební a recitační čísla kolegů a kolegyně.

V listopadu konány dvě členské schůze s přednáškou P. dra Dokulila, duchovního rádce, a taneční věneček. V téže době definitivně dořešena s Moravem otázka knihovny, jež definitivně stala se majetkem SSS. Počátkem prosince zúčastnili jsme se obnovy sv. misii. 17. prosince byl uspořádán tradiční vánoční večer Beseda u vánočního stromku. Vážná i veselá čísla uspokojila četné účastníky. Na konec byla nadílka, při níž členové výboru byli neznámým (ou) obdarování praktickým a veselým dárkem. O vánocích účastnilo se pět členů konference v Kroměříži. Nový rok zahájen společným sv. přijímáním (11. I.). Na schůzích přednášel P. Ševčík o čl. Omladině a P. dr. Vyšinka o účasti katolíků v zahraničním odboji. Ve své přednášce dokázal nám, že i katolíci měli velký význam a podíl na našem osvobození. — V únoru po horlivých přípravách konal se taneční věneček pod protektorátem mil. pí dr. Daňkové-Müllerové, V. Dolanské, M. Drobné, V. Kadlecové, A. Novotné, V. Ouředníčkové, V. Pelikánové a J. Samořilové. Věneček svou účastí předčil předešlé. Také po prvé z našich věnečků tančena beseda, která se líbila všem, takže mnozí začali se jí učiti. Kromě pravidelných schůzí konány dva debatní večery, na nichž debatováno na prvé o poměru SSSm. k SSSd., na druhém o zvukovém filmu. Založen také ping-pongový odbor, pro nějž zakoupeno hřiště. Koncem února budou zahájeny i pro širší veřejnost literární večery. Na programu: 20. února: J. Durych, přednáší profesor J. Strakoš, 27. února: Jakub Deml, přednáší spisovatel O. F. Babler, 6. března: Staroříšské Dobré dílo, přednáší pan PhC. Bohdan Chudoba, 13. března: Moderní katolictví spisovatelé a prosaisté, přednáší pan PhC. Hloušek. Podrobnější zprávu o těchto večerech jakož i připravovaném divadle »Stržený kříž« přistě. zet.

Esperantská hlídka

Rídí Fr. Boreš, Litovel, Šerhovní.

Původně bylo mým úmyslem vésti zde kurs esperanta, Poněvadž však není na to místa, musíme se spokojiti s uveřejňováním zpráv a informací.

Těm, kteří chtějí se esperantu naučiti sami, doporučuji lacinou učebnici J. Šupichové: »Esperanto«, kterou lze obdržeti v nakladatelství Šolc a Šimáček. (Kč 5.—.) Ze slovníků nejvhodnější jsou: »Bergerův česko-esperantský slovníček«, který lze obdržeti u »Bohema Esperanto Servo«, Poštstajn (Kč 10.—, váz. Kč 13.50 a 1 Kč poštov.) a Esp. český slovníček Nového Lidu.

Nejbohatší a nejlepší slovník esp.-český jest slovník J. Flípa, právě vydaný. Obsahuje mimo kmeny slov také odvozeniny, složeniny i slova málo užívaná. (Kč 40.—, váz. Kč 50.—.)

Doporučujeme vřele každému esperantovi.

Es. četba: J. Šupichová: Legu kaj parolu. — Esperantská čítanka. Nakladatelství Šolc a Šimáček. (Kč 5.—.)

Pomůcky: Julie Šupichová: Rádce českého esperantisty. Obsahuje informace o esperantu, jeho upotřebením atd. (Kč 5.—, poštou Kč 5.60). Sdružení přátel esperanta, Praha II., 2032.

Klub esperantistů v Praze, Národní tř. 20, kavárna »Louvre«, pořádá každý pátek schůzi o 8. hod. večer 6. března pořádá tamtéž »Estonský večer« s esper. přednáškou o Estonsku, recitacemi a zpěvy. Zájemci, i neznalí esperanta, srdečně vítáni,

Světém

Akce proti rušení rozhlasu bude letos opětována. V min. dnech zasedala na Staroměstské radnici technická komise Radiotruhu PVV., v níž bylo rozhodnuto na doporučení zástupce ministerstva pošt a Elektrotechnického svazu československého, že o letošním jarním Radiotruhu v Praze, který je pořádán v rámci jarního veletrhu ve dnech 22.—29. března bude pokračováno v akcích proti rušení rozhlasu. Dle našich informací bude opětovně instalována na Radiotruhu expozice, předvádějící rušitele rozhlasu a obranu proti nim a znova bude apelováno na všechny, kteří pracují s elektrickými motory a stroji, aby brali ohled na vyloučení všech rušících momentů. Na této schůzi bylo současně konstatováno, že letošní Radiotrůh bude po prvé plně obsazen, neboť přihlášky, přijaté do dnešního dne, převyšují o plných 300 čtv. metrů výstavní plochy přihlášených firem minulého roku. Současně bylo navázáno jednání s pražským Radiojournalem o vypracování zvláštního programu pro veletržní rozhlas.

V Praze je připravována francouzsko-československá alpinistická výstava. Podle našich informací připravuje Klub alpinistů, jehož předsedou je generál Pečírka a místopředsedy pan řed. Pilát a min. rada Kadeřábek ze zahraničního ministerstva, příjemné překvapení všem přátelům turistiky a alpinistiky. Má být totiž uspořádána v rámci jarního pražského vzorkového veletrhu francouzsko-československá alpinistická výstava, jejíž účelem má být, aby českoslovenští návštěvníci velké pařížské koloniální výstavy měli příležitost již před cestou do Francie seznat krásy alpinistických a turistických tur Francie. V přítomné době je vedeno jednání s více jak 25 korporacemi ve Francii i u nás. Podle dosavadního postupu jednání budou na této výstavě zastoupeny tyto veliké alpinistické a turistické úseky francouzských hor a krajů: Celé pohoří Kong, francouzské, savojské a přímořské, až k Rivieře, dále Pyreneje. Na této výstavě má být snesen velmi zajímavý materiál obrazový, fotografický atd. v takovém měřítku, aby návštěvníci výstavy mohli si vypracovati pro své zájezdy do Francie dobrý a příjemný cestovní plán. K těmto expozicím francouzských korporací turistických a alpinistických byla pochopitelně připojena i rozsáhlá expozice Klubu československých alpinistů a našich významných horských a krajinských tur.

Akce žen o snížení cen cukru. Ústředí československých hospodyněk podniklo příslušné kroky u Ústředního spolku čl. cukerního průmyslu a ministerstev pro zásobování lidu, obchodu, financí a zemědělství, aby cena cukru byla snížena. V příslušném podání tvrdí naše hospodyněk, že Československo, ač má velkou vlastní výrobu cukru, vykazuje poměrně malou spotřebu této důležité živiny. Jestliže v USA. připadá na jednoho obyvatele 54 kg cukru ročně, v Dánsku 45.2, ve Švédsku 37.2, v Holandsku 30.6, připadá v Československu na jednoho obyvatele ročně průměrně 27.2 kg. Tento stav je zaviněn drahotou cukru u nás a proto Ústředí čl. hospodyněk využívá nové situace vytvořené mezinárodní dohodou o vývozu cukru, aby vymáhalo všeobecné snížení cen cukru pro domácí spotřebu a zvláště přiděl levného cukru k zavařování.

Na sovětských drahách byl prodej vodky za-

kázán. Také na parolodích bude patrně v dohledné době zapovězen. Obě ustanovení dějí se v zájmu bezpečnostní dopravy.

Není nejmenší pochybností, že alkohol, určitěji řečeno hospoda, ruší život rodinný. Kdo to nevidí, ten prostě to viděti nechce, chce být slepý. Muž, otec rodině se odcizuje hospodou, on sám i rodina jeho trpí nejen hospodářsky, ale také mravně. Piják zanedbává děti, piják propijí zdraví a život nejen svůj, ale i ženy a děti; nedostává se peněz na chleba a léky, rodina chradne a mře ...

T. G. Masaryk.

Alkoholismus, otevřeně řečeno, jest spolu s prostitucí hlavní příčinou degenerace národů. Snahy nejčelnějších myslitelů o obrození lidského pokolení od Rousseaua počínaje až k Wagnerovi, Nietzscheovi, Dostojevskému, jsou konečně protialkoholním hnutím uvedeny na velmi praktickou dráhu.

T. G. Masaryk.

Piják jest nepřitelem pokroku, poněvadž jest eticky (mravně) indiferentní (lhostejný)

T. G. Masaryk.

380 milionů Kč je úctyhodná suma a ještě více se jí polekají dobré československé dušičky, které ve svém žurnálu čtou, že se to má věnovati na poučení amerických občanů o tom, že mají poslouchat zákonů, které si odhlasovali — tedy nepít. Ten obnos je ostatně také k tomu, aby se naučili ti Američané, kteří ještě nedovedou být bez trůnku »z trucu« — zdravě žít. Nu, ale naši novináři nepovažují za nutné zároveň vedle těch milionů Kč také říci ty miliony obyvatel, jichž se to týká. U. S. A. totiž má 120 milionů obyvatel a tak se ta strašná suma, »vyhozená« na prohibici, scvrká na pouhé tři Kč na 1 obyvatele. Tož tak to jest s těmi miliony ve skutečnosti. — Chápeme ovšem, že naši pivovarníci by raději ty miliony viděli ve svých kapsách.

Henry Ford: Proč věřím v prohibici: Protože věřím ve století průmyslu. Pít se hodí tak málo do tohoto nového řádu jako bryčka do nejjživější ulice Detroitu — a je mnohem nebezpečnější. Století koňů a vozů je pryč a alkohol musil zmizet s ním. Společnost mohla si za kozlíkem vozu dovolit více než nyní za volantem motoru. Snad si ani již nevzpomenete na staré časy koňských kůlů. V sobotu byly silnice plny vozů a bryček a krčmy přeplněny hosty. Na konec vytáhl houf nezodpovědných mužů svoje průvodce na silnici, koně obrátili hlavou k domovu, uzdu hodili přes kozlík a zapomněli na ni. Koně byli strážliví a trefili do své stáje. Nuže, kdybychom chtěli zase své silnice olemovati krčmami, musili bychom dát automobily stranou a vrátit se ke koňským kůlům. Automobil neběží správně, není-li správně řízen a netrefí sám domů. Průmyslové století, které súčtovalo s uzdami a kozlíky a s koni, kteří trefí sami domů, nemůže olemovati své silnice »koncesovanými krčmami«. Silnice, které jsou obydleny motory o 40 koňských silách, nesnesou pijících řidičů.

Anglické ministerstvo pošt odstranilo ze všech poštovních budov reklamy piva, vína a whisky. Sněmovní oposice podala důraznou interpelaci, která však byla zamítnuta a zákaz schválen. — Bylo by velmi účelné, kdyby i naše úřady odstranily ze všech veřejných budov (pošty a dráhy) kořaleční a pivovarskou propagandu, neboť umožňují-li tuto progagandu, stávají se do jisté míry spolupůvinníky všeho zla, jež se alkoholismem způsobuje.

Londýn nebo New York. Mezi těmito dvěma největšími městy na světě panuje pochopitelně zárlivá snaha po dosažení světového primátu a titulu největšího města světa. Není proto divu, že statistický úřad v New Yorku poslal do Londýna zvláštního experta, za tím účelem, aby zjistil, které z obou veleměst mají naději státi se největším městem na zeměkouli. I bylo konstatováno, že Londýn nikdy nedosáhne takového počtu obyvatelstva, v okruhu 45 km jako má New York v okruhu 30 km. Podle sčítání minulého roku má Velký New York 10 milionů lidí. Kdežto Velký Londýn měl v roce 1928 7.8 milionů. I kdyby Londýn v roce 1931 vykázal 8 milionů obyvatel, bude míti New York vždycky o 1.4 miliony obyvatel více.

Regulace Otavy nákladem 20 milionů Kč. Podle místních informací bude v nejbližší době započato s regulací řeky Otavy v Písku, v místech od vojenské plovárny až k Ješínovskému mlýnu. Tyto regulační práce vyžádají si nákladu 20 milionů Kč, kterýžto obnos byl již Zemským úřadem povolen.

Přednáška o Československu ve Vídni. 15. února přednášel ve Vídni předseda rakousko-československé společnosti dr. J. Herbatschek o Československu na téma: »Letem Československem.« Dr. J. Herbatschek je známým pracovníkem na poli kulturního sblížení rakousko-československého a na podzim min. roku přičiňoval se v Praze velmi mnoho o založení československo-rakouské společnosti, která by byla obdobou společnosti vídeňské.

Písek a pomník básníka Heyduka. V Písku se již dva roky jedná o umístění a současně stavbu pomníku »pootavského slavíka« básníka Adolfa Heyduka. Již po dva roky se bezvýsledně uvažuje o místě, kde by měl být pomník postaven, a třebaže se sešel již pěkný obnos na vlastní stavbu pomníku, není nikoho, kdo by se o realizaci stavby náležitě postaral. Doufejme však, že tato otázka bude v dohledné době v zájmu města samotného k uspokojení všech vyřešena.

1817 biografů v naší republice. Poslední statistická data udávají, že v naší republice je celkem 1817 biografů s úhrnným počtem 538.450 sedadel. Z toho je v Praze 114 biografů, v ostatních Čechách 951, v zemi Moravsko-slezské 544, na Slovensku 182, na Podkarpatské Rusi 36, z tohoto celkového počtu je prozatím pouze 157 biografů zvukových, z čehož v Praze je 69, v Čechách 48, v zemi Moravsko-slezské 37, na Slovensku a Podkarpatské Rusi 3.

Severoamerická prohibice je požehnaním pro zemědělství. L. J. Tabler, ředitel státních dvorů v Chio uvedl nedávno ve své přednášce v rozhlase, že prohibice prospěla zemědělství hlavně tím, že způsobila podstatné zvýšení konsumu zemědělských výrobků: r. 1917 činila na příklad spotřeba mléka 1 litr na osobu denně a za deset let působení prohibice zvýšila se na 1 a čtvrt litru denně. Důsledkem zvýšení spotřeby mléka zvýšila se spotřeba krmiva a to tak, že bylo nyní více obilí zkrmeno, než před prohibicí spotřebováno ve sladovnách a pálenicích.

Chraňte děti před alkoholem! Ve francouzském lékařském časopise »Quinzaine médicale« nalézáme tento apel spolu s doklady: 5leté dítě zemřelo 22 hodin po požití ¼ litru vína; 3leté dítě bylo po pětidenní námaze zachráněno z těžké otravy, způsobené jednou sklenkou vína; 4měsíčnímu dítěti byly po tři dny šestkrát denně do láhve přidány 3 lžice rumu a dítě usnulo — navždy.

Také proti nikotinu se šíří ve Spojených státech severoamerických živé hnutí. Podporují je zejména sportovní kluby, neboť kouření značně snižuje sportovní výkonnost. Kromě toho zvláště velký odpor budí kouření žen, které se považuje nejen za největší nevkus, avšak i za nejhorší zlořád, ohrožující samo jádro zdraví národa. Na universitě v Massachusetts bylo na příklad kouření vůbec dívkám zakázáno. Každá, nově vstupující studentka musí se čestným slovem zavázati, že nebude kouřiti, ani brojiti proti zákazu kouření.

Společnost národů bude se zabývatí problémy alkoholismu. Její hygienický výbor navrhuje provedení ankety o vztahu alkoholismu k úrazům a tuberkulose. Nárohošpodářský výbor S. N. předložil Radě výsledky svých studií o potírání mezinárodního lihového podloudnictví.

Kudy na to, aby lidem zakázané ovoce nechutnalo, objevily prý nedávno prohibiční úřady v Americe. Tam totiž občané považují za mimořádnou rozkoš kaziti si zdraví nejhoršími břečkami nebo denaturovaným lihem, anebo dokonce skutečnými jedy jen proto, že je to zakázáno a že chtějí prokázati, že jim je »osobní svoboda« milejší než zdraví. Zejména denaturovaný lih upravují šikovni podloudníci tak, že ho mohou znovu použiti k výrobě »pravé skotské whisky« anebo podobných lahůdek, kterým lih, určený k průmyslovým účelům, lze preparovati tak, že mu sice nepřibude žádná další jedovatá sloučenina, ale vůně jeho se stává smíšeninou vůně petroleje a sňhilych vajec. Tuto vůni nelze pak žádným procesem odstraniti, takže průmyslový lih se tím způsobem stává k úpravě nápojů naprosto nepoužitelným.

Literární hlídka

Poesie v »Poesii«.

Nedávno vydané 1. číslo revue »Poesie« bylo všeobecně kritikou vřele přijato. I kritika p. redaktora v min. čísle »Jitra« hodnotila tento nový sborník velmi sympaticky. Mohou býti tedy vydavatelé ujištěni, že jejich snaha, podati veřejnosti časopis co možno nejvyšších kvalit, podařila se na plných sto procent. Ovšem z jednoho čísla nemůže býti plně posouzen program časopisu (ani vpravdě 48 stránek nemůže říci), ale jsme přesvědčeni, že je budován na pevných základech. Počátek je slibný!

Jak napsal prof. Jan Strakoš (jeden z redaktorů) do »Černé země«, bude míti »Poesie« za úkol ukázati umělecké a duchové proudy kraje ostravského a zdůrazniti jejich hodnoty. Ovšem pořadatelé nehodlají vyplňovati časopis pouze jmény krajanů a nepřihlížeti při tom k jejich hodnotě, jak by snad mnohý se domníval dle ohlašovaného programu. Ze tří archů každého svazku bude vždy jeden věnován výhradně polskému písemnictví, aby tak aspoň částečně byla napravena křivda, která se Polákům až dosud děla. Známý polský básník Emil Zegadłowicz přislíbil svou spolupráci. Rovněž z cizích luhů hodlá »Poesie« přinášeti nejvýznačnější květy. Zejména bude zastoupena Francie, Anglie, Německo, Rusko a především Španělsko. První číslo má osm autorů: čtyři české, čtyři cizí a z těch jeden Polák, jeden Španěl a dva Francouzové.

Tedy, jak vidno, hodlají pořadatelé »Poesie« realizovati směle sny, které podaří-li se provéstí (o čemž není pochyby), budou dokladem opravdo-

vého úsilí podati veřejnosti dokonalé umění v pravém toho slova smyslu. A »Poesie« může býti vděčna za to, že po vrle přimluvě spis. dr. Vojt. Martinka a prof. Tlapáka, Kulturní rada zajistila finančně vydávání tohoto sborníku, aby všechny, důkladně předem promyšlené myšlenky mohly býti v tak krátké době uskutečněny. Ovšem bylo by k dobru prosperity časopisu, vycházel-li by v kratších intervalech, než je doba tří měsíců.

V poslední době objevil se ojedinelý hlas, jenž se obává vedení redakce předním katolickým literátem, jakým prof. J. Strakoš je, což odůvodňuje obavami, aby prý »Poesie« neodklonila se ke směru a ideám, jimiž je veden výbojný katolický »Akord«. Tedy některým pp. kritikům jaksi nevoní redakce katolicky orientovaného vůdce, obzvláště předložili časopis, tak uměleckými hodnotami se honosící.

Těchto několik řádků rozhodně nechce býti kritikou »Poesie« (byla v min. čísle), chce pouze zrekapitulovat její program pro ty, jež snad i přes kritiku plnou slov uznání, nedovedli pochopiti pravou jeho dikci a mimo to též chce v krátkém resumé osvětliti ideové stránky této hodnotné revue.

Oldřich Buráš.

Rozvrat Německa, počínající osudným dramatem světové války, pokračující revolučním pokusem a stupňující se v těchto dnech, jichž jsme svědky, jest předmětem vášnivých diskusí, rozborů a žalob jeho současníků. Před rokem byla literární kritika na celém světě vzrušena německými romány o válce. Tato pozornost byla vyvolána především tím faktem, že jsou to příslušníci německého národa, a jehož válečném duchu nikdo nepochyboval ani na chvíli, kteří s neobyčejnou upřímností kreslí válku, německý národ a osud celé společnosti, rozvrácené několikaletou hrůzou na »bojišti těl i duší«, na frontě i v zázemí. Tito němečtí autoři: Remarque, Glaeser, Renn a Zweig se stali rázem koryfey zcela zvláštní románové tvorby. Jejich hodnota přirozeně není stejná. Některý román válečný zanikl v konvenční vlně, vyvolané módou a reklamou, jiný trvá svou vysokou úrovní dále. Tuto rozdílnost zhodnotil už před rokem dr. Jan Thon, když psal o válečných románech, z nichž »nečasovou uměleckou hodnotu« našel toliko v románě Glaeserově (R. 1902) a Zweigově (Spor o seržanta Gríšu). A tuto trvalou cenu, spočívající v pravdivosti, působivosti, nezávislé na době, v umělecké duši díla, nalézá ještě dnes kritik prof. Sekanina jen v některých »válečných« románech, především ve zmíněném již románě Glaeserově. Byla to upřímnost od příslušníků německého národa neočekávaná, která byla povzbuzením úspěchu »válečných« románů. Glaeser, Zweig, Renn a jiní žalují před celým světem na zodpovědné původce, kteří hnali a svedli národ, aby umíral »hrdinskou smrtí«. Německá literární kritika byla s počátku bez orientace, byla udivena genrem této literatury, když tato díla se šířila v milionech výtiscích a byla hltavě čtena každým, nejenom ze zábavy, ale s výrazem prokletí této čtyřleté hrůzy, tu šovinisté a váleční štváči ve funkcích literárních kritiků bijí na poplach. Jsou to opět jen některé romány, které jsou nebezpečné této kritice. Glaeserův »Ročník 1902« především. »Není důstojna ducha německého národa tato literatura! Zkresluje události a uráží národní cit!« Takové výtky padají na hlavu Glaeserovu. »Váleční« autoři neustávají však ve své analýse. Glaeser vydává další román »Mír«, který je pokračováním »Ročníku«, jehož vlastní originalitou bylo, že typický vývoj německého válečného života a psychologie líčil tak, jak se obra-

zil v životě mladičké hrdiny, jenž spolu s několika druhy zastupuje zde ono pokolení z r. 1902, jak zdůraznil již A. M. Piša. Je to prostě úžasná síla Glaeserovy psychologické invence, jak jsme jí poznali v Ročníku. A v tom je i vlastní příčina útoku šovinistů v Německu na Glaesera. Bojí se této sugestivnosti. Válečné opojení, které zachvacuje i socialisty německé a vystřízlivění, jež organicky roste z této doby, je psychologickým podkladem Ročníku, v Německu nejvíce proskribovaného. Na válečné dobrodružství však bezprostředně navazuje chaos, jako reakce proti válečnému nadšení. Návrat z fronty, výpověď německého národa z poslušnosti Jeho Veličenstva, spartakovská revoluce a zoufalství svedeného národa, to je tématem Glaeserova románu a ostatních, které začínají vycházeti jako pokračování válečných románů. Budeme se moci přesvědčiti o pravé podstatě německé kritiky, neboť většina románů vyjde česky. Nejprve to bude Glaeserův »Mír«. Dějovým centrem tohoto románu bude opět mláď, vržené z jednoho rozvratu — války, do druhého — revoluce. Do této revoluce však již mláď vstupuje činně, nehledí na ni nechápavě jako na válku, neboť jí pokládá za svou věc pro ztroskotání staré generace. Pokládá ji za svůj nástup do života. Glaeserův román bude opět pozoruhodným projevem průkazné ceny, neboť nás přirozeně zajímají sociální poměry a události v sousedním Německu, jehož nynější rozvrat souvisí s celým jeho dobrodružným podnikem války a jejich následků. Jsme proto na Glaeserův »Mír« zvědaví.

Občan a škola, časopis pro poučení o školských zákonech a o škole vůbec, který hned na počátku svého vydání získal si sympatie nejširší veřejnosti, vstupuje do druhého ročníku. Bude míti pět sešitů. Roční předplatné Kč 10.—. Loňský ročník, jenž má trvalou cenu, lze dostati za Kč 8.—. Redaktor JUC. Jindřich Hrbáček, člen Zem. škol. rady. Administrace Přerov, Blahoslavova 41. List jest určen pro členy místních školních rad, rodičovských sdružení, okresních školních výborů, pro spolky, organizace, učitele, kněze a jiné jedince, o školu se zajímající.

Z polského Parnasu. (L. Kuncíř, Praha.) Jan Kárník, překladatel tohoto výboru, shrnul do své sbírky opravdu nejlepší básně polské. Jsou to všichni básníci vidoucí, kteří se nedali svěsti zbloudilými hlasy kacírů. J. Kasprovicz píše básně vlastenecké, básně věnované rodnému kraji. Z Leopolda Staffa jsou zde básně náboženské, Kredo věřícího básníka. Jedna z nejlepších je báseň: Silnici táhnou. Ta bolest štvaného moderního člověka, krvavá, ale na níž je lék, je apostrofována výstižně: »Jak zve se vaše bolest strohá, — Nemáme Boha! Chceme Boha!« Zegadłowicz s básněmi náboženskými má zde několik písní. Z dalších básníků jsou to: Julian Tuwim, moderní lyrik polský. Kromě těchto básníků jsou zde menší výbory z Konopnické, z Rydela. Výbor je zakončen překrásnými modlitbami Lucyana Rydela, který předčasně umírá, nedočkav se svobodného Polska.

J. Opasek.

Echo z Afriky. Katolický měsíčník na podporu africké misijní činnosti, vydávaný Klaverskou Družinou. Požehnán papežem Lvem XIII., Piem X., Benediktem XV. a Piem XI. — Vychází v řeči české, slovinské, polské, chorvatské, německé, maďarské, vlašské, francouzské, španělské a anglické. Cena českého vydání ročně (i s poštovní zásilkou) 8 Kč a s přílohou u Klaverský kalendář 13 Kč. Objednává se u Klaverské Družiny v Brně, Petrov č. 7. Obsah č. 3.: Pod Kříž.

— Jak daleko jde naše láska. — Apoštolský život. — Omilostněné dítě. — Návštěvou u náčelníka. — Nejšťastnější člověk na světě. — Albert Odengo. — V údolí tisícera pahorku. — Uzdravení malomocní. — Mxakaza. — Děkuvzdání za vyslyšené prosby na přímluvu zakladatelky Marie Terezie Ledóchovské. — První zaopatřování v jedné Kablyské vesnici. —

Nejlepší politická kniha. Za r. 1930 cena »Nové Evropy«, která je udělena za význačná politická díla, byla přiřknuta španělskému spisovateli Salv. de Madariagovi za práci »Angličané, Francouzi a Španělé«. Tato studie ze srovnávací psychologie národů vyjde, jak se dovidáme, česky v Orbisu.

České obrázky k I. sv. přijímání. Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci v Praze odváží se velkého podniku a vydalo pět druhů vysoce hodnotných obrázků dle originálů českých umělců. Franclovo nakladatelství dává se do boje proti předsudku, že pouze německé výrobky jsou dokonalé. Vítáme tento čin, který je prvním vážným pokusem o osamostatnění ve výrobě tohoto oboru. Obrázky, které máme před sebou, dávají nejlepší naději, že proniknou a cizí druhy u nás zatlačí. Jsou rovnocenné každému výrobku cizímu a co jest nejdůležitější, jsou o polovinu levnější. Proto neváháme co nejdříve doporučit veledůstojnému duchovenstvu tyto obrázky domácího původu.

Valentín Katajev: Defraudanti. Přeložil Miloš Vaněk a Josef Hora. Vyšlo v Melantrichově »Nové ruské knihovně« jako IX. svazek. 1930. Cena brož. Kč 27.—, váz. Kč 35.—.

Defraudanti, první větší dílo Katajevovo, bylo po prvé otištěno 1926, bylo zdramatisováno a již 1928 dostalo se na scénu Moskevského uměleckého divadla. Je to vlastně humoristicko-satirický román současného Ruska. Hrdinou románu je vrchní účetní Filip Štěpánovič a pokladní Vanička. Zdefraudují peníze a je zajímavé, že s těmito penězi projdou téměř celým Ruskem. Podniknou flám, jaký nemá obdoby v literatuře, sledování stále velkým zástupcem příživníků, ať již z řad bývalých šlechticů nebo z řad žen, o jejichž hodnotě mravní není třeba býti ani na chvíli na rozpacích. Zajímavé je, že v prostředí, kde je vše přísně racionalisticky vypočítáno a řízeno, vyskytnou se i ti největší romantikové, jako je Štěpánovič a Vanička, kteří věří stále, že starý car žije, nechají se uváděti do uzavřených společností staré šlechty, ovšem jen zdánlivě, při čemž dávají najevo takovou přirozenou naivitu, že si jich čtenář i přes jejich právně nesprávné jednání může přece jen oblíbiti. Autor pak dovede skvěle s těmito figurkami operovati. Jak prosté a naivní je jejich smýšlení a usuzování, právě tak prostým slovem a při tom působivým dovedl se autor zhostiti toho, že se mu podařilo nakreslit tak prostými tahy obraz velmi obsáhlý a i když místy jednoduchý, přece jen umělecký a skutečný. Krásně ukázal, jak může člověk úplně ustrnouti a zůstat na úrovni toho prostředí, v němž se pohybuje, jež je vlastně jakousi součástí jeho osobního já. A autor to dovede velmi obratným a výstižným obrazem vystihnouti. Jeho skvělý postřeh pro sebestmání události je dokladem jeho skvělé bystrosti, jak prostým způsobem charakterisovati i sebeživotnější a sebe důležitější situace, ať vnější nebo vnitřní.

Český překlad plyne tiše a lehce a soudný čtenář si udělá pěkný obraz o tom, kde je pravda, kde je hledati zdravý základ života společnosti

lidské a státu vůbec. Mohu starším čtenářům jen doporučiti.

V. Černý.

Od 1. ledna 1932 bude v Rusku zavedena latinka místo cyriliky. Podle zpráv »Moskevské pravdy« nařídil komisariát národní osvěty, že na celém území Sovětského svazu od 1. ledna 1932 má se užívati výlučně, a to úředně i soukromě, jen latinské abecedy. Dává se tudíž jeden rok občanstvu k dispozici, aby se každý naučil ovládati latinskou abecedu. Od řečeného data nebudou se knihy více dávat tisknouti v cyrilice a nebude jí také na školách vyučováno. Toto nařízení se také vztahuje na ostatní národy Sovětského svazu, na příklad Kirgizy, Tatary, Gruzíny, kteří rovněž musí přijmouti latinské písmo. Tato reforma dalekosáhlého významu je přijímána poměrně sympaticky.

Co bude s Evropou? Náš francouzský přítel Eduard Herriot vydal knihu »Evropa budoucnosti«, která právě vyšla v českém vydání v nakladatelství »Orbis« (Praha XII.), s předmlouvou dra E. Beneše. Dílo má jedinou tendenci, sloužiti velikému dílu evropského sjednocení, které ztělesňuje ideje evropské demokracie. Myšlenka Panevropy přestala již dávno býti utopií a vstoupila do stadia reálných úvah politických a hospodářských. Československo zvláště jest předurčeno rozuměti a podporovati tyto ideje, neboť ve své minulosti má jediného u předchůdců těchto snah — Jiříka z Poděbrad, jemuž Herriot ve svém díle věnuje čestné místo. Není to však jen příklad z našich dějin, ale i naše budoucnost nás zavazuje podporovati tento ušlechtilý program, neboť ve sjednocené Evropě můžeme si totiž zajistiti nejen svou bezpečnost politickou a státní, ale nemusíme se při tom obávati ani o svou národní kulturu a individualitu. Z obsahu díla uvádíme: Úpadek a velikost Evropy. Předchůdci a vznik myšlenky nové organizace Evropy. Dnešní posice problému. Všeobecné hospodářství. Celní problém. Rozpětí kartelové struktury. Úloha ducha atd. Herriotova kniha není proroctvím a poselstvím, mluví již o předpokladech a nutnostech splnění a podává o tom zřejmé doklady ve svých bohatých stránkách konkrétních dat a hospodářských statistik. Vyšla v Politické knihovně jako XII. sv. a je za Kč 30.—.

Týdeník »Čin« (II. ročník, Kč 35.—) v dosud vyšlých 13 číslech přináší na 312 stránkách mnohoběžného materiálu o literatuře, divadle, filmu a různých zjevech a otázkách současného života. Kromě článků redakčního kruhu (F. Fajfr, J. Kopta, B. Koutník, M. Majerová, Z. Smetáček) přináší velmi cenné studie Pišovy, Horovy, Fischerovy, Václavkovy a jiných. Překlady z Barbusseho, Dreisera. Nechybí ani aktuální satiry V. Laciny, což jest vzhledem k loňskému ročníku milé novum. fr. st.

František Kožík: »Trnitá souhvězdí.« (Proteus 1930, cena Kč 10.—) Již nadpis dá tušiti, že je to sbírka, jež dýše touhou a smutkem. Zdá se, že básník namácel pero ve své vlastní krvi, když psal ty smělé metafory, jež budí závrať. Přechtíme-li báseň, cítíme, že do našeho srdce se zařezalo jedno trnité souhvězdí, z něhož tryská krev a bol. Čas pro nás prchne, budoucnost se odhalí, konec vyzní jen v tklivou baladu a život se promění v jedinou touhu po poznání. Sběrka má také někde místa, jež jsou přímo vynucena, ale celkový dojem vše ostatní zabíjí. Kožík, jenž dovede zbarviti oči zamyslením a nanést do srdce melanholii, je jedním z těch, na něž čeká budoucnost. »Trnitá souhvězdí« mohu kolegům co nejdříve doporučiti. J. Unzeitig.

Divadlo a film

William Shakespeare: »Kucep benátský«. Komédie o pěti dějstvích (12 obrazech). Přeložil B. Štěpánek. Režie a scéna: Karel Dostál. Choreografie: Helena Štěpánková. Výtvarná spolupráce: Ant. Heythum. V Národním divadle. Jestliže se o této hře mluví jako o dramatu, jindy jako veselohře, nevystihuje zcela správně tuto hru ani tento ani onen název. Komédie, to je nejpřiléhavější pojmenování. Jsou zde přece zastoupeny živly vážné i veselé. »Benátský kupec« je hrou a zápasem dvou světů, světlého Belmontu, kde není stínů a jen samé světlo — a temného, jen v penězích vidících smysl židovského domu Shylockova. Též možno klidně říci, že je to hra o čisté lásce, že je to problém křesťanství a židovství. Vše zde najdeme. Režie se zhostila tentokrát hry výborně. V rychle za sebou probíhajících obrazech, kdy se tak výborně střídá světlo a stín, vidíme, kterak přicházejí k Portii, bohaté dědičce (Eva Vrchlická), princ Marokánský (Karel Jičínský) a princ Arragonský (Ludvík Veverka) a volí jednu ze tří skříněk, z nichž jen jediná, olovená, skrývá její podobiznu. Druhá je stříbrná a třetí zlatá. Oba tyto uchazeči dají se zlákatí leskem zlata a nepochodí. Až tu přichází Bassanio a prvý nedá se zlákatí leskem zlata a volí skříňku olovenou. Jest odměněn. Portie mu připadne. Nastává scéna, jež je nádhernou apotheosou nejčistší lásky Portie a Bassania, jímž čestně se staví po bok, náhle k sobě vzplanuvše láskou, Bassaniův přítel Solanio a Portiina společnice, sličná Nerissa (Ella Poznerová). Štěstí však je náhle zkaleno. Bassanio dostává dopis od přítele, kupce Antonia, v němž mu oznamuje, že lhůta, kdy měl splatit židovi tři sta zlatých, vypršela a on nemá, čím by zaplatil. Nezbyvá tedy nic jiného, než splnit tedy podmínku a nechat si vyříznouti kdekoliv libru masa. Bude však napřed soud a bude třeba, aby se i on dostavil. Bassanio si totiž vypůjčil od žida Shylocka tři sta zlatých a zaručil se za něho bohatý kupec Antonio. Avšak loď, jež měl na cestách, všechny se ztratily a tím octl se Antonio na mizině a nemůže zaplatiti. Svět Shylockův, to je zase jiný směr této hry. Žid Shylock (Václav Vydra), úzkostlivě hlídající svou dceru Jessiku (Jiřina Šejbalová) a celý život právě s tak velikou horlivostí shánějící peníze jako nenávidějící křesťany, kteří prý se ohánějí slovem »láska« a »odpuštění«, ale v životě se tím nikdy nerídí. Nejvíce již kupec Antonio mu krivdí, poněvadž mu kazí často obchod. Tu je jediná možnost pomstíti se. A také se mu to daří. Antonio se octne na mizině a tu přijde starý žid ke svému: vyřízne si libru masa a to co nejbliže u srdce. Nežli však se dostane k pomstě, projde ještě velkou životní bolestnou bouří. Jessika za jeho nepřítomnosti prchne se svým milencem, křesťanem, Lorenzem. Marně dává hledati Shylock Jessiku po celé zemi, zatím co ona prožívá s Lorenzem (Ladislav Boháč) nejčistší lásku v domě Portiině, když ona se svou společnicí Nerissou odjela ke svému strýci, advokátu Belamiovi, který má hájiti Antonia. Dá se zasvětití strýcem do celé pře a nastrojí to tak, že strýc náhle onemocní a nemůže se dostaviti k soudu. Posílá však svého žáka, neobyčejně nadaného, ač mladého. Tak přestrojena za advokáta a Nerissa za písaře, zasednou za stůl a dojde k přelíčení. Vše je jasné. Shylock má plný nárok na libru masa. Přes to, že se mu již nyní nabízí třikrát tolik, peníze dává Bassa-

nio, žid nechce peněz, vidí jen jediný cíl: pomstíti se. Marně apeluje advokát na jeho milosrdenství, neslyší. Antonio odhalí prsa a žid, pln nedočkavosti chce vyříznouti maso. Tu však zasáhne do toho poznámkou ještě advokát. Ve smlouvě stojí pouze libru masa, nic víc a nic méně a ani kapka krve se nesmí objeviti. Tímto šalamounským vyřešením je žid úplně zdrčen a poznává marnost svého cíle. Nyní by vzal i peníze, ale podle práva benátského, nemá na ně nárok a tak úplně poražen a Solaniem vysmíván, odchází. Antonio i Bassanio děkují co nejsrdečněji advokátovi a poněvadž nechce vzíti žádné peněžité odměny, nabízí mu Bassanio svůj prsten, který dostal od Portie, na památku a i písař si vyžádá prsten od Solania. Tímto způsobem se obě ženy přesvědčily o věrnosti svých mužů a nepoznány rychle odcházejí, aby byly dříve v Belmontu, než jejich manželé. Podaří se jim to. Když se vrátí a ženy na ně útočí, kde že mají prsteny, jen ať nezapírají, již vědí všechno, že jim už je zase dali advokát a jeho písař, je situace velmi povážlivá a usvědčení manželé jsou ve velmi trapné situaci. Avšak Portie z čisté lásky, znajíc vše dopodrobna, Bassanioví odpouští a Nerissa též. Herci se zhostili svých úloh skutečně mistrně, ať to byla Portie, přímo éterická bytost, nebo Bassanio, víc přítel než manžel, nebo zase Shylock, jenž nádherně hrál tu dvojitou roli člověka, kdy jednou vítězí v něm člověk, jindy však a daleko více žid-penězník, jemuž jsou peníze konečně přece jen vším. Dobré byly i družiny obou princů, jež doprovázely monology svých pánů vhodnými tanci a hudbou, již složil a řídil R. M. Mandée. Též rej masek s baletem velmi dobře zapadl do celého rámce hry. Neméně výborný byl i Lancelot, sluha Shylockův (Ladislav Pešek), se svým otcem (František Roland). Z celého večera jsme si odnášeli dojem velmi mocný a musili jsme přiznati, že Shakespeare je stále životný a stále může býti uváděn na jeviště, je však třeba velkého umění režiséřského a scénického, a to se zmíněným podařilo skvěle. Václav Černý.

Aféra plukovníka Redla.

Podle E. E. Kische zpracovali: Benko Vigny a dr. Schirokauer. Hudba: Willy Engel—Berger. Režie: Karel Anton. Kamera: E. Hoesch a V. Vich. Vyrobek: Sonorfilm s. s. r. o., Elektafilm a. s., A-B a. s. Praha.

Zase jeden český zvukový film. Díky Bohu, že to není zase »první«. Referáty už mluví o novém českém zvukovém filmu po »C. k. polním maršálkovi«, v němž možno viděti linii vzestupnou. Správně však podotkla odpol. Nár. Politika, že by nebylo přece nutno stále dělati české filmy s rakouskou důstojnickou uniformou. To je však konečně vedlejší, ačkoliv i zde nutno se vážně zamyslíti, poněvadž zde může hroziti vážné nebezpečí zabřednouti do nepříjemné šablony.

Hlavní roli plukovníka Redla vytvořil E. A. Longen a nutno přiznati, že se této úlohy zhostil zcela dobře, snad by se dalo něco vytknouti jen jeho hlasu. Hlavní ženskou roli podala jistě skvěle Marie Grossová a co bylo na ní nejsympatičtější, byl její hlas. Naprosto však nevyhovoval svým hlasem Jiří Sedláček v úloze Štěpána, poněvadž se nedovedl vžiti do úlohy vojáka, jenž hraje do filmu, nýbrž počínal si jako první milovník operetní scény. O jeho hlase ani nemluví. Mnoho nad ním pak nebyla ani jeho partnerka T. Grosslichtová v úloze Evy. Výborný byl arcivévoda Čenka Šlégl a vysla-

nec J. Veverky. Kromě těchto, dobré úlohy podali pp.: Jos. Rovenský, Jos. Sviták, Vojta a j.

Zbytečně komičti byli pánové Teodor Pištěk a Jindra Plachta v úloze detektivů, unuděných dlouhým vysedáváním na poštovním úřadě.

Fotografie dobré, taktéž i scenáριο. Mám-li vysloviti něco určitého o režii, nutno poněkud odbočiti a položit si několik otázek.

Zvukový film! V čem hledati zvukovost v tomto případě? V tom, že se zde setkáme s nesčíslným počtem dialogů, jež jsou však špatné, poněvadž jim divák naprosto nerozuměl, nebo i několik valčíkových melodií, bez nichž by film byl právě tak dobře, jako když zde jsou? V »Aféře plukovníka Redla« nutno zvukovost hledati v těchto dialozích! Konečně v jiných filmech tomu většinou není jinak. Zde stojíme před otázkou, zda jest vhodné voliti pro film látku, jež naprosto vyžaduje slova. Pak nemusím choditi na film, mohu si přečísti román, nebo navštívit divadlo. Divadlo pracuje s jinými prostředky než film a chtíti pracovati ve filmu zvukovém pouze s prostředky jeviště mluveného, není jistě správné a nutně musí vésti ke konfliktu. Na konec z toho nevyjde ani dobré divadlo, ani dobrý film. Cenu zvukového filmu nutno hledati jinde. Zvukový film má přinášeti ty zvukové dojmy, jež nám nemůže podati jeviště. (Přírodní zvuky a pod.)

O tom však dnešní publikum neuvažuje. »Zvukák« je dnes moderní a proto oblíbený. Tvoří se to, co se líbí, netvoří se však díla umělecky zodpovědná a toho by si měli umělecky zodpovědní zástupcové toho umění všimnouti a poněkud se nad tím pozastaviti. Raději méně, ale pořádné věci, ne takové, jež jednou nadchnou pro svoji novotu a neobyčejnou reklamou, jež se jim dělá a nikdy více se již neobjeví. Jedna sezona je zrodí, ale také pohrbí.

Diváme-li se na »Aféru plukovníka Redla« s tohoto stanoviska, dalo by se leccos vytknouti a s těžkým srdcem bych se odvažoval tvrditi, že je to film na vzestupné linii. Snad relativně ano, nikdy však posuzováno objektivně, s hlediska přesné uměleckého.

Není zlato, co se třpytí. Není uměním to, co se líbí.

V. Černý.

»Dreyfus.« Hraje se pod protektorátem Ligy pro lidská práva v ČSR. Hraje se v Praze v německé verzi s českými titulky. Jestliže se odsuzovaly paušálně německé filmy u nás, zapomínalo se zřejmě na to nejhlavnější: zdali je to dílo umělecké. Je-li tomu tak, nemůžeme je odsuzovati, poněvadž umění je universální, neohraňované hranicemi politickými ani jazykovými ani národnostními. Chtíti tedy odsouditi i »Dreyfusa«, bylo by nesprávným a svědčilo by o naprosté neškolenosti umělecké nebo o šovinistickém nacionálním nepřátelství.

»Dreyfus« je jedním z těch mnoha světových filmů, jež snesou klidně přísné měřítko umělecké. Francouzský setník Alfréd Dreyfus je obviněn ze zrady francouzské armády Němcům. Je obviněn zcela nevině a odsouzen k deportaci na pustý ostrov. Marně se staví za jeho nevinu plukovník Picquart (Albert Bassermann) i Emil Zola (Jindřich George). Teprve když se nahromadí příliš jasných důkazů pro jeho nevinu a vlastní vinník takřka sám se prozradí, dostává se mu náležitá satisfakce.

Děj poměrně podobný stu mnoha jiných, jež nekončí sice vždy tak spravedlivě, ale s jakou uměleckostí a lidskostí je lidský boj a utrpení nevině trpících zde podáno, to je právě to, co nás tak zcela zaujme a čemu se obdivujeme. Setník Dreyfus, žid, ale člověk-charakter, znalý

vojenské cti a vojenských povinností, šťastný otec, milující ženu Lucii (Greta Mosheimová) a svoje děti. Velký hrdina, jenž nechce za žádnou cenu použití k svému zachránění jiných prostředků než pouze těch, jež by plně a jasně dokázaly jeho nevinu. Trpí a čeká. A s ním trpí a utěšuje ho jeho žena Lucie. Žena statečná, zcela věřící v poctivost svého chotě, podporující ho v tomto těžkém postavení svojí jemnou a opravdovou láskou manželky a ženy trpitelky. Scény, jako je jejich shledání v žaláři a podobné, to nejsou po způsobu jeviště nacvičené pohyby, ale prostota a přirozenost sama, taková, jakou nacházíme jen v životě. Toto je právě jedním z velkých umění hereckých Grety Mosheimové. Její hra je vždy vědomá a odpovídající tomu okamžiku, ona dovede využití každého prostředku, aby dala najevo duševní stav, málo mluví, ale zato každý její pohyb rukou, každý pohled očí vyjadřuje to, co cítí a co právě prožívá tak dokonale, že jiným způsobem (slovem) těžko by se to dalo vyjádřiti tak působivě a přitom tak přirozeně. Čím kdo prožívá větší bolest, tím méně mluví, a Greta mluví skutečně málo, poněvadž opravdově trpí a stále přemýšlí a důvěřuje ve vítězství pravdy.

Velmi sympatickou postavou je tu i Emil Zola, jenž chce dovésti pravdu k vítězství — i když riskuje třeba vlastní osobní svobodu. Scény, kdy se obrací k mládeži na ulici nebo na soudu, při přelíčení aféry, kdy zasahuje do jednání sám básník a spisovatel, jsou skvělé a vždy přirozené. Vidíme hned, že to nemluví advokát z povolání, nýbrž člověk myslící, bijící se za pravdu. Stejně je tomu tak i s plukovníkem Picquartem, jenž třeba potrestán, stále a stále se obírá a pracuje na myšlence, přivesti pravdu k vítězství a skutečného vinníka potrestati.

Bedřich Kortmer v postavě Alfréda Dreyfusa se zhostil úlohy skutečně umělecky a do tahtu obličej vložil celou tu hrůzu bolesti a zase pevné vůle a víry v konečně nutné vítězství pravdy.

Je to jeden z těch filmů, jež nesou na sobě známku uměleckého posvěcení, a i když je to film německý, nic nám v tom nemůže zabrániti, že jsme byli plně uspokojeni a že jej musíme po právu spravedlivě posouditi.

V. Černý.

Řádky chvályplné i nelitostné

Několik informací.

Zdalo by se, že »Jitro« je málo čteno širší veřejností, ale zdání často klame. Prohlížíme-li jiné časopisy, nalezneme v mnohých o tomto listě katol. studentů různé posudky, citáty, poznámky a pod. A stává se tak nezdědka i v časopisech protivného tábora. Dokladem toho je volnomyšlenkářský Havlíček (viz 5. čís. »Jitra«) a nyní Peroutkova »Přítomnost« (roč. III., čís. 6. z 11. února 1931), jež pod nadpisem: Zpolitované katolictví, cituje z úvodníku J. Strakoše: Signál. Též »Lidové listy« ze dne 26. února 1931 na str. 5. v rubrice: Školské rozhledy, posuzují »Jitro«:

Naši studenti.

Co dělají mladí?

Máme před sebou 6. číslo XII. roč. »Jitra«. Hned v úvodníku se setkáváme se starým přítelem studentstva, p. Methodem Klementem, jehož srdce je stále mladé a plno svatého žáru a jehož pero dovede spojovati moderní s věčným. Šťastno je katol. studentstvo, které má ve svém časopise v době

plytkých frází tak hluboké úvodníky. Básnické i prosaické práce mladých literátů studentských snesou i přísnější měřítko. Prozrazují vážné snahy a poctivé úsilí. Obsah je velmi pestrý a dotýká se všech současných otázek. Je viděti, že mladí nezahálejí. —

Toto je jasným důkazem, že se o nás ví, a že jsme vedeni v patrnosti! —

*

V mé poslední kritice stala se tisková chyba. Místo: V poslední době vydává Fr. Richter román »Kedtelevox«, má býti správně: »Kadtelevox«. (Cena 25.— Kč). Chyba byla zaviněna pravděpodobně tiskárnou a jelikož by mohla zavinit nejasnosti, opravuji ji znova. Jiné tři, menšího významu, opravili si čtenáři zajisté sami.

Oldřich Buráň.

—»«—

Co bylo, co jest a co by mělo být.

Zavedli jsme v »Jitře« rubriku »Řádky chvályplné i nelítostné« a všichni jsme byli svědky toho, jak se rubrika rozvíjela a jakého nebyvala zabarvení. A vidíme, kam to vše vede.

Mohlo by se leccos vytýkat redakci, a také se konečně vytýká, ale tu nikdo si neuváží, že redakce je ve velmi nepříjemné situaci. Myslím jsem si, otiskneš, pokud to jen trochu půjde, vše, snad se pisatelé budou držeti věci a jen věci, nebudou zabíhati na pole, jež se v mladých letech řeší klukovsky, v pokročilejším stadiu s rozumným přejitím, mlčením. Ale zklamal jsem se.

Každý chce mít pravdu, za každou cenu, třeba za cenu osobní cti jiného. Každý se chce zdát »neomylným«, »nepostradatelným«, »vševědoucím«.

Drazi přátelé, to nejde. V tomto ohledu jste mne zklamali na celé čáře. Už se přímo hnusím pročítati do nekonečna omílané osobní věci a vidím, že to tak dále nepůjde.

Začalo to docela nevinně a končí to, nebo lépe řečeno, mohlo by to pokračovati do nechutnosti.

Na osobní hádky rozhodně časopis není a nesmí býti. Často se našly rozumné hlasy, na př. dp. farář Resl, myslím jsem, to bude každému soudnému čtenáři stačiti, uvědomí si plochost možného svého počínání, avšak marně. Snad si řekne mnohý, mám právě takové právo slova, jako druhý, jsem přece rovný onomu; jak by si každý myslel: Demokracie — toť diskuse. A bohužel, jenom diskuse. A jaká diskuse, již jsem se zmínil.

Chci-li někoho kritisovati, musím mít předně dosti kritického ducha sám k sobě. Sám sebe musím znáti a pak mohu kritisovati jiné. Největší pak nehorázností už je jisté to, když někdo chce kritisovati i slova redakci vyžádaná od všeobecně uznávaných odborníků ať uměleckých nebo jiných. Prošlo i toto, ale neprošlo to na veřejnosti. Redakce si tento lapsus před veřejností sice zodpoví, nezodpoví si jej však pisatel a tu se mi zdá, že je to příliš lehkomyšlně a neprozřetelně, zbytečně si kaziti jméno, mám-li aspirace též poněkud vyšší a až vyjdu jednou z prostředí studentského, chci-li se ucházeti o uznání své práce jinde.

Tím se dostávám k velice důležitému bodu: **Kde hledati začátek a příčinu těchto již více méně nejasných skládání ve formě dopisů a odpovědí.**

Způsob psaní a tím polemik, jež si může dovoliti takový Jaroslav Durych, Jan Strakoš a jiní, nemůže si dovoliti student. Poněvadž k tomu nemá potřebných vědomostí, schopnosti vyjadřovací a také jméno. Namítne se: To je něco analogického, ale v malém. Možná. Ono, však je skutečný život zásady, zkušnosti, toto však jen klukovská hra, jež nemá do

sebe nic více, než jen hraní. A hráti, na to jsme i při svém mládí, přece jen už trochu staří.

To, co je u Demla vžitého a velmi uváženého, je u studenta jen cosi »odkoukaného«, po způsobu opic napodobeného, vsugerované a v myslí takového studenta potom tak přesvědčivého, že tomu sám věří. Zde jest základní a hlavní příčina toho, o čemž jsem se zmínil na počátku.

Student se musí předně učiti a to nejen ve škole, nýbrž také v životě, v každém oboru a jen velmi skromně a umírněně pronášeti svoje úsudky.

Nechci tím naprosto odrazovati od psaní a polemik, ale polemika musí býti věcná a musím na ni stačiti. Jistě je mnoho otázek, jež jsou studentu velmi blízké, jež by mohl velmi dobře řešiti, ale to ne.

Raději se pouští do věci, jež jsou příliš nad ním a když si nemůže pomoci věcně, zabíhá na pole jiné a snad formálně něco obratným způsobem domnívá se vyřešiti a za vyřešenu máti to, co mu vlastně obsahově a věcně pro nedostatečné vědomosti uniklo.

Co z toho plyne? Ne zahoditi pera, nebo vynadati v dopise redaktorovi, nýbrž jíti do sebe, zkoumati se a napraviti to, v čem jsem pochybil. Každý bude viděti v těchto řádcích portrét svůj vlastní není tomu však tak doslova. Psal jsem tyto řádky zcela všeobecně, bez jakéhokoliv zřetele k osobám jednotlivců a chtěl bych, aby také tak byly chápány.

Sleduji jen jeden cíl. Vychovávati mladé, dopřáti jim místa k jakémusi praktickému třibení vlastních názorů, aby nebylo všechno tak příliš dogmatické, aby student neměl dojem, že to a to musí, nýbrž aby k tomu došel vlastním úsudkem, že je to konečně jeho svatá povinnost.

Tedy úhrnem: Více studovati, méně mluvit, více mysliti, méně psáti. A když psáti, tedy uváženě a věcně. Není-li předmět úvahy závažný a nevede-li se výměna názorů důstojnou formou, pak jest to jen plané mluvení a zbytečné mlácení prázdné slámy.

V. Černý, redaktor.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnickví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídi Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Upozornění. Hádankáři tělem a duší, Klub čes. hádankářů vydává časopis »Český Hádankář«. Redakce Praha XII., Čáslavská 1. Starší ročníky tohoto jediného ústředního orgánu jsou k dostání za pouhých 5 Kč. Kdož chcete nabýti dokonalosti v tvorbě a řešení, pošlete jmenovaný obnos a obdržíte kterýkoliv ročník od r. 1926 do 1930. Klub vydává též pro méně pokročilé hádankáře »Malý hádankář«, který přináší lehké věci a turnaje o krásné ceny. Pište na adresu Ant. Hrdlička, Praha-Košíře, Václavská 456.

Listárna hádanek: Julada: Dík, ale ráčky se tak netvoří. Těším se na další. — St. z B.: Postupně všechny, dík. — Fr. Šafařík: Vítej mezi nás, doufám, že časem pokročíš. Z č. 6 řešíš špatně č. 2. (dole je přece M), 4. Jiná předložka (LE VK), 6. Přesmyčka geometrická, jistá čára. Pod jedním a má býti čárka (nečte se), č. 8., 13., 15., 16. Rebus má vypadati: ořech, ohař. 17. Místo R. Má býti K. 18. Háčkovka je neřešitelná, špatně vysazená, nebude počítána. Luštitelé prosím za prominutí, že tiskářský šotek si tentokrát tak mnoho zařadil. — Pochopová: řešíte špatně č. 2., 4., 8., 15. (pod čím co spatřil? »vice« jsou dvě slova), 19. — Jan Juráček, K. Cacak a B. Janda: Vítám vás mezi nás, těším se, že vytrváte. — J. Jedlička: špatně řešíš č. 4., 15., 16. Vše u šafaříka. Dík za příspěvky a propagaci hádanek. — A. Neuschlová: Maličko ironická. — F. Hlavnička: Jen vytrvalost! Uvidíš, jak se zkácí. — A. Straňák: Vítám Tě mezi nás. — Stáňa T. a O. Chvátal: Promiňte, ale přišlo pozdě. — Jarmila: Dík za příspěvky, těším se na další. — J. Dokoupil: Hádanky přepočítám. Platil jsem porto Kč 1.60. Příspěvky mám 2, pošli víc. — Juvenát S.: Dopisy jsem přijal 2 doplatní. — A. Koutný: Dík, pošli zas a napiš! — St. Autonický: Pořadí jest správné. Adamec vyluštil z č. 4. jen 15 ne 18, ostatní správné. Děkuji za kontrolu. — M. Oldříšský:

Dík za příspěvky, ale piš každý na zvl. papíře. — K. Skočdopole: Totéž; hádanek přijímám všechny druhy. — V. K. R. Čekám pravé jméno.

Stav celoročního turnaje po 5. čísle (počet hádanek z č. 5.): Juvenát S.: 79 (18), Kulíšek Fr.: 79 (18), Quitt Zd.: 79 (18), Šnajdr J.: 79 (18), »Vektor«: 78 (17), Pochopová: 77 (18), Černý A.: 76 (20, 16), Chovanky z Levoče 76 (18), Jedlička J.: 76 (18), Dokoupil J.: 74 (18), Buráň O.: 73½ (18), Zavadil Fr.: 72 (17), Autonický St.: 70 (18), Smejkal J.: 70 (18), Tichý C.: 66 (18), Fügner Z.: 55 (17), Chvátal O.: 55 (16), Tvarůžek St.: 53 (16), Adamec J.: 52 (—), Holík K.: 51 (16), Mil. Oldříšský: 48 (15), K. Skočdopole: 46 (13), Paukner J.: 43 (—), Tampet: 41 (16), Kočí A.: 39½ (—), Hlavnička F.: 35 (5), Straňák A.: 35 (18, 17), A. Neuschlová: 28 (13), K. Cacak: 15 (15), B. Janda: 15 (15), J. Juráček: 15 (15), Novák J.: 15 (—), Janovský H.: 14 (—), B. Štefková: 14 (14), Jaromíra: 12 (12), V. K. R.: 12 (12), Šafařík Fr.: 10 (10), Binder Fr.: 9 (—), Ireneá-Ism.: 8½ (—), Fiala Miroslav: 8 (8), Patrovský: 2 (—).

Řešení hádanek z č. 5: 1. Tomáš, oměj, měď, aj, š, 2. S-kra-ň 3. Tes, pez, 4. Olovo, 5. Asyl, Otto, kůže, Alpy, Tajo, Nero, Jára, opál, Sáva, Etna, fara: Ať žije Josef! 6. M-, v-, liška; 7. Horečka, horečky. 8. Kulíšek, 9. Kroměříž, 10. Katedrála, 11. Tenisové míče, 12. Smeti, 13. Stojanov, 14. Palička, 15. Ženci zincíci, 16. Liška, marka, tráva, sumec, šperk, Tekla; Šrámek. 17. Klas, klus. 18. Ve snách, vesna.

Autorský turnaj: Konkuruje 15 hesel: Stále kupředu, Venuše, Nedoufej a nezoufej, Snaze zdar, Kdo z koho? Buď práci čest, Kroměříž »Z«, Stáňa V., »Já, vy, on«, Do boje, Orion, IV. cena, Vytrvej, Al Dej, Primus. Celkem 144 pracemi; posuzuje již poslední porotce. Příští číslo přinese výsledek a bude věnováno pracím z aut. turnaje.

1. Rebus.

II. Dej.

T 50

Š
T=TT O 100 H 50S

2. Číselka.

Mil. Oldříšský.

1234 — přírodní útvary tak služí
5678 — zas část naší hlavy
12345678 — v době blízké se malují.

3. Číselka.

K. Otýpka.

1234 — na rtech, v očích dětem často hraje,
123456 — dávno částí pražského je kraje.

4. Číselka. Pý Pížeň.

Řádného žaka mrzí,
že nemá 12345 dobře 12345.

7. Přesmyčka.

Dohnal Alois, J. D. S.

Skolení velké ovce.
k = e

5. Doplnovačka s tajenkou.

Kolegové jedoucí do Říma, na shledanou!
Julada.

+ O poklop
+ O šňůra
+ O jméno mužské
+ N „ biblické
+ O určení místa (lat.)
+ O oblek
+ O vládce

6. Sloučenka.

Stáňa z Bezkyd.

Část Moravy, když k části těla dáš,
název vajíček hned uhlídáš.

8. Vsuvka.

Stáňa T.

Ve zbraň ostrou hláska vběhla,
celek píchá jako jehla.

9. Doplnovačka s tajenkou.

Jára Quitt — účastníkům tajenky.

+	.		
	+	e	
		+	ch
			+
			a
		+	
		b	+
	l	+	
a	+		
+	k		
	+	o	
		+	
			+
			k
	l	+	
e	+		
+			
	+	l	
		+	
			+
			s
			+
		e	+
o	+		
a	+		
+	d		
	+		
		+	
			+
			o
			+
		ě	+
	l	+	
e	+		
+	l		
	+		
		+	
			r
			+
			+
a	+		
i	+		
+	u		

- konec
- bio
- část svalstva
- papoušek
- ?
- strom (lat.)
- pták
- pohoří
- obraz
- ?
- zvíře
- tesař potřebuje
- město v Evropě
- děti se bojí
- ?
- k jídlu se potřebuje (obr.)
- spisovatel
- pták
- nádoba
- ?
- ryba
- ostrov
- těleso
- žen. jméno
- ?
- slabost
- matka (řec.)
- strom (obr.)
- území v Asii
- ?
- řecký filosof
- malý pták (obr.)
- slezs. spisovatel
- mýdlo
- časopis
- země v Evropě (obr.)
- mužské jméno
- ve světlici bývá
- ?
- adverbium (lat.)

10. Vsuvka.

Uherskobrodskému SSS. — Oldř. Buráň.

Když do jídla obráceně z vody výpar vnikne, objeví se zákon dávný, který nezanikne.

11. Přesmyčka (děj.)

Fr. Kulíšek — Uh. Brod.

Hrtanu-li metr máš, půlku jej chorému dáš.

12. Záměnka.

L. Brabcovi — jmenovec.

s »t« za ochranu máme, »d« rádi pojdáme.

13. Odsuvka.

Mírek.

S »v« v zimě u nás vidíváš, bez »v« tu nerad slyšíváš.

14. Záměnka.

Neuschlová.

S »t« míru starou znáš, na »s« máš-li štěstí, vyhráváš.

15. Řetězovka.

Jaromíra.

- 1—2 užívá se k sezení,
- 2—3 vyjadřuješ myšlení,
- 3—4 nemůžeš žít bez ní,
- 4—5 král. starozákonní,
- 5—6 úkaz jest fysický,
- 6—7 kávy druh výborný,
- 7—8 město v Polsku.

16. Přesmyčka (časová).

Pochopová Josefa.

Tesknou, komu Sudan patří?

k=t

n=d

17. Výpustka.

Stáňa z Bezkyd.

S »h« zdrobnělá část těla je, bez »h« k sezení výborná je.

18. Rodovka.

Quitt.

Ona stává o slavnosti — nad východem také z měst, a on ve své bujarosti nad odvodem vesel jest.

19. Koníček.

St. Autonický.

ni	ne	vo	dí	bych	na	ce	hle
ní	zpí	kde	smut	vě	ces	ja	val
se	ni,	cho	si	tak	vždy	tě	tič
val!	lem	ně	šal	tě	je	mí	ko
Ces	a	Od	ko	se	po	svě	bych
Bůh		tič	ni.	K. V.	ve		do
ka	Sl.	ví	svě	ka	mo	kdy	ve
kam	tě	ces	Rai	A	ví	k	vu
tu	Douš	za	mo	je,	zná	bych	se
bych	vu	čí	tu	ne	do	mí	než
né.	šel,	cky	šel.	ky	ší	má	kdy
vždy	na	ji	hez	k	A	všec	lej

časopis kat. studentů

JITRO

Z OBSAHU:

P. Alfons Daňha:

Do Říma.

Václav Černý:

**Z Prahy přes St. Boleslav
do Vatikánu.**

Prof. Dr. Josef Bařka:

**Vatikán dává moderní
směrnice života.**

**Literatura. Divadlo. Film.
Dopisy.**

r. 12 č. 8-9

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6[—], na rok Kč 12[—] a pro nestudenty na rok Kč 25[—] — Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 30. května.

Z redakčního stolu.

Old. Buráň: Velký španěl poeta. J. Opasek: Tři noční reflexe, Vigílie před sv. J. Nep., Květen, Ráno. St. J.: Umírající matka, Vidiny a sny. Xy.: Setkání s ďáblem. Jeroným M. Jurák O. P.: Naše prostřednice. Vl. Novák: Naše setkání s Fucini v Římě. Prof. Dr. J. Bařka: Vatikán udává moderní směrnice života. Kanovník Dr. Čihák: Naše velikonoční sv. přijímání v Římě. Joža Udavčan: Láska. J. Květoň: Květinko něžná. A. P. z Plzně: Matičce. V. Zima: Věčný Řím a ost. Sláva Malá: Setkání. E. Bliżkowski: Hrbáč. M.: Leonardo da Vinci. E. Rode: Lucinčin Bíbalo.

Z redakčního koše.

J. N. Vilde: Kouř z čerstvé stopy, Jarní melancholie. Ostromil H.: V kříži útěcha, Drahým dobám. J. Květoň: Portrét, Touha. Tvoji knížku jsem neobdržel. J. O.: Ráno na vsi. Pubal-Ra: Ze studentského života. Příliš slabé. Emil Lima:

Horečka, Domov, Přijď, Hloubky, Varhaník, Bílá košile, Dočetl. Neumělé skládání slov do veršů. Old. B.: V lese. Básníkem už asi nebudeš. Tvoje úloha je na jiném poli. Nic si z toho tedy nedělej. Miroslav C.: Morální krise přítomnosti. Mnoho mluvení a málo pravého jádra. Narcis: Melodie touhy, Májové jitro, Číslo sedm. Příliš sentimentální a naivní. Je třeba uvést též skutečné jméno. J. Unzeitig: Melancholie, Hledám. Moc plané veršování. N-ský: Orchester IV. tř. gymn. Nevykristalované dosud. Z. Udavčan: Pravda. St. B.: Ta naše kritika, Rozhled po dnešních čsp., Smutek, V mlhách čaje. Předně se to nedá čísti pro nečitelnost rukopisu a dále je to neuspřádáné povídání. Básníkem asi též nebudeš.

Tentokráté vychází »Jitro« jako dvojčíslo. Čtenáři necht' laškově promínou, že vychází poněkud opožděně, nebylo však možno z technických důvodů vyjíti dříve. Poslední číslo, 10., bude-li dosti příspěvků, vyjde normálně. Prosíme ještě jednou za prominutí. — Redakce.

Vyrovnejte ihned předplatné za ročníky dřívější i za letošní. Je to jediné co od Vás žádáme a doufáme, že splníte též vůči nám svoji povinnost.

Administrace.

**Čtěte a rozšiřujte
časopis katolického studentstva
„JITRO“!**

Vyšlo 21. května 1951. Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. Redaktor Václav Černý. Odpovědný redaktor RNC. Karel Fiala. Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č.s 264.300-VII. ze dne 29. listopadu 1929.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze, v dubnu-květnu 1931.

Číslo 8-9.

P. Alfons Daňha:

Do Říma!

(Proslov u Voršilek v den odjezdu výpravy katolického studentstva do Říma 29. března 1931.)

Nastala nyní významná chvíle. Utkvívá mi nyní stále slovo našeho dra Hynka »Obrození Římem«. Jest to titul spisku, který psal pod dojmem dvojí své pouti do Říma. Věřte však, drazí přátelé, že osobní jeho dojmy jsou dojmy každého inteligenta »obrozeného Římem«. Dnes pak v určitém úseku jest dán počátek onoho velkého činu »obrození Římem« — první římskou poutí katol. studentstva a inteligence«. — To již není něco osobního, to proud síly, energie víry a náboženství — to, co naše inteligence potřebuje — »obrození Římem«. Katol. studentstvo a inteligence tímto činem chce nejen prokázati u nás, že jest ještě zde, ale dáti signál i v zahraničí, na mezinárodním fóru vatikánském, že chce obroditi náš národ.

Jistě čin velký, hodný památky historické! Přátelé, vězte vy, co dnes z Prahy vyjedete, vy, co přistoupí k vám v ostatních stanicích našeho státu, vězte, že vyvolení jste z tisíců! Vězte, že jste legáty, již nesete znamení naší víry do ciziny, že jdete s přesvědčením: »Já jsem katolík, jím zůstanu do smrti. Jako katolík chci plniti vždy své povinnosti. Chci jako katolík veřejně žít a pracovat!«

Půjdete do Říma! Kleknete ke *konfesi sv. Petra*, jistě zbožně. Klekněte však jak kleká inteligent, který má víru. Klekněte jménem celé naší inteligence! Klekněte s vědomím, že jste delegáty naší sv. víry! *Půjdete k sv. Pavlu*, k velkému apoštolu národů. U jeho hrobu prostě o apoštolát lásky — toť apoštolát naší inteligence — jím abyste zanesli do našeho milého čsl. národa nejen jádro, nýbrž celý proud milosti, víry a nadšení pro sv. naši věc! *Půjdete k sv. Petru* a já

už vás v duchu vidím, jak vstupujete *na svatopetrské náměstí*. A vás jako dvě velká ramena bude obepínat dvojí sloupoví, jako by vás chtěly vzít ve svou náruč, k srdci Otce křesťanstva, Pia XI. Věru, obepíná katol. církev celý svět. Obepíná i náš odrodilý čsl. národ, a bohužel! tolik se jich vymklo tomuto objetí. A vy dáte se obejmout objetím lásky a budete se snažit, aby dali se obejmout vaši bratři a sestry, kteří nemají víry a jsou lhostejní a neteční u víře. Ó prostě za to na svatopetrském náměstí! — A tam uprostřed uvidíte kříž, jenž je světlem v temnotách. Až zdvihnete užaslé své zraky k němu, prostě za náš čsl. lid. Prostě, aby do temnot lhostejnosti, zbahnělosti a nevěry vneseno bylo Světlo — Život — Pravda — Kristus!

Vstoupíte *na půdu Kolossea*, kde krvácelo tolik tisíců mučedníků! Tam skloní každý z vás hlavu a ať zlíbá zkrvácenou onu mučednickou zem a zas zdvihne zrak ku kříži, který moderní doba uprostřed vztyčila na tomto zkrvaveném štítě křesťanském. Prostě o mučedníky víry pro naši inteligenci! Ó těch tolik potřebujeme. Mučednictví víry, když ne krví, aspoň životem. Prostě, abyste vy všichni, vás všech 417, stalo se apoštoly, třeba i mučedníky víry — u nás! Prostě za to!

Půjdete do katakomb! Sestupte tam s vírou, nejen s touhou po umění! S citem víry líbejte je! Z těchto svatých kobek prvotní církve vyneste do praxe života cos tajemného — duchovní katol. život! Nebuďte už matrikovými katolíky, mějte v srdci oheň duchovního života — vnitřní víru! Prál bych si, abyste vy, moji mladí přátelé, studenti, po římské

pouti začali více duchovně eucharisticky žít. Vy, kteří jste nadějným květem národa!

Půjdete k *Matičce Maria Maggiore*! Zapějte tam naše krásné »Tisíckrát pozdravujeme Tebe« a známou »K nebesům dnes zaleť písni!« Víte, proč? Protože inteligence to byla, která ideově zbořila na Staroměstském náměstí Mariánský sloup. Tím uvrhla hroznou pohanu před celým světem na drahý čsl. národ. Tam veřejně odčiňte to, jak můžete. Ať celý svět vidí, že není u nás neznabohů, nýbrž že tu je i katol. inteligence a slibný její dorost, čacké katol. studentstvo — naše budoucnost, naše katol. renaissance, která nejen odčiňuje potupu 3. listopadu 1918, nýbrž staví sloup sv. víry, sloup lásky k *Matičce* v srdcích čsl. občanů.

Budete v *starém, klasickém Římě*. Učte se, co znáte antiku, co studujete filosofii, učte se, že ne pohanství — ani moderní — zachrání národy, nýbrž víra nadpřirozená!

Navštívíte *chudičkého assiského světce*! Učte se u něho a od něho serafínské lásce, charitě, smířlivosti, tam v Assissi si odpusťte svá vzájemná spolková a společenská nedorozumění. Přineste nám z Assissi teplou, nenáročnou, sociální charitu!

V *Padově u sv. Antonína*! Již v úterý u jeho sv. hrobu při mši sv. půjde mnohý z vás k sv. přijímání. Ó šťastní — snad vy první letos z ciziny poutníci jubilea padovského! Važte si toho! Ať najdete tam u »světce ztracených věcí« to, co ztratil náš národ. Ztratil stezku do Říma. Ať ji najde zas, jak vy ji dnes nastupujete, najde, kterou šla i naše bl. Anežka.

Uvidíte *Benátky, čarokrásnou Florenci*!

—»0«—

Katolické studentstvo čsl. před audiencí odevzdalo Sv. Otci pozdravný přípis, který v českém znění na mnohá přání uveřejňuji, aby tak nevznikaly různé domněnky o jeho obsahu.

K. Fiala.

Svatý Otče!

Letos v květnu uplyne čtvrt století od založení spolků vysokoškolských českých katolických studentů, zvaných: »Česká liga akademická« v Praze a »Moravan« v Brně. Byly založeny v roce 1906 za pří-

Budou to poklady země před vámi. Učte se z toho pro život! Že nic, ani filosofie, věda, umění ani jakákoliv čaromoc toho světa nevyrovná se a nedocení umění — žítí podle vůle Boží a jeho sv. příkázání. Toť čaromoc, kouzlo, jemuž neodolá nikdo. Ryzí katolicismus upřímného inteligenta — toť kouzlo, jež musí obetkati vaše srdce a váš život.

Nastoupíte dnes večer cestu do Říma. Pamatujte, že to bylo právě před 2 lety, co ve *Staré Boleslavi u prvního hrobu sv. Václava* zrodila se myšlenka této výpravy. Dnes — na Květnou neděli — vydává *svůj vzácný květ — 417 římských poutníků-studentů a inteligence!* Díky Bohu a sv. Václavu! Dnes pějete *hossanna* na víry, *hossanna* nadšení, lásky, entusiasmu a pravého katol. života! Zapějte ho doopravdy touto 13denní poutí — našim velkým svatým: velebným Otcům Cyrilu a Metodě, sv. Václavu, sv. Ludmíle, sv. Janu Nep., sv. Prokopu, sv. Vojtěchu, sv. Norbertu a všem našim druhým svatým při památce věřících našich předků — před tváří celého světa, našeho národa, nás všech, kteří vás budou provázet v duchu na této první pouti římské katol. studentstva a inteligence!

Velký den! Velký večer! Pamatujte! Nezapomeňte! *Ježíš vás doprovázej, který ve své Eucharistii dá vám své požehnání na cestu — Ježíš Kristus!* Ó, vy šťastní, přineste nám z Říma Krista — jenž jest Cesta, Pravda, Život, Světlo — našemu československému národu! Zdař Bůh! Svatí patronové naši, opatrujte vás!

A tam v Římě — ve Vatikáně — zapějte naše upřímné a krásné: »Bože, Pia XI. chraň a zachovej!« Ať žije! zvolajte a provolejte tam, jak dovedete ve Vatikáně: »Ať žije Pius XI.!« — velký Otec našeho křesťanstva! — Zdař Bůh!

boje vzdutých vln ateismu, ovládnutího vysoké školy v Čechách a na Moravě. Posledním impulsem k založení byla veřejná potupa rektora-kněze Karlovy university v Praze, prof. Mons. dra Vřešťála. Tehdy vyznal hlouček akademiků své katolické »Credo« s veškerými důsledky.

Ve svatováclavském roce 1929 na posvátné půdě staroboleslavské u původního hrobu velikého patrona našeho, knížete Václava, ligisté si slíbili, že jubileum 25. trvání České ligy akademické oslaví

hlavně poutí ke hrobu knížat apoštolských sv. Petra a Pavla, jakož i k stupňům trůnu Tvé Svatosti.

Zamýšlenou pout vykonají za úchvaly celého čsl. episkopátu spolu s »Moravanem« a se seniory Č. L. A. a »Moravana« i středoškolskými katolickými studenty o velikonocích t. r.

Československé katolické studentstvo vyzná veřejně před celým světem víru v Ježíše Krista, lásku, věrnost i synovskou oddanost k Jeho viditelnému zástupci a Jeho svaté církvi římsko-katolické. Na těchto posvátných místech, zbrcených tolikerou mučednickou krví, duchovně se posílí pro další své práce a povinnosti, které ho čekají ve vlasti na

P. Alfons Daňha CSSR,
duchovní rádce ÚKSČs.

Dr. Josef Hronek,
za seniory akademických spolků.

Protože Sv. Otec četl s upřímnou radostí zprávu o jejich příjezdu, byl velmi šťasten možností pozdraviti je v tomto okamžiku, poněvadž nepřišli do Říma jen jako návštěvníci, nýbrž také jako poutníci. Cesta do Říma jest vždy tak významná a povznášející a zejména památná pro toho, komu byla dopřána v mládí. Řím jest velká kniha, ve které možno čísti o přírodě, umění, civilisaci a nade všechno o víře Kristově. Čísti tuto knihu znamená opět a opět se k ní vraceti a uvažovati o velikosti lidského ducha. Přišli do Říma, aby navštívili velikou matku antiky, svatou Matku Církve a hlavu všeho křesťanstva, vikáře Kristova, reprezentujícího téhož Krista, se kterým je vždy spojena jednota a slova Pána Ježíše: Ty jsi Petr, to jest skála a na té skále vystavím Církev svou, a dám Ti klíče království nebeského. Připomíná dále, jak sv. Ambrož podivuhodně zvolal: Kde je Petr, tam je i Církev, a kde je Církev, tam je i Petr. Milí přichozí uviděli slavné basiliky i sestoupili pod porch země, aby uviděli v katakombách hroby mučedníků, jichž potomci založili tolik památek křesťanství na celém světě. Při hrobech proních křesťanů mohli upevniti svoji víru pro celý další život. Bez ostychu a bez obav Jeho Svatost uvádí výrok sv. Augustina, že památka křesťanů musí býti oslavována duchem, který má pochopení pro ideály, pro které vytrpěli.

poli katolické obrody v rodinách, školách, obcích i státě.

Zamýšlená pout je též tím významná, že po své československé katolické studentstvo oficiálně stane u stupňů trůnu náměstka Kristova, vedeno heslem:

»Blíže k Římu — blíže ku Kristu!«

Nejsnažněji tudíž prosí toto studentstvo Tvoji Svatost, aby ráčila dobrotivě naše upřímné snahy sledovati a je Svým hojným apoštolským požehnáním utvrditi, aby tak sémě před 25 lety zasazené vzrůstalo a mohutnělo víc a více Bohu k oslavě, církvi ke cti, vlasti ku prospěchu!

Svatosti Tvé jménem všech studentů-poutníků v nejhlubší pokoře líbají posvátný prsten nejposlušnější synové

Karel Fiala,
předseda Ústředí katolického studentstva čsl.

Srdečně by si proto Jeho Svatost přála, aby tato cesta byla pro všechny poutníky, nejen nyní, ale i vždy pramenem útěchy a aby velké dějiny římské byly povzbuzením pro další postup od dobrého k lepšímu a od lepšího k tomu nejlepšímu.

Vznešený velekněz přešel dále k udělení apoštolského požehnání přichozím, jejich rodinám, rodičům a zemi, milované jimi i drahé samému papeži. Žehná jejich další práci, aby výsledky její se rozšířily po celé zemi.

Chtěl by dáti své požehnání i českým biskupům, prelátům, kněžstvou, řeholím, profesorům, učitelům a všem těm, kteří spolupracovali a spolupracují na výchově československé křesťanské mládeže.

Přál by si, aby jeho žehnání se vztahovalo i na tisk a publikace. Hlavně však: aby nevymizelo z jejich srdcí.

Posléze Jeho Svatost dala každému poutníkovi na památku jejich vůdce svoji podobiznu z oslav kněžského jubilea se žádostí, aby Její kněžské jubileum bylo v tomto okamžiku co nejúžeji spjato s jubileem 25letého trvání jejich ušlechtilé organizace.

Jeho Svatost začala svůj proslov nej srdečnějším uvítáním těchto milých synů, potěšena, že uviděla a pozdravila je v domě společného Otce. Byla to opravdu upřímná radost, radost dvojnásobná po-

čtem samých poutníků, ona radost, že se mohl přiblížit ke každému, a že mohl udělati v pravém a aktuálním smyslu známost každému a každé, přichozím z jedné země, z jednoho města, Prahy, kteří zaujímají zvláště interesantní místo v srdci Otce mezi celou katolickou rodinou, mezi jiným pro zvláštní důvod: poněvadž On prodlel nějaký čas v jejich městě, takže nabyl dobrou znalost a nej-příjemnější vzpomínku tohoto pobytu.

Jiný důvod pravé radosti pro papeže byla vzpomínka na velkého sv. Václava, který vždy od dlouhých staletí vyplnil historii jejich země a tak záslužně. Tohoto Svatého nejen v Československu, ale v celém světě katolickém oslavovali před nedávnem (tisíciletí). Není nikoho, který by se nezabýval historií a neznal by velkou postavu tohoto světce.

Jinou z nejhlavnějších příčin, která činila návštěvu drahou a vítanou, byla, že ona obsahovala velké zastoupení mládeže a studující mládeže plné významu a naděje.

Mládež: to znamená květ života, který má před sebou budoucnost.

Studující mládež: jest ta, která hledá a zdůrazňuje ve studiu a ve vědě základy křesťanské vzdělanosti a uplatňuje je v kvetoucích řadách členů České Ligy Akademické a Moravana a tím připravuje cennou budoucnost pro zemi, která jest připravena pro proměnu a velký vývoj. Budoucnost, které studenti katoličtí budují její základy oddání Božskému vnuknutí a svému Vůdci, kteréžto zásady prýští z katolické myšlenky. Katolická mládež studentská, to jsou slova, která říkají mnoho a kterým milovaní synové ukázali, že rozumějí a skutečně porozuměli.

Svrchovaný velekněz připojil, že je velmi spokojen, že oni nepřišli jen, aby s ním sdíleli svátky velikonoční, tak krásné a plné potěchy a spoluvýznamu, jakého si oni přejí a které, jak praví

Apoštol, znamenati mají obnovu a vzkříšení Krista duševně i tělesně. Ale oni přišli, aby mu projevíli synovským způsobem úctu, poslušnost a oddanost v upomínku výročí 25tiletého troání jejich krásného sdružení. Svatý Otec sdílel s nimi jejich radost v celém rozsahu, tím více, poněvadž znal od dřívějšího jeho základ, účel a okolnosti, za jakých došlo v květnu 1906 k jeho založení, a další rozvoj, právě tak jako organizaci a tisk.

Byli opravdu přítomni v duchu Jeho Svatosti událostí, které doprovázely v onom roce zvolení Msgra Vřešťála rektorem magnifikem pražské Karlovy university, vznik »Studentské Hlídky« a studentských časopisů »Jitra« a »Života«, jakož i tělocvičné organizace »Orla«. Chtěl by projevití svůj největší souhlas pro všechno to dobro, které ony organizace, katoličtí studenti českoslovenští učinili a mluvil o jejich věcech jako by byly věcmi jeho, poněvadž se opravdu cítil s nimi spojen zvláštním otcovským sklonem. Jeho Svatost projevila pak radost nad dobrým příkladem, který oni mladí lidé dávají svým křesťanským životem, a to úplně křesťanským bez váhání a poklesnutí mysli. Slovem i pérem působiti mají stále více k rozšíření království Kristova mezi nimi. Mezi všemi vývoji křesťanského individuálního života sociálního i politického mají usilovati o proniknutí a opanování myšlenky katolické, které tak mnoho se cítí potřeba v našich dnech a na katolické akci, což není nic jiného, než spolupůsobení na témž hierarchickém apoštolátu, jak již od začátku vývoje církve dokumentoval sám sv. Pavel rozmlouvaje s laiky, a to s muži, ženami, chlapci a dívkami, kteří s ním spolupracovali v šíření evangelia. A s touto aktivitou oni stále budou svědomitě pracovati jednak k vykoupení svých duší, jednak k trvalejšímu, pravdivějšímu a solidnějšímu rozkvětu jejich země.

Václav Černý:

Z Prahy přes Starou Boleslav do Vatikánu.

Bylo to ve svátek Nbvst. P. 1929 ve St. Boleslavi, na místech posvěcených mučednickou krví sv. Václava, když se zrodila myšlenka vykonati o 25. výročí založení ČLA. v Praze společnou manifestační pout katol. studentstva do Říma, do Vatikánu, k Sv. Otcovi, aby se tak před celou československou veřejností a celým svě-

tem manifestovalo za ideály svatováclavské.

ČLA. zvolila si při svém založení za patrona sv. Václava a sv. Václav se stal pojítkem mezi Prahou, St. Boleslaví a Vatikánem.

Jestliže dosud katol. akademici chodili pro náboženskou a duchovní posilu do

Staré Boleslavě, letošního roku, při 25. výročí založení ČLA. v Praze a »Moravana« v Brně, rozhodnuto vykonati pout ke hrobu sv. Petra, náměstka Kristova na zemi, a k Sv. Otcí, důstojnému nástupci sv. Petra.

Často padla u nás z kruhů i velmi odpovědných slova, jako: »Řím musí býti souzen a odsouzen«, jež udávala často, nebo lépe řečeno, chtěla podávati mínění celého národa.

Brzy se však ukázalo, že lidé, kteří náhodou v demokratické republice politickou konstelací měli možnost mluvit za určitou kastu lidí, že svoje osobní názory chtěli tlumočiti jako spontánní mínění celého národa.

A bylo v tom kus spravedlivé životní ironie, že ti, kteří pokládali již římsko-katolické náboženství a církve za záležitost odbytou u nás, museli býti vlastně svědky tak velké manifestace, jako byla velikonoční pout do Říma!

Katoličtí akademici a katol. intelligence mimostudentská, jež vyrostla v těžkých dobách v ČLA. a v »Moravana«, pracovala tiše, ale intensivně. Prohlubovala svůj život uvnitř a když byla vhodná chvíle, vyšla ven, aby se hrdě a jasně přihlásila pod prapor svatováclavský.

Jsou zcela plané fráze, důstojné inteligentních nedouk, chtít soudit to, čemu nerozumím.

My věděli dobře, co pro nás znamenal a znamená Řím a abychom se ve svém přesvědčení utvrdili, jeli jsme do Říma! Zde jsme teprve poznali, co znamená býti členem svaté Církve, zde jsme teprve ucítili, co znamená tradice dvou tisíc let, založená Kristem, v níž vyrostl a zemřel náš největší svatý, český svatý, svatý Václav, patron země České.

A jméno sv. Václava — to šlo všude již před námi. Nepřijeli jsme do Itálie jako cizinci, jako obyčejní výletníci, ale jako příslušníci jediné svaté církve římsko-katolické.

Toho vřelého a nadšeného přijetí by se nám jistě nebylo dostalo od ital. katol. akademiků, kdyby zde nebylo určitého vyššího pojítka — pojítka právě náboženského.

Zde v Itálii jsme však důstojně reprezentovali právě národ československý. Bylo to několikrát zdůrazněno s obou stran a bylo to vždy právě pojítka náboženské, jež nás vedlo k tak upřímnému jednání a navázání styků, jež přispěly a jistě ještě v budoucnosti přispějí velmi k utužení vzájemných styků, jejichž ovoce jistě nepřijde nazmar.

Svatováclavský chorál tolikrát nadšeně zpívaný byl nejlepším projevem toho, koho jsme v cizině reprezentovali.

A tak vidíme, že to nebyla ani tradice husitská, ani žádná jiná, nýbrž tradice cyrilometodějská, tradice svatováclavská, jíž jsme se v cizině a na mezinárodním fóru Říma reprezentovali.

Přes Starou Boleslav jsme šli do Říma. Před oltářem sv. Václava v chrámě sv. Petra v Římě jsme se hrdě přihlásili ke Kristu, k tradici posvěcené tolikerou mučednickou krví prvních křesťanů.

Zde v Římě jsme teprve poznali, jak jsme malicherní, chceme-li se násilně vyrvat z té velké obce, jakou reprezentuje právě církve římsko-katolická. Zde jsme viděli a všude jinde na cestě, co znamená býti příslušníkem církve římsko-katolické.

Zde v Římě, na místech posvěcených krví prvých mučedníků, jsme načerpali nových sil a získali požehnání do nového života.

Přes Starou Boleslav šli jsme do Vatikánu, do ciziny — tradice svatováclavská, tradice cyrilometodějská, tedy tradice křesťanská a žádná jiná nás vedla do světa, na mezinárodní forum a umožnila nám všechno to nadšené a milé přijetí, jehož se nám dostalo!

Chorálem svatováclavským a barvami národními jsme všude důstojně reprezentovali československý národ a ukázali tak ve světě, že jsme katoličtí studenti českoslovenští a že se k tomuto katolicismu dovedeme vždy zřejmě a sebevědomě hlásiti.

Svatý Václav nám nedal zahynouti — památka sv. Václava, mučednická, šla již dávno před námi, jež nám svítila na cestu, jako zářný maják, jehož světlo nikdy neuhasíná!

Studenti a studentky,

kteří chcete letos na exercicie, napište mně ihned, kde a kdy chcete na exercicie. Zařídím dle toho program exercicií. Prosim ihned! — Adresa: P. Alfons Daňha, Praha III.-192. Thunovská 27.

Na zaslané pozdravy z Říma

obdržel duchovní vůdce pouti pan kanovník dr. Josef Čihák tyto odpovědi:

V Praze dne 5. dubna 1931.

Ministerstvo zahraničních věcí
Kabinet ministrův.

Msgr. Dr. Th. Josef Čihák,
metropolitní kanovník u sv. Víta
v Praze.

Kabinet ministerstva zahraničních věcí dovoluje si z příkazu pana ministra dr. E. Beneše tlumočiti Vám i účastníkům římské pouti katolického studentstva československého jeho nejsrdečnější díky za milou vzpomínku.

Za ministra:
S t. M i ñ o v s k ý, odb. rada.

V Praze dne 9. dubna 1931.

Kancelář presidenta republiky.
Čís. H. 176/31.

Pan
P. Dr. J. Čihák,
metropolitní kanovník u sv. Víta,
Praha IV.

Kancelář pana presidenta republiky byla pověřena, aby Vám a katolickému studentstvu tlumočila díky pana presidenta za vzpomínku, kterou jste mu zaslali z římské pouti.

Za kancelář presidenta republiky:
Podpis nečitelný.

Olomouc, 9. dubna 1931.

Nejdůstojnější pane kanovníku,
děkuji uctivě Vám i všem účastníkům římské pouti za laskavý pozdrav od hrobu sv. Petra. Doufám, že se pout dobře vydařila a přinesla Vám všem hodně prospěchu.

Se srdečným pozdravem
oddaný
L e o p o l d,
arcibiskup olomoucký.

Kanovník dr. Čihák:

Naše velikonoční sv. přijímání v Římě.

K nejhlubším dojmům, které jsem si odnesl z letošní prvé pouti katolického studentstva a inteligence do Říma, patří společné velikonoční sv. přijímání téměř všech účastníků pouti na Hod Boží velikonoční v chrámu sv. Petra v Římě, ve spojení se sv. přijímáním Sv. Otce.

»Svátost oltářní je to nejkrásnější promladou, čistou duši studentskou«, jak vyjádřila se ve svých zápiscích katolická sextánka pražská, Jozinka. Mezi účastníky a účastnicemi pouti bylo dosti těch, kteří častěji přistupují ke stolu Páně a tito také na poutní výpravě přistupovali častěji ke svatému přijímání a dávali tak příklad ostatním kolegům a kolegyním.

Cestou měli účastníci příležitost ve vlaku vykonati si svatou zpověď u důst. pánů zpovědníků z řádu benediktinského a františkánského. V Padově a ve Florencii vykonali mnozí a mnohé svou sv. zpověď v kostele pod dojmy posvátných

míst a přistoupili tam zbožně k sv. přijímání. V Římě na Zelený čtvrtek nebylo ještě možno, abychom všichni mohli se připravit a vykonati si společné velikonoční sv. přijímání, proto bylo stanoveno, že se vykoná při slavnostních službách Božích na Hod Boží u oltáře sv. Václava v chrámu sv. Petra. Na Zelený čtvrtek sloužil Sv. Otec mši sv. tichou v kapli Sixtinské, při které podával sv. přijímání přítomným prelátům a kněžím, mezi nimiž dostalo se tohoto vyznamenání přijmouti Tělo Páně z rukou Sv. Otce také třem kněžím z naší poutní výpravy. Na Hod Boží velikonoční podával Sv. Otec při tiché mši sv. v soukromé kapli vatikánské sv. přijímání vynikajícím osobnostem laickým, kteréhožto sv. přijímání na zvláštní vstupenky měly čest se zúčastniti také 3 dámy z naší pouti.

Všem těmto, kteří přijali Tělo Páně o letošních velikonocích od Sv. Otce, zů-

stanou letošní velikonoce nejkrásnější vzpomínkou po celý život. Ať nikterak nezavídí tohoto štěstí několika málo vyvolencům ostatní účastníci pouti! Vždyť i oni byli v duchovním spojení se Sv. Otcem při slavném Vzkříšení Páně a při společném sv. přijímání na Hod Boží, jak jim to výslovně připomněl Sv. Otec v nezapomenutelné audienci. Již příprava a konání sv. zpovědi nebylo bez pronikavých dojmů. Jedna část poutníků zpovídala se u redemptoristů v kostele sv. Alfonse, kdež přechovává se památný obraz originál Panny Marie, Pomocnice křesťanů, a kde působí 2 horliví čeští kněží-redemptoristé.

Druhá část poutníků konala sv. zpověď v sobotu večer v kostele Srdce Páně u Salesiánů, kdež působí několik kněží slovanských i od nás ze Slovenska a kde zpovídal i náš duchovní vůdce pouti dr. Čihák. Jiní konečně zpovídali se ve chrámu sv. Petra. Nastal krásný jarní den Hodu Božího velikonočního — památka z mrtvých vstání našeho Vykupitele. Již časně ráno ve všech našich ubikacích všechno se připravuje na cestu k sv. Petru, kde v 8 hodin ráno mají se shromážditi všichni před oltářem našeho sv. knížete sv. Václava. Přesně o 8. hod. duchovní vůdce pouti, kanovník dr. Čihák, slouží mši sv. u oltáře sv. Václava, při níž za řízení řed. prof. Boháče zpívají poutníci českou píseň Ejhle, oltář Hospodinův září. Znenáhla obklopeni jsou poutníci cizími návštěvníky chrámu, kteří zbožně naslouchají českému zpěvu a s úctou hledí k našemu světci sv. Václavu na oltáři. — Jest již po pozdvihování — hostie ve velikém ciboriu proměněny v Tělo Páně: blíží se nezapomenutelná chvíle sv. přijímání... Účastníci poklekají a modlí se přesvědčivě z hloubi duše Confiteor — Vyznávám se. Kněz dává všeobecné rozhřešení — ukazuje Tělo Páně a volá: Ecce Agnus Dei.

Messaggio degli studenti universitari cattolici romani ai fratelli cecoslovacchi.

E'con l'anima piena intima gioia cristiana che gli studenti universitari cattolici di Roma accolgono i loro fratelli cecoslovacchi.

La comunità della fede in Cristo, oltre che la comunità degli studi universitari,

Domine, non sum dignus. Všichni účastníci spoluvolají: Pane, nejsem hoden Kněz podává Tělo Páně účastníkům pouti, mladým nadšeným studentům a studentkám, katolické inteligenci mužů a žen československých, a k nim připojují se samovolně někteří italští důstojníci a jiní cizinci, aby přijali Tělo Páně u oltáře sv. Václava, knížete eucharistického. Jest po mši sv.! — Kristus svátostný spočívá v srdcích svých věrných Čechů, přijímaje jejich klanění, jejich víru a lásku. Nyní vystupuje u oltáře profesor dr. Bařka, aby plamennými slovy, plnými neochvějně důvěry a lásky k sv. církvi katolické upevnil v duších účastníků jejich dojmy a dobrá předsevzetí, zachováti věrnost a lásku sv. víře římsko-katolické do posledního dechu. Tak oslaven Hod Boží velikonoční našim studentstvem ve věčném Římě. A pokračování tohoto krásného společného sv. přijímání jest ještě v pondělí velikonoční. Ten den jest naše audience u sv. Otce, tak krásná a všem jistě nezapomenutelná. Dříve, než se odebereme do Vatikánu, shromáždíme se časně ráno před oltářem Božského Srdce Ježíšova u Salesiánů ke mši sv. Náš obětavý vůdce, ředitel dr. Boháč, zasedá k varhanům, aby mistrnou hrou a českolatinským zpěvem provázel služby Boží, které slouží kanovník Čihák. Opět nepřehledné řady našich poutníků a poutnic i jiných účastníků, zejména ze Španělska, přistupují k sv. přijímání. Láska svátostného Božského Srdce Ježíšova má upevniti a posíliti náboženský život v duších českého katolického studentstva a inteligence. —

Mnoho krásného jsme viděli a zažili na studentské pouti římské, avšak pro všechny zajisté zůstane po celý život nejvýznamnější a nejkrásnější velikonoční sv. přijímání u oltáře sv. Václava v Římě.

sono i motivi che ci spingono ad esprimer-
vi, carissimi fratelli, tutto il nostro affetto
e tutta la nostra simpatia.

La vostra ammirazione e la vostra atten-
zione saranno attratte nell' Eterna città
da mille e mille cose grandi e belle: ma noi

siamo certi che vorrete lasciare un piccolo posto nel vostro ricordo agli amici dei Circoli Universitari Cattolici Romani.

E'una certezza questa che supera il nostro piccolo mondo di studenti, perchè si ispira ai sublimi principi della pace cristiana fra i popoli della terra.

Noi, che abbiamo la suprema gioia di vivere ai piedi della Cattedra di Pietro,

e che godiamo più da vicino della luce da essa emanata, vi ripetiamo il saluto augurale nel nome di Pio XI.

Viva il Papa!

Roma, Pasqua 1931.

La presidenza
del Circolo Universitario Cattolico
Femminile e Maschile.

Poselství

římských katolických universitních studentů československým bratřím.

S duší plnou vřelé křesťanské radosti, vítají římsští katoličtí universitní studenti své československé bratry.

Stejná víra v Kristu vedle stejných studií na universitách jsou vodítkem, abychom Vám, drazí bratři, projevili celou naši lásku a sympatii.

Budete obdivovati Věčné Město a tisíce a tisíce jiných krásných věcí. Jsme však přesvědčeni, že ve Vašich vzpomínkách necháte i místo pro Vaše přátele z římských katolických universitních sdružení.

A toto přesvědčení převýší náš malý studentský svět, poněvadž je inspirováno

vznešenými základy křesťanského míru mezi národy.

My, kteří máme vznešenou radost žiti u nohou stolce Petrova a kteří zblízka jsme obdařeni světlem, které z něho vychází, opakujeme Vám náš pozdrav a naše přání ve jménu Pia XI.

Nechť žije Svatý Otec!

V Římě, Velikonoce 1931.

Předsednictví
katolického universitního sdružení
ženského a mužského.

Pozdrav československého studentstva italským katolickým studentům.

Milým bratrům z FUCI.

Katolické studentstvo československé posílá svůj nejsrdečnější pozdrav — bratrům — studentům italským, kteří je skutečně bratrsky přijali a uvedli do svého domova.

Nemůže zapomenouti na společnou pobožnost před Nejsvětější Svátostí ve Vašem universitním kostele, do kterého jste je pozvali a kde nejen dokumentovali příslušnost k velké katolické rodině, ale i opravdově se sbratřili.

Pod heslem, »aby všichni jedno byli«, posílení vírou v Krista, podporováni jednotou Církve Svaté, budou účinněji pracovat ve XX. století, aby byl jeden ovčec a jeden pastýř.

Ať žije Kristus Král a jeho zástupce na zemi sv. Otec.

Zdraví Vás jménem katolického studentstva československého

Předsednictvo
Ústředí katolického stud. čsl.

Ai cari fratelli della F. U. C. I.

Gli studenti cattolici cecoslovacchi mandano il loro più cordiale saluto ai fratelli studenti italiani che li hanno accolti in modo veramente fraterno e alloggiati nella loro casa.

Non possono dimenticare la comune devozione davanti al Santissimo nella vostra cappella universitaria, in cui li avete invitati e dove hanno non solo documentato l'appartenenza comune alla grande famiglia cattolica, ma anche veramente stretta fratellanza con voi.

Insomma »ut omnes unum sint«, fortificati dalla fede in Cristo e sostenuti dall'unione della Santa Chiesa, lavoreranno più attivamente nel XX. secolo per un unico ovile et un solo pastore.

Evviva Cristo Re e il suo rappresentante sulla terra il Santo Padre.

Vi saluta in nome degli studenti cattolici cecoslovacchi

la presidenza
del Centro cattolico studentesco
cecoslovacco.

VI. Novák:

Naše setkání s Fucini v Římě.

Římská pout katolického studentstva do Říma, první toho druhu z Československé republiky vůbec, přinesla všem účastníkům mnoho dobrého. Je to především ono získání těch duchovních hodnot, jež zůstávají utajeny pro křesťana, který je dovede čerpat. Než o tom na jiných místech povolanější pero psalo.

Chci se zmínit o tom, jak jsme se setkali s italským vysokoškolským studentstvem. Už ve Florencii potkávali jsme v galeriích mladé hochy, kteří měli na

teřstiny naše i jejich jsou si hodně cizí a v posunkové řeči jsme neměli dostatečného školení.

Pravého uvítání dostalo se nám při recepci, kterou na naši počest uspořádali. Jako křesťané šli jsme se společně poklonit jejich patronovi v universitním kostele sv. Ivovi, kde vykonali jsme krátkou adoraci k Nejsvětějšímu a upřímně si zazpívali nejprve po latinsky »Pangue lingua« a pak po česku náš starobylý chorál »Svatý Václave!« Po adoraci měl

Čsl. akademici a členové F. U. C. I. v Římě.

hlavách zvláštní čepice, podlouhlého tvaru, různě zdobené v různých barvách. To už jsme se dovídali, že jsou to italští vysokoškoláci, sdružení ve Federazione Universitaria Catholica Italiana, krátce řečeno: Fuci.

Bližší je poznat bylo nám popřáno až v Římě. A hlavní zásluhu o to má pan dr. Weirich, jemuž jsme za tento jeho čin vděční. Už na nádraží jsme se vzájemně pozdravili po příjezdu do Říma. Ovšem to nebylo to pravé uvítání, poněvadž ma-

jejich duchovní rádce k nám latinskou řeč, v níž krásně vyzvedl to nejtěsnější pojítka mezi všemi národy — onu katolicku — společnou ideu všech.

Odtud pak si nás odvedli do svých spolkových místností, kde nás opravdu přijali upřímně, vesele, bez nějakých officialit, zpěvem — tou italskou temperamentní písní, na niž ani my jsme nemlčeli, nýbrž snažili jsme se také pochlubit svým národním lidovým výtvozem. Tak jsme tam stáli vedle sebe Čech a Ital, ne-

mohli jsme si vše tak dobře říci, jak jsme si to mysleli, ale rozuměli jsme si. A to bylo přec to hlavní!

Po pohoštění k nám mluvili Italové italsky i francouzsky, načež jsme i my odpovídali česky, francouzsky a latinsky. Zdůrazňována byla ona kulturní blízkost mezi námi, naše společné ideje — to čisté náboženství Ježíše Krista, jež nás vlastně k nim přivádí.

Společně jsme se pak fotografovali, nezbytně ovšem jsme si vyměnili odznaky a slíbili jsme si, že se nyní shledáme v Praze. A těšíme se i my upřímně na ty milé lidi, kteří nás — ač neznámé — tak

upřímně přijali, abychom i my jim mohli svůj dluh splatiti.

Avšak touto recepcí nekončily se naše styky s nimi. Den co den nás prováděli, ukazovali vše, seč mohli, ba leckterý náš italský přítel ztratil úplně hlas. Ba ještě poslední den nás přišli vyprovodit na nádraží, přinášejíce velkou obět, když tak brzy jsme vyjížděli.

Nezapomeneme jim toho nikdy a jistě každý z nás rád by jim tu ochotu vynahradil, i on rád by se jim pochlubil, co zas matička Praha má v sobě krásného — tož voláme jim tam do slunné Itálie: »Na shledanou v Praze!«

Prof. Dr. Josef Bařka:

Vatikán dává moderní směrnice života.

Že tomu opravdu tak, o tom svědčí v poslední době hlavně dva okružní listy či encykliky, před několika týdny vydaná encyklika papeže Pia XI. o manželství, zvaná »Casti connubii« a v těchto dnech po celém světě, zvláště v Římě, oslavovaná encyklika papeže Lva XIII. o dělnické otázce, zvaná »Rerum novarum«.

Pán Ježíš než vstoupil na nebesa, zjevil se ještě naposled v Jerusalemě sv. apoštolům, vyvedl je na horu Olivetskou, aby tam, kde začalo jeho utrpení, začalo také jeho oslavení, a rozloučil se s nimi následujícím způsobem. Privil jim: »Dána jest mi všeliká moc na zemi i na nebi. A proto jdouce do celého světa učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., učíce je zachovávat všecko, cokoliv jsem přikázal vám. A aj, já s vámi jsem pro všechny dny až do skonání světa. Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen, kdo neuvěří, bude zatracen.« Pak se před nimi vznesl a zmizel s očí jejich. Po nanebevstoupení Páně svatí apoštolové se ještě deset dní báli, až do okamžiku, kdy na ně sestoupil Duch sv. Zamykali se ve večeradle na Sioně ze strachu, aby týž osud, který stihl jejich mistra, nestihl i je. Ale jakmile na ně sestoupil Duch sv., stala se s nimi pronikavá změna, nebojácně vyšli z večeradla a sv. Petr k zástupu, který se zatím shromáždil kolem domu, v němž byli shromážděni — k á z a l. Totéž činili v brzku i ostatní sv. apoštolové. Učiti a kázati, to bylo výsostným právem a povinností sv. apoštolů, všechny národy učiti, bylo výsostným právem a povinností všech jejich nástupců, papežů a biskupů. Tak dalo se vždy, a děje se i v době přítomné.

Poněvadž však církve je rozšířena po celém světě, děje se tak způsobem moderním, tak zvanými encyklikami čili okružními listy, které jsou adresovány všem patriarchům, arcibiskupům a biskupům po celém světě a tím obsah vejde ve všeobecnou známost, a jmenují se pravidelně podle dvou slov, kterými začínají. V těchto encyklikách nehlasají se snad nové pravdy, nýbrž připomínají, zdůrazňují a vykládají se staré pravdy křesťanské, když se společnost lidská od nich odchýlila, poukazuje se též na zlé následky, kdyby na odchylné cestě setrvala. Poslední dobou lidská společnost stůně a vážně stůně, ba je ohrožena ve svých základech rozvrátem rodiny. Proč je dnes rodina rozvrácena? Poněvadž je rozvráceno manželství, její základ. A proč je rozvráceno manželství? Poněvadž se uchýlilo od křesťanských zásad, na kterých je postaveno.

Proto nynější slavně panující papež Pius XI. pozdvihl svého hlasu a před krátkým časem vydal encykliku, nazvanou »Casti connubii«, t. j. česky čistá manželství, kde připomíná světu, jak má manželství dle vůle Kristovy vypadati, ukazuje na vady moderního manželství a zlé následky, které z něho vznikají a ještě vzniknou, setrval-li lidstvo při něm.

Manželství jest, zdůrazňuje encyklika »Casti connubii«, svátost a svátosti uděluje jen církve. Jí přísluší právo, aby ustanovovala formu této vznešené smlouvy a aby o platnosti nebo neplatnosti manželských svazků soudila. Sněm Florentský prohlásil: »Sedmá svátost jest manželství, jež jest znamením spojení Krista a Církve dle apoštola, řkoucího: »Tajemství toto

veliké jest, já však pravím, v Kristu a v Církvi.« Sněm Tridentický rozhodl: »Tvrđili kdo, že manželství není pravou a vlastní ze sedmi evangelickým zákonem Ježíše Krista ustanovených svátostí, nýbrž že bylo v církvi lidmi vynalezeno, budiž z církve vyloučen.«

Manželství křesťanské platně uzavřené, jest nerozlučité. Jedině smrt má právo je rozloučiti. Nejedná se tedy zde o den, týden nebo měsíc, nýbrž o celý život! Jak důležitý to krok a jak mnoho vyžaduje opatrnosti a rozvahy. Než snoubenci učiní tento důležitý krok, je třeba, aby se poradili se svým srdcem, se svými rodiči, s dobrými a rozumnými lidmi, s Duchem svatým a s Matkou Dobré rady. Manželství je základem spořádané lidské společnosti a základ ten musí být pevný jako skála. Přátelé a zastánci dobrého společenského řádu byli vždycky a jsou pro nerozvízitelnost manželskou.

Jest pravda, že snoubenci mnohdy, když z prvního opojení vystřízliví, pozorují, že povahy jejich se různí, vyskytnou se mnohdy i rozmanité nesnáze a obtíže, ano, vyskytnou se i případy, že společný jejich život stává se téměř nemožným. A tu církev, zrale uváživši všechny okolnosti, dovoluje rozvod, dovoluje totiž manželům, aby odloučeně od sebe žili. Rozvod jest už poslední prostředek a sahá se k němu jen v případě nejkrajnější nutnosti. Jest vždycky trapný, ale nejbolestnější jest, mají-li manželé dítky. Jak trapně na mysl těchto ubohých tvorů musí působiti, pozorují-li, že se rodiče o ně tahají, soudí, buď je chtějí oba nebo jich nechce žádný. Ubohé děti. Mají otce i matku, a přece stávají se sirotky. Jsou nuceny k některému z obou se přikloniti, ač by přece měly míti oba stejně a dokonale rády. Srdce jejich se dělí, otupuje a zatvrzuje. Rozvod je zhroucením rodiny.

Manželství platně uzavřené rozvodem zrušeno nebylo a trvá i nadále. Pokud oba rozvedení manželé jsou na živu, nemůže žádný z nich znovu svátostného manželství uzavřít, neboť nejsou svobodni. Mnohdy, když lidskýma očima pozorujeme životní nesnáze rozvedených manželů, jejich boj o život, těžkosti s výchovou dítek a pod., zdálo by se nám, že by se jim ulehčilo, kdyby nový sňatek uzavřít mohli, ale zákon celou přísností to zapovídá. Nechce činiti výjimek. Stejně přísně to zapovídá prostým i vznešeným, bohatým i chudým, zebřákům i vládcům. Jest všeobecný a má

na mysl celkové dobro lidské společnosti. Blaho lidstva jest ohromná myšlenka a každá velká myšlenka vyžaduje nějaké oběti. Zásada nesmí býti prolomena. Lépe jest, aby tu a tam některý jednotlivec trpěl, než aby churavěla celá společnost. Společnost jest zdráva, je-li v pořádku život rodinný a vše, co by mohlo tento život podlomiti, zhoubně už působí na celkové zdraví společnosti. Už vědomí, že nového sňatku nebudou moci uzavřít, drží manžely na uzdě, aby si chyby odpouštěli, žádných rozbrojů nevyvolávali, vášně své krotili a na rozloučení vůbec ani nepomýšleli. Kdyby bylo manželství rozvízitelné, přestalo by býti pevným, nastalo by uvolnění, jež by mělo v zápětí uvolnění mravů a zkázu národa.

Stanovisko církve římsko-kaťolické je zřejmě správné a přece se proti němu ozývají hlasy se strany protivné. Prý je příliš tvrdé. Manželství prý má býti rozlučitelné. Když by manželé poznali, že se k sobě nehodí, mají míti právo se zase rozejít a nový sňatek uzavřít. Má býti dovolena manželská rozluka. Jakési manželství na výpověď. Nikoliv! Manželství jest nám mnohem vznešenější. Kdo pracuje pro rozluku, pracuje pro zpátečnictví, pro stav pohanického násilí, pro zotročení a zneuctění slabšího a pro úpadek národa. Nerozlučitelnost je ochranou ženy, dítek, rodiny, mravnosti i celé společnosti.

A jak máme smýšleti o tak zvaném civilním manželství? Ti, kdož v Boha nevěří a jeho zákonů neuznávají, horují pro volnou lásku. Stav takový ovšem téměř všichni ušlechtilejší považují za nedůstojný lidstva. Proto nabyli přesvědčení, že jest třeba řádného manželství, jež by bylo základem života rodinného a pořádku státního. Ale nechtějící uznati sňatek náboženského, církevního, svátostného, snaží se zaváděti sňatek před světským úředníkem. Místo zákona božího chtějí zavésti zákon lidský. Takový sňatek ovšem může býti nazýván občanskou smlouvou, ale ne svátostí. Papež Lev XIII. prohlásil: »Nechť všichni vědí, že kdykoliv u křesťanů uzavře muž a žena svazek, jenž není svátostí, že svazek takový postrádá též povahy opravdového manželství.« Civilní manželství ovšem jest i rozlučitelné. A proto katoličtí křesťané, kdyby bylo uzákoněno státními zákony nucené civilní manželství a kdyby byli nuceni tomuto násilí se podrobiti, nemohou ho považovati za dostatečné, nýbrž vedle něho vždy uzavrou ještě

vlastní manželství v kostele. Sňatek na kanceláři budou považovati za občanskou smlouvu, sňatek před oltářem za svátost.

Ovšem, katolíci jsou povinni hájiti si své svobody a všemi prostředky pracovati k tomu, aby jejich svátostné manželství, uzavřené v kostele i před státem uznáno bylo a všude už dostačovalo. To jest jejich právem a povinností.

Před půl stoletím seděl na stolci Petrově v Římě muž, který vynikal bystrým postřehem a smyslem pro soudobé myšlenkové a sociální proudy a jejich vztah k věčným pravdám a to byl papež Lev XIII.

Ten viděl, že otázka dělnická stává se nejakutnější té doby. Viděl na jedné straně, jak kapitál se hromadí v rukou několika málo lidí, kteří pomocí něho vydělávají nové ohromné sumy, viděl na druhé straně ty ohromné masy dělníků, kterým pomalu nedostává se nejnужnějšího, aby mohli slušně užítí sebe, svoji ženu a své děti, viděl, že dělnictvo začíná chápat, že má také právo na život, na rodinu a rodinné štěstí a že se už začíná zvedat, aby se svého práva domohlo, viděl (a to ho nejvíce přimělo k vydání encykliky o dělnické otázce), že někteří jednotlivci chtějí řešiti dělnickou otázku, ale nesprávně, na zásadách zcela opačných než křesťanských a proto pozdvihl svého hlasu, pamětliv jsa příkazu Kristova »učte všecky národy« a vydal 15. května 1891 okružní list, encykliku, začínající slovy: *rerum novarum semel extitata cupidine*, česky: když po nových věcech již jednou byla vzbuzena touha, a které se dnes krátce říká encyklika »*Rerum novarum*«, jednájící o dělnické otázce. V Římě chystají se velké oslavy na památku vydání této slavné encykliky. Ze všech snad států evropských a mnohých mimoevropských přijedou do Říma výpravy účastníků těchto oslav. I náš stát bude v Římě zastoupen. Tato encyklika však je tak důležitá, že zaslouží být oslavena nejen v Římě, ale i po celém světě. U nás k těm oslavám byl vybrán první květen, neboť to je svátek dělnický. V ten den mělo dělnictvo poznat, jak se má řešit jeho otázka.

Encyklika »*Rerum novarum*« podle svého obsahu dělí se na dvě části. První část jest odsouzením řešení dělnické otázky na podkladě nevěreckého materialismu, propagované Karlem Marxem a nastíněním systému křesťanského. V druhé části pak poukazuje se na činitele, kteří jsou povoláni otázkou dělnickou řešiti.

První část. Koncem minulého století řešil dělnickou otázku Němec Karel Marx ve svém díle, nazvaném »Kapitál«, takto: Není Boha, není věčného života, není soudu ani soudce. Člověk není zodpověden za své činy Bohu, který není, ale jen sobě a lidské společnosti. Člověk je pouhý živočich, nemá duši. Z toho plyne, že cílem člověka na zemi je jen tento život a tato země. Co užije člověk na zemi, to bude mít, neužije-li, nebude mít nic. Je-li cílem člověka jen tento život, pak jest třeba vyhnouti se všemu utrpení i práci, neboť to všecko život ztrpčuje, není možno spokojiti se jen tím, čeho člověk k uhájení živobytí potřebuje, ale je třeba míti mnohem více, aby mohl vesele žít a užívat. A to dělají boháči, majíce v rukou průmysl, peníze a tím i moc. Aby měli všichni nadbytek a užili světa, to není možno, není tolik prostředků. Chce-li mít někdo víc, je to na úkor druhého. To dělají kapitalisté na úkor dělnictva. Proto dělníci musí se spojit, uchvátit moc do svých rukou, vyvlastniti své vyvlastňovatele, vykořistiti své vykořistovatele. A to je sociální revoluce.

Proti tomuto revolučnímu systému Marxovu staví encyklika »*Rerum novarum*« systém křesťanský. Bůh je, je i věčnost, poslední soud, zodpovědnost Nejvyššímu Soudci, Bohu, člověk je stvořen pro Boha, není pouhým živočichem, má nesmrtelnou duši. Cílem jeho života je život věčný, zde na zemi je pouze na pouti a proto mu nezáleží tolik na tom, zda jej prožije šťastně, či méně šťastně. Rád snese i utrpení, rád se podejme práce, vždyť i náš Spasitel si zvolil život chudý a život práce a hlavně spokojí se tím, co je mu potřebné na uhájení života a netouží, aby měl víc než potřebuje, k životu v požitcích.

Pak zaměstnavatel zřekne se části svých značných zisků ve prospěch svého zaměstnance, dá mu, čeho potřebuje k slušnému živobytí jeho i jeho rodiny a tím je otázka dělnická vyřešena, neboť na zemi je vždycky tolik, aby měli všichni, čeho k slušnému živobytí potřebují.

Druhá část. Otázku dělnickou má právo řešiti církev, stát, má do řešení zasáhnout i dělnictvo, vždyť se o ně jedná. Z vůle boží vznikla na zemi dvojí dokonalá společnost, církev a stát. Církev má vésti lidstvo k blaženosti duchovní, stát k blaženosti tělesné.

Při řešení dělnické otázky dává všemu církev mravní podklad. Připomíná 1. děl-

nictvu, že je povinno svoji práci vykonávat poctivě a svědomitě, nepoškozovat cizí majetek a v hájení svých práv nedopouštět se násilí. 2. Zaměstnavateli, že dělník není žádný otrok, že svojí nesmrtelnou duší je před Bohem zaměstnavateli úplně roven, že je mu povinen vším, čeho vyžadují jeho lidská práva, aby mohl plnit své povinnosti rodinné i náboženské, dbáti jeho zdraví. A aby se tak mohlo stát, je povinen zaměstnavatel dáti zaměstnanci takovou mzdu, aby mohl slušně uživit sebe, svoji ženu a tolik dětí, kolik se mu jich z vůle Boží narodí. Ne přidat mu na jedno něco, na druhé méně a na další nic, jako se to u nás praktikuje. Smlouva mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem musí být spravedlivá, ne tísni dělníkovou vynucená. Pak-li by se tak stalo, je tím samým neplatná.

Co se týká soukromého jmění, hlásá církev, že je lhostejno, jaký kdo má majetek. Ale tím rovnováha mezi lidmi porušena není, neboť užívaní majetku je omezeno božím zákonem a to zákonem lásky, kterého však tak mnozí nedbají. Podle tohoto zákona je povinen ten, jemuž přebývá, pomoci tomu, kdo upadl nezaviněně do bídy a nedostatku. Encyklika »Rerum novarum« nazývá tuto povinnost »bohatých« »p r á v e m c h u d ý c h«.

Do řešení dělnické otázky má účinně zasáhnouti i stát. Stát má exekutivu v rukou, t. j. prováděcí moc. Povinností státu jest mravní základ církví stanovený provést. Je tedy povinností státu dbát, aby

mzdy dělníka byly takové, aby mohl slušně uživit sebe a své drahé, aby zaměstnavatel dbal všech lidských práv svého zaměstnance, aby tento mohl dostáti svým povinnostem vůči rodině i vůči náboženství; má dbát, aby smlouvy byly spravedlivé. Jsou-li veliké a nespravedlivé rozdíly sociální mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, má je stát svojí mocí vyrovnat.

Do řešení dělnické otázky má konečně zasáhnouti i dělník, vždyť se o něho jedná. Má se organisovat k hájení svých práv. Mají, tak žádá encyklika, hlavně křesťanští dělníci se sdružovati a usilovati o řešení své otázky podle zásad křesťanských.

To by byl tedy krátce obsah encykliky »Rerum novarum«. R. 1896, tedy pět let po vydání jmenované encykliky, konal se v Curychu sjezd na ochranu práv dělníka. Byli přítomni sociologové směru Marxova i sociologové křesťanští. Sjezd zakončil předseda sociální demokrat Scherer těmito slovy: »Velevázení, vidíme, že k řešení dělnické otázky konec konců vedou jen dvě cesty. Bolševická revoluce a nebo cesta navrch nastíněná papežem Lvem XIII. v encyklice »Rerum novarum«. Dnes mnoho z účastníků curyšského sjezdu dřímá věčný sen a nedožilo se světové války a bolševického převratu a nynějšího pekla v Rusku, kde program Marxův byl již v praxi proveden. Dnes by Scherer zakončil svoji řeč jistě jinak. Řekl by: »Marxův systém zklamal, k řešení dělnické otázky vede jediná cesta, cesta to nastíněná v encyklice »Rerum novarum«.

Václav Zima:

Věčný Řím.

Považuji to za velkou milost pro sebe, že jsem se mohl dostáti do Věčného Říma, po němž jsem celou duší svou zíznil a k němuž jsem spěchal s největší radostí. A mám-li psáti o dojmech, jimiž zapůsobilo na mne toto město svaté, a mám-li otevřít poklady, které jsem si z Říma domů přinesl, je mi asi tak jako člověku, který má vypravovati o bratru, jenž mu právě zemřel, je mi smutno a žalno. Neboť čím více se vzdalují od té doby, co jsme v Římě byli, tím více cítím tíhu a sílu hlasu a volání tohoto města a tím účinnější jsou mé dojmy.

Řím je hluboká, nevyčerpatelná studnice umění, je to město dějinné, jehož historie jest dramatem života a zápasu lidského ducha, je to cisterna Víry Živé. Hlas Říma není mrtvý a nezanechá žád-

ného člověka, který mu naslouchá, bez dotyku. Není možno, aby nezapůsobilo město, které se může honositi takovými pomníky Víry, jakým je velechram sv. Petra s konfesí velkého Apoštola, které chová ve svém nitru tolik historických památek a míst, že duše lidská musí se cítiti jimi dotčena a musí se zachvěti. Není možno, aby se člověk nezamyslel v Koloseu, jehož půda je posvěcena krví křesťanských hrdinů Víry a bojovníků Ježíšových, nad svatou statečností ducha a srdce, není možno, abychom tupě a lhostejně chodili kolem hrobů takových Světců a Světic, jakými byli sv. Ignác z Loyoly, sv. Petr, sv. Pavel, sv. Vavřinec, sv. Kateřina Sienská, sv. Cecilie, sv. Anežka a mnozí jiní, není možno, abychom nevěrou zatvrdili srdce svá v kata-

kombách anebo u svatostánků nesčíslných basilik římských, není možno, abychom neslyšeli věčného hlasu Říma, procházejíce jím a obdivujíce se jeho kráse a velikoleposti.

Řím, město věčné a krvavé, město důležité a posvátné, nesmí za žádnou cenu působiti jen na náš estetický krasocit a nesmí nás inspirovati jen k nějakým básnickým opěvováním římských kostelů a památek, ale musí především a hlavně působiti na náš duchovní, vnitřní život, musí zoceliti a zesílit naši Víru, musí nás svou historií a svou tradicí učiti náboženské odvaze a musí roznítiti naši horoucí lásku k Ježíši.

Nesmíme zapomínati, že málo nás je pravých, celých a dokonalých katolíků. Nesmíme zapomínati, že jsme katolíky polovičatými, že chceme sloužiti Bohu i světu, ale především světu, poněvadž je to vábnější a lehčí. Nesmíme zapomínati, že naše znalosti ve věcech Víry jsou úžasně nicotné, že neznáme ani *základů* náboženského života a že naše osobní víra jest jenom domem, vystavěným na písku, který se rázem zhroutí, jakmile nějaký ubohý žurnál vyhodí do vzduchu nějakou nevěreckou, zednářskou frázi.

Viděli jsme Řím. A ten Řím k nám mluvil velmi mnoho o pravém a dokonalém životě lidském, který nutno v zájmu záchrany a spásy žít, totiž o *pravém životě v Bohu*.

Bůh a program a zákon Boží a program služby Bohu je dokonale vyškrtnut z životního programu »moderního«, zpátečnického člověka, přežvykujícího pyšné a ďábelské výroky všelijakých tak zv. »filosofických« diktátorů. Bůh je vyškrtnut a proto není skutečného a opravdového a dokonalého života. Ale jak může někdo žít bez života, kterým jest Bůh? Jak se někdo může odvážiti nazvati své plahočení a žebrácké a tulácké flákání v této zemi vyhnanství životem? Jak může existovati život bez toho nejzákladnějšího, nejdůležitějšího a nejkrásnějšího Pramene všeho života, života absolutního, nejvyššího dokonalého a nejvyšší účelného, Pramene, kterým je Bůh? Není života bez života v Bohu. A je jedno, jaký život si duše lidská vyvolí, zda život kontemplativní, rozjímavý, anebo život aktivní, neboť obojí má cílem Boha, obojí směřuje k Bohu a ústí v Něm jako ve zdroji všeho blaha, všeho štěstí, vsí radosti a vsí lásky, ale hlavní a důležité je jenom to, aby to byl opravdový,

hluboký, čistý a zbožný život *v Bohu*! A právě na to se v dnešním světě, kde řády společenské jsou káceny s podivuhodnou křečovitou dobou, zapomíná, poněvadž dnešní křesťanský svět nechápe, že křesťanství je heroismus, že je to rytířství ducha po vzoru našich světců a že je třeba obětí a křížů k dosažení svatosti a dokonalosti. Není krise křesťanství, jak se nám skoro všude namlouvá, ale je krise křesťanů, jak to již několikrát zdůrazňoval P. Silvestr Braitto.

A právě my, kteří jsme byli v Římě, my, kteří jsme viděli sv. Petra, tu Skálu, které ani brány pekelné nepřemohou, my, kteří jsme uzřeli Koloseum, svědectví víry a svatosti, kteří jsme se opíjeli architektonickou krásou římských chrámů, svědčících o úžasně silné, eruptivní potenci a plodnosti křesťanského ducha, my, kteří jsme klečeli na hrobu sv. Antonína, sv. Františka, sv. Ignáce, vojáka Kristova, my slyšeli hlas Říma, hlas samého Ježíše Krista Ukřižovaného, a bylo by spravedlivé a bylo by to — Bože můj — vůbec možné, aby naše srdce zůstalo zatvrzeno a nepohnuto jako železo a aby naše duše zůstala vlašná a lhostejná? My právě musíme ukázati ovoce Říma, které uzrálo v našem nitru, musíme odhoditi zmalátnělost ducha svého a vyjít z tuposti a zaslepenosti své.

Vážeme se příliš na osobnosti tohoto světa, hádáme se o každé slovo různých básníků a spisovatelů a při tom nechápeme, že nám uniká Slovo Věčné, Slovo, které tělem učiněno bylo a které spásou naší se stalo; nechápeme, že je třeba zavřítí duši svou do temné cely a sytit ji Chlebem Božím a moudrostí věků, že je třeba utápěti žízeň svou v pramenech mlčení, a prodáváme, můj Bože, můj Bože, všechny poklady duše své a všechnu lásku Boží, v nás uloženou, jen proto, abychom se mohli kořiti démonu Slávy a ješitnosti.

A proto musíme pochopiti již jednou ten Hlas Pravdy věčné, hlas, kterým k nám mluvil a hřímal každý kamének věčného Říma, toho slavného, posvátného a námi správně nezhodnoceného Říma, sídla Náměstka Kristova a Otce našeho, je třeba pochopiti ten hlas, který praví:

»*Já jsem Pravda, Cesta a Život!*«

V Plzni, v den sv. Justina mučed., 14. dubna 1931.

Hrst dojmů z dnešní Itálie.

Itálie jest ideálem našich turistů. Je to její kulturní bohatství i podnebí, které láká statisíce turistů ze všech zemí starého i nového světa a návštěvníci z naší republiky netvoří poměrně nijak malé procento. Jakmile přijde čas dovolených, vyzbrojují se naši turisté Baedekry a jinými příručkami, vyprázdňují úspory k tomu účelu pečlivě po celý rok schraňované a po příslibu všem přátelům, že si na ně vzpomenu lístkem, ujíždějí na jih. Slevy na drahách pro návštěvu italských lázní a koupališť jsou velkým pokusem, že stěží odoláte. Těch čtyřia dvacet hodin jízdy sice mnohdy dovede hodně unaviti, ale jakmile opustíte poslední alpské hřbety a zaměříte do nížiny, pocítíte závan země kvetoucích oranžů. Cestovní trampoty jsou zapomenuty a jste v zemi vytoužené.

Do Itálie je nutno jeti bez předsudků. Stejně nesmí se bráti za bernou minci, co všelijaké ty cestopisy ve snaze po dokonalosti a úplnosti nashromáždily. Budete-li se na vše dívati jen zvědavýma očima a srovnávati vše s našimi poměry, budete míti z cesty nejlepší užitek.

První krok do Itálie učiníte za asistence královských karabiníků a fašistické milice. Uvítají vás jejich postavy na hranicích a budete se s nimi setkávati po celý pobyt. Karabiníci s napoleonskými klobouky v modrých pláštích, někdy »fajersky« přehozených přes levé rameno, ve vždy bílých rukavicích, jsou reprezentanty italské vojenské síly. Jsou to vybraní hoši, hladce oholení, růžolíci, usměvaví, vyšší postavy, chodící vždy po dvou po nádražích, ulicemi měst. Neopomeňte se na ně zadívati, jak elegantně a majestátně kráčejí městem. Oslovíte-li je se žádostí o informaci, jsou velice ochotní a je-li spěch na nádraží, vezmou s úsměvem na starost i obstarání vašich dopisů. Tato bezpečnostní elita má své kolegy — městské strážníky.

Dopravní dovedou předváděti na křižovatkách pravou gymnastiku a bílými obuškami ukazují směry a s takovou odměřeností a pravidelností, že máte dojem, že předvádějí soustavu prostných s obuškami pro nějaký slet strážů bezpečnosti. O informace k nim nechodíte. Znají zpravidla jen několik sousedních ulic a vědomí, že mají se starati o dopravu a ne o

dotazy cizinců, dají najevo i v odpovědi. Jestli někomu z nich — řídké výjimce — křivdím, tak ať promine.

V jedné věci se Itálie podobá Německu: uniformováním. Kdyby někdo si chtěl uložit práci a počítati, kolik potká uniformovaných lidí: vojáků, strážníků, listonošů, jejichž uniformy mají vojenský střih atd., při procházce městem, podivil by se, jak malým procentem mezi chodci jsou civilisté. Je to také klíč k záhadě, proč v Itálii není poměrně tak velká nezaměstnanost. Vojsko tvoří velké procento obyvatelstva italského. Samozřejmě znamená to také velikou položku financí italského státu.

Největší styk navážete nesporně s poličními prodáváči pohlednic, fotografických alb, perel, mosaikových šperků, obrouček, náramků atd. Přepadnou vás jako vosy, stěží se ubráníte. Jste-li ve společnosti a zaslechnou vás mluviti česky, spustí: »Šíne fotografií, cén lire.« Průměrný Ital zná totiž jen tři národy: Francouze, Angličany a Němce. Nepodobá-li se vaše řeč prvním dvěma, jste Tedeschi, Němci, nebo něco, co s nimi souvisí. Obchodníci si hlavu nelámou rozdílem mezi Němci a ostatními národnostmi nefrancouzskými a neanglickými — jste »Tedeschi« a jen zřídka uslyšíte z úst prodáváčů »nastar«, což má býti »nazdar«.

Ovšem takový projev nás nesmí přivésti z míry, že máte, ať kupujete, co chcete, smlouvat a hodně smlouvat! Jdete na Forum Romanum a poblíž Kolosea na vás vytrhne houf prodáváčů. Začínají velice vysoko. Album za 30 lir. Když vidí, že nejste nováčci a nabízíte-li jen 15, pláclí by vám hned. Neopomeňte ovšem říci, že je to moc drahé a dostanete to za deset a někdy i méně. Nikde jinde si tak snadno neučiníte představu o tom, že cena peněz je velmi problematická. Stál jsem u obchodníka s perlami. Samozřejmě, že se dušoval, že jsou pravé. Jedna z dam se o ně zajímala a základní cena pro smlouvání byla 80 lir (t. j. asi 150 Kč). Povídám žertem: »Slečno, v Jablonci jsou lacinější.« Tu milý obchodník se dá do křiku: »Ne Gablonz, prima perle Italia!« Jak je vidět, vědí Italové víc než někteří naši Němci, že Jablonec je Gablonz. Cena perel šla dolů. Nakonec se obchodník zastavil u 15 lir a jeho řvavé

»bancarotta«, že udělá bankrot, kdyby to dal laciněji, proráží dusný, parný vzduch odpoledne. Nehodláme kupovati tak draho a jdeme k autodrožce, jejíž řidič se s úsměvem dívá na zápolení krajana-kočebra. Nasedáme do vozu a přední část těla obchodníka octne se okénkem auta v našem voze. Jde dolů s cenou, kořist uniká. Nakonec je to osm lir, které svírá v hrsti, dívaje se za naším autem a nenáříká. Bankrot neudělal.

Navštívíte-li obrazárny v různých městech, zvláště ve Florencii v paláci Uffizi nebo Pitti, uvidíte téměř v každém sále před význačnějšími obrazy malířské štafle nebo stolečky, u nichž malíři a malířky všech věků malují kopie nebo miniatury mistrovských děl. Přistoupíte-li blíže ke stolkům, otevrou se ochotně zásuvky a v nich spatříte množství vyrobených miniatur, které jsou ke koupi. Ceny jsou dosti vysoké, ale nesmí vás odraditi zevnějšek mnohdy velice úpravný příslušníků a příslušnic cechu sv. Lukáše. I zde se smlouvá. Kdo má zbytečné peníze, může si pořídit mnoho hezounkých obrázků. Ovšem, nám postačily barvotisky význačnějších děl. Jsou mnohdy dosti zdařilé, ale nemají té dokonalosti, jako reprodukce naše resp. německé a francouzské. Je viděti, že jsou v první řadě dělány na velký odbyt.

Mnoho se toho napovídá o nepoctivosti italských obchodníků a jiných kategorií. Kdyby bylo možno dělat podobnou statistiku, myslím, že by to nebylo v poměru k ostatním národům tak zlé. Cizinec je pokusem k šizení. To se dělá i v Praze. Zeptejte se našich Američanů, co platili v Praze při nějakém větším podniku v mnohých známých a jinak seriosních podnicích za pivo. Sám jsem jednou musel upozorniti jednoho pražského vrchního, že cena piva není pro Čechoameričana 5 Kč. Kdo se nedá, toho ani v

Václav Černý:

Bella Venezia.

Kdybych měl říci, jaký na mne udělaly dojem Benátky, asi že bych neužil slůvka »bella Venezia«. Nesmíme se však v úsudcích ukvapovati, nýbrž ponechati si svoje mínění až na konec.

Jedeš-li čtyři kilometry dlouhým mostem po moři z Venezia Mestre do vlastních Benátek, nevidíš kolem nic jiného než jen a jen moře, brázděné tu a tam

Itálii nikdo neošidí. Stanou se vám také případy, že si budete plésti pětilyry s drobnými mincemi a že vám obchodník váš omyl sám vysvětlí a správně vám přeplatek vrátí. Podivíte se, ale když si pozorně přečtete upozornění na počátku tohoto článku, abyste do Itálie jeli bez předsudků, nebude překvapení vaše tak veliké a nebudou je na vaší tváři čisti ti, jimž by bylo trapným.

Kuchyňská historie by zabrala mnoho místa. Platí tu obměněné přísloví: »Čí vzduch dýcháš, toho jídla jídej.« Bílý chléb se vám brzy znechutí a nezvyklá příprava pokrmů vám dříve připomene domov, než byste myslili. Budete dělati předsevzetí o tom, jak si budete své stravy vážit. A to má pro nás veliký význam. Bude to satisfakce maminkám, manželkám i hospodyňkám, které se o vaše žaludky starají.

Itálii udělaly proslulou Baedekry a z nich čerpající cestopisy. Věřím, že ta různá pořekadla, jako: »Viděti Neapol a umřítí«, byla vynalezena podnikavými cestovními kanceláři v dobách, kdy se tak pohodlně ještě necestovalo. Stejně je tomu tak s proslulou fontanou di Trevi, kam má hoditi sold (5 cent.) každý, kdo se chce vrátiti do Říma. Je to dobré pro chlapce, aby za letních nocí lovíli — jak mi jeden Říman tvrdil — soldy z fontany. Kdo viděl Itálii a její krásy, vrátí se do ní, bez ohledu na to, hodil-li do fontany sold, jen dovolí-li mu to kapsa! Přál bych to každému z čtenářů.

Každý, kdo Itálii shlédne, řekne si s obměnou Caesarovo: »Veni, vidi, victus sum« — »Přišel jsem, viděl jsem a byl jsem přemožen.« Kdo uvidí moře, ať v Neapoli, Ostii, Janově nebo v Benátkách, složí svůj obdiv modravým vlnám a nebude se mu od něho chtítí.

Cesta do Itálie je osvěžením. Přeji vám všem šťastným příjemnou cestu!

lodičkami, velmi zatíženými nákladem zeleniny. Takový obraz vidíš, jedeš-li časně zrána tudy.

Najednou vystoupíš na nádraží, docela obyčejné nádraží, jako v každém jiném evropském městě. Člověk by si myslel, že pro něho přijedou na gondole až k vlaku, ale mýlil by se velice. Naopak vyjdeš z nádraží a docela obyčejná ulice. Asi jako

na nábřeží vltavském. Voda v tomto kanále bude asi právě tak »čistá« jako voda vltavská.

První, po čem se díváš, jsou ty pověstné gondoly. A skutečně! Nelhali ti, kteří to tvrdili!

Kdyby sis chtěl vzít v Benátkách taxi, tak to asi nepůjde. A to je právě na Benátkách to nejkrásnější, proč bych je i já mohl nazvat »Bella Venezia«.

Absolutní ticho! Nikde tramvaj, nikde povozu s uhlím nebo s cihlami a pískem, nikde hrozná práskání bičů a klnutí vozků, nikde houkání automobilů, nikde zápach po výfuku!

Zdá se ti, jako by ses octl docela na jiném světě, ani ne mezi lidmi, snad mezi duchy, kteří však velmi hlasitě se baví. Nikde totiž nepozorovati na ulici tak hlasité zábavy, jako právě v Itálii a tento hluk lidský je v Benátkách jediný.

Benátky samy pak, to je nepřehledný labyrint uliček, zvaných »calli«, úzkých, tak úzkých, až je ti to nepříjemné a máš stále dojem, že na tebe něco spadne.

Není se konečně také čemu diviti. Čistě prádlo ti visí nad hlavou, ale nehlásil by ses k němu, právě pro tu jeho čistotu; každou chvíli vidíš, jak spouští hospodyně s prvního i druhého poschodí na provaze nádobu buď na mléko, nebo košík na zeleninu a jiné naturálie, jež jí do podané nádoby dají buď pouliční prodavači nebo některé z dětí, jež se tu kolem potuluje.

Nevím, svědčí-li toto zařízení o pohádkovosti, či o praktičnosti, rozhodně však je to velmi nebezpečné zařízení pro cizince, kteří se potulují, tváříce se, jako by věděli, kam jdou, ale při tom jsou v srdci takřka zoufalí, zdali neskončí svůj bídný život vysílením někde za rohem na slepém konci těchto »calli«.

Jedeme-li však parníčkem po hlavním kanále a po gondolách si prohlédneme poboční kanály, nemůžeme se dosti vynadiviti.

Tolik mramoru a bílého mramoru tak honem nikde jinde nespatriš. Nádherné chrámy a překrásné patricijské paláce odrážejí se jako v zrcadle ve vodách laguny.

Nejskvělejší památkou však Benátek a nejcharakterističtější ukázkou stavitelského umění je nesporně basilika sv. Marka a dožecí palác.

Vstoupíš-li na náměstí sv. Marka tak, že před sebou máš basiliku sv. Marka, to

je jistě pohled jedinečný a překvapení je tak mocné, že takřka nedýcháš!

Pohádka! Žádný obraz, malba, fotografie ti nemůže nahraditi skutečnosti! Harmonický soulad slohu byzantského, románského a gotického je zde vyřešen jedinečně! A ty nesčíslné mosaiky, dodávající vnitřku chrámu jakéhosi magického a mystického polostínu, to jsou nejmohutnější důkazy jak síly ducha, tak i síly těla.

Jako by o primát mezi sebou závodily, pyšní se ihned vedle dožecí palác, jehož průčelí je zdobeno dvojitým gotickým podloubím, jehož mramorové sloupy hrají všemožnými barvami. Velké nádvoří, zdobené sochami a hlavně ohromně velké sály s vrcholnými díly největších benátských mistrů malířů.

Avšak tento chrám a palác nejsou jedinou nádherou Benátek. Řada jiných paláců, kostelů, museí s uměleckými díly, s jakými se může pochlubiti málokteré jiné město italské, nádherné bludiště kanálů a klikatých uliček, nad nimiž se všude vznáší zápach mořské hniající vody, svérázná náměstíčka »i campieli«, kde si za dne pohrávají vesele benátské děti, vždy veselé a pohotové vůči cizincům. Takový benátský kluk, který neumí jinak, než jak ho maminka naučila, dovede však cizince překvapiti svým jadrně vysloveným: »Parlez-vous français?«

Skoro se bojím, že neví ani, co povídá, ví-li, pak tedy z francouzštiny rozumí jistě jen tomuto, ale to mu stačí, aby vyloudil na cizinci nějaký ten peníz.

Konečně se musím zmíniti také něco o Benátčanech. Lid je to drobný, čiperný, vlasů havraních. Muži jsou podle mínění našich dam velmi krásní a musím jim dáti za pravdu. Dívky a ženy tam zase podle jejich mínění nestojí za nic. Toho bych si již netroufal tvrditi společně, ale svůj soud bych poněkud opravil.

Kdyby měly naše dívky účastniti se soutěže s italskými dívkami do sedmnácti, osmnácti let, jistě by to prohrály. Nechci se nikoho dotýkati nemile, ale co jsem viděl, viděl jsem!

Později však, v devatenácti, dvaceti letech každá Taliánka již uvadá a jsouc si vědoma svých nedostatků, chce to, čeho se jí nedostává, nahraditi umělým způsobem, různými barvičkami a co já vím, jak se to dělá? Takové skvělé »fasády« jsem neviděl nikde jinde než právě v Ita-

lii a hlavně v Benátkách. Mám dojem, že tam musí hodně žen ročně umíratí na zápal slepého střeva. Nevím to však jistě; statistika by nás však o tom jistě poučila.

Přesto přese všechno však Benátky zů-

Václav Černý:

Cesta do Itálie.

Mnohokrát a na mnoha místech bylo již psáno o tom, kdy jsme kam na naší první římské pouti dojeli, co jsme tam dělali, že jsme byli unaveni nebo zase, že jsme byli v náladě dobré, ale nikde jsem neviděl dosud zmínky o tom, jak jsme vlastně cestovali.

Pokusím se to v několika momentkách naznačiti.

Pokud běží o sám odjezd z Prahy, byl jako všechny jiné. Tu a tam se objímali, poslední rady dávala starostlivá matička, dokonce přítomná kapela hrála slavnostní hymny. Byli jsme vůbec v dobré náladě.

Netrvalo to však dlouho a ze zadního vozu přicházejí jednotlivci, chudáci umrzlí, a pokorně prosí, zdali se tu mohou, totiž v předposledním voze, ohřáti. Chtěl jsem dělati hrdinu a trpělivě něco snášeti, vždyť jedem na pout, ale československé dráhy jako by se byly proti nám spikly. Topení nefunguje. Blíží se půlnoc a zima stále větší. Sedím schoulen a přitulen k jednomu příteli, mladému doktorovi, a meditujeme tiše.

Najednou procitnu z úvah a rozhodnut jdu hledati teplo. Předposlední vůz mne zachraňuje. Setkávám se zde s jednou známou osobou ze studií. Brzy jsem jako doma a poněvadž i zde zima počíná řádití, béru rád zavděk pozvání její paní tety, která, jako by byla tušila, co přijde, je vypravena dokonce dekou. Celá společnost svorně si přikrýváme společně nohy, a já zase na revanš dovoluji si nabídnouti kapku jakéhosi koňaku, který jsem si za posledních 5 Kč v buffetu na nádraží koupil. Hrozně jsem za to ovšem později od své společnosti dostal, že jsem to, co jediné nás v té zimě těšilo, odnesl jinam. Ovšem, jak budoucnost ukázala, jednal jsem jistě správně, poněvadž jsem s touto nově poznanou společností probojoval statečně všechno další, co na nás ještě čekalo.

Když jsme dojížděli k Brnu, tak jsme zpívali »Moravo, Moravo!«. Ještě nikdy jsem tak žalostně tuto naši hymnu nezpíval. Ačkoliv jsem Moravan a vždy se

stanou Benátkami. Stále tam budou létati holubi na náměstí sv. Marka, stále tam budou jezdití parníčky a gondoly místo tramvají a taxíků a věčně tam bude nejvíce na světě falešných peněz!

Bella Venezia!

mi dme srdce v prsou při slovech »a jaké potomstvo rodí půda tvoje«, tentokrát však jsem vydával jen jakési elegické skřeky, poněvadž se mi brada třepala zimou. Nemohu za to však, za to mohou jen a jen čsl. dráhy.

Do rána se přirozeně již nespalo, a to proto, poněvadž jsme nejeli ve spacích vozech, a jak se na to musí jíti, když si chce obyčejný člověk při normálně obsazeném vlaku v třetí třídě podřímnouti, to nás naučila teprve až budoucnost.

Když se rozednívalo, přesto, že někteří romantici se sytili krásným pohledem na vycházející slunce, přesto, že jsem duše někdy básnický založená, měl jsem zcela jiné pocity a myšlenky v hlavě.

Nemohl jsem se dočkati Vídně! Nikdy jsem ještě ve Vídni nebyl, každý doufám pochopí moji zvědavost. Hrozně by se však zklamal, že jsem se těšil na Vídeň pro Vídeň. Ne! Ve Vídni jsme měli dostávatí snídaní!

Snad se to bude někomu zdáti nemožným a namítne, vždyť jsem neměl ani ještě chuti! Možná. To jsou však takoví, kteří počítají se zítřkem, snad i s několika dny do předu. Já k nim bohužel nepatřím.

Přišla Vídeň. Ta kýžená snídaně! Nikdy jsem tak časně, tak vesele a s chutí nesnídal. Byl jsem poněkud zklamán, čekal jsem stále, kdy nás uvedou do čistě prostřené restaurace, ale mohu býti rád, že to dopadlo ještě tak. Kdybych byl čekal dále, tak to mohlo dopadnout ještě smutněji.

Přímo u lokomotivy stálo několik stolů, na nichž byly rozestaveny šálky dvojího druhu. Jedny menší a jaksi vzhlednější, druhé větší a hodně větší, ale ne již takového přepychu.

Každý se tlačil úzkou uličkou, aby byl první. Tlačím se také a jak se tak blížím, přehlížím okamžitě situaci. Každý chce dělati lepšího člověka a žene se po šálku menším. Povídám si, to zase ne! Dělán nejraději pravý opak než ostatní. Snad

někdo něco proti tomu namítne. Ale později se ukáže, že jsem měl býti důsledným.

Volím šálek větší z důvodu, který jsem již naznačil a potom ještě jeden moment mne tak nutil. Myslím, co jsem, to jsem, to mi nikdo nevezme, ale do toho většího se toho rozhodně vejde víc! Byl jsem však zklamán!

Místo abych dostal šálek plný, jak jsem si myslel, dostal jsem kávy jen tak tak zakryté dno!

Podívám se asi třikrát do šálku a jsem po snídání a zklamán. A jak mne tak vlna nese dál, vidím, že tu o něco dále rozdávají zase něco v papírových sáčcích. Povídám si, to bude jistě druhá snídáně! Přesnídávka. Byla různá! Někde v sáčku bylo víno a jinde zase, ovšem kromě jiného, jen minerální voda. Měl jsem tu smůlu, nebo jak to snad nazvat, že jsem měl najednou kolem sebe, když přicházím k těm sáčkům, samé dámy. Každá chce sáček s minerální vodou. Věren jsa svým zásadám, volím opak! Dostávám sáček s vínem. Teprve od této chvíle vím, že si ve Vídni na nádraží pletou víno s praobyčejným octem! Byl jsem později rád, když mi jedna účastnice ochotně dala napítí obyčejné minerální vody.

Brzy jsem se též přesvědčil, že obsah sáčku není přesnídávka, nýbrž oběd. Nikde nestavíme již, až v Tarvisiu a tam dostaneme večeři, ovšem že zase studenou a v sáčcích!

Byl jsem sice zase zklamán, ale díky mé společnosti, jež byla dobře zásobena ještě z domova, nemusil jsem obědvati jen krásné zasněžené hory v Semmeringu a kouř, jež nás dusil v několika tunelích. Nevědí ani ti dobráci, co pro mne ten první den vykonali. Také jsem jim to po celou cestu nezapomněl a jak jsem mohl, díky dobré náladě, jsem jim to vynahrazoval.

Prvně jsem se mohl odvděčiti v Tarvisiu. Tam se mi stala velmi příjemná událost totiž!

Otevřel jsem totiž cestou také Vymazalovo »Italsky snadno a rychle« a pochytil to nějaké slůvko: »Prego signore, dove« a to a to, »si«, »si« a tvářil jsem se, že se italsky domluví.

Našli se totiž někteří lidé, kteří mi vsugerovali, že umím italsky. »Vy umíte italsky, pravda, pane redaktore?«

Neříkám nic, ani to »si« »si« se neodvážím říci, ale tak se neurčitě tvářím a nechávám jich při tom. Nerad někomu kazím radost a tu i při tomto mne jen vrozená

dobrota vedla k tomu, abych se tak zachoval. Nic to nestálo a já měl radost a oni také asi, poněvadž mohli mluvit s osobou, která zná italsky. Myslili si asi, toho se budeme v Itálii držet, ten už se s těmi Taliány domluví. Ó, jak se zklamali! Velice by mne mrzelo, kdyby mi to měli ještě dnes za zlé. Věřím však, že mi to již odпусти.

Abych se dostal konečně k tomu, jak jsem se mohl odvděčiti a ještě více utvrditi společnost v tom, že umím italsky.

Zastavíme v Tarvisiu. Vystoupím z vlaku a vždycky jdu právě opačně, než jdou jiní. Tu potkám nějakého starého Itala, podle čepice soudě, dělníka na dráze, jež nese pěknou kytici krásných žlutých kvítků. Říkal kdosi sice, jak se jmenují, ale nemohu dnes již jménem posloužiti. Nikdy jsem nebyl velkým botanikem a jak vidět, mstí se to na člověku ještě po tolika letech a snad po celý život.

Podívám se na něho tak usměvavě a povídám »Prego, signore!« a tvářím se při tom tak žádostivě a nastavuji ruku. Porozuměl mi okamžitě a domnívaje se, že má před sebou nadšeného obdivovatele italské flory, ochotně mi podává celou kytici. »Gracia, signore, mille gracia!« povídám a blaženě se usmívám. A pak se mi zdá, že neumím italsky. Tu to máš, jak já se domluví.

Okamžitě si doplním k tomuto setkání se starým Italem vhodnou historií a přihlásím se o večeři, která byla sice opět studená, ale byla již lepší. Každý dostává láhev vína k tomu. Všichni si pochvalujeme, jaké je to dobré víno, takové že u nás není ani to nejlepší! Později však jsme se přesvědčili, ne-li o pravém opaku, tedy rozhodně já jsem poznal, že jsou v Itálii ještě lepší vína než to, co nám podávali na nádražích do vlaku.

Přijdu do vozu a každý hned obdivuje moje kvítka.

»Kde jste to vzal, to je krásné!« a to krásné tak pražsky přitáhne, ale již z tónu hlasu je slyšeti: »Dejte mi aspoň jeden kvítek!«

Toť se ví, že jsem to také jen proto donesl, abych to rozdal. »Kde jste k tomu přišel?«

Kde jsem k tomu přišel. Měli jste se mne držeti, mohli jste dostat také! Vystoupím z vlaku, jdu kousek před lokomotivu dopředu, abych poznal, jak zde mají velké nádraží a ejhle: krásná Italka! Tak asi

šestnácti- nejvýš sedmnáctiletá, povídám, a nese tuto kytici.

»Prosím vás, na nádraží a dívka s kyticí bude choditi mezi kolejemi,« namítá jedna dívenka z naší společnosti. Závíděla mi to. Patrně proto, že tou šťastnou nebyla ona a místo té dívky že to nebyl nějaký »úžasně hezký« Talián.

To mne trochu vyvedlo z plánu, ale ihned jsem měl šťastný nápad.

Byla to dcera zdejšího pana přednosta, moc dobře jsme si porozuměli a povídala, že má ráda Čechoslováky a přirozeně, když jsem ji požádal o tu kytici, tak mi ji ochotně nabídl a povídala ještě, když jsem jí řekl, kdy tudy pojedeme nazpět, že přijde zase a že přinese opět kvítka a ještě nádhernější. Bella signorina, bella! Darma vzpomínat.

Každého v našem oddělení podělím, ba nezapomenu ani na ostatní známé, roztroušené po celém vlaku.

Všichni měli radost a dokonce mi již docela vážně věřili, že umím italsky, a když přišel za Tarvisiem italský průvodčí a měl zájem o československé cigarety, chtěli, abych té příležitosti použil a vyptával se ho, čím je ten kraj, kde právě jedeme, zajímavý.

To ovšem nešlo! Abych si však zachoval důvěru, kterou jsem si byl právě získal, odůvodňoval jsem svoji nechuť k mluvení tím, že se s každým průvodčím nebavím a že bych si nerad zkazil ten krásný dojem, který mám z náhodného setkání s dceruškou tarviského pana přednosta.

Kdyby ti dobří lidé věděli, do jakých úzkých mne ženou a jak vnitřně hrozně trpím, věřím, že by na mne takovou nemožnost nebyli žádali.

Vždyť už jsme byli v Itálii a já neuměl ještě ani počítat. A to je první. Počítat se naučit musíš, kdo chceš cestovati Itálií, jinak tě na každém rohu ošidí.

Sedl jsem si proto klidně na své místo a učil se počítati tak dlouho, dokud jsem neusnul. Kolem sedícím se zdálo, že jsem nějaký zamlklý, dělali dokonce poznámky nemístné, že asi vzpomínám na tu dceru pana přednosta z Tarvisia, nevěděli však, dobráci, že se perně učím italské číslovky a že ona krásná dívka byl praobyčejný starý muž, jakých potkáváme denně dost a dost.

Přiznávám se dnes k této lsti a prosím všechny, kteří mi věřili, aby si moje vypravování v tomto smyslu poopravili. — Účelu však momentánně dosaženo, všichni

byli totiž spokojeni, a dnes již na tom nezáleží. Když si tyto řádky přečtou, aspoň na ta kvítka z Tarvisia, první to pozdrav italské květeny, nikdy nezapomenou!

Pozdě v noci jsme dojeli do Padovy. — Ráno do basiliky k sv. Antonínu a pak odjíždíme do Florencie.

O jednom se však zde na tomto místě z Padovy musím zmíniti. Zde jsem po prvé poznal, kam to vede, když člověk dělá to, co ostatní a nedělá pravý opak, jak bylo dosud mojí zásadou.

Byl-li do předcházejících událostí zasvěcen jen malý kroužek, na toto si vzpomene jistě dobrá polovice účastníků. Bylo domluveno a rozkázáno, že se máme sejíti na jednom náměstí a odtud že nás tramvaj doveze na nádraží. Čeká nás tu velké zastupy až tramvaj přijede, a tu některý nedočkavý projeví soukromé mínění, pravím soukromé mínění: kdož ví, přijede-li, a již kdosi slyší, že tramvaj nepříjede, vlak že nečeká a tu dá kdosi vpředu povel: pěšky na nádraží! a my všichni za ním jako stádo beranů. A já také! Kdybych věděl, kdo to byl, tak, věřte mi nebo ne, ale jistě bych ho ještě dnes vyhledal a udělal mu přednášku o tom, kam to vede, když si neoprávněná osoba osobuje právo, plésti se do funkce, do níž jí naprosto nic není.

Uděláme několik kroků a jsme v kouři. Ale ne nějaký obyčejný kouř. Nemůžeš ani dýchat, a poněvadž ti přední zrychlují krok, přidáváš také do kroku. Myslím si, za chvíli to musíme přejíti, kdosi říkal, že asfaltují ulici. Neříkám nic a trpím. Takřka ani nedýchám. Ale z kouře se nedostáváme, jeden druhého ani nevidí, jen podle kroků slyšíš, kam se asi jde, kterým směrem.

Již se mi nechce ani věřiti, že se asfaltuje ulice a myslím, ba jsem o tom přesvědčen, že hoří Padova. V duchu, pokud ještě mohu vnímati a uvažovati, lituji to krásné město, že musí tak nešťastně zahynouti a již se vidím v novinách na obrázku, jež zachytil pohotový kinoamatér při tomto obrovském požáru.

Najednou kouř počne řídnouti, ztrácí se úplně a stojíme před nádražím. Sahám na sebe, jsem-li celý, dívám se po jiných, ale nové překvapení!

Vypadáme všichni, jako by nás pokropil jemným, rozpuštěným asfaltem. A skutečně se nemýlím. Šli jsme celou tou dlouhou ulicí za autem, jež jemně rozlévalo rozpuštěný asfalt.

Vše je vysvětleno a skoro se zlobím

trochu, že to nebyl požár Padovy. Jak se mohl člověk dostat snadno do novin a státi se populárním. Mohlo se dokonce státi, že bych byl dostal jednou i nabídku od některé agilní filmové společnosti, abych účinkoval jako prchající z hořícího města.

Po všem! Ve vlaku však měl Milosrdný bratr a sestřičky plno práce. Každý se posadil na lavici a Milosrdný bratr ho vytrvale utíral vatou, namočenou v benzínu.

Smířil jsem se však s tím brzy. Když jsem nahlédl do zrcátka, jež mi ochotně jedna dáma zapůjčila, ani jsem se nepoznával. Tak asi jsem vypadal v Praze ještě. Jízda ve vlaku na kráse ani na čistotě nepřidá a tu jsem byl v duchu vděčen Milosrdnému bratru, že ze mne zase udělal člověka, jenž se může klidně odvážit vstoupiti do slušné společnosti.

Z Padovy jedeme do Florencie. Říkají nám, že tam už to bude lepší, nebude takový spěch a budeme ubytováni v pěkných hotelích. Moc jsem tomu nevěřil; než jsme dojeli do Padovy, říkali nám totéž. Musím však konstatovati, že tak slušně a pohodlně jsem pak už nespál v celé Itálii.

Vůbec ve Florencii to počalo býti cestování veselé! U nádraží nás očekávaly nádherné hotelové autobusy, které nás rozvážely do ubikací.

Vyjdu před nádraží a hledám autobus s nápisem »Stella Italia«, v tomto hotelu jsem byl totiž ubytován.

Pohodlně se posadím hned vedle šofera, abych se mohl již během této první jízdy popotati na význačné věci, kolem nichž asi jistě pojedeme a potom společnost udivovati. — Cesta trvala jen asi pět minut a stojíme. Ani jsem nemohl dáti ještě dohromady nějakou otázku a již jsme u hotelu.

Zamlouvá se mi. To už si nechám líbiti. Všechno čisté, víc mramoru než obyčejného zdíva, krásná předsiň s pohovkami a psacími stolky před společnou jídelnou, vše se mi zamlouvá.

Hlásím skupináři, že jsem sem vlastně přidělen jen sám z jiné skupiny, aby mi laskavě objednal též pokoj — ale zase zklamání.

»Jo, vy sem nepatříte, on si to s vámi tady tento pán přehodil a my jsme to hlásili již vašemu skupináři.« Tak jsem byl, jak se zdálo, vedle. Ale odtud se mi nechtělo. Konečně padnu na hotel podle své chuti a ještě bych sem nepatřil? Povídám: to nevdá, já tu monsignore (to byl ten skupinář) přece jen zůstanu. Kampak bych

šel nyní hledat svoje, když nevím ani, kde jsou ubytováni?

Zůstal jsem a bydleli jsme spolu. Pěkný pokoj, jedna postel manželská, pro dva, jedna pro jednoho. Měl jsem na tu větší hned spadeno, ale neříkal jsem nic.

Večer, když jsem přišel spat, spolunocležník byl již v posteli, a na mne se usmívá postel větší. Okamžitě si získal moje sympatie a v noci jsem nechrápal, jak jsem si v duchu umiňoval, že učiním, napadne-li mu lehnouti si na tuto.

Večeře byla dobrá a víno se dalo též pít; tak, jak se zdálo, nic by nám nebylo ve Florencii scházelo.

Ovšem musel bych to nebýt já, abych neměl všude nějakou bolestnou legraci. Praskla mi totiž bota, patrně když jsme procházeli tím ohněm v Padově a hrozilo vážné nebezpečí, že mi upadne celá špice. Věc velmi vážná a cesta před námi ještě dlouhá.

Sotva jsem se trochu upravit, vyjdu z hotelu a táhnu se ulicí, koukaje, kde by byl nějaký obuvnický krám. Pořád nic. Tu potkám důstojného pána P. Methoda Klementa a svěřuji se mu s bolestí.

Bystrým oka mrknutím přehlédne vážnou situaci a již děláme závody po Florencii. Věc byla však komplikovanější, než se zdálo. Já to chtěl mít zašito na stroji, což konečně samozřejmě nahlížel i P. Klement, ale ve Florencii žádný švec nemá stroj. O tom jsme se přesvědčili zcela zřetelně, poněvadž jsme navštívili asi dvacet obuvnických dílen a krámů. Nezbylo tedy nic jiného, než přijati zavděk to, co bylo. Chudák starý, chromý švec, skoro již slepý, nemohl ani do jehly navléci, a tak si obratně počínal, že jsme mysleli, že se tu dočkáme spíše soudného dne než vyhotovení této nepatrné správký.

Zde jsem teprve plně pochopil, co znamená takový náš Baťa.

Dědek stará, zašil to, jak dovedl a my byli zase o jednu zkušenost bohatší. Tak to vypadá, když v Itálii nemají Baťu. Kdyby měli Baťu, byli jsme této anabase oba ušetřeni!

Dlouho to však nevydrželo a v Římě se historie opakovala. Poslal jsem sice se správkou sluhu z hotelu, nakázav mu přísně a jasně, že chci, aby to bylo sešito na stroji. Slíbil, ale nedodržel. Přinesl botu spravenou sice již odborněji, ale přece jen došlo až v Praze na Baťu. Nemělo ho to snad ani minouti. Nikdo tak dobře nespravuje, jako Baťa.

V Římě jsme se ubytovali na delší dobu, jak je známo, a byli zde zakrátko jako doma. Vážné středisko s veselím. Zde se také vytvořil v jedné veselé společnosti veselých mládeňců úplně nový odborný název, jemuž jsem s počátku nerozuměl.

Stalo se mi jednou, že jsem šel navštívit do hotelu kol. redaktora Řezníčka a potkám na schodech větší společnost, jejichž obličeje mi byly povětšinou známy, jak se hrnou celým proudem ven. Dívám se na ně zcela vyjeven a tu již oni na mne:

»Pojďte s námi na leteckou slavnost!«
Říkám, že nemohu, ačkoliv bych se byl rád též podíval, jaké kumšty dělají italští letci. Bylo mi to sice líto, ale nemohl jsem jinak.

Víc jsem po tom nepátral. Až jednou v noci, když přijíždíme k Benátkám, přijdu do oddělení, kde je neobyčejně veselo. Vidět, že více pili, a víno krásně účinkuje.

Povídám: vy jste nějak veselí! Copak oslavujete?

A oni že nic. Že to dopíjejí víno, co si vezou z Říma; v Benátkách bude již zase prý čerstvé. Toto však že prý jako již nic není, ale v Římě, když se chodilo na letecké slavnosti!

Nyní jsem teprve pochopil. A kdybych byl milovník italských vín (toto však si netroufám moc hlasitě tvrdit), bylo by mi toho ještě víc líto než tehdy, když jsem se v Římě nemohl jít podívat na italské letce kumštýře!

Až se sem však podívám po druhé, vy všichni, kteří to již znáte, musíte mne vzít s sebou! Nezapomeňte!

Byl jsem také mezi těmi šťastnými, kteří se dostali i do Neapole, shlédli Vesuv a Pompeje.

Neapol sama, jedno z největších italských měst, mne zaujala jen při tom jedinečném pohledu s onoho místa, s něhož přehlédneš takřka celé město s přístavem a v pozadí s Vesuvem. Jinak špíny a křiku dosti, jako ve všech italských městech, jež se kromě starých památek vyznamenávají v první řadě ještě tímto méně příjemným zjevem.

Pompeje mne zklamaly, vše takové ošumělé a jaksi těsné; na obrázcích je to přece jen mohutnější a veselejší. Snad je tu dopřán větší úkol fantasii, než když mezi tím procházíš.

Neapol jsem viděl a nezemřel jsem. Čeká mne to sice také, jako všechny ostatní, ale jsem aspoň o to bohatší, lépe řečeno chudší, že mi tam, totiž v Pompejích, jak jsem se zastavil, mazal jeden neodbytný

kluk jakýmsi hadříkem botu a vyrazil ze mne jednu liru. On se sice domníval, že mi botu očistil, ale nebylo tomu tak. Za to požadoval jen jednu liru.

Poněvadž tam takových ochotníků bylo více než dosti a domnívá se, že je to nějaký národní zvyk, docela trpně jsem to přijal i vydal, abych snad Taliány neurazil.

Skutečnost však není přece jen tak veselá. Tolik bídy a lidské ubohosti jsem snad neviděl po celou cestu nikde jinde, jako právě zde a na cestě z Neapole do Pompejí. Ti lidé zde skutečně bídne žijí. Jen co jim dá moře a nějaký ten vinohrad, kde krásně dozrávají pomeranče a citrony, že se až srdce smálo. Takže člověk cítil jaksi vnitřní povinnost aspoň nějak za to vše, co zde krásného bylo k vidění, přece jen se odměnit.

V Římě a ve všech jiných městech jsme shlédli tolik nádherných museí a obrazáren, že jsme to již nebyli ani schopni při tom rychlém tempu, s jakým se postupovalo, všechno zcela vnímat. Těch nepřehledných galerií, kde by člověk mohl po celé měsíce bloudit a vždy by nacházel cosi nového, co ještě neviděl, čeho si dosud nevšiml.

Musea s tolika skvělými sochami, některá oddělení ještě neuspořádaná, sochy pozurážené a takové spousty, že se našel dokonce jeden chytrý mladík, zdá se mi, že byl z Hradce Králové, jenž docela určitě tvrdil, že v tomto oddělení ty sochy vyrábějí a rozesílají je do všech museí po Itálii. Když se našli zase někteří dobráci, kteří tomu nechtěli věřit, troufal si tvrdit, že až sem přijdeme po druhé, že uvidí a se přesvědčí, že ty sochy, zde neúplné, bez rukou, bez nohou, budou opraveny, dodělány a že se s tím budou Italové pyšnit, že to našli tam a tam a že to pochází z toho a z toho roku před Kristem.

Je v tomto zřejmě nepodařeném posudku skutečně kus pravdy. Tolik mramoru, tolik sousoší, jejichž náměty se velmi často opakují, že člověk přímo žasne nad tou uměleckou schopností a smyslem pro krásu výtvarnictví těch věků, jež tolik krásného vytvořily, že nám z XX. století nezbyvá nic jiného, nežli se jen trpně obdivovat a snad i trochu závidět. *Fueramus Per-gama quondam!*

Z Říma odjíždíme neradi, ale nelze jinak. Čas již vypršel a nutno v programu pokračovat. Nějak se nám odtud nechce! Hlavně to hrozné pomýšlení, že se bude zase ve vlaku nocovat. Nyní jsme z Říma.

zhýčkání, pohodlné spaní, to nám bude hlavně scházeti. A bylo zde tak krásně. Stále jsi mohl procházeti městem, jehož nádherné chrámy a paláce jsou jedinečnou pastvou pro oči vnímavého cizince. Kolik hodin bys dovedl státi před fontánou di Trevi a naslouchati jemnému šplouchání vody, v němž slyšíš jakousi melodii jiného světa, jež se ti leje do duše jako hojivý balsám na rány. To tiché šplouchání vody je tak výborným lékem pro duši bolavou, roztěkanou, věčně po čemsi toužící. A při tom to vědomí, že stojíš na místech tak význačných, kuďy procházela stará historie, odkud odevšad na tebe dýchá ten duch Švatého města, Věčného Říma.

Před polednem přijíždíme do Assisi, do kraje a v místa, kde žil a kde s celou nádhernou krajinou a ptáčky v ní rozmlouval Chudáček Boží, sv. František.

Jdeme ihned na mši sv. do chrámu Santa Maria degli Angeli, jenž je postaven nad známou porciunkulí, v níž dlíval na modlitbách tento světec.

Městečko samo je odtud vzdáleno asi hodinu cesty a jest rozloženo terasovitě na vysoké stráni. Odvážejí nás po skupinách jako obyčejně do městečka na oběd. Poněvadž zde nejsou zařízení asi na podobné velké společnosti, trvá to dosti dlouho, než na všechny dojde. Autobusy se musejí několikrát vraceti. Mezitím si krátím dlouhou chvíli, jak se jenom dá. Na př. stojí tu osel zapřážený do malého vozíku. Dvě z našich dam účastnic toho ihned využijí a posadivše se s náležitým sebevědomím na vozík, uchopí jedna otěže a druhá bič a dávají se fotografovati. Fotografický aparát zde má s sebou takřka každý druhý, tak je snímek hotov okamžitě a památka zachována. Když se budou jednou chlubit, že jeli jednou v umbrijské nížině s oslíkem v káře, musí jim to každý uvěřit. Kdo by nechtěl, okamžitě ho o tom známým snímkem přesvědčí.

Zato stojí za zmínku ještě jedna událost, kterou nezaznamenati bylo by velkým prohršením se na samé události. Stalo se totiž, že když vyjedeme za Řím, roznese se vlakem zpráva, že dva studenti nám chybí. Nechtěli jsme tomu ani věřiti, ale byli jsme přesvědčeni. Co tu tak u nádraží stojíme a čekáme, až pro nás zbytky již dojde poslední autobus, krokem velmi nesmělým blíží se k nám dva hoši.

Že jsou to ti, co se ztratili, napadne hned každému, a skutečně, nemýlíme se. Celí pobledlí přicházejí k nám, jako by se za

to styděli a když se jich ptáme, zdali zažili hodně strachu, kdy se s námi zase sejdou, odpovídají takřka s pláčem, že ne!

Kdyby prý se sami nevyznali, tak se s těmi Taliány za Boha nedomluvili. Francouzsky neznal ani pan přednosta v Římě a italsky zase neuměli oni. Vydali se tedy na vlastní pěst a už je zase dobře.

Jsme však již velice vyčerpáni dnes. Jedeme autobusem do takového kopce a tak pomalu, že nám jedna dívka již únavou a při pohledu na úžasnou hloubku pod námi takřka omdlévá. Šťastně však dojíždíme a těšíme se na vydatný oběd. Zklamání bylo však veliké. Tak chudý a ubohý oběd jsme nezažili snad nikdy v životě.

Rozčilovali bychom se velice, kdybychom si neuvědomili, že to už patří jaksi k celému tomuto prostředí, jež je posvěceno a prohlášeno právě chudobou, již tak nádherně velebil světec František.

Po krátké prohlídce památek assiských a pobožnosti odjíždíme již zase na další cestu k Benátkám.

Jakmile se setmí po večeri, kterou každý dostal v sáčku hned v Assisi, někteří příliš unavení oddávají se spánku. Vynalézavost lidská však nezná mezí. Jsou lidé, kteří si dovedou udělati vždy pohodlí. Někteří usínají s počátku sedě, opírajíce se při tom jen o opěradlo sedadla. Brzy však mění polohu a vyznamenají vahou své tělesné utahané schránky souseda nebo sousedku a ten když je dobrák, trpí a drží, třeba celé hodiny. Vděku však se na něm člověk nedočká. Ještě když se probudí a dolámaný soused mu zdánlivě závistivě řekne, jak si hezky schrupl, je schopen mu za to vše jeho dobré ještě nevybíravými slovy se naň obořiti. Lidé jsou nevděční a hlavně rozespali jsou nedůtkliví až hrůza. Kdo mu přijde do rány, první po procitnutí to odnese. Jiní ovšem a jen několik, přišli na zvláštní nápad. Zavazadla s míst pro ně určených složili dolů na zemi a sami se položili na jejich místa. Tam jich přirozeně nikdo nerušil a při tom si pěkně leželi.

Krásné bylo ovšem podívání, jak některému tu padá ruka, tu zase noha. Nebylo to snad příjemné, ale každý jim toho »pohodlného« poležení záviděl. Chtěl jsem na příští noc zmocniti se některého tohoto místa, ale byl jsem zcela vyloučen. Jakési právo primae occupationis zůstalo již těm, kteří na ten nápad přišli a ostatní jim to, jako samozřejmé, trpěli.

Přijeli jsme do Benátek. Město v moři. Tak jsem se již těšil, jak si udělám pohodlí

a hlavně, že se zase pořádně umyji. Ředitel hotelu však byl jiného mínění. Do pokojů jsme ještě nemohli, až v poledne, až se uvolní.

Přirozeně, že jsme nemohli naše předchůdce vyhoditi ráno z postelí a tak nezbyvalo nic jiného, nežli udělati si toaletu na dnešní den aspoň do poledne u vodovodu. Vůbec mně ten hotel připravoval překvapení za překvapením. Když jsem se tam po druhé vrátil v noci, poněvadž oběd i večere byly společny v jiném pro všechny účastníky, zjistil jsem, že kromě tenkého prostěradla nemám na posteli již nic jiného.

Abych nerušil spolunocležníky, ulehl jsem zcela tiše a myslil jsem si: vždyť je to v Benátkách, tak co, zima ti nebude. Avšak chyba lávky. Probudím se po krátké chvíli a zima, hrozná zima je mi. Vstanu tiše, obléknu rezervní kazajku a svrchník a zabalím se do plachty a spím dále.

Nyní jsem již zimy nepocítil a spokojeně jsem si hověl. Už oba dva spolunocležníci jsou vzhůru a mně se pořád nechce z postele. Konečně však vstanu, holím se ještě ráno a běžím. Vrátný mi dává najevo, že už jsem poslední, abych si pospíšil, sice mi vlak ujede. Nedbám příliš! Ještě odběhnu naproti do hotelu na snídání. Zde zjistím ke své radosti, že nejsem poslední a honem na nádraží. A jede se! Honem už, raději ať vypadneme z toho města, jež na mne udělalo s počátku tak mocný dojem, jež však kromě krásných stavitelských a uměleckých památek má daleko ještě více špíny a smradu!

Nelze ovšem nezmíniti se o krásných na pohled kanálech, brázděných gondolami, nádherného náměstí sv. Marka s chrámem téhož jména, na nějž je pohled skutečně jedinečný a nikdy z paměti nevymizující. A ti holubi! Nikde se asi na světě holubi nemají tak dobře, jako v Benátkách na náměstí sv. Marka. Koupíš si za liru kornout jakéhosi zrní a holubi by ti až do kapes našli. Jsou právě tak dotěrní a až drzí, jako ti benátští a vůbec italští pouliční prodavači všech možných věcí, hlavně pohlednic, alb a různých bezcenných trefek, za něž požadují nemožné peníze. Nesmí se jim ovšem cizinec dáti. Na nás si ovšem

Jeronym M. Jurák O. P.:

Naše Prostřednice.

Nemožno od pojmu dítěte oddělití pojem matky. Těžko a smutno je dítěti, ztratí-li matku brzy. Nejhůře pro ně, když jí vůbec nepoznalo. Na takovém

nepřišli! My máme náležitou školu v tomto ohledu od našich »braťků«. Ti Bosňáci, kteří u nás nabízejí na poutích a při různých jiných příležitostech tak vše »lacino«, ti by mohli býti docela vážnými konkurenty italským pouličním prodavačům.

Odjíždíme však již k domovu. Ještě kratší zastávka v Salcburku, kde jsme zase po dlouhém čase jako českoslovenští občané povečeřeli a dali si místo vína, jehož jsme měli už ažaž, výborné pivo! Prošli jsme trochu městem a zase nastalo to hrozná drncání a věčné usínání. Každý byl již náležitě unaven. Ačkoliv jsem si vážil účastníků z Plzně a jejich společnost mi byla milá, po celou dobu nemohl jsem se již dočkat Českých Budějovic. Tam totiž oni vystupovali a tím jsme my, kteří jedeme ještě dále do Prahy, získali více místa a mohl jsem se klidně natáhnouti na lávku a zdřimnouti si trochu. Když jsem se probudil, bylo mi ovšem zase zima, ale již to tak nebolelo, poněvadž mne hrálo již to vědomí, že jsme v Praze a že se budu moci klidně vrhnouti v teplé objetí kolejních dek.

Tak se skončila naše cesta do Itálie. Spal jsem celý den, celou noc a bylo by se mi málem stalo, že bych byl ještě druhého dne zaspal oběd.

Nestalo se tak! Nebylo sice čeho litovati, ale byl jsem rád, že jsem už zase v pořádku, nikde nic člověka netlačí a když se sejdou známí, nehovoříš mnoho, ale tu a tam jich přerušíš: Co pak to, ale když jsem byl v Itálii . . .

Ano! Byl jsem v Itálii! Jestliže jsem se někdy vyjádřil méně pochvalně o tomto cestování, dnes už jsem zase na vše zapomněl a věřte mi, vrátil bych se tam ještě jednou. Třeba ihned.

Doufám, že totéž přání má více mých spolupoutníků a bylo by to jistě krásné, kdybychom se ještě jednou všichni sešli zase v Římě před chrámem sv. Petra, nebo v Benátkách na náměstí sv. Marka.

Těšte se! Já se také těším! Jestliže někde bude někdo vidět svůj vlastní portrét v mém vypravování, ať se za to na mne nezlobí a blaží ho to blahé vědomí, že aspoň nějak přispěl k všeobecnému pobavení všech nás utahaných poutníků!

po celý jeho život vidíme, že v jeho duši je mezera, — že mu chyběla matka. Jeho duši chybí něha.

Bůh vložil do lidského srdce touhu po

matce a lásce její a mateřskému srdci zas dal hojnost oblažujícího tepla. To je v řádu přirozeném.

A v řádu nadpřirozeném, v řádu milosti? V Království Božím? —

Ani zde nezapomněl Bůh na tuto potřebu lidského srdce.

Bůh dal též svému Království mateřské srdce. Matka Krista-Krále, matka naše, prostřednice naše u Boha.

Úkolem prostředníka jest — spojovati a sjednocovati ty, mezi nimiž je prostředníkem, neboť dvě vzdálenosti, extrémy, se sjednocují, spojují v prostředku.

Kristus jest jediným dokonalým prostředníkem Boha a lidí, ježto svou smrtí lidské pokolení s Bohem smířil. »Jeden prostředník Boha a lidí — člověk Kristus Ježíš, jenž sám sebe dal vykoupení za všechny« (I. Tim. 2,5). —

Bůh dává každému milost podle toho, k čemu je vyvolen. Proto Panna Maria, jsouc vyvolena za matku Krista-Boha, obdržela takovou náplň milosti, že byla nejbližší Původci milosti-Kristu (podle člověčenství, poněvadž z ní přijal lidskou přirozenost). Tak přijala do sebe Původce veškeré milosti a tím, že Ho porodila — jaksi milost na všechny lidi vylila. »Z jeho plnosti jsme všichni přijali.« (Jan 1, 18).

Maria — Matka Boží — je středem naší touhy a lásky k mateřskému srdci. A láska tato je zárukou naší spásy. —

Maria, Prostřednice naše! Lidí se dotýká, jsouc tvorem-člověkem, nám ve všem — kromě hříchu a jeho následků — podobným. — Boha se dotýká — ve svém Bohomateřství, že Kajetán, vykládaje sv. Tomáše (II. II., 2. 103, a. 7.), odvážil se říci o bl. Panně, — »že jediná vlastní činností dospěla k hranicím božství, když Boha počala, porodila a vlastním mlékem živila.« — A zároveň je vzdálena obou extrémů, jak praví Andělský Učitel (III. q. 26, a. 2): »Je vzdálena od Boha ve své přirozenosti a od lidí v důstojnosti a slávě.« —

Velikost důstojnosti neplyne ze základu, nýbrž z cíle určení. Kristus-člověk jest podstatně sjednocen se samým bytím božské osoby Slova a tak mateřství Marie Panny směřuje k témuž bytí božské osoby, která jako syn je ve vlastnictví Matky. — »Bl. Panna z toho, že je matkou Boží, má jakousi nekonečnou důstojnost z nekonečného Dobra, jež jest

Bůh« (I., q. 25, a. 6. ad 4.). — Maria jest jaksi oslavena božstvím, ne že by byla Bohem, nýbrž poněvadž je Matkou Boží.

A proto — jsouc účastna jaksi důstojnosti Boha Vtěleného — jest účastna též všeobecného kralování a panství, jež Slovo Vtělené vykonává nad celým stvořením. Neboť Kristus nejen jako Bůh, nýbrž též jako člověk má právo na nejvyšší panství nad celým světem a tvorstvem, dobrem a dary, — kteréžto pravomoci jest Maria jako Matka Slova Vtěleného, přirozeně účastna. A to tím spíše, neboť Boží prozřetelnost — shodně s přirozeností věcí — nižší bytosti podřizuje bytím vyššího řádu, aby je řídily, zpracovaly a chránily. Tedy i Matka Boží, jež jest v řádu milosti nade všemi ostatními lidmi nejvyšší, tyto řídí a stará se o jejich milosti a jim je rozdává.

Slušelo se, aby Kristus tuto spoluúčast na svém panství nad tvorstvem své Matce dal, neboť jí jaksi vděčí za to, že tuto všeobecnou vládu jako člověk obdržel, když souhlas Matky byl podmínkou a příčinou Vtělení. Tedy ze synovské vděčnosti je přirozené, že Matka je účastna nejvyšší vlády Syna, jenž jest všeho Pánem a Rozdavatelem, jako ona sama je pravou Matkou nejvyššího Krále a její souhlas se vztahoval k spáse mnohých, ba celého lidského pokolení.

Kristovo utrpení a smrt je nám příčinou všech milostí a spásy. Maria též se spoluobětovala se Synem za spásu lidstva, ba obětovala svého Syna za nás, jak praví sv. Tomáš v závěru výkladu proctví: »Tvou duší pronikne meč« — »měla tedy bl. Panna zásluhy mučednictví, podstoupivši smrt kříže se svým Synem.«

Maria je tedy opravdu matkou celého pokolení lidského v řádu milosti. Pod křížem Kristovým jsme se dokonale stali jejími dítkami v Janovi, jehož jí Kristus svěřil slovy: »Hle, syn tvůj!« — A nám v Janovi řekl: »Hle, matka tvá!« — A její mateřská láska k nám má stále svou účinnost v modlitbě za nás. — Sv. Tomáš praví (II. II. q. 83, a. 11.): »Když modlitba, konaná za jiné, pochází z lásky, čím větší lásku mají svatí ve Vlasti, tím více se modlí za poutníky, jimž možno modlitbami pomoci; — a čím více jsou s Bohem spojeni — tím účinnější jsou jejich modlitby: je to totiž vlastností božského řádu, aby se vznešenost z vyšších rozlévala na nižší.« — A ježto nikdo nemá

větší lásky k Bohu a k lidstvu a nikdo není více spojen s Bohem — než Maria, Matka Boží, — proto právem — *vše skrze ni* a s ní skrze Krista! —

Ona je příčinou nadpřirozené něhy v našem srdci, kterážto něha prozařuje a vyzářuje pak z celé naší bytosti. A nikdo této něhy v srdci tolik nepotřebuje jako studentská duše, když nikde za naší doby tak neschází mateřská ruka jako tvrdosti školského života a mateřské srdce nezahřívá z profesorského vychovávání. Proto tím více se musí obracet k Matce, která nikdy neumírá, již pozdravujeme: »Zdrávas, Královno!«

A studentská duše se modlí: »Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Ro-

dičko, — Prostřednice naše, Orodovnice naše!«

Poznámka: Mnozí z vás již slyšeli, že celým křesťanstvem vane přání, aby nauka o Panně Marii, jako naší prostřednici, byla prohlášena za článek víry. Podle nauky sv. Tomáše Akv. podstata prostředkování P. Marie jest právě v jejím Bohomateřství, jak vidět z článku; pravda o P. Marii jako Matce Boží byla slavně prohlášena r. 431 na všeobecném sněmu v Efesu, jehož 1500. výročí se slaví. — Z toho vidět, jak ladné a úzce spolu jsou spjaty pravdy naší víry, jak skvělý celek tvoří. — To nás musí naplňovati hrdoostí při pohledu na ostatní »církve« a společnosti, jež samy se nemohou vyznat v chaosu a zmatečnosti svých názorů a »nauk« —; pravd už vůbec neznají!

Jan Opasek:

Květen.

*Temný den zahalil
svá křídla mlhavá
do bolu zašlých dní.
Ruce své zlaté otvírá
v jásavém poledni
den vítězné krásy.*

*Nad nádherou
svá stříbrná oka
otevřel jezdec čas,
zachycuje krásu.
Obláčky letící oblohou
nad světem širým,
chvějí se dotekem
Marie Panny.*

M.:

Leonardo da Vinci.

Leonardo potřeboval pro Krista své Večeře Páně vhodný model, hledal jej dlouho a našel konečně v osobě krásného, mladistvého muže jménem Pietro Bandinelli. Tento mladík měl tak čistou, bezvadnou, ideálním smýšlením ozářenou tvář, že jej Leonardo prosil, aby mu seděl pro obraz Krista. Bandinelli vyhověl mistru s radostí a Leonardo pracoval s nejlepším výsledkem.

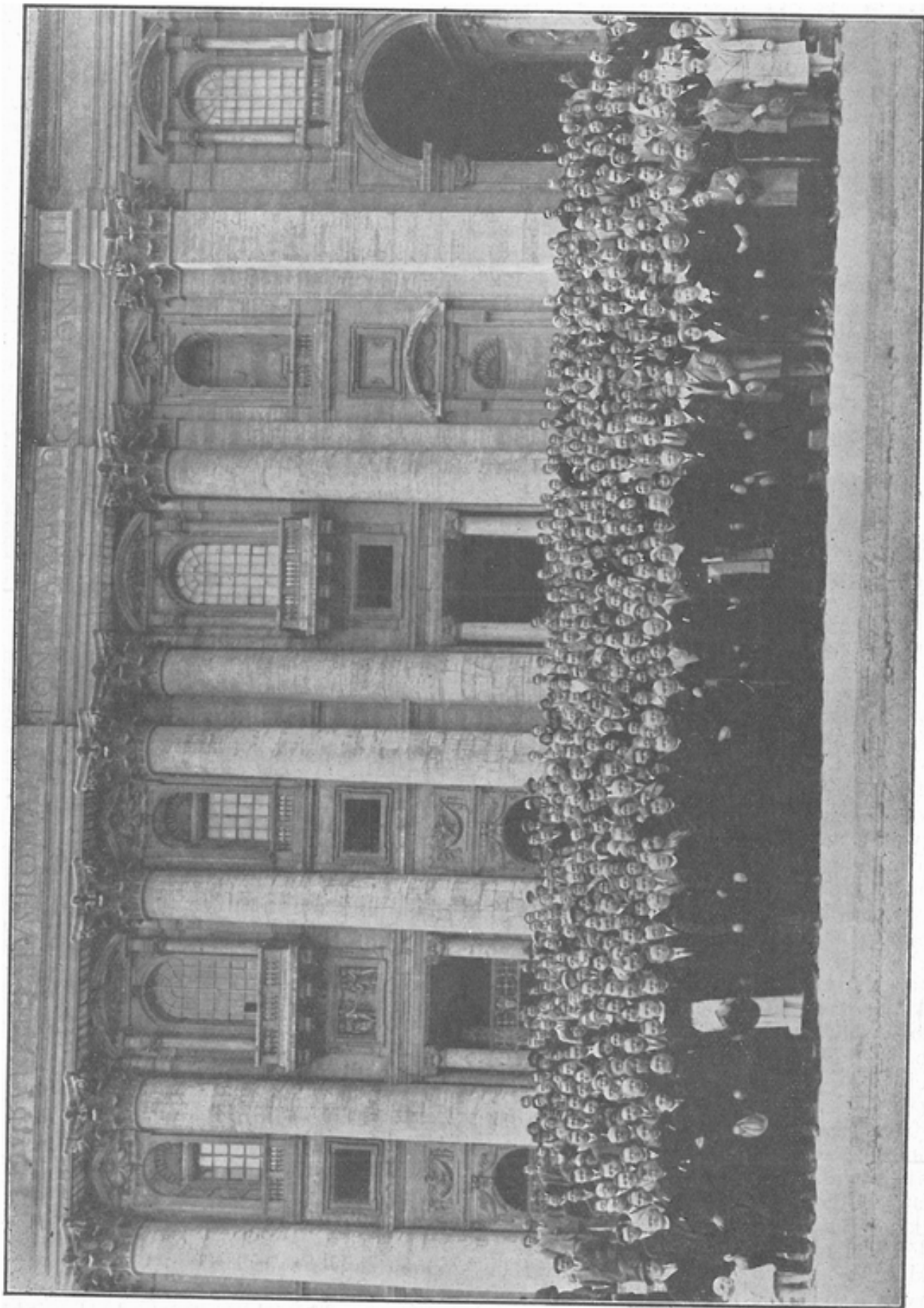
Po několika letech potřeboval Leonardo model pro Jidáše Iškariotského — hledal zase dlouho a našel konečně v odlehlé ulici bídneho žebráka, odporného na pohled, nepravostem oddaného, které-

ho vybídl, aby jej následoval a stál mu za peněžitou odměnu modelem.

Muž následoval mistra, Leonardo chystal se k práci, pocífoval však pln nepokoje, že mu z rysů jeho modelu patří vsťříc kus minulosti — a náhle s hrůzou si uvědomil, že obličej tohoto bídneho žebráka před ním byl kdysi tak zářivě čistou tvář krásného Pietra Bandinelliho. Několik let neřesti zničilo tohoto čistého člověka až k nejstrašnějšímu znetvoření.

Postava Krista a postava Jidáše v téže osobě! — žhrozil se Leonardo a štětec vy padl mu z rukou.

Účastníci I. římské pouti čsl. studentstva.

Jan Opasek:

Vigilie před svatým Janem Nepomuckým.

*Vigilie tajemná,
jež voníš kadidlem vonným,
vůní voskovic svátečních,
oblaky květů a slzí,
oblaky mlčení svatého,
vigilie tajemná.*

*Večer do náruči noci
tmavé a teskné,
jež pláče nad Tvou smrtí,
zahalil svá ústa.*

*Ale
vše jása mlčením,
vše září světlem Tvým
leskem slávy,
tajemstvím Kristovým,
tajemstvím mlčení,
svíce plály
před oltářem Tvým,
svatý Jene mučedníku.*

E. Rode:

Lucinčin Bibalo.

Byl Číňan a měl jméno, které jsem si nedovedla zapamatovati, čehož však nebylo třeba, neboť jsme ho vždy nazývaly Lucinčiným Bibalem. Setkala se s ním na plese jakéhosi vyslanectví, přišla domů a vyprávěla nám o něm, smějíc se a záříc:

»On je to nejroztomilejší, co si lze představit, zcela malý — tak malinký,« pozvedla ruku půl lokte nad podlahu a smála se, »toť ovšem nesmysl, sahá mi až k nosu. Nikoliv vážně řečeno, při tanci vidíme si přímo do očí! A já se dívám a dívám!«

»Na co se díváš?« tázala se Mrs. Wrightová s mateřskou pýchou. Nebyla s Lucinkou spřízněna, ale od té doby, co tato byla v osmi letech poslána do Evropy, jelikož se její otec právě po čtvrté oženil a Lucinka si jen stěží zvykala na jeho ženu, byla v jejím domě.

»Na srdce,« pravila Lucinka dovádivě, »chci seznati, jak vypadá čínské srdce, zdali je také něčím tak malinkým, jakým jest on sám! Nebo zdali je to právě, velké, vyspělé mužské srdce — to chci viděti!«

Mrs. Wrightová usmívajíc se, zavrtěla hlavou a pletla. Bůh ví, co stále pletla! Byly to spousty něčeho bílého, vlněného — které se posílaly dvakrát do roka do dobročinného bazaru.

Skutečně, setkaly jsme se s ním druhého dne v Chateau Madrid!

»Byla to jistě podivná náhoda a chystala jsem se právě s Mrs. Wrightovou si o tom pohovořiti, když nám Lucinka suše sdělila, že není důvodu věřiti v zázraky, neboť si ho sama sem objednala.

Bylo by to shocking, kdybychom nebyly již tomu zvyklé, že Lucinka zřídka kdy činila něco, co by nebylo shocking, a snašely jsme proto odevzdaně, že na něj kývla a představila nám ho. Nebyl sám. Byl se svým přítelem, téhož plemene a zdálo se, že se jmenuje stejně neb alespoň přibližně tak jako on. A proto nazývaly jsme Mrs. Wrightovou a já, a bychom si svůj mozek příliš nezatěžovaly, jednoho »Lucinčin Bibalo« a druhého »Bibalův přítel«.

Lucinčin Bibalo byl vysloveně hezký. Podle evropského pojmu. Bibalův přítel měl křivé, vyčnívající zuby a tlusté čelo, avšak hubený obličej — nebyl hezký! Stále ještě podle evropského pojmu. Zato byl zdvořilý. Uklonil se jak Mrs. Wrightové, tak mně a Mrs. W. nebyla vpravdě mladší 63 roků a nevyhlížela ani o den mladší.

To činilo dobrý dojem. A s bezmocnou nelibostí přihlížely jsme, jak Lucinka tančí s jemným, mladým Číňanem. Bylo to před dobou třesavých tanců, nepřilíš

dávno před nimi, ale poněkud. Byl to klidný tanec, který spolu tančili a dobře se k sobě hodili. Tak dobře, že Mrs. Wrightová, která měla citlivé srdce, se ke mně přiklonila, povzddechla si a zašeptala: »Ach, ano, tyto plemenné předsudky, k čemu jsou vlastně dobré!«

Snad nejsou k ničemu dobré. Ale prozatím si to zůstává stejné. Neboť Lucinka si jich prostě nevšimala. Setkávala se se svým Bibalem u svých přátel a zvala ho na své plesy a večírky. Chodívala s ním do čínské restaurace, naučila se jísti hůlčičkami, ačkoliv její Bibalo sám používal vidličky a nože bezvadně. Počala tím, že ho chtěla žertem dresírovati, jako se dresíruje opička, skončila tím, že naléhala bouřlivě, aby Mrs. Wrightová jejímu otci dopsala, že si ho míní vzít za manžela.

Zprvu se Lucinčin otec vzpíral státi se tchánem jejího Bibala. Avšak, buď že byl mírumilovný muž, buď že svou dceru tak příliš miloval, neb byla-li mu tato celkem lhostejná, dal přece konečně své svolení, což ovšem bylo bezvýznamné, neb Lucinka byla nejen plnoletá, ale také dosti zámožná, aby mohla konati, co jí libo.

Lucinka byla přešfastna, jako vždy, kdy prosadila svou vůli. Zásnubní ples byl již stanoven, když se náhle vyskytla překážka: její Bibalo nepožádal dosud o její ruku. Bylo v tom cosi tklivého. A Mrs. Wrightové vstoupily slzy do očí, když Lucince napadlo, aby jí to sdělila.

»Chudinka, — pravila — není dosud na své štěstí připraven. Myslí si, že chováme dosud předsudky. Musíš mu dáti jemným způsobem na srozuměnou, že předsudky více nestávají . . .«

Avšak zdálo se, že Lucinčin Bibalo těžce chápe. Nedovedl si to zdánlivě ve své hlavě uspořádati — a ples byl odložen. To bylo mrzuté. Atmosféra byla nabita sensacemi, které dosud nevybuchly, a Lucinka se stávala nervosní.

Nejenom, že uměla nyní již jísti hůlčičkami, ona dovedla již téměř hůlčičkami pít! A již dávno dávala přednost tomu sedati na podlaze, nežli protahovati se v nejpohodlnějším křesle. Ani jediná z těch skutečných Číňanek, s kterými se Mrs. Wrightová setkávala na různých vyslanectvích, nebyla ani přibližně tak čínská jako Lucinka. Pívala dokonce i

čaj bez cukru a smetany, což by Mrs. Wrightová nebyla nikdy pro žádného muže učinila, byť by byl členem britského parlamentu.

Ale tak to nemohlo déle jíti a také nešlo. Neboť jednoho dne se Lucinka dověděla, že její Bibalo má býti přeložen k jinému vyslanectví. A toho dne nabrala onen skříplavý tón, který Mrs. Wrightová nemohla snést, a jasnými slovy mu vysvětlila, že všechny předsudky jsou s cesty odklizeny a že se může nyní jen vyjádřiti, aby byl tím nejšťastnějším Číňanem. Lucinka a já stály jsme u okna a viděly, jak Mrs. Wrightová nastupuje do auta, aby se zhostila svého choulostivého poselství. Usmívala se na nás nahoru tak krásně a vznešeně a prosta předsudků, jako vévodkyně v Pailleronově »Světě, v němž se nudíme«, načež odjela.

Vrátila se za hodinu. Pobouřena až do hloubi svého nitra a s třesoucími se čelistmi. Lucinka zírala na ni otevřenými ústy. A Mrs. Wrightová snažila se donutiti své čelisti k úsměvu.

»Uklidni se, mé dítě,« zastenala a vrhla se do lenošky. »Jsi příliš dobrá pro něj!«

»To vím také,« odvětila Lucinka — »avšak co řekl!«

»Řekl mi, abych promluvila s jeho přítelem.« — »Ale co řekl jeho přítel?« tázala se Lucinka již netrpělivě. — Mrs. Wrightová položila ruku na srdce a pohlížejíc k nebi, pokračovala: »On pravil, — on pravil, abych mu nerozuměla špatně . . . avšak jeho přítel, tvůj Bibalo, že by nikdy nemohl přivést domů své matce děvče, jako jsi ty! Pravil, že tvému příteli, tvému Bibalovi kyne velká kariéra a že jest povinen svým rodičům a své vlasti, nevydati se všanc. Řekl, že dívka, která neposlouchá svého otce, tradicím svého rodu jest nevěrná, nikdy nemůže se státi chotí jeho přítele.«

Lucinka pohlížela na své nehty, které si nechala růsti špičaté a velmi dlouhé, a tázala se zádumčivě: »Řekl ještě něco?«

Mrs. Wrightová téměř křičela:

»Řekl, že tvůj Bibalo pravil, že kdyby i mohl zodpovídati, že dá svým rodičům takovou dceru, nikdy by nemohl zodpověděti, že dal svým dětem takovou matku! Pravil, že tvůj Bibalo řekl, že když i v Číně předsudky jsou téměř přežity, přece stávají hranice toho, jak se může Číňan oženiti . . .«

Jarka Květoň:

Květinko něžná . . .

*Květinko ve váze,
až večer nastane,
až usnou milenky vášnivě zlíbané
a bdící utonou ve vzpomínkách,
přistoupím k tobě
blízko — — tak blízko
a budem si vyprávět
o květinkách.*

*Budeme sami Sami spolu —
Nikdo nás nevyruší — — —
Květinko něžná, děťátko lesa,
polib mě na ústa! — —
Máš takovou upřímnou,
dětskou duši! —*

E. Bližkowski:

Hrbáč.

Nad městem snáší se noc, velký pták, který šumnými perutěmi tiší hluk velkoměsta. Světla elektrických lamp jako jiskřičky svatojanských mušek rojí se ze tmy.

Je jarní den, den plný kouzelných krás, a jen závan chladného větru tiší bouři radosti v nitru. Zlatý kotouč uběhl již svou dráhu, jeho zář bledne . . .

Ve světelnice, v klicce sedí dvě ptáčata.

Pitvorná postava, pidimužik, vystřižený z pohádek, které nám vyprávěla zlatá ústa matčina za dlouhých zimních večerů, když jsme byli ještě tuze maličtí.

Ne člověk, jakého vyžaduje 20. století, muže silného a odolného těla, praktického ducha, který všech svých vědomostí užívá jen k praktickým cílům, jemuž cit, hloubavost a romantismus mládí připadá býti cetkou, výplodem chorobného, nepraktického ducha, ale takový chudáček, mrzáček — hrbatý!

Tělo sražené, nohy slaboučké, na krátkém krku houpe se hlava . . . Chudák. Vyhaslé oči, vybledlé obočí, bezkrvé rty naznačují, že před námi stojí ne člověk, nýbrž troska.

Ale když promluví . . .! Plamen energie sálá mu z očí, tělo se vzpřimuje a z trosky se stává doutnající sopka před výbuchem.

Bezbarvým a jednotvárným hlasem rozvíjí řetěz logických vývodů, klade prozřetelně článek ke článku. Odvážně buduje smělé, závratné teorie.

Chvějí se hrůzou, neboť to není již člověk, to je démon.

Mdloba mě zachvacuje, neboť nic mne nepřekvapuje, ničeho nemohu namítnouti, logické pásmo rozvíjí se až příliš jasně. Dábelsky

ovíjí kolem mě nerozbitné pouto logického myšlení, jemně splétá síť »premis« a marně svíjím se pod neomylnými ranami jeho logických závěrů. A tak stojíme proti sobě. chladný rozum, nutnost — instinkt a temperament. Člověk, jenž zkonstruoval si amfiteatr světového dění na posteli, a já, jenž v něm hraji. Člověk nemocný a zdravý, negace a klad, stín a světlo. A zde selhávají všechny zákony přírody. Ač nerad skláním hlavu, s matematickou přesností posílá jako Robespierre nebo Danton mé námitky pod ocelovou guillotinu logiky.

V pokoji se zešeřilo. V krbu praská oheň a na pohovce sedí dva žreci. Oddaně slouží bohyni, jejíž gigantická socha má oči zavázané a v ruce třímá vážky

A uvažujeme o problému spravedlnosti a práva, a dospíváme k závěru, že spravedlnost jest, že existuje. Byť nedokonale formulována v objemných kodexech, přece zde jest a musí býti.

Jest zde Něco, co zaplňuje hlubiny moří a srovnává vrcholky hor, co dělí stín od světla, dobro od zla, něco, co zaněcuje plamen duševního krásna v tělech mrzáků a tvoří prázdeň v mozku krasavce, co vyvažuje obratnost tělesnou hbitostí intelektuální, co nechvějící se rukou svírá vážky osudů lidí a s nejmohutnější přesností na 0.0001 g vyvažuje složitou hmotu, skládající člověka. A tato práce vyžaduje nesmírné námahy, trpělivosti, rozumu a nestrannosti, aby součet všech zvážených prvků dal součet jedna . . .

Na nočním stolku v pokoji stojí lahvička, má štítek a na něm zkrřížené hnáty a lebku

a nápis KCN. Pouhé vztáhnutí rukou, několik kapek do sklenice vody a byl by konec té bludné pouti . . .

»Ne, ne, dožít se dne, který osudem určen ke konečnému odchodu, žít a splnit takto úkol daný zrozením, rozluštit onu slovní rovnici, jejímž prvním členem je zrození a druhým smrt, vypočítat onu neznámou X, to je hrdinství a síla. Nepodávat se prvnímú příboji vln neštěstí, neklesnout pod mračnem šípů zla, ale vytvořiti železobetonovou zeď životní odolnosti a obratně slabé lidské tělo krýti štítem opatrnosti a prozřetelnosti, odvážně vrhnouti se do vod světového chaosu a šťastně přeplavati, v pravý čas napnouti luk, aby zazvonila struna odvážné výbojnosti a vystřeliti ocelový šíp životní energie, aby se zabodl do nekonečně vzdáleného terče úspěchu — to je úspěšné vyřešení životního problému.

A k jeho splnění není potřebí atletického těla, držení několika rekordů, sličné líce Apolonovy, k tomu patří pouze mozek, který tvoří, pracuje, neodpočívá, který se dovede odpoutati od svého »já«, který přetékající pohár vlastní energie nabízí všem svým bližním, který dovede popřít vlastní ješitnost, když vavřínový věnec za jeho činy zdobí hlavu druhého, který dává svého ducha ve službu lidskosti pro upevnění a povznesení lidského řádu — a ne pro snítka pomíjejícího pojmu slávy.

Státi do posledního okamžiku na písčíně

Jan Opasek:

Ráno.

*Stromy voní chladem stínů
hořících nocí starostí,
plačíc hledáme vlastní vinu.
Zpopelavěl smutek bolů
v šedém rámu tmavých kostí,
ruku v ruce jdeme spolu,
v domě Tvém každý se hostí.*

*Nekonečné kraje plání
tajemství Tvých, které planou
ranní rosou znenadání,
velkou slavnou jitřní hranou.*

Slunce v zahradách Minusia.

Těmto zahradám dalo slunce svou lásku. Jeho světlo stéká s celující něžností po svazích a kreslí kolébání palmových listů něžnými tmavými barvami na světlé trávě. Pokládá odlesk stříbra a opálu na moře a hlavy hor noří do zlata a azuru.

moře dění, a čekati, až vlna zapomnění se přes nás převalí, to budiž našim cílem.«

Oheň v kamnech zhasíná, žárovka elektrického oblouku vrhá svou zář do oken. Ve světnici nesedí již dva jedinci, nýbrž jeden — these se sloučila s antithesí v synthesi, klad splynul s negací v úmysl kladného a plodného žití.

Zapraskal uhlík v krbu, zazářil a osvětlil tváře dvou lidí: *Muže*, jenž na své tváři nese stopy smíru a klidu, jenž vybojoval již svůj životní boj a odhodil nenávist vůči zdravému okolí, nenávist vrozenou mrzákům, a *mládika* v květu života, jehož líce nesou stopy čerstvého duševního zápasu, v jehož očích žhne plamen výbojného nadšení.

*

Život je souboj, krutý a někdy nerovný boj, do kterého musíme býti vyzbrojeni zbraněmi, jichž volba je na nás.

*

Vracím se domů. Chladný větérek chladí mé rozpálené spánky a rozbouřenou krev a v duchu mi vyvstávají výstižná slova velkého anglického spisovatele, jimiž plně vyjádřil obsah životního kolotoče:

»My mind is like a racing engine, tearing itself to pieces, because it is not connected up with the work for which it was built.« (Mysl má jest jako závodící stroj, který se roztrhává v kusy, poněvadž není spojen s prací, pro kterou byl stvořen.)

něžné, tmavé zeleni. Pne-li se zde břechan, sklání se tam stromy citronové a oranžovníky půvabně přes plot zahrady. Omamnou sladkostí naplňují mimosy vzduch. Šepotající paprsek malého vodotrysku rozprašuje své vody nad magnolie a kamelie. Snivě svírá hlíněný trpaslík uprostřed záhonu své čelo v dlaň, zeleně lesknoucí se kamenná nymfa nabízí se vzhůru pozdviženými rukama své tělo slunci. Neboť podivné kouzlo naplňuje vzduch, co jinde působí nevkusně, jest zde pohádková, zasněná krása. I rumišťe a rozpadlé zdivo nutně pojí se k zázraku, jižní slunce naplňuje zkázu krásou, nelad pestrým půvabem.

Dole tulí se Locarno k jezeru. Nahoře trůní Madonna del Sasso na skále, zářící v paprscích slunce. S malé věžičky zaznívá sem právě jasný zvuk zvonku a o minutu později ubírají se tmavé postavy mnichů sloupořadím kláštera. Od tamtud jest viděti jezero a veselý klid hor, do klikatých ulic a vinic, jako do pohádky. Za klášterem zvedají se však hory do výše a jsou údolí nevyčísitelné krásy, mosty, které ušlechtilým obloukem klenou se přes propastě a duhy ve spádu bílých vodopádů.

Zde volný čas má hluboký, sladký smysl. Sedím sám v besídce zahrady. Domek jest opuštěn. Noemi odešla. Noemi s tím čistým čelem a něžnými pochopujícíma očima, zahlédl jsem právě ještě její štíhlou postavu ve dveřích, pocítil její tichý úsměv. Náš rozhovor vyznívá podivně, neboť Noemi nerozumí mé řeči. Ale nám není třeba mnoha slov: Noemi ukáže s úsměvem stranou a praví: »Locarno« a je v tom více krásy, než jí jiné ženy napovídají za celý den a Noemi kývá moudře hlavou a ukáže na klidné jezero: »Lago Maggiore« a jest více moudrosti v tomto slově, než jí muži pronevou za den. Noemi odešla — pracuje dole v Locarnu, v továrně na svíčky — a s ní opustila Ines, sedmnáctiletá, dům. Ines, jejíž pleť je tak tmavá a jejíž ústa tak trpká, která často uvolňuje své dlouhé, kaštanově hnědé vlasy, a česajíc se neustále na mne se dívá — Ines, která se může u stolu náhle nade mnou tak rozesmáti, že rozlije červené víno a kuckajíc, musí běžeti ven do zahrady, kde otrásajíc se smíchy, vrhá se na kamennou lavici.

Za kamenem vykukuje salamandr a běží na slunce. Lehce se sklánějíc, kříží se dlouhé, jasně zelené bambusové stvoly.

Jemně zpeřené kolébají se vějíře palmy ve světle, sklánějí se široké, sluncem napojené listy musy ve vánku, který přichází od jezera. Zpříma stojí keře růžové. Citronově žlutý motýl laškuje mezi větvkami vavřínu. A za tím zahrada za zahradou, moře barev květů, stromů a keřů, jichž jména již jsou zázrakem: Palmy a cypřiše, eukalypty, oleandry, fíky, citroníky, granátová jablka a kaštiny, mimosy, platany, mandarinky.

Také Forese odešel, musil do školy. Forese, který umí házetí nožem jako málokterý z jeho kamarádů a který zná vyprávěti podivuhodné příhody: pod oním fíkovníkem přebýval had, který měl na hlavičce malou zlatou korunku a každý večer přicházel ku prahu domu, aby tam z nádobky pil mléko. A v onom platanu bydlil ještě donedávna — viděl ho dědeček — bazilišek, jeho pohled mohl usmrtiti kočku, ba jednou zemřelo i tele pod jeho pohledem. Také před školou ležel jednou had právě pod deskou »Scuola cantonale«. Měl na hlavě namalovaný červený meč a nikdo se neodvážil vstoupiti do školy. Všechny děti měly radost z toho hada.

Snad Forese nešel ani vůbec do školy, ale prohání se po přístavišti, kde přistávají motorové čluny a parníky. Tam roztékají se oleje po vodě a jako protrhaná duha plove benzin na tmavých vlnách. Forese sedává rád s prutem a udicí na přístavním můstku a klátí hnědýma nohama ve vodě. Baví se s jinými hochy a s různými povaleči, kteří kouřice opírají se o zábradlí, kteří očekávají lodě a pasou po cizincích, kteří něžně-hrubě na děvčata pokřikují. Nebo vešluje Forese ven na jezero, na jehož modři, zeleni a fialovém zbarvení tančí stříbrná světla, k půvabné zvonici S. Quirico, nebo tam, kde dmou se bílé plachty a nebo tam, kde vznáší se ještě lehká, modrá mlha nad porosenými vodami.

Zde jest vše pěkné. Vzal jsem si dovolenou od tíhy života. Větrík, který něžně pohybuje větvemi, donáší mi ženský hlas. Snad je to jen sluncem vyhřátý vzduch, který zpívá, snad zpívá jižní den. Neb zde pojí se představa a skutečnost v podivuhodnou mosaiku, zde kvetou lidé a zde mluví květy, zde jest barva, vůně a zpěv.

A sedě tak zamyšlen, pocítuji na svých zádech palčivý pohled. Obrátím se — zachycuji právě jen ještě dvojici temně

žhavých očí, mezi listím, které nyní rychle zmizely.

Tys to, Fernando, znám tvé oči — a pobádá mne to k úsměvu. Nevím, čím jsem si přivodil tvoji nevoli. Je ti teprve dvanáct let, ale tvůj pohled plane ohněm ženy a tvůj vlas jest černý jako propast. A tvé pohyby jsou záhadně tajené a plny tklivě plachého vděku. Nevím, proč jsi se vždy chvatně vzdalovala, když jsem vstoupil, a při odchodu upřela na mne hluboký, rozhořčený pohled. Nevím, čím jsem ti tak ublížil, že se mi v dětské nevoli vyhýbáš! Někdy však přistihl jsem tě, Fernando, že jsi tiskla svou tvář na okno a tiše sledovala mé pohyby, nebo dívala jsi se štěrbinou ve dveřích a odvrátila jsi se vždy uzardělá a zle pohně-

vána, když ti můj úsměv prozradil, že jsem tě zahlédl.

A zase cítím tvůj pohled ve svých zádech. Sedím tiše a tvářím se, jako bych to nepozoroval. Vysoko v zářící modři vidím vznášející se bod, ptáka. A barvy a vůně kolem mne utápí se v klouzavém letu ptáka a vrhám se závratí v nebe jakoby do jezera.

Vtom zašustí to za mnou a dříve, než se mohu obrátiti, ovinou se dvě dětské paže kol mého krku, vidím Fernandiny černě žhoucí oči nad sebou a téměř mne dusíce, tisknou se žhavé rty na má ústa.

Zahrada přetéká sluncem. Odkudsi zaznívá ženský zpěv. Fernanda jako štvaná zmizela za domem

Jan Opasek:

Tři noční reflexe.

*Pláče smích dětí,
neznámých žen,
tmí hrůzou noc,
kdes volá sen.*

*Den zhasl v tmách,
noc tichá šelestí tmou,
po nebi obláčky jdou,
jež bez úsměvu letí,
hry nebeských to dětí.*

*Zahalen v temný stín,
pláče kdes tulák sám
skuhravou tóninu vin.*

Setkání s ďáblem.

Na cestě ke katolické tiskové poradě jsem se včera setkal s ďáblem. Byl čistě vystrojen, v šedém převlečnicku, s měkkým límcem, v lakovkách. Posměšně se díval za mnou.

»Jdeš do tiskové porady? Hahaha! Hýbejte se, jak chcete, ubozí katolíci; já vám přece stisknu (zakroutím) krk! Podívej se na mou pěst, je tak kostnatá a tvrdá! Ta přivázala pevně katolíkům na oči pásku, která od poloviny století ještě nepadla. Ó, dávat pásy na oči, to umím.«

Spěšně pak ukázal hůlkou na mimodoucí. »Podívej se na tohohle elegantního pána! Ten má také pásku přes oči. Je to katolík, slyšíš: katolík. Ale odebírám jedny z mých novin, které mu denně hučí do uší pohrdlivé a posměšné

články proti církvi a křesťanství; každý čtvrtek si k tomu kupuje humoristický časopis s pikantními vtipy. Prohlédne si obrázky, přečte, na konec ho hodí do koše a odtamtud jde pak časopis celým domem a je čten a hltán až nahoru do kuchyně. — Ó, ta páska na oči!«

Několik kroků (vzdálena) jde nyní mimo mladá paní.

»Podívej se na tuto zbožnou duši, která denně chodí na mši. Ale je to věrná abonentka a kupuje si denně tam v prodejně ne vaše, nýbrž jedny z mých novin. Myslí si, že feuilleton a zprávy o skandálních historkách jsou v tom listě tak zajímavé. Tři sous denně za noviny — to je kapka vody, pomyslíš si. Jistě, kapka vody je jako nic; ale množství jich, to je to. Nesestává nekonečný oceán

z pouhých jednotlivých kapek? Za tři sous této paní a za miliony takových stavím ony domy, které jsou mými tiskárnami, kupuji do nich sazečské a tiskařské stroje, *rotačky*, které jsou zvláštním drátem spojeny se všemi hlavními městy světa. Ta dobrá katolička, i ona nosí pásku na očích.«

Šli jsme mimo prodejnu novin, kde všichni mimojdoucí si denně kupují noviny. Na stěnách prodejny byly ukázky novin, které tam byly k dostání. Satanovy oči jiskřily: »Tak, spočítej si své noviny, spočítej si je!« Já tiše počítal: »1, 2, 3, 4, 5!« To bylo všechno v obrovské Paříži, a z toho pouze jeden deník! Byl jsem jako zdeptaný.

»Spočítej teď také moje.« V zimničním chvatu skákala jeho hůlka s jednoho žurnálu na druhý; byly to všechno velké deníky s označením obrovského nákladu.

»Tento list mně patří svým úvodníkem, tento svým pikantním — řekneš, nemravným — feuilletonem; v tomhle jsou moje annonce (inzeráty), povídám ti, pěkně zamotané intimní věci; v těchto 5 jsou mé obrázky, ty se začerveneáš, přirozeně, ale moji čtenáři se *labužnický olizují*. A tyhle vtipy zde a onen škandálek, — v tomto listu znamenité útoky proti kléru a klášterům — řekneš, že jsou vyhané; vím to, ale vždycky se něco uchytne. A tyto noviny . . . a tyhle zde s pikantériemi z kabaretu a z kina a s veselými řečmi z »Malé scény.«

Při čísle 43 přestal a hůlku spustil dolů. »Vidíš, 43 jich obstarává můj podnik, jedny tak, druhé tak . . . A katolíci je čtou a platí do statisíců tyto mé listy. Ó, ta páska na oči, ta drží pevně!«

Naproti nám šel duchovní. »Podívej se, *ten člověk!* Ten mně v neděli při kázání hodně dal; zvláště konec byl pěkný. Ale myslí snad, že jeho mluvení proti mně a mému dílu znamená vítězství? Mluvil o vyhnání ďábla, který byl němý. Ó, já jsem také tak němý a tichý při práci. Ale ten dobrý člověk mne tak hned nevyžene. Hahaha. Dohromady 197 lidí měl v kostele při kázání; ale já, hahaha, pohleď!«

V hustých zástupech proudili lidé — byl právě konec práce — mimo prodejnu novin, jedni domů, druzí k dělnickému vlaku; *úředníci, kontoristé, dělníci* — *jemní* a prostí lidé, a všechno, všechno kupovalo noviny. Obě prodavačky sotva

stačily. Každých 5 minut hrčely mimo *vozy s těžkými novými svazy novin, které byly ještě čerstvé a vlhké z tiskárny.*

»Pohleď, to je jiná kazatelna: moje kazatelna! Jiné publikum, co?! Má onen kněz někdy takové masy před sebou? A já jim káži svými novinami každý den; ve všech brzy zde, brzy onde je slovíčko pro mé účely, každý den. A ta ubohá kapka káže svým sto ovečkám jenom jednou za týden, v neděli. Haha, i on má pásku na očích; on nevidí, že mezi mým a jeho kázáním je rozdíl jako mezi strojní puškou, která vychrlí stovky střel za minutu, a starobyrou »Armbrust von friiher«, která jen chvílemi vyšle šíp. Má pásku; neboť jde mimo prodejnu a nechvěje se, neleká se. Nevidí ten domeček, který mu denně krade duše, duše samotných dětí. — Jen ho nech dále kázat, já to už udělám. Dobrý člověk, co?«

Docela se zapotil při této dlouhé výsměšné řeči. Pak se ke mně naklonil a šeptal: »Jednou, přiznávám se, dostal jsem strach z katolíků. Bylo to, když vám byly zabírány *kláštery a církevní statky*, když byly vyháněny řády, když se *dělala škola bez náboženství*. Tehdy jsem si myslil: Teď se katolíci vzchopí, zřídí si tiskovou kancelář, ukáží celému světu svou tíseň a podají státu své požadavky. Ale tehdy jsem jim pásku na očích dvoj- a trojnásob upevnil. A nestalo se zase — nic. Tisk zůstal výlučně v mých rukou s celým svým vlivem a svými miliony. Ó, ta pěkná páska!«

Pak si nasadil *monokl s velkopanským gestem* a pyšně pokračoval:

»Podívej, já nemám pásku na očích. Já vidím jasně. Ó, tak jasně! Zvláště jednomu rozumím, čemu katolíci nikdy neporozuměli. Jsem pyšný na svůj tisk a všechno proň dělám. Všechny, kteří jsou na mé straně se svými cíli a snahami, popichuji, aby obětovali miliony pro tisk. Ó, moje noviny! Jak je miluji a chválím! Jak jsem je radostně *hladil* (?), když zas jednou pro mne udělaly velký rybolov. Je to opravdu hodný nositel mých ideí a mého slova; jimi mluví mé slovo od prodejny k prodejně, zní ve všech městských čtvrtích, je ho slyšet na všech nádražích, v každém rychlíku, dostihne i loď na moři, *všechny lodi!* Všude mluvím skrze ně. Proniká to od města k městu, od vesnice k vesnici, od domu k domu, od . . . Takovéto *všeobjímající nazírání* — *katolíci neznají!* Ó, ta pěkná páska!«

Přišli jsme k domu, kde byla tisková porada. Četl plakát na dveřích, výzvu ke všem, aby se jí zúčastnili, a když jsem otevřel dveře sálu, rychle za mnou nahlédl dovnitř. »Těchto několik lidiček — sotva 60? — ti to mají udělat? To jsou všichni?« — Hlasitě se zasmál. —

Já však jsem mu hleděl směle a přímo do tváře, a řekl jsem mu, než jsem

přivřel dveře: »Místnost, kde byla večere Páně, byla ještě menší. A přece duch a síla, které odtamtud vyšly, tě přemohly! Věřím, že duch bude váti. Pak budou konečně katolíci vidět jasně a páska spadne. Budou milovat a podporovat svůj tisk, věrně a obětavě a rozloučí se s tvými žurnály. Pak bude také tvá moc u konce! Já důvěřuji!«

Jožo Udavčan:

Láska.

*On prišiel lásku zasiať na zem
do srdc ľudí; ale
ku ktorým prišiel,
ho nepoznali.
Preč prchali
od neho v diale,
že kolo jeho šatu neskvel sa lem.*

*Tvár jeho bola bledá,
však žiarila sťa zora rannia;
i udeľovala tým smilovania,
čo súžila ich bieda.*

*Šli ďalej; skoro zabúdali
na jeho dobro. Šli — do diali.*

*I prišiel druhý. Ale hrôza!
Il'á, celé zástupy sa za ním valia,
za svojho zvolili ho kráľ'a,
A láska? Pravda? Bedákala,
bo krivda sa im obom smiala!
A v rukách? Ostrie noža!*

*Tiež nasledok as' pozná každý —
tie mnohé, pošetilé vraždy!*

Oldřich Buráň:

Veliký Španěl.

Vzpomínáme-li různých výročí, ať narození, úmrtí, či jiných význačných událostí ze života předních mužů, tu nesmíme zapomenouti na 315. výročí smrti velikého španělského spisovatele Miguela de Cervantes Saavedra, autora nesmrtelného románu: »Don Quijote de la Mancha«. Narodil se 9. října 1547 v Alcalé de Henares a zemřel — před 315 lety — 23. dubna 1616 v Madridě.

M. Cervantes prodělal život velmi romantický a snad právě tato okolnost přinutila ho k tomu, aby se chopil spisovatelského péra. Zalíbil se mu ruch válečnický a již jako 24letý mladík (r. 1571) zúčastnil se bitvy u Lepanta. Tento byl pro něho však značně osudný, neboť raněn byv do ruky, zůstal přes všechny zá-

kroky na tento úd do smrti chromý. To byl začátek nepříznivého osudu. Vraceje se po ukončení bojů s bratrem Roderigem domů, byl Turky zajat a pak vězněn a krutě týrán plných pět roků, bezvýsledně očekávaje vysvobození. Nemoha snésti hrozná muka, pokusil se několikráte o útěk, ale vždy marně. Konečně r. 1580 byl propuštěn na svobodu za značné výkupné. Navrátil se do vlasti a oddal se spisovatelství. Doufal, že po tolika útrapách nalezne klidu a pokoje, avšak zklamal se jako vždy: Na ulici v blízkosti jeho obydlí udála se vražda. Snad z podezření účasti na tomto zločinu neb kteréśi jiné, až dosud neznámé příčiny, byl Cervantes zatčen a vyšetřován. A tu ve vězení, zabýváje se v myšlenkách svým

osudem, načrtl plán svého »Dona Quijota«. První díl tohoto skvělého díla vyšel roku 1605 a tehdy cizina neskřblila uznáním jeho autoru, zatím co doma sklídil — posměch nevidaný! Dokonce jakýsi neznámý autor vydal II. díl, v němž se vysmívá autoru dílu prvního. Cervantes i přes tento pamflet mlčel, avšak chystal se k důrazné odpovědi. A podařila se mu skvěle: Vydal vlastní II. díl, jenž vzbudil sensaci a svého autora naráz postavil tam, kam dodnes patří: mezi největší spisovatele světa. Posměváčkové umkli!

Umírající matka.

Přicházel k domovu, když viděl, jak staříčká, stříbrovlasý pan farář pospíchá s Nejsvětějším.

Srdce se mu stáhlo, mrazivé zachvění projelo údy a hned palčivá horkost jej objala. Úzkostí, trpkostí a strachem hrdlo se stáhlo a srdce se zmítalo jako ptáče v kleci poplašené.

Na dvoře stály ženy ze sousedství, obklopené rudým přísvitem lampičky, visící před obrazem Matky Sedmiboletné. Modlily se růženec.

Když vstoupil do matčina pokoje, ovanul jej mdlý zádech léků. Sluneční jas šedě sedal na kusy starobylého nábytku a ztlumená nejistota pohybů stupňovala horečný neklid. Svíce hořely ještě na stole a chvěly se.

Pod oknem šepot modliteb. Vyhlédl ok-

Sláva Malá:

Setkání.

Zahradní vrátka, kterými se vchází přes luka do lesa, zůstala otevřena. Dítě jimi proběhlo. Nyní si hraje pod smrky a buky. A jest zahloubáno ve svou hru: téměř vše, čemu dospělí nevěnují pozornosti, jest mu ještě zázrakem a událostí.

Nezpozorovalo ani, že vniká po úzké stezce vždy hloub a hloub do tmavého lesa.

V křoví zapraskalo. Objevila se mužská postava. Nehodí se zcela do slunečného jasu, kterým touto dobou les jest ozařován. Špinavý a rozedřený jest jeho oděv, boty rozbity. Z osmahlé tváře zírají ponuré oči. Celá postava vzbuzuje málo důvěry. Spatřiv dítě, zarazil se. Teprve když seznal, že jest samo, bez doprovodu, přiblíží se. Osloví je. Bez ostychu vypráví mu děcko o svém domově, o otci a matce a tisíci věcech, které jsou mu

M. Cervantes nenapsal snad jen toto dílo. Jeho spisů (románů a dramát), jichž většina se však ztratila, je více, ale už žádné jiné jeho dílo nedosáhlo té umělecké výše, na jaké stojí jeho »Don Quijote«, v němž dovedl, jistě skvělým způsobem, zachytiti rozpor snu, ideálu a skutečnosti. Román tento, ač přetrval stáletí, těší se stále neupadajícimu zájmu čtenářů, což dosvědčuje nejlépe jeho přeložení do všech kulturních jazyků a několikrát vydaní.

nem. Zasněžené pláně s alejí stromů, s nichž visely třásně jiskřivých perel. Zemdenost i úžas vanul krajem proloženým bez hnutí v mrazu. Kopec pod závojem k nebi se tyčící jiskřil únavnou bělí.

Když jej volali k matce umírající, mrtvolně bledý se obrátil a jeho puls zneklidnělý se zvolna zastavoval. Myslel, že zemdlí a spolu skoná.

Na loži oltářním ležela ve zbožném klidu s rukama na prsou sepjatýma. Kol její hlavy rozstříknut sladký a jasný klid, že myšlenka na návštěvu Páně se tišivě drala.

Oči vznícené, z tváře se linul jas a když korálné rty volaly: »Děti, vy přijďte za mnou«, tu v křečovitém záškubu pláče dětsky podotkl: »Vy víte, že ano!«

St. J.

milé a drahé. Dnes však že vyklouzlo zahradními dvířky a nyní — jak krásně jest zde.

Tulák naslouchá. Stín ošklivé myšlenky přelétne jeho obličej. V nejbližším okamžiku nastane něco, co tento zářivý den zatemní, co život dítěte navždy zničí, zoufalství a žal přinese jeho rodičům.

Nic se tomu ději nepostaví v cestu. Les šumí svou píseň dále jako dříve, než se muž a dítě pod jeho stromy setkali. Oblouha stkví se stále v blankytné modři nad vrcholky stromů. Ptáci poletují, veverky poskakují s větve na větev.

Dítě pozoruje bedlivě cizince. Tak pomačkaný klobouk, tak roztrhaný oblek dosud nevidělo na žádném ze svých známých. Také zježený vous, boty, z jejichž velké díry zeje palec, jsou mu něčím nevidaným. Vnímá tento pohled celou svou bytostí.

Nebojí se tuláka. Cítí, že musí něco vložit do této dlaně, neboť hluboký soucit s tímto zohýbaným kloboukem, oděvem a střevíci se v něm probouzí. A jistě, může-li kdo tak ponuře, tak zlobně vyhlížeti, jistě že se mu skutečně velmi bídně vede.

Proto rychle a samozřejmě podává svůj krásný, velký a pestrý gumový míč.

Ruka tulákova svírá míč ve své dlani. Pohlíží na děcko upřeně, udiveně a bezradně. Toto stojí radostně a plno očekávání před ním.

Živé křesťanství.

Unamuno nadepsal jednu svou knihu »Agonie křesťanství«. Nebude na škodu, zadíváme-li se na chvíli do země, kde není agonie ani křesťanství, ani křesťanů, nýbrž kde náboženský život je rozvinut s překvapujícím bohatstvím.

Holandsko je tou šťastnou zemí v končinách novopohanské Evropy . . . Často bývá označován problém katolicismu v té neb oné zemi jako problém vůdců, problém kněží. V tom ohledu může Holandsko klidně očekávat budoucnost, neboť na 10.000 katolíků připadá tam 95 kandidátů kněžství, zatím co v jiných zemích činí průměr čekatelů kněžství pouze 26. Kněz je v Holandsku opravdu pastýřem (pastoor = titul katol. faráře), který bdí nad svým stádem. Podle vůle biskupů je duchovní povinen jednou za rok navštívit každého farníka, aby se přesvědčil, zda tento byl u sv. přijímání. Ve skutečnosti je však kněz stálým hostem v domácnostech svých farníků.

Obětavým kněžím odpovídají obětaví farníci. Je znám příklad, který dobře ilustruje srdce holandských katolíků. V roce 1920 měl kázati kterýsi misionář z Německa v malé vesnici. Před kázáním mluvil misionář s farářem osady, který se ho ptal, přeje-li si uspořádati sbírku pro svůj účel. Misionář projevil radost nad ochotou faráře. Když však slyšel, že to bude již třetí sbírka toho dne, měl obavu, že mnoho nevynese. »Jen počkejte — pravil farář — moji farníci jsou vychováni k velké obětavosti. Mohu od nich chtít všecko!« A měl pravdu. Třetí sbírka vynesla 850 zlatých. — Ovšem katolíci jsou celkem v Holandsku zámožní, ale je otázka přece jenom, zda se lépe situované katolické kruhy jiných zemí mohou vykazati obdobnou štedrostí.

Statečnost holandských katolíků, přes-

Zdali pak se tento muž nyní zasměje? Jak by bylo šťastno, kdyby tak učinil. Kdyby ustal dívati se tak vážně a zlobně.

Avšak tulák se neusmívá. Zmaten otáčí míč v ruce. Konečně se vzchopí a mlčky zmizí v šeru lesa. Leč darovaný mu míč z ruky nepustil.

Dítě sleduje jej svým zrakem, dokud zcela nezmizí. Jest trochu udiveno a zklamáno, že cizinec neřekl ani slůvka a že nebylo na něm viděti ani trochu radosti. Potom však utíká blaženě domů, aby vyprávělo o muži v roztrhaném kabátě, kterému darovalo svůj míč.

to, že jsou v menšině (dvě pětiny obyvatelstva), je příslovečná. Na př. v čekárnách na nádražích je tento plakát: »Věříš v existenci všemohoucího Boha? Jestliže ano, neber jeho Jméno nadarmo, bez potřeby a uvážení, neboť tím se činíš směšným a jiné urážíš.« — Prosím, aplikujte to na české poměry, kde braní jména Božího se stalo národní neřestí!

V centru náboženského života v Holandsku stojí přirozeně Kristus a Maria, eucharistie s liturgií. Liturgické hnutí v Holandsku má na mysli nejširší vrstvy. Porozumění liturgii a životu z ní slouží sešitky (dvojjazyčné: latinsky-holandsky, i jednojazyčné), v nichž postupně jsou vydávány a překládány všechny obřady. Formát je jako u modlitebních knížek (8×12 cm). Pokud jde o děti, velkého rozšíření došly »Tarsiciovy lístky«, které mají na jedné straně dvoubarevný obrázek nějakého obřadu a pod. a na druhé straně přístupný, srozumitelný výklad. Děti sbírají všechny dosud vyšlé serie lístků se zájmem jim vlastním a práce kněží ve škole je tím neobyčejně usnadněna. Intence Pia X. a nástupců o posvátné hudbě byly v Holandsku také provedeny důsledně.

Rovněž hnutí exerciční je v Holandsku velké. Zvláštní sdružení se starají o jejich rozšíření. K exerciciím můžeme přiřaditi hnutí misijní, které má na zřeteli nejen kraje zámořské, nýbrž v první řadě vlast. Konají se konference pro vzdělané nekatolíky v chrámech nebo přednáškových síních. Dalším stupněm této práce jsou exercicie pro nekatolíky. Začalo se s nimi roku 1919 a výsledek byl překvapující. Počet účastníků byl 15 až 40. A hned na počátku obrátilo se 30 účastníků, mezi nimi učenec a lékař dr. Frederik van Eeden, který promluvil o

své konversi ve veřejné přednášce. Jiní konvertité jsou: Jan Isorop a Pieter van den Meer de Walcheren. Pro nekatolické vrstvy lidové jsou podobné konference v kostele. Jinou formou misie jsou kázání nebo přednášky na ulicích, které byly dříve rušeny posměchem a urážkami, nyní však jsou přijímány s respektem. Za slovem mluveným jde stále slovo psané, dobrý tisk, rozšiřovaný horlivými katolíky do všech vrstev.

St. J.:

Vidiny a sny.

Stal jsem se bezruký malířem ve snu. Stanul jsem před velkým plátnem. Hvězdy zdály se jej propíjet, květy se rozvíjelo, rašilo a pučelo. Cím jsem jen maloval? Ohněm zdály se dýchat postavy, nebesa.

Nebesa se vznášela, ale to byly mraky intenzivní, omamné, zavalující běli, v níž to bylo nabito jiskřivými paprsky dětských očí a jasem, neseným rajským zdrojem.

Země (jako žena) tajila v sobě možnost, které se rodily v záchvěvu slzí, rašení pupat, šelestu listí, ale její úsměv zastřený se chvěl v pozemském ráji. Každý záchvěv a pohyb omamný, zrádný, tajemný v odlesku paprsků, které ji zalily s výšin nebes, tajemným zaklínadlem, které zjevovalo zemi vždy novou. Ve světle, které se usazovalo poněkud nažloutle a sešeřele, chvěly se osudy pozemšťanů, zapsané písmem nesmazatelným.

Zvláštní sdružení »Voor Eer en Dengd« (Za čest a ctnost) bojuje soustavně proti veřejné nemravnosti, špatné četbě atd. a vyzdvihuje krásu katolické mravouky.

Koho by tyto věci zajímaly, nechť sahne po knize »Lebendiges Christentum im Spiegel Hollands« von M. Mielert. — Kniha vyšla už dříve v nakladatelství Školských bratří: Kirnach-Villingen, Baden. — Hollandia docet!

Mezi nebem a zemí čněl rozpjat člověk a ruce jeho směřovaly k nebi a zemi. Napjaté tělo jako struna, řevavější bolestí a únavou pohledů a tuch, obličej smutku z nepoznaného a nedotouženého.

Na čelech nebes třpytily se hvězdy. Byla jasná, vlahá noc májová.

Neznámý vrhal proudy intenzivního světla, v němž člověk mezi nebem a zemí jako meteor svítil nervy v běl rozžhavenými bolestí a krev tryskala rudými sloupy touhy, semknuvšími se v Ruce modliteb. Rozpjatý mezi nebem a zemí stal se ohniskem se světlem přejatým a jeho světlo se odráželo v krystalech vidění, slzí a tužeb i bolestí. Barvami nevyslovitelnými to jiskřilo.

Paprsky ohniska a neviditelného zdroje se líbaly na zemi a na nebi, ale v srdci rozpjatého se stkvěl kříž.

Obraz se vymkl trojmocnému prostoru, čím více kříž řevavěl.

Duchovní hlídka

Světce Temna.

Svatý Jan Nepomucký je patronem naší vlasti, přímůva u Boha jistá a pevná. Je štítem, do kterého se zarývalo a stále se vbodává tisící šípů posměchu, ohavného slizu, úšklebků, pomluv a hanebnosti.

Je Světcem, kterému Česká země nejvíc ublížila, naprosto nechápajíc velikosti Jeho svatosti a bezúhonnosti, Jeho mlčení. Jeho mlčení je a bylo veliké; mlčel, třeba se Jeho sochy kácely, mlčel při štvavých řečech pustých znemrav-

nělců; mlčel. Toto svaté mlčení je příliš charakteristické pro Světce, než aby kdejaká hyena kultury o něm mluvila. Je to mlčení svaté, protože je to mlčení kněze z povědníka. Toto mlčení je Jeho osobnost!

Svatý Jan, který neopustí vlast, byť Ho zradila několikrát, bude zářit jako světlo Kristovo v pustinách našich zemí. V srdci Jeho jsou slova Jeho, zakryta tajemstvím Božím. Je anělem Kristovým, který vymete a rozdupe nečistotu před veřejně chrámu Ježíšova, aby národ mohl poznati Světlo. Zazáří v temnotách, v pravém temnu dvacátého věku, a dá národu sílu Božeho slova a Lásky.

Svatý Jene Nepomucký, ty mučedníku, víš dobře, že »mlčenlivý a rozumný ctěn bude«.

Jan Opasek.

Stánek Nejvyššího.

Víme všichni, že v kostele, kde je Nejsvětější Svátost Oltářní, přebývá Ježíš Kristus. Celý a živý v podobě chleba. Kostel, kaple, totiž oltář a svatostánek je Jeho residence, residence Boží, to je místo, kde sídlí, panuje a rozkazuje.

Před několika lety napsal Jaroslav Durych článek o uctivosti v kostele. Píše tam výslovně, že ten, kdo nepokleká při podstatných částech mše svaté, kdo opomíjí a zanedbává předpisy Církve, je buď idiot nebo nevěrec!

Pane Ježíši Kriste, co katolických mužů, tak zvaných inteligentů, mužů vědy, profesorů, učitelů a co *studentů je nutně idioty!*

Jak jinak se chová prostý člověk, babička, vlekoucí své zchátralé tělo po dlažbě chrámové, přibytku Syna Božího!

Je nezbytno, abych zde zopakoval několik hlavních příkázání o chování se v kostele.

I. Před Svatostánkem se kleká v ž d y na pravé koleno.

II. Před vystavenou Nejsvětější Svátostí se kleká na obě kolena s hlubokou úklonou (t. zv. prostrace).

III. Při Credo (čte-li se ve mši svaté) se kleká, zároveň když kněz kleká (slova »Incarnatus«).

IV. Při evangeliích se stojí a žehnáme se křížem na čele, ústech a prsou. *Nikdy ne latinským křížem!*

V. Klečí se od Sanctus až do Přijímání; nebo nesmíme-li či nemůžeme tak dlouho klečeti, klečíme bezpodmínečně při Proměňování a Přijímání.

VI. Při Požehnání se klečí na obou kolenech.

Toto jsou hlavní body, podle kterých by se měl každý student, ba každý katolík (nechce-li býti zván idiotem či pitomečkem) chovat a aspoň těmito předpisy se řídit.

Právím, že prostý lid má větší smysl pro liturgii a pro službu Církvi.

Byl jsem o prázdninách v Uherském Hradišti na dopoledních službách Božích. Jaký to radostný pohled na venkovany, kteří jakoby na pověi klekají a »správně! Přijdeš v Čechách či jinde do kostela (ovšem v městě, kde převládá tak zv. »intelligence«) a uvidíš, že se tam zbožný lid chová jak kterýsi dobytek ve chlévě! — *Hle, idioti!* Či nerozeznávají Krista na oltáři, slepci?!

Jan Opasek.

Záchrana duší.

O zdraví a péči těla mají lidé dnes úžasnou starost. S pokročilou hygienou jdeme vstříc době s heslem: »Vše pro tělo!« Jistě velký dar Boží je tělesné zdraví. Oč však více než smrtelné tělo, brzy a náhle se rozpadající, má býti předmětem úsilné péče nesmrtelná duše se svou touhou po všem věčném! A duši nechávají lidé plně hladovět! Ji neposkytnou očisty, odpočinku, klidu a usebrání — připojení k »jejímu« Věčnu.

Tot' účel exercicií (duchovních cvičení) v moderní naší době. Moderní katolík, aby byl praktickým katolíkem, těžko se bez exercicií obejde. Jsou potřebou dne! Katolické Holandsko, konzervativní Belgie, statečné Centrum německé, intelligence katolické Francie, houževnatí křesťanští sociálové rakouští — všichni ti za svůj důsledný katolicismus děkují — exerciciím. Nemluvě o očistění duše dobrou svatou zpovědí a uklidnění po

tolikerém rozruchu životním, nesou exercicie celou svou stavbou a svým úplným mlčením a odloučeností v exercičním domě do duše hluboké poznání všech věčných pravd a — se zapjetím duše k Věčnému Cíli — odhodlanou vůli soukromě i veřejně postavití se v úderný šik vojska Kristova.

Exercicie vedou k pravému vnitřnímu štěstí, protože kladou do duše odpor k hříchu a sejí símě poctivé ctnosti. A to je jediné pravé štěstí.

Exercicie jsou školou duchovního života, protože v nich stojíme neustále pod stínem Ukřižovaného, který samojediný dovede duši přitáhnouti k Sobě. Jsou »vpravdě vysokou školou dokonalého křesťanského života«. (Pius XI.)

Exercicie jsou oasou útěchy duším skleslým.

Exercicie jsou orientačním bodem v pochybnostech povolání budoucího.

Exercicie jsou záchranou klesající duše v bahno nemravnosti.

Exercicie jsou úderem do zlostejněné duše.

Exercicie jsou základem poctivého obratu srdcí, která až dosud kolísala mezi světem a Bohem.

»Exercicie jsou prostředkem k svatosti.« (Pius XI.)

Chceš tedy i ty zachrániti, osvěžiti, rozradostniti svou duši velkými mimořádnými milostmi? Jdi na exercicie. Jdi určitě letos! Zařid' si to včas! Pamatuj, že nemáš žádné výmluvy! A—a.

Vzpomínka na sv. exercicie.

Bylo tomu v dubnu rok, co se mně naskytla příležitost za svých studií v Ml. Boleslavi zúčastniti se sv. exercicií, konaných pro studenty v Praze v arcib. gymnasiu v Bubenči.

Často jsem četl a slyšel od svých kolegů, jaký účinek mají duchovní cvičení na duši člověka, když je svědomitě koná, a proto místo na velikonoční prázdniny ke své matince, odjížděl jsem do stověžaté matičky Prahy, abych poznal onu sílu sv. exercicií.

Sv. exercicie zahájeny byly na Květnou neděli v 8 hodin ráno mši svatou, po níž následovala promluva a pořad duchovních cvičení, a končily ve středu mši svatou, při níž bylo společné sv. přijímání. Všech účastníků bylo přes 80, z nichž 2 jsme byli z Moravy. Exerციატorem byl dp. P. Kubíček řádu T. J., který dovedl svými krásnými promluvami zachrániti tonoucí duše dnešního světa.

Odkud jsem — od Boha, proč tu jsem — pro Boha, kam jdu — k Bohu; to jest život člověka na této zemské pouti. Kristus Alfa—Omega, t. j. počátek — konec. Zahlubáme-li se do těchto vět, tu pronikne naše srdce to, co nám často chybí — pevná víra. Tato slova zakotvila v mém srdci, že jsou mně majákem v dalším životě a vždy budu vzpomínati na sv. exercicie.

Milí studenti a studentky, budete-li míti příležitost zúčastniti se duchovních cvičení, neodkládejte tento vzácný dar hojných milostí, neboť čeká nás veliká práce na národa roli dědičné, zachrániti mladé duše, které hynou v mravní zkaženosti. Chcete-li se postavití do čestného boje o záchranu duší, tu musíte býti nábožensky poučení a mravně silní, a tuto sílu nabudete jen ve sv. exerciciích.

Rud. Stiborek.

Z exercicií brněnského SSSD. Myslím, že je těžké psát o něčem krásném tak, abychom dovedli věrně vystihnout krásu a působivost toho. Také mám strach, aby můj článek nedopadl příliš všedně a snad neupřímně. Neboť zdaleka nedovedeme vyjádřiti slovy to, co by řekla duše a srdce bez prostřednictví. Nechci tedy zde psáti

o tom, jak byly exercicie krásné, jak na kterou působily atd., jak se to obyčejně dělá. Není to prostě nutné, poněvadž kdybych zavolala: »Jak se vám líbily naše rajhradské studentské exercicie?« odpoví mi 25 párů rozzářených dívčích očí. To stačí a mluví zřetelněji, nežli kdybych popsal stránku planou chválou. Kdo dovedl zaujmout srdce a rozžehnout v očích radost? Jásala bych, že jsme našly opravdového přítele studentů, který jim rozumí a dovede poradit. Ale opět nemohu mnoho o tom psát, poněvadž žijí ještě pod bezprostředním dojmem jeho slov. Řekl jste, pane profesore, že není pravda, že studentstvo je neideální; a kde má svůj idealismus čerpat, když ti, kteří mu to vytýkají, mají ho nejmíň. — Pane profesore, byl jste první, který to řekl. Myslím, že studentstvo touží po idealismu, jen kdyby byl zde někdo, kdo by mu ukázal správnou cestu, tak jako Vy nám. Odkud ten pessimismus u moderního člověka? Je to hledání Boha a touha po lepším, ideálním životě. Každý student (studentka) touží po jediném slově porozumění. Hodte mu je s upřímným srdcem a uvidíte, že tisíce studentů zajásá vám vstříc a půjde s vámi, kamkoliv je povedete. — Kdo je povede? Kolik je takových profesorů a kněží, jako pan profesor Pecka? Vždyť chceme jen tak málo, jen několik slov porozumění. Mládí chce žít a vy nás to máte naučit! Kdo jiný, když ne katoliční kněží.

M. R.

Studentské exercicie konají se letos na Velehradě v tomto pořadí:

Pro studenty VII. a VIII. tř. od 13. července večer do 17. července ráno (v budově klášterní, poplatek 30 Kč).

Pro studentky a akademičky od 20. července večer do 24. července ráno (ve Stojanově, poplatek 40 Kč).

Pro studentky z Mor. Budějovic od 27. do 31. července (Stojanov, 40 Kč).

Pro studenty nižších tříd od 1. do 5. srpna (klášter, 30 Kč).

Pro studenty z Mor. Budějovic od 1. do 5. srpna (Stojanov, 40 Kč).

Pro akademičky a inteligenci od 17. do 21. srpna (Stojanov, akademik 40 Kč, ostatní 50 Kč).

Misijní hlídka

Řídí P. Jindř. Maria Dlouhý, kaplan v Cerhovicích u Rokycan.

I.

Světový misijní apoštolát katolické církve a povaha moderní doby.

(Stručný nárys.)

Jestliže duchovním zrakem přehlédneme celou světovou oblast misijní činnosti katolické církve, tu v naší duši vyrůstají květy vzácné radosti a nadšení nad velkolepým civilizačním dílem katolické církve.

Světový misijní apoštolát stále rozšiřuje základnu svého působení; vznik nových misijních stanic, nových seminářů pro domorodé kněžstvo, značné konverse zejména v některých misijních oblastech, zakládání misijních studentských i jiných sdružení, vzrůstající zájem o misie, jsou toho jasným důkazem. Jest nezvratnou pravdou, že církev vždy misijně působila; avšak teprve v naší době tato její činnost nabývá mo-

hutného rozsahu, který je velkolepým výrazem stále vzrůstající její životní síly. Při tom všem, co jsem stručně naznačil, nutno si však též uvědomiti, že podmínky misijní činnosti v poslední době na některých místech do značné míry se zhoršily a misijní apoštolát ztěžují (Čína, Indie). Jest známo, že žijeme v době všeobecné krise; v době mohutných politických, hospodářských převratů a myšlenkové a vůbec duchovní revoluce. Úplná deformace života, roztržičnost, velmi rychlý rytmus životní, všeobecný chaos, toť markantní znaky charakterisující naši dobu. Spisovatel Benda krásně vystihl povahu moderní doby v knize: »Zrada vzdělanců«. Moderní lidé stvořili nacionalismus, marxismus uvnitř Království Jediného; zavrhl duchovní cíle a nahradili je červivou realitou. Boha svrhli a sami se posadili na Jeho prestol.« Jest jisto, že jsme svědky velmi pronikavých změn, které nutí katol. církve řešiti mnohé úlohy, které za minulých dob jí byly zcela neznámé.

Katolická církev musí s nimi počítati a musí se snažiti, aby i v nich misijní apoštolát se zdárně rozvíjel.

Kristus Král musí zvítěziti; »Království Jediného« musí opanovati všechna srdce lidská!

Pochopme to a pomáhejme naší sv. Církvi ze všech svých sil, k vítězství Krista Krále na celé zeměkouli!

Koloniální výstava v Paříži a katol. misie. V brzké době bude otevřena veliká mezinárodní koloniální výstava v Paříži. Nelze upříti, že to bude dílo velkolepé. Se stanoviska misijního bude mít nesmírný význam. Misijnímu dílu jsou vyhrazena zvláštní oddělení, která budou dokumentovati práci katolické církve v koloniích. Bude tam dána možnost sledovati vývoj misijní práce od počátků až do našich dnů. Bude tam podán obraz činnosti církve zejména na poli křesť. charity a výchovy. Hlavní sál, který jest vystavěn na způsob kostela, jest celý věnován misijním dějinám. Africkým misím je věnována zvláštní budova. Můžeme doufati, že tato výstava, speciálně její misijní oddělení u mnohých, kteří jí uvidí, vzbudí vřelý zájem o misie. Toť naše přání!

Katolický misionář. Milý čtenáři! Zda-li pak jsi se již někdy zamyslíš nad obdivuhodným zjevem katolického misionáře? Zda-li dotkl se tvé duše onen vznešený heroismus hlasatele Kristova Evangelia? Snad jsi dosud nechápal, že krása života misionáře spočívá v nesmínné síle Světla a Lásky, pronikající jeho duši. **Světlo a Láska vedou misionáře k největší oběti.** Chtěl bys i ty, milý čtenáři, takovou oběť přinést? Čekej na odpověď své duše...

Studenti a studentky! Marně čekám na nějaký dopis od vás ohledně misii. Vzchopte se a pracujte pro ně! **Na každém z vás záleží!** Posílejte mi příspěvky do misijní rubriky. **Čekám!** Co jest s misijními kroužky, jak jsem minule o nich psal? Neváhejte a, prosím vás, pracujte pro misie! Dotazy mile rád ihned zodpovím.

Dívčí hlídka

A. P. z Plzně:

Matičce.

Maria, Maria! Nad slunce jasnější, nad měsíc krásnější, nad perly vzácnější, ó Maria..!

Do zvuků varhan míjí se plné hlasy mužů i žen, i slabé, nesmělé hlásky dětí, seskupených kolem oltáře Královny máje. Důvěřivá očka dětí upínají se za zpěvu na sochu plzeňské Madony, stojící na oltáři v záplavě kvítí. A Maria, ta Matka věčně laskavá a usměvavá, dívá se láskyplně dolů na své děti, malé, které obstupují těsně její oltář, i na ty velké, méně již poslušné a dobré. Na všechny shlíží Maria s láskou, všechny bez rozdílu miluje. Vždyť na všechny usmívá se Jezulátko v náruči Matčině, pro všechny se zrodilo a všechny chce mítí jednou ve svém ovčinci. A Matka miluje své dítko a v Něm i všechny tvory. Jak útulno, jak mílo je, Matičko, u Tebe!

Zapomíná stařec na trudné doby života a jeho zvadlé rty šeptají Ti chválu a uvítání do krajů pozemských. Zapomíná otec na denní starosti a přináší Ti v obět' všechnu svou námahu.

A co že máme my Tobě přinéstí, svatá Panno? Co očekáváš od svých dcer? Jaké má býti naše uvítání?

Než nemusím se Tě tázati. Duše sama v radostném opojení jásá Ti vstříc. S jakou láskou chtěla by zvolati: »Přijmi, ó Královno, pestrou kytici ze zahrady mých ctností; přijmi lilii nevinnosti, přijmi též růži lásky, chudobku pokory, fialku dýšící vůní ctností, přijmi ode mne vše krásné, čím obdařil mne věčný Bůh. Tak touží zvolati duše Tvých dcer, než — mohou tak volati? Jsou všechny tyto kvítky dosud uschovány v mladých srdcích jejich? Ty to víš, Matičko! Snad uvadla některá z květin v chladném srdci našem. Však neodpuzuj proto dcer svých, ale pohleď laskavěma očima na ně a uvadlý květ opět se rozvíje teplem Tvé mateřské lásky!

Esperantská hlídka

Řídí Fr. Boreš, Litovel, Šerhovní.

Jako každá nová myšlenka, tak i hnutí o zavedení mezinárodního jazyka esperanta má své odpůrce, kteří se ohánějí několika zevšeňnými frázemi a opovrživě pohlížejí na naše hnutí. Obyčejně tak činí ze sobeckosti, někdy též z nevědomosti. Ten, kdo se pracně naučil jakž takž německy či francouzsky, vidí v esperantu mocného soupeře, neboť si myslí, že vítězstvím esperanta pozbyla by znalost cizích řečí významu. Jiní opět podceňují význam esperanta a vytýkají esperantu chyby a nedostatky, kterých vůbec nemá. Často slyšíme námitku, že esperanto jest »slátanina« všech řečí a následkem toho že není libozvučné a nemá ceny pro literaturu. Jaký to omyl.

Tim, že esperanto vzniklo z mnoha jiných řečí, bylo možno z každé řeči vybrati to nejlepší a nejkrásnější. Při tom všem má esperanto svůj vlastní ráz. Pro literární tvorbu jest esperanto ideálním jazykem, neboť lze jím vše naprosto jemně vyjádřiti. Někdo též tvrdí, že esperanto není schopno existence, poněvadž prý je jazykem mrtvým. Který jazyk však zasluhuje jména živý, než ten, který má neobmezenou možnost dalšího vývoje a tvorby nových slov, jako esperanto. A výtka, že esperanto od svého vzniku se málo rozšířilo, jest naprosto nespravedlivá. Nic nemůže rázem dobytí světa. I křesťanství dlouho bojovalo než zvítězilo. Jest to již údělem všech nových velkých a krásných ideí, že musí dlouho bojovat než dosáhnou vítězství. A přece esperanto za kratičkou dobu svého trvání (od roku 1887) se značně rozšířilo. Přežilo šťastně i světovou válku a

dnes celý svět používá jeho služeb. A tak, jak mnozí křesťané obětovali pro víru své životy, tak četní esperantisté-průkopníci obětují svůj život našemu velkému hnutí, neboť bez obětí není vítězství.

A jejich práce není marná: Řady bojovníků o mír stále vzrůstají pod naším praporem a jistě nadejde jednou den, kdy veškeré lidstvo se spojí, aby na základě jednotné řeči dorozumívací spělo k svému cíli.

Nákladem »La Progreso« vyšla učebnice esperanta, schválená ministerstvem školství jako učebnice pro střední školy. Jest bohatá souvislou četbou, vhodná pro školy, kursy i samouky. Cena s pošt. Kč 10.60. (Lze též objed. na svrchu uvedenou adresu. Obnos předem ve známkách.)

Ministerstvo železnic vydalo krásné ilustrované album Vysokých Tater s esp. textem od p. J. Filipa a sl. Dlouhé.

České národní písně přeložil do esperanta a vydal J. Filip ve sbírce »Kantareto« (zpěvníček).

Svaz čl. esperantistů vydává pro čl. esperantisty časopis »La Progreso«. Administrace pošle ukázkové číslo každému čtenáři Jitra, který o to esp. požádá. »La Progreso«, Praha VII., Sochařská 333.

Organisační hlídka

Za † Štěpánem Berkou, bohoslovcem!

Na Květnou neděli, dne 29. března 1931, zemřel v zem. nemocnici v Olomouci o 5¼ hod. ranní nadaný a zbožný bohoslovec IV. roč., Štěpán Berka, který čtenářům »Jitra« byl znám svými karikaturami, v nichž humorným a pestrým způsobem zobrazoval osudy a historii lidí, obzvláště studentů.

*

Zvedal své ruce k modlitbě a práci — ztuhly a složily se na prsa, aby již více k Bohu se nepozvedly. Týden kratičké, kruté však nemoci, zkosil mladý život. Tolik nadějí bylo do něho skládáno, tolik srdcí se těšilo, až po prvé pozvedne Ježíšův kalich utrpení — a zatím Prozřetelnost Boží ve svém ztajeném úradku zmařila všechny ty naděje, všechna zbožná přání a vřelé prosby. Odešel, aniž se s námi rozloučil — což nejbolestnějšího jest, že jsme mu ani nestiskli ruku, ani nedali poslední »Sbohem!« k bránám věčnosti.

Padl před cílem, jak často ve své krátké nemoci o tom mluvil a jak si přál, aby mu bylo vyryto na pomník. Padl před cílem — a přece cíle dosáhl, neboť cílem člověka jest Bůh — a k Němu, Štěpáne, jsi odešel.

Sbohem, spolubratře!

Kéž bychom se jednou všichni na druhém, krásném břehu shledali! — Odpočívej v pokoji!

J. M. ndp. arcibiskup dr Fr. Kordač, primas český, přijal 6. května t. r. kol. Fialu, předsedu České ligy akademické, a p. dra Jandu, předsedu Svatováclavské ligy a seniorů ČLA., kteří mu oznámili připravované oslavy 25letého trvání ČLA. Nejdůstojnější arcipastýř vzpomínaje proních dob i dob před 25 lety, kdy pomáhal ČLA. budovati, přijal protektorát oslav ČLA.,

kteře se budou pořádati 24. a 25. května v Praze. Katoličtí akademici — studující i senioři — společně vzdají hold úcty, vděčnosti i poslušnosti svému arcipastýři, který je přijme 24. května do-
poledne. Nejdůstojnější arcipastýř — budou-li mu zdravotní ohledy dovolovati — navštíví některý z podniků oslav. Prosimе všechny seniory, aby nám zaslali své adresy a hlavně seniory, kteří navštěvovali universitní kázání J. M. ndp. arcibiskupa. Ostatní senioři tak také učiní. Přihlaste se včas buď u České ligy akademické, Praha II., Spálená 15, aneb u Svatováclavské ligy, Praha IV., Hradčanské nám. 8. — Programy oslav budou se obrzku rozesílati. — Výbor České ligy akademické.

Ústředí katolického studentstva československého v Praze vyslovuje své upřímné »Zaplať Pán Bůh« všem, kdož umožnili a svou pomocí přispěli k uskutečnění I. pouti katol. studentstva čsl. do Říma. Zvláště pak děkujeme nejdůstojnějšímu československému episkopátu za povolení a schválení pouti, ndpp. arcibiskupům dru Kordačovi, primasu českému a dru Prečanovi v Olomouci, ndp. biskupu Simonu Bártovi, ndp. prelátu Msgru J. Paulimu, arciděkanu na Smíchově za hmotné podpoření; peněžním ústavům v Čechách i na Moravě a řadě dárců, z nichž si většina nepřeje býti jmenována, za jejich obětavou štědrost, která umožnila mnohým shlédnouti místa tak památná. Stejný dík patří i rektoru koleje Arnošta z Pardubic, vdp. prof. J. Boháčovi, který umožnil 10 akademikům cestu a stejně i výboru České Ligy Akademické, který značnou částkou přispěl dvaceti členům na cestu. Stejně díky patří všem, kteří více méně zůstali neznámými a svým slovem, doporučením a upozorněním přičinili se o zdar pouti. Všem vdp. profesorům náboženství patří náš srdečný dík. Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci patří náš dík: »Zaplať Pán Bůh« za jeho skutečně velkolepé pochopení našich snah. Kež práce na poli unionismu těch, jímž jste přispěli, jest A. C. M. jejich díkem. Obětavému Msgru K. Bočkovi v Českých Budějovicích za vyslání tak velkého počtu kolegů bohoslovců odplatí sám Pán. Za obětavou práci hned od počátku přípravných prací děkujeme ndp. opatu dru Zavoralovi, Msgru J. Bouzkovi, kanovníku na Vyšehradě, a všem těm, kteří pomáhali výboru tuto velkou pout uskutečniti. Za práci ve výboru a při pouti nechť přijmou naše díky, uznání jejich obětavosti a naši oddanost jejich vedení: J. M. dr. J. Čihák, metropolitní kanovník, univ. profesor, senior Č. L. A., za duchovní vedení pouti vdp. profesor J. Boháč, ředitel koleje Arnošta z Pardubic, který nejvyšší měrou přičinil se o zdar i uskutečnění pouti a osvědčil se stále dobrým přítelem studentstva i přes naše přezírání a konečně stejně obětavému p. profesorovi Trnkovi, který i noci nastavil, jen aby pout a práce s ní nestála. Dále dík náš patří i našim průvodčím po Římě: vdp. prof. dru Bařkovi, vždy usměvavému, vdp. Metodu Klementovi a dp. Špurkovi C. Ss. R., a dvěma dominikánům z Říma. Nakonec však patří i dík těm, kteří první se ujali této myšlenky — původci a iniciátoři senioru Č. L. A. dru Hronkovi a duchovnímu rádcí Ú. K. S. Čs. dp. Alf. Daňhovi C. Ss. R. Zvláštní pozornosti zasluhuje i práce a účast vdp. profesora P. Léo Danišoviče, který vedl účastníky ze Slovenska a dokumentoval tak jednotu katolicismu v naší republice, a za stejné důvody i vdp. Msgru Popoviči Dimitriovi za vedení studentů z Podkarpatské Rusi. Modlitby účastníků

studentů jsou díkem všem, kdož jakýmkoliv způsobem přispěli a postarali se o uskutečnění pouti. Kolegům italským akademikům z F. U. C. I. patří i náš dík za jejich uvítání i osobní služby nám všem prokazané. Nakonec musím též poděkovati za pěkné vypravení pouti po stránce technické poutní sekci cestovní kanceláře Wagons-Lits/Cook v Praze. Upřímné »Zaplať Bůh« všem a za jménem všeho katol. studentstva čsl. vyslovuje Karel Fiala, předseda Ústředí katol. stud. čsl. v Praze.

Dopis tajemníka. Draží kolegové a kolegyně! Obracím se na Vás, s nimiž jsem měl na cestě z Říma příležitost hovořiti o založení nových SSS. abyste nezapomněli svých slibů. Ziskávejte členy, vyžádejte si starší čísla »Jitra« na propagaci. Rovněž prosím všechny ty, kteří odebírají »Jitro«, ale u nichž nejsou naše studentské organisace, aby poslali spolu se svou adresou i jména důstojných pánů prof. náboženství, abychom všude zapustili kořeny miadého katolického studentského hnutí. Není to zavádění politiky, jak mylně bylo namítáno; našim úkolem jest prohloubení náboženského života mezi studentstvem a výchova pevné katolické inteligence.

Přijďte letos všichni o prázdninách na valnou hromadu a říšskou pracovní konferenci ve dnech 22. a 23. srpna do Opavy! Účelem sjezdu jest též posílení místního studentského katolického života. Proto odmlútnuto konati pracovní konferenci na Velehradě. Velehrad seznámí nás o exerciciích, jichž datum oznámíme v příštím čísle. Ale již nyní konejte přípravy, agitujte mezi spolužáky a připravujte sbírky. Kde dosud nemáte, zakládejte exerciční fond a z výtěžku udělujte podpory pro ubytování či jízdné svým chudým spolužákům. — Ve dnech 4.—11. července koná se v Bratislavě III. kongres slovanských katolických akademiků a seniorů. Podmínky oznámíme v červnovém čísle, ale již nyní agitujte o hojnou účast. Hodláme uskutečniti společný zájezd účastníků z Moravy a Čech. Pište nám. — Poslední mé řádky platí jistým sdružením: Proč jste neodoslali nacionalia, proč nemáte zaplaceny příspěvky a předplatné na »Jitro«, proč nedáváte zprávy o své činnosti, proč bráníte a ztěžujete organizační práci? Je nemožné, co žádáme? Plňte své povinnosti! Teď, v době, kdy na mnoha nových místech zakládáme SSS, jest Vaší povinností býti zvláště pořádnými. Již nyní připomínáme všem SSS: Nezapomeňte nám oznámiti datum Vaší valné hromady, abych k Vám mohl zajeti buď sám, nebo jiný funkcionář. Končím a těším se na porozumění všech ve své práci a zdravím Vás všechny, Váš Emil Zavadil, tajemník.

—»«—

Emil Zavadil:

Encyklika »Rerum novarum« a studentstvo.

V květnu slaví celý katolický svět 40. výročí vydání encykliky Lva XIII. »Rerum novarum«. Byla vydána 15. května r. 1891 zmíněným papežem a jak v úvodních slovech naznačuje, jest jejím předmětem otázka dělnická a sociální zabezpečení státu. Encyklika ukazuje na mohutnost posláni papežství a volá ke všem národům, do všech dílů světa, aby pochopily nutnost uspořádání palčivé otázky sociální, ukazuje zároveň nevyčerpatelnou studnici křesťanského učení a křesťanských zásad. Osvětluje neohroženě strašlivé nedostatky sociálního života, slabost státních zřízení, utrpení

dělnictva a bezohlednost kapitalismu. Kritisuje a odsuzuje s bystrou pronikavostí všechny vady a kazy, útočí na vše, co podlamuje duchovní a sociální vzrůst národů a s bolestí a lítostí toho, kdo vše miluje lid a s ním cítí, vytýká a konstatuje nedostatek náboženského citu a úpadek mravnosti.

Čtyřicet let uplynulo od doby jejího vydání, ale zdá se, jako by její platnost, její velikost a její dosažnost byla vyvolána přímo v době dnešní, sociálně a mravně tak povrchní. Má tedy encyklika též velký význam pro nás, katolické studentstvo, neboť tvoří základ a část otázky sociální, která jest naším programem.

V tyto dny májové naskytá se Sociálním sdružením studentským příležitost uvědomiti si a na sebe vzíti cvičení těchto sociálních myšlenek Církve a ve svých schůzích konati přednášky o obsahu listu, který znamenal na konci 19. století velký rozruch i mezi světem nekatolickým. Kde jest to možno, uspořádejte po případě i akademie nebo slavnostní večery, a tam promluvte o významu encykliky též širším vrstvám, abyste dokázali, že katolické studentstvo chápe spolu s ostatními toto veliké výročí.

Založení SSSM. v Praze. Myšlenka, založiti v Praze mužské Sdružení, není nová. Již bývalý předseda ČLA., prof. Lavička, snažil se založiti v Praze sdružení, ale z různých příčin se to neuskutečnilo. Odchází z Prahy, předal tuto myšlenku svému krajanovi Jar. Jaškovi, jednatelem ČLA., který se jí horlivě ujal. A za necelý rok práce jeho se zdařila. Zajistiv si předem pomoc předsedy UKS. a ČLA. Fialy, který jí ochotně přislíbil, oznámil svůj záměr nám, několika středškolským studentům, kteří jsme již před svým příchodem do Prahy byli členy SSS. Na 81. narozeniny našeho pana presidenta sešlo se nás několik studentů v místnostech ČLA., která ochotně propůjčila své místnosti novému Sdružení, abychom oslavili narozeniny pana presidenta založením Sdružení. Dostavil se též náš pan profesor náboženství vldp. Fr. Pluhař, který ochotně přijal úkol duchovního rádce. Jednatel Jašek vyložil přítomným vznik a účel spolku. Pak zvolen 5členný přípravný výbor. Sdružení naše vzniká právě v jubilejním roce ČLA. a v době I. pouti katolického studentstva do Říma. Po velikonočních prázdninách přípravný výbor počal s novou chutí pracovati a za krátkou dobu vzrostl náš počet na 25. Konečně odvážili jsme se vystoupiti na veřejnost. V úterý 14. dubna t. r. konala se ustavující valná hromada za přítomnosti 21 kolegů, duchovního rádce p. prof. Pluhaře, předsedy UKS. a ČLA. Fialy, místopředsedy ČLA. Nováka a jednatele ČLA., našeho zakladatele Jaška. Schůzi zahájil předseda přípravného výboru kol. Peřina. Nato kol. Dufek podal krátký přehled činnosti přípravného výboru. Zřízen hudební a zpěvácký kroužek, dále kroužek sportovní a navrženo, aby tento navázal styky s Orlem. Pak konala se volba výboru. Předsedou byl zvolen kol. Bed. Peřina, místopřed. kol. Ed. Janák, jednatelem Karel Dufek, pokladníkem Alois Otava, člen výboru Václav Länger, duchovní rádce vldp. prof. Pluhař, a revisori Fučík a Zbudil. K usnadnění agitace ustanoven sbor důvěrnický. Předseda UKS. Fiala zdraví nové Sdružení jménem UKS., přináší apoštolské požehnání Sv. Otce. Dále pozdravují Sdružení jménem Ligy místopředseda Novák a jménem bratrského Sdružení v Litovli Jašek. Vzali jsme dosti těžký úkol na sebe, jak nám již řekl duchovní rádce, ale doufáme, že

naše nadšení, s kterým jsme si naše Sdružení zakládali, nás neopustí ani v další naší práci. — Bedřich Peřina, předseda.

SSSM. v Plzni uspořádalo v sobotu 11. dubna 1931 v sále Jednoty div. ohot. »Jezer« v Lidovém domě za laskavého spoluúčinkování členek SSSD. večer a k t o v e k, na kterém proveden Klicperův »Rohovín Čtverrohý«, a Štolbovo »All right!« — Titulní úlohu v první hře vytvořil kol. Bauer, u něhož dobře působila vážná jistota pohybů i přiškrcený fistulový hlas. Trojici vykutálených malířů vesměs výborně představovali kol. Zoder (Čečetka), Švejcar (Čížek) a Dürmuth (Stehlík). Komicou vážnost malého pikolika pěkně vystihl kol. Kotalík. Také ostatní herci zhostili se se zdarem svých úloh. — V aktovce »All right!« byl to především v hlavní úloze Čechoameričana Klepetáře kol. Švejcar, jehož herecká rutinovanost udávala tón ostatním. Věcnou žízeň otce Matěje Cinybulka vystihně parodoval kol. Valenta, jemuž v úloze jeho starostlivé ženy a matky velmi dobře sekundovala kol. Zittová. Roli jejich dcery Julči sehrála kol. Drnková někde snad až příliš affektovaně a kol. Zoder jako její nápadník Vrzálek ve své komice leckde poněkud přeháněl. Dobře si počínala kol. Kollerová v úloze Julčiny přítelkyně Matyldy. — Dostí četné obecenstvo dalo svým potleskem najevo svou spokojenost. — Představení se zúčastnilo mnoho známých osobností plzeňské katolické společnosti, zástupce Ústředí katol. studentstva čsl. v Praze, mnozí senioři a bývalí členové SSS. a v hojném počtu členstvo Sdružení i studenti neorganizovaní. Zato až trapně působila nepřítomnost předsedy SSSM. V. Zimy. — Jiří Královec.

SSS. v Čes. Budějovicích. Při celé výborové schůzi za účasti tří hostí projednávali jsme důležitou otázku o založení zdejšího samostatného dívčího SSS., které zde kdysi existovalo. A tu poznali jsme znovu, že krásné a ušlechtilé plány existují pouze v životě ideálním, kdežto ve skutečnosti zklame často přes 90 procent. Vinou toho je nepochopení pro spolkový život, který je důležitý nejen pro nás — budoucí kněze, ale i pro dočasně dívky — budoucí katolické učitelky. Vždyť zde naučí se veřejně vystupovat, řečnit i odrážet v budoucnosti útoky nepřátel katolické církve. Hambou by bylo, kdyby katol. učitelka neuměla veřejně vystupovati proti nepřátelům své víry, kdyby jako inteligentka nedovedla řídit katolický spolek a uplatňovati své názory. Výsledek schůze dopadl sice dobře, ale nyní záleží ještě na dalších okolnostech, které budou míti veliký vliv na bytí a nebytí dívčího SSS. Proto všem těm nadšeným kolegyním a idealistkám přeji jménem celého Sdružení dobrý výsledek a končím s přáním »Zdař Bůh!« A. Kašpar, jednatel.

Výměna korespondence mezi katolickými studenty.

Čtvrtý oběžník sekretariátu »Pax Romana« obsahuje zajímavý pokus o zprostředkování korespondence mezi katolickými studenty po celém světě. Jednotlivé národní federace studentské (u nás ÚKSČsl.) sestaví seznamy těch, kteří by se o věc zajímali a zašle ji generálnímu sekretariátu ve Freiburgu, jenž rozdělí adresy interestů zahraničním sekcím těch zemí, s nimiž cizí studenti hodlají navázati písemné styky.

Sekretariát »Pax Romana« doufá, že se podaří tímto způsobem zprostředkovati výměnu názorů mezi mladou inteligencí celého světa, jež

nutně povede k vzájemnému porozumění a tím i podporování pacifických snah, nehledě k tomu, že vzbudí se v dopisujících touha, poznati osobně kraje, o jejichž poměrech národních, náboženských, kulturních, sociálních i studentsko-stavovských nabyli písemným stykem bezpečného ná-zoru.

Kdo z našich studentů by si přál navázati písemný styk s cizími kolegy, nechť napíše co nejdříve zahraniční sekci ÚKSČsl. s udáním adresy, oboru studia, přání, ohledně národnosti svého spolukorespondenta, jazyků, v nichž si dopisovati přeje, po př. i otázek, o nichž by chtěl korespondenci nabýti bližších zpráv.

ÚKSČsl. doporučuje tento pokus svým členům k účasti co největší.

Kalendář katol. studentstva čsl. na rok 1931/32 již vyšel. Proti minulým ročníkům rozsah jeho je značně rozšířen, ač kvalitou papíru se podařilo zachovati stejný objem jako jindy. Články pro kalendář byly voleny tak, aby kalendář mohl býti dobrou informativní příručkou pro studenta. Jména autorů ručí sama za obsah. Poněvadž náklad kalendáře jen o málo převýšil počet přihlášek, neopomeňte si váš exemplář zajistiti co nejdříve. Laskavě objednávkou řiďte na: Kalendářní odbor »Moravana«, Brno, Údolní 113.

Foto a matéry — účastníky I. studentské pouti do Říma prosíme, aby nám poslali laskavě podané snímky, abychom mohli utvořiti vzpomínkové album tohoto významného podniku. —

Světém

Filatelistům. Asi 4. března byl odeslán z Lipníka n. B. do Kroměříže dopis. Došel 21. března po putování velezajímavém. Korumová známka s přetiskem na okraji Reykjavík 12. III. Dopis nese také razítko lodní pošty. Upozorněte zájemce na tuto raritu. — St. J.

A ještě nový český mayor v Americe. V městských volbách v městečku West v Texasu byl zvolen starostou náš krajan Jim Mareš. Ve West máme většinu. Nový starosta narodil se v Lanškrouně v Čechách a jest mu dnes 59 let. Také nově zvolený komisař města A. J. Morris je rodákem z Chlebovic na Moravě. Týž jest také předsedou vydavatelstva krajinického listu »Čechoslovák«.

Deset milionů stromů bude vysázeno na oslavu prvního amerického presidenta. 21. dubna letošního roku začaly již oslavy dvouletého výročí narození Jiřího Washingtona, prvního presidenta Unie severoamerických států, které budou slaveny příštího roku. Mezi jiným bude uctěna památka velkého bojovníka za svobodu vysázením 10 milionů stromů ve všech státech Unie. První památný strom zasadil nynější prezident Hoover již 21. dubna t. r.

V Americe žádají ženy ministerstvo. Americké sněmovně byl předložen návrh poslankyňe paní Ruth Brya Owenovou na zařazení samostatného ministerstva pro domácnost a děti, které by bylo úplně na roveň postaveno ministerstvům zemědělství, obchodu a práce. V odůvodněných návrzích se uvádí, že stát, mající velký zájem na tom, aby bylo pěstováno co nejvíce pšenice a aby živočišná produkce byla co největší, má mítí při nejmenším stejný zájem na tom, aby se i dětem dostalo náležité péče. Mnoho mocné organizace ženské postavily se již za tento návrh a tak není

vyloučeno, že v dohledné době bude se o něm vážně uvažovati.

Czechoslovakia the land and its people. »Československo, země a jeho lid« jest název nové knihy o naší republice, která v těchto dnech vyšla nákladem Dood, Mead and Comp. v Clevelandu v Americe z pera novelisty a cestovatele Clive Hollanda. Kniha, mající 253 stránek, obsahuje popis celé naší republiky, našich zemí a lidu a probouzí porozumění pro vše, čím naše republika přispívá ke kulturnímu a uměleckému životu současné doby.

I v Americe se ujímá pohřbívání žehem. Ve Spojených státech severoamerických ujímá se v poslední době velmi silně kremační hnutí a to zvláště na americkém západě. V dnešní době jest ve Spojených státech přes sto krematorií, z nichž téměř padesát se nachází na pobřeží kalifornském, dále v Oregonu a ve Washingtonu. V těchto třech státech dostoupil pohřeb žehem téměř již 30 proc. a jak americké listy udávají, jest jednou z příčin rychlého rozšíření láce kremací, která se projevuje od 35—50 dolarů. Zvláště se toto hnutí ujalo mezi americkými Čechoslováky a Němci.

Ohromný počet zákonů ve Spojených státech severoamerických. Severoamerická Unie vykazuje ve federálním zákonodárství ohromný počet platných zákonů, které odborné kruhy odhadují na 100.000. Wm Tiller Page sestavil statistiku vydaných zákonů během 20 kongresů, t. j. zasedání poslanecké sněmovny po dvou letech a došel k zajímavým číslům. Během 40letého pozorování bylo přijato americkým kongresem 28.759 zákonů, z nichž 11.374 jest zákonů veřejných a 17.412 soukromých. Mezi soukromé zákony jsou počítány všechny, které se obírají nároky na penze, odškodnění atd. Po mnoho let přijímal kongres asi 500 veřejných zákonů v každém svém dvouletém zasedání. Proto není divu, že překročiti zákon v Americe lze velmi snadno.

Kameny pro štěstí. Jest známo, že pro různé měsíce jsou starou tradicí zasvěceny různé drahokamy, neb polodrahokamy. Ale to vše našemu pokročilému století nestačí a v mnohých státech se ujímá zvyk, používatí různých drahokamů i pro různá povolání. Tak na př. v Brasílii symbolisují prstenové kameny různá povolání, takže lékaři nosí smaragd, advokáti rubín, inženýři modrý safír, zubní lékaři vinný topas, účetní světlý rubín, atd. Kromě toho kameny bývají ozdobeny monogramem nebo zlaceným symbolem těchto povolání. Americký seznam doporučuje rozšíření těchto kamenů z povolání na další odvětví, a to způsobem velmi humorným. Pro kuchaře doporučuje achát pudíngový, pro astrology měsíček, přátelům dobrého moku topas vinný, detektivům kočičí oko, vdovám magnetovec a divadelním umělkyním hvězdivý safír. Dost možná, že se podobná móda vbrzku ujme i u nás.

Spotřeba papíru v našem státě stoupá. V roce 1924 činila roční spotřeba papíru v naší republice na hlavu 9.8 kg. V roce 1925 stoupla na 10.1 kg, 1926 na 11.5 kg, 1927 na 12.2 kg, 1928 na 13.7 kg. Za dobu pěti let stoupla tedy spotřeba papíru asi o 40 procent. Ve světovém přehledu spotřeby papíru vykazuje Amerika největší spotřebu, totiž 62 kg, dále následuje Velká Británie, Německo, Nizozemsko, Francie, švýcarsko, švédsko, Belgie, Norsko, Československo a Itálie, která má pouze 9 kg spotřební kvoty papíru na hlavu a na jeden rok.

Délka pražských mostů. Je věrohodně zjištěno, že Prahu nejméně znají Pražáci. Platí to zvláště

o historických památkách. Neméně zajímavě však je, že málo kdo ví, který je nejdelší pražský most. Je to vlastně nejdelší a nejstarší most Karlův, který je 515.76 metru dlouhý. Po něm přichází most Legií 343.45 m, most Hlávkův 297.40 m, most Štefánikův 250 m, Palackého 248 m, Trojský 227.75 m, Mánesův 186.35 m a nejkratší z pražských mostů je most Čechův, dlouhý jenom 169.10 metru. Až bude postaven nový most Jiráskův, bude dlouhý 354.67 m a 21 m široký.

Literární hlídka

Jaroslav Durych: »Zdrávas, Královno!« Vydáno v edici Krystal, knihovně časopisu »Na hlubinu«, v Olomouci L. P. 1931. Cena Kč 7.—. — Před Matkou Boží se sklání ve vroucí modlitbě a pokoře básník. Jako věrný syn Církve přichází k Ni, Matce Lásky a prostředníci a orodovnici u Syna, aby Ji vzdal tu nejvyšší poctu, t. j. modlitbu. Modlitbu vroucího srdce, volajícího k Matce a Královně slovy svatého Bernarda: »Zdrávas, Královno!« Modlíme se k Matce, neboť jest Nadějí naší, protože matkou Syna, který dává život. Zastíněna Duchem svatým zrodila Ježíše, Spasitele, Soudce, Slitovníka. Protože byla a je Jeho Matkou, Její přimluva nám všem prospěje. Z hlubin tohoto údolí slz voláme k Ni, poněvadž z Ni vše vzešlo, Bůh Ježíš Kristus, a skrze Ni obdržíme všecko. Nejúpěnlivěji prosíme Ji, aby nám ukázala Svého Syna. Budeme Ho vidět všichni při Posledním Soudu, ale jen jedni Ho uvidí k spáse. Chceme zvítězit a voláme k Ni, aby nám pomohla. Po těchto prosbách štkáme, vzývajíce Ji co milostivou a přívětivou a sladkou! — A básník zakončuje tak krásně: »Voláme k Ni: Maria! Jméno království nebeského. Jméno věčné. Nebe samo. Pak už jsou jen slzy a ticho.«
Jan Opasek.

Jakub Deml: »První světla.« J. Deml posílá svoje »lumina« do světa po třetí. Ponejprv vyšla tato kniha v roce 1907 pod názvem »Notantur lumina«. Po druhé v Jinošově roku 1917 (v dubnu) pod titulem »První světla«, a bylo to vydání novými texty doplněné. Tentokrát v únoru 1931 po třetí, s textem nezměněným. Znovu vidíte před sebou tasovského poutníka, samotáře zasněného do Boží přírody a do svých životních osudů. »Pohled z mého okna«, »Z mých krajin« — samotné tituly vám dávají tušit linii tohoto duševního deníku básníkovy. »Venkov« zpívá o lásce k rodné půdě: »Dnes vracíme se k tobě, exulanti tví, z prstů vyrvat nemohli nám zvěst tvých lesů, strání, potoků a trav...« Krásná je »Píseň« svou hrdinskou notou. A abych nezapomněl, snad ta nejkrásnější je úvodní prosa »Dítě«: »Kdo nešílí láskou, šílí vraždou a to do věčnosti. Řekli bychom, že se pokouší stůj co stůj prosekat se k Spravedlnosti.« Duše J. Demla znovu vydává svědectví Pravdě.

P. Silvestr M. Braitov: **Základy.** (Lidové naklad. I. Hofírek v Olomouci, 26.50 Kč.) — Tato první kniha redaktora revue »Na hlubinu« a znamenitého kazatele řádu dominikánského byla již nejvýše nutná a přišla velmi vhod. »Základy« Braitovy jsou vlastně říjnová pražská kázání tohoto teologa, rozvinutá ve věnc úvah a meditací a spjatá jedním poutem víry a pravdy. Zaklepeme-li každý na svou ubohou duši, musíme žasnouti, jak málo toho víme o věcech naší svaté víry a musíme se zastyděti, že kolikrát naši nevěrečtí nepřátelé vědí

o katolickém učení více, než my. Chybí nám základy víry a náboženského ducha, proto také náš duchovní život je tak mělký a ubohý. Braitova kniha velmi pěkně objasňuje a vykládá právě ty neznámé základy, na nichž nutno stavěti. Taková úvaha, na př. Cíl člověka, Věřit či nevěřit?, Potřeba náboženství, Křesťanství, Pochybnosti víry, Bůh, Ježíš Kristus atd., poví nám jistě velmi mnoho a doplní hrozně, propastně nedostatky našeho náboženského vědění a zabrání tak četným trapnostem a směšnostem. Knihu tuto doporučuji katolickým studentům vřele už proto, že právě mezi námi katol. studenty je mnoho náboženských nedouků a že právě touto knihou lze dobře zajeti na hlubinu víry.
V. Z.

Archy 19. k Hromnicím léta Páně 1931. Pražská nejmenší revue splývá s Archy v jednu revue. Archy budou vycházet čtyřikrát ročně. Jednotlivá čísla za Kč 5.40, v předplacení Kč 20.— ročně, chudší Kč 15.—. Vydává Dobré Dílo v Staré Říši na Moravě. Tyto 19. Archy obsahují: 6 dřevorytů, Guardini: Ano, život se zjevil, O věcech ducha i duše, cenný článek: Pascalova vnitřní chvíle, Linhardt: Jaký býti sám k sobě, básně Jimézovy a Weissovy, V. G. Calderona: Smrt Jacinta Vargasa. Úhledný svazek Archů je ukončen Florianovou Redakční zadinou a Rumějemi.

J. O.

Jakub Deml: Šlépěje XVI. Vydala Pavla Kytlicová v Tasově na Moravě v únoru 1931. Cena 27 Kč. Pro studenty za polovic. Tento šestnáctý svazek Demlova deníku podává čtenáři bystrý pohled na současnou společnost. Deml otiskuje Moučkův článek o knize Pickové-Saudkové, »Hovory s Ot. Březinou«, k němuž připojuje několik poznámek. Jsou psány o Ot. Březinovi, neboť téměř jediný Jakub Deml, nejvěrnější přítel Březinův, má právo o něm mluvit. Víme dobře, že mnozí, »kteří své nečisté čumáky strkají i do nejtímnějších poměrů rodinných«, píší a budou psát o Březinovi. Lidé, kteří mu vůbec nerozuměli, vylézají se svými poznámkami a na plnou hubu se rozkřikují. O Otokaru Březinovi může správně a nepokrytecky psát jen ten, kdo mu dobře rozuměl, t. j. kdo s ním věřil. — Skvěle charakterisující jsou slova o pasácké písni »Tam na břehu Rýna«, kteroužto píseň spravedlivě odsoudil Březina. Všichni, kdož tuto hanebnou píseň hulákají k oslavě Husové, měli by si slova Demlova přečíst. — Připojuje recenze knihy Pavly Kytlicové »Rodiče a děti«, XV. Šlépějí Demlových. Význačná kritika Waltra Marase rozebírá dílo Demlovo. Skvělá a nejcennější stať celé knihy je řeč Demlova nad rakví Březinovou. Je radostné číst v dnešní době tak krásná slova básníkovy. Tuto knihu by měl číst každý katolický student, neboť Demlovy knihy jsou jediným vyznáním víry a radostné útěchy v Kristu. — Autor vychází studentstvu vstříc, neboť nám své knihy prodává s velkou slevou. Čtete a kupujte a rozšiřujte! — Jan Opasek.

»Vlast.« (Ročník XLVII., vydává Družstvo Vlast v Praze. Předplatné pro studenty 24 Kč.) Mezi záplavou časopisů vyniká tento katolický měsíčník, jak úpravou vnější, tak vnitřní (obsahovou), jistě na jednom z předních míst. Dokazuje to dostatečně hodnota příspěvků v minulých ročnících a proto nemůžeme býti zklamáni ani v ročníku letošním. Redaktor Antonín Brousil, za přispění předních katolických autorů, soustředil již v prvním čísle řadu pozoruhodných článků, jimiž v mnohém obohatíme své poznatky.

Tak Jar. Španihel otiskuje na první až třinácté straně životopisnou črtu: »Opat dr. Metod Zavoral«, Alois Dostál povídku na pokračování: »Jan Rozumec«, Vlad Hornov báseň: »Obraz matky«, T. J. Jiroušek: »Družstva Vlast a encyklika «*Re-rum novarum*«, Ant. Brousil a K. V. Fritsch divadelní hru z dob Kristových na pokračování: »Prorok a jeho vrah«, Fr. L. O. F. M. báseň: »Duchu svatému«, prof. dr. Alois Musil přetiskuje z knihy »Pod ochranou Nuriho«, »Z mých cest pustou Arabii«, Fr. H. Žundálek překládá B. Hrinčenka: »Bez chleba« a Jan Lebeda otiskuje úvahu: »U hrobu Františka Leubnera«. Mimo to několik pozoruhodných informací přináší Slovanská hlídka a Směs. Tedy výběr prvního čísla jistě značný, takže každý najde tu pro sebe něco zajímavého. Číslo 2. a 3. mají obsah neméně pečlivý. — Fr. H. Žundálek v závěru 1. čísla na str. 47. praví: »Za 46 roků svého vycházení prožila «*Vlast*« různé doby, radostné i neveselé. Vstupuje nyní radostně do 47. roku. Tvrdí se, že každý časopis dožívá se v určité době vrcholu své slávy a obliby a že pak přirozeně upadá. Ale to je pravda jen zčásti. Jsou katolické listy u jiných národů, které se mohou vykazati ještě mnohem větším trváním než naše «*Vlast*«. Že by obliba «*Vlasti*« časem upadla, jistě nechce nikdo tvrditi, ba naopak: bude-li vedena jako doposud, musí svou oblibenost bezesporně rozšířiti! Ol. Buráň.

Dohnal František: Studie a profily. Vydala Družina literární a umělecká v Olomouci. Autor ve své knize píše o třech básnících: Johannesu Jörgensenovi, Björnstjerne Björnsonovi a Adamu Mickiewiczovi. — Johannes Jörgensen, bludař a hledač Boha, kráčeující němotou bezvěří a žijící později v panteismu. Hledá Boha, poněvadž nepoznal dosud jediné Pravdy. Není z těch nízkých, živočišných lidí, pečujících o svá ohavná těla, je to muž, kterému chybí Pravda a snaží se ji nalézt, nenalézáje Ji v žádných mrtvolných církvích. Jörgensen Boha a Jeho Církev, t. j. římsko-katolickou nalézá. Prochází Itálií, aby pokořen Žebrákem Božím, svatým Františkem z Assisi, Ji nalezl. Dohnal ukazuje na vývoj básníkův, jeho boj hledání Boha a vítězství. — Björnstjerne Björnson. Trpká náplň života prosyceného zprvu studeným protestantismem, později hloupou ideou volného myslitelství, které nedalo dospěti autorovi k síle Světla. Autor rozebírá dílo Björnsonovo, všimá si velkých děl jako jsou »Rybářské děvče« a »Nad naši sílu«. Třetí studie o Adamu Mickiewiczovi je dobře psána. Jedinou chybou je, že autor nepřekládá z polštiny celé části Pana Tadeáše i jiných citových děl. Udělal tak i v Björnsonovi, kde zase nejsou překládány názvy knih. Nemůže se předpokládat, že každý, kdo bude tuto knihu číst, zná všechny tři řeči. — Pro začáteční studium těchto tří básníků kniha postačí. J. Opasek.

Prorocství Joelovo. Pro tisk uchystali Dr. Josef Heger a Jakub Deml. Upravil Břetislav Štorm. Vydala Pavla Kytlicová v Tasově u Velkého Meziříčí na Moravě. Cena Kč 15.—, pro studující Kč 7.50. — Slovo vlité Duchem svatým má platnost v každé době. Slovo proroka Joela má zvláštní platnost dnes. Proto Jakub Deml vydává toto prorocství a doprovází je svou úvahou. Jsou to slova nadšené lásky k Církvi, slova zapřísahající dnešní zbahnělou společnost k návratu do Církve, k pokání. Svatý Joel vidí konec světa a ten konec světa připomíná Jakub Deml světu. Pokání a smír, dokud je čas! Stojíme jistě na prahu Apokalypsy. — Jan Opasek.

»**Blok**«, časopis pro literaturu a kritiku, začal vycházet v Praze. Šest čísel ročně za 24 Kč, jednotlivě Kč 4.—. Tato nová revue je časopisem kladu. Nastupuje na opuštěné místo »Tvaru«, který měl také jasné a určité poslání. První číslo je slibné. Z českých autorů jsou zastoupeni Hora, Vančura, Závada a Halas. Pozoruhodný je článek Heydukův »Jedna tvář Jar. Durycha«, v němž nám bystře přibližuje velkého autora. Hořejší mistrovsky překládá Valéryho a Desnosa. Nová revue nezapomněla na slovanské básníky, neboť Bicek přeložil jednu kapitolu ze Zegadłowiczova románu »Zpod mlýnských kamenů«. A ze Staffa je v »Bloku« jedna báseň. Josef Heyduk přeložil z franštiny úryvek z Bernanosova románu »Pokrytectví« — Knězova smrt. Skvěle charakterisující je poznámka o Nezvalové básni »Jan ve smutku«. Dvaatřicet stránek a obálku vzorně upravil Jindřich Štyrský. — Doporučuji starším kolegům. Objednejte u administrace »Bloku« v Praze, Smíchov, Zbraslavská č. 18. — Jan Opasek.

Graham Seton: »**Válečný zvěd**«. Nejnebezpečnější zbraní války byl vyzvědač, neboť to byla odvaha k šileným činům a inteligence, jež mu propůjčovaly poslání tak výjimečné. Vyzvědač má mnoho rysů sympatických. Vždy proti všem osamocen, byl duchem v boji s hmotou a jeho intelekt vítězil nad nejlepšími děly a tanky. Ježto člověk miluje více vtip než hrubou sílu, jsou nám milé všechny příběhy tajné služby a nic nevytvoří napětí, které by se rovnalo jim. Je to jedna opravdu dobrá špionážní kniha. Autor s anglickou strohostí líčí události na flanderské frontě, která v rozechvění čeká na útok. Nikdo neví kdy nastane a kam zamíří. A do této nejistoty doby spadá dobrodružství kapitána Dunkana Granta. Graham Seton je objev. Je filmový, neustále akční, zná tajemství vzbuditi nepovolující napětí nervů, je pravdivý a skutečný až k hrůze. Román vyšel v Serii Sfinx, stran 336, cena Kč 25.—. fh.

Německý historik o Masarykovi a Wilsonovi. K. B. Nowak napsal podrobné, nejvšej zajímavé dokumentární vylíčení posledních měsíců života středoevropských monarchií. Jeho spis vychází právě česky v Melantrichu pod názvem »Pád dvou císařství«. V kapitole o abdikaci císaře Karla píše Nowak: »Několik měsíců po prohlášení «čtrnácti bodů« Wilsonových vstoupil profesor Masaryk na americkou půdu. Jeho práce měla napříště záležeti v tom, «čtrnáct bodů« pozměnit. Jeho boj směřoval proti hohenzollemské a habsburské dynastii. Chtěl vyhlásiti boj »carismu«, který v Rusku padl sám sebou, chtěl jej zničiti všude, kde jej nalézal. Věděl, že srazí Německo k zemi, přivodí-li rozpadnutí Rakousko-Uherska. Jeho vlastní plán byl katonsky prostý: »Austriam esse delendam.« Kdykoliv mluvil s Wilsonem, mluvil před ním proti »austrofilii«. Slovo českého profesora bylo tak mocné, Wilsonovo ucho tak ochotné, že nakonec téměř ani nedocházelo k diplomatickému kroku nebo k důležitému rozhodnutí, o kterém by profesor již předem nevěděl, při kterém by nemohl svůj vliv ještě včas uplatniti. V srpnu 1918 studoval prezident Spojených států znovu Masarykovo memorandum o Rusku, v témže měsíci o poměrech v Československu. Český profesor, obratně užívající svého vlivu, přivedl bez námahy presidenta Spojených států k přesvědčení, že jediné spravedlivým a logickým řešením pro Československo jest stano-

visko historické — které dávalo Čechům také Deutschböhmen.»

Autorské přednášky v Ostravě. V Domě umění přednášeli v cyklu »Spisovatelé o sobě«: Dne 8. března t. r. A. M. Tilschová, dne 15. III. M. Majerová, dne 22. III. R. Jesenská a 29. III. jihoslovanský spis. Božo Lovrič. Dne 19. III. t. r. přednášeli polští spisovatelé, členové Związku Zawodowego Literatów Polskich w Krakowie: K. H. Rostworowski, Tadeusz Kudliński, Józef Aleks. Galuszka, Kaz. Czachowski, Jan Wiktor a Michal Rusinek. Před tím přednášeli v Praze a v Brně.

O. B.

Deset let ve službách dobré knihy. Ještě před časem mohli jsme jen se závistí pozorovat růst a produkci vědecké literatury u sousedů a se steskem přehlížet naši. Hodně se již změnilo. Několik nakladatelství se odvážilo a výsledky za tak krátkou dobu jsou velmi slušné a slibné. Jedna z firem, která se jistě přičinila, byl Orbis, slavící tento měsíc výročí svého desetiletého trvání. Jeho 10 edičních let opravdu je vyplněno vydáváním děl, jež každé znamená zásluhu. Veřejnost jistě zná tuto firmu, ale přece snad není si vědoma rozsahu činnosti, kterou Orbis vyvíjí. Správným obrazem již je jen pouhý výčet knihoven, které tam vycházejí. Hlavní z nich jsou: Politická knihovna (malá a velká), přinášejí základní díla politická. Sociologická knihovna (malá a velká), pěstující jediná soustavně sociologické myšlení u nás, Stopami dějin, sbírka pamětí, Knihovna zahraniční politiky, Časové otázky, Ars, sbírka rozprav o umění, Knihy osudů a práce, obsahující životopisy a dobrodružství, V Evropě a za Oceánem, knihovna cestopisná, Sbírka průvodců »Orbis«, Organizace a řízení, propaguje vědecké řízení práce, Práci k úspěchu — popularisuje racionalizační tendence, Perspektivy, knihy to živé vědy, Knihovny Radioamatéra a Radiojournalu. Mimo knihovny vyšla však řada důležitých publikací. Autoři v knihovnách zastoupení svědčí, že je to opravdu jenom dobrá kniha, když má značku Orbisu. Řada jmen začíná T. G. Masarykem, E. Benešem, F. Soukupem, H. W. Steedem, pokračuje pak: A. Siegfried, H. Wendel, G. Winter, M. Weber, Fr. Munk, Ing. St. Špaček, A. Fuchs, F. L. Oppenheim, J. Bryce, H. de Man, P. N. Miljukov, E. Herriot, A. Hobza, J. R. Macdonald, Dr. K. Krofta, Ing. A. Bláha, J. L. Fischer, E. Dunkheim, J. Papoušek, R. Worms, E. Chalupný, A. Comte, R. Michels. Zdá se, že nejedlý, V. Basch, M. Guyau, Ch. Lalo, A. Tairov, B. Groce, A. Loos, R. Amundsen, H. N. Casson, V. Příhoda a j. přesvědčuje a křičí do světa víc než oslavné reklamní články. Orbis si jistě nemusí naříkat na zneuznání jeho činnosti, ale veřejnost se nesmí spokojit jen s platnickým obdivem a měla by sama opravdu konsumovat a rozšiřovat jeho knihy. V první řadě mu jde o kulturní práci a proto je nutno pomáhati. Vyžádejte si zdarma jeho seznam, který je nejvýraznějším dokumentem. Jubilejní rok Orbisu bude korunován největším snad nakladatelským podnikem současným, je to vydání velkého statistickogeografického atlasu republiky. Jistě každý rád přeje Orbisu další zdárné desetiletí kvalitní a nabádaté činnosti.

Literatura pro mládež. Letos vypsal S. E. I. Torino soutěž (na cenu 10.000 lir) pro literaturu mládeže. Z 98 rukopisů obdržel cenu Milly Dandolo za román »Cuori in cammino« (Srdce na pochodu). Upozorňuji bez poznámky.

Apoštolem poctivosti u pařížských apačů se stal z dopuštění své prostomyslnosti jeden český literát. Jan Čep, autor právě vyšlé Zeměžluči, přijel do Paříže. Stál na Montmartru pod příkrým svahem, vedle sebe na zemi velký kufr, a jeho čepovská dušička, ještě o stupeň skromnější a bezradnější než dušička česká, se rozhlížela po prostředku, kterým sebe a hlavně kufr na kopec dopravit. Z rozpaků ho vysvobodilo jakési dítě Paříže, gamin s červeným šátkem kolem krku a čepicí s nehtem, zkrátka apač jako vystřižený z Carcova románu. Dopravil mu kufr na žádané místo a chtěl dvacet franků. Čep hledá po kapsách — má jen tisícifrankovou bankovku — a podá ji s omluvou v rajskej pokorném a nevinném pohledu apači se žádostí, aby bankocetli rozměnil. Že zatím počká u kufru. Bubu z Montparnassu se na Čepa chvíli mlčky a tázavě dívá, pak se rozhlédne po strážníkovy, váhavě přijme bankovku, podívá se, není-li falešná, a odejde. Za chvíli se vrátí, dá pořádně zpátky a povídá: »M sje, oni mě dojali, ale být to padesátka, tak mě víckrát neviděli.«

Divadlo a film

Emil Synek: »Rychlebové«. Hra o třech dějstvích. Režie: Viktor Šulc j. h. Scénická výprava: Antonín Heythum. Po první 29. dubna ve Stavovském divadle.

Dosud známý autor jako novelista proniká tu po první také na jevišti. Ve skutečnosti je to vlastně na jevišti již po druhé, vzpomene-li nechtuté aféry s podvrženým Španělem, a nutno se zmínit ihned, že Emil Synek zná jevištní prostředky, jeho dialogy plynou velmi lehce a často obratným způsobem se v nich ozvou již příčiny následků, je tu však velké nebezpečí, aby nezůstalo jen při těch dialozích, a toho se podle mého mínění autor zcela nevyvaroval.

Hlavní postava Vilém Rychleba (Václav Vydra), senátor a odvážný továrník, je osoba velmi nesourodá, podléhající několika stranným vlivům, mezi nimiž se zcela nemužně pohybuje. Je předně pod vlivem Holmana, šéfredaktora a cynického, bezcítěného spolupodnikatele v obchodech, je muž jsou všechny prostředky dobré, jen když budou peníze zachráněny. Jeho vlastní žena Helena (Leopolda Dostálová) ho též nutí a štve přímo do úspěchu a k dosažení bohatství a jemu se vše skutečně daří. Helena to dělá z jakési svěhlavosti mládí, chtějí dokázati příbuzným a rodičům za každou cenu, že Vilém něco dovede. Vilém však je už uštván, netouží víc po úspěchu, naopak jen úplný krach ho může vysvoboditi z této nemožné snesitelné životní atmosféry, jež je naplněna jen shonem, bursou a ciframi peněz. Vidí, že ani vlastní jeho žena nemůže mu dáti to, co chce od života, klidu a volné chvíle, požehnané snad i tvůrčí silou. To mu podle jeho mínění může dáti jen jeho milenka Eva Rotonova (Jarmila Kronbauerová), operní zpěvačka.

Když je náhodou shodou vnějších okolností jeho neúspěch, po němž tolik toužil, překažen, rozhodne se k činu jinému. Pustí se do velkých obchodních podniků, aby tak ze získaných peněz zajistil budoucnost vlastní ženě a dceři Haně (Olga Scheinpflugová).

Skutečnost však je jiná. Místo aby měl štěstí, jako jindy, i když si to nepřál, nyní, když po úspěchu touží a jediným jeho cílem je vyzískati, nastává úplné finanční zhroutilí.

šéfredaktor Holman však chce zachrániti aspoň něco a proto nevybírání v prostředcích. Přivolá ještě v noci Evu k Rychlebovým, prozradiv předtím ženě a dceři, že Eva je Vilémovou milenkou a vnutí všem plán, v němž ona má hrát, totiž Eva, milenkou, jež přivedla Rychlebu na mizinu.

Tomu nechce věřiti ani Helena ani její dcera Hana, obě vidí ve svém otci řádného muže a otce rodiny. Skutečnost však je příliš jasná, než aby se dalo něco jiného ještě dělati. Jediná dcera Hana chápe vše a sama přispívá nejvíce k tomu, aby se otec s matkou rozešel a odjel do Švýcar s Evou.

Je v tom snad kus odvahy a rozumného řešení, ale zdá se to býti nějak příliš umělkované, snad ani neodpovídající skutečnosti. Jsou dnes jistě velké pokroky ve všem, ale aby mohla zhýčkaná dceruška továrníkova naráz reprezentovati ten svět mladých, kteří se chtějí postavit na své vlastní nohy a probíjeti se sami životem, na to asi nestačí.

A přesto, i když Hana chce na konci všem namluvíti, že vlastně nyní opět začínají, pravdu bude mít jistě jen Vilém, jenž cítí, že je konec.

Plus a cena hry spočívá právě v tom, že nám krásně otvírá pohled do prohnité dnešní buržoasní společnosti, jež se neštítí žádných prostředků, aby zachránila ten ubohý mamon, jenž se jí stal dnes bohem a jediným ideálem, k němuž směruje veškerá její úsilí.

V. Černý.

Tři dny mezi životem a smrtí. Konjunktura válečných filmů dosud trvá, obecenstvo si je přeje a půjčovny s nimi činí dobré obchody. O tom svědčí i premiéra německého filmu »Tři dny mezi životem a smrtí«, líčící osudy německé ponorky a její posádky za světové války. Předností tohoto filmu je, že hrůzy válečné nejsou sice zkreslovány, ale přece obmezeny na míru co nejmenší, a režisér se spokojil tím, že je spíše naznačuje, používaje s úspěchem mimického umění herců. K úspěchu filmu přispělo i dobré obsazení, jako Karel de Vogt, Bedřich Kampers, Angelo Ferrari. Jack Mülong-Münz a jiní. Pražská premiéra v bio Flora a Praha.

Dočkáme se zvukového švejka? V těchto dnech byl skončen spor mezi dědici zesnulého spisovatele Jaroslava Haška a majitelkou Gloria-filmu, paní šťastnou, o filmová práva na »švejka«. Jak známo, koupil tato práva před lety ředitel Fencel a prodal je Gloria-filmu, který též natočil známý seriál o švejkově. Nyní zamýšlel Gloria-film natočiti i zvukový film na též sujet, ale bylo mu bráněno s poukazem na to, že svého času zakoupil filmová práva pouze na němý film. Spor skončil nyní smírem, Gloria-film uvolil se zaplatiti Haškovým dědicům ještě 120.000 Kč a pět procent získaných exploatací zvukového filmu v Československu. Jak se dovídáme, přikročí Gloria-film v nejbližší době k natáčení, neboť na přípravných pracích bylo pracováno již delší dobu.

»Čapkův »Loupežník« ve filmu. Jak jsme svého času oznámili, připravují filmové továrny A-B natáčení zvukového filmu podle Čapkovy divadelní hry »Loupežník«. Oproti zprávám některých odborných listů, které tuto notickou před časem dementovaly, zjistili jsme, že z natáčení nesešlo, naopak, bude s ním v nejbližších dnech započato. Režii byl pověřen dramaturg vinohradského divadla J. Kodíček.

V. Normann angažován. Režisér Oldřich Kmínek angažoval v těchto dnech tenoristu V. Normanna pro čelnou úlohu ve svém novém filmu »Osada Mladých snů«, který v nejbližších dnech počne natáčet v produkci Star-filmu.

Řádky chvályplné i nelitostné

Mladí přátelé!

Sleduji delší čas debaty a názory v této rubrice. Dovoďte, abych k nim připojil několik poznámek.

Stále a stále se objevují ve vašich člancích jména Bloy, Durych, Deml atd. Prosim hned na začátku, abych nebyl podezříván, že chci strhat jmenované autory, k nimž mám i osobně celkem kladný poměr, třebaž je leckdy přijímám s výhradou. Nebojte se, sebe ostřejší kritika jim nic neubere na významu a vnitřní ceně, jako naopak sebe větší chvála jim nic nepřidá. A tak se mi zdá, že v ideálním zápalu pro Durycha, Demla a j. zapomináte na jiné autory, kteří si zaslouží při nejmenším právě tolik lásky vzhledem k své ceně a hloubce. Tak na příklad velice málo se u vás píše o Dantově »Božské komedii«, která je přece největším literárním projevem středověku a celého jeho bohatství. A což Calderon, tento klasik katolické myšlenky? I Shakespeara je možno sem přidati... Katolický student a Dante Alighieri. Nemyslete, že katolicismus Dantův je méně hluboký a solidní než k. L. Bloye. Mohl bych tento námět rozvést plněji, ale spokojují se tímto. Připojuji jenom poznámku pro niž mne snad nebudete vinit z germanofilství: Dosti se u nás mlčí o moderních autorech německých, katolicky orientovaných (Překlady u Kuncíře spravedlivě zaznamenávám.) Kvalitní díla nerostou pouze ve Francii. Konečně 2. č. »Kuncířových novin« také přináší o nich článek. Znalost jejich jistě nebude škodit. Na konec poznamenávám, že nejsem jesuita a že tyto řádky nejsou adresovány určité osobě, nýbrž všem katolickým studentům dobré vůle!

S přátelským pozdravem

K. M., čtenář »Jitra«.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Všem, kteří mně přáli šťastných svátků, srdečný dík. Toto číslo jest věnováno pracím z autorského turnaje. Poněvadž mnozí nezaslali řešení ze 6. čísla (jsou to všichni ti, kteří mají za celkovým počtem prázdnou závorku), neuveřejňuji řešení hádanek ze 6. čísla a umožňuji všem těmto, aby řešení dodatečně zaslali.

Listárna hád.: Jedlička J.: 10. špatně. — Zavadil Fr. O. Buráň, Slezská Ostrava, Bezručova č. 1044; dopis mně došel; tvá hádanka bude otištěna ještě jednou a správně. Svůj slib opakuji. Co rebus č. 1? — Dokoupil J.: Překvapils mě, všechny správně. — Jarmila: Dík; pozdrav poutnicím. Č. 4 a 12 řešíte nesprávně. — Šafařík Fr.: Č. 13 špatně. — Skočdopole K.: »Č. H.« vychází měsíčně, 30 Kč na rok; »Ml. H.« rovněž měsíčně, mimo prázdniny, č. po 1 Kč. — Juvenát S.: Hádanek č. 16 a 18 nebudou počítány. Těší mě vaše houževnatost. — Hlavníčka F.: Došlo vás. — Antonický St.: K dotazům; ad 1. bude mě těšit; ad 2. doufám, že se chyby nebudou opakovat; ad 3. kdosi neumí číst; ad 4. To musíš vyřešit. — Němeček Zd.: Některé uveřejním, jen prosím Tě, piš každý příspěvek na zvláštním papíře. — Julada Milý hochu, prosím Tě za prominutí, ale doplňovačku uveřejnit nemohu. Kdyby jsi četl ty výhružné dopisy za doplňovačku Quittovu. Je to přece jen dlouhé. Těším se na jiné příspěvky. — Aldej: Proč jsi s tou hádankou nekonkuroval? Škoda, taková krásná.

Stav celoročního turnaje po 6. čísle. (V závorce počet hádanek ze 6. čísla.): Juvenát S.: 103 (24), Quitt Zd. 103 (24), Šnajdr J. 103 (24), Pochopová J. 101 (24), Jedlička J. 100 (24), Dokou-

pil J. 98 (24), chovanky z Levoče 98 (22), Zavadil Fr. 91 (19), Tichý C. 90 (24), Antonický St. 88½ (18½), Kulišek Fr. 79 (—), »Hektor« 78 (—), Černý A. 76 (—), Buráň O. 73½ (—), Šmejkal J. 70 (—), Fügner Zd. 69½ (3, 11½), Skočdopole R. 64½ (18½), Tomzet 58 (17), Chvátal O. 55 (—), Hlavníčka Fr. 53½ (18½), Tvarůžek St. 53 (—), Adamec J. 52 (—), Holík K. 51 (—), Oldřišský M. 48 (—), Neuschlová 46 (18), Paukner J. 43 (—), Kočí A. 39½ (—), Straňák A. 35 (—), Cacák K. 31 (16), Janda B. 31 (16), Juráček J. 31 (16), Jaromír 19 (7), Novák J. 15 (—), Janovský H. 14 (—), Štefková B. 14 (—), V. K. R. 12 (—), Binder Fr. 9 (—), Ireneasm. 8½ (—), Fiala M. 8 (—), Patrovský 2 (—).

Řešení hádanek příště. Viz nahoře.

Výsledek I. autor. turnaje.

První autor, turnaj, který byl uspořádán letos v novoročním čísle a který hodláme tradičně pořádati, těšil se velice pozornosti. Účastníků konkurovalo pod různými hesly 15, celkem 144 pracemi. Porota (kol. Adamčík, Quitt, Zavadil) rozhodla, jak nejlépe uznala. Vítězné práce kvalifikovaly se těmito vlastnostmi: I. místo — Podání hádanky je bezvadné, studentské ovzduší a lehký virtuózní styl, verše, při tom pěkné jádro postavily vsuvku na místo první. II. — Milé a nenásilné jádro vysoké hodnoty, žel v méně dobrém podání vedlo u této souzvučky ke ztrátě bodů a tím i k udělení místa II. III. — Rebus, v němž vyskytuje se obrat, svědčící o nevšedním hád. důvtipu, ale značná ztráta bodů pro, sice nikoliv neumělé, leč třetí místo způsobilší, seskupení písmen. Další tři práce docilivší největšího počtu bodů, zasluhují čestného uznání.

Vítězné práce

místo	heslo	druh hádan.	jméno	porota			celkem	
I.	Do boje!	Vsuvka	Jarda Šnajdr	28	25	28	81	Velký diplom
II.	Vytrvej!	Souzvučka	J. Pochopová	29	23	23	75	F. M. Dostojevský: Idiot
III.	Nedoufej a nezoufej	Rebus	M. Králíková	21	19	25	65	F. S. Procházka: Píseň o Činu

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206.271 — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 10. srpna.

Z redakčního stolu.

Jos. Poul: K programu. J. Opasek: Noční píseň. Červen. Do lit. hlídky. Děkuji Ti za řadu příspěvků v tomto roce a doufám, že i v příštím roce zůstaneš věrným dopisovatelem. N. Kapr: Dopisování. Jitro. Jar. Šafář: Řádky atd. Miriam: V podvečer. U přístavu. Jarní. Není však již na jaro trochu pozdě? Děkuji za řadu příspěvků a doufám, že zůstaneš věrná Jitru i v příštím roce! Jan Bareš: Dva svaté okamžiky. F. B., bohoslovec: Pán volá. P. M. Dlouhý: Principy misijního povolání. Old. Buráš: Již dosti smutku. Den smutku. Do rubrik též! Děkuji Ti za příspěvky v tomto roce a vytrvej i v ročníku novém.

Z redakčního koše.

Siola: Tichý smích. Ryk děl. V houštinách. Kdos. Tohleto nemohu. Snad by Ti bylo něco bližšího z duchovního života. Ot. Tichý: Píseň mládí. Nokturno. Dnes. Sen. Rád Ti to věřím, že Ti to působilo bolesti. Nejsi sám. Takových básní dostávám a vidíš přece, že jich neuveřejňuji. Doufám, že víš už proč! Jos. Krampla: Vzpomínka. Klekání. K 13. červnu. Jsi příliš mlád a nemůžeš se vybavit z dojmů četby. Stránka formální konečně z pochopitelných důvodů u Tebe též ještě hodně pokulhává. Nezoufej však a hodně se uč! JUC. V. Dolanský: Dopis otisknouti nemohu, poněvadž je bezpodstatný. Neběží tu jistě ani o Uh. Hradiště, ani o Prahu snad. Je to míněno jistě všeobecně. Ostřejší slova v čl. nejsou výrokem autorovým, nýbrž jak je z čl. zřejmo, cituje tu spis. Jar. Durycha. Doufám, že to stačí. A.—Z.: Jak jsem bloudil ve Florencii. Nutno napřed přerovnat. Konečně jiných a lepších dojmů z Italie

nebylo? Je mi líto, že jsem Tě nepoznal na pouti osobně! Joža: Momentka z pensionátu. Škoda, že to není podařenější, na něco takového jsem již dávno čekal! Snad příště! Do hlídky org. ano. J. Švanda: Náhle mne zachvátila touha rozesmáti lidi. Každý se živí jak dovede a jak může! Myslíš, že tito lidé se nesmějí? Forma je však nedostatečná a chybí vlastní jméno. St. Z.: Pohádka jara. Věřím tomu, osobně se mi to líbí, ale uveřejnit nemohu. Balada o trvalé ondulaci. Příliš dlouhá a platí o tom totéž. Jaro M. Stříbrnohorský: Příchod Vesny. Vždyť bude hnedle léto a forma též pokulhává. J. B.: V naději čekám. Dětské oči. Sen mládí. Modlitba. Má odpověď. Pouhé popisy. Schází též skutečné vlastní jméno. Jaroslav Vlk-Pitinský: Co život dal. Úmysl jsi měl jistě dobrý, ale způsob naprosto nedostatečný. Kdybych dostal takových příspěvků více, tak bych se musel zbláznit nebo bychom museli vydávat stostránkové knihy. F. Lecnín: Z toulek duše. Světla noci. Sny mládí. Jsou to skutečně jen sny a toulky, které nedozrály hlavně svým námětem dosud pro tisk. Old. B.: Věřitelé. Aktovka je příliš literární a myslím, že jsi moc málo poučen o životě vysokoškoláků. Je to nepravděpodobné a místy hodně málo vtipné.

Pozn. redaktora: Ať se nikdo na mne nezlobí, že jsem jeho příspěvky často zamítl. Posuzuji vždy příspěvek a ne autory a to podle svého nejlepšího uznání. Cítí-li se někdo přes to zkrácen, budiž mu útěchou, že ani já nejsem neomylný. Budu mít jen radost z toho, když v něm někdo objeví básníka, spisovatele, mně se to podařit v mnohých případech nemohlo. Loučím se se všemi letos, bude-li to vaše vůle, snad za rok na shledanou. Snad se pochopíme.

**Čtěte a rozšiřujte
časopis katolického studentstva
„JITRO“!**

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XII.

V Praze v červnu 1931.

Číslo 10.

Karel Fiala:

Vzhůru hled'!

Ve Staré Boleslavi, ohnisku to českého národa, kam spěchá česká katolická inteligence i její dorost a to nyní již nejen akademici, ale i středoškoláci, aby si zde na mučednickém místě sv. Václava vymodlili správné rozhodnutí v těžkých otázkách — otázkách důležitých pro jejich soukromý i veřejný život, v otázkách, týkajících se celého národa a vlasti, jest velice pozoruhodná věc. Na místě umučení sv. Václava, kde byly dveře do chrámu, stojí nyní oltář. S jedné strany jest sousoší, znázorňující hold českých svatých patronů v čele se sv. Václavem — Kristu Králi. S druhé strany potom nad dveřmi jest plastický obraz svatováclavského vojska, jdoucího na pomoc ohroženému národu, vedeného svým knížetem sv. Václavem. Oba tyto výjevy znázorňují sv. Václava, jak ukazuje vzhůru na ukřižovaného Krista a jak svému vojsku velí: vzhůru hled'! Tím i našemu národu, nám všem ukazuje, kam naše práce i myšlenky musí směřovat. Od hroudy zemské musíme naše myšlenky povznášet k nebi. Co nás a náš zrak povznáší vzhůru, jest modlitba. Modli se a pracuj! Pracuj tak, aby i Tvá práce byla modlitbou.

Tato slova vyzdvihují na konci letošního školního roku, aby mohla býti příkladem pro příští rok. Jest zvykem, že jest dopřáno předsedovi rozloučiti se s členstvem na tomto místě a že má shrnouti v několika málo slovech celou svou činnost a upozorniti celou veřejnost na to, že tu jsme a co jsme učinili. Já bych rád také upozornil nejen na to, že tu jsme, ale že tu býti chceme a budeme a dále se ještě rozšíříme. Každá doba má jiné snahy, jinou práci. Nastupuje svůj úřad v Ústředí katol. stud. čl., ne-

měl jsem pro práci organizační a veškeru činnost i prosperitu této centrální organizace ty nejlepší vyhlídky, ba byly to doby velice bolestivé, neboť nebylo prostředků ani na to nejnnutnější. A tak nezbylo nám nic, jen to, chtěli-li jsme vykonat hodně v duchovní výchově i organizační stránce Ústředí, zabezpečiti toto finančně. Hmotná stránka celé věci však nás neodváděla od práce ideové a prakticky organizační. Díky našim obětavým příznivcům zdařilo se nám alespoň minimálně vyrovnat naši finanční otázku a budeme-li stále tak pokračovati, splníme plně vše, co od nás nejširší veřejnost očekává.

Vzrůst počtu členstva, založení několika nových Sdružení, postup všech Sdružení, toť radostné konstatování, že jsme dobře pracovali. Jsme si vědomi také toho, že vše nebylo splněno, jak jsme měli v úmyslu, ale to již každé podnikání nese s sebou. Poměr a styk mezi Sdruženími byl opravdu velice dobrý a vůči Ústředí lze ho přirovnat k důvěře v staršího bratra. Ústředí samo pak, pokud jeho síly stačily, hledělo si s otcovskou péčí jemu svěřených Sdružení. Jen nepatrné výjimky snad rušily jednotnou harmonii a tu některý člen tu a tam i tiskem postavil se snad proti některému počínu Ústředí a tu prosím veřejnost, aby z jeho slov neusuzovala na nespravedlivý postup Ústředí, ať již se věc týkala čehokoli, ale ať laskavě vezme na vědomí, že oni kolegové, majíce ty nejlepší úmysly, informovali špatně, jedině z toho důvodu, že nebyli do věci náležitě zasvěceni aneb velice málo o nich věděli.

V zahraničí čestně bylo Ústředí reprezentováno svými zástupci na mezinárodním kongrese Pax Romana v Mnichově.

Zahraniční naše sekce udržovala styky se studentskými organizacemi cizích států; provedla po Praze a o naší organizaci informovala zavítaši k nám cizí studenty.

Zoláštní zmínky zasluhuje první pout katol. stud. čl., která nám v zahraničí velice prospěla. Při ní navázány přátelské styky s FUCI (katol. akademiky italskými). Na jiném místě bylo již podrobněji referováno. Sluší snad zde pouze poznamenati, že ač Ústředí nemělo vedení pouti, pro její ohromný morální význam a zahraniční vliv zcela právem jako reprezentant katolického studentstva čl. zřídilo letos v květnu (23.) poutní sekci, jejíž vedení svěřeno bylo obětavým a zkušeným pánům profesorům: řediteli Boháčovi a Trnkovi. Proto i v tomto směru jeví letošní činnost značné plus.

Kancelář letos vybavena byla novým strojem, cyklostil uveden v činnost, vše zlepšeno, dbal jsem toho, aby odpovědi byly pokud možno nejdříve vyřizovány, administrace »Jitra« přerevidována a utužena, po stránce organizační vše řádně vedeno, většina Sdružení porozuměla a odpovídala na všecky dotazníky, učiněny široké přípravy pro příští rok, kdy se musí provést ve větším měřítku určité změny spolkového života v jednotlivých Sdruženích, nutné k celkovému zvelebení a vzrůstu celé organizace. Přípraveno vše pro větší činnost duševní v SSS.

Z naznačeného jest viděti, že činnost naše byla obsažná a značná. K jejímu stálému rozkvětu a postupu jest však vedle pochopení potřebí v první řadě modlitby a práce všech členů, z níž vyplyne Boží pomoc pro celou organizaci. Tedy nejen pracovat pro SSS, ale modlit se za SSS a jejich Ústředí i za vedoucí osoby jest nezbytně třeba.

Vykonali-li jsme hodně, neznamená to, že dosti, aneb že již dál a více nesmíme pracovat. Stále musíme jíti dále a vše důkladněji, neboť máme mnoho a mnoho těžkých, velkých a odpovědných úkolů před sebou.

Vzhůru hled! — to jest vyjádřením našeho programu pro nejbližší dobu. Proč? Protože není kněží. Sdružení středoškolská budou muset prací svých vdpp. du-

chovních rádců schopné členy vysílat do seminářů, ostatní pak do akademických spolků jako členy v náboženství již alespoň obeznámené, a v těchto spolcích duchovní výchova bude muset býti rozdělena pro začátečníky a pokročilejší, kteří budou skládati zkoušky z náboženství. Proč toto vše? Národ potřebuje ozdravení — povznesení — kulturu — vše obdrží od dobré, svědomité náboženské výchovy již ve školách. Nedostatek kněží musí nahradit katolická inteligence. Katolická akce — praktický katolicismus — to vidím v tom, že lékař, advokát, soudce, notář, státní úředník, komisař, rada atd., profesor, inženýr a pod. ujme se vyučování náboženství, protože dokud bude trvat nedostatek kněží, musí si národ kněze uchovat pouze pro službu Bohu a nesmí je přepínat přílišným počtem hodin náboženství. To bude dříve či později nutno uskutečnit, protože prolhaný a znemravnělý, beznáboženský život otevře po bolestivě smutné zkušenosti oči národa a tu my, kdož se chceme zbáti a chceme býti dobrými, praktickými křesťanskými katolíky, uposlechneme rozkazu lásky k národu a poslušni hlasu Božího půjdeme, přinášejíce snad osobní oběti, pracovati na výchově lepší budoucnosti národa, protože budeme pracovat o lepší — náboženskou výchovu a poučení i náboženské vzdělání dítek rodičů, kteří prodělali beznáboženskou výchovu a špatným příkladem svedeni připravili téměř hrob nejen sobě, ale i milovanému národu. Jejich poznání tohoto stavu bude hrozné, ale bude-li těch, kdož celou velikostí věřícího srdce počnou vychovávat jejich děti a skrz ně i je, třebas jen za největší radost a největší uznání, vyjádřené slovy takové matky: »Milé dítě, tys mě naučilo modlit se a nezapomeň nikdy modlit se za ty, kdo tebe k tomu naučili.«

Na toto musíme se připravit. Zde ukáže se náš idealismus, naše láska k národu, kdy jí tento bude srchovaně potřebovati, činem, a to bude ovoce a plod naší dnešní přípravy. Zaslíbení musí prohlédnouti. Máme to štěstí, že alespoň nelí zřetelně, tedy jasně vidíme a proto musí náš zrak, naše srdce i duše míti heslem: »Vzhůru hled!«

Jan Opasek:

Červen.

*Jásavý den
v rozpuku krásy
skvěje se hrou
nebeských dětí.
Krvavý potem
zrajících třešní
za zvuků
radostné hudby
obláčků jasných.
V stříbrné rose
děvčátko bosé
před Božím Tělem
v srdéčku celém
roztráslo kvítky
Ježíškovi.*

Josef Poul:

K programu.

Lidem dobré vůle k úvaze.

Když trochu sledujete náš studentský, spolkový život, pozorujete katol. studenta organisovaného ve spolku, kostele, při zábavě, debatě a rozhovoru, myslím, že se neubráníte dojmu, že se příliš neliší od pokrokového, snad nanejvýš tím, že si veřejně říká katol. student. Pozorujete jakousi neúplnost, kusost, povrchnost: něco chybí!

Jsem pevně přesvědčen, že dojde jistě na valné hromadě k debatě o této věci, jmenovitě po stránce náboženské, jinak by to byl projev lehkomyšlnosti a zabíjející lhostejnosti.

Podobné nedostatky však konstatujeme i po jiných stránkách, jmenovitě sociální. Mluvil jsem o tom již v Kroměříži, ale mnozí to považovali za zabítí dlouhé chvíle, většina za takové návrhy, jež jaksi koketují s vábivou otázkou, ale postrádají reálnosti a uskutečnitelnosti. Přesto považují za povinnost znovu tyto věci načrtnouti, ale pokud možno konkrétně, vždy s poukazem na nějaké analogon, buď u nás nebo v cizině.

Říkáme svým spolkům Sociální sdružení. Bylo to napodobení sdružování němec. studentstva P. Sonnenscheinem, napodobení ve jménu i programu. Bohužel, že napodobení kusé: ti, kdož stáli u začátku a měli snad nejlepší vůli provést vše až do důsledků, odešli, tradice se přetrhla a práce zůstala v polovici. Podobně jsme jaksi ztratili kontakt s dobou, nedovedli jsme přizpůsobit formy a prostředky, snad i prostředěčné cíle svého sdružování době, jejím požadavkům, zůstali jsme v anachronistické ztrnu-

losti egyptského výtvarného umění a na tuto chorobu dnes hyneme.

Tato diagnosa je sice trochu všeobecná a mohl by se za její široká záda leckterý lenoch a podobný tvor schovat, ale odpovídá snad zkušenosti i skutečnosti.

Sonnenscheinovo organisování studentstva (kolem r. 1908) patří již, řekněme, do nových proudů: byl to přece trochu radikální obrat, když dr. Sonnenschein se odvažuje orientovat studentstvo sociálně, přivést je do bližšího kontaktu s pracující mládeží, ať již v průmyslových závodech, či na zemědělské půdě. Teprve později i Němci sami poznali, jaký geniální čin to byl: všechno nové organisování studentstva v Německu má již devisou vrátit se k lidu, neodcizovat se mu, neindividualisovat se tolik, vycílit jeho potřeby a vyhovět jim!

Student již na střední škole odlučuje se znenáhla, ale jistě od svých vrstevníků z rodiště, vždyť necítí již tolik sociální tíseň, stýká se denně se studenty lepších sociálních poměrů, osvojuje si jakési zvláštní sebevědomí, vždyť je již »studentem«, vžívá se do představy, že je něco více, že na něho čeká kariéra, že se tedy někam vyšvihne. A tak již zde je začátek rozloučení od lidu.

Vyšší střední škola, pak vysoká škola tuto roztržku posilují a provádějí dále. Akademik pozoruje, že je vychováván pro zvláštní stav, že je budoucí vůdce lidu. V mnohých případech vidíme dokonce jakousi pýchu na vzdělání, vědu. Tato exklusivnost ovšem jen ještě vyvyšuje bohorovnou výši, na níž student, akademik, jak se domnívá,

stojí. To vše odcizuje jej jeho vrstevníkům z lidu: zvyká si příliš na svůj úzký stav, přivyká jeho mravům i nemravům, chápe jen svoje stavovské požadavky, nemá již vědomí společenství s lidem, nerozumí jeho řeči, nerozumí bídě lidu, ve své omezené spravedlnosti, či ve své stavovské sobeckosti nechápe potřeb celku, ztrácí obraz sociálního celku.

Toto byl předpoklad, který orientoval něm. studentstvo; u nás se to přehlédlo, takže dnes znovu se musíme k němu vracet.

Cílem by byla jednotná organizace mládeže. Ne studenti, ne zemědělská mládež, ne dělnická, ale prostě mládež beze všeho separatismu, který mnohdy dává trpce cítit méněcennost tvému lidskému bratrovi. Kam vede dělení, vidíme nejlépe u nás, kde je spousta organizací, ale malý kontakt mezi nimi, málo spolupráce, zato více sporů, nečinnosti a při tom ti nejubožejší zůstávají v bídě, v desilusované skutečnosti lidské a bratrské tvrdosti, nelásky a opovržení. Lásky se u nás nezná, pouze se o ní mluví!

U nás nelze mluvit o splnutí veškeré mládeže, ani o snaze po ní: osobní věci a pak ta nešťastná atomizace vadí a brání tomu; byl učiněn pokus, když byla u nás zavedena Katolická akce, aspoň poněkud soustředit, sjednotit spolky mládeže — ale Katol. akce je prozatím zastavena.

Jak tedy do toho? Když to nejde formálně — aspoň prozatím — nutno pracovat o to v praxi, provádět to všude, od osoby k osobě. **V usilování o duševní i materiální obrodu českého národa ve všech jeho vrstvách a především v lidu, ve snaze o lásku a soulad společenských tříd, v práci a prostředí, kde nejlépe mladému se daří a kde bezpečně může očekávat výsledek, v práci mezi mládeží spočívá cíl tohoto apoštolátu.**

Práce mezi lidem. Přicházet mezi něj, stýkat se bezprostředně s ním, nejen jako jedinec, nýbrž i jako kroužek, celek, o prázdninách, na cestách, zájezdech, při společenských večerech, besedách. Nemyslím snad nějaké spolkářské, oficiální schůze, ale opravdu to, co se u nás nazývá besedou, prostě jakési schůzky: skeptik by se ptal, má-li to nějaký účel? Má — vždyť se sejdou pohromadě rodiče, děti; všichni cítí, že k sobě patří, že zde není žádného dělení a vyvyšování; lidé mají jednu opravdovou radost ze zpěvu, z hry; lichotí jim to, když cítí, že pro ně ten večer byl uchystán, že to vše jim platí, pro ně se to předvádí; rodiče se přirozeně radují, že pořadatelé si přibrali k učin-

kování jejich děti, že ony také hrají; děti jsou nadšeny, z očí jim to září: do »programu« takového večera se lehce dá zařadit pár slov o studentských snahách, jak chceme oživit bratrské soužití v české vesnici, jak jsme vděční svým matkám a otcům za pečlivé jejich vychování (to vše vzbuzuje u přítomných reflexe), jim i celé společnosti, že nám umožnila studia, že jako vzdělanci se nechceme separovat od těch, z nichž jsme vyšli, jimž chceme se věnovat, jejich osud zlepšovat, že s nimi cítíme, práce si vážíme! Co asi nejvíce vzbuzuje odium u prostého lidu proti vzdělancům, je malé, špatné oceňování tělesné práce. Když se s nimi zastavíte, přiložíte i sami ruku k dílu, chopíte se i tělesné práce, jak vám budou vděční za trochu toho ocenění práce jejich rukou. Vidíme to mnohdy na chování lidí ke skautům: snad jsou proti nim předhůzky, ale mám zprávu, jak kdysi skauti-studenti před bouří pomohli lidem na poli vázat obilí; nemá nikdo ponětí, jak jim za to vesnice byla vděčná, jak se změnilo mínění o nich. Než tím jsem trochu odbočil od programu večerních besed. Doporučíme na nich tak jen mimochodem odvykání přílišnému pití lihovin, ukážeme na následky opilství, jež zamoří a zdegeneruje mnohdy celou vesnici, na následek stěhování do měst za »lepším životem«, na depopulaci, na výstřelky různých přehnaností módy, zvyků poloměstských a j. Proti šlágrům propagovat účinně lidovou píseň, upozorňovat na lidové zvyky, ukazovat krásu krojů, výšivek, vyvracet tak mylné mínění venkovské, jako by to, co přijde z města, bylo vždy něco lepšího. Po takové bratrské upřímné zábavě odejdou vždy všichni zároveň domů, spat.

Na venkově patří pořádat sjezdy, tam mohou mít i vnější úspěch i mezi lidem. Na venkově bychom měli pořádat tábory, vícedenní výlety: ne ale po našem obvyklém způsobu katol. trampů, kteří jako druzí si vedou a působí stejné pohoršení, ale trochu napodobit takový Staffelstein Quickborn: psal o tom kdysi dr. F. X. Novák, jak jej překvapilo, když viděl, jak u ohně čtyři z Q. četli si duchovní četbu, o níž se debatovalo, s jejíž ozvěnou se usíná. Vzpomíná i jiných jejich zvyklostí a připojuje zbožný povzdech: »Ranní společná mše sv.? Společná modlitba ranní i večerní? Četná sv. přijímání? Zpytování svědomí? Kdy a kde jsme to tak měli zavedeno? Jaký apoštolický význam by mělo na venkově společné přijímání inteligence!

Jak by se s tím snadno dala spojit práce pro spolek, který je v onom místě, jak snadno morálně bychom jej mohli podpořit i činnou účastí v něm, ať již radou, přednáškou, pomocí při divadle, či již prostým faktem opravdové účasti a přátelským stykem. Aby už nebylo to vyčítané a do očí bijící predestinované vůdcovství: všichni členové mnoha spolků by cítili, že to není snad jen osobní budoucí prospěch, který je nám »motorem« k práci v spolku, nýbrž snaha sdělit se s nimi o to vše, co jsem získal studiem, vyrovnat se s nimi!

To byla jedna možnost, jak prohloubit život především sociální v našich SSS. Druhá je ta nesčetně opakovaná, navrhovaná **vincenciánská konference**: kolikrát se již o ní mluvilo, kolikrát se už odmítla a odsoudila jako přežilost, starobylost, a přece tak hluboce nespravedlivě. Není snad prostředku, který by byl tak moderní a přece úspěšný, tak osvědčený: vždyť vyžádal si ji život; svatý člověk, inteligent, ji vyčetl v potřebě doby.

Jak odmítání těchto konferencí je zbrklé, neboť se prýští jen z neznalosti, dokazuje ten fakt, že je rozšířena nejen ve Francii, mateřské zemi, nýbrž i v Německu. Je ve Würzburgu, Vratislavi — pokud je mi známo — a pracuje velmi úspěšně. Jak a kde? Analogon totiž ukazuje, jak pracovat u nás! Vincencián. konference akademiků ve Vratislavi vydala zprávu za spr. r. 16. XI. 1929 až 15. XI. 1930 a ta nás nejlépe poučí:

Podle účetní zprávy příjmy za jediný rok obnášely 4.464.92 R. M. (vždy převést na naši měnu: 8krát), vydání 4.312.44 R. M.

Z toho od studentů jako členů bylo 953.41 R. M., 3.363.09 byly dary a příjmy získané jinak, na př. z nakladatelství.

Největší část výdajů pohltily materiální podpory rodin: 2.216.90 R. M. Prázdninové kolonie, tábory, knihy rozdané mezi mládeží atd. znamenají sumu 1.762.48 R. M. Vnitřní výdaje (na vlastní výchovu vincenciánských bratří: knihovnu, časopisy) obnášejí minimum 41.87 R. M.

Do tohoto účtu není započítána cena darovaných šatů, prádla a obuvi.

Překvapuje ještě značný finanční obrát jediné konference (circa 36.000 Kč!). Ještě více však překvapí rozmanitost práce a její výsledky.

Týdně ve značném množství rozdávali čtyřiceti rodinám půl kg másla, 1 kg cukru, rýži, kroupy, mouku. Rozdílili oděv, obuv, dříví, uhlí; to vše při návštěvách, které nebyly snad v rukavičkách, nýbrž i pracovní

zkouškou. Navštěvovali nemocné, slepé, mladistvé vězně. Rozdílili zdarma mezi mládež knihy, jmenovitě Nový zákon, podporovali literaturou rozšíření liturgického života.

Aby ubohým pariům společnosti též trochu radosti v bezútěšném jejich životě způsobili, pořádali jarní slavnost, mikulášskou a vánoční nadílku. Taková letní slavnost způsobila pravou revoluci radosti: pro děti tam byly všechny zábavy, občerstvení, pro jejich rodiče kromě tělesného pokrmu i duševní, který záležel v radosti nad radostí jejich miláčků. Nedivno, že kterási maminka si pak vzdychla: To byla opravdu slavnost! Půl roku budu na ni vzpomínat a druhou polovici roku se těšit na příští.

K radosti chtěli i těm ubožákům dodatí jistého sebevědomí, úcty k sobě samým: proto pořádali večerní besedy, seznamovali se s nimi, snažili se jim sdělit něco ze svého vzdělání pro vzdělání duchovní i duševní.

V zapadlém opuštěném kostelíčku sv. Vavřince zavedli bohoslužby, sami se jich účastnili, zvali i jiné, aby získali ty, kdož do kostela nechodili, snad byli úplně vlašni i vystouplí.

Ale hlavní jejich pole činnosti bylo dítě, jím směřovali k rodičům. Utvořili z 50 zanedbaných dětí 3 skupiny a mimo měli ještě skupinu 12 učňů. Všude byli s nimi: na cestě, ve stanu, při hře a sportu i v rodině je vyhledávali. A úspěchy zde byly tak značné, že je přivedli i k novému druhu práce mezi mládeží — k ofensivní práci v táborech prázdninových.

Poněvadž chudí nemají prázdniny, nepřestávala ani o prázdninách péče vincenciánů o ně. Uspořádali po způsobu skautů prázdninový tábor. Byl to projev, živý výraz katolického ducha. Nebrali do něho děti katolíků zámožných, ale šli si pro své svěrence do uliček předměstí, kde bývají ubohé květy lidské bídy, takové proletářské bledule, které ulice zbavila křesťanského mládí; vyvezli je z města do rozkošného Heintendorfu.

Co jim tam poskytli? Vzduch, světlo, radost! Úplné zaopatření pro tělo i duši! 340 dětí si tam hrálo, zpívalo, pracovalo, skotačilo, vychovávalo, modlilo. Nebyla to snad disciplína vojska, nýbrž příklad vůdců a nejvyšší »nesluší se to na katolického mladíka!« Nikdo do nich nevtloukal katechism, aby snad tak dohnali, co vinou prostředí zanedbali: v prostředí vůdců (každá skupina 15 měla vůdce) přísně katolických a kněze, ředitele Charity, zvykli si konat to

vše, co se označuje výrazem »praktický katolicismus«. Uvědomili, že jsou katolíky a podle toho se orientovali. Po čtyřech nedělích vrátili se do svých rodin, do prostředí socialistů, kde je nikdo nevyzýval k modlitbě a přece ji dělali, kde je nikdo nenapomínal a přece jednali a chovali se jak se sluší. Vždyť říkali: »Wir sind stolz, katholische Jungen zu sein!«

I studentky pracovaly v konferenci jako vincenciánské sestry. Je přirozené, že žena pro akcentovanou citovou oblast je přímo určena k charitativní práci i k práci mezi mládeží. Proto byla v konferenci vytvořena zvláštní skupina sester, která spolupracovala při všem podnikání: co jim nejvíce konvenovalo, byly návštěvy v bytech, u nemocných, opuštěných, práce při přípravách nadílek, slavností, hry a večery dívčí mládeže.

Je tedy zřetelné, že práce v konferencích nebyla nikterak malá, neúspěšná, že konference tak prosperující dá se přenést i na naši půdu.

Když bych shrnul oba tyto náměty s návrhy, jež jsem již podrobněji probral v Kroměříži, dostal bych asi tento schematický, heslovitý (a proto hlubšího komentáře si žádající) **návrh na prohloubení sociální práce** v našich sdruženích i jejich celku:

I. Theoreticky:

Usilovat o výchovu členů k opravdovému bratrství, k přátelství, k obětavosti; umožnit členům studium otázek sociálních, národohospodářských, finančních.

II. Prakticky:

Provést v dobro svých členů akcí bytovou získávání a zadávání kondic, obědů, večerů, uskutečnit exerciční a stipendijní fondy, bibliotheku pauperum, spolkovou místnost přeměnit v klub a studovnu jmenovitě pro přespolní kolegy, vychovávat členy, aby ctili tělesnou práci, zřizováním studentských dílen, sbírek kreseb, brouků, hmyzu, známek; pokud se týká vztahů zevnějších: žít ve vzájemné spolupráci a bratrské shodě se všemi katol. spolky, jmenovitě spolky mládeže, podporovat jejich činnost aktivně pomocí svých členů, zvláště při pořádání dětských besídek, večerů a akademií; není-li jich, uspořádat podobné vzdělávací podniky, jež výborně podporují soulad spol. tříd, sami. Pracovat mezi lidem obrodně nábožensky i sociálně (lihoviny, kouření, lidové zvyky). Být činným členem charity: všude nemohou být třeba vincenciánské konference, ale všude mohou podporovat nejbližší konferenci nebo přímo

ústředí Charity, dary peněžitými, sbírkami v naturáliích, výtěžky z divadel, vánočních trhů. Rozdávat a rozšiřovat mezi lidem dobrou knihu, zvláště Písmo sv. Budit u členů i veřejnosti zájem o misie, jako povinnost bratrskou a úkol sociální.

Pokud se týká celku representovaného Ústředím.

Předpoklady:

1. Ze sociálních motivů usilovat o jednotnou organizaci katolického studentstva v ČSR. (jinak jsou pro nás uzavřeny zdroje stát. subvencí!)

2. Z týchž důvodů usilovat o jakousi exekutivu mládeže katolické v Praze, ústřednu práce v našich spolcích (forma něm. Jugendreferatu).

3. Usilovat o jednotnou ústřednu mezinárodní, ať již pokud se týká speciálních spolků, či veškeré mládeže. (Což už spí Liga Cyrilometodějská?)

Založit ústřední stipendijní fond, prostředkovat členstvu podpory státní i soukromé, vést v evidenci vypsaná stipendia středních i vysokých škol, upozorňovat členy na vypsané podpory ať již našeho státu či jiného na prázdninový pobyt v cizině za účelem ovládnutí cizího jazyka, organisovat výměnu studentů různých národností, z měst umístit na venkově, chorým obstarat bezplatné nebo slevené léčení v lázních, mořských léčebnách, organisovat s vhodnými organisacemi př. skauty pro vlastní členy prázdninové tábory. Sjezdy uspořádat přístupně všem kolegům, zmenšit jejich nákladnost přestěhováním z měst na venkov, udělat je při tom pružnější a více prosperujícími: dát do jejich programu několik referátů, spojit je s debatou o soudobých otázkách, oživit výlety, koupání, exkurse.

Celý tento náčrtek je hrubý, nikterak detailně propracovaný, jen rychle a zběžně narýsovaný a má proto svoje chyby. Ale — nemá jich věc sama a proto si zaslouží, aby se o ní uvažovalo. Jistě není i úplný: než jedna věc upozorňuje na druhou, třetí a tak se vyvíjí celý řetěz práce.

Koho by věc interesovala, měl k tomu poznámky i námítky, ať mi napíše (třeba prostřednictvím Ústředí).

Pozn. tajemníka: Mnohé bude předmětem debaty letošní pracovní konference. Jest tedy nutné, abyste již předem zaujali své stanovisko a do Ústředí dopsali, jak si tu kterou věc představujete, aby se pak jen planě nemluvilo. Náměty zde uvedené jsou velmi krásné, jen vy na ně hodně reagujte!

Oldřich Buráň:

Již dosti smutku.

*Již dosti smutku, lkání!
Jen ztiš se srdce, ztiš!
Co mrtvé, nech hnit v hrobě,
a klidně nes svůj kříž.*

*Coš rádo kdysi mělo,
to osud tobě vzal;
pod trosky snů tvých hradů
už dávno pochoval.*

*Hleď, v rozkvětu je léto;
nuž, potlač jen žal svůj,
co v radosti té zmůže
dnes žhavý výkřik tvůj?*

Oldřich Buráň:

Den smutku.

Pátek 15. května 1931

Jako když blesk rozrazí noční oblohou, tak účinkovala zvěst o smrti básníka Viktora Dyka. Zemřel Jirásek, Zubatý a jiní, o těch se však vědělo delší čas předem, že stonají. O nějaké chorobě V. Dyka neměl — kromě nejbližších přátel — nikdo sebemenšího tušení. A najednou taková zpráva . . .!

Na nás mladé účinkovala ona smutná zvěst dvojnásob bolestně. Věděli jsme, čím nám Viktor Dyk byl, a co jsme jeho úmrtím ztratili: Horlivého a neochvějného zastánce našich práv a názorů, pro něž je nám ještě stále houževnatě bojovat. V. Dyk byl kromě literátem také politikem, politikem rozumným, bystrým a prozíravým, avšak my ho milovali především jako literáta. Jeho literární činnost, jeho pohotovost, ráznost a nebojácnost, zejména však jeho upřímná láska k vlasti a národu dovedla v nás vzbuditi upřímný pocit obdivu, úcty a lásky. Jako vše, co bylo utiskováno a posmíváno, dovedl se i otázky nás mladých vždy a proti všem horlivě zastati. Věděl, proč tak činí, neboť věděl, čeho se zastává.

Cituji zde některé věty a partie z jeho románu »Děs před prázdnem«, který, tuším, dosud nevyšel (vyjde ve sbírce »Pyramida« u B. Jandy v Praze letošního roku), neboť obsažené v něm názory jsou pro nás zajisté radostným porozuměním zesnulého básníka. Tam praví: »Rozumáři předešlých dob stejně se mýlili, jako se zmýlí rozumáři dneška. Bylo to mládí, jež mělo pravdu, a bude to mládí, jež bude míti pravdu.« O něco dále: »I u nás je utkvělá domněnka, že mladé nápady jsou špatné nápady.« A na jiném místě promlouvá ústy starého Václava Šarocha k mladému stu-

dentu medicíny: »Vidíte, vážený Medicinae Universae Kandidáte, sympatisuji s vámi. Sympatisuji s mládím. Snad právě, co se zdálo mudrákům nejláznivějším, ukáže se jednou jako největší moudrost. Kdož ví? Musíme mládež více milovat než dosud; musíme zůstat mladšími, než dosud. Nesmíme tak rychle stárnout, jako se dosud u nás stárla. Medicinae Universae Kandidáte: je zdravý národ, u něhož se setkáváme se starci už ve věku mladistvém, nikoli však s jinochy v pokročilém věku? Takový národ bude mudrovat, nikdy však nebude jednat. Takovému národu posléze čin nebude předmětem obdivu, ale předmětem kritického hloubání. A zatím co bude hloubat, život mu unikne. Ne, mladí přátelé, dopřejte mně, »vetchému kmetu«, jak říkají lidé, chtějí-li u nás lichotiti jubilantům, dopřejte mně, abych s vámi byl pošetilým, to jest mladým. Tak krásná je mladost, že se jí ani stařec nesmí vzdát. U ní se rychle rodí myšlenky a rychle zrají v čin. Ať žije mladost, a žije věčná mladost!«

Jaká to krásná slova, rozumějící našim ideálům, ideálům blouznivého a, jak V. Dyk říká, pošetilého mládí. Jsme mu za ně vděční a nikdy mu jich nezapomeneme. Ústřední postava románu »Děs před prázdnem«, toť vlastně Viktor Dyk sám: Vysoká, robustní postava, rozpálená tvář, horečné oči a hlas, jenž při každém projevu rozburácel prostorem jako hlas hromu. Tak ho vidím dosud, jak před zástupem pozorných posluchačů přednáší v neděli dne 16. listopadu minulého roku v ostravském Domě umění o sobě a svém díle.

Viktor Dyk byl tedy zastáncem nás mladých, jimž vléval v srdce lásku a nadšení k novému a lepšímu životu a k vlasti. Chtěl ži-

votné mládí přiblížití nechápajícimu stáří a z té příčiny zastával se též po stránce literární činnosti tradice a kontinuity, že mladá literární generace má vycházeti z porozumění a pochopení díla generace předcházející, což by však nikterak nevyklučovalo její kritický postoj a samostatně nazírání nových směrů. Při své prudké bojovnosti dopouští se — jako ostatně každý smrtelník — i omylů, avšak dovede se k nim vždy poctivě přiznati a uzavírá přátelství znovu s těmi, jež dříve potíral. Potírá Machara, jenž, jak se mu zdá, vychovává k negaci, nesouhlasí s básnickou řečí Březinovou, již chce míti prostou a srozumitelnou, útočí proti Bezručovi pro jeho verš »zhyneme dřív, než se rozední«, neboť nemůže o žádném hynutí slyšeti, polemizuje s Čapkem-Chodem a tam, kde poznává ve svém tvrzení omyl, rád ho uznává a opravuje. Havlíčkovský sarkasmus sešel se tu s humorem nerudovským.

Viktoru Dykovi přisuzuje se improvisační tvorba, ale sám nevěří v naprostou improvisaci a hodnotu svých prací nechtěl by posuzovati podle délky doby, v níž povstaly. Některá jeho díla zrodila se rychle, téměř v několika dnech, event. měsících, jiná však zrála a tvořila se léta; všechna jsou ale vykrystalisována a prožitá.

Pod dojmem úmrtí básníka i politika Viktora Dyka bylo napsáno mnoho nekrologů a bylo radostno konstatovati, kterak všechny svorně hodnotí dílo zesnulého ať jako Dyka politika, či Dyka básníka. I toho si všude povšimli, jak představitel vášnivého nacionalismu miloval mládež a jak byl mládeží milován, což nejlépe dokázala účast na jeho pohřbu. Též my, mládež katolická, připojujeme se k doprovodu na poslední cestě velikého poety. »Devátá vlna« smetla ho s břehu života, avšak na břehu, kde stál, zbudujeme mu pomník slávy nehynoucí, aby se o něm nemohlo říci: Sic transit gloria mundi.

Na konec stůjtez zde verše z jeho díla »Děs před prázdnem«:

F. B., bohoslovec:

Pán volá.

Obraz: Vypukla vzpoura v království spravedlnosti a lásky. Král i vůdce vzbouřenců svolávají do zbraně své stoupence, formují armády, sestavují generální štáby. Zákonný vládce volá do boje všechny lidi dobré vůle, mající smysl pro pokoj, právo a spravedlnost. Udává podmínky, za kterých přijímá odvážné dobrovolníky pod svůj prapor: Neukládá jim více prací a námah, než bude snášeti sám.

I my jsme mladí byli. Bouře jarní
zahřměla v každé z lyry naší strun.
Nezchladni, srdce, ještě nezestárni!
Pamatuj na to, čím kdys hořel jun!
I my jsme muži byli. A v té bouři
my převzali jsme úsek svůj a díl.
S požárů dýmem! V dešti kulí, v kouři.
Neváhej, srdce: čeká krásný cíl!
Tož buďme mladí, jestli doba volá.
A buďme muži, útočí-li vrah!
Polnice hřmí-li, touha neodolá.
Poznala všecko, nepoznala strach!
Druhové zašli výprav zašlé doby;
zbyls proto zde, bys prapor jejich zved!
Ne, děti Slávy nesmí býti roby.
Nestárni, srdce: ještě nutno vpřed!

Ano, ještě nutno vpřed! A právě srdce to bylo, které učinilo toto rozhodnutí, jinak oprávněné, nespílitelné. Cizina, Lopud v Dalmacii, stala se mu, horlivému nacionalistovi, osudnou! — —

Devátá vlna .

*

Stručná informace:

Viktor Dyk narodil se 31. prosince 1877 v Šopce u Mělníka. Po vykonaných studiích oddal se literatuře a žurnalistice jako redaktor »Samostatnosti« a pak »Národních listů« a »Lumíru«. V letech 1918—1925 byl poslancem, od r. 1925 senátorem. Vydal tyto básnické knihy: A porta inferi, Síla života, Marnosti, Buřiči, Satiry a sarkasmy, Milá sedmi loupežníků, Pohádky z naší vesnice, Giuseppe Moro, Prohrané kampaně, Lehké a těžké kroky, Zápas Jiřího Macků, Noci chiméry, Anebo, Okno, Poslední rok, Podél cesty, Domy a Devátá vlna. — Prosaické: Piseň o vrbě, Konec Hackenschmiedův, Prosinec, Prsty Habakukovy, Můj přítel Čehona, Krysař, Tajemná dobrodružství Alexěje Ivaniče Kozulinova. — Dramatické: Posel, Zmoudření dona Quijota, Revoluční trilogie, Ondřej a drak a poslední veselohru Zapomnětlivý.

Neodliší se od svých bojovníků oděvem; budou jísti tutěž stravu, co on, budou museti občas bděti jako on, postupovati ne více nebezpečí než jejich vůdce, který ve stejné s nimi řadě bude se bít, stejným dílem bude se s nimi děliti o kořist. — Za jejich věrnost slibuje odměnu: Nikdo nezahyne a vítězství je jisté.

Náčelník vzpoury zahrnuje do své vojenské

smlouvy toto: Nařizují svým vojákům bojovat lži a podvodem, zanáseti do řad klidných občanů nespokojenost, zmatek a nepořádek. Já jsem váš tyran, vy jste otroky mých zámyslů, mně náleží kořist, vašim údělem bude duševní rozervanost, zoufalství a bídná smrt.

Je to obraz a je to skutečnost, kterou nám staví před oči sv. Ignác ve svých Exerciciích. A dávno před svatým Ignácem ozývá se ze skalnatého Patmu hlas apoštola Jana, který Bohem veden v mohutné Apokalypsi, dává nahlédnouti na onen veliký zápas krále spravedlnosti a lásky, Krista — s náčelníkem odboje, otcem lži a původcem rozvratu, antikristem.

Boj trvá již tisíciletí a oba vůdcové stále svolávají pod své prapory. — Kam se přidáš ty, katolický studente? Vábí tě ušlechtilá výzva vznešeného krále-Krista, anebo chceš raději pohodlně seděti doma čekaje, jak věc dopadne? Zajisté, že všichni s hrdostí se hlásíte pod prapor Ježíše Krista. Avšak On nevolá jen vojiny, ale přeje si míti hojně zdatných důstojníků své velké armády a těmi jsou nadšení, obětaví kněží. A proto tluče na srdce katolických jinochů-studentů, tu jemně, onde mocně dává zaznívati v nitru božskému svému hlasu. — Kdo z vás, přátelé, slyše ten hlas, má rozhodnou odvahu zvolati se Šavlem, zasaženým bleskem milosti Boží: »Domine, quid me vis facere — Pane, co chceš, abych činil« (Sk. 96) a kdo uposlechne ochotně jako celník Matouš oné stručné a láskyplné výzvy: »Sequere me — Pojď za mnou«? (Mt. 99). Či budete dbáti světských ohledů, dáte se zastrašiti pokřikem ulice, pošlapete své povolání, zatarasíte si cestu k pravému štěstí? Katoličtí studenti, hnusí se vám nízkost dnešní zmaterialisované doby, plazení se za hmotným prospěchem a pohodlím, toužíte po výšinách, hledáte ideál. Co však je více ideální, než vznešená služba Bohu, církvi a vlasti — jak ji vyžaduje kněžské povolání? — Vaše srdce hoří touhou konati dobro. Máte k tomu někde lepší příležitost než ve svatém kněžství?

Chcete uplatniti své vlohy. Nabídněte je Kristu Pánu. Volá vás Církev, volá vás národ. Boj proti Bohu se víc a více stupňuje. Pod prapor satanův se hrnou lidé jako šílení. Národy mu zaprodávají svou krev i duši. Kdo zastaví rozvrat a zkázu, ne-li Kristus s ukázněnou armádou vojinů a důstojníků?

Bůh je všemohoucí, nepotřebuje slabých lidských sil, ale užívá-li ve své nevýslovné prozřetelnosti k provedení svých nejsvětěj-

ších plánů ubohých tvorů, povyšuje nás tím k veliké důstojnosti a cti. Kdo odváží se odmítnouti velkomyslnou nabídku Boha, Ježíše Krista, který nabízí své přátelství nadšencům, již vstoupí do jeho služeb? »Iam non dicam vos servos. vos autem dixi amicos« (Jan 15, 15). Není účelem těchto rádek naverbovati pro semináře a noviciáty co největší počet absolventů středních škol. — Vyžaduje-li každé povolání určité vlohy a sklony, žádá toho tím spíše stav kněžský, jemuž člověk nevěnuje pouze jistou část svého času a schopností, ale kde musí vydati sebe celého podle hesla sv. Pavla: »Mihi vivere — Christus est«.

Nejsou všichni voláni k této přímé službě Boží, ale je jich jistě více voláno, než ve skutečnosti jich hlasu Božího poslouchá. Pán volá, ale nenutí. Volte svobodně, ale svobodou dítek Božích, která chce jen to, co chce Bůh. Modlete se za osvícení a poznání pravé cesty, poradte se s duchovním rádcem. A poznáte-li, že i vám platí pozvání do apoštolského sboru, nedbejte na mámení a našeptávání světa, který rád pomáhá ďáblu v jeho nekalých záměrech.

Budou vám černými barvami líčiti kněžské povinnosti. Nic nedbejte. Bůh je naše síla. Kdo však hledá pohodlí nebo popularitu, ať přemýšlí o jiném povolání. — Přihlásí se rozvášní rádcí a budou vám tvrditi, že církev nepotřebuje kněží, ale vzdělaných katolických laiků. A zatím hrstka kněží klesá pod tíhou prací, oltáře jsou opuštěny, duše bez útěchy. Co pomohou řady věřících vzdělanců, nebude-li se přinášeti nejsvětější Oběť, nebude-li nikoho, kdo by uděloval sv. svátosti a kázal živé slovo Boží?

Budou vás strašiti báchorkami o ponurém životě v semináři, rozšiřovati vymyšlené historiky o zoufalých bohoslovcích a neřeknou, poněvadž také nevědí, že v seminářích a noviciátech je sídlo ušlechtilé radosti a pravého veselí. A na předhůzky o špatném příkladu některých kněží odpovězte, že chcete býti kněžími dobrými a že chcete vynahraditi, co jednotlivci pokazili. Připravte se na uštěpačné poznámky, posměch a nadávky. To všechno svět umí a to předpověděl náš drahý Mistr při poslední večeři apoštolům a jich nástupcům. Pravý charakter se však nedá odstrašiti. Jde-li o splnění vůle Boží, nesmí býti pro křesťana překážky. Drazí přátelé, zkoumejte se, radte se a hlavně modlete se! — Kéž vyvolí si Spasitel z letošních abiturientů hodně oddaných sluhů, příštích nadšených kněží podle vzoru Svého Nejsvětějšího Srdce!

Miram H.:

V podvečer.

*Západ schvátil slunce do krovových ramen.
Poslední třpyt rosou již se oláčí —
nebem stříká barev pramen;
mékce soumrak krajem kráčí . . .*

*A to nebe! Jak když poesie pluje
tichým srdcem básníkovým —
snad již pro noc hvězdné plány snuje,
rytmem zpívá věčně novým.*

*Šat nevěstin jak by právě stržen s těla —
oblak cáry modrem visí.
Západ hasne — noc jde touhou vřelá,
jde noc jasná — a sny křísí — — —*

Václav Černý:

Několik slov závěrem.

Již loňského roku jsem na tomto místě napsal několik slov závěrem XI. roč. »Jitra«. Letos učiním tak opět. Nepovím zde snad do podrobností všechno. Jsou některé věci, které zde nemohu snad řešiti, bude však dobře, když se vyvine na pracovní konferenci náležitá debata o »Jitře«, abych mohl na všechny náměty osobně reagovati, zodpověděti a vysvětliti je.

Nuže, k věci! »Jitro« uzavírá svůj XII. roč. Nemohu říci, že by bylo vykonáno všechno z těch slibů a programů, které jsem načrtl na konci roč. XI., mohu však klidně konstatovati, že se vykonalo dosti. Charakteristickým znakem XII. roč. jest boj a věčné hledání. Nemám zde na mysli ani tak ony boje, jichž jsme byli svědky v rubrice »Řádky chvályplné a nelitostné«, jako spíše ten vnitřní, navenek se dost málo jevící boj, jež »Jitro« prodělávalo.

Bylo to jakési věčné hledání toho nejlepšího, čím by »Jitro« mělo býti. První věc, kterou jsem učinil, byla volba úvodníků. Osoby politicky orientované jsem úmyslně nežádal o slovo, aby nemohla býti činěna výtky, že jsme více političtí než ideoví. »Jitro« je časopisem katol. stud. středoškolských a ti nemají s politikou nic společného. Volil jsem proto úvodníky úmyslně od intelektuálů a spisovatelů z řad katolických. To pokládám za jediné a nejlepší řešení tohoto bodu a pevně věřím, že každý rozumný člověk se se mnou bude v tomto shodovati.

Pokud běží o vlastní obsah »Jitra«, bude vždy tolik názorů, kolik hlav. Nutno však opakovati, že »Jitro« nebude nikdy v tomto ohledu stoprocentním, poněvadž je tribunou mladých, začátečníků, studentů.

Skvělý náběh k lepšímu byl dán na pracovní konferenci v Kroměříži, když zástupci MSS prohlásili, že se v Brně utvořil jakýsi redakční kruh, jenž si vytkl za úkol nejen »Jitro« kritisovati, nýbrž i sháněti příspěvky, hodnotiti je a ty, jež uzná za vhodné, zaslati ke konečnému rozhodnutí do Prahy. Vítal jsem tento návrh velmi potěšen, poněvadž se mi zdálo, že tím bude asi všechno již napříště zachráněno. Čím bude větší výběr, tím bude lepší i obsah čísla. Radost má však nebyla úplná. Hned v Kroměříži předseda redakčního kruhu brněnského prohlásil, že pro nával práce bude moci přikročiti k realizování snad až v dubnu nebo v květnu. Již tehdy jsem tomu nemohl dobře nějak rozuměti. Přicházím s námětem spolupráce, ale již předem prohlašuji, že zatím nemohu. To jest plané mluvení, jež možno nazvati jakkoliv, jen ne práci. Mluvíti, to dovedeme, v dopisech vyhrožovati, ale práce, skutek, tyto výrazy známe jen ze slovníku svých společenských frázi. Jak je vidět, tedy redakční kruh při MSS sekci úplně zklamal. Snad jsem se nevyjádřil dosti vhodně, nezklamal redakční kruh, ale ti, již byli jeho členy. Je to fakt smutný, nevím, jakými argumenty se budou chtít ubrániti nebo aspoň omluviti, ale pro mne je ta záležitost tímto vyřízena. Budu-li míti příležitost na pracovní říšské konferenci, řeknu k tomuto bodu ještě více! Prozatím to však stačí, je to asi v podstatě všecko. Přimlouval bych se a prosím všechny soudné čtenáře, aby se postarali o to, aby brněnský kruh redakční skutečně vešel v činnost, myšlenka je dobrá, je třeba jen pustiti se do práce.

S tímto by tak asi souvisel také ten moment, proč nevycházelo »Jitro« pořádně. Řek-

nu to dnes otevřeně. Nebylo příspěvků, aspoň ne hodnotných.

Byl jsem snad v posudcích ostřejší než tomu bylo léta minulá, ale nemohl jsem si pomoci. Byla-li někomu v některém ročníku otištěna nějaká báseň nebo článek, nemusí mít ještě nárok na to, aby byl stálým dopisovatelem a spolučlenem redakce, když jsem uznal, že jeho veršování se pohybuje na úrovni zamilovaného kvartána nebo poblouzněného mozku sextána, jenž chce řešit básnický záhadu všehomíra. Nikdy nebudu a nemohu také nikomu příspěvky předělávat a podobně, jak o to často mnozí žádali. Na to nemám času! Na to bych musel mít též příjmy jako redaktor, korektor a učitel spisovatelství některých výtečníků, kteří nemají kritického postřehu pro to, co mohou na redaktorovi žádati a co ne! Najdou se jistě i takoví chytráci, kteří řeknou, že právě příkrými posudky jsem si odloudil celou řadu příspívatelů. Na to je jen jedna odpověď! Nikoho z nich osobně neznám, hodnotil jsem pouze jejich práce. Jestliže snad byli ve svém nitru uraženi v domnění, že píší věci hodnotné, není to s jejich rozumem v pořádku a proto není naprosto čeho litovati. Zisk z toho měli všichni. Oni, že ušetřili čas a peníze za papír a inkoust, já pak jsem byl ušetřen těžkých zkoušek síly svých nervů. Pošle-li někdo na padesáti arších epickou báseň s poznámkou, že se doufá, že bude přijata a hned na první stránce, tu se člověk přesvědčí, že ten autor není, nebo, kdož to skládání smolil, nebyl normální, nesmí se mi nikdo ani dost málo diviti.

Vlastní text jsem sháněl vždycky pracně, ale doufám, že všichni rozumní byli spokojeni. Lepšího dosud nebylo možno docílit.

Pokud pak běží o rubriky, to je kapitola sama pro sebe. Byly zastoupeny letos dosti a pěkně! Duchovní hlídka bývala vyplněna vždy a odpovědnost za ni nese dp. P. Daňha, za ostatní si odpovídám sám.

Jan Bareš:

Dva svaté okamžiky.

Zda není svatým ten vznešený okamžik, kdy nebe lásky a milosti snoubí se se zemí hříchu, kdy Bůh, tolikrát ukřižovaný lidskou nepravostí, tiskne člověka otcovsky na své krvácející božské srdce? — Ó nekonečný zázraku Eucharistie!

Vlny deseti věků se převalily od chvíle, kdy práh staroboleslavského kostela posvětila krev svatého knížete, jejíž vláha pokřtila celý národ. — A desetitisíce

Stále a stále se najdou někteří, kteří reptají proti obsáhlým referátům z literatury a příliš dlouhým filmovým a divadelním recenzím. Zde platí zase toto: Koho to nebaví, ať to nečte! Studenta to však musí zajímat a je dosti těch, kteří se skutečně o tyto části zajímají a rádi je čtou! Jestliže jsem vyplňoval rubriku »Divadlo a film« já sám, nebylo to z nějaké touhy, čísti vždy na těchto místech svůj podpis, nýbrž prostě proto, poněvadž nebylo nikoho jiného, který by to učinil. Podobné referáty, o něž jsem žádal brněnské, nikdo nikdy nezaslal a bylo to jistě jen ke škodě všech a »Jitra« samého, že nemohlo informovati i o kulturním životě Moravy. Rubrika »Řádky chvályplné i nelitostné«, to jest kapitola sama pro sebe a nebyla špatná. Zde jsem prostě otiskl vše, pokud to jen poněkud šlo a obsahově to za něco stálo. Je ovšem škoda, že se tu neřešily problémy a náměty důležité, ale k tomu se může konečně časem ještě dojít. Bude jen třeba, aby někdo začal a ukázal správnou cestu. Osobní boje nebo polemiky, o nichž by se mohlo zdát, že jsou osobně zahroceny nebo aspoň zabarvovány, napříště se v »Jitře« nesmí objeviti. Pole je zde volné pro výměnu názorů, ale obsah toho, co se bude řešiti, musí býti podstatný, věcný a účelný. Není to tak snadné a proto ať si každý napřed dobře rozváží, co podnikne!

To by bylo tak asi v podstatě všechno, co bych mohl říci na konci XII. roč. »Jitra«. Všechno jsme ještě nevykonali, máme tedy v budoucnosti práce ještě dosti a proto po prázdninách s chutí do toho. Na dobrou věc není nikdy pozdě! Bude-li jen trochu dobré vůle a ochoty a hlavně sebekritiky, dopracujeme se jistě krásných výsledků, za něž se nebudeme museti nikde styděti, naopak bude nám to jen ke cti!

Nuže, po prázdninách všichni zase na svá místa!

přicházely vzpomenout slavného jubilea a pokleknouti u hrobu sv. Václava v kapli svatovítského chrámu. Ach, jak něžná a krásná to vzpomínka na velebný ten okamžik, kdy Kristus v bílé Hostii přicházel k nám z tabernakula této kaple!

A přece byla na světě ještě jedna kaple svatováclavská, kde srdce naše zalilo stejné blaho. — — —

Řím! Střed světa, sídlo modliteb, skála víry, ohnisko lásky křesťanské!

Pohanské panny Vestiny daly vyhasnouti věčnému ohni před obeliskem bohyně a pontifex maximus marně obětoval Jovovi. — Zas planou věčná světla, ale před oltáři Eucharistie a křesťanský Pontifex Maximus žehná z Říma celému světu.

Zde byl cíl naší pouti.

A jako nezná Prahy, kdo nenavštívil chrám svatovítského, tak nezná Říma, kdo nestanul pod ohromnými klenbami vechrámu sv. Petra. Závratnost kamenných výšek a hloubka obrovských prostorů tiskne duši na kolena před svatoštánkem Nejvyššího.

Jdeme měkkým šerem lodí a od kaple ke kapli roste náš obdiv a úžas. Geniové štětce a dláta vzdali tu hold Bohu. Zde neobdivovali jsme ukázky lidské dovednosti, zde žasli jsme nad zázraky Víry. Jen ta dovedla z drobných kamének složití obrazy nedostižně detailní dokonalosti, jen ta dovedla vésti vzmach dláta, ryjícího v úběl mramoru tahy nesmrtelné, jen ona dovedla vzklenouti rukou Michel-Angelovou nejsmělejší kopuli nad korunou věčného města, dómem svatopetrským.

A tu náhle, znenadání zavála k nám teplá vůně domova! Zde, daleko za stříbrnými ledovci Alp, kde prostým rybářům se ani nezdá o nějakém českém náručku, zadýchalo to něžně, mateřsky. — To světec předloňského milenia kynul nám vlídně s oltáře v kapli svatováclav-

ské. Jak dojemně milá byla jeho svatá blízkost!

A tu měl nám vzejítí onen drahý, svatý okamžik. — — —

Nádherným jitem otvíral se den 5. dubna. Modrá obloha a slunce objímaly věčné město, jako by nebesa chtěla potvrdit, že chmury Velkého pátku se rozpýtly a hříchem popravená Láska slaví vzkříšení. —

Boží Hod sňal roušky s oltářních obrazů a vznešené »hosana« zvonů velebilo Vítěze nad smrtí. Záplava bílého světla zatopila lodi vechrámu, plnicí se novými a novými zástupy věřících, jejichž srdce přetékala tou slavnostní náladou dne. Tlumený šum vál prostorami chrámu — modlitba tisíce rtů a srdcí — když pojednou rozlehlá klenutí zalila se přivalem ozvěn.

To čtyři sta českých poutníků zapělo »Ejhle oltář . . .«

A slavná melodie vlnila se chrámem, zaplavila jeho nesmírnost i duše všech přítomných, česká píseň dobývala srdcí, podmaňovala, uchvacovala. Cizí přistupovali, aby pokleklí po našem boku.

A oltář zářil a zářily naše oči, vždyť cítili jsme se tu doma v té svatováclavské kapli, pod záštitou svatého vévody. Bílý Kristus vlídně nám kynul a lačné duše nedočkavě se otvíraly k přijetí božského Hosta, jako se otvírá poupě vláze rosy.

A když velebný hymnus, znásobený ozvěnami, nesl se k svatému Václavu, aby nedal zahynouti nám i budoucím, tu já-saly rty, srdce, celá bytost naše, aby vypívaly slast tohoto svatého okamžiku.

Bedřich Strnadel:

Modlitba - životní síla.

V materialistických bojích dneška zapomíná se na největší pohromu, která stihla celé lidstvo, od dělníka až po doktora filosofie, na krizi duševní. Principem duševní spokojenosti a síly jest zbožná a pokorná modlitba.

Modlitba je pozdvižení duše k Bohu. Člověk se modlí hlavně za trojím účelem: Buď aby Boha ctil a velebil, nebo aby Bohu děkoval, nebo konečně aby Ho o dobra prosil. Kdo se modlí, ten s úctou, vděčností, obdivem a důvěrou myslí na Boha. Obdivujeme technické vynálezy, jak teprve máme velebiti toho, který nám je dal. Sv. Pavel volá: »Co máš, člověče, co bys nebyl obdržel?« Lidé, jichž ná-

boženstvím jest hrubá hmota, kteří věří všemu, co jim temná doba dneška podává, snaží se význam modlitby zmenšiti námitkami, jichž vyvrácení jest zcela jasné.

»Já nepotřebuji modlitby, ta je jenom pro slabochy.« Člověk stížen nemocí, prosí o lékaře, přestává spoléhati na svou tělesnou zdatnost. Duše má mnohem větší cenu než tělo. Čím je tato cena větší, tím více jest nám třeba pomoci Vševedoucího.

»Bůh nepotřebuje naší modlitby, dává nám všechno bez prošení.« Dary přirozené dává všem bez rozdílu, ale dary nad-

přirozené, dokonalou lítost nad hříchy, svou lásku a radost věčnou dává těm, kteří o ně pokorně prosí. »Pokora jest pravda«, praví sv. Terezie. Kdyby nám Pán Bůh dával vše, aniž bychom o to pokorně prosili, zvykli bychom si přijímati tyto dary jako cosi nutného a pozbyli bychom úcty k Bohu. »Proste Boha a bude vám dáno« (Luk. 11, 9). Naše modlitba musí býti pravidelná a vytrvalá. Ráno větráme místnost, abychom načerpali čerstvého vzduchu. Zda větráme modlitbou také naši duši, která potřebuje posily a osvěžení? Bůh zkouší naši vytrvalost a nedává nám své milosti ihned, jak o ně prosíme, abychom se naučili odpírati nástrahám a zvykli sebezapírání.

»Já se již nemodlím, neboť modlitba nic nepomáhá.« Bůh nás často nevyslyší, poněvadž se nemodlíme náležitě. Modlitba je taková, jaká je na ni příprava. Mnohdy nedosáhneme toho, zač prosíme. Avšak On jest bytost nejdokonalejší a vševědoucí, proto nejlépe ví, co jest nám prospěšné. »Ne má, ale tvá vůle, Pane, se

staň!« Matka prosí Boha o záchranu svého nemocného synáčka. Bůh ji vyslyší, synáček doroste, ale stal se z něho zhýralec, až konečně končí na šibenici. Tu ovšem matka s hrůzou pozná, že lépe by se stalo, kdyby ho Bůh k sobě jako nevinné dítě povolal. Nevíme proto, zda splnění naší prosby bylo by užitečné nám, ba celému lidstvu. Tomu, kdo se dobře modlí, řekne jednou Bůh: »Hle, tu se stalo, protože já jsem to chtěl a protože ty jsi o to pokorně prosil.«

Naše inteligence, která hazarduje s pojmem »vědomost«, se domnívá, že modlitba sníží její dosti pochybný význam a proto modlitbu úplně zamítá. Sv. Ignác praví: »Schází-li ti moudrost, modli se! Jediný pokorný pohled k Bohu více osvětlí duši, než tisíc rozumových dokladů.« Po celodenní práci tělesné nesmíme zapomínati na hlavní životní složku, práci duševní. Svět potřebuje svatého idealismu, který by ho vrátil Bohu. Životním heslem každého katolíka činu buď: »Modli se a pracuj a Bůh ti požehná!«

Emil Zavadil, tajemník:

Roční bilance.

Jen z povinnosti, kterou cítili jistě moji předchůdci a kterou i já jsem nucen na sebe vzít, píši tento článek. Píši jej nerad, poněvadž v něm nemohu napsati to, co bych chtěl: Vzrostli jsme tak, že počet našich sdružení přesahuje sta a jsme s prací spokojeni. To bude krásný výsledek! — Ale dnes?

Není ve mně pesimismu, ale rozhodně jest nutné býti kritičtějšími, než obyčejně bývají funkcionáři, mající na starosti organizaci. Pakliže tedy nejsem spokojen vykonanou prací, nevyvinul jsem náležitou energii a přiznávám se, přímo jsem se obával ji vyvinouti v míře té, jak bych chtěl. Příčinou byla nezpracovanost. A v čem jeví se plus tohoto roku, jest nabytí zkušeností a v poznání nedostatků naší organizace. Přátelé, Ústředí jest vám vždy k dispozici, má s vámi ty nejlepší úmysly, jest a musí býti vaším rádcem a ochráncem; proto se musíte také ve svých záležitostech naň obracet. Vy nečtete o běžníky, neodpovídáte na dotazy, nechápete, jak mnoho nám tím odnímate chuti k práci, když ani do konce roku neodeslete nacionálie. Vy vyvíjíte u vás krásnou činnost spolkovou, my o tom nevíme,

neposíláte nám ani poznámek, ani zpráv o činnosti, ani sebe menší článku, vystřižený z novin o vašich akcích. Vy pracujete, ale Ústředí o tom neví. Chceme býti též hrdi na vaši práci, chceme se rovněž radovati z vašich úspěchů. Proč nesdílíte s námi vaše bolesti? *Proč nám nevěříte?* Kolegové, chceme pracovati s nadšením, neubírejte nám ho tedy! Máte snad v mnohém příčiny k nespokojenosti, ale sdělte nám je, poradte, jak odstraniti vady! Víme a cítíme sami, že musí nastati náprava v hlavě, mají-li údy sloužiti dobře. I po této stránce prospěje jistě nabytá zkušenost. Jen vy buďte opravdoví a důvěřujte nám!

Skoro každého roku přečítáte totéž: chválu práce z uplynulého roku, pokrok od minulých let, rady a plány pro rok příští. Je to již povinností funkcionářů zpraviti vás o své práci a vy máte právo věděti, co se udělalo. Nadepsal jsem článek »Roční bilance«; čekáte tedy též slova uspokojení. A zatím?

Leč nikoliv. Což není v Praze nové SSS mužské? Hřích, který nám byl vždycky předhazován, je tedy smyt. A co SSS d. v Českých Budějovicích? A SSS Tábor?

Co úspěchy letošních zemských pracovních konferencí v Kroměříži a Pardubicích? A jistě máte na mysli též: co naše veliká pout do Říma? Jest škoda ovšem, že Ústředí nemůže se pochlubit tímto posléze uvedeným podnikem, leč radujme se, že alespoň na valné hromadě v Praze přijato bylo ono nadšení, které nás do Říma provázelo.

To je tedy ta bilance. Chudá. Na stránce: »dal« je jen nepatrná položka a stránka: »má dáti« ukazuje, co zůstalo nesplněno. Příčinu jsem již částečně shora naznačil. Avšak přece letošní správní rok vykazuje jeden veliký úspěch, dik hospodárnosti výboru. Zůstává několik tisíci aktivní. Vy víte, přátelé, jak velikou roli hrají v organisaci finance. A nám se jich stále nedostává. Vy víte rovněž sami, jak těžce se shání předplatné za »Jitro« a jak málo vynesla akce Mikul. daru, dozvíte se z článku referenta Mikul. daru. To jest druhá naše bolest. Veřejnost dosud málo projevovала pochopení pro naše katolické hnutí studentské a odnímá nám možnost vyžítí se úplně sociálně tak, jak to máme v programu a

jak cítíme, že bychom jedině měli vyplniti svůj úkol. Jsme mladí, není k nám důvěry ani se stran našich přátel. Studentstvo dosud, až na málo příznivců, stálo osamoceno; nikde opory, málo pomoci, nikde pravého pochopení. Zde jsou překážky našeho života.

A jak bude za rok? Jaký je program nového výboru? Neznáme vašich přání. Vidíme však některé nedostatky. Přijďte na valnou hromadu a budete mít možnost uslyšeti více a přednésti svoje tužby a rady k odstranění nedostatků. A splnění vašich přání bude programem nového výboru.

Co chceme po vás? Slyšíte a čtete to začátkem každého roku, píšeme to v oběžnicích. Nuže, chceme splniti vše, co vy si přejete, doufáme tedy, že i vy splníte své povinnosti, jak dosud činila některá — a jest jich, bohudík, většina — sdružení. A ve vzájemné spolupráci slibují vám za ty, kteří z nynějšího výboru chtějí v příštím výboru zůstatí, bude úspěch práce příštího výboru Ústředí katolického studentstva!

Jan Opasek:

Noční píseň.

*Den krásy osamělý v tmách,
jak zvon, jenž nemá hlasu,
měsíc se leskne na horách,
hledáme polnice času.*

*Neznámý básniku v snech,
rozdáváš haluze smíchu,
rozdej svou krásu po domech,
neplač nám v starostí tichu.
Tajemný květů slávy sen,
v šelestu jásavé krásy,
přináší vítězství den,
nebeské svaté spásy.*

Dopis příteli abiturientovi — katol. studentu.

Bratře!

Dokončil jsi svá středoškolská studia maturitou — zkouškou dospělosti, těšíš se již užítí vykonané práce, neboť svědomitě splněná povinnost blaží.

V blaživém tomto opojení nechápeš snad ani dosti vážně dosah chvíle, již život před tebe staví, chvíle, kdy se rozhoduješ o svém budoucím životě. Pro vážnost tohoto okamžiku jsi zodpovědným

nejen sobě, ale i ostatním, společnosti. Mnozí ti radí; poslyš i mou radu, jež je upřímná, vždyť neznámý tobě bohoslovec k tobě mluví. Nemám postranních úmyslů, jen láska k tobě a k našemu lidu mne vede!

Proto poslyš a uvaž!

Chceš se postarat dobře o svou duši? Nelze to pro tebe, máš-li povolání, lépe, jako kněz.

Máš lásku ke svému lidu, z něhož jsi

vyšel, ke svému národu? Staň se jeho knězem!

Máš lásku k Tvůrci, Bohu? Věnuj se jeho službě!

Doba je tak vážná! Vidíme sami, jak hřích zubožuje svět. Opuštěné oltáře, kazatelny, zpovědnice. Populační úbytek. Náš národ klesá do záhuby. Již v poválečné době bylo na to ukazováno. Poměry však se nezměnily, ba ta hrozná lhostejnost situaci ještě zhoršuje. Kam se řítí duše našich bratří? Je potřeba šlechticů služby, kteří by sloužili s horlivostí, obětovali se. »Jste a budete obětováni, ale má-li národ býti zachráněn, někdo se obětovati musí a to je ten, kdo má lásku a kdo je tak osvícen, že na sebe vztahuje slovo: expedit vobis, ut unus moriatur pro populo (Joan. XI. 50). Nemá-li Sodoma zahynout, někdo musí býti spravedlivý, někdo musí žít pro chudé, nemocné, smutné, okrádané: někdo v boji a utrpení musí nalézati radost.« (J. Deml brněnské »Růži Sušilově«.)

»Mistr je zde a volá tě« (Jan XI. 28). Nezatvrzuj hlasu svého srdce.

Co z toho pro tebe následuje? Slyšíš-li hlas Boží v nitru, který tě volá, neboť »lito jest mu zástupů, neboť jsou zmoření a poražení jako ovce nemající pastýře« (Mat. 9, 36), jdi prostě za ním. Nedbej namlouvání svého okolí, poukazování na obtíže.

Je pravda, že budeš vyloučen ze společnosti, že se na tebe budou dívat, jak na zjev, který omylem sem zabloudil s některé planety, že každý i ten trosečník společnosti se odváží tropit si z tebe posměch, vtipy, že budeš prohlašován za lháře, škůdce národa a republiky. Je

stejně i pravda, že se svému úkolu budeš musit cele obětovat, že nesmíš pošilhávat po světě, jemuž pak již patřit nebudeš, že se musíš dát lidu docela a bez výhrady, být ochoten trpět na něj, za pravdu, již budeš mu hlásat, i život položit, že budeš pracovat do úmoru, bez nároku na řádné honorování, bez úředních hodin, že nebudeš zkrátka patřit sobě, rodině, společnosti přátel, nýbrž jedině Bohu a lidu, k němuž tě Bůh pošle!

Je ale též pravda pravdoucí, že při tom budeš nevýslovně šťasten. Neboť plnost života je v lásce, milovat znamená sloužit, a nic není tak krásného jako sloužit Bohu a pro něho lidu. To je zákon pro ty, kdož chápou!

Bůh půjde s tebou a za tebou. S Bohem se jde snadno, neboť jeho je sladké a břímě jeho lehké.

»Mistr je zde a volá tě.« Nenamlouvej si, že jako katol. laik, katol. inteligent můžeš mnoho, ba více vykonati.

Snad ti to nedovolí okolnosti. A dovolí-li, bude-li Bůh Tě podporovat, pak Tvá práce není než přípravou, aby přišel rozdač Božích milostí, kněz, a on pracoval teprve dále. Snad konečně, často to tak bývá, ta slova jsou jen zástěrkou pohodlnosti, zbabělosti, sketství a zrady toho, k čemu Bůh sám volá.

Rozhodnutí Tvoje, bratře, bude možno bolestné, ale neváhej.

Modli se, porad' se s knězem, neboť zodpovědnost je hrozná.

A volá-li Tě Bůh, přijď k nám. Čeká Tě otevřené bratrské náručí

přítele-bohoslovce.

Ve vigilii Hodu Božího svatodušního.

Miriam:

U přístavu.

Kalné zrcadlo vody je postříknuto bílými skvrnami racků. Ptačí křídla hladí v nízkém letu obraz lodí, promítnutý v hladinu přístavu.

Lodi stojí tu bílé a hrdé, jak nevěsta u oltáře. Jejich rozměry naplňují člověka pokorným uznáním vlastní nepatrnosti, stožáry ve spleti mohutných lan lákají oči kdes do výšek.

Rachot jeřábů drnčí a vrčí vztekle jak uvězněná šelma. Do velkého, hustého vzduchu vyštěknou občas sirény drobných parníků.

Černým mraveništěm hemží se lodní ná-

deníci. Mají věčně špinavé tváře a němé rty, neboť za ně hovoří železo ve formě pracujícího stroje.

Pobřežní zábradlí otírá se o lokty davů, jež přicházejí zde sytiti oči. Možná, že někteří tu přicházejí se svými sny, aby je tajně uložili do lodních kajut a vyslali kams do neznámých dálek.

V blízké restauraci zpívá neúnavně gramofon. Pootevřenými dveřmi prolítl úryvek »— Adieu mes bons copains — — —«, ale ihned byl zadušen hlukem, v nějž splývá směsice jazyků všech možných národností,

Bizarní Číňan unavenou tváří nabízí mimodoucím barevné lampionky. Jeho žlutá pleť vyzařuje kol matný odlesk asijského slunce. Tělem svým vytvořil nehybnou sochu s automatickým pohybem ruky. V šikmých očích teskní mu vzpomínka na daleký domov.

A. Dorde:

Věční milenci.

Dle estonské pověsti.

Tma zahaluje tam nahore v zimě zem. Tak to také bylo dle kosmogonie pověsti na počátku všeho. Tu stvořil Pán světa hvězdy, aby osvětlovaly dlouhou noc. Pak stvořil měsíc a — potěšen, že se mu to podařilo — stvořil jasnější světlo slunce, aby na krátkou dobu temnotu úplně zaplašovalo. A za opatrovníky této drahocenné lampy ustanovil dvě líbezná děti. Koit, chlapec, musil ji jak den zrána znovu rozsvěcovati, aby mohla svou pout po nebi započítati, a večer přijala ji Aemarik, dívka, zhasila ihned světla a ustlala jí starostlivě v černé sametové skříni v noci.

Byli velice horliví ve své službě ti milí strážcové lampy, takže noci byly stále kratší. Neboť jakmile Aemarik zachytila zapadající kouli slunce ve svých růžových ručkách, těšila se již pomyslením, že ji odevzdá Koitovi, rannímu červánku a nemohla se ani dočkati, až popatří do jeho zlatem zářících očí.

A on spěchal od východu denně více a více k severu kolem obzoru jí vstříc, aby byl co nejdříve na místě. Vždy kratší doba ukrytého světla zářila světu vždy déle. Rostliny a květy pučely na zemi, ptáci zpívali, příroda byla stále a stále zážračnějši a vše, co se na sebe dívalo a slunilo, pociťovalo totéž, co Koita a Aemariku k sobě poutalo.

Nadešel večer. — Aemarik ucho-pila dolů klouzající slunce. Ale světlo uhasiti zapomněla, neboť vedle ní stál Koit a usmíval se na ni. A zatím co jejich ruce nad kámpou se spojily, políbil zrůžovělé tváře dívky, rty jejich se shledaly a

Na osamělé lavičce prudce se prou dva černoši a jejich smlouva má nezvyklý, monotonní spád.

Z blízké katedrály zpívá zvonková hra o uplynulé hodině.

Přístav je pln postrříbřené vody a lidského chtění.

večerní záře spočinuly v dlouhém slastném objetí. Bylo světlo a láska na světě po celou skvící se noc uprostřed léta.

Okolo však, které vše vidí, usmálo se na tuto lásku dole. A povolal oba před svůj trůn. »Věrně jste mi sloužili, dokud jste byli dětmi. Vaše milující horlivost zdobila můj svět. Hleďte si nadále svého úřadu, co muž a žena, nezapomínajíc, že také noc má své právo, odpočinek své blahé zadostiučinění.

Milenci však klesli mu k nohám a prosili jednohlasně: »Ne, ó Otče! Rač náš svazek povznést nad změnu a všednost! Dej, aby naše zasnoubení trvalo věčně, pak také naše láska bude nezměněna věčně trvati.«

Tu pohnut, poželhal Pán světa nejmilejším ze svých dětí, poželhal jejich svazku štěstím věčné čistoty. A proto když minula dlouhá zimní noc, když slunce vždy déle, vždy mileji nad obzorem spočívá, Koit a Aemarik, věční snoubenci panují na zemi. Ona spěchá, aby mu donesla světlo, které sotva dohaslo. On je přijímá, šepotaje něžná slova, z ruky milenky. Rozmach zazáří tak jasně, jako jejich srdce.

Až pak přiblíží se večer výročí jejich svatby. Neuhasíná více slunce. Přechází lehce z ruky do ruky. Nebudí více ranní červánky neklid a proudí k večeru odpoutaná touha dolů na zem, neboť příroda jest za jedno s milujícími. Slavíci pějí své nejsladší písně, růže kvetou. Snoubenci se obejmou a růžový lesk jejich tváří splývá s paprsky slunce v jediný čistý svatý plamen, který na krátkou chvíli zažehává se světa noc a šero. Přelozila M.

Dědeček a babička.

Jeroným Vrba, sedmdesátiletý, sedí u kamen, zahřívá si záda a klímá.

Jeho žena, prošedivělá matrona, kutí cosi u okna. Otočí hlavu poněkud a praví třesoucím se hlasem:

»Nastává jaro, staroušku.«

Ten, přidržuje si ruku na ušní boltec:

»Co pravíš?«

»Nastává jaro,« křičí neboť on tak těžko slyší.

»Jak to víš?«

»Hyacintové cibule vyrážejí.«

»Tak, jaro? To je dobře. To bude brzy čerstvý chřest a mladý špenát?«

»Ano, a bude kvésti bez a kosi zpívati. Nepůjdeme trošku ven do jara? Vzduch jest lahodný.«

»Do jara? O ne. Jest tak hezky teplo tady a bez viděl jsem již tak často kvésti

a kosi slyšel již tak často pískati. Známe to. Jaro jest něco pro mladé lidi. Zůstaneme zde v teple, budeme jísti a po jídle si trochu zdřímáme.«

Pak klímá zase dál a sní o čerstvém chřestu a mladém špenátu, májových bylínách a brambůrkách z Malty.

»Jaro,« brouká si usměvavě a pohybuje starými rty.

»Jaro? Dobře, dobře...«

P. O. Lenc:

Měsíčné noci.

*Dnes v noci, dívky, nevycházejte
a zavřete se v komůrkách!
Své hlavy skryjte v poduškách
a plačte touhou!*

*Dnes v noci vyplul měsíc
— milenec bledý —
a hraje
píseň stříbrnou,
tak tesklivou, tak vábivou,
jak píseň tajemnou
by zalkal krysař hamelnský
o zemi, po níž toužíte,
o štěstí nejistém,
o lásce, jež zjevuje se v snách.*

Což možno věřiti?

*Ty noci měsíčné
lesní žínky jsou.
Kdo v srdci ránu má,
ať v půlnoc lesem nebloudí.
Je věčné jejich nahé objetí,
lesk očí vášní žhne,
když píseň divokou
jim k tanci hraje
měsíc nad řekou.*

*Vy noci měsíčné,
plny kouzla, děsu jste
a zapomenutí.
Tma je soucitná
a hvězdy nechladí.*

*Stesk srdce neboli
pro jedny oči,
oči tékavé.*

Roy Chapman Andrews:

Po stopách pračlověka.

Ve své, nákladem firmy F. A. Brockhaus vydané, svěže a živě psané knize »Po stopě pračlověka«, podává americký badatel Roy Chapman Andrews názorný obraz o svém badání v nejvnitřnější Asii. Přinášíme z ní zvláště zajímavou kapitolu.

Zdržovali jsme se po dva dny u Malého jezera. Když sběratelé zkamenělin se večer s archeologem vrátili, šel jsem jim vstříc k vozu, abych vyslechl jejich zprávu. — Mnoho toho neřekli; znám však známky neobyčejného objevu. Granger nemohl po-

tlačiti podezřelý úsměv na své sluncem osmahlé tváři.

»Ven s tím, Waltře, co máte v zásobě?« tázal jsem se.

»Nechte mne na pokoji. Nemám nic, co bych hlásil. Jest to Nelson, který se smál, když jsem ho rýpl do žeber.«

Kvapil jsem k Nelsonovi. »No, copak jste vyčenichal, vy starý nešlechtníče?« zvolal jsem. »Spusťte, nemohu se již dočkat.« — »No, moc toho není, ale myslím, že máme kostru diluviálního člověka.«

Diluviálního člověka? Dobrotivé nebe! Po celá dvě léta snili jsme již o tom!

Mé otázky dopadaly na něj jako kulky ze strojní pušky. Věc měla se takto: Na jedné z dřívějších výzkumných vyjízdek zjistil jsem šedou hlinitou vrstvu, která zdála se pocházeti z doby ledové. Granger a Berken to potvrdili nálezy zkamenělých kostí koní a mastadona. Nelson odebral se tam zrána, aby pátral po kamenných nástrojích neb jiných stopách předvěkých lidí. Nenalezl dlouho nic, až krátce před západem slunce učinil ten veliký objev. Nebylo času kostru vykliditi; vrátili se tedy muži zpět do ležení, aby mi to hlásili.

Opanoval jsem jen stěží své rozčilení a chtěl jsem uspořádati oslavu, ale Nelson, strážlivý vědátor, radil: »Sečkejte raději ještě, není zcela vyloučeno, že se jedná o hrob, víte. Možná, že nějaký předmongolský národ pohřbil své mrtvé v dotyčné vrstvě.« — Tak tomu mohlo ovšem býti a byla tedy oslava odložena. — V této noci jsem přirozeně mnoho nespal. V mých snech bojovali pralidé právě před mým stanem na život a na smrt s obrovskými rybami.

Záhy zrána dostavili jsme se k diluviální vrstvě napětím tajíce dech, zatím co Nelson pracoval na vykopání kostry. Ležela v kypré hlíně a obal se dal snadno odstraniti. Jaké leknutí: kus zpráchnivělého dřeva! Díval jsem se zachmuřeně, když uvolnili velikou stehenní kost, zabalenou v březové kůře. Náš sen o diluviálním člověku se beznadějně rozplynul.

Byl to pohřeb, jak Nelson se obával. Byl sice starý, ale jen mizerných několik tisíc roků, a to nebylo pro nás to pravé. Pocházel asi z předmongolské doby; neboť dnes nejsou v tomto kraji žádné břízy v okruhu několika set kilometrů a tak to bylo již před stotisíci lety, kdy v době ledové mastodon bloudil lesem. Počítali jsme s tím, že byl tak stár jako člověk doby kamenné, nebo docela ještě starší,

ano, že sahal snad dokonce tak daleko zpět, jako slavný Pithecanthropus na Javě. Zažil jsem mnohá zklamání, ale toto náleží mezi nejtrpčí. Nezbylo nám ovšem nic jiného, než se smáti: »No, jsme na stopě. Počkejme, až po druhé.«

Nález kostry měl přirozeně také svou cenu. Může nám leccos vyprávěti o prvních obyvatelích Mongolska a dozvíme se snad, jakému plemeni náleželi. Hrob mrtvolky byl asi vykopán ve vrstvě diluviální hlíny, která pokrývá to krásné údolí. Pravděpodobně byla díra přikryta větvemi, neboť v zemi leželo mnoho kusů dřev spolu s kostmi. Jest podivuhodné, že lebka vykazuje silně ubíhající čelo, prvopočáteční rys, ale to může pocházeti také od pomačkáni a nemusí býti tedy přirozené. Dary nebyly nalezeny, takže nic neukazovalo na kmen nebo plémě. Později našli jsme jiné kostry, ale ty pocházely beze sporu z hrobů a nebudily klamně naděje.

Při tom víme určitě, že předsvětoví lidé, kteří zhotovovali kamenná náčiní, jako lidé kamenné doby, bydleli před stotisíci lety poblízkou. Na písčové rovině, těsně nad jezerem a za ním, objevil Nelson nástroje ze staré doby kamenné. Tito shrbeně pohybující se lovci se silnými vydutými nad očima, byli v Evropě obyvateli jeskyň, tam byly jejich pozůstatky po prvé nalezeny. S oštěpy a nedostatečnými zbraněmi, pracně vyrobenými, bojovali proti mamutu, medvědu a nosorožci, jichž kůže zpracovávali na oděv. Znali oheň a pochovávali své mrtvé. Někdy nalezlo se více koster pohromadě v jediném hrobě.

Člověk doby kamenné žil sice před stotisíci lety, byl však již kočovník. Evropa, Afrika a nedávno Palestina darovali nám jeho kosti, nyní víme, že žil také v Asii, neboť naše kamenné nástroje zřetelně dávají rozpoznati způsob jeho práce.

V roce 1923 našli dva badatelé, jesuiti Pater Licent a abbé Teilhar de Chardin velký sklad kamenného náradí na poušti Ordos, právě na jih krajiny, kde my jsme pracovali. Mezi kostmi nosorožců a jiných ssavců ležely hromady skořápek vajec obrovského pštrosa Struthiolitha, který běhal po rovinách Mongolska a severní Číny. Zřejmě sbírali tito lidé pravčí vejce co pokrm. Poněvadž jediné vejce jest téměř ještě jednou tak veliké jako dnešní vejce pštrosí, vyrovnalo se tedy půldruhému tuctu vajec slepičích, byla to pochoutka ne právě k zahození.

Jesuity v Ordos objevené skladiště našlo se na břehu dřívějšího moře, které již dávno pískem jest zaváto. Tak byl v Asii člověk doby kamenné, nebo jemu odpovídající, bezpochyby pobřežním obyvatelem. Okolnost, že lidé pravěku v Asii žili ve volné přírodě, ztěžuje značně objevy jejich pozůstatků. Na poušti Ordos našli sice jesuité důkazy dlouhého osídlení jednoho místa, a my sami objevili jsme

u Schabarach Usu místo, kde pravěcí lidé téměř neustále po dvacet tisíc roků a snad ještě déle bydlili, ale žádná z obou výprav nenalezla ani stopy kostí lidských.

Že v nedohledné době nalezneme kosti pračlověka, jest stále dosud pravděpodobno. Věc byla by mnohem jednodušší, kdyby se jednalo o obyvatele jeskyň. Věřím, že docílíme výsledku, budeme-li nepřetržitě pátrati dále.

Přeložila Ml.

Spisovatel u nebeské brány.

K nebeské bráně přišel spisovatel a žádal o vpuštění. Objevil se Petr a kladl obvyklé otázky. Ptal se po pozemských strastech a zásluhách přichozího.

»Miloval jsi svého bližního jako sebe samého?«

»Psal jsem o tom!« pravil spisovatel.

»Dával jsi svými ctnostmi dobrý příklad?«

»Psal jsem o všech ctnostech«, řekl spisovatel.

»Sdílel jsi utrpení jiných? Byl jsi šlechetný, účinný a dobrý?«

»Psal jsem o tom,« pravil spisovatel. »Těchto krásných slov básníka užil jsem ostatně častěji.«

»Nebyl's ctižádostivý, nebažil jsi po slávě, nebyl jsi osobivý, umíněný, lakotný, neupřímný, hrdý, marnivý pohrdač a podceňovatel jiných, nepolepšitelný sobec?«

»O všech těch nepravostech jsem psal,« pra-

vil spisovatel. »Potlačoval jsem tyto neřesti nízkých duší! Pohrdám jimi. Mé články to dokazují!«

»Měl jsi vždy před očima příklad Mistra Krista, který pravil: Jsem cesta, pravda a život?«

»Napsal jsem o Kristu krásné pojednání, jak bylo všeobecně uznáváno,« pravil spisovatel.

»Když jsi stále jen psal, ale nic, na co jsem se tě tázal, také skutečně neučinil,« pravil Petr vážně a odmítavě, »pak nemohu tě vpustiti do nebe! Neboť nebe jest místem pro lidi činu, nikoliv pro lidi slov. Vrať se na zem a konej tam, co jsi psal. Vykonavej ctnosti, kteréž jsi žádal na jiných, odlož nepravosti, které jsi vytýkal jiným — a pak přijď zase sem nahoru!«

Řka to, zavřel Petr dveře a odešel do nebe.

Spisovatel však vrátil se zase na zem, přestal psát — a počal prožívat to, co kdysi psával.

Monte Carlo.

Štěstí s hrbem.

V ráji hráčů udál se smutný případ. Ale ne, že by si byl nějaký zkrachovaný hrabě přiložil stříbrný tercerol ke spánku. Kdo by se zde nad takovým každodenním případem roztruchlil? Stalo se něco mnohem horšího. A na okamžik se zdálo, že utrpí tím celé vedení herny. Tomu bylo na štěstí zabráněno. Ale zemřel onen hrbáček, bez kterého by kasino muselo býti jednoduše rozpuštěno. Neboť hráči o štěstí jsou pověřčiví a schopni směšného jednání. Pro ně stál tu malý, hrbatý mužiček od rána do noci u cesty a nastavoval jim s obdivuhodnou vytrvalostí svůj hrb, aby se jej každý dotekl. Zpropitným vykupovala se jistota, býti chráněnu před nehodami. A vyskytl-li se pak někdy veliký šťastný případ, samozřejmě následkem toho hrbu, pak projevovali mu svoji uznanost. Tak sku-

tečnost znetvoření učinila mrzáka bohatým mužem. Po celá desetiletí byl živoucím hascotem a všechny jeho kabáty měly vzadu ořené místo.

Nyní tedy, poněvadž vše pozemské má svůj konec, odešel. Ale zasvěcení si šeptají, že ani neměl skutečný hrb. Čeho se fanatičtí hráči dotýkali, že byl umělý, dle míry zhotovený hrb — tedy podvod. A poněvadž na světě není nic, co by se nedalo nahraditi a nejméně falešný hrb, nemusí fanatičtí hráči pro ztrátu toho, co jim přinášelo štěstí, příliš truchliti. Neboť sotva že hrbáček vypustil svého záviděníhodného ducha, stojí zde již nový mrzák. Jest synem a právoplatným dědicem. A čeho se pověřčiví hráči dotýkají, jest tentýž hrb.

A hra může jíti dále.

Přel. M.

ŘÁDNÉ VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKOSLOV.

svoláváme

na neděli 23. srpna t. r. do Opavy
(Katol. dům) v 9.30 hod. ráno.

PROGRAM:

Zahájení.

Proslov dr. F. X. Nováka.

Čtení protokolu min. řád. val. shromáždění.

Zprávy funkcionářů.

Volba nového výboru.

Volné návrhy.

Zakončení.

Volné návrhy nutno odevzdati písemně výboru ÚKSČs nejpozději do 9. srpna t. r.

Valnému shromáždění předchází v neděli (23. VIII) v 8 hod. mše sv. a v sobotu 22. srpna říšská pracovní konference, která bude zahájena o 2. hod. odpoledne.

Za

ÚSTŘEDÍ KATOL. STUD. ČSL. V PRAZE.

Karel Fiala v. r.
předseda.

Emil Zavadil v. r.
tajemník.

Duchovní hlídka

Chci být knězem.

Jako student z venkova měl jsem často dosti příležitosti pozorovat smýšlení a názory vesnického lidu o kněžství. Byly sice různé, od sebe dosti odlišné, ale na konec měly »ceterum autem« vždycky stejné.

Třebaže lidé z mé rodné vesničky si mysleli, že knězem být musím, přece vyskytli se mnozí, již mě od tohoto plánu zrazovali.

Vždyť v dnešní době jsou kněží předmětem všeobecné nenávisti a téměř každého útoku. Vyčítá se jim, že klamou lid tím, že káží to, čemu sami nevěří. Mají prý za to slušný plat. Za svou námahu sklízejí často jen nevděk, ač nemají mnohdy chvíle oddechu a jejich snahy jsou jedny z nejlepších. Jiní zase, kteří jsou za svou práci uznáváni, podlehnou často nakažlivé nemoci při posledním pomazání. Musí pracovat pro jiného. Ničeho neužijí. Slasti manželské jsou jim navždy odepřeny a bez dětí je prý takový člověk strohem v poušti.

Jsem mladý. Byl bych hloupým, abych se již nyní vzdával mnohých zábav. Nemám ještě tolik zkušeností, abych poznal, zda se vůbec hodím na kněze. Snad bych byl nešťastným a nespokojeným a proč bych si již nyní otravoval život?

Takové byly názory jedněch. Hlas druhých byl však mocnější. Ti pohlíželi na kněžství s druhé strany. Proto také jejich názory byly zcela opačné. Leč ani mé nitro nemlčelo.

»Což nevíš, že jsi pouze poutníkem na této zemi? Myslíš, že tu budeš věčně a že nemůžeš zemřít již dnes nebo zítra? A proč jsi se narodil? Proč vlastně žiješ, odkud jsi sem přišel a kam jdeš? A proč bys nemohl být knězem? Proč bys byl nešťastným? Jak bys to mohl již nyní tvrdit?«

Otázky jako tvrdé kamení dopadaly na mou hlavu vždy mocněji a prudčeji. V mém nitru nastával krutý boj. Boj, jaký jsem dosud neprožíval a o němž nikdo nevěděl. Snad jsem si tím škodil. Tma byla přede mnou, tma za mnou. A tu, přiznávám se, utíkal jsem se obyčejně ke svatostánku...

»Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete, tluče a bude vám otevřeno... Kdo chceš za mnou přijít, zapři každý sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mě... Já jsem Cesta, Pravda a Život...«

V mém nitru nastával převrat. Stal jsem se vážnějším, zamklejším, ale tím více jsem zkoumal sama sebe. Porovnával jsem hodnotu všech svých plánů, ideálů a myšlenek. Hloubal jsem...

Brzy na to jsem jel domů. Byl jsem rozhodnut a snad pro celý život. Budu knězem! Ne proto, že si toho naši přejí, ale proto, že mě Bůh volá...

Setkal jsem se se svými známými. Zaváděl jsem s nimi rozhovor. Ať jsem však mluvil o čemkoliv, vždy padla otázka: »Cím chceš jednou být?«

Mysleli snad, že jim budu široce vykládat své budoucí plány, že zvědí, na co mám největší »zálsusk«, ale já jim tentokráte odpověděl přímo a zcela klidně: »Nevím. Snad knězem, snad také reholníkem.«

Podívali se na mne nešťověřivým okem malého dítěte a já hned pochopil, že nevěří. Vždyť jsem ještě o minulých prázdninách tančil při jakési zahradní slavnosti. To však trvalo jenom okamžik. Než jsem se nadál, počali mi vše vymlouvat.

Teprve nyní jsem poznal, jak špatné mají názory o kněžském semináři a o klášteře. Vždyť sám jsem se několikrát přesvědčil na vlastní oči o pravém opaku.

Seminář nebo klášter byl jim místem, kde člověk vidí pouze vysoké chladné zdi, v nichž zeje to ze všech koutů cizotou, místem, v němž se nikdo nesměje, nezažertuje, kde je jedinou útěchou modlitba a odkud není návratu; místem, jak mi kdosi řekl, kde se lidé za živa pohrbívají...

Hoši, bývali spolužáci, a hlavně dívky, jejichž matky se často příliš pečlivě staraly o mou budoucnost, nechťeli o něčem takovém ani slyšet. Pro ně byly nejvyšším ideálem především taneční zábavy a vzájemné úspěchy v lásce. V té lásce, s kterou se dnes kramaří ještě hůře než s nějakým bezcenným brakem, ač je to dle mého názoru nejsvětější cit u člověka vůbec, ať je to už v jakékoliv formě.

Od té doby postavila se mezi nás jakási neviditelná překážka. Zdálo se, že se mi vyhýbají.

Porozuměl jsem. Vždyť jejich cíle a mé ideály byly od sebe zcela odlišné...

A. K., Č. Budějovice.

Konec školní roboty je ve chvíli, školní kampaň ztichne na dva měsíce. Běželo všechno v pořádku? Rozum zmohutněl, nasýtil se, znavil, protože obsáhl pokud možno vše, co moudří vychovatelé považují být nejnütnější, abychom »se stali řádnými a užitečnými členy lidské společnosti, mravně dokonalými atd.«, případně, abychom je dovedli v továrně lidstva vyrábět.

O takový »vezdejší chléb« jsme měli jakž tak postaráno. O druhou složku, nutnou pro ucelený duševní život, o věci duchovní, o věci víry, je postaráno též, ale tak, abychom jich neokusili. Víme, že vychovatelé jsou různí a s různými zásadami. Bohužel, žijeme v době, kdy mají větší odvahu k teroru ti, kteří mládeži nepřejí této složky druhé. (Vlastně by měla být primární.) Je to duchovní lakomství. Ale konečně, musíme mu i trochu vděčit. Hlad po duchovní stravě

tak vzrostl, že našel si náhradu, musil ji mít. A zdá se, že tím se nám dostalo zdroje vydatného. Je zkoncentrován, ale právě v tom je jeho síla. Exercice! Duše již čeká netrpělivě, je vyčerpána, nemocná a nutně potřebuje nasycení. A jak zase svěží a silná vychází od takové hostiny! — U nás se exercicie v dosti krátkém čase rozrostly. Bylo by dobře, konati je na t. zv. »horkých místech«. Vždyť sv. Otec Pius XI. je takto kvalifikoval: »Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života«. A mnozí z Vás, studenti, se ještě nerozhodně rozmýšlíte? M. J. Retzová.

Duchovní cvičení pro katolickou mládež diecése královéhradecké.

Letošního roku budou uspořádána duchovní cvičení pro katolickou mládež diecése královéhradecké v 5 turnusech, a to:

I. Od 30. června (úterý) do 4. července (sobota) pro studenty a jinochy v Boromeu.

II. Od 4. (sobota) do 8. července (středa) pro dívky v ústavu hluchoněmých.

III. Od 11. (sobota) do 15. července (středa) pro studentky a dívky v ústavu hluchoněmých.

IV. Od 25. (sobota) do 28. července (úterý) pro školní mládež a to hochy Boromeu.

V. Od 29. července (čtvrtek) do 1. srpna pro školní mládež a to děvčata v pensionátě Školských Sester.

Každý turnus počíná pravý den v 6 hodin večer vzýváním Ducha svatého a končí v poslední den ráno společným svatým přijímáním. Každý z účastníků vezme s sebou ručník, mýdlo, hřeben a do ústavu hluchoněmých mimo to též lžici, vidličku a nůž. Přihlášky buďtež podávány na adresu: Jan Černý, kanovník v Hradci Králové č. 52. Na odpověď budiž přiložen korespondenční lístek se zpáteční adresou odesílatele a to **nejděle na týden před kursem**. Poplatek za stravu na kursech I. až III. obnáší 15.— Kč, pro turny IV.—V. 10.— Kč za osobu. Přihlášky buďtež poslány včas určený, ježto zvláště pro II. kurs (od 4. do 8. července) a kurs III. (od 11. do 15. července) bude počet účastnic omezen (nejvýše 70), proto je třeba zvláště na tyto kurzy včas se přihlásiti.

Ježto poplatek za stravování zdaleka nestačí na krytí skutečných výloh, žádáme dobrodince mládeže o laskavé příspěvky.

Datum exercie bylo oznámeno v minulém čísle. Dodatečně však hlášena tato změna: Studující VII. a VIII. tř. od 8. srpna večer do 12. ráno ve Stojanově za 40 Kč.

Misijní hlídka

I. Principy misijního povolání. Francouzský spisovatel François Coppée popisuje v jedné knize loučení misionářů, odjíždějících do misii. Jeho líčení působí silným dojmem na naši duši. Ano, loučení a odjezd misionářů, toť akt tak dojemný, jakých je málo. Povolání misijní, toť cesta k oběti, oběti ustavičné, avšak krásné.

Misionář opouští rodinu, aby ji snad nikdy již nespatriil. Opouští své přátele, svoji vlast, opouští všechno milé a drahé. **Jaké síly je tu třeba; síly ducha i srdce.** Tato síla není však každému dána. Té se dostává jen tomu, koho Bůh povolal k tomuto výbornému apoštolátu. **Býti povolán, — oh, jaké to nesmírné štěstí.** Sv. Petr Klaverský napsal:

»Neznám ničeho vznešenějšího nad hledání toho, co sám Pán Ježíš hledal, totiž duší, pro něž kdysi na zemi pracoval, trpěl a konečně zemřel«. Kdo je povolán, nesmí vůli Boží odporovati; musí býti za to Bohu vděčen, musí s ní spolupracovati a nastoupiti cestu Bohem určenou. Jsou tři základní principy, které určují misijní povolání.

1. **reální nezávislost**, resp. svoboda ve vztahu k rodině a pod.

2. **opravdový smysl** a 3. **schopnosti**.

1. Kdo chce vstoupiti do misijního řádu, musí býti **prost všech překážek** (ku př. musí býti prosti povinností podporovati v nouzi rodiče); musí **býti prost všech závazků** jakéhokoli druhu.

2. Musí býti veden **opravdovým, upřímným úmyslem**: býti hlasatelem a bojovníkem Kristova Království.

Nesvědčilo by o pravém úmyslu, kdyby někdo v misijním povolání hledal jenom život plný dobrodružství, nebo vědeckou činnost a podob. Pravý úmysl obyčejně se jeví velikým zájmem o misie a život misionářský. Jsou ovšem i výjimky, jako na př. pozorujeme v životě misionáře Goneta, který, jak sám vyznává, nikdy na misie ani nepomyslíl.

Pravý úmysl se projevuje též **hmotným i duchovním podporováním misii**.

3. **Misionář musí býti »všem vším«**. Jeho činnost jest velmi obsáhlá a rozmanité povahy. Jest tudíž potřebí, aby k této činnosti byl náležitě vyzbrojen. Jest třeba mnohých schopností.

a) **Schopnosti fyzické**: Činnost misijní obdivuhodně krásná je spojena s mnohými obtížemi a utrpeními; předpokládá **tudíž pevné zdraví**. — »Jest nám třeba mužů pevného zdraví, veliké ctnosti a připravených neustále trpěti«, napsal jeden starý misionář z Guyany. K dalším vlastnostem povahy fyzické u misionáře náleží odvaha, statečnost a smysl pro praktický život.

b) **Vlastnosti povahy duchovní**: Musí býti dokonale vzdělán v theologii; kromě toho jest mu studovati cizí jazyk, hlavně angličtinu, neboť jí se mluví téměř ve všech misijních oblastech.

Musí náležitě ovládati jazyk domorodců svého působení, což je mnohdy spojeno s velikými obtížemi, neboť některý národ nemá ani abecedy. I jest třeba, aby misionář ji teprve sám vytvořil.

Znáti náboženství, různé zvyky domorodců a pod. To vše zajisté vyžaduje velikých schopností a trpělivosti. Však není dosud na tom dosti. Misionář není pouze lékařem duší, on je i lékařem tělesným. Proto musí býti obeznán s lékařskou vědou. Lékařská činnost misionáře, toť velmi závažný moment misijního apoštolátu. I jiné obory (ku př. tesařství, stavitelství, vedení knih, znalost hospodářských prací) musí býti misionářův náležitě známy. Ó, jak bohatá to činnost! Ano, misionář musí býti »všem vším!«

c) Všechny tyto vlastnosti musí býti v integritě s vlastnostmi **povahy morální**.

Má-li misijní činnost býti úspěšná, je nezbytně třeba Božího požehnání a hojných milostí. — Jest třeba však o to prositi; i musí býti misionář mužem modlitby. Vzpomeňme jen sv. Frant. Xaverského a O. Lavala. Modlitbou si vyprošuje ducha **síly, trpělivosti, vytrvalosti a ustavičného misijního nadšení**. Konečně náleží k vlastnostem misionáře i dobrá nálada a humor.

Milý čtenáři! Snad jsi někdy také zatoužil býti misionářem. Nuže — zde ti podáváme všechny známky misijního povolání. Snad jsi i ty povolán? Zkoumej se a modli se! Jestliže Bůh tě volá, neváhej, ale jdi za jeho hlasem! Svůj život zaříd

dle Jeho svaté vůle. Buď jist, že takto tvůj život bude ze všech nejkrásnější!

*

II. Misijní svaz duchovenstva pražské arcidiecése vydal v r. 1930 knížku: »Pomozte misíím«. Z italských přeložil Antonín Stríž. Jest to velmi pěkná práce, jejímž účelem jest buditi zájem o misie. Jsou to jakési náčrty promluv k propagaci mis. apoštolátu. Vřele doporučuji všem, kteří se věnují misijní činnosti.

III. Misijní sdružení studentstva při arc. gymnasiu v Praze-Bubenči vydává svůj misijní časopis: »Pán volá!« Tento časopis jest výrazem velikého zájmu misijního mezi studenty v bubenčském gymnasiu. Jistě zde přinese mnoho dobrého ve prospěch misí. Kéž tento krásný příklad povzbudí jiné, abychom se již dočkali toho, k čemu stále směřují, t. j. založení misijního svazu katol. studentstva v republice!

IV. **Studenti a studentky!** Blíží se prázdniny! Všichni po nich jistě toužíte. Přeji Vám, abyste jich hodně příjemně užili, ale zároveň Vás prosím, abyste dle možnosti i doma pracovali pro rozšíření našeho krásného misijního apoštolátu. Konejte přednášky o misíích, upozorňujte na misijní časopisy!

Upozorněte na význam modlitby pro misie! Kéž Bůh Vám žehná! V Opavě, dá-li P. Bůh, na shledanou!

Dívčí hlídka

Jaká bude bilance?

Celý rok jste byly v práci! Začaly jste s novými programy za stejnou ideu. Někde se zdařily, jinde jste hned nemohly zvitězit. Poznávaly jste překážky, jichž jste nepředvíдалy — ať ve sdružení samém nebo v pochopení veřejnosti. S podobnými nesnázemi se ovšem musí smířiti, ne však ze své práce něco sleviti! Každá práce nese nějaké zklamání, které však nesmí odraditi od další. Přesvědčení, že chceme sloužiti všim jen Bohu, nás posiluje.

Jestliže vyloučíme povrchnost z našich činů, dobré je. Povrchnost je ničivý element.

Budete přehlížeti svoji práci v SSS. A budeme společně o ní hovořiti v Opavě, na konferenci. Ze všech sdružení pošlete schopné delegátky. Účast na sjezdech posiluje a dodává nadšení. (Jste mezi »svými«!) Budeme však spokojeni? Nezakrývejme a nevymlouvejme chyb, přiznejme si je poctivě, snáze najde se cesta k nápravě! — Hledte, aby dívky z SSS byly opravdu hodny příslušnosti této! Aby neprofanovaly sdružení ve svých studentských společnostech. Jak působí jednání studentky, co si pomyslit o jejím charakteru — když sama hájí určitou ideu a v zápětí svými skutky ji zrazuje? To není důslednost! Podobného nechceme a nemůžeme potřebovati u budoucí katoličky — inteligentky! Je nutno zdůraznit nesmlouvavost zásad.

»Vezmi kříž svůj a následuj mne!« Ve slově kříž obsažena všechna tíže cesty za Kristem. Ale právě že za Kristem, je krásná. Cesta dobrá. Nekonečné milosti občerstvují. A odměna za vytrvalost v dobré službě? Člověk nemůže domyslit velikosti dobroty Boží! A bude-li nás vytrvalých více, nemyslíte, že i pramének vody vymílá a strhává? Vzpomeňme jen sv. Johanky z Arcu! Zřejmé, jaká síla spočívá v neomezené důvěře v Boha a Jeho pomoc. M. Skuhrovcová.

Dívčí sekce zařadila letos opět do svého programu řadu přednášek. Zajímavá téma a jména P. T. přednášejících, našich nejlepších pracovníků, získala opravdu četnou řadu posluchaček nejen ze škol středních, ale i z university.

Z druhé přednášky o »Četbě katolické studentky«, kterou měl dp. P. J. E. Urban, stručný obsah s hlavními myšlenkami:

Rozmanitost četby katolické studentky rozhodně se nesmí vztahovati na díla protikatolická, materiální. Neboť kazí si jimi duši a ruší svoji mysl. Dostane-li se jí už něco takového do ruky, třeba i v četbě povinné, ba dokonce i v knihách studijních, má místo to klidně přejíti a nečísti ho. Která dívka takovou věc čte s pozorností, snad i vícekrát za sebou, nezbaví se pak už myšlenky na tuto věc. Čísti má každý soustavně. Musí míti určitý přehled, výběr toho, co čte. Ne čísti jen věci, jež právě přijdou do ruky.

Každá katolická studentka by měla znáti Písmo sv. Každý den čísti je aspoň 5 minut. Je málo katolické inteligence, která o svém náboženství ví opravdu něco hlubšího. Leda to, co někde odposlouchá, ale základních věcí nezná. — Stává se často, že lidé jiného vyznání nebo bez vyznání vědí o našem náboženství mnohem více než katolická inteligence. — Důstojný pán P. Urban uvedl pak některé spisy, z nichž některé uvádíme:

»Dějiny církve katolické« od Samsona, »Věrouka« od Špačka, »Jan Hus« od Sedláka a j. Z asketické literatury: »Duchovní život« od Soukupa, »Životy svatých« a j. Z časopisů: »Na hlubinu«, »Přehled«, »Akord«, »Československá žena« atd.

Papež Pius XI., když přijal svatopostní kazatele, řekl jim: »Prvým zlem společnosti jest nemravný tisk, který často jest nejen proti mravnosti, ale i rouhavý«. — O ostatních referátech v některém čísle příštího ročníku. M. S.

Organisační hlídka

Kolegové a kolegyně!

Byly Vám rozeslány dotazníky. Jejich zodpovězení považují pro Vás za důležité k nastávající reorganisační Ústředí po nabytých zkušenostech pochopíte naši opravdovost, s jakou chceme znáti Vaše poměry a uvítati jistě plány, které na základě údajů chce učiniti nový výbor pro příští léta a radostí. O nich píše snad kol. předseda K. Fiala. Ne-li, dovíte se je na valné hromadě. Každé sdružení má právo nejméně na jednoho delegáta, jak ostatně v oběžníku uvedeno. Doufám, že každé SSS. a ASS. se svými delegáty sjezdu v Opavě ve dnech 22. a 23. srpna se zúčastní a podle pokynů v oběžníku uvedených se zařídí. Z referentů na Říšské pracovní konferenci budou přednáseti: dp. P. Daňha, referát náboženský, Msgr. Frant. Jemelka, arc. tajemník, o unionismu, Dr. Přech, archivář z Opavy, referát kulturně-literní, dp. J. M. Dlouhý, misiolog, o misíích a E. Zavadil referát organisační. Blíží program rozeslán bude později. Říšská pracovní konference započne v sobotu dne 22. srpna asi ve 2 h. odpoledne a valná hromada v neděli o půl 10. h. dopoledne, na níž slavnostním řečníkem byl by spisovatel F. X. Novák. Podle toho zařídte svůj příjezd. U vlaku budete očekáváni. Nedoplatky sdružení se odečtou z cestovního na konferenci. Proto zavčas vyrovnejte! Mikulášský dar le-

tos neuspokojil, jak se dovíte od referenta Mik. daru. Na konec: Co je s Vámi, kteří jste mi slíbili spolupráci při zakládání nových SSS? Pro letošní rok se s vámi loučím a přeji Vám všem radostné prázdniny. Těším se na shledanou s Vámi v Opavě. Čím více Vás bude, tím lépe a po prázdninách do nové a větší práce!

Váš Emil Zavadil, tajemník.

II. Prázdninový kurs katol. učitelstva bude letos uspořádán v Čes. Krumlově od 3. do 15. srpna 1931. Jeho pestrý a bohatý program, jakož i výběr referentů zaručuje jeho vysokou úroveň. Referáty na kurse podají: z oboru kulturně-náboženského: dr. Silv. Braitó O. P., dr. Jar. Durych, P. Karel Reban, spirituál z Č. Budějovic, P. Alf. Daňha CSSR. z Prahy. Z oboru dějin, vlastivědy a umění: univ. prof. dr. Jos. Vašica, dr. A. Birnbaumová z Prahy, spis. Ant. Kolek a j. Z filosofie a pedagogiky: dr. M. Habáň z Olomouce, dr. Jan Drábek z Chrudimě. Pamatováno též na vědy reálné (přírodopis, matematiku, kreslení) a politické. Referát politický podá poslanec a kanov. Fr. Světlík. Lékařské kapitoly: MUDr. Jul. Kuncek, instrukce tělovýchovné uč. Jan Kuncek. — Do rámce kursu zapadají velmi prospěšně exkurse, jejichž úkolem jest seznámiti účastníky kursu s nádhernými partiemi přírodními, památkami architektonickými a podniky průmyslovými. Novinkami kursu budou táborové ohně a taneční večery. Zajímavou bude »Výstava knihy«, již zaranžuje nakladatelství Kunčířovo. — Na dráze sleva 50% pro jízdu do Č. Krumlova a zpět. Poplatek na celý kurs obnáší Kč 500.—, pro abiturienty učít. ústavů Kč 350.—. Informace vyřídí předseda kursu učitel Jan Kuncek, Křenovice, p. Kojetín.

Doporučuje se našim studentům, abiturientům a akademikům, zvláště těm, kteří se hodlají věnovati dráze učitelské. Jš.

Dr. A. Gemelli,
rektor milánské university:

**Spolek katolických akademiků italských.
(La Federazione Cattolica Italiana.)**

Spolek katolických akademiků italských se ustavil roku 1896. Přijímá do svých kroužků studující universit a vyšších škol a pořádá jejich činnost podle směrnic Apoštolské Stolice a italské Katolické akce. Ale zvláštní činnost FUCI je vhodná, aby bránila a rozšiřovala katolickou myšlenku na universitách a vůbec v duševním životě italském. Odtud její bojový ráz, který za čtyřicet let jejího trvání ještě nezmizel.

V každém universitním městě má FUCI kroužek, který shromažďuje katolické studenty a řídí jejich činnost na různých polích. Na prvním místě v kroužku je náboženská přednáška buď církevního asistenta, nebo kněze, k tomu vybraného. A toto náboženské vzdělávání je obráceno zvláště k tomu, aby doplnilo a upevnilo náboženské vytvoření mladíků.

Spolu s tímto náboženským vyučováním zdůrazňuje universitní kroužek nedělní mši sv. studentskou, význam prvního pátku v měsíci a jiné projevy duchovního života směřující k tomu, aby daly mladíkovi tu zbožnost, která má být základem každého křesťana. Při činnosti je pamatováno zvláště na přednášku o sv. Vincenci z Pauly.

Zároveň s tímto náboženským životem kypí studium. V každém kroužku péči studijních skupin jsou pořádány přednášky, které mají doplniti a přehlédnouti universitní vyučování ve světle katolické myšlenky. Studijních skupin je tolik,

kolik je hlavních fakult (a to právnická, filosofická, přírodovědecká a lékařská) a jejich činnost je řízena jediným všeobecným programem, který ústřední výbor spolku (Consiglio Superiore) ustanovuje a dá schváliti předsedům kroužků na studijním týdnu, který je v Římě na počátku každého roku. Námět vybraný pro akademický rok 1930/31 týká se filosofického základu věd.

Na jaře označuje ústřední výbor čtyři krajin-ské schůze (pro Itálii sev.-vých., sev.-záp., střední a jižní).

Na každém tomto shromáždění jsou podávány zprávy, které osvětlují určitá hlavní hlediska, o námětu navrženém ke studiu, rozhledy organizační, o náboženském životě. V září se koná konečně národní sjezd (Congresso Nazionale), který přijímá všecky zapsané do spolku; a v těch dnech se shrnuje a uzavírá práce uplynulého roku.

V létě akademici, kteří opouštějí města, kde studují, jsou přijímáni v provinciálních městech sekretariáty.

To je dílo, které rozvíjí FUCI. Zároveň s ním je pak jiná organizace, totiž katolických akademiků italských (Universitaria Cattolica Italiana — UCI), která rozvíjí, třeba se týká studijní činnosti, totéž dílo; a zároveň neztrácí s očí zvláštní požadavky intelektuální ženy. — Program studia je mimo to zkoumán národními radami obou organizací (Consigli Nazionali), které spojeny spolu ustavují vrchní radu (Consiglio Superiore). Tato rada ustanovuje směrnice práce; určuje program a místa schůzí krajin-ských a národního sjezdu.

V rozvinutí své činnosti má FUCI prostředky hlavní důležitosti. Revue »Studium«, které čítá 26 roků života, a týdeník »Azione Fucina«.

Revue přijímá, kolik dobrého působí na poli kultury katoličtí profesori a studenti, sleduje intelektuální činnost italskou a evropskou, přispívá jí svou kritikou.

Týdeník je naopak určen všem členům spolku, má proto ráz informativní, osvětluje směrnice předsednictva, uveřejňuje názory osvětlující jeho náměty navržené ke studiu. Ale současně hlavní projevy kulturní, které se vyvinují v Itálii a mimo ni, urovnává spory, vyjadřuje vlastní názor o problémech filosofických, uměleckých a literárních. Má proto také cenu tvořivou.

Konečně součinné nakladatelství »Studium« přihlíží k publikacím děl filosofických a vědeckých. V tisku je sbírka hlavních dokumentů papežských a až dodnes byly uveřejněny encykliky: Pascendi, Mortalium animos, Aeterni Patris, Rerum Ecclesiae, O křesťanské výchově mládeže a jiné.

Konečně pečuje o sbírku knih určenou zvláště akademikům (Quaderni Universitari).

Ústřední výbor FUCI je v Římě (Roma, Piazza S. Agostino N. 20 A).

A. S. S. Strážnice. Na ustavující schůzi dne 7. dubna t. r. v »Lidovém domě« ve Strážnici bylo založeno nové Akademické sociální sdružení na Moravském Slovácku. K jeho založení vydal přípravný výbor svolání ke katolické inteligenci a studentstvu, v němž jasně vyzněl vznešený směrnic, jimiž se má nésti činnost tohoto mladého A. S. S.: »vytvořiti ohnisko Katolické akce na našem Slovácku, vychovávat členy pro život opravdu náboženský, propagovati hnutí exerciční, doplňovati vzdělání po stránce sociální a kulturní, pěstovati i činnost společenskou, při čemž politická činnost

(spolku, jakožto celku, pozn. pis.) jest vyloučena«. A opravdu velmi čile se chápe toto nadějně sdružení svého úkolu: již absolvovalo tři přednáškové schůze, jež byly početně navštíveny kromě členstva též inteligenci vůbec. Dne 26. dubna přednášel univ. prof. dr. Bedřich Vašek o sociální encyklice papeže Pia XI. Rerum novarum. Tím se čestně řadí naše sdružení do světového cyklu oslav této grandiosní encykliky.

Netušený zájem, dík pečlivé propagaci, soustředila na sebe přednáška rázu filosofického spisovatele Ant. Kolka. Rovněž velký úspěch měla populárně-vědecká přednáška pí. dr. Sadovské. Zúčastnili se jí též členové všech katolických spolků. Naše prázdninová činnost bude zapointována důstojnými oslavami svatováclavskými, pro něž v našem kraji musí býti teprve vytvořena tradice.

A. S. S. úzce spolupracuje s S. S. S., které existuje ve Strážnici již jedenáct let. Bylo zapotřebí soustřediti akademiky, bohoslovce a inteligenci z okolí, což se mohlo zdařiti spolku akademickému. Mimo to S. S. S. potřebovalo opory proti četným obtížím vnějším. To byly také příčiny vzniku A. S. S.

Vlastními iniciátory jeho vzniku jsou senioři Čes. Ligy Akademické pp. profesori: Josef Zebavý a dr. Em. Ježek. Ukázali tak pěkný příklad srdečné spolupráce seniorů-ligistů s mladými, jak se pro ni vyslovila po živé diskusi Č. L. A. při svých svatodušních oslavách v Praze. Za obětavou spolupráci budiž zde vysloven oběma přátelům studentů srdečný dík.

Duchovním rádcem zvolen jednomyslně p. prof. P. Frant. Bureš, jenž nabyl jako osvědčený dlouholetý duch. rádcce S. S. S. cenných zkušeností se studenty a dovede jich prakticky v náš prospěch využití. Předsedou zvolen JUC. Jos. Gazárek, jednatelem Corn. C. Oldřich Graubner. Tito, jakož i ostatní členové výboru jsou vesměs bývalými funkcionáři strážnického S. S. S. Js

SSS Řepčín. Letos, dík obětavé činnosti našich vedoucích, jsme se dopracovaly mnohem lepších výsledků, patrných na naší valné hromadě, pořádané 17. května 1931. Chtěly jsme dokázat, že dovedeme žít a ne jen živořit, což se nám alespoň částečně podařilo. Valné hromady se zúčastnil p. kol. Zavadil, který v krátké, ale výstižné přednášce objasnil význam a úkol SSS. Děkujeme mu za jeho krásná slova, jimiž velmi mnoho docílil, neboť mnohé kol. teprve teď uznávají potřebu sdružení i v klášteř. ústavě. Doufáme, že nás kol. Zavadil po prázdninách opět navštíví a tak pro SSS získá více kol. z I. roč. — Letos jsme sice měly o 13 čl. méně, ale zato byl u těch vytrvalých pozorován větší zájem. Čl. schůzi jsme měly 8, na nichž přednášel p. Dr. Foltynovský, p. uč. Knucek a některé kol. Zúčastnily jsme se prac. konf. v Kroměříži, 4 členky též římské pouti. Značným plus je zřízení tělocvičného odboru, v němž cvičí 36 členek. Chceme pěstiti porozumění pro orelskou myšlenku, aby se ty schopné ujaly po dostudování práce v jednotách, kde mohou pro katolicismus mnoho vykonati. Chtěly jsme pořádati akademii, jež nám, bohužel, nebyla ředitelstvím povolena. Po přečtení referátů následovala volba nového předsednictva. Pak poděkoval pan Dr. Foltynovský starému výboru za jeho obětavou práci a skončil valnou hromadu. — Důvěrujeme plně novému předsednictvu a těšíme se, že plně dostojí svým předsevzetím. Budeme se též snažit jim jejich práci usnadnit a tak společně dbát o další rozkvět našeho SSS. Joža.

Sociální studentské sdružení m. v Č. Budějovicích. S potěšením konstatujeme, že poměry v našem Sdružení se letošního roku oproti minulému mnoho zlepšily. Výbor vyřadil a do pořádku uvedl všechny vady a nedostatky z minulého roku. Pomocí sl. Šebestlové, kandidátky učitelství a učitelky sl. Daňhové obnovil dívčí SSS, které tu kdysi existovalo. Jednatel spolku zúčastnil se pouti katol. studentstva do Říma, o níž měl přednášku při členské schůzi ve Sdružení a v Milevsku ve S K M., kamž dostavili se i lidé ze vzdálených přespolečných vesnic. Více než polovina členů odebrala různé náboženské a kulturní časopisy — Jitro, Život, Na hlubinu, Literární rozhledy atd. Zakoupeno bylo několik knih, zvláště divadelních. Z autorů četl se nejvíce Durych, jehož některé spisy byly zakoupeny. Dramatický kroužek sehrál během škol. roku dvě divadelní představení, při nichž účinkovala seminářská hudba a která překvapila neobyčejně velikou návštěvou, o níž přičinili se především svou obětavou prací studenti sami. Velké zásluhy o divadlo patří i našemu předsedovi, kol. J. Švábovi. Kromě toho naši členové hráli na jevišti v různých spolecích v místě spolku i doma. Někteří členové jsou činní i literárně v různých katol. časopisech. Jednatel s předsedou se presvědčili na okresním úřadě o právu veřejnosti. Sdružení navázalo styky s některými vynikajícími osobnostmi. Knihovnick Pavel Šternberk s Fr. Pospíchálem uvedli do pořádku knihovnu, z níž se nepůjčovaly knihy již minulého roku. Provedena byla i revize pokladny Jos. Pauknerem, který shledal, že je vše v pořádku, začež musíme poděkovati pokladníku Fr. Klasovi. Členské schůze a přednášky k nim obstarával jednatel Ant. Kašpar. Konaly se pravidelně jednou za 14 dní v klubovně Jirs. národ. domu (II. posch.). Přednášky ze všech oborů měli jednak studenti sami, jednak zdejší důstojní pání. Přednášeli vldp. G. Roubal: Výklad snů, Hypnosa, Darwinova theorie. Vldp. P. Reban: Student a dívka. Dp. P. Řěpa: Terezie Neumannová, Modlitba, Problém nekonečna. Ze členů SSS přednášeli předseda Jos. Šváb: Význam divadla. Jan Zítek, místopředseda: Charakter. Ant. Kašpar, jednatel: Život a díla Baarova. Dojmy z pouti katol. studentstva do Říma. Fr. Kolman: T. G. Masaryk, V. Dyk, Mír či válka, Reforma školy. Jak jest viděti, činnost Sdružení oproti jiným rokům, zvláště několika posledním, byla jistě mnohem větší a užitečnější. Sdružení je si plně vědomo svého těžkého úkolu a namáhavé práce a to tím spíše, že bylo jediným katol. studentským spolkem na českém jihu (mimo Tábor) vůbec. Činnost jeho nejde však správnou cestou, poněvadž je ztěžována různými okolnostmi. Příčinou toho, jak jsem napsal v minulém čísle, je často neporozumění pro spolkový život, pro nás tolik důležitý. Ale já opakuji znovu, že by bylo hanbou, kdyby katol. inteligent nedovedl řídit katol. spolek a uplatňovati ve veřejném životě své názory. Máme před sebou velký a těžký úkol, ale my se nebojíme a necouváme. Hlásíme se hrdě k tomu, že naše ideály tkví v Ideálu samém — v Bohu. A proto »Zdař Bůh!« v naší práci. Ant. Kašpar.

Poděkování.

Za řadu blahopřání zaslaných k mému jmenování čestným členem České Ligy Akademické co nejsrdečněji děkuji SSS, i všem přátelům.

Karel Fiala, předseda ŮKSČs.

Česko-německou výměnu dětí přes prázdniny na školní rok, nebo za plat zprostředkuje ještě asi 50 katol. studujícím v německých rodinách

katol. proti zaslání Kč 10.— Sekretariát pro výměnu dětí v Teplicích, Duchcovská 56.

Přátelům a příznivcům katolického studentstva čsl.!

Uzavíráme bilanci akce Mikulášského daru, která jakkoli se nemůže plně vyrovnati oněm úspěchům, kterých jsme dosáhli let minulých, přece i letos v době vyvrcholení nepříznivé konstelace hospodářské podala výsledky uspokojivé. Bylo zde velmi jasně dokumentováno, že štedrá srdce našich příznivců nezarážejí se nikterak nad nepříznivou přítomností, hledí však zpřímá do nadějných budoucnosti. Naše veřejnost jest si dobře vědoma, že jedná se tu především o budoucnost naši studentské mládeže, která má kdysi zaujmouti vůdčí místa nejen v našem katolickém, ale i ve veřejném životě vůbec.

Svémi dary jste nejen projevili pochopení pro katolické hnutí studentské, nýbrž jste zároveň osvědčili svou lásku a oddanost nezapomenutelnému příteli studentstva dru A. C. Stojanovi, metropolitovi moravskému, z jehož podnětu a pomoci akce Mikulášského daru vzešla.

Končíme tedy naši akci provoláním upřímného »Zaplat' Bůh« všem štedrým dárcům! Doufáme, že i nadále jejich přízeň bude zachována.

Ústředí katol. studentstva čsl.,
Praha II., Spálená 15.

Sdružení, která zaslala Mik. dar na konto Ústředí.

Čechy: SSS. Dvůr Králové 52.—, SSS. Hradec Králové 300.—, SSS. Pardubice 100.—, SSS. Plzeň 640.—, SSS. Polička 200.—, ASS. Tábor 10.—.

Země Moravskoslezská: SSSd. Brno 1030.55, SSS sem. Brno 314.—, ASS. Břeclava 604.40, ASS. Hlučín 275.—, SSS. Holešov 100.—, SSSI. Kroměříž 250.—, ASS. Královo Pole 655.50, ASS. Lipník n. B. 208.85, Litovel 696.—, SKA. Moravan 495.10, ASS. Vel. Meziříčí 252.—, SSS. Nové Město na Mor. 200.—, ASS. Mor. Ostrava 520.—, ASS. Prostějov 550.—, ASS. Přerov 1060.50, SSS. Řepčín 193.—, SSS. Strážnice 305.—, SSS. Uh. Brod 206.—, Uh. Hradiště 153.20.

Zaráží u některých sdružení značný pokles Mik. daru proti roku minulému. Doporučujeme, aby taková sdružení uvažovala, jak by tomu příště zabránila. Každá nepříznivá diference znamená pro nás ztrátu, pro niž není úhrady. — Jest velmi smutným faktem, že mnohá naše sdružení dosud nám nezaslala Mik. daru. Proto je důrazně vyzýváme, aby tak učinila neprodleně. Jestli sbírka konána nebyla, buďtež Ústředí oznámeny důvody. Na zřetel budou brány jen důvody vážné a ohleduplné. Sdružení dosud nevyrovnaná jsou uvedena v oběžníku. Ze 60 sdružení dostala své povinnosti jen 24 shora uvedená. Kdyby Ústředí ve stejném poměru plnilo své povinnosti, tu brzy by naše hnutí vzalo za své. Není možno si představit organizační spolupráce bez vzájemného plnění přikázaných úkolů. Doufáme pevně, že konečně všechna naše sdružení uvědomí si význam a závaznost těchto slov.

Al. Jaroš, referent Mik. daru.

V Praze konají se kostelní sbírky ve prospěch Mik. daru v době od 1. listopadu do 15. prosince. Ačkoliv letos výsledky jednotlivých sbírek byly poněkud slabší, přesto úhrnná summa všech sbírek jest asi o 500 Kč vyšší než loni. Tohoto zvýšení bylo dosaženo tím, že sbírka byla obstarána

ve větším počtu pražských chrámů než v roce minulém. Podáváme přehled praž. kostel. sbírek: Sv. Norbert, Strahov: 222.—, Sv. Vít: 161.50, Sv. Jakub: 71.80, Sv. Gothard, Bubeneč: 396.85, Sv. Vojtěch, Dejvice: 120.80, Sv. Mikuláš, Malá strana: 48.30, ostatní chrámy na Malé straně: 986.55, U křižovníků: 170.—, Sv. Trojice, Spálená ul.: 84.30, Sv. Štěpán: 102.60, Sv. Alois: 779.90, ostatní kostely: 1751.15. Celkem 4.877.65 Kč.

Na hotovosti vyplaceno pokladně Ústředí: Z diecése králové-hradecké: 3.375.—, SSSm Brno 556.50, SSS Kostelec n. Orli. 200.—. Celkem Kč 4.131.50.

Úhrnná suma Mikulášského daru v roce 1930/31 činí Kč 43.203.25.

Al. Jaroš, referent Mik. daru.

P. Jindř. Maria Dlouhý, misiolog a kaplan v Cerhovicích, bude mít referát na valné hromadě ÚKSČs v Opavě na téma »Charakteristické snahy misijního apoštolátu v naší době«.

Literární hlídka

Socialismus a náboženství.

Struktura společnosti, rozkolísaná v samých základech, hrozí rozpadem. Není třeba nadsázek k vylíčení vážnosti doby. Jsou proto vítány léky a lékaři ohroženého sociálního řádu. Náměstek Kristův (naposled encyklika o manželství) nepřestává dávat direktivy k spravedlivému společenskému soužití a vyrovnání. A v našich poměrech je známý zájem o poslední projevy pražského arcibiskupa dra Kordače o sociální otázce. Ani v druhém táboře nechybí hlasů vážných a opravných. Provádí se revize starého marxistického programu. Zajímavou ukázkou této revize, pokud jde o náboženství a poměr socialismu k němu, je kniha Jaroslava Čecháčka: »Pritoklerikální legenda«, kde základní dogmata socialismu vystavuje autor vážné kritice.

Je známé negativní stanovisko socialismu k náboženství, které sice teoreticky prohlašuje za věc soukromou, prakticky však vůbec popírá zvl. materialistickým názorem světovým. Čecháček neodpouští náboženství nic, ale mírní protináboženské hledisko socialistické alespoň v teorii. Právě totiž, že socialismus bojuje nebo bude bojovati proti náboženství jen potud, pokud podporuje buržoasii proti proletariátu. Zkrátka »boj mezi marxismem a náboženstvím nejví se nyní tudíž jako něco zásadního, co by bylo už dáno samotnými pojmy, nýbrž jako něco velmi relativního« (str. 215). »Náboženství a marxismus mohou se sraziti jenom potud, pokud náboženství chce vykonávat vliv na vytváření světa a společnosti proti snahám socialismu. Nelze spustit se zřetel, že s hlediska této teorie může se marxismus ocitnouti také vedle náboženství a spolu s ním, jako se až dosud stavěl proti němu.« Ovšem, Čecháček si je dobře vědom, »že náboženství není jenom metafysikou; stará se také o uspořádání tohoto světa a na tomto místě jsou dány třetí plochy.«

Předpokladem protináboženského boje jsou podle něho tedy jen neshody třídní, nikoli ideové; »volnomyšlenkářskému dělníkovi je věřící, zbožný dělník při vši zbožnosti daleko bližší, než vol-

nomyšlenkářský měšťák.« (K. Kautzky, 199.) A skutečnost praví, že poměr socialismu k náboženství může být prakticky velmi různý (Anglie). Pro naše poměry je jisté od této teorie k praxi velmi daleko, ale jako dokument je kniha socialistického publicisty zajímavá v mnohém ohledu.

—»«—

Dom. Gaspar Lefebor O. S. B.: »**Základy liturgie.**« Překlad M. Dacíka O. P. V Olomouci L. P. 1930. Liturgie je úžasná studnice nevyčerpateľných bohatství Církve. Jest studnicí, která dosud zůstává uzavřena velkému počtu katolíků. Než i mnozí poznávají obrovský význam nadzemské ceny tohoto pokladu, který je jedinečný a nejkrásnější. Necht' se pohrdlivě ušklebují kacíři krásy a jedinečnosti liturgie, tato zůstane nejkrásnějším úkonem dědičky Kristovy. Všem katolíkům patří tato kniha, neboť jest učebnicí, již mají všichni znáti. Mnohého snad odradí těžší úvod, ale začtete-li se pozorně, s radostí budete čísti až ke konci. Základy liturgie pojednávají o všech nejdůležitějších věcech Církve, rozebírají celé úžasné seskupení řádů a zákonů Církve, dědičky Kristovy. Abychom nezůstali ztrnulými katolíky, abychom se stali bojovníky, čtème tuto knihu; jeť základem.

Jan Opasek.

Jacques Loreilhe: »Leon Bloy.« Vydal Ladislav Kuncíř v Praze 1930. Cena 20.— Kč. Leon Bloy byl bojovníkem. Jsa bojovníkem vždy jen za duše, bojoval za ně, odvrhnuv všecku přetvářku své doby a neřesti století. Bojuje chudý a vítězí. Obhajuje chudé a Chudého, t. j. Ježíše Krista. Vidí s jasným zřením neřesti tohoto světa, neskrývá se pod rouškou jednostrannosti, ale vidí zrakem vidoucím v š e c h n y neřesti. Mluvil ve jménu Božím a nikdy jinak. Proto jím opovrhne svět, který zná jen Přetvářku a Lež. Loreilhova kniha je ukazovatelem cest v díle Léona Bloy. Kniha psána celým srdcem opravdového kněze Církve. Je to kniha jedinečná a skryté ceny, neboť všichni nedočkou konce. Pro poznání díla Bloyova je to studie více než cenná.

Jan Opasek.

Paul Valéry: »Píseň sloupů.« Vydal L. P. 1930 V. Vokolek v Pardubicích v 100 výtiscích. Přeložil Bohuslav Reynek. Cena 16 Kč. V jasných verších slunného rytmu pje básník krásu. Je tajemný, jak mlčící žebrák. Stojí u dílny své s Bohem.

Zrození sloupů:

Tak studeny a zlaty
jsme z dřimoty svých loží
vyhmány byly dláty
a lilie jsme boží.

Dny krásy plynou do dálek neznámých věků, do šeststů jiter, večerů a nocí. Smutek pláče nad štíhlostí jejich těl.

Do dnů se ubíráme,
slast našich těl vás klame,
v nevýslovnou se tají
a šlápěje má v báji.

A básník dozpíval svou píseň krásy.

Jan Opasek.

K. Reban: »**Z poupat do květu.**« Několik slov k dívčím o vážné věci. Tato knížka, která r. 1927 rozléta se po prvé do dívčího světa českého, vychází právě ve třetím, rozšířeném a doplněném vydání. Spisek z praxe vzniklý a pro praxi určený řeší velmi důležité a ožehavé otázky dívčí výchovy. Kritika přijala prvé a druhé vydání se všeobecnou vře-

lou sympatií. Exerციtátoři, katecheté, učitelky, rodiče vyhledávali knížku co nejhrohlivěji. Nové vydání spisovatel rozšířil a doplnil: pojednává nejen o dívčí čistotě, o křesťanském pojmu manželství, o nebezpečích čistoty a prostředcích k její záchově, nýbrž připojil katolické hledisko na módu a mrav v odívání, zásadní stanovisko k tělocviku, sportu, moderním tancům, koedukaci a jiným výchovným potřebám dnešní dívčí mládeže. Jasnost a takt poučení, které s povděkem kvitovala kritika, zůstaly spisku i v nové úpravě zachovány. Doporučujeme všem vychovatelům k hromadnému rozšiřování mezi dívkami vstupuujícími z dětství do let dospělosti. — Knížku vydala opět Československá akciová tiskárna v Praze II., Karlovo nám. čís 5-6 ve velmi vkusné a milé úpravě. Cena výtisku Kč 3.—.

Frau Směja: »Dětem.« (1. svazek dětské knihovny »Alej.«. Vydala »Iskra« v Hrabyni.) — Autor vydal již dříve v »Iskre« 2 sbírky veršů v opavském nářečí »Od nas« a »Obrazky«, jež mile promlouvají dialektem k čtenáři staršímu. Třetí knížka veršů »Dětem« promlouvá již spisovnou češtinou k duši dětské, jež jistě s radostí uvítá pěkně vypravenou tuto knihu. 15 básní, toť 15 písniček mladých dětských hrdelek, jež zpívají nejraději to, co pro ně nejlíbozvučněji zní. Melodičnost slova a zvučnost rýmu básní Smějových tento předpoklad splňují dokonale. Aby kniha byla dětské duši co možná nejbližší, vyplnil ji malíř Müller 20 půlstránkovými a 3 celostránkovými jemnými perokresbami; též obálku učinil malebnější. Tak si podali básník a výtvarník ruce k přiblížení svého díla srdci dítěte a doufám, že se jim to podařilo. Kniha má 48 stran a graficky ji vypravila knihtiskárna V. Vaška ve Svinově. — Knihu doporučuji zejména kandidátům učitelství.

Oldř. Buráň.

Sjezd bibliofilů v Ostravě.

Dne 24. května t. r. uspořádán byl v Domě umění v Mor. Ostravě sjezd moravských bibliofilů, jehož se však zúčastnili též milovníci krásných knih z Čech a ze Slezska. Účastníky uvítal předseda sjezdu inž. Švehla z Kroměříže a starosta města posl. Prokeš. Z přednášejících nejvíce upoutal spis. prof. Vojt. Martínek svou přednáškou o literátech, kteří čerpali látku z ostravského prostředí. U příležitosti sjezdu uspořádána byla výstavka bibliofilů, na níž bylo mnoho opravdových cenných kusů. — Příští sjezd bude v r. 1932 v Brně.

O. B.

Emil Dvořák: »Lepty srdcem.« (Vydala »Iskra« v Hrabyni. Cena 12 Kč.) E. Dvořák debutoval již v r. 1921 knihou veršů »Aleje života«, jež vyšla v Brně. Po devíti letech předložil novou sbírku veršů »Lepty srdcem«, v níž ukázal sice formu poněkud lepší, avšak přes to nepřesvědčil ani dosud, že může podati něco, co by dovedlo opravdově nadchnouti čtenáře i kritiku. Doufati však nutno, že bude na své dráze postupovati opatrným směrem, než jak jsme toho byli svědky u Vít. Nezvala, v němž viděla kritika předního vůdce nové hodnotné poesie, jenž ale svými posledními knihami (zejména knihou »Jan ve smutku«) zklamal přes očekávání a domníváme se, že také definitivně. Nemám pochyby, že E. Dvořák své práce neprožívá, ale setkáme-li se několikrát s přirovnáními rozhodně myslnými, tu zajisté pochyby ty budou v nás vzbuzovány. — Celkově kniha by nesnesla přísného měřítka a snese-li mírné, nemůže jí býti svědectvím, že jsou splněny všechny předpoklady plného a hlubokého umění,

čili, že kniha nemá hodnotu úplnou. Její titulní obrázek a vignetu navrhla M. Mrkvičková-Hlobilová a vytiskl ji V. Vaško ve Svinově. Ol. Buráň.

Esperantská hlídka

Rídí Fr. Boreš, Litovel, Šerhovní.

Na letošní valné hromadě Svazu čsl. esperantů v Praze navrhl esperantský kroužek při kulturním odboru v Masarykově stud. koleji v Praze-Dejvicích, aby byl zřízen při tomto Svazu studentský odbor, ve kterém by bylo umožněno zúčastniti se studentům esperantského hnutí větší měrou než dosud. Tento návrh byl jednomyslně přijat. Tím byla tedy při Svazu čsl. esperantistů zřízena studentská sekce, jež má sdružovati všechny studenty-esperantisty na středních i vysokých školách, jakož i absolventy těchto škol, podporovat oficielní vyučování esperantu na československých středních a hlavně vysokých školách. Jejím účelem také bude spolupracovat s ostatními studentskými organisacemi domácími a studentskými spolky esperantskými v cizině. Členský příspěvek pro členy studentské sekce činí Kč 6.— ročně. Kdo se přihlásí do konce škol. roku, obdrží cennou knižní prémii. Kolegové, kteří znáte esperanto, anebo se otázkou mezinárodního jazyka zabýváte, neváhejte a přihlaste se za členy! Zveme vás všechny ke spolupráci! Dotazy řiďte na adresu: Svaz čsl. esperantistů, Praha VII., Sochařská 333, s poznámkou: Studenta sekcie.

Katoličtí esperantisté jsou sdruženi v mezinárodním svazu »Internacia Katolika Unuigo Esperantista« (IKUE), založeném r. 1910. Cílem IKUE jest:

1. Lidstvo celého světa, zvláště katolíky, přivésti pomocí vzájemného porozumění k citu pravé lidskosti a bratrství, ke křesťanské vzájemné lásce.
2. Pořádati a podporovati světové katolické sjezdy.
3. Pomocí apoštolátu katolické světové tiskové kanceláře čeliti všem útokům nevěry proti naší sv. církvi.
4. Překládati do esperanta katol. literaturu.
5. Usnadniti mezi katolíky mezinárodní styky vůbec.

Tento svaz se již velmi rozšířil a má v četných zemích své národní odbočky. U nás je to »Čsl. Jednota katol. esperantistů« v Praze. Příspěvek ročně 12.— Kč. Schůze ve čtvrtek v 7 hod. v Abstinentní restauraci v Praze II., Ostrovní.

Největším časopisem katol. esperantistů jest »Espero Katolika«, vydaný v Paříži. Předplatné zároveň s novým časopisem »Katolika Vivo« Kč 48.— ročně.

Na výstavě těles. výchovy a sportu v Pardubicích (31. V.—30. IX. 1931) uspořádají čsl. esperantisté dne 27. a 28. června velký esperantský den. Výstavní legitimace, opravňující k 33% slevě na čsl. dráhách, stojí 21.— Kč.

Nastávají prázdniny — doba více méně zaslouženého odpočinku. Avšak znamená to dva měsíce naprosté nečinnosti? Jistě ne! Každý se věnuje své zálibě, kterou musel po celý rok pro nedostatek času potlačovat. A naši přátelé, kteří dosud neovládají esperanta, použijí této doby k naučení se esperantu. Proto opatřte si závčas

vhodnou učebnici, čítanku a slovníček. (Viz E. hlídku v min. číslech!)

Al ĉiuj samideanoj mi deziras gajan libertempon!

Na letošní valné hromadě Svazu čsl. esperantistů, konané dne 19. dubna v Praze, navrhl esperantský kroužek při kulturním odboru v Masarykově studentské koleji v Praze-Dejvicích, aby byl zřízen při tomto Svazu studentský odbor, ve kterém by bylo možno zúčastniti se studentům esperantského hnutí větší měrou než dosud. Tento návrh byl jednomyslně přijat, byv podporován mnoha členy Svazu, mezi nimi též jeho místopředsedou PhDr. Aug. Pitlíkem, lektorem esperanta na čes. vys. učení technickém v Praze.

Tím byla tedy při Svazu čsl. esperantistů zřízena studentská sekce, jež má sdružovati všechny studenty-esperantisty na střed. i vysokých školách, jakož i absolventy těchto škol. Podporovat oficielní vyučování esperantu na českosl. středních a hlavně vysokých školách. Její úkolem bude také spolupracovat s ostatními studentskými organisacemi domácími a studentskými spolky esperantskými v cizině.

Členský příspěvek pro členy studentské sekce činí Kč 6.— ročně. Kolegové, kteří se přihlásí do konce tohoto školního roku, obdrží jako premii dvě cenné publikace, jichž cena samotná přesahuje členský příspěvek. Jest to: Collinson: Esperanto a jeho kritikové a Svaz národů o esperantu.

Kolegové, kteří znáte esperanto nebo se otázkou mezinárodního jazyka zabýváte, neváhejte a přihlaste se za členy! Zveme vás všechny ke spolupráci!

Veškeré dotazy řiďte na adresu: Svaz čsl. esperantistů, Praha VII., Sochařská 333, s poznámkou Studenta sekcie.

Světlem

Indická výstava v Praze. V těchto dnech přijel do Prahy obchodní zástupce indické vlády v Hamburku pro střední Evropu M. Gupta, který po svém příjezdu zahájil ihned jednání se správcem P. V. V. o organizaci větší kolektivní expozice na letošním podzimním veletrhu. Byla by to druhá větší výstavka exportního zboží indického. Podle průběhu dosavadního jednání je již jisto, že na letošním podzimním veletrhu dojde k instalaci této kolektivní expozice indické.

Abstinentní hnutí bulharských učitelů. V Bulharsku působí velmi účinně svaz abstinentních učitelů, který má nyní již na 800 členů, mezi nimiž jsou nejen učitelé a profesori, nýbrž i školní inspektoři. Z resoluce, která byla na nedávném sjezdu usnesena, vyjímáme toto: 1. Na všech školách budiž zavedena výchova ke střídmosti, 2. mají býti pořádány prázdninové kursy pro učitele o alkoholní otázce, 3. učitelům má býti dán k dispozici dostatek knižního a propagačního materiálu, 4. státní úřady nechť podporují všechna ustanovení, která sledují východu k bezalkoholní životospřávě.

Palác pro 7 milionů včel. V údolí mezi Liběchovem a Ozubou byl dobudován největší včelín v Evropě, který je zřízen pro 140 úlů a nikoliv neprávem se nazývá »palácem pro sedm milionů včel«.

Největší lékárna světa. Největší lékárna na světě jest jistě centrální lékárna města New

Yorku. Zásobuje 26 veřejných nemocnic, 156 poliklinik a její obrat činí přes 25 milionů ročně. Počet produktů medikamentů používaných v této lékárně se odhaduje na 15.000 druhů.

Normalisace papíru u našich ministerstev. Normální formáty papíru byly u nás zavedeny již 12 ministerstvy. Také politické úřady budou po vyčerpání zásob užívatí výhradně normalisovaných formátů papíru. Jak již známo, ministerstvo pošt zvětšuje formát korespondenčních lístků na normalisovaný rozměr. Stejně tak v okruhu své působnosti zavádí normál ministerstvo školství, takže na příště budou normalisována školní vysvědčení, nacionale, školní knihy, křesťní listy, domov. listy atd. Stejně tak postupuje min. národ. obrany, ministerstvo železnic atd. Kromě toho jedná se i se samosprávnými svazy o normalisaci obecních tiskopisů. Svaz bank pracuje na sestavení normalisací tiskopisů bankovních. Na př. prospekty a formuláře svazových bank k upisování 5% investiční půjčky. R. 1931 byly již vydány v normalisovaném formátě.

Potřebovali bychom něco takového i u nás. Ve Švédsku byla založena zvláštní společnost pro podporu švédských vynálezů. Základní kapitál této společnosti činí 600.000 švédských korun, a v jejím výboru zasedají 4 nositelé Nobelových cen. Společnost vytkla si úkolem financovati vynálezce, jichž práce budou uznány za dobré a umožnit jim tak náležitě zpeněžení. Z výtěžku společnosti bude zřízen fond pro švédské vynálezce, který bude spravován tamní inženýrskou akademií.

Soupis lesních přírodních památností v naší republice. Na popud ministerstva školství a národní osvěty bylo započato u nás s prováděním soupisu přírodních památek prostřednictvím ústředních úřadů i odborných a zájmových korporací. Tentokrát jest pojem přírodních památek rozšířen zvláště také na přírodní památnosti v našich lesích, v nichž mají býti sbírány různé pozoruhodnosti a konservování, buď na základě prvního titulu nebo v rámci dobrovolné akce. Jde tu především o soupis lesních rezervací, o zachování vzácných dřevin a rostlin, zvířeny, ptactva, vegetace typické pro krajinný půvab a svéráz. Pochopitelně, že velká tato soupisová akce, která jest první toho druhu u nás, potrvá asi několik let.

To jest velmi drahá pověra. Micel Mok píše v »Popular Science Monthly« zajímavým způsobem o psychologických zjevech amerického života. Velkou kapitolu ve svém článku věnuje skvělé existenci amerických proroků, věstců a kouzelníků, jimž důvěřiví občané dávají ročně podle autorova zjištění 125 milionů dolarů. Při vytrvale hlásané pokrokovosti Američanů jest to zjev jistě velmi zajímavý. Na př. v New Yorku jedna žena zabývající se astrologií (hádáním pomocí konstelace hvězd) má měsíční příjem asi 10.000 dolarů. V Chicagu působí zase kouzelník se skleněnou koulí a má přes 100 obchodníků chicagských svými zákazníky, kteří mu za jeho obchodní rady platí po 1000 dolarech ročně. U nás sice si určité vrstvy potrpí na podobné způsoby získávání perspektivy do budoucnosti, ale tak daleko jako v Americe přece jen ještě nejsme.

Olympická ves X. olympiady v Los Angeles. Pro ubytování účastníků X. olympiady v Los Angeles, která bude příštím rokem uspořádána, vybuduje olympický výbor za vydatné podpory státu zvláštní olympickou ves nedaleko Los Angeles. Tato ves bude sloužiti po dobu olympických her k ubytování atletů a atletek. S ohledem na toto své

poslání bude zřízena se zvláštním zřetelem na hygienické, psychologické a sociální momenty. Bude odtamtud krásná vyhlídka na blízké moře a její podněb jest vzhledem k vysoké poloze ideální. V oficiální publikaci olympických her jest zařazeno několik snímků budov této moderní vesnice, jichž sloh připomíná silně »pueblos indianum«. Přirozeně, že vesnice bude zařízena úplnou americkou výbavou a americkým přepychem. Nebudou chyběti speciální zařízení, sprchy, koupelny, společné jídelny, kuchyně, zařízení sanitní, informační, dopravní atd. Výstavba této olympické vsi vyžádá si nákladu na půl milionu dolarů, t. j. našich 16 a půl milionu Kč, náklad, jež si mohou dovoliti pouze v Americe.

Pokus s různobarevnými silnicemi. V Anglii v okolí města Belfastu, Birminghamu a Hastingsu budou na zkoušku vybudovány barevné silnice, jichž účelem má býti zvýšení bezpečnosti silniční dopravy. Barva silnice má býti harmonicky zladěna se svým okolím. Dosud byly podnikány pokusy s barvou zelenou, světle červenou, tmavočervenou a modrou. Tyto barevné silnice umožňují orientaci a v noci odrážejí umělé světlo s trojnásobnou intenzitou, než černá silnice asfaltová.

Podkarpatoruské kostelíky do našich měst. Po pražském vzoru začínají se objevovati dřevěné typické kostelíky podkarpatoruské i v jiných českých městech povětšinou jako dary bohatých příznivců a mecenášů. Maně se naskýtá myšlenka, zdali po nějakém čase nebude podkarpatoruských kostelíků v jiných částech republiky více, než na samotné Podkarpatské Rusi. V poslední době byl zakoupen dřevěný kostelík s Podkarpatské Rusi pro Novou Paku a nyní byl zakoupen další kostelík pro Kunčice u Moravské Ostravy.

Největší vysílací lampa světa. V laboratořích společnosti Westing House Electric byla sestavena největší vysílací lampa, která má výkonnost 200 kW. Nová lampa jest vysoká 1.80 metru, má průměr 20 cm a váží asi 25 kg. Problémem při sestavování této lampy bylo náležité její chlazení, od něhož závisí doba trvání takové lampy. Tato otázka byla vyřešena tak, že anoda jest uvnitř duté lampy a jest chlazena proudem vody, tekoucí podle anody. Lampa spotřebuje za 1 pracovní hodinu 50 hl vody.

Silnice s ocelovým podkladem. Americký stát Illinois dobudovává právě silnice s ocelovým podkladem. Jest to prvá silnice toho druhu v Americe postavená. Tento typ silnice vykazuje prý ohromnou trvanlivost a po leta zachovává bezvadně rovný povrch a snese i nejtěžší dopravní ruch. Spodek takovéto silnice jest z nerezavějící ocele, na kterou jest nanášena určitá vrstva cementu. Na cement jsou pokládány žulové kostky, zalité asfaltem. Taková silnice jest pružná, snáší dobře i náhlé přechody teploty, má hrubý povrch a spodek zaručuje nosnost i nejtěžších vozidel. Ovšem stavba těchto důkladných silnic vyžaduje obrovského nákladu, takže se asi ztěžka s podobným typem silniční stavby setkáme u nás.

První nositel cylindru. Vynálezce cylindru, který jest dodnes kloboukem oficiálním, byl londýnský kloboučník Heringthon, který podnikl první propagační cestu s tímto kloboukem po londýnských ulicích r. 1797. Výsledkem této propagační pochůzky bylo, menší pobouření. Dámy překvapením a strachy omdlávaly, musila zakročiti stráž a Heringthon musel zaplatiti pokutu 500 zlatých pro pobuřování obyvatelstva. Při tom musel nešťastný vynálezce se zaručiti, že se vícekrát s cylindrem neobjeví na londýnských ulicích. Ale na konec přece cylindr vyhrál.

Potěšitelný rekord. V záplavě tragických statistik o neštěstích, způsobených stoupajícím ruchem automobilovým, činí čestnou výjimku statistika autobusové dopravy švýcarské poštovní správy. Podle této statistiky za deset uplynulých let bylo ujetu celkem 19 milionů kilometrů, a při tom nezaznamenán ani jeden smrtelný nebo těžký úraz. Švýcarská poštovní správa vysvětluje tuto potěšitelnou okolnost tím, že bezpečný provoz je zabezpečován přísnou prohlídkou řidičů před nastoupením služby a všeobecně platným zákazem požívání alkoholu. Dlužno však k tomu ještě dodat, že velký vliv na tento výsledek mají i vzorné silnice švýcarské a dopravní pořádek na nich.

Léčebná péče o pijáky. Sociální ústav ČSR. za účasti Pracovního souručenství proti alkoholismu uspořádal 7. května přednášku ředitele léčebného ústavu pro pijáky v Seefriedenu u Drážďan E. v. Döhrena. Přednáška měla název »Záchrana pijáků ve veřejnosti a v léčebném ústavě«. Přednášející založil dva vývody na zásadě, že otázka pijáků není otázkou mravní, nýbrž v první řadě problémem psychonterapeutickým. Touha po opejnení je důsledkem různých depresí duševního života a s tohoto stanoviska musí vyjít snaha přivést člověka opět do řad energických, duševně vyrovnaných a kulturního života schopných lidí. Tato práce jest ovšem hlavním úkolem pedagogickým a to dokonce věci osobního pedagogického umění, jež dovede vzbudit důvěru ke svému okolí a v první řadě k sobě samému. Veřejná péče o pijáky má být prováděna jednak organizacemi abstinentními a jednak oficiálními ústavu sociální péče. Ústavu vedené veřejnými činiteli jsou v první řadě zřizovány obcemi nebo státem. Pracovníci takové poradny musí však být organizováni abstinenti a dobře ovládati zákonná ustanovení a praxi celé veřejné sociální péče. Práce takového ústavu musí ovšem spočívat nejen v léčení, nýbrž i v preventivní ochraně. Důležitými prostředky tu jsou konsolidace rodinného života, změna prostředí, upoutání na nové předměty, kterými by byl vyplněn volný čas. Pijáci, kteří se nechťejí svých zvyků vzdát a ohrožují a uvádějí do bída svou rodinu, jsou zbavováni svéprávnosti a poradna opatří vhodného opatrovníka. V některých případech musí být pijáci na čas umístěni přímo v léčebném ústavě. Po dobu tohoto léčení musí ovšem být rodina hospodářsky zabezpečena. Léčení v léčebně pro pijáky vyžaduje nejméně 6měsíčního pobytu. Jeho financování opatřují nemocenské pokladny a ústav sociální péče. Léčebna musí mít klidné a zdravé prostředí. Důležitou složkou léčení je zaměstnání na zdravém vzduchu (tělesná práce, cvičení, sport atd.). Také vhodnému uspořádání odpočinku a zábav musí být věnována pozornost. Pacienti musí být náležitě poučováni o významu alkoholismu. Léčebna zůstává s bývalými pacienty ve stálém písemném styku a každoročně scházejí se bývalí pacienti ke vzpomínkové schůzce, takže jest udržován takřka rodinný život. Přednášející uzavřel poukazem na to, že úřadům státním a komunálnímu náleží zodpovědnost a povinnost účinné morální a finanční podpory péče o pijáky. V debatě bylo pak poukázáno hlavně na to, že naše péče o pijáky je v prvních začátcích (1 ústav a 1 poradna pro celou republiku!) a setkává se s neporozuměním veřejných institucí. Přednáška byla velmi čteně navštívena a dokázala, že je třeba, aby protialkoholní hnutí vystoupilo z období akademických úvah a ujal se praktického provádění ochrany občanstva proti následkům alkoholismu.

Divadlo a film

Marcel Pagnol: »Malajský šíp.« Komédie o čtyřech dějstvích. Přeložil Jindřich Hořejší. Režie Vojta Novák. Výprava Josef Čapek. Hraje se ve Stavovském divadle.

Vidíte-li první dějství, zdá se vám, že je to zcela obyčejná realistická hra, vzatá ze života malých lidí, plných životního optimismu, prostých námořníků, jimž osud neustlal sice na různých, ale milujících nade vše moře. Děj velmi jednoduchý a prostý. Marius (Eduard Kohout), syn starého vdovce, krčmáře marseillského Cesara, (Jaroslav Vojta), bojuje dvojí vnitřní boj. Na jedné straně je přitahován velkou, přímo dětskou láskou k Fanny (Olga Scheinpflugová), krásné, chudé prodavače škeblí a na druhé straně je lákán neznámou silou moře, jež konečně zvítězí a Marius, ač nerad, přece jen snad v rozčilení volí útek a odjíždí, i když slíbil Fanny lásku a manželství, na pět let do ciziny s lodí, zvanou »Malajský šíp«, a odtud též název hry.

Fanny a Marius se znají již od dětství, nikdy si o lásce nepovídali, ale tím větší byla náklonnost k sobě. Fanny, aby vydráždila Maria k projevům lásky, simuluje velmi klidným způsobem, že si vezme starého vdovce Panisse (Hugo Haas), který ji zcela finančně zaopatří, bude mít služku, bude paní. Toto namlouvání musí na vlastní oči shlédnouti Marius. Účelu dosaženo, Fanny a Marius se pochopí a přesto, že podepsal Marius již smlouvu s kapitánem »Malajského šípku«, opatří si lékařské vysvědčení a je ochoten neodjetí a oženiti se s Fanny.

Zahučí-li však siréna v přístavu, je Marius vždy divně vzrušen a konec nejkrásnějšímu namlouvání. Náhle má »Malajský šíp« odejeti: Přichází pro něho námořník, půjde-li; on bojuje, ale poslední odpověď je, ne! Tuto rozmluvu sleduje Fanny a chce jej ještě jednou naposledy vyzkoušeti, zdali je jeho láska větší k ní, či k moři. Když se tu objeví najednou Panisse, je ochotna se za něho provdati a posílá Maria, jen aby si šel, že ví, že by ho nikdy nečinila šťastným, že její láska mu nemůže nahraditi lásku k moři. Poslední houkání sirény a Marius nepostřehne úskok, náhle se rozhodne a odjíždí. Tu i starý Panisse vidí úskok, pokouší se všemožně zabrániti Mariově odjezdu, ale Fanny hraje svoji úlohu již až do konce. Zdrží starého Cesara, který se domnívá, že rozmlouvá se svou snachou, líčí jí krásné budoucí život s Mariem, zatím, co tento navždy odjíždí.

Konec čtvrtého jednání je nezapomenutelný. Zvítězí přece jen moře. Je to zakončení nepřirozené, ale právě úskokem Fanniným umělecky krásně vyřešené.

Olga Scheinpflugová podala skutečně krásně, do nejjemnějších nuancí vytríbeně úlohu prosté, osmnáctileté naivky, v níž se velmi jemně pojí prostota dětské duše s tušením budoucích povinností ženy, manželky a představou rodinného života po boku milovaného muže. Marius Kohoutův byl též propracován do všech detailů a jeho rozmluvy s otcem byly skutečně lidsky prosté a srdečné.

Hugo Haas podal velmi dobře starého vdovce, člověka, jenž ví, že není již mlád, ale ví, že má peníze. Honorina (Nedošinská), matka Fanny, představovala krásnou ženu, již leží osud dítěte na srdci, jež si však dosud vědoma svého vdovského původu.

Režie i výpravy byly šťastně řešeny a nemálo přispěly k spokojenosti večera. Hra prostá, životná a plná srdečných faktů lidské bytosti.

V. Černý.

»Poslední bohém.« Podle románu E. A. Longena »Jaroslav Hašek«. Scenário zpracovali E. A. Longen a Josef Neuberg. Hudbu složil Jára Beneš, texty písní Jarka Mottl. Réžie: Svatopluk Innemann. Foto Jan Stalich. Výrobek Sonofilm s. s. r. o. — Elektafilm akc. spol. Vyrobeno v A. B. atelierech.

Konečně jsme se dočkali tedy zvukového Haška. Titulní roli Jaroslava Haška hraje Sáša Rašilov. Vžil se v postavu Haškovu dokonale. Podal s nevšedním uměním člověka-bohéma, jenž má zlaté srdce, jenž se dovede rozdělit o poslední halěr, vždy plný humoru, ale též dovede zaplakat, když mu berou jeho jedinou radost, jeho synáčka Říšu. Zde ukázal tolik otcovské lásky a citu, že by se leckterý otec mohl od něho učit. Nerozumí mu. Myslí si, že není schopen pravých citů, že zná jen sebe a hospodský život, bezstarostný, flákačský. Hrozně se v něm mylí. Jediná vychovatelka (Truda Grosslichtová), s níž se seznámí v rodině statkáře Pazdery (Theodor Pištěk), pozná jeho pravé zlaté srdce a stane se Říšovi takřka matkou. Říša (Radola Renský) je roztomilý chlapec, poslušný, celou svou dětskou duší lnoucí k strejdovi. Neřekli totiž Říšovi, že Hašek je jeho otec, nýbrž jen strýc.

Doví se to náhodou z rozmluvy vychovatelky s dědečkem a nikdo mu to již nemůže vyvrátit, že strejda je jeho tatiček. Scéna, kdy se přijde Hašek s Říšou rozloučit před odjezdem na frontu, je jedna jistě z nejkrásnějších, otvirajíc nám dokonale pohled do Haškova srdce.

Marně by zde chtěl někdo hledat scény nočních lokálů, plné hrubé legrace a ubohosti. Film »Poslední bohém« je jedním z těch, jež řeší problém otce-bohéma, jehož srdce jest naplněno velkou láskou otce, jehož stále odhánějí od vlastního dítěte.

Písničky veselé i smutné, hudba přiléhavá a odpovídající prostředí, v němž se děj odehrává. Právem může být veřejnost na něj zvědavá, jistě nebude nikdo zklamán. Humor solený lidskou bídou a nepochopením.

V. Černý.

»Miláček pluku« je definitivním názvem právě natáčeného filmu s Ferencem Futuristou a Járou Kohoutem v režii Svatopluka Innemanna pro Sonor film, o němž jsme již svého času referovali pod názvem »Miláček garnisony«. Pro hlavní úlohy byli definitivně angažováni: Ferenc, Kohout, Sviták, Rovenský, Pištěk, Marvan, Speerger, Mrázek, Máňa Ženíšková, Zdena Hatláková a Jiřina Štěpničková. Natáčí operatér Vích, výpravu řídí architekt Gödert, komponista Jára Beneš. Film bude v Praze uveden v podzimní sezoně.

(F. S.)

Smetana ve zvukovém filmu. Ředitel Julius Schmitt proponuje kromě připravovaného českého zvukového filmu: »Karel Havlíček Borovský« ještě další český zvukový film, jehož režii svěřil tvůrci Erotikonu a »Ze soboty na neděli« Machatému a jehož obsahem bude život Mistra Smetany a první jevištní předvedení jeho nejoblíbenější opery »Prodané nevěsty«. Film je proponován ve více verzích a vyžádá si několikamilionového nákladu. (F. S.)

»U snědeného krámu«, známý román z pražského ovzduší od Ignáta Herrmanna, bude podkladem

děje příštího filmu Vlasty Buriana, kterému se zalíbila figurka pensionovaného rytmistra Kiliána. Přípravné práce byly již zahájeny a s natáčením filmu se má počítat na podzim. (F. S.)

Natáčení Švejka odloženo! Pražská půjčovna Gloriamfilm, která, jak jsme již oznámili, hodlá natočit v režii Mac Friche Haškov román »Dobrý voják Švejk« jako zvukový film, byla nucena odložit natáčení, které mělo původně začít již koncem června, na podzim, jelikož Max Pollenberg, který má hrát Švejka v německé verzi, nebude dříve volný. Kromě toho padá též v úvahu otázka atelieru, který není možno pro Švejka uvolnit a proto bude jej patrně Gloriamfilm natáčet v cizině. Představitel hlavní úlohy v české verzi není ještě definitivně stanoven. Předpokládá se, že to bude buď Rašilov nebo Příhoda, rozhodnutí závisí na výsledku zvukových zkoušek. Scenário, na němž pracuje Wassermann, je již skoro ukončeno. (F. S.)

V Maďarsku budou pouze zvuková kina? Maďarskému státnímu fondu byl předložen návrh státní továrny na telefony na zařízení všech maďarských kin zvukovými aparaturami, při čemž nabízí dlouhodobý levný úvěr. Továrna při tom počítá s nízkou amortizací, neboť spoléhá na zvýšenou výrobu domácích zvukových filmů, která byla již zahájena v novém zvukovém atelieru Hunnia. (F. S.)

První filmová universita v Paříži. V Paříži byla právě otevřena filmová universita. Konají se přednášky o filmové režii, přednesu, zpěvu, radiofonii, hře a líčení. Režisér Roger Lion a Nicolas Béhars byli pověřeni řízením školy a populární herec Maxudian přednáší o hereckém umění.

(F. S.)

Řádky chvályplné i nelitostné

Dopisování. Jitro.

Ač se v minulém ročníku »Jitra« slibně vyvíjel zájem o dopisy v rubrice »Řádky chvályplné a nelitostné«, a trval ještě částečně i v počátečních číslech letošního ročníku, utuchl v posledních číslech nadobro. Pouze jediný dopis v dvojčísle!

A kde je příčina?

Příčiny mohou být různé. Podle mého názoru jest toho příčinou ráz některých dopisů samých. Obsah omezil se jen na jalovou kritiku »Jitra« bez praktických myšlenek nebo na prudké debaty, jež zašly (bohužel) až na osobní věci. V dopisech lze si pokritisovat také »Jitro« (ovšem věcně), ale to nemá být jedině jen obsahem dopisů. V dopise krátce mohou se popsati poměry na gymnasiu, život mezi spolužáky, život studentstva, názory vlastní a p. Ne pouze o literatuře. Námětů jiných je spousta. Vždy však poznamenati třídu a ústav. Čekám příští rok daleko větší zájem o dopisy — aspoň se strany čtenářů i z vyšších i z nižších tříd. Nikdy však pouhé žvanění. (Číslování dopisů je z praktické stránky nezbytné.)

Dále otázka samého »Jitra«. Co zaráží, jsou ohromně dlouhé, pravím dlouhé divadelní referáty a recenze jednotlivých knih. A zatím na druhé straně tak malý zájem o to, co studenta nejvíce zajímá: skauting, aviatika, po př. sport a j. »Museum«, časopis bohoslovců, může být vzorem,

jak mají býti dlouhé recenze. I jednotlivé dopisy. Dlouhé povídaní obyčejně nestojí za nic. Vždy je lepší vše kratší, ale věcnější.

Abyste bylo »Jitro« čteno mezi studenty, musí býti studentské. Studentskost však netkví jen a jen v literatuře.

Těchto několik načrtnutých myšlenek, doufám, že neupadne v zapomenutí.

S pozdravem N. Kapr, Brno.

Pozn. redakce: Odpověď viz v mém čl. uvnitř textu. Více na pracov. konferenci.

Možná, že mi tentokrát bude přáti štěstí a tento dopis dostane se až do redakce. Poslal jsem totiž na vyzvání kol. Buráně do »Jitra« dva dopisy a o žádném z nich nebyla zmínka ani v rubrice »Z red. stolu«, ani »Z red. koše«. Pravděpodobně se oba ztratily. Nebudu se zmiňovat o jejich obsahu, ale přejdu hned k věci.

Kolegové, nezdá se vám, že jsme s tím dopisováním v koncích? Jak to vypadalo, když se v poslední době počaly řešit v dopisech věci osobní! Jak trapně působilo na nás a na ostatní čtenáře z veřejnosti nutné zakročení redaktorovo! Jak to vypadá, když na obálce je tučně vytištěno »Dopisy« a v časopise je jediný dopis na několik řádek!

Když jsem v loňském ročníku uveřejnil článek o dopisování, ctp. bohoslovec štvérák mi psal, že to není takové, jak si to představuji. Nyní ale je vidět, že jsem tehdy přece jenom měl asi pravdu.

O důležitosti dopisování bylo již v »Jitře« i na konferencích vícekrát mluveno. Rád bych zde uvedl malý obrázek, jak to vypadalo u nás loni na gymnasiu. Na »Jitro« jsme vždy čekali netrpělivě (zvláště když přišlo pozdě). Jakmile došlo, každý je spěšně rozbil, vytáhl nůž a ještě spěšněji rozřezal a začal číst — ne úvodník, ale »Řádky chvályplné i nelitostné«; potom teprve došlo na úvodník a na ostatní! Tato historka se opakovala u každého čísla. V debatě o tomto a ostatních námětech budeme pokračovat po prázdninách.

Věc daleko důležitější, než předcházející, leží mi na srdci. Kolegové! Po deset měsíců vstřebávali jste do sebe různou vědu i pavědu světa. Měli jste příležitost nasytit nebo přesytit svůj rozum, ale duše, ta zůstala většinou nepovšimnuta a nenasyčena anebo, což je horší, byla infikována. Ta nesmrtelná duše chce aspoň tři dny z celého roku — tři dny samoty, aby se mohla povznést k svému Tvůrci a nasytit se Slovem Jeho. Tři dny — aby člověk mohl provést bilanci života za rok, po případě za dobu delší, tři dny — aby mohl vydat Hospodáři počet z vládařství svého, tři dny — aby načerpal sílu proti pokušení světa.

Ted' již víte, co chci — chci, abyste šli na exercicie ne několik, ale **všichni**.

V posledním čísle žádá vldp. P. A. Daňha přihlášky o exerciciích. Jistě přijmete s radostí oznámení, že také v Boskovicích v klášteře ctih. sester sv. Vincence z P. pořádají se letos Duchovní Obnovy pro studenty. Počátek Obnov 14. července večer, konec 17. července ráno. Duchovní Obnovy (jsou to v podstatě exercicie) dává vynikající pracovník a redaktor časopisu »Hlas Malého Petřičky« vldp. P. Fr. Strnad. (Informace a přihlášky řiďte na adresu časopisu »H. M. P.« Boskovice.) Zvláště studenti z bližších míst, jimž je těžko jeti na Velehrad nebo jinde, mohou snadno v Boskovicích svoji stavovskou povinnost vykonati.

Je to smutná věc, že mnohý katol. student je

katol. studentem potud, pokud nemusí přinést nějakou obět! A mnozí pokládají i exercicie za obět' (někdy i zbytečnou) a všemožnými výmluvami snaží se umlčet hlas duše. Ten hlas u **opravdového katol.** studenta umlčen býti nemůže — — — »**inquietum est cor humanum donec requiescat in Te, o Deus!**« Jar. Šafář.

Vysvětluji!

V letošním ročníku jsem se často zúčastnil debat v této rubrice a bylo mi radostno pročitati i názory jiných čtenářů. Bylo sice některými částecně užito této příležitosti k osobním nevraživostem (jež vznikly však rovněž v této rubrice a tedy v ní se měly řešiti), ale myslím, že to je zjevem každého podobného podniku. Cítil-li se snad někdo dotčen také některým mým dopisem, pak nechť je přesvědčen, že jsem se vždy snažil obhájití sebe vůči mnohdy neoprávněným úsudkům. Osočiti neb jinak poškoditi toho, jemuž jsem odpovídal, nebylo v žádném případě mým úmyslem. Tolik chtěl jsem říci v posledním čísle ročníku, aby bylo jasno! Doufám, že v příštím ročníku tato rubrika znovu bude čtenáři používána k projevům názorů, jež ovšem musí býti prosty všeho osobního!

V minulém dvojčísle projevuje čtenář »Jitro« K. M. obavy, že v ideálním zápalu pro Durycha, Demla a j. zapomínáme na jiné autory, kteří si zaslouží při nejmenším právě tolik lásky vzhledem k své ceně a hloubce. Danteho, Calderona i Shakespeara zapomínáme (dle K. M.) z té příčiny, že jsou to autoři starší, o nichž se již mnoho napsalo, pročež necitíme nutným opakovati to, co k zhodnocení jejich děl bylo řečeno již dříve. Bloy, Durych, Deml atd. jsou naproti tomu autoři dneška, proto o nich píšeme nyní, byť by jim i kritika sebe ostřejší neubrala ničeho na vnitřní ceně a významu. S poznámkou o německých, katolicky orientovaných moderních autorech nutno ovšem zato plně souhlasiti.

Slez. Ostrava, 1. června 1931.

Oldřich Buráň.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnickví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Milí přátelé!

Nástup jste měli všichni slibný. Těšil jsem se z Vaší účasti. Až teď ke konci roku snad učení, snad letní a jarní zábavy Vás tak zaneprázdní, že zapomináte na hád. rubriku. Proto jsem se rozhodl učiniti následující:

Z prvních 5 čísel, kdy byla účast veliká, odměnění budou podle pořadí jak uvedeno v č. 7:

Juvenát S.: Svatý Tomáš Aquinský, Kulíšek Fr.: Z ovzduší umění (Arbes), Quitt Zd.: Píseň o Činu (Procházka), Šnajdr J.: Vautinské demanty (Seamark), »Vektor«: Všední příběhy (Antoš), Pochopová J.: Talisman (Scott), Čer-

ný A.: Poslední skok Tamerlanův (Pergler), Chovanky z Levoče: Náladové povídky (Svoboda), Jedlička J.: Příběhy a obrazy (Svoboda), Dokoupil J.: Všední příběhy (Antoš). Ostatní všichni, jak v čísle uvedeni, obdrží po výtisku »Americké křížovky«, aby všichni byli uspokojeni.

Před prázdninami se s Vámi loučím a přeji Vám veselou zábavu. Snad se s mnohými setkám zase na valné hromadě Ústředí. Ti, kdo se zúčastní řešení z druhých 5 čísel, musí zaslati řešení do 30. srpna na mou adresu Přerov Trávník 28. Řešení uveřejňovati nebudu, až společně ze všech 5 čísel.

Zdravím Vás všechny Váš pořadatel.

1. Popisný rebus.

Alois Dohmal, SDS.

_____ výrobek je z těsta,
_____ chránil kdysi města,
_____ byl Indiánů vládce,
celek kvete z jara v lese i zahrádce.

2. Číselka.

Oldřich Buráň.

1234562 je město naše,
za ním cizí dálky,
\$45212 zas město, země,
kde jsou stále války.

3. Číselka.

Snaze zdar!

Neskromný to věru žebrák
dí-li komu: »123 4562!«,
když navštíví boháčů čtvrt
nebo skromné 1234562.

4. Množenka.

Alois Dohmal, SDS.

»Jednotná« téměř vždy za větou bývá,
»množná« Andorra v Pyrenejích se ukrývá.

5. Sloučenka.

Buď práci čest.

Polož cenný papír za osobu ženského rodu,
dostaneš město dálného východu.

6. Sloučenka.

H. Stáňa T.

Zeleninu s háčkem, písmě, ptáka dohromady spoj,
proti celku k boji lítému se stroj —
jeť to člověk hrozný, který tvojí práci
topí v kamnech místo oslav a ovací.

7. Sloučenka.

Tichý C.

V latině se četl klasik _____
volán byl můj přítel _____;
leč poznámky, slůvka marně hledá,
proto dostal »fleka«, tento _____.

8. Záměnka.

Pořadatelé — Antonický St.
Na ustarané hlavě bývají s »r«,
ale ne s »k«.

11. Číselka.

Fr. Zavadil.

Na 1231456 pana faráře,
kostelník a ministranti 1231456.

14. Zvratka.

Jos. Pochopová.

I. II. když k nám přišla milá,
II. I. se hned oživila.

17. Slabiková číselka.

Buď práci čest.

I. II. přichází po zimě,
III. vítaná bývá po vojně,
I. II. III. byl na českém trůně.

20. Záměnka.

Snaze zdar!

S »i« hrdina Zeyerova románu je,
s »y« v chemických rovnicích se vyskytuje.

9. Vsuvka.

Oldřich Buráň.

Do ženského jména, pane,
dejte výkon u vás zjevný,
vážený kmet hned tady vstane,
v těle vetřelý, v mysli pevný.

12. Rebus.

Pochopová J.

ST neděle t KUT předložka město

15. Sloučenka.

Nedoufej a nezoufej!

Ptáku když do ocasu pírkem přidáš,
dostaneš pohoří, jež určitě znáš.

18. Obložka.

Jardovi Šnajdrovi — Antonický St.

Obložíš-li velkoměsto
získáš krásku —
ihned zkus to!

10. Přesmyčka.

Aldej.

Hron ctí soka.

13. Přesmyčka.

Aldej.

Tatar má louku.

16. Výpustka.

Jarda Šnajdr.

Viděl jsem holuby
letěti přes les,
odkud jich bez padesátky
hoch plný košík nes.

19. Přesmyčka.

J. Šnajdrovi — Aldej.

Prase tone.

21. Sloučenka.

Snaze zdar.

Evropan ve spolku s ptákem severákem
dá nám operu složenou Dvořákem.

22. Zeměpisné skrývačky.
(Slovenské hrady.)
M. Králíková.

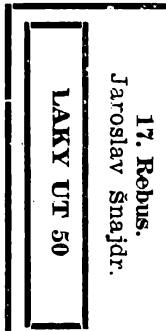
V sudě víno staré leží.
Mramor a vápenec jsou uhlí. vápenatě.
Odřekl mu ráno slyšení.
Obec kováře potřebuje.

25. Šaráda.
Jarka Šnajdr.
Jak se Vám líbí
I. II. III. IV. II. I. IV. III. ?

28. Záměnka.
Snaze zdar!
Dáš-li německému městu novou hlavu,
věř, že se promění okamžitě v rybu.

23. Číselka.
Venuše.

Jiřina, Jiřika, jiriny.
123145 viděla 123165 trhati 123147.

24. Záměnka.
Avion.

Území s »t«
jižní plod s »n«.

27. Sloučenka.
H. Stáňa T.

Pozdrav s ženským jménem spoj,
d'ábelský máš hned nápoj.

29. Obložka.
M. Králíková.

Chceš-li mít denní nutnou potřebu,
oblož barvu ze zadu i ze předu.

1. Záměnka.
Skočdopole.

Kořen známou tobě dobu značí,
s »k« zříš jej u každého, kdo kráčí,
s »ú« dlužník platit musí,
s »b« zajíc nerad zkusí.

2. Sloučenka.
Neuschlová.

Když k času část
se hlavy připnula,
dobu dala,
jež dávno minula.

3. Souzvučka.
Quitt O. Buráňovi v odvetu.

Zbaví žití muže svého,
přimícháním jedu zlého;
na louce, když sezelená,
od lidu je oblíbená.

4. Sloučenka.
Avion.

Předložku, hmyz, rybu spojku
sloučíš-li tak, jak třeba,
objevíš hned, bez námahy,
kováře že to potřeba.

7. Háčkovka.
Joska.

Konec země s háčkem
je škůdce osení.

8. Sloučenka.
Oldřich Buráň.

Prvá řeka, toť je jisto.
druhý k utření je třeba,
sirotkům zas celek místo
otce, matky skýtá chleba.

12. Doplnovačka s tajenkou.
L. Strakovi - St. B.

+			r	český básník
	+		l	mužské jméno
m		+		na obloze vidíme
			+	určení času
			+	město v Č.
e		+		Evropský přístav
		×	o	tuk
	+		v	česká řeka
+	t			silák
	+		a	místo pro chov zvíře
		+		v divadle vidíme
p		+		k ní hůl slouží

Obložíš-li část týdne,
ženské jméno ti vznikne.

16. Obložka.
Magdė - M. K.

1. S »k«, chceš-li potok přejít, musíš po ní,
s »k«, nerad posloucháš její pěni,
s »d«, množství v tomto znění.
2. S »d«, francouz. dějepisec a přítel náš,
s »t« oblíbená hra, jistě ji znáš.

14. Šaráda.
J. Dokoupil.

- I. plaze ihned zjev,
II. III. jméno krásné děvy,
I. III. svár je v této chvíli,
I. II. III. taj je, páni milí! (Hádanka.)

15. Dělenka.

Skrytému věnuje J. Pochopová.
2 s 1 — ozdobnou nádobu značí,
3 — částku celku zase zračí,
celek — jméno hádankářům známé, milé,
připraví nám každý měsíc pěkné chvíle.

»1. pád« míval pevnou »6. pád«.

11. Pádovka.
Mart. Kozlíček.

6. Rozšiřovačka.
Do Třebíče - P. J. H.

souhláska
určení místa
dvířkové zvíře
velké italské město.

9. Sloučenka.
Nyklovi - Joska.

Ptáka zpěv a známý kov,
to ještě nic není.
Přidáš-li však ráčkem notu,
celek v bylinu se změní.

10. Číslovka.
St. B.

Šetrný více 123456
ač méně než 12 3456

13. Záměnka.

Jaromíra - Olomučákům.

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK XII.

Redakci vedl:
PhC. VÁCLAV ČERNÝ.

1931

Majitel, vydavatel a nakladatel:
„Ústředí katol. studentstva československého“. - Odpovědný redaktor RNC. Karel Fiala
Tiskla Československá akciová tiskárna v Praze II.,
Karlovo nám. čis. 5.

OBSAH

	Strana		Strana
Básně:			
Bledský Fr. L.: Stará píseň	102	Baťka Josef, Dr., prof.: Vatikán dává mo- derní směrnice života	234
Bolehlav A.: Vzpomínky	139	Braito Silv. P. O. P.: Přijď, dítě přsvaté!	97
Buráň Oldřich: Sny o štěstí	100	Buráň Oldřich: Malíř Moravské Slovače	205
Již dosti smutku	279	Veliký španěl	259
Dvořák K.: Verše		Den smutku	279
Fleissig K.: V mlhách	67	Čapek: Chemie a její použití	179
Jíva K.: Leden	162	Čech Antonín: Nová tvář zapomenutého básníka	29
Vzpomínám	178	Č. L. Dr.: Congrès des Étudiants françaises en Algérie (en 1930)	51
Květůň Jarka: Motiv	194	Černý Bohumil: Ještě vzpomínka	34
Vesna se vrátila	198	Kongres Pax Romana v Mnichově	50
Báseň	204	Černý Václav: Za † JUC. Aloisem Gru- lichem	3
Květinko Něžná	254	Z Prahy přes St. Boleslav do Vatikánu	228
Lenc P. O.: Stesk	20	Několik slov závěrem	282
Podzim	48	Červenka Fr.: Příteli, jsi dobrým přítelem?	67
Nemocný	166	Čep Jan: Dušičkové rozjímání	33
Noc	73	Čihák, Dr., kanovník: Naše velikonoční sv. přijímání v Římě	230
Láska	207	D. A.: Skauting	53
Měsíční noci	289	Daňha Alfons P.: Po prvé na mezinárodní forum Říma	195
Mára K.: Modlitba k sv. Václavu	14	Do Říma	225
Motýli	45	Deml Jakub: Na zdar!	1
Kouzla večerů	68	Dlouhý Jindřich Maria: Báseň lásky a obětí	125
Dnes šla	202	Doležal Jan: Vzpomínka	198
Miriám: Čekám	132	F. K.: Hmota či duch?	40
Ulice velkoměsta	172	Fiala Karel: Vzhůru hled!	273
Dítě doby	199	Habáň M. Dr., O. P.: Úvod do života	193
Srdce nespokojené	212	Horák Josef: Inkvisice církevní	11
V podvečer	282	Jurák Jeroným M., O. P.: Naše prostřed- nice	248
Mnich R. E.: Kam?		Jurečka St.: Stat crux	194
Neznámá M.: Na kluzišti	174	Klement Method P., O. S. B.: Několik upřímných slov	161
Opasek J.: Září	2	Liturgie velikonoční jako svědectví »Vzkříšení«	196
Večer	15	M.: O vzniku města Pardubic	207
Oči	104	M.: Leonardo da Vinci	250
Září nám úsměv do dáli	108	Melka Msgre: Laický apoštolát katol. inteligence	8
Únor	163	Mikulka M., Dr.: O sebevýchovu	141
Půlnoc	164	Monachus: Z chorálních improvisací	35
Úsměv	167	N.: Setkání s ďáblem	257
Květen	250	živé křesťanství	261
Vigilie před sv. Janem Nepomuckým	252	Novák Vl.: Naše setkání s Fucini v Římě	233
Ráno	255	Poe E. A.: K podstatě básnictví	109
Noční píseň	286	Poul Jos.: K programu	275
Červen	275	Roy Chapman Andrews: Po stopách pra- člověka	289
Slavík Jindřich Maria: Podzim	20	Rezníček Josef: Hrst dojmů z dnešní Italie	239
Hvězda	138		
Modlitba	135		
Tichý Otto: Smutný clown	137		
Udavaňan Joža: Láska	259		
Unzeitig J.: Andante	139		
Nálada	171		
Vazil Eda: Bílý háv	107		
Zima Václav: Znamení víry	34		
Mé srdce	109		
Články poučné:			
B. F.: Pán volá	280		
Bareš Jan: Dva svaté okamžiky	283		

Strana	Strana		
Schinzlová M.: O vzniku erbu města Pardubic	208	Mahra: Rovnač nosu	174
Strakoš Jan: Signál	129	Na plošině	211
Strnad el Bedřich: Modlitba - Životní síla	284	Malá Sláva: Setkání	260
Šima F.: Nevěrec a světec	99	Mára K.: Praha pod sněhem	166
Zlomky a úryvky	136	Jak na Hané kluci »vrkají«	202
Váma B. F.: Oběť	137	Mck.: Housle	171
Vašica Josef: Modlitba za Rusko	63	M—k.: Obrázek sv. Terezie	71
Vitinský Petrin P.: P. Clemens Petr	162	Miriam: Dojmy z ciziny	66
Zavadil Emil: 4. a 5. července v Č.		Praha ve vzpomínkách	98
Budějovicích	9	Studentský sen	100
Od srdce a srdcím	19	Tanečnice	173
Roční bilance	285	U přístavu	287
Zima Václav: Dílo Jakuba Demla	5	N.: Slunce v zahradách Minusia	255
Literatura svatováclavská v jubilej- ním roce	48	N.: Poutník	212
O dobrém díle	130	Z deníku českého studenta	36
Věčný Řím	237	Nebeska-Seifertová Ilka: Cesta k Bohu	71
Beletrie:		Neznámá N.: V zemi stínů	211
Bližkowski E.: Neznámá melodie	102	P. A.: Svatá noc	108
Zrcadlo duše	134	Pubal-Ra: Návrat	172
Za oponou	205	At žije Josef!	209
Hrbáč	254	Rode E.: Lucinčin Bibalo	252
Bouda Fr.: Hlas mrtvého Carusa	163	Sjölund Sven: Hilligovy obchody s čluny	176
Buráň Oldřich: Jak jsme vyžráli na Jožkovi	42	Slavík Jindřich Maria: Čekání lásky	2
Jabčák-voda	74	Unzeitig J.: Výlet	177
Vánoční překvapení	104	Vazil Eda: Lyže, ach, lyže.	144
»Stará vojna«	132	Zbořil Hanácký Staňa: Třetí triumvirát a jeho třetí výprava	16
Literární recense	165	Stolečku, hýbej se	45
Černý Václav: Bella Venezia	240	Studenti ve škole	47
Cesta do Itálie	242	Hospodářovy zápisky	77
Dorde A.: Věční milenci	288	Zápisky vysokoškolského nemluvněte	200
H. Máňa: Pomněnky	52	Hlídky:	
Hanuš M. Ch.: Adoratio	106	Divadlo a film: 64, 91, 121, 156, 189, 222, 271, 302.	
Havel Miloslav: Vzpomínka z Ruska	140	Dívčí: 21, 55, 80, 111, 147, 183, 215, 295.	
Hrdina V.: O Věnovi a našem skautském výletě	180	Duchovní: 20, 54, 79, 111, 146, 182, 212, 262, 293.	
J. St.: Umírající matka	260	Esperantská: 190, 217, 265, 300.	
Vidiny a sny	262	Hádanky ve všech číslech.	
Jenčík Josef: Ve skládacím člunu po jezeře Genezaretském	167	Literární: 26, 59, 86, 117, 152, 187, 219, 269, 298.	
Jítzovský Eda: Manitoba a L. T. C.		Misijní: 213, 264, 294.	
Praha v třídní knize	175	Organisační: 22, 56, 81, 112, 147, 184, 216, 265, 295.	
Křupka Stanislav: Vánoce	98	Řádky chvályplné a nelitostné: 31, 62, 92, 122, 157, 190, 223, 272, 303.	
M.: Koutek štěstí	169	Světlem: 23, 58, 85, 115, 150, 185, 218, 268, 300.	
Dej déšť, Marang Busa!	178	Technická 24,	